Thi Jian Juajnee Jesucristo

El Nuevo Testamento

Ngigua de San Marcos Tlacoyalco

LigaBíblica®
INTERNACIONAL

Primera edición 1982 5C
Publicado por Liga del Sembrador, A.C.
y Liga Bíblica Mundial del Hogar

Segunda edición 2016 5C
Wycliffe Bible Translators, Inc.

El Nuevo Testamento
en Ngigua de San Marcos Tlacoyalco [pls]

Versión electrónica ©2023 Wycliffe Bible Translators, Inc.
www.scriptureearth.org

Licencia Creative Commons

- Compartir — Usted es libre de copiar, distribuir y comunicar públicamente la obra.
- Reconocimiento — Debe reconocer los créditos de la obra.
- No comercial — No puede utilizar esta obra para fines comerciales.
- Sin obras derivadas — No se puede alterar, transformar o generar una obra derivada.

https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/deed.es

Aclaraciones sobre el alfabeto popoloca

La mayoría de los sonidos del ngigua de San Marcos Tlacoyalco son semejantes a los del español y se escriben con las mismas letras. Sin embargo, en ngigua existen algunas letras o combinaciones de letras que no se usan en español o se usan de una manera diferente. A continuación encontrará algunas aclaraciones sobre el uso de estas.

La **chr** se pronuncia como en las siguientes palabras:

maguey	**kachro**	*lluvia*	**chrin**
dijo	**ndachro**	*brincar*	**chrinka**

El símbolo **'** representa la glotal, también conocida como el saltillo. Se usa en palabras como las siguientes:

él, ella	**je'e**	*es flojo*	**se'e**
no fue	**kjui'a**	*no está*	**ko'a**
iglesia	**ni'ngo**	*humo*	**ji'nchin**

La **j** en ngigua, cuando está junto a una consonante, no se pronuncia como en español, sino como en las siguientes palabras:

dónde	**kja**	*le da*	**chjee**
mucho	**tsjé**	*anda*	**chrji**
tira	**tja**	*lava*	**thjeen**
frijol	**jma**	*gente*	**chujni**
ocho	**jni**	*anteayer*	**rejna**

La **n**, al final de una sílaba, en ngigua tiene un uso diferente a la **n** del español; se usa para indicar nasalización, como en las palabras a continuación:

veinte	**kan**	*no hay*	**xru'in**
yo	**ja'an**	*bien*	**jian**

Las letras **ch, chr, th** o **ts**, en combinación con la **n**, se pronuncian como en las siguientes palabras:

casa	**nchia**	*mujer*	**nchrii**
carne	**nthao**	*cabra*	**kuthentso**

La **th** y la **t**, aunque son semejantes, no se pronuncian igual. Observe en los siguientes ejemplos la diferencia entre las palabras de la izquierda (con **th**) y las de la derecha (con **t**):

bailan	**the na̱**	*están*	**te na**
nos quedamos	**bithona ná**	*nos mandaron*	**bitunna ná**

La **x** se pronuncia como en las palabras:

tomate	**xuthi**	*seco*	**xema**
animal	**kuxiigo**	*usted*	**suixin**

La **xr** se pronuncia como en las siguientes palabras:

trabajo	**xra**	*cobija*	**nuxra**
piedra	**xro**	*fuego*	**xru'i**

Generalmente no es necesario indicar los tonos de las palabras, pero a veces, sí lo es para evitar confusión. Cuando se escribe el tono, se usa un acento sobre la vocal (**á**) para indicar el tono alto y una línea bajo la vocal (**a̱**) para indicar el tono bajo. El tono medio no se marca. Algunas palabras que se marcan son:

uno, un, una	**naa**	*nueve*	**na̱a̱**
muchos	**tsjé**	*canta*	**tsje**
allá	**nthi̱'a̱**	*vez*	**nthi'á**

También hay tres pronombres que tiene las misma letras, es decir, solo se distinguen por el tono. Estos son:

yo	**na**
nosotros	**ná**
ellos	**na̱**

Índice

	Abreviatura	Página
San Mateo	Mt.	1
San Marcos	Mr.	88
San Lucas	Lc.	143
San Juan	Jn.	233
Hechos	Hch.	295
Romanos	Ro.	370
1 Corintios	1 Co.	401
2 Corintios	2 Co.	431
Gálatas	Gá.	449
Efesios	Ef.	460
Filipenses	Fil.	471
Colosenses	Col.	478
1 Tesalonicenses	1 Ts.	485
2 Tesalonicenses	2 Ts.	491
1 Timoteo	1 Ti.	495
2 Timoteo	2 Ti.	504
Tito	Tit.	510
Filemón	Flm.	514
Hebreos	He.	516
Santiago	Stg.	542
1 Pedro	1 P.	550
2 Pedro	2 P.	560
1 Juan	1 Jn.	566
2 Juan	2 Jn.	574
3 Juan	3 Jn.	576
Judas	Jud.	578
Apocalipsis	Ap.	581

Thi Jian Juajnee
Jesucristo dikji̱n Mateo

Kain ni xrachrje'en Jesucristo

(Lc. 3:23-38)

1 [1] Ji'i ni xrachrje'en Jesucristo, thi bachrjeninxin David ko
Abraham.
[2] Abraham kjui ndudee Isaac,
ko Isaac kjui ndudee Jacob,
ko Jacob kjui ndudee Judá ko kain xan choo Judá.
[3] Judá kjui ndudee Fares ko Zara, ko janee na̱ kjui Tamar.
Fares kjui ndudee Esrom,
ko Esrom kjui ndudee Aram.
[4] Aram kjui ndudee Aminadab,
ko Aminadab kjui ndudee Naasón,
ko Naasón kjui ndudee Salmón.
[5] Salmón kjui ndudee Booz ko janee Booz kjui Rahab.
Booz kjui ndudee Obed ko janee Obed kjui Rut.
Obed kjui ndudee Isaí.
[6] Isaí kjui ndudee rey David,
ko rey David kjui ndudee Salomón, ko janee Salomón kjui nchri
beka'o Urías.
[7] Salomón kjui ndudee Roboam,
ko Roboam kjui ndudee Abías,
ko Abías kjui ndudee Asa.
[8] Asa kjui ndudee Josafat,
ko Josafat kjui ndudee Joram,
ko Joram kjui ndudee Uzías.
[9] Uzías kjui ndudee Jotam,
ko Jotam kjui ndudee Acaz,
ko Acaz kjui ndudee Ezequías.
[10] Ezequías kjui ndudee Manasés,
ko Manasés kjui ndudee Amón,
ko Amón kjui ndudee Josías.

[11] Josías kjui ndudee Jeconías ko kain xan choo Jeconías.
Ko ngain ncha'on mee, chujni Babilonia sabikao kain chujni Israel
ngain nunthe'e, xraa chujni dike'na na̱ ixin runche'e
xree na̱.
[12] Kuthimejan Jeconías kjui ndudee Salatiel,
ko Salatiel kjui ndudee Zorobabel.
[13] Zorobabel kjui ndudee Abiud,
ko Abiud kjui ndudee Eliaquim,
ko Eliaquim kjui ndudee Azor.
[14] Azor kjui ndudee Sadoc,
ko Sadoc kjui ndudee Aquim,
ko Aquim kjui ndudee Eliud.
[15] Eliud kjui ndudee Eleazar,
ko Eleazar kjui ndudee Matán,
ko Matán kjui ndudee Jacob.
[16] Jacob kjui ndudee José thi kjui xixi'i María.
Ko María kjui janee Jesús, thi di'in Cristo.
[17] Binthechon thenoo nduda'a ko kuexinxin Abraham ko juinchekjexinxin rey David, kuthejan binthechon ithenoo nduda'a ko kuexinxin rey David ko juexinxin are chujni Babilonia sabikao chujni Israel inchin chujni dike'na na̱, ko binthechon inaa thenoo nduda'a ko kuexi'in are ni Israel sabikao na̱ na̱ nunthe Babilonia, ko juexinxin are kunkji'i Cristo.

Are kunkji'i Jesucristo

(Lc. 2:1-7)

[18] Ja'in ku'en are kunkji'i Jesucristo: María, janee Jesús, ukjuathexin José ixin rukuthe'e ngain. Aro xrabinthekao'a choo na̱ are María ubeyaa chjan ixin juachaxiin Espíritu Santo. [19] Aro José, xixi'i María, kjui naa xii jian ngathexin kon Ndo Dio, ko je'e binao'a ixin ruge'e chijni ixin thi ku'en María ko je'e ibinao'a rugeka'o, mexinxin je'e xraxaon jimao rukinthu'e. [20] Are José jixraxaon jañaa, naa angeel Ndo Dio juii ngathe kuthachriin are tajijua ko ángel mee ndachro:

—José, ja'a thi bachrjeninxin chujnii David, xraon'a sayé'e María inchin chri'a, ixin chjan ruchunda juixin xan ngain Espíritu Santo. [21] Je'e sinchekunkji'i naa xaxii, ko ja'a sinchegi'in xan JESÚS. Jañaa

si'in xan ixin je'e xan tsjenga xan 'na kainxin thi jian'a nche'e chujnii xan.

22 Kain ji'i bikuenxin thi dindachro Ndo Dio ngain chujni bagayée juajnee ndo thi ndachro:

23 Naa xanchrii xru'in xii bejuaka'o seyaa xan chjan,
ko are tsunkji'i chjan mee, si'in xan Emanuel,

ko ji'i ruchro: Ndo Dio jii ngayaa ná.

24 Are José xingame'e, je'e binche'e inchin kuetu'en angeel Ndo Dio ko bayée María inchin chri'i. 25 Aro bejuakao'a María, binchekunkjija xe'en xan sa'o ko binchegi'in xan JESÚS.

Thi nii xii anto nu'e juii bitsje'e Jesús

2 1 Jesús kunkjixin ngain rajna Belén, ngain nunthe'e Judea, are Herodes baketu'an ngain nunthe ji'i. Ko ngain rajna Jerusalén juii kanxion xii anto nu'e ko kunutse bagatsuanxin xa ke'e rugiku'en ngata'a nunthe, ko xii te'i binthekixin xa nunthe jii thi chrinxin ncha'on. 2 Ko banchiangi xa:

—¿Thinoo jii xan ukunkji'i?, xan tsetu'en chujni judío. Ja'an ná ngain nunthe jii thi chrinxin ncha'on bikunxin ná kunutsee xan. Ko ja'an ná jui'i ná ixin sinthasayaa ná xan.

3 Are rey Herodes kunu'e ji'i, ibenue'a ke'e runche'e, je'e kunixin kain chujni Jerusalén. 4 Kuthimejan rey Herodes bayee kain xi daana baketu'an ngain icha xi daana ko kain xi tjaago ley ko banchiangi'i kain ni te'i ixin thinoo tsunkjixin Cristo. 5 Ko je'e na binthendachro na:

—Ngain rajna Belén ngain nunthe'e Judea, ixin thi bagayée juajnee Ndo Dio ja'in dikjin:

6 Ko ja'a, rajna Belén, thi rajna jii ngain nunthe'e Judá,
ja'a je'a rajna icha nchiin jii ngayee kain rajna icha
renthe te ngain nunthe Judá;
ixin ngajin sachrjexin naa xi tsetu'an,
ko je'e saku'en chujni Israel.

7 Kuthimejan Herodes jimao bayee xii anto nu'e te'i ko banchiangi'i xa ixin kexe'e ncha'on ndua xraago kunutse ji'i. 8 Kuthimejan Herodes kuetu'en xii anto nu'e te'i ko ndachro:

—Thji ra, ko danchiangi ra jian thinoo jii chjan yaa. Ko are usinchii ra xan, nchenuna ra ixin ja'an kai tsji sinthasayaa xan.

9 Are ujuexin kui'in xii anto nu'e te'i thi ndachro xi rey,
sabinthekji xa. Ko kunutse binthegikon xa ngain thi nunthe jii no
thi chrinxin ncha'on jitaon ba nthi'á thi tethji xa ko tabe'e ba thi
jii xannchinchjan. 10 Are xii anto nu'e te'i binthegikon xa kunutse,
anto binthechee xa. 11 Ko are binthegixi'in xa nchia, binthegikon
xa xannchinchjan, kunixin María, janee xan, ko binthethuxin xa
ko binchesaye'e xa xannchinchjan. Kuthimejan banthjee xa thi
binthekia'o xa ko binchendusen xa oro, tsjuka ko naa ndaxrajni
di'in mirra. 12 Ko are usarunthekji xa bitu'en xa xraa ngathe
kuthachrin ixin irukjan'a xa thi be'e Herodes, mexinxin ujee nthi'á
sabinthekjanxin xa ngain nunthe'e xa.

María ko José sakuingaka'o na̱ xan nchinchjan ngain nunthe Egipto

13 Kuthimejan are sabinthekji xii anto nu'e te'i, naa angeel Ndo
Dio kununxi'in José ngathe kuthachrin ko ndachro:
—Dingathjen ko sathingako'o xannchinchjan kunixin janee
xan, ko sathji ra ngain nunthe Egipto ko tadinthe ra nthi̱'a̱ ko
uja'an rundathjo ra kensa sachrjexin ra nthi̱'a̱, ixin Herodes tsjee
xannchinchjan ixin nasuenxon xan.
14 Ko José bingathjen are xranaxion xe'e ko sabikao xannchinchjan
kunixin janee xan ngain nunthe Egipto. 15 Ko nthi̱'a̱ tabinthe na̱
ndabenja Herodes. Ja'in bikuenxin thi ndachro Ndo Dio ngain thi
bagayée juajnee ndo, thi ndachro: “Ngain nunthe Egipto bya̱xin
Xan'na.”

Herodes kuetu'an be'en kain xannchinnchinchjan

16 Are Herodes kunu'e ixin xii anto nu'e te'i ikjan'a xa inchin je'e
kuetu'an, anto guñao ko kuetu'en xi soldadue ixin nasuenxon xa
kainxin xannchinnchinchjan kunkji'i are kununxin kunutse, thi xan
xranchexethja'a yoo nano, xan te ngain rajna Belén ko kain rajna
tendajin. 17 Ja'in ku'en ixin xethjaxin thi dindachro Jeremías, thi
bagayée juajnee Ndo Dio:

18 Kui'in ni naa thi jituyao ngain rajna Ramá,
jitsjanga ko ta juachjaon.
Ko mee Raquel thi batsjangaxin xe'en,
ko juinao'a runchebange'e na̱ ñao,
ixin kain xe'en undadintege'en xan.

19 Ko are undabenja Herodes, naa angeel Ndo Dio kununxi'in
José ngathe kuthachrin, nthi̱'a̱ Egipto, 20 ko ndachro:
—Dingathjen ko sakjanko'o xannchinchjan kunixin janee xan
ngain nunthe Israel ixin undabinthege'en chujni binao naruguenxon
xan.
21 Kuthimejan bingathjen José ko sabikao xannchinchjan kunixin
janee xan ngain nunthe Israel. 22 Are kunu'e José ixin Arquelao,
xe'en Herodes jithetu'an ngain thi baketu'an ndudee, José xraon
rukji nthi̱'a̱. Ko Ndo Dio ngathe kuthachrin kuetu'en ndo ixin sarukji
ngain nunthe'e Galilea. 23 Ko are biji na̱ nthi̱'a̱, tabinthe na̱ ngain
rajna Nazaret. Jañaa xethjaxin thi ndachro ni bagayée juajnee Ndo
Dio, ixin xannchinchjan runchegi'in na̱ nazareno.

Juan tjaago juajnee Ndo Dio ngaga'a jna thi xru'in jii

(Mr. 1:1-8; Lc. 3:1-9, 15-17; Jn. 1:19-28)

3 1 Kuthimejan Juan, thi banchegithe chujni, sakjui ngain nunthe'e
Judea, ngaga'a jna thi xru'in jii, 2 ko bandachro:
—Thinthu'e ra thi jian'a tenche'e ra. Ixin thi thetu'an Ndo Dio
uchiaon juii.
3 Isaías, thi bagayée juajnee Ndo Dio, nichja ixin Juan are
ndachro:

Naa thee chujni tuyao ngain nunthe xru'in jii ko rundachro:
“Nchechjian ra nthiee Nchaa ná;
ko nao danthje'e ra nthi'á.”

4 Ko lunthue Juan dikunchjian kunixin xre'e kucamello, ko
bethedunga naa rua, ko bane kuxuali ko tsjeen kurmeena. 5 Ko bakii
chujni ngain Juan, ni Jerusalén, ni Judea ko kai chujni binthe ngain
rajna te ngande'e río Jordán. 6 Ko are bakendue'en ñao na̱ ixin kain
thi jian'a banche'e na̱, kuthejan Juan banchegithe na̱ ngain río
Jordán.
7 Ko are Juan bikon ixin anto tsjé xi fariseo ko xi saduceo biji ixin
ruigithe xa, je'e ndachro ngain xa:
—¡Ja'a ra xe'en kunchee! ¿Kensen ndathjo ra ixin nchao tsinge'e
ra thi tangi jitunchiaon? 8 Rugunda sinche'e ra thi jian ixin jamee
sikon ni ixin ndua ukuinthu'e ra thi jian'a banche'e ra, 9 ko ndachro'a
ra: “Ja'an ná bachrjeninxin ná Abraham”; ixin ja'an ndathjo ra, Ndo
Dio nchao sinchechjian ndo xro te'i chujnii Abraham. 10 Jacha ujii

ngata'a nue'e nthaa ruchrijin; ixin kain ntha dajon'a jian thuchjuin
ruchrijin ntha ko ruche ntha ngathe xru'i. [11] Ndua ja'an nthagithe
ra kunixin jinda, ko ji'i tjaguxin ra ixin ukuinthu'e ra thi jian'a
banche'e ra, aro thi tsii, ja'an jikininxin'a tsama kathee, ko je'e icha
jié juachaxin chunda ke ja'an. Je'e sinthagithe ra kunixin Espíritu
Santo ko xru'i. [12] Ko je'e uchunda ngaa raa thi tsjenduaxin trigo ko
santsje'e kaxinenue trigo. Ko tsenchji'an ngain nchiandu'a trigo, ko
kaxineno tsjaaga ngain xru'i, thi xru'in ncha'on danga.

Bigithe Jesús

(Mr. 1:9-11; Lc. 3:21-22)

[13] Ko Jesús juixin Galilea ko kjui ngain nda Jordán, thi be'e Juan,
ixin je'e runchegithe Jesús. [14] Aro Juan binao'a runchegithe Jesús,
ko ndachro:

—Ja'a thi jikininxin sinchegithe na ja'an; ¿unda ja'an sinthagithe
ja'a?

[15] Ko Jesús ndachro:

—Aro jai sintho'o ná ja'in ixin ja'an ná jikininxin sintho'o ná
inchin rinao Ndo Dio.

Ko Juan bithikaon ko binchegithe Jesús. [16] Ko are juexin bigithe,
Jesús bachrjengixin jinda ko ngajni xiree ko Jesús bikon Espiritue
Ndo Dio xinkajinxin ngajni inchin naa kunthuanajni ko tabeta'a ba
ngata'a je'e. [17] Kuthimejan kui'in ni thee Ndo Dio juixin ngajni ko
ndachro:

—Ji'i thi Xan'na anto thjuaa, ko ja'an anto cha'na ixin je'e xan.

Nchiijin binao runcheye'e Jesús

(Mr. 1:12-13; Lc. 4:1-13)

4 [1] Kuthimejan Espiritue Ndo Dio bikao Jesús ngaga'a jna thi
xru'in jii ixin nchiijin kjuexin runcheye'e.

[2] Ko Jesús binchekjaaño yaakan ncha'on ko yaakan thie,
kuthimejan be'en jintha. [3] Ko nchiijin kunchie'en ngain Jesús ixin
kjuexin runcheye'e, ko ndachro:

—Ja̱ ndua ja'a Xe'en Ndo Dio, thetu'en xro te'i rukjan xro niuthja.

[4] Aro Jesús bathe'e:

—Thi jitaxin ngain Xruen Ndo Dio ndachro: “Jeo'a niuthja sechunxin chujni, kai ixin kain thi nichja Ndo Dio.”
5 Kuthimejan nchiijin sabikao Jesús ngain rajna Jerusalén, rajna binchenchaon Ndo Dio, ko nthi̱'a̱ nchiijin binchekani Jesús ngata'a ni'ngo, thi icha nui, 6 ko ndachro:
—Ja̱ ndua ja'a Xe'en Ndo Dio daritsingaxin nthi'i ixin jitaxin:
Ndo Dio tsetu'en angeel sixindajin,
ko ruka'a kunixin raa,
ko xru'in thi tsuni'i ruthea ixin xro.
7 Ko Jesús ndachro ngain nchiijin:
—Kai ndachro ngain thi jitaxin Xruen Ndo Dio: “Thjexin'a ngain Ndo Dio ixin sikon a sinche'e Ndo thi ja'a xraxaon.”
8 Ko nchiijin kjan sabikao Jesús ngata'a naa jna anto nui. Ko nthi̱'a̱ kjuaguexin Jesús kainxin rajna jii nguixin nunthe ko kain thi chrjuin jii ngain nunthe. 9 Ko ndachro nchiijin ngain Jesús:
—Ja'an ruchja'a kain ji'i ja̱ sarithuxin ko sinchesayana.
10 Kuthejan Jesús ndachro:
—Ja'a nchiijin, sathjixin ngajin ixin ndachro ngain Xruen Ndo Dio: “Nchesaye'e je'o Nchaa Ndo Dio, ko je'o xree ndo sinche'e.”
11 Kuthejan nchiijin sakjuixin ngain Jesús ko juii kanxion ángel bikjengijna Jesús.

Jesús kuexi'in xree

(Mr. 1:14-15; Lc. 4:14-15)

12 Are Jesús kunu'e ixin Juan jiaxi'in ngain ndu'a xiiso, je'e sakjan nunthe'e Galilea. 13 Aro je'e tabe'a ngain rajna Nazaret, je'e sakjui bige'e ngain rajna Capernaum, rajna jii ngande'e nda Galilea ngain nunthe'e Zabulón ko Neftalí. 14 Ko jañaa xethjaxin thi ndachro Isaías, thi bagayée juajnee Ndo Dio:
15 Nunthe Zabulón ko nunthe Neftalí,
nthi'á jikee ndachaon Galilea ko tuenxin nda Jordán,
jii Galilea thi te chujni je'a judío.
16 Thi ni rajna be'e xraa ngain thi naxin xe'e, jai bikon
na̱ naa xru'i anto jié nchegasaan.
Ko chujni binthe ngain nunthe jii sauen thi ndade'en ni,
xru'i ji'i binchengase'en na̱.

17 Are ma'o, Jesús kuexi'in bakjaago juajnee Ndo Dio ko
bandachro:
—Thinthu'e ra thi jian'a tenche'e ra ixin thi thetu'an Ndo Dio jii
nthi̱'a̱ ngajni, uchiaon juii.

Jesús bayẹ̱e noo xii batse kuchee

(Mr. 1:16-20; Lc. 5:1-11)

18 Jesús jidatho ngande'e ndachaon di'in Galilea ko bikon yoo xii
choo xa, naa xa bi'in Simón, thi kai banchegi'in na̱ Pedro, ko inaa
xa bi'in xa Andrés, ko kayui xii te'i batse xa kuchee ko tetjangi xa
nuncha'a ngain jinda. 19 Ko Jesús ndachro ngain xii te'i:
—Ruena ni ra ixin ja'an tsjagu'a ra kexreen tsjejo ra chujni ixin
Ndo Dio.
20 Ko ndakuinthu'e na̱ nuncha'a ko ruee na̱ Jesús.
21 Ko xrakjín'a tethji na̱ are Jesús bikon iyoo xii, ko kayui xii mee
kai choo xa, yui xii te'i xe'en Zebedeo, naa xa bi'in Jacobo ko inaa
xa Juan. Kayui xii ji'i kunixin ndudee xa tate na̱ ngain ntha barko,
tatetheye'e na̱ nuncha'a. Ko Jesús bayẹ̱e xa, 22 ko ndabinthekinthu'e
xa ndudee xa ko ntha barko ko saruee xa Jesús.

Jesús binchexingame'e tsjé chujni

(Lc. 6:17-19)

23 Jesús ngaria nguixin nunthe'e Galilea ko banchekue'en chujni
ngain ningu'e na̱ thi jian juajnee Ndo Dio ko thi thetu'an ndo, ko
Jesús banchexingame'e kain chujni binthechunda kexe'o chin ko
bagantse'e na̱ kain thi bakiin na̱. 24 Ko kain thi jian banche'e Jesús
kunu'e chujni binthe nguii nunthe Siria ko juia'o na̱ ngain Jesús kain
chujni binthechunda kexe'o chin, thi ni anto bakiin, ni binthechunda
espíritu jian'a, ni binthechunda chin denda ko ni chro'a bakingi.
Ko Jesús binchexingame'e kain chujni te'i. 25 Ko tsjé chujni baruee
Jesús, ni juixin Galilea, ni Decápolis, ni Jerusalén, ni Judea ko ni te
tuenxin nda Jordán.

Thi chrjuin kjuaago Jesús ngain jna

(Lc. 6:20-23)

5 [1] Are Jesús bikon anto tsjé chujni xrathe, je'e kuani ngain naa
jna ko tabe'e, kuthejan kunchie'en ngain Jesús chujni kuinchie'e.
[2] Ko je'e kuexi'in ndache na̱ ko kuague na̱ ja'in:
[3] —Ndo Dio sinchenchaon thi chujni xraxaon ixin rugunde'e na̱
ixin Ndo Dio tsjengijna na̱, ixin chujni te'i tekininxin na̱ sinthe na̱
thi tsetu'an Ndo Dio nthi̱'a̱ ngajni.
[4] 'Ndo Dio sinchenchaon chujni tsjanga, ixin je'e ndo santsje'e na̱
kain juachjaon.
[5] 'Ndo Dio sinchenchaon chujni tain'a ñao, ixin je'e na̱ sayée na̱
nunthe ndachro ndo sajon ndo.
[6] 'Ndo Dio sinchenchaon chujni anto rinao ixin chujni sinche'e na̱
thi jian inchin je'e ndo rinao ndo, ixin je'e ndo tsjengijna chujni te'i
sinche'e na̱ jamee.
[7] 'Ndo Dio sinchenchaon chujni thiakunue'e icha chujni, ixin je'e
ndo tsiakunue'e na̱ kai.
[8] 'Ndo Dio sinchenchaon chujni xraxaon ngathe anseen sinche'e
je'o thi jian, ixin je'e na̱ sikon na̱ ndo.
[9] 'Ndo Dio sinchenchaon chujni nche'e ixin tseto'a chujni, ixin ni
te'i si'in na̱ xe'en ndo.
[10] 'Ndo Dio sinchenchaon chujni anto dathu'e tangi ixin nche'e
na̱ thi jian inchin rinao ndo, ixin chujni te'i sinthe na̱ nthi̱'a̱ ngajni,
thi thetu'an Ndo Dio.
[11] 'Ndo Dio sinthanchaon ra are chujni chrjuin'a runichja na̱ ixin
ja'a ra ko nthakinga ra na̱ ko runichja na̱ thi ndua'a ixin ja'a ra.
[12] Maski jamee tsu'an ra, cha'a ra ixin tsjé sayé'e ra nthi̱'a̱ ngajni. Ixin
kai jañaa binche'e chujni ngain ni bagayée juajnee Ndo Dio are sa'o.

Chujni dithikaon Jesús inchin xijntha ko inchin xru'i nchengasaan

(Mr. 9:50; Lc. 14:34-35)

[13] 'Ja'a ra inchin xijntha ngain chujni nunthe ji'i. Aro ja̱ xijntha
ndarukuxruathe, ¿kexreen nchao sinchegunda chujni? Xijntha mee
ixru'in xree ko je'o singo xijntha ko tsingachjethe'e chujni.
[14] 'Ko ja'a ra inchin thi xru'i nchengasaan ngain chujni nunthe
ji'i, ixin naa rajna jii ngata'a naa jna chro'a sema rajna. [15] Ko

nchekaon'a ni naa xru'i ixin tsejanthe ni xru'i. Icha jian sake'e ni
xru'i ngata'a naa thi nui ixin nchao singasenxin ni texi'in nchia.
16 Ko jañaa nche'e ra ja'a ra kai ixin thi jian sinche'e ra, mee inchin
naa xru'i nchengasaan ngathexin kon kain chujni. Ko are sikon na̱
thi jian sinche'e ra, je'e na̱ sinchesaye'e na̱ Ndudaa ná thjen ngajni.

Jesús kjuague chujni ke'e ruchro ley bayée Moisés

17 'Xraxaon'a ra ixin ja'an jui'i ixin rundachrjan ixin ley ko
thi nichja ni bayée juajnee Ndo Dio xru'in xree; ja'an jui'i ixin
rundathjan chujni ke'e ruchro ley. 18 Ja'an ndua rundathjo ixin are
xrase'e ngajni ko nunthe, xru'in sachrje'e ley ko rugunda tsu'en kain
thi jitaxin ngain ley. 19 Mexinxin kexe'o chujni sithikaon'a nakua
thi thetu'an ley, maski thi icha tangi'a ko xraje'o tsjague chujni
ixin sithikaon'a ley, chujni ji'i rukjan na̱ thi icha renthe'a ngain
thi thetu'an Ndo Dio; aro kexe'o chujni sinche'e thi ndachro ley
ko xraje'o tsjaago ngain chujni ixin sithikaon na̱, chujni ji'i icha
tsurenthe ngain thi thetu'an Ndo Dio. 20 Mexinxin ja'an ndathjo ra,
ja̱ sinche'a ra icha jian ke kain xi tjaago ley ko xi fariseo, chro'a
sinthe ra ngain thi thetu'an Ndo Dio.

Jesús tjaago ixin thi tuñaunka ni

(Lc. 12:57-59)

21 'Ja'a ra ukui'in ra thi bitu'en ni xrachrje'an ra: "Duen'a ra
chujni ixin kexe'o thi duen chujni rugunda sue'en jie̱."
22 Aro ja'an
rundathjo ra ixin kexe'o thi tsuñau'e xan choo o chrjuin'a nichja ixin
je'e xan sue'en jie̱ ixin ni judío icha thetu'an, ko kexe'o thi ndachro
ngain xan choo ixin xru'in xree xan, chujni ji'i jikininxin tsji ngathe
xru'i danga'a.
23 'Mexinxin ja̱ tsji'o ngain ni'ngo thi binchekininxin Ndo Dio, ko
are tari'i nthi̱'a̱ ruxraxaon ixin xan choo jiduñao xan ngajin, 24 nthi̱'a̱
thinthu'e thi ja'a ridajon ngain Ndo Dio, ko thji ngain xan jiduñao
ko tjao xan ko nchethjañe'e choo ra. Kuthimejan kjan ko dajon thi
binchekininxin Ndo Dio.
25 'Ja̱ chrujan chujni sichro jie̱ ixin ja'a, icha jian ngatjao nthi'á
nchetse'en ñao sinthatjaña'a, ko itsjio'a ngain xi nche'e jie̱. Ixin ja̱
tsji'o ko sajon ngain thi nche'e jie̱, ko thi nche'e jie̱ sajon ngain xi

soldado je'e xa tsiaxi'an xa ngain ndu'a xiiso. 26 Ko ja'an ndua
rindathjo, ixin sachrjexin'a nthi̱'a̱, tsengaja 'na kain tumi sanchia na̱.

Jesús tjaago ixin thi chunda xi kuxe o nchri kuxe

27 'Ja'a ra ukui'in ra thi ndachro: "Dinthechrinko'a ra thi je'a
xixi'a ra o chri'a ra." 28 Aro ja'an rindathjo ra ixin kexe'o xii sikon ko
tsiaku'en sejuakao nchra, xii mee ngathe anseen ubejuaka'o nchra.
29 'Mexinxin ja̱ jmakon jii no rajianxin dikon ko jinthaxraxaon
nche'e thi jian'a, icha nchao dantsjengi ko danka, ixin icha jian
sinchetjaan naa jmakon ko je'a nguixin nthau'a tsji ngathe xru'i
danga'a. 30 Ko ja̱ rajianxin sinche'e thi jian'a, icha jian tunchrijin
raa ko danka ra, ixin icha jian sinchetjaan naa raa ko je'a nguixin
nthau'a tsji ngathe xru'i danga'a.

Jesús tjaago ixin thi dachrjende'e ni teka'o choo

(Mt. 19:9; Mr. 10:11-12; Lc. 16:18)

31 'Kai ley ndachro: "Thi rinao sachrjende'e chri'i rugunda
sinchechjie'en nchra naa xroon setaxin ixin tabachrjende'e nchra."
32 Aro ja'an rindathjo ra ixin jaan nchao sachrjende'e xa chri'i xa ja̱
bithja nchra tajijuaka'o nchra inaa xii, aro ja̱ je'a ixin ji'i, thi xii
jitanchrjanda nchra sinche'e nchra thi jian'a ixin tsjee nchra inaa xii
ko xi seka'o nchra rukjan xi kuxe'e nchra.

Jesús tjaago ixin sajin'a ni Ndo Dio are chrujan sajon ni

33 'Ko kai ukui'in ra are ndachro ni ndudachri'a ra xrachrjen:
"Dajin'a ra ixin Ndo Dio sinchexin ra thi ndachro ra ko nche'a ra."
34 Aro ja'an rindathjo ra ixin are chrujan sajon ra xru'in dajin ra.
Dajin'a ra ixin ngajni sinchexin ra thi ndachro ra, ixin ngajni thjen
Ndo Dio; 35 Kai dajin'a ra nunthe, ixin nunthe nchejugaxin ruthee
Ndo Dio, kai dajin'a ra Jerusalén ixin rajna ji'i, rajnee Ndo Dio, thi
Rey. 36 Ko dajin'a jaa, ixin ja'a chro'a sinchethie o sincherua naa
xrajaa. 37 Mexinxin icha jian je'o ndachro ra "jaan" o "na'i" ixin ja̱
runichja ra icha, thi icha runichja ra mee thixin ngain nchiijin.

Jesús tjaago ixin tsjengexin'a ni

(Lc. 6:29-30)

38 ’Ja'a ra ukui'in ra thi ndachro thi thetu'an ley: “Thi tsunchringa
jmakon naa chujni, kai je'e tsuchringe'e na̱ jmakon. Ko thi sanke'e
neno naa chujni, kai je'e sanke'e na̱ neno.” 39 Aro ja'an rindathjo ra
nche'a ra jamee. Ja̱ chrujan chujni ruxrangi'a ra naa raa ngakon ra
no rajianxin ra, dithuaxin ra ruxrangi'a ra inaa raa ngakon ra no
rakjunxin ra. 40 Ko ja̱ chrujan chujni sichro jie̱ ixin ja'a ko sinao
santsja'a luntho ringa'a, kai dithuaxin sasikao thi ritsii. 41 Ja̱ chrujan
chujni tsetu'an tsame'e thi jidikao ko rundathjo thji'o naa kilómetro,
ja'a thjiu'e yoo kilómetro. 42 Ko kexe'o chujni chrujan sanchia'a,
chje'e; ko ja̱ chrujan thi jitja'an, nchekjen.

Ruthjue'e ni chujni ningaku'en ni

(Lc. 6:27-28, 32-36)

43 ’Kai ja'a ra ukui'in ra thi ndachro thi thetu'an ley: “Thjue'e
chujni jian chrjio'o ko ningaku'en chujni ningaku'an.” 44 Aro ja'an
rindathjo ra: Thjue'e ra chujni ningaku'an ra, ko nchenchaon ra
chujni danchia ixin jian'a tsu'an ra, nche'e ra jian ngain chujni
ningaku'an ra, ko nchetse'en ra ñao Ndo Dio ixin chujni chungi'a ra.
45 Ko jañaa rukjan ra xe'en Ndo Dio ra, ndo thjen ngajni. Ixin je'e
ndo dajon ndo juachaxin chri'in ncha'on nchengase'en chujni nche'e
jian ko chujni nche'e thi jian'a, ko rua'an ndo chrin ngain chujni
nche'e jian ko chujni nche'e thi jian'a. 46 Ja̱ thjue'e ra je'o chujni
thjua'a ra, ¿ke'e jian sayé'e ra?, ixin kai chujni thjejo tumii Roma
jañaa nche'e na̱. 47 Ko ja̱ je'o ni choo ra chje'e ra juajna, ¿ke'e icha
jian tenche'e ra?, ixin kai chujni chunxin'a Ndo Dio jamee nche'e na̱.
48 Xru'in thi jian'a nche'e ra, jañaa inchin Ndudaa ná thjen ngajni
xru'in thi jian'a nche'e ndo.

Jesús tjaago ixin rugunda tsjengijna ni chujni nua

6 1 ’Nche'a ra thi jian je'o are tatetsje'e chujni ixin ruxraxaon na̱
ixin ja'a ra anto jian ra. Ja̱ jamee sinche'e ra, Ndudaa ra, ndo
thjen ngajni, xru'in thi jian ruchjaa ra ndo. 2 Mexinxin are ja'a
tsjengijna chujni nua, thekin'a ngain icha chujni, inchin chujni
tjaago ixin anto jian ko ndua'a. Ixin je'e na̱ jañaa nche'e na̱ ngain

ni'ngo ko ngaa nthi'á ixin icha chujni runichja na̱ jian ixin je'e na̱.
Aro ja'an rindathjo ra ixin thi jian nichja chujni ixin je'e na̱, mee
thi ubayée na̱. 3 Mexinxin ja'a are tsjengijna chujni nua, xru'in ni
theki'in, maski ni icha jian dakjio'o. 4 Ko icha jian jimao thjengijna
na̱. Ko Ndudaa, ndo thjen ngajni, dikon ndo thi jimao nche'e, ko je'e
ndo tsjenga'a ndo 'na.

Jesús tjaago kexreen runichjee ni Ndo Dio

(Lc. 11:2-4)

5 'Ko are ja'a ra runichje'e ra Ndo Dio, nche'a ra xraa chujni
tjaago ixin anto jian aro ndua'a, ixin nchexruxi'in na̱ ixin chujni
sikon na̱, mexinxin tatengathjen na̱ are nichjee na̱ Ndo Dio ngaxi'in
ni'ngo, ko thi dathujinxin choo nthi'á ixin chujni sikon na̱. Ja'an
rindathjo ra ixin chujni ndachro ixin anto jian aro ndua'a ubacha na̱
ixin chujni ubikon na̱ thi binche'e ni te'i. 6 Aro ja'a are runichje'e
Ndo Dio, dixi'in nchiandui ko theje'e nchia ko jimao nichje'e Ndudaa
jii ngajin, ja'o ko je'e ndo. Ko Ndudaa, ndo dikon thi ja'a nche'e, je'e
ndo tsjenga'a ndo 'na.
7 'Are ja'a ra runichje'e ra Ndo Dio, nichjakua'a ra ixin jañaa
nche'e chujni chunxin'a ndo, ixin xraxaon na̱ ixin Ndo Dio tsi'in na̱
thi anto tsjé nichja na̱. 8 Ko nche'a ra inchin je'e na̱, ixin Ndudaa ná
thjen ngajni unu'e ndo ke'e sanchie'e ra ndo are xradanchie'a ra
ndo. 9 Mexinxin ja'a ra nichje'e ra ndo ja'in:

Suixin Ndudana ná thjen ngajni,
Suixin tsusaya'a.
10 Suixin dikji'i diketu'an nthi'i ngata'a nunthe,
ko tsu'en inchin Suixin rinao nthi'i ngata'a nunthe jañaa
inchin tu'en nthi̱'a̱ ngajni.
11 Chjana ni ra thi rugunda na ná ixin sine ná jai.
12 Nchetjañana ni ra thi jian'a bintha'a ná, jañaa
inchin ja'an ná binthatjañaa ná thi chujni
binche'e jian'a ngajin ná.
13 Tanchrjanda'a ni ra sita'a ná thi jian'a; thjengijna ni
ra ixin thi jian'a tsjana'a ná cha.
Ixin Suixin thi thetu'an ko chunda kainxin juachaxin ko kainxin
thi anto chrjuin jii kainxin ncha'on. Jañaa tsu'en.

14 ’Ja̱ nchetjañe'e ra thi chujni nche'e jian'a ngajin ra, Ndudaa
ná, ndo thjen ngajni, kai sinthatjaña'a ra ndo. 15 Aro ja̱ nchetjañe'a
ra chujni nche'e jian'a ngajin ra, Ndudaa ná, ndo thjen ngajni, kai
chro'a sinthatjaña'a ra thi jian'a nche'e ra.

Jesús ndachro kexreen sinchekjaaño ni

16 ’Are ja'a ra sinchekjaaño ra, dinthechin'a ra inchin chujni
kunxon tjaago ixin anto jian, ixin ni te'i ngakon na̱ tjaguxin na̱ ixin
tenchekjaaño na̱. Aro ja'an rindathjo ra ixin Ndo Dio ubinchegacha
na̱ ixin chujni ubikon na̱. 17 Aro ja'a ra are sinchekjaaño ra, tunthi
ra jinda ngakon ra ko nchejijin jaa ra jian, 18 ko jañaa chujni
ruxraxaon'a na̱ ixin ja'a rinchekjaaño. Je'o Ndudaa thi jii jimao
ngajin tsunu'e ndo ko je'e ndo tsjenga ndo 'na.

Thi renthe jii ngajni

(Lc. 12:33-34)

19 ’Datse'a ra tsjé thi renthe nthi'i ngata'a nunthe ixin nthi'i
ndathje'e kuchii ko chia ndadi'i chjiin, ko xiche'e dixi'in xa nchia ko
thema xa. 20 Icha jian datse ra thi renthe nthi̱'a̱ ngajni, nthi̱'a̱ thi
xru'in kuchii jii ko chia di'a chjiin chia, ko xru'in xiche'e jii. 21 Ixin
ngain thi jii thi renthe chunda ra, kai nthi̱'a̱ jii juaxraxaon ra ko
ansean ra.

Jmakon ni inchin naa xru'i nchengase'en ni

(Lc. 11:34-36)

22 ’Jmakon inchin naa xru'i nchengase'en nthau'a. Mexinxin ja̱
jmakon jian, kai nguixin nthau'a jian singase'en. 23 Aro ja̱ jmakon
jian'a dikon, kai nguixin nthau'a jii ngain thi naxin xe'e. Ko ja̱ ko'a
xruii Ndo Dio ngajin, atho naxin xe'e thi ri'i ja'a.

Ndo Dio ko tumi

(Lc. 16:13)

24 ’Xru'in chujni nchao ngurisinche'o xree yoo xi najni, ixin icha
sinao naa xi najni ko runingaku'en inaa xa, o icha sithikaon ngain

naa xa ko ngain inaa xa sithikaon'a. Jañaa kai chro'a ngurisinche'o ni xree Ndo Dio ko tsjee ni tsjé tumi.

Ndo Dio daku'en xe'en ndo

(Lc. 12:22-31)

25 ’Mexinxin ja'an rindathjo ra: Ta'a ra juachjaon ixin thi sinthe
ra ko thi si'i ra ixin sinthechunxin ra kai ta'a ra juachjaon ixin ke'e
luntho sintenga'a ra. ¿A je'a icha renthe thi techon ni ke thi jine
ni, ko a je'a icha renthe nthau'e ni ke lunthue ni? 26 Tsje'e ra kain
kunthua; je'e ba xru'in thenga ba ko xru'in thjejo ba ko xru'in datsiin
ba ngain nthanetu'en ba. Aro maski jamee, Ndudaa ná thjen ngajni
dajon ndo thi jine ba. Ko, ¿a je'a icha renthe ra ke kain kunthua?
27 Ko, ¿kexe'e ra xro ixin icha tsa ra juachaon, nchao sangi ra irio'o
metro?
28 ’¿Unda anto ta ra juachjaon ixin luntho? Tsje'e ra kexreen
dangi tsjo ngataon jngi, ko nche'a tsjo xra ko tjaon'a tsjo lunthue
tsjo. 29 Ko rey Salomón maski tsjé bechunda ko chrjuin batsujin, aro
tsujin'a inchin tsjo te'i. 30 Ja̱ Ndo Dio ja'in nchetsaa ka jii ngataon
jngi ko nduexin ndaxema ka ko che ka, ¿a runche'a ndo icha ixin
ja'a ra?, maski ja'a ra chunthia'a ra jian ngain ndo. 31 Mexinxin ta'a
ra juachjaon ko ndachro'a ra: “¿Ke'e sunthe ná? o ¿ke'e so'o ná?
o ¿ke'e luntho sunthengaa ná?” 32 Ixin chujni chunxin'a Ndo Dio
kain ji'i taxin na̱ juachjaon, aro Ndudaa ra thjen ngajni unu'e ndo
ixin ja'a ra, jaan, rugunda'a ra kain ji'i. 33 Mexinxin sa'o thjee ra ko
nche'e ra thi thetu'an ndo ko rinao ndo, ko jañaa ruchjaa ra ndo thi
rugunda'a ra. 34 Mexinxin ta'a ra juachjaon ixin kexreen sinche'e ra
ndue, ixin ncha'on tsia'o ujee juachjaon. Ixin kain ncha'on thia'o
juachjauen nchaon.

Nche'a ra jie̱ chujni

(Lc. 6:37-38, 41-42)

7 1 ’Tsje'a ra ko nichja'a ra jian'a ixin thi nche'e icha chujni,
ko jañaa Ndo Dio xru'in jie̱ sinche'e ndo ngajin ra. 2 Ixin jañaa
inchin ja'a ra nichja ra jian'a ixin icha chujni, jañaa kai Ndo Dio
sinche'e ndo jie̱ ngajin ra, ko inchin nche'e ra ngain chujni, jañaa
sintha'a ra ndo kai. 3 ¿Unda tsje'e kaxineno anto nchiin jingangi

jmakon xan choo, ko ja'a dikon'a thi nthaa anto jié jingangi jmakon?
4 Ja̱ jingangi naa nthaa anto jié ngain jmakon, ¿kexreen nchao
rundache xan choo: “Tanchrjanda na santsjengi'a kaxineno jingangi
jmakon”? 5 ¡Ja'a thi tjaago ixin anto jian aro ndua'a! Sa'o dantsjengi
nthaa jié jingangi jmakon, ko jamee nchao sikon jian ko santsjengi
kaxineno jingangi jmakon xan choo.

6 ’Itjago'a ra juajnee Ndo Dio ngain chujni ningaku'en juajna,
ixin ni te'i chrintho na̱ xraa kunia ko rukjankua na̱ ko naruguenxon
ra na̱. Ko itjago'a ra juajnee ndo, thi juajna renthe inchin xro di'in
perla ngain chujni nche'e juxon thi jian'a ixin chujni te'i nche'e na̱
xraa kukuchi ixin ncherenthe'a na̱ juajna ko thingachjethekua na̱.

Kexreen sanchia ni ngain Ndo Dio

(Lc. 11:9-13; 6:31)

7 ’Danchia ra ko Ndo Dio ruchjaa ra ndo, thjee ra ko sinchii ra,
dinga ra nchia ko santhjee na̱ nchia. 8 Ixin chujni danchia, dayée, ko
chujni thjee, dithja, ko chujni dinga nchia, tunxire'e na̱ nchia.

9 ’¿A chrujan ra, are sanchia'a ra xa'an ra naa niuthja, a ruchje'e
ra xan naa xro? 10 ¿O aruchje'e ra xan naa kunchee, are sanchia'a ra
xan naa kuchee? 11 Ja'a ra je'a jian ra ko nu'a ra dajon ra thi jian
ngain xa'an ra, mexinxin Ndudaa ra thjen ngajni icha jian ndo ko
sajon ndo thi jian ngain kain chujni sanchie'e ndo.

12 ’Nche'e ra ngain chujni inchin ja'a ra rinao ra sinche'e na̱
ngajin ra, ixin jamee thetu'an ley bayée Moisés ko kain thi dikji̱n ni
bayée juajnee Ndo Dio are sa'o.

Dixinxin ra thi icha tuee

(Lc. 13:24)

13 ’Dixinxin ra thi icha tuee. Ixin ton thi dixinxin ni ko theka
nthi'á thi dikao ni ngain xru'i sithjanxin ni, ko tsjé na̱ dixi'in na̱
nuyaa. 14 Aro tuee thi dixinxin ni ko jno nthi'á thi dikao ni ngajni,
ko tsjé'a chujni chunxin thi dixinxin ni ngajni.

Ntha thuchjuin datsuan ni ntha ixin thuchjuiin ntha

(Lc. 6:43-44)

15 ’Tsje'e ra runthaya'a ra chujni ndachro ixin dayée na̱ ko tjaago
na̱ juajnee Ndo Dio aro ndua'a, ko thii na̱ ngajin ra ko nche'e na̱
xraa kuleko aro jian'a na̱ inchin kundanixra chrintho te ngaga'a jna.
16 Ja'a ra nchao satsuan ra na̱ ixin thi nche'e na̱, ixin nthancha'a
chro'a sajon ntha tho uva, ko kancha'a chro'a sajon ka tho higo.
17 Jañaa kai, kain ntha thuchjuin jian, jian thuchjuin dajon ntha, ko
ntha thuchjuin je'a jian, dajon ntha thuchjuin xru'in xree. 18 Ntha
thuchjuin jian chro'a sajon ntha thuchjuin xru'in xree, kai ntha
thuchjuin xru'in xree chro'a sajon ntha thuchjuin jian. 19 Kain ntha
thuchjuin dajon'a thuchjuin jian, chrijin ntha ko che ntha ngain
xru'i. 20 Ko jamee ja'a ra satsuan ra chujni ixin thi je'e na̱ nche'e na̱.

Kanxin'a chujni tsji na̱ ngajni thi thetu'an Ndo Dio

(Lc. 13:25-27)

21 ’Kainxin'a chujni ndachjejin na: “Nchana, Nchana”, sixi'in
na̱ ngain thi thetu'an Ndo Dio, je'o sixi'in chujni nche'e thi rinao
Ndudana thjen ngajni. 22 Are tsii ncha'on Ndo Dio sinche'e jie̱,
tsjé chujni rundachjejin na̱: “Nchana, Nchana, ja'an ná kjuaago ná
juajnaa suixin kunixin juachaxian, ko ixin suixin bantsjexin ná
espíritu jian'a ngain chujni ko ixin suixin binthaxin ná tsjé thi na'a
bagikunxin chujni.” 23 Aro ngain ncha'on mee, ja'an rundathjan na̱:
“Ja'an xru'in ncha'on batsuan ra inchin chujnina, sathjixin ra ngajin,
ja'a ra chujni nche'e thi jian'a.”

Nchia jingathjen ngata'a thjao ko nchia jingathjen ngata'a nchiise

(Lc. 6:47-49; Mr. 1:22)

24 ’Mexinxin, kexe'o chujni thi'in ko nche'e thi ja'an tjaago, chujni
ji'i inchin naa xii xraxaon jian ko binchechjian nchiandu'a ngata'a
thjao. 25 Ko are juii chrin ko kuyee nda tsaaga, ko kjuakee chrintho
suji ngain nchia ji'i, aro betsinga'a nchia ixin suji jingathjen nchia
ngata'a thjao. 26 Aro chujni thi'in ko nche'a thi ja'an tjaago, chujni
mee inchin naa xii xraxaon'a jian ko binchechjian nchiandu'a ngata'a

nchiise. [27] Ko are juii chrin ko kuyee nda tsaaga ko kjuakee chrintho
suji ngain nchia, ko kjamangi nchia, ko anto tangi kjui'i xii mee.
[28] Are Jesús juexin nichja kain ji'i, kain chujni kuise'en na̱ ixin
thi kjuaago Jesús, [29] ixin Jesús kjuaago kunixin anto tsjé juachaxin
ko je'a inchin xi tjaago ley.

Jesús binchexrue'en naa thi bechunda chin lepra

(Mr. 1:40-45; Lc. 5:12-16)

8 [1] Are Jesús juixin ngain jna, anto tsjé chujni ruee. [2] Ko kunchie'en
naa xii chunda chin lepra, ko xii mee bethuxin xa ngathexin kon
Jesús ko ndachro xa:
—Suixin Nchana, ja̱ rinao, nchao sinchexruanna.
[3] Kuthimejan Jesús kuinxe raa ko kathe xii mee ko ndachro ngain
xa:
—Jaan rina'o, tuxrua'an.
Ko are Jesús ndachro ji'i bitjanbe'o chin lepra bechunda xa.
[4] Kuthimejan Jesús ndachro:
—Thi'in jian thi rundathjo; xru'in chujni theki'in, je'o thji ko
tunchie'en ngain xi daana ixin sikon xa ixin ja'a ukuxrua'an, ko
dajon ngain Ndo Dio inchin thetu'an ley bayée Moisés, ixin kain
chujni te nthi̱'a̱ tsunu'e na̱ ixin ukuxrua'an.

Jesús binchexrue'en xi nchexree naa xi capitán romano

(Lc. 7:1-10)

[5] Are Jesús juii ngain rajna Capernaum, naa xi capitán romano
kunchie'en ko binchetse'en ñao Jesús [6] ko ndachro xa:
—Nchana, naa xi nche'e xrana ni'i xa ko jitsingata'a xa saon ko
chro'a thingi xa ko anto jithiin xa.
[7] Jesús ndachro:
—Ja'an tsji ko sinthaxruan xa.
[8] Ko xi capitán ndachro xa:
—Ja'an jikininxin'a na ixin suixin sixi'in nchiania, je'o rina'o
thetu'an tsuxrue'en xi nche'e xrana ko je'e xa tsuxrue'en xa. [9] Ixin
ja'an kai dithika'on xi chunda icha tsjé juachaxin ke ja'an, ko kai
ja'an chunda juachaxin thetuan xi soldaduna, ko are ja'an ndathjan

naa xa thji nuji'a, je'e xa thji xa, ko are ndathjan inaa xa tsii xa, je'e xa thii xa, ko are thetuan xi nche'e xrana nche'e ji'i, je'e xa nche'e xa.
10 Are Jesús kui'in ji'i, je'e kuise'en ko ndachro ngain chujni jidikao:
—Ja'an nduaxin rundathjo ra ixin nguixin nunthe'e Israel xru'in chujni bikon anto chunthia inchin xii ji'i. 11 Ja'an rindathjo ra ixin tsjé chujni tsixin no thi chrinxin ko diataunxin ncha'on ko sinthe na̱ ngain Abraham, Isaac ko Jacob nthi̱'a̱ ngajni thi thetu'an Ndo Dio.
12 Aro tsjé chujni bikininxin rukji nthi̱'a̱ thi thetuan Ndo Dio tsji'a na̱ ixin Ndo Dio rurua'an na̱ ngain thi naxin xe'e, nthi̱'a̱ thi juxon rutsjanga na̱ ko sinetaon neno na̱.
13 Kuthimejan Jesús ndachro ngain xi capitán:
—Sathji nchiandui ko tsu'en inchin ja'a bithikaon.
Ko xi nche'e xree xi capitán kuxrue'en xa are juexin nichja Jesús.

Jesús binchexrue'en janchee Pedro

(Mr. 1:29-31; Lc. 4:38-39)

14 Jesús kjui nchiandu'a Pedro, ko nthi̱'a̱ bikon janchee Pedro tajitsingata'a jan saon ixin sua. 15 Are Jesús tse'e raa jan ndabachrje'e jan sua ko bingathjen jan ko bajon jan juine na̱.

Jesús binchexrue'en tsjé chujni ni'i

(Mr. 1:32-34; Lc. 4:40-41)

16 Ko are undakunaxin xe'e, juiau'e na̱ Jesús tsjé chujni chunda espíritu jian'a, ko je'o kuetu'an ko bengi kain espíritu jian'a, ko binchexrue'en kainxin chujni ni'i kunchie'en ngain. 17 Ko ja'in bikuenxin thi dindachro Isaías, thi bagayée juajnee Ndo Dio: “Je'e kuama kain chi'an ná ko sabikao thi anto thiin ná.”

Thi chujni binao rugakao Jesús

(Lc. 9:57-62)

18 Are Jesús bikon tsjé chujni ngandajin, je'e kuetu'en chujni bakao ixin rugatho na̱ tuenxin nda Galilea. 19 Ko kunchie'en naa xi tjaago ley ngain Jesús ko ndachro xa:
—Suixin thi dikjaago, ja'an rina'o rurua'a thi suixin sakji.

20 Jesús ndachro:
—Kuntha chunda ba nchiandu'e ba chringi'i thjao ko kunthua
chunda ba kakee ba, aro ja'an, thi Xii juixin ngajni, chunda'a thinoo
tsenkjon jana.
21 Ko inaa chujni bakao ndachro:
—Nchana, sa'o tajanda na tsji sikjabaa ndudana.
22 Ko Jesús ndachro:
—Rue'na ko tanchrjanda chujni dithikaon'a na tsjabaa choo na̱.

Jesús kuenta chrintho ko nda jikjamangiathe

(Mr. 4:35-41; Lc. 8:22-25)

23 Kuthimejan Jesús kunixin chujni bakao kuani na̱ naa ntha
barko ko sakjuixin na̱ nthi̱'a̱. 24 Ko are utethji na̱ ngatau'en nda, kjua
chrintho anto suji ko jinda kjamangiathe kuexi'in bikia nda ngain
ntha barko, ko Jesús tajijua. 25 Kuthimejan chujni jidikao Jesús
binchexingame'e na̱ ko ndachro na̱:
—¡Nthatsa'an ra ñao, thjengijna ni ra!, ixin ntha barko
ndajixinkanjingi ntha jinda.
26 Jesús ndachro:
—¿Unda anto xraon ra? ¡Ja'a ra xro nchion chunthia ra!
Kuthejan Jesús bingathjen ko takuenta chrintho ko jinda
jikjamangiathe. Ko kain xratao tabe'e. 27 Ko kain ni bakao
binthekise'en na̱, ko ndachro na̱:
—¿Kensen xii ji'i, ixin chrintho ko jinda dithikaon thi ndachro xa?

Yoo xii bechunda espíritu jian'a ngain nunthe Gadara

(Mr. 5:1-20; Lc. 8:26-39)

28 Are Jesús biji tuenxin nda Galilea ngain nunthe Gadara, yoo xii
jido'o espíritu jian'a binthegachrjexin ngayee thi texrabaa chujni ko
binthekunchie'en xa ngain Jesús. Ko ixin anto chrintho binthe xa,
xru'in chujni bagatho nuyaa. 29 Ko binthekuyao xa suji:
—¿Unda jui'i ngajin ná, ja'a Jesús, Xe'en Ndo Dio? ¡Xra je'a
ncha'on ixin sinchegetan ni ra tangi!
30 Ko nthi̱'a̱ ridinthe tsjé kukuchi tenea ba. 31 Ko kain espíritu
jian'a binchetse'en ñao Jesús ko ndachro:

—Ja̱ santsjexin ni ra ngajin xii te'i, tanchrjanda ni ra sixi'in ná ngaxi'in kukuchi te'a.

32 Jesús ndachro:

—Jaan, thji ra.

Ko kain espíritu jian'a bachrjexin ngain kayui xii mee sabixi'in ngain kain kukuchi ko kain ba kuinga ba ko kuanthjean ba thi yasu'e ko betsingangi ba jinda ko kju'en ba nda.

33 Ko chujni bakingaria kukuchi kjui na̱ ngain rajna ko bindachro na̱ kain thi ku'en ko kai kuekin na̱ thi ku'en kayui thi xii bechunda espíritu jian'a. 34 Kuthimejan kain ni rajna binthekji na̱ thi jii Jesús ko are bikon na̱ Jesús binchetse'en na̱ ñao sarukjixin ngain nunthe'e na̱.

Jesús binchexrue'en naa thi chro'a bakji

(Mr. 2:1-12; Lc. 5:17-26)

9 1 Kuthimejan Jesús kuani ntha barko inaa ko sakjui tuenxin jinda ko biji rajna Capernaum, rajnee Jesús. 2 Nthi̱'a̱ bikau'e na̱ Jesús naa thi xii chro'a bakingi tajitsingata'a nthatu'en. Are je'e bikon ni te'i ixin anto chunthia na̱, ndachro ngain thi ni'i:

—Xraon'a, ja'an ubinthatjaña'a kain thi jian'a binche'e.

3 Ko kanxion xi tjaago ley te nthi̱'a̱ texraxaon xa: “Nchao'a jii thi jinichja xii ji'i ixin Ndo Dio.” 4 Aro Jesús ubenu'e thi texraxaon xii te'i, ko ndachro ngain xa:

—¿Unda anto jian'a xraxaon ra ngathe ansean ra? 5 ¿Kexe'e thi icha tangi'a rundachrjan: “Kain thi jian'a binche'e ubitjaña'a”, o “Dingathjen ko sathji”? 6 Ja'an tsjagu'a ra ixin thi Xii juixin ngajni, chunda juachaxin nthi'i ngata'a nunthe ixin nchetjañe'e chujni thi jian'a nche'e na̱.

Kuthejan ndachro Jesús ngain thi chro'a bakji:

—Dingathjen, tama nthatu'an ko sathji nchiandui.

7 Ko thi beni'i bingathjen ko sakjui nchiandu'a. 8 Ko are kain chujni bikon na̱ ji'i, kuise'en na̱ ko binchesaye'e na̱ Ndo Dio ixin bajon ndo juachaxin mee ngain chujni.

Jesús bayee Mateo

(Mr. 2:13-17; Lc. 5:27-32)

9 Ko are Jesús sakjuixin nthi'a bikon naa thi xii di'in Mateo
jithjejo tumi xengaxin 'na ngain ni thetu'an Roma. Ko Jesús ndachro:
—Rue'na.
Ko Mateo bingathjen ko ruee Jesús.
10 Kuthimejan are Jesús tajine ngain nchiandu'a Mateo, kunchie'en
tsjé xi datse tumii Roma, ko icha chujni nche'e thi jian'a, ko ni te'i
juineka'o na Jesús ko ni bakao. 11 Ko are xi fariseo binthegikon xa
ji'i, bintheganchiangi xa ngain ni bakao Jesús ko binthendachro xa:
—¿Unda xi tjagu'a ra jineka'o xa kain xi datse tumii Roma ko
chujni nche'e thi jian'a?
12 Ko are Jesús kui'in ji'i, ndachro ngain xa:
—Chujni xru'in chin chunda rugunde'a xi nchexruan, je'o chujni
ni'i, ni mee rugunde'e xi nchexruan. 13 Sathji ra ko dikinxin ra
ke'e ruchro thi jitaxin ngain Xruen Ndo Dio: “Ja'an rina'o ixin
ja'a ra tsiakunue'e ra chujni, ko je'a ixin su'en ra kuxiigo ixin
sinchenthuxinna ni ra.” Ja'an jui'a ixin binichjaa chujni jian, ja'an
jui'i ixin binichjaa chujni jian'a ixin tsinthu'e na thi jian'a nche'e na.

Banchiangi'i na Jesús ixin thi nchekjaaño ni

(Mr. 2:18-22; Lc. 5:33-39)

14 Kuthimejan chujni bakao Juan, thi banchegithe chujni,
kunchie'en na ngain Jesús ko banchiangi na:
—¿Unda ja'an ná, kunixin kain xi fariseo anto nthakjaaño ná, ko
chujni chrji'o ja'a dinthenchekjañao'a na?
15 Jesús ndachro ngain na:
—¿A nchao chujni te ngain naa kiai thi thuthe'e na nchao
sinthenchekjaaño na are xrajii xi kuthe'e? ¡Na'i! Aro tsii ncha'on are
xi kuthe'e sasikao na xa, kuthimejan sinchekjaaño na.
16 ’Xru'in chujni theye'e naa luntho nthaxii kunixin rio'o luntho
narua, ixin luntho narua ndadixe'e ko icha jié ndadichje luntho
nthaxii. 17 Kai xru'in chujni thekia xran jidatsuxi'in ngain naa
ruanxran nthaxii ixin xran jidatsuxi'in tsunchrintaon xran ruanxran
ko xran ko ruanxran ndasitjaan. Mexinxin xran jidatsuxi'in sikia
xran ngain naa ruanxran narua ko jañaa ruanxran ko xran sitjan'a.

Xe'en Jairo ko thi nchrii kathe lunthue Jesús

(Mr. 5:21-43; Lc. 8:40-56)

18 Jesús xrajinichjao kain yaa, are juii naa xi thetu'en ni judío ko
bethuxin xa ngain Jesús ko ndachro xa:
—Xannchrichjan'na najuexinka be'en xan. Aro chjin ná ko thiin
raa ngata'a xan ko je'e xan ruxechon xan inaa.
19 Jesús bingathjen ko sakjui ngain xii mee ko ruee chujnii
bakao. 20 Ko are ungatja nthi'á, kunchie'en naa nchrii beni'i ixin
bagengathjin'a thi bagengi'i jnii nchra theyoo nano. Ko jimao
kunchie'en nchra tuenxin Jesús ko kathe nchra ngande'e lunthue,
21 ixin xraxaon nchra: "Kunixin je'o rukathe lunthue Jesús, ja'an
tsuxruan na." 22 Aro Jesús ngaria ko bikon nchrii mee, ko ndachro
ngain nchra:
—Xraon'a, ja'a ukuxrua'an ixin chunthia ngajin.
Ko are juexin nichja Jesús, kuxrue'en nchra.
23 Ko are Jesús bixi'in nchiandu'a xi thetu'en ni judío, bikon ni
danua nthaxro ixin nchechjian na̱ soon sikjabaxin na̱ xannchrichjan
ko icha chujni anto tetsjanga na̱. 24 Ko Jesús ndachro:
—Dachrjexin ra nthi'i, ixin xannchrichjan digen'a xan, je'o tajijua
xan.
Ko chujni kjuanua na̱ Jesús ixin jañaa ndachro. 25 Ko are kuetu'en
na̱ bachrjexin na̱ nthi̱'a̱, Jesús bixi'in ko tse'e raa xannchrichjan ko
je'e xan bingathjen xan. 26 Ko nguixin nunthe mee kunu'e chujni
ixin thi binche'e Jesús.

Jesús binchexrue'en yoo xii bagikon'a

27 Ko are Jesús sakjuixin nthi̱'a̱, ruee yoo xii dikon'a ko seen
tetuyao xa:
—¡Thiakunuana ni ra, ja'a Xe'en David!
28 Ko are Jesús biji ngain nchia, kayui thi dikon'a binthekunchie'en
ngaka je'e ko je'e banchiangi'i xa:
—¿Adithikaon ra ixin ja'an nchao sinthaxruan jmakon ra?
Kayui xii mee ndachro xa:
—Jaan, dithika'on ná ngajin suixin.
29 Kuthimejan Jesús kathe ngata'a jmakon kayui xii mee ko
ndachro:
—Tsu'en inchin ja'a ra chunthia ra.

30 Ko kayui xii mee kuxrue'en jmakon xa. Kuthimejan Jesús anto
kuetu'en xa:
—Xru'in chujni theki'in ra thi ku'en.
31 Ko are sabinthekjixin xa nthi̱'a̱, kuexi'in xa kuekin xa ngain
chujni te nguixin nunthe mee thi binche'e Jesús.

Jesús binchexrue'en naa chujni chro'a nichja

32 Are kayui xii te'i bachrjexin xa nthi̱'a̱, kanxion chujni juiau'e
na̱ Jesús naa xii chro'a nichja ixin chunda naa espíritu jian'a. 33 Are
Jesús bantsje espíritu jian'a, thi xii kuexi'in nichja. Ko chujni
binthechee na̱ ko ndachro na̱:
—Nthi'i nunthe Israel, na'a dikunxin ni ji'i.
34 Aro xi fariseo ndachro xa:
—Xii ji'i nchao dantsje xa espíritu jian'a kunixin juachaxiin
nchiijin ixin nchiijin thi thetu'en kain espíritu jian'a.

Jesús thiakunue'e kain chujni

35 Jesús bakji ngain kain rajna ko rajnanchjan ko ngain ningue
na̱ bakjaago thi jian juajna banichja ixin thi thetu'an Ndo Dio, ko
banchexrue'en kain chin bechunda chujni ko kain thi bakiin na̱.
36 Are Jesús bikon tsjé chujni je'e kuiakunue'e na̱ ixin xru'in kensen
bagakue'en na̱ ko dichjekee na̱ xraa kuleko xru'in kensen thingaria
ba. 37 Kuthimejan je'e ndachro ngain chujni bakao:
—Jaan, ndua tsjé thi diguan ngataon jngi, aro tsjé'a ni nche'e xra
jii. 38 Mexinxin ndache ra xi najni rurua'an xa icha ni nche'e xra ixin
satse na̱ kain thi udiguan.

Jesús kuinchie'e theyoo chujni

(Mr. 3:13-19; Lc. 6:12-16)

10 1 Kuthimejan Jesús bayee̱ thi theyoo chujni bakao ko bajon
juachaxin ngain na̱ ixin nchao sengixin na̱ espíritu jian'a
techunda chujni ko nchao sinchexrue'en na̱ kexe'o chin ko kain thi
thiin chujni.
2 Ja'in di'in thi theyoo chujni kuinchie'e Jesús: thi sa'o di'in
Simón, thi kai di'in Pedro; Andrés, xan choo Pedro; Jacobo ko xan
choo, xan di'in Juan, ko kayui xan te'i xe'en Zebedeo; 3 Felipe;
Bartolomé; Tomás; Mateo, thi bagatse tumii Roma; Jacobo, xe'en

Alfeo; Lebeo, thi kai di'in Tadeo; [4] Simón, thi baketuka'o chujni
romano; ko Judas Iscariote, thi kjuaago ixin tse na̱ Jesús.

Jesús rua'an ni theyoo ixin kjuaago na̱ thi jian juajnee Ndo Dio

(Mr. 6:7-13; Lc. 9:1-6)

[5] Jesús rua'an thi theyoo chujni te'i ko ja'in kuetu'en na̱:
—Thji'a ra ngain chujni je'a judío, ko thji'a ra nunthe'e Samaria.
[6] Thji ra je'o ngain chujni judío ixin je'e na̱ te na̱ inchin kuleko
digichrue. [7] Ko are saso ra, ndache ra na̱: "Ujitunchiaon ncha'on
tsetu'an Ndo Dio nthi'i ngata'a nunthe." [8] Ko nchexrue'en ra chujni
ni'i, nchexechon ra chujni undadige'en, nchexrue'en ra chujni
techunda chin lepra, ko dantsjexin ra espíritu jian'a ngain chujni.
Ja'a ra bithu'an ra juachaxin ji'i, mexinxin are sinchexrue'en ra
chujni xru'in danchie'e ra na̱ tsjenga'a ra na̱ 'na.
[9] 'Thjio'a ra oro, plata ko cobre. [10] Thjio'a ra inaa luntho, thjio'a
ra inaa kathe, thjio'a ra inaa nthakutho ko xru'in tama ra, ixin thi
nche'e xra jikininxin sayée thi sunde'e.
[11] 'Are saso ra ngain naa rajna o ngain naa rajnanchjan, thjee
ra nthi̱'a̱ naa chujni jian ko dithu'a ra ngain nchiandu'a, ko nthi̱'a̱
dithu'a ra sachrjexinja ra rajna mee. [12] Are saso ra ngain nchia mee
chje'e ra na̱ juajna ko nchenchaon ra na̱. [13] Ja̱ chujni te ngain nchia
mee, tekininxin na̱ tsunchaon na̱ chrjuin tsunu'e na̱ ngain anseen
na̱, aro ja̱ tekininxin'a na̱ sayée na̱ thi chrjuin ji'i, xru'in sayée na̱.
[14] Ko ja̱ ngain naa nchia rinao'a na̱ sayá'a ra na̱ ko rinao'a na̱ tsi'in
na̱ thi ja'a ra rundache ra na̱, ja'a ra dachrjexin ra ngain nchia mee o
ngain rajna mee ko tuntsjenga ra ruthea ra ixin sinthji kain jinche.
[15] Ja'an nduaxin rindathjo ra, ixin ngain ncha'on sinche'e Ndo Dio
jie̱, icha suji'a sue'en jie̱ rajna Sodoma ko Gomorra ke rajna te'i.

Chujni runingaku'en na̱ ni bakao Jesús

[16] '¡Tsjexin ra! Ja'an rurua'an ra inchin kuleko ngayee kundanixra.
Mexinxin tsje'e ra jian xraa nche'e kunchee, ko tain'a ñao ra ko
nche'e ra inchin nche'e kunthuanajni. [17] Tsje'e ra jian ngain chujni
ixin rutse ra na̱ ko sinthachia'an ra na̱ ngain thi ni nche'e jie̱ ko
tsaxin ra na̱ nthaa ngaxi'in ni'ngo. [18] Ko ixin ja'an, sinthachianxin ra
na̱ ngain xi thetu'an ko ngain xi rey, ko jañaa ja'a ra nchao runichja
ra ngain kain xii te'i ko ngain chujni je'a judío. [19] Ko are rutse ra na̱

ko sinthachiaan ra nạ ngain ni nche'e jiẹ, ta'a ra juachjaon ixin ke'e rundachro ra o kexreen runichja ra, ixin Ndo Dio rundathjo ra ndo thi ja'a ra runichja ra. 20 Ixin je'a ja'a ra thi runichja ra, Espiritue Ndudaa ra, mee thi runichja ixin ja'a ra.

21 ’Chujni sichro jiẹ ixin xan choo ixin nasuenxon nạ xan, ko nduda'a sichro ndo jiẹ ixin xe'en ndo nasuenxon nạ xan, ko chjan runingaku'en xan ni ndu'a xan ko sichro xan jiẹ ixin nasuenxon nạ ni ndu'a xan. 22 Chujni nguixin nunthe runingaku'an ra nạ ixin ja'an. Aro thi chujni ruchunthia na ja'an kainxin ncha'on, chujni ji'i thi rukjan inaa chujni narua. 23 Are ngain naa rajna chujni tsexi'in nạ rutsaya'a ra nạ ixin sinthja ra nạ, sathji ra ngain inaa rajna. Ja'an ndua rindathjo ra, ixin xratsja'a ra tsingaria ra kainxin rajnee ni Israel, are ja'an, thi Xii juixin ngajni, urukjan si'i inaa.

24 ’Thi jitangi nue'a icha ke xi nchekue'en, ko naa ni nche'e xra thetuan'a icha ke xi najnii. 25 Thi jitangi kunixin tsunue'o inchin xi nchekue'en, yaa unchao jii, ko thi nche'e xra je'o ruchunda inchin xi najnii, yaa unchao jii. Jạ chujni nchegi'in na nạ nchiijin, mee ke'e ruchro'a nạ ixin ja'a ra.

Kensen jikininxin ruxraguen ni

(Lc. 12:2-9)

26 ’Xraguen'a ra chujni ixin xru'in thi jima jii ke rukununxin'a ko xru'in thi jima tjao chujni ke rukunue'a nạ. 27 Thi ndathjo ra are naxin xe'e, ja'a ra ngain ncha'on ndache ra chujni, ko thi jima ndathjo ra, ja'a ra ngata'a nchia nichja ra suji ixin tsunu'e chujni. 28 Xraguen'a ra thi naduenxion chujni ixin je'e chro'a nasuenxion almee nạ. Icha jian xragu'en ra Ndo Dio ixin je'o je'e ndo nchao nasuenxion nthau'a ra ko almaa ra ngain xru'i danga'a.

29 ’¿Keja'in renthe yoo kunthuachjan? ¿A je'a nakua tuminchjan? Aro maski jamee, xru'in kunthuachjan de'en jạ Ndudaa ná, ndo thjen ngajni, sajon'a ndo juachaxin. 30 Ko ja'a ra, Ndo Dio nu'e ndo keja'in xrajaa ra chunda ra. 31 Mexinxin xraon'a ra ixin ja'a ra icha renthe ra ke tsjé kunthua.

Chujni ndachro ngathexin kon icha chujni ixin Jesús jian

(Lc. 12:8-9)

32 ’Kain chujni rundachro ngathexin kon chujni ixin ja'an jian na,
kai ja'an rundachrjan ngathexin kon Ndudana, ndo thjen ngajni,
ixin chujni mee kai jian. 33 Aro thi chujni rundachro ngathexin
kon chujni ixin chunxin'a na, kai ja'an rundachrjan ngathexin kon
Ndudana, ndo thjen ngajni, ixin ja'an chunxin'a.

Chjeeya chujni ixin Jesús

(Lc. 12:51-53; 14:26-27)

34 ’Xraxaon'a ra ixin ja'an jui'i ixin chujni sakao choo na̱ ndakua
ngata'a nunthe ji'i. Na'i, ixin chujni tseto na̱ ko tsuñau'e choo na̱
ixin ja'an. 35 Ko ixin dithikaon ni ra ja'an, chjan runingaku'en
xan ndudee xan, xanchrii runingaku'en janee xan ko nchrideinda
runingaku'en janchee nchra. 36 Ixin chujni runingaku'an ra, mee je'o
ni nchiandui ra.
37 ’Thi thjue'e ndudee ko janee icha ke ja'an, chujni mee
jikininxin'a si'in chujnina, ko chujni thjue'e nchrichje'e o xi tsi'i
icha ke ja'an, chujni mee jikininxin'a si'in chujnina. 38 Thi chujni
rinao'a satho tangi ixin ja'an ko ruena, chujni mee jikininxin'a
rukjan chujnina. 39 Thi je'o thjee ixin jian se'e ngata'a nunthe ji'i,
ndase'en. Ko thi se'en ixin tjaago thi ja'an tjaago, chujni ji'i rukjan
inaa chujni narua.

Thi dacha chujni

(Mr. 9:41)

40 ’Chujni sayá'a ra, chujni mee kai sayé'na na̱ ja'an, ko thi chujni
daye'na ja'an, chujni mee kai dayée thi rua'an na ja'an. 41 Thi dayée
naa chujni dayée juajnee Ndo Dio, chujni mee Ndo Dio tsjenge'e 'na
xraje'o inchin xenge'e 'na naa thi dayée juajnee Ndo Dio. Ko thi
sayée naa xii jian, ruxenge 'na xraje'o inchin naa xii jian. 42 Ko kexe'o
chujni sajon maski naa xalo jinda kin ngain kexe'o chujni dithikaon
na ja'an, maski renthe'a na̱, chujni mee Ndo Dio tsjenge'e na̱ 'na.

Thi chujni rua'an Juan

(Lc. 7:18-35)

11 [1] Are Jesús juexin kuethu'an thi runche'e ni theyoo chujni
bakao, sakjuixin nthi̱'a̱ ixin bakjaago ko bindache icha chujni
thi jian juajnee Ndo Dio ngain ikanxin rajna.
[2] Juan, thi banchegithe chujni, ube'e ngain ndu'a xiiso are kunu'e
kain thi jian jinche'e Jesucristo. Mexinxin rua'an yoo chujni bakao
ixin biganchiangi'i na̱ Jesús, [3] ko ndachro na̱:
—¿Aja'a thi Cristo, thi rukii, o xraruchuan ná inaa thi tsii?
[4] Jesús bathe'e:
—Thji ra ko dindache ra Juan thi ja'a ra tedikon ra ko thi ja'a
ra tethi'in ra. [5] Chujni bagikon'a, jai unchao dikon na̱, thi chro'a
bakji, jai unchao chrji, chujni ninxin chin lepra tuxrue'en na̱, chujni
bakin'a, jai unchao thi'in na̱, chujni ndade'en xechon na̱ ko chujni
nua xrague na̱ thi jian juajnee Ndo Dio. [6] Ndo Dio sinchenchaon thi
chujni nche'e ko dithikaon thi tethu'an ja'an, maski tangi tu'en.
[7] Are kayui chujni rua'an Juan satethji na̱, Jesús kuexi'in ndache
chujni te nthi̱'a̱ thi binche'e Juan, ko Jesús ndachro:
—¿Ke'e bitsje'e ra are kjui ra ngaga'a jna thi xru'in jii? ¿Axraxaon
ra ixin juaxraxauen Juan rukji inchin nthaxiji nchengithjen chrintho?
[8] ¿Ke'e bitsje'e ra? ¿Axraxaon ra rugikon ra naa xii jingaa luntho
anto renthe? Nduaxin na'i, ixin ni tengaa luntho anto renthe te na̱
ngain nchia te ni thetu'an. [9] Mexinxin, ¿ke'e xraxaon ra rugikon ra?
¿A naa xii dayée juajnee Ndo Dio? Jaan, ndua Juan naa thi dayée
juajnee Ndo Dio, ko je'e icha renthe ke naa thi dayée juajnee Ndo
Dio. [10] Ko thi jitaxin ngain Xruen Ndo Dio, ndachro ixin je'e:

> Ja'an rua'an naa thi sitau'an nthi'á ko sikao juajnana,
> ko je'e sinchechjian nthiaa.

[11] Ja'an, ndua rindathjo ra, kainxin chujni kunkjixin ngain nchrii,
xru'in thi icha renthe bingathjen inchin Juan. Aro thi icha renthe'a
ngain thi thetu'an Ndo Dio, mee thi icha renthe ke Juan.
[12] ’Are kuexinxin Juan bindache chujni ixin juajnee Ndo Dio ko
jai, thi thetu'an Ndo Dio atho tsjé thi kayakuen, aro thi chujni
xraon'a nche'e thi thetu'an ndo. [13] Kain thi ndachro chujni bayée
juajnee Ndo Dio ko kain thi ndachro ley bayée Moisés biku'en juija
Juan. [14] Ko maski sithikaon ra o na'i thi ja'an rindathjo ra, Juan,
mee thi Elías thi rukii inaa. [15] Xro thinxin ra jian, thi'in ra jian.

16 ’¿Ke'e sinthakaninxin chujni te ngain ncha'on te'i? Te na̱ inchin
xannchinnchinchjan tsuntaon ngataon ndaasin ko tuyauthe choo
xan ko ndachro xan: 17 “Ja'an ná banthachjia'an ra soon kunixin
nthaxro aro ja'a ra the'a ra; ko tsje ná soon thia'o juachjaon aro
ja'a ra tsjanga'a ra.” 18 Ixin juii Juan, thi banchegithe chujni, thi
bagi'a vino ko bajine'a tsjé. Ko ja'a ra ndachro ra ixin je'e chunda
naa espíritu jian'a. 19 Kuthimejan jui'i ja'an, thi Xii juixin ngajni, ko
jine ko di'i vino ngajin ra ko ja'a ra ndachro ra ixin ja'an anto xengo
na ko anto kuan na, ko ndachro ra ixin ja'an anto jian chrji'an kain
chujni nche'e jian'a ko jian chrji'an kain xi thjejo tumii Roma. Aro
thi jian juaxraxaon tjaago Ndo Dio ngain chujni, xraago ixin thi jian
nche'e na̱.

Kain rajna bithikaon'a

(Lc. 10:13-15)

20 Kuthimejan Jesús kuexi'in binchesathe'e chujni ngain kain
rajna binche'e tsjé thi na'a bagikunxin na̱, ixin kain chujni mee
xrabanche'e na̱ thi jian'a. Mexinxin Jesús ndachro ngain na̱:
21 —¡Anto tangi tsu'an ra, ja'a ra xro rajna Corazín ko ja'a ra xro
rajna Betsaida! Ixin kain thi xradikunxin'a chujni bintha'a ngajin
ra, ji'i runtha'a ngayee chujni rajna Tiro ko rajna Sidón, je'e na̱
usee rukinthu'e na̱ thi jian'a nche'e na̱ ko mee rukjaago na̱ ixin
ruginthengaa na̱ luntho thie ko rukjinthjithe na̱ jaa na̱ nthesugi'i.
22 Aro ja'an rundathjo ra ja'a ra xro rajna Corazín ko Betsaida
ixin ngain ncha'on are Ndo Dio sinche'e jie̱ ngain kain chujni,
ja'a ra icha suji jie̱ su'an ra ke chujni Tiro ko Sidón. 23 Ko ja'a ra
xro rajna Capernaum, ¿axraxaon ra ixin anto renthe ra ngathexin
kon Ndo Dio? Na'i, je'a jamee, ixin ja'a ra tsji ra ngathe xru'i thi
xru'in ncha'on sanga. Ixin ja̱ ngain rajna Sodoma ruku'en kain thi
xradikunxin'a chujni bintha'a ngaya'a ra, chujni rajna Sodoma
rukinthu'e na̱ thi jian'a banche'e na̱, ko rajna mee, xraruge'e rajna
jai. 24 Mexinxin ja'an rindathjo ra ixin ngain ncha'on are Ndo Dio
sinche'e jie̱ ngain kainxin chujni, ja'a ra thi icha suji jie̱ sua'an ra ke
thi jie̱ gue'en chujni rajna Sodoma.

Jesús ndachro si'i ra ngajin ko nchejuga'a ra

(Lc. 10:21-22)

25 Ko are mee Jesús ndachro:
—Nthasaya'a, Suixin Ndudana, thi Nchee ngajni ko nunthe,
ixin Suixin kjuaago ji'i ngain chujni anto nu'e ko anto thinxin, aro
kjuagu'e chujni tain'a ñao. 26 Jaan, ixin jañaa binao Suixin.
27 Ko Jesús ndachro ngain chujni te nthi̱'a̱:
—Ndudana chjana kain thi jii. Ko xru'in kensen chunxin na, je'o
je'e ndo chunxin na ndo, ko xru'in kensen chunxin je'e ndo, je'o ja'an,
thi chunxin ndo ko kain chujni ja'an sina'o sinthagatsuan Ndudana.
28 Xrakui ra ngajin, kain ra xro atho kunchrjen ra ngain xraa ra ko
juachjaon techunda ra ixin ngajin sinchejuga'a ra. 29 Dithikaon ra ko
nche'e ra thi ja'an rithetu'an ko nche'e ra inchin ja'an, ixin ja'an
thixinna kain ko nda ansenna, ko nchao sinchejuga'a ra. 30 Thi ja'an
rithetu'an ra tangi'a sithikaon ra, ko tangi'a thi sinche'e ra.

Jesús Nchee ncha'on nchejuga'a ni

(Mr. 2:23-28; Lc. 6:1-5)

12 1 Xraje'o ngain ncha'on te'i ngain naa ncha'on nchejuga'a
ni, Jesús ko chujni bakao batho na̱ ngain kanxion jngi thi
dinga nuatrigo. Ko chujnii be'en na̱ jintha, mexinxin kuexi'in na̱
kunchrijin na̱ kanxion ninchje'en trigo ko juine na̱. 2 Ko are kanxion
xi fariseo binthegikon xa ji'i, ndachro xa ngain Jesús:
—Tsjexin, chujnia chrji'o tenche'e na̱ xra ko jikininxin'a sinche'e
ni xra ngain thi ncha'on nchejuga'a ni.
3 Aro Jesús ndachro ngain xa:
—¿Axra tsje'a ra Xruen Ndo Dio ixin ke'e binche'e David kunixin
kain xi bagakao are binthege'en na̱ jintha? 4 David bixi'in ningue
Ndo Dio, ko je'e ko kain ni bagakao bine na̱ niuthja banchendusen
na̱ ngain Ndo Dio, thi niuthja bikininxin'a rujine na̱ ko je'o xi daana
bekininxin bane xa niuthja mee. 5 Ko, ¿axra tsje'a ra thi jitaxin
ley bayée Moisés ixin kain xi daana ngain ni'ngo xru'in ncha'on
nchejuga'a xa ngain thi ncha'on nchejuga'a ni, ko mee je'a jian'a
ixin je'e xa? 6 Ko ja'an rindathjo ra ixin ri'i ngajin ra ko icha renthe
na ke ni'ngo mee. 7 Ja̱ ja'a ra rukinxin ra thi ndachro Ndo Dio ngain
Xruen ndo, thi ndachro: “Ja'an rina'o ixin ja'a ra thiakunue'e ra

chujni, ko je'a ixin su'en ra kuxiigo ixin ja'an.” Ja̱ ja'a ra rukinxin ra ji'i irunche'a ra jie̱ ngain chujni xru'in teka. 8 Ixin ja'an, thi Xii juixin ngajni, chunda juachaxin ngain thi ncha'on nchejuga'a ni.

Naa xii ndadixemado'o naa raa

(Mr. 3:1-6; Lc. 6:6-11)

9 Kuthimejan Jesús sakjuixin nthi̱'a̱, ko sabixi'in ngain ningue na̱.
10 Ko nthi̱'a̱ ngaxi'in ni'ngo tajii naa xii ndadixemado'o naa raa. Ko
xi fariseo techu'en xa ke'e nchao'a runche'e Jesús ixin rukjangi'i xa.
Mexinxin banchiangi xi fariseo ngain Jesús ko ndachro xa:
—¿Anchao sinchexrue'en ni chujni ni'i ngain ncha'on nchejuga'a ni?
11 Jesús ndachro:
—Ja̱ chrujan ra xro chunda ra naa kuleko ko setsingaa ba ngain
naa thi yasu'e ngain ncha'on nchejuga'a ni, ¿atsji'a ra sigantsje ra
ba? 12 ¡Aje'a icha renthe naa chujni ke naa kuleko! Mexinxin, nchao
sinche'e ni thi jian ngain thi ncha'on nchejuga'a ni.
13 Kuthimejan ndachro Jesús ngain thi xii dixemado'o raa:
—Thinxe raa.
Ko are je'e kuinxe raa, ujian bithu'e ra inchin ra jngo. 14 Aro xi
fariseo binthegachrjexin xa nthi̱'a̱ ko kuexi'in xa kjuao choo xa ixin
kexreen nasuenxon xa Jesús.

Thi nche'e xra kuinchie'e Ndo Dio

15 Are Jesús kunu'e ixin ruguen na, je'e sakjuixin nthi̱'a̱ ko anto
tsjé chujni ruee ko binchexrue'en kainxin chujni ni'i, 16 Aro kuetu'en
na̱ ixin rundache'a na̱ icha chujni ixin kensen je'e. 17 Jañaa biku'en
thi dikji̱n Isaías, thi bagayée juajnee Ndo Dio, ko ndachro:

18 Ji'i xi nche'e xrana, thi ja'an kuinchiaa,
thi anto thjuaa ko anto cha'na ixin je'e.
Ko Espirituna se'e ngain je'e,
ko runichja thi jian sintha'a ngain chujni jii nguixin nunthe.
19 Je'e xru'in chujni tsetuka'o ko tsuyauthe'a,
ko runichja'a suji ngain chujni ngaa nthi'á.
20 Je'e sinchegathu'a tangi chujni ujidathu'e tangi,
ko chujni nchion thinxin sinchekinxin na̱ jian,
sinchegachaja thi jian.
21 Ko chujni te nguixin nunthe ruchunthia na̱ ngain je'e.

Chujni ndachro ixin Jesús chunda juachaxiin nchiijin

(Mr. 3:19-30; Lc. 11:14-23; 12:10)

22 Kuthimejan bikau'e na̱ Jesús naa xii bagikon'a ko banichja'a
ixin bechunda xa naa espíritu jian'a. Ko Jesús binchexrue'en xa, ko
je'e xa unchao bikon xa ko nichja xa. 23 Ko kainxin chujni kuise'en
na̱ ko binthendachro na̱:
—¿A je'e thi bachrjeninxin chujnii David?
24 Ko are xi fariseo bintheki'in xa ji'i, binthendachro xa:
—Xii ji'i dengi xa espíritu jian'a kunixin juachaxiin Beelzebú, thi
thetu'en kain espíritu jian'a.
25 Jesús benu'e ke'e baxraxaon xi fariseo, mexinxin je'e ndachro
ngain xa:
—Ja̱ chujni thetu'an ngain naa nunthe ndachjeeya na̱, chujni
nunthe mee ndatsjexin na̱, ko ja̱ chujni ngain naa rajna o chujni
texi'in ngain naa nchia theto na̱, chujni te'i tuin ndatsjexin na̱.
26 Kai, ja̱ nchiijin je'o dengi choo, mee ruchro ixin thetuka'o choo ko
juachaxiin ko thi thetu'an se'a tsunchrje'en. 27 Ko ja̱ ndachro ra ixin
ja'an dengi espíritu jian'a kunixin juachaxiin Beelzebú, mee ¿kensen
dajon juachaxin ngain chujnia ra ixin dengi na̱ espíritu jian'a? Ja̱
rundachro ra ixin Ndo Dio, mee ruchro ixin ja'a ra je'a ndua thi
texraxaon ra. 28 Mexinxin ja̱ ja'an dengi espíritu jian'a kunixin
juachaxiin Espiritue Ndo Dio, mee ruchro ixin thi thetu'an Ndo Dio
ujii ngajin ra.
29 'Ja̱ naa chujni rinao santsje'e thi jichunda ngaxi'in nchiandu'a
naa xii tsanga, sa'o rugunda tsia xa, kuthimejan nchao santsje kain
thi jichunda xa ngaxi'in nchiandu'a xa.
30 'Thi ji'a ngajin, mee ningakunna, ko thi thjengijna'a na ixin
runichjee icha chujni ixin rurue'e na na̱, je'e icha tunchjekee na̱.
31 'Mexinxin ja'an rindathjo ra, ixin kain chujni nchao sitjañe'e na̱
kain thi jian'a nche'e na̱ ko kain thi jian'a nichja na̱, aro sitjañe'a na̱
ja̱ runichja na̱ jian'a ixin Espíritu Santo. 32 Ko kexe'o chujni runichja
jian'a ixin thi Xii juixin ngajni, nchao sitjañe'e na̱, aro thi chujni
runichja jian'a ixin Espíritu Santo, Ndo Dio sinchetjañe'a na̱ jai ko
are sinthe na̱ ngathexin kon ndo.

Ntha thuchjuin datsuan ni ntha ixin thuchjuiin ntha

(Lc. 6:43-45)

33 ’Ja̱ ntha thuchjuin jian ntha, kai thuchjuiin ntha jian tho; ko thi
nthaa xru'in xree, kai thuchjuiin ntha xru'in xree tho. Mexinxin ntha
thuchjuin datsuan ni ntha ixin thuchjuiin ntha. 34 ¡Ja'a ra inchin
xe'en kunchee! ¿Kexreen nchao runichja ra thi jian ja̱ ja'a ra jian'a
ra? Ixin thi icha jii ngain anseen ni, mee thi nichja ru'a ni. 35 Naa
chujni jian, nichja thi jian jii ngain anseen; ko naa chujni jian'a
nichja thi jian'a jii ngain anseen. 36 Ko ja'an rindathjo ra ixin ngain
thi ncha'on are Ndo Dio sinche'e jie̱, kainxin chujni tsjenga na̱ 'na
ixin kain thi jian'a nichja na̱. 37 Ixin thi jian nichja ja'a sitjañanxin,
ko ixin thi jian'a nichja ja'a Ndo Dio sinche'e jie̱ ngajin.

Chujni jian'a danchia na̱ sikon na̱ naa thi xrana'a dikunxin na̱

(Mr. 8:12; Lc. 11:29-32)

38 Kuthimejan kanxion xi fariseo ko kanxion xi tjaago ley
binthendachro xa ngain Jesús:
—Suixin ke thjaago, ja'an ná rina'o ná sikon ná sinche'e naa thi
xrana'a dikunxin ni.
39 Jesús ndachro ngain xa:
—Chujni chunthia'a Ndo Dio ko jian'a na̱, danchia na̱ sikon na̱
naa thi xrana'a dikunxin chujni, aro ni te'i xru'in inaa ruxrague na̱,
je'o tsjagua na inchin thi ku'en Jonás, thi bagayée juajnee Ndo Dio.
40 Ixin jañaa inchin Jonás be'e nii ncha'on ko nii thie ngaxi'in tse'e
naa kuchee jié, jañaa kai, ja'an thi Xii juixin ngajni, sari'i ngado'o
nunthe nii ncha'on ko nii thie. 41 Kain chujni binthe ngain rajna
Nínive, ruxechon na̱ ngain ncha'on are Ndo Dio sinche'e jie̱ ko ni
Nínive ruchro na̱ jie̱ ixin kain chujni te'i, ixin chujni Nínive kuinthu'e
na̱ thi jian'a banche'e na̱ are Jonás bindache na̱ juajnee Ndo Dio. Ko
nthi'i ngajin ra ri'i ja'an, naa thi icha renthe ke Jonás. 42 Kai nchri
kuetu'an nunthe Sabá, ruxechon nchra ngain thi ncha'on are Ndo
Dio sinche'e jie̱ ko kai ruchro nchra jie̱ ngain chujni te'i, ixin je'e
nchra anto kjín juixin nchra ixin biki'in nchra thi benu'e Salomón,
ko nthi'i ngajin ra ri'i ja'an, naa thi icha renthe ke Salomón.

Thi espíritu jian'a kjan

(Lc. 11:24-26)

43 ’Are naa espíritu jian'a dachrjexin ngain nthau'e naa chujni,
espíritu mee taride'e no thi jii nunthe xema ixin dikjee thinoo
sinchejuga'a, aro dithja'a. 44 Aro de'e xraxaon ko ndachro: “Ja'an
rukjan na ngain nchiania thi bachrjexin.” Ko are espíritu jian'a mee
diji, dithja nthau'e chujni mee inchin naa nchia thi xru'in chujni
te, thi digajon na̱ jian ko ditsujin. 45 Kuthimejan espíritu jian'a ji'i
diruee iyaato espíritu icha jian'a ko kain espíritu mee dixi'in nthau'e
chujni mee, ko chujni mee icha jian'a kjan ke are sa'o. Ko kai jañaa
tsu'en chujni jian'a te ncha'on jai.

Janee ko xan choo Jesús

(Mr. 3:31-35; Lc. 8:19-21)

46 Jesús xrajinichja ngain kain chujni, are biji janee ko xan choo
Jesús ixin binao na̱ runichjee na̱, aro nduja tabinthe na̱ ixin tsjé
chujni be'e nthi̱'a̱. 47 Naa chujni ndachro ngain Jesús:
—Janaa ko xan choo nduja te na̱ ko rinao na̱ runichja'a na̱.
48 Aro Jesús ndachro ngain chujni mee:
—¿Kensen janana, ko kekaa xan chian?
49 Kuthimejan je'e kjuaguxin raa chujni bakao ko ndachro:
—Chujni te'i inchin janana ko inchin xan chian, 50 ixin kain
chujni nche'e inchin thetu'an Ndudana, ndo thjen ngajni, chujni
mee thi xan chian, nchrichian ko janana.

Jesús tjaago ixin thi bikenga trigo ngataon jngi

(Mr. 4:1-9; Lc. 8:4-8)

13 1 Ngain ncha'on mee Jesús bachrjexin nchia ko tabe'e
ngande'e nda Galilea. 2 Ko anto tsjé chujni xrathe ngain je'e,
mexinxin kuani ngain naa ntha barko ko tabe'e ngain ntha ko chujni
tabinthengathjen na̱ ngande'e nda. 3 Ko je'e banchegunda tsjé thi
baku'en ixin bakjaguexin chujni ko ndachro:
—Naa xii kjui xa bikenga xa ngataon jngi. 4 Ko are kuexi'in xa
kjua xa trigo ngataon jngi, thu'a trigo binthji ngande'e nthi'á, ko juii
kunthua ko tajuine ba trigo. 5 Ko ithu'a trigo binthji ngaga'a xro, thi

thjin'a jinche jii, ko trigo mee anto daka chri'in ixin tsjé'a jinche
xramataon. 6 Ko are bachrje ncha'on ndaxe'nthe ko ndaxema katrigo
mee, ixin ngatuenkua bithu'e nue'e ka. 7 Ko ithu'a trigo binthji
ngakjan kancha'a, ko kancha'a icha daka bangi ka ko kuanchrjanda'a
ka trigo bangi ka. 8 Aro ithu'a trigo binthji thi jii jian jinche ko jian
guan. Ko kanxion ninchjan bajon naa renkia nuanchjan, ikanxion
nuanchjan bajon nii kan nuanchjan ko ikanxion bajon kan ko the
nuanchjan. 9 Xro thi'in ra, thi'in ra jian.

Jesús bakjaago kunixin thi banche'e chujni

(Mr. 4:10-12; Lc. 8:9-10)

10 Kuthimejan chujni bakao Jesús kunchie'en na̱ ko banchiangi na̱:
—¿Unda nchekue'en chujni kunixin thi tu'en icha chujni?
11 Jesús bathe'e ngain na̱:
—Ja'a ra Ndo Dio chjaa ra juachaxin tsunu'a ra thi xru'in kensen
nu'e ixin ke'e ruchro thi thetu'an Ndo Dio, aro je'e na̱ na'i. 12 Ko
chujni thinxin, Ndo Dio sinchekinxin ndo na̱ icha, aro chujni tsje'a
thinxin, Ndo Dio santsje'e ndo na̱ thi nchion thinxin na̱. 13 Mexinxin
ja'an nthakuaan na̱ kunixin thi tu'en inaa chujni, ixin maski dikon
na̱ aro xraa dikon'a na̱, ko maski thi'in na̱ aro thinxin'a na̱ xraa
chujni thin'a. 14 Ko ngain je'e na̱ bikuenxin thi dikji̱n Isaías, thi
bagayée juajnee Ndo Dio are ndachro:

Ja'a ra tsi'in ra, aro tsinxin'a ra;
sikon ra, aro satsuan'a ra.
15 Ixin anseen chujni rajna te'i atho cha,
ko ndatsjuen na̱ atho tangi thi'in,
ko ndakuejee jmakon na̱,
ixin ja̱ ruginao na̱ rugikon na̱ kunixin jmakon na̱,
ko ndatsjuen na̱ ruki'in,
ko anseen na̱ rukinxin na̱,
ko rukjan na̱ ngajin, ja'an runthakjan na̱ inaa chujni narua.

16 'Anto chrjuin ixin jmakon ra dikon ko ndatsjuan ra thi'in.
17 Ndua thi rindathjo ra ixin tsjé chujni bagayée juajnee Ndo Dio, ko
tsjé chujni jian ngain anseen binao na̱ rugikon na̱ kain thi ja'a ra
tedikon ra jai, aro bikon'a na̱ thi tedikon ra ko kuin'a na̱ thi tethi'in
ra.

Jesús ndachro ke'e ruchro thi bikenga trigo

(Mr. 4:13-20; Lc. 8:11-15)

18 ’Thi'in ra ke'e ruchro thi bikenga trigo ngataon jngi. 19 Are
chrujan chujni thi'in juajnee Ndo Dio ixin kexreen thetu'an ndo, ko
je'e thinxin'a juajna mee, thii nchiijin ko ndanchetjajin ko ndatjañe'e
thi binga ngain anseen. Ko chujni ji'i inchin trigo betsinga ngande'e
nthi'á. 20 Ko trigo betsinga ngaga'a xro, mee ruchro chujni thi'in
juajnee Ndo Dio ko jaikua dayée juajna ngain anseen ko anto chee.
21 Aro se'a tunchrje'en ixin ngatuenkua bithu'e nu'e, ji'i ruchro ixin
chujni ji'i, are anto ta na̱ juachjaon ko tangi tu'en na̱ ixin dithikaon
na̱ juajnee Ndo Dio, tuin ndadachrjenda na̱. 22 Ko thi trigo betsinga
ngakjan kancha'a, mee ruchro thi chujni thi'in juajnee Ndo Dio,
aro je'e na̱ icha ta na̱ juachjaon ixin thi jii ngata'a nunthe ji'i ko
thi thiaku'en na̱ tumi ndanchetjajin na̱ ko inche'a na̱ thi thetu'an
Ndo Dio. 23 Aro trigo binthji ngain thi jian jinche, mee ruchro thi
chujni thi'in juajnee Ndo Dio ko nche'e thi ndachro juajna, ko mee
inchin trigo binchechjian naa renkia nua ngain nakua ninchjan, ko
ikanxion trigo binchechjian nii kan nua ngain nakua ninchjan ko
ikanxion trigo binchechjian nii the nua ngain nakua ninchjan.

Ka trigo ko ka xrakua katrigo jii

24 Kuthimejan Jesús kjuaago inaa ko ndachro:
—Thi thetu'an Ndo Dio, mee inchin naa xii kuenga jian trigo ngain
jngi'i. 25 Ko thie, are kain chujni nche'e xra tatejua na̱, juii naa thi
ningaku'en xi najni ko kuengagee thi ka xrakua katrigo jii ko sakjui.
26 Are trigo bangi ko kuexi'in binchechjian ninchjan, are mee kununxin
ka xrakua katrigo jii. 27 Kuthimejan ni nche'e xree xi kuenga katrigo
ngain jngi, kjui na̱ ko ndachro na̱: “Nchana, ¿aje'a juxon trigo jian
kuenga ngataon jngi'a?, mexinxin, ¿thinoo juixin thi ka xrakua katrigo
jii?” 28 Thi jngi'i ndachro ngain na̱: “Chrujan chujni ningakunna
binche'e ji'i.” Kuthimejan ni nche'e xra banchiangi na̱ ko ndachro na̱:
“¿Arinao suixin, tsji ná sigantsjengi ná kain ka xrakua katrigo jii?”
29 Ko thi jngi'i ndachro: “Na'i, ixin are santsjengi ra ka xrakua katrigo
jii, kai santsjengi ra katrigo. 30 Icha jian tanchrjanda ra ka sangika'o
katrigo, kuthimejan are usikaade na̱ katrigo ja'an rundathjan ni
nche'e xrana, sa'o tsaade na̱ ka xrakua katrigo jii, ko tsia na̱ ka ko
tsjaaga na̱ ka; ko juxon trigo tsenchi'an na̱ ngain nthanetun'na.”

Thi tu'en naa tsee di'in mostaza

(Mr. 4:30-32; Lc. 13:18-19)

31 Jesús kjuaguxin thi tu'en tsee ko ndachro:
—Thi thetu'an Ndo Dio, mee inchin naa tsee di'in mostaza thenga naa xii ngataon jngi'i xa. 32 Ko tsee ji'i, thi tsee icha nchinchin ke kainxin tsee dajon icha ka, aro kee tsee ji'i icha jié dangi ka ke kain ka jine ni. Ko dangi ka inchin naa nthaa jié ko kunthua nchechjian ba kakee ba ngaga'a chaan nthaa mee.

Thi tu'en thi nchege'en nchue niuthja

(Lc. 13:20-21)

33 Ko ndachro Jesús ngain na̱ inaa thi tu'en:
—Thi thetu'an Ndo Dio, mee inchin thi nchege'en nchue niuthja ko naa nchrii kuaa thi nchege'en ncho'o ko kuinthekjan ngain nii nchue niuthja ixin runchege'en ncho.

Jesús bakjaguxin kunixin thi baku'en

(Mr. 4:33-34)

34 Jesús kjuague kain chujni kunixin thi bakekin chujni ko bakjago'a ja̱ bakekin'a ji'i. 35 Jañaa biku'en thi dindachro Ndo Dio ngain thi bagayée juajnee ndo are dikji̱n:

Ja'an runichja ixin thi uku'en;
ja'an rundachrjan thi bema icha sa'o ke are nunthe
kuexi'in kunchjian nunthe.

Jesús ndachro ke'e ruchro thi ka xrakua katrigo jii

36 Ko are juexin sakjui kainxin chujni, Jesús sabixi'in nchia ko chujni bakao ndachro na̱:
—Ndachjejin ni ra ke'e ruchro thi xrakua katrigo jii bangi ngataon jngi.
37 Kuthimejan Jesús ndachro:
—Thi thenga trigo jian, mee ja'an thi Xii juixin ngajni. 38 Ko jngi mee nunthe ji'i, ko thi jian trigo, mee ruchro kain chujni dithikaon thi thetu'an Ndo Dio, ko thi ka xrakua katrigo jii, mee ruchro kain chujni nche'e thi thetu'an nchiijin. 39 Ko thi kuenga ka xrakua katrigo jii,

mee nchiijin, thi ningakunna. Ko are ruxratse katrigo mee ruchro ixin
undatsjexin nunthe, ko thi satse katrigo mee kain angeel Ndo Dio.
40 Jamee inchin xratse ka xrakua katrigo jii ko che ka ngathe xru'i, kai
jamee tsu'en chujnii nchiijin are undatsjexin nunthe ji'i. 41 Ko ja'an,
thi Xii juixin ngajni, rurua'an tsjé ángel sigantsjeyexin ngain thi ja'an
thetu'an kain chujni nche'e jian'a ko nchetjajin icha chujni, 42 ko ángel
tsja ngathe xru'i chujni te'i, ko nthi̱'a̱ rutsjanga na̱ ko sinetaon neno
na̱. 43 Are mee kain chujni nche'e inchin rinao Ndo Dio tsungiximan
na̱ inchin ncha'on nthi̱'a̱ thi thetu'an ndo. Ja̱ thi'in ra, ¡thi'in ra jian!

Thi anto renthe jima

44 Ko Jesús kjuaago inaa ko ndachro:
—Thi thetu'an Ndo Dio, mee inchin naa thi anto renthe jixrabaa
ngain naa jngi. Ko are naa chujni dithja thi anto renthe mee, kjan
tjabaa inaa. Kuthimejan anto chee sakjan nchiandu'a ko nchekji
kain thi chunda ko the'na jngi jixrabaa thi anto renthe mee.

Thi xro anto renthe di'in perla

45 'Ko kai thi thetu'an Ndo Dio, mee inchin naa xi tachji ko
nchekji xro anto renthe di'in perla. 46 Ko are xi tachji dithja xa inaa
xro icha renthe di'in perla, je'e xa thji xa ko nchekji xa kainxin thi
chunda xa ixin thenanxin xa xro mee.

Nuncha'a tsexin na̱ kuchee

47 'Ko kai thi thetu'an Ndo Dio, mee inchin naa nuncha'a tjangi
na̱ jinda ko tse kexe'o kuchee. 48 Ko are undakaon nuncha'a, ni tse
ba dinthjian na̱ nuncha'a ngande'e jinda, ko nthi̱'a̱ thinchie'e na̱
kuchee jian ko thenga na̱ ba ngain nthaxra ko kuchee xru'in xree
thingo na̱ ba. 49 Jamee tsu'en are undatsjexin nunthe ji'i; tsii tsjé
angeel Ndo Dio ixin sigantsjegee chujni jian'a te ngayee chujni jian.
50 Ko ángel rurua'an kain chujni nche'e thi jian'a ngathe xru'i, ko
nthi̱'a̱ rutsjanga na̱ ko sinetaon neno na̱.

Thi anto renthe ko narua ko thi anto renthe ko unthaxii

51 Kuthimejan Jesús banchiangi ngain chujni bakao:
—¿Athinxin ra kain ji'i?
Je'e na̱ binthendachro na̱:
—Jaan.

52 Kuthimejan Jesús ndachro:
—Kain xi tjaago ley ko dithikaon xa thi ja'an ndachrjan, mee inchin naa chujni dikenchji'an ngaxi'in nchiandu'a yoo thi anto renthe, naa thi naruaxin ko naa thi nthaxii.

Jesús ngain rajna Nazaret

(Mr. 6:1-6; Lc. 4:16-30)

53 Are Jesús juexin kjuaago kunixin thi kuekin, je'e sakjuixin nthi̱'a̱. 54 Ko are biji ngain rajna Nazaret, thi je'e bangixin, nthi̱'a̱ kuexi'in banchekue'en chujni juajnee Ndo Dio ngain ni'ngo, ko kain chujni nthi̱'a̱ kuise'en na̱ ko ndachro na̱:
—¿Kexreen kuangixin xii ji'i kain thi nu'e xa? ko, ¿kexreen nchao nche'e xa thi na'a dikunxin ni? 55 ¿Aje'a xii ji'i xi tsi'i José, thi dame'e nthaa? ko, ¿aje'a janee di'in María, ko aje'a xan choo xa di'in Jacobo, José, Simón ko Judas? 56 Ko, ¿aje'a ngajin ná te kain nchri choo? ko, ¿thinoo kuangixin xa kain thi nu'e xa?
57 Mexinxin je'e na̱ bagithikaon'a na̱ Jesús. Aro Jesús ndachro ngain na̱:
—Kain ni dayee juajnee Ndo Dio tusaye'e na̱ ngain jee rajna aro ngain rajnee na̱ ko nchiandu'a na̱ tusaye'a na̱.
58 Ko tsjé'a thi xradikunxin'a ni binche'e Jesús ngain rajnee ixin chujni bithikaon'a na̱ ngain je'e.

Be'en Juan, thi banchegithe chujni

(Mr. 6:14-29; Lc. 9:7-9)

14 1 Are mee Herodes Antipas, thi baketu'an nunthe Galilea, je'e kai kunu'e thi banichja chujni ixin Jesús. 2 Ko ndache ni nche'e xree:
—Ji'i Juan, thi banchegithe chujni ko xechon. Mexinxin chundaxin juachaxin nche'e thi xrana'a dikunxin chujni.
3 Ixin Herodes udiketu'an ditse na̱ Juan ko kuia na̱ ko kuiaxi'in ngain ndu'a xiiso ko kuiaxi'in na̱ ixin Herodías, thi kjui chri'i xan choo je'e Herodes, xan bi'in Felipe. 4 Ixin are xrabiaxin'a Juan, je'e bandachro ngain Herodes:
—Ley ndachro ixin chro'a sariko'o nchrii yaa.

5 Ko arema'o Herodes binao naruguenxon Juan, aro baxraguen
ixin chujni bagithikaon nạ ixin Juan naa thi banichja juajnee
Ndo Dio. 6 Aro ngain naa kiee Herodes, nchrichje'e Herodías the
nchra ngathexin kon kain chujni binthe ngain Herodes, ko je'e
anto binchexruxi'in. 7 Mexinxin Herodes bajin ixin juachaxiin
chunda, rugajunxin kain thi je'e xan ruganchia xan. 8 Ko janee xan
udikjauthexin xan, mexinxin ndachro xan ngain Herodes:
—Chjana ngaa naa laato jaa Juan, thi nchegithe chujni.
9 Ko rey Herodes are kui'in ji'i, je'e tabechiin, aro ixin bajin
ngathexin kon chujni te ngain kiee ixin je'e rugajon ngain xan kexe'o
thi je'e xan ruganchia xan, mexinxin kuetu'an rugajon nạ thi je'e
xan banchia xan. 10 Kuthimejan Herodes kuetu'an kunchriji'in nạ jaa
Juan ngain ndu'a xiiso. 11 Kuthimejan juia'o nạ jaa Juan ngaa naa
laato, ko bajon nạ ngain xanchrii ko je'e xan bajon xan ngain janee
xan.
12 Kuthimejan binthekii chujni bakao Juan ko sabikao nạ bikjabaa
nạ, ko kjui nạ binchenu'e nạ Jesús.

Jesús bajon juine na'o nọ chujni

(Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17; Jn. 6:1-14)

13 Are Jesús kunu'e yaa, je'e kuani naa ntha barko ko bagachrjenda
je'o ngain thi xru'in chujni jii. Ko are chujni kunu'e nạ thinoo sakjui,
tsjé nạ bachrjexin nạ rajnee nạ ko ruee nạ Jesús. 14 Ko are Jesús
banianxin ntha barko ko bikon anto tsjé chujni jichu'en nthị'ạ, je'e
kuiakunue'e nạ ko binchexrue'en kain chujni ni'i bijikao nạ. 15 Ko
ukuexi'in ndakunaxin xe'e ko chujni bakao Jesús kunchie'en nạ
ngain ko ndache nạ:
—Nthi'i thi te ná xru'in jii ko undajitunaxin xe'e. Dindache chujni
satsji nạ, ixin sike'na nạ thi sine nạ ngain chrujan rajna.
16 Jesús ndachro:
—Rugunda'a satsji nạ; dajon ra ja'a ra thi sine nạ.
17 Ko ni bakao Jesús ndachro nạ:
—Ja'an ná je'o chunda ná na'o niuthja ko yoo kuchee.
18 Jesús ndachro:
—Siku'na ra kain yaa nthi'i.
19 Kuthimejan je'e kuetu'en kainxin chujni tabinthe nạ ngata'a
ka. Ko kuaa thi na'o niuthja ko thi yoo kuchee ko tsje'e ngajni ko

kuexruxi'in Ndo Dio ko kunchrijindunga nio ko bajon nio ngain
chujni bakao ko je'e na̱ kunchjea na̱ nio ngain kainxin chujni.
20 Kainxin chujni juine na̱ jian ko ni bakao Jesús xrabatse na̱ theyoo
nthaxra niuthja xexin juine na̱. 21 Ko chujni juine niuthja kjui inchin
na'o no̱ ni xii, ko bikin'a ni nchrii ko xannchinnchinchjan.

Jesús kjuixin ruthee ngatau'en jinda

(Mr. 6:45-52; Jn. 6:16-21)

22 Kuthimejan Jesús kuetu'en chujni bakao je'e ixin rukani na̱
ntha barko ko sarukji na̱ tuenxin jinda ko je'e xrabithu'e sarukjija
kain chujni. 23 Ko are usakjui kain chujni, je'e kuani naa jna ixin
nichjee Ndo Dio. Ko are undakunaxin xe'e, je'o Jesús tajii nthi̱'a̱.
24 Ko ntha barko sabikao ni bakao Jesús ukjín ndakunthu'e ntha
nunthe, ko jinda bakjamangiathe suji baginkee nda ntha barko ixin
chrintho jithixin no thi satethji na̱. 25 Ko are uchiaon bingasaan
Jesús jithjixin ruthee ngatau'en jinda ko kunchie'en ngain na̱. 26 Ko
are ni bakao Jesús bikon na̱ ixin je'e jithjixin ruthee ngatau'en jinda,
binthexraon na̱, ko binthekuyao na̱ seen ko ndachro na̱:

—¡Yaa naa nthancha'an!

27 Aro Jesús ndachro ngain na̱:

—¡Xraon'a ra, ja'an jui'i!

28 Kuthimejan Pedro ndachro ngain Jesús:

—Ja̱ ndua suixin, thetu'an tsjixin ruthena ngatau'en jinda thi
thjen suixin.

29 Ko Jesús ndachro:

—Xrakui remee.

Kuthimejan Pedro banianxin ntha barko ko kuexi'in kjuixin
ruthee ngatau'en jinda thi jii Jesús. 30 Ko are je'e kunu'e ixin anto suji
chrintho, je'e xraon ko kuexi'in ndaxinkajingi jinda, ko kuyao suji:

—¡Tanchrjanda'a na ruxinkajingi na jinda!

31 Ko jaikua Jesús tse'e raa ko ndachro:

—¡Ja'a chunthia'a jian ngajin! ¿Unda chunthia'a?

32 Ko are Jesús ko Pedro kuani ntha barko tabe'e chrintho.
33 Kuthimejan ni bithu'e ngaxi'in ntha barko binthethuxin na̱ ngain
Jesús, ko binthendachro na̱:

—¡Jaan, ndua, Suixin Xe'en Ndo Dio!

Jesús binchexrue'en tsjé chujni ni'i ngain nunthe'e Genesaret

(Mr. 6:53-56)

34 Ko are kuathua na̱ jinda mee, ko biji na̱ ngain nunthe'e
Genesaret, 35 chujnii nunthe Genesaret batsuan na̱ Jesús, ko
binchenu'e na̱ chujni nguixin nunthe mee ko juia'o na̱ kain chujni
ni'i ngain Jesús. 36 Ko banchetse'en na̱ ñao Jesús ixin sajon juachaxin
rukathe na̱ maski je'o ngande'e lunthue. ¡Ko kainxin chujni kathe
lunthue kuxrue'en na̱!

Thi nchekjan jian'a chujni

(Mr. 7:1-23)

15 1 Kuthimejan binthekunchie'en ngain Jesús kanxion xi fariseo
ko kanxion xi tjaago ley binthekixin ngain rajna Jerusalén,
ko banchiangi xa ngain Jesús ko ndachro xa:
2 —¿Unda chujni chrji'o nche'a na̱ thi banche'e ni ndudachri'a ná
xrachrjen? Ixin je'e na̱ tunthi'a na̱ jinda ngain raa na̱ are jine na̱.
3 Aro Jesús banchiangi ngain xa ko ndachro:
—¿Unda ja'a ra nche'a ra thi thetu'an Ndo Dio ko je'o nche'e ra
thi kuethu'an ni xrachrje'an ra? 4 Ixin Ndo Dio ndachro: "Nchesaye'e
ra ndudaa ra ko janaa ra", ko "Thi runichja jian'a ixin ndudee o
janee, chujni mee jikininxin se'en." 5 Aro ja'a ra ndachro ra ixin naa
chujni nchao rundache ndudee o janee: "Ja'an chro'a tsjengijna
suixin ixin kain thi ja'an chunda ubajon ngain Ndo Dio." 6 Ko ja'a ra
ndachro ra ixin chujni mee irugunda'a tsjengijna na̱ ndudee na̱ o
janee na̱. Ko jañaa ja'a ra nche'e ra thi kjuagu'a ra ni ndudachri'a ra
xrachrjen, ko inche'a ra thi thetu'an Ndo Dio. 7 ¡Ja'a ra xro kunxon
ndachro ra ixin anto jian ra! Jian dindachro Isaías, thi bagayée
juajnee Ndo Dio, are ndachro:

8 Chujni te'i nchesayana na̱ kunixin ru'a na̱,
aro nchesayana'a na̱ kunixin anseen na̱.
9 Mexinxin xru'in xree maski tenchesayana na̱;
ko thi je'e na̱ tenchekue'en na̱ chujni juxon thi thetu'an
xii te nthi'i ngata'a nunthe.

10 Kuthimejan Jesús bayée kainxin chujni binthe nthi̱'a̱ ko
ndachro ngain na̱:

—Thi'in ra thi rundathjo ra ko thinxin ra jian: [11] Thi nchekjan jian'a chujni je'a thi jine ko thi di'i na̱, thi nchekjan jian'a chujni, mee kain thi jian'a nichja na̱.

[12] Kuthimejan thi chujni bakao Jesús kunchie'en na̱ ngain ko ndachro na̱:

—¿Anu'a suixin ixin xi fariseo binchexruxin'a xa are bintheki'in xa thi suixin bindachro?

[13] Aro Jesús ndachro ngain na̱:

—Kain ntha thuchjuin kjuenga'a Ndudana thjen ngajni, sachrjenginua ntha. [14] Nche'a ra thi dinthendachro xa, ixin je'e xa inchin chujni dikon'a ko dikao inaa thi dikon'a. Ko ja̱ naa thi dikon'a sikao inaa thi dikon'a, kayui na̱ tsanthjen na̱ ngaa naa thue.

[15] Kuthimejan Pedro ndachro ngain Jesús:

—Ndachjejin ni ra ke'e ruchro thi bendachro.

[16] Jesús ndachro:

—¿Akai ja'a ra chro'a thinxin ra? [17] ¿Athinxin'a ra ixin kain thi jine chujni sathji ngaxi'in tse'e na̱, kuthimejan dachrje? [18] Aro thi nichja chujni mee thixin ngain anseen na̱, ko mee thi nchekjan na̱ jian'a. [19] Ixin ngain anseen chujni thixin kain thi jian'a xraxaon na̱, inchin thi naduenxon choo na̱, thi dinthejuaka'o na̱ inaa nchrii je'a chri'i na̱ o xii je'a xixi'i na̱, thi dinthejuakao choo na̱ ko xrathuthe'a na̱, thi thee na̱, thi ndua'a nichja na̱ ixin inaa chujni, thi nchekaxinkua na̱ chujni thi ndua'a. [20] Kain ji'i thi nchekjan jian'a chujni, aro je'a ixin jine na̱ ko tunthi'a na̱ jinda.

Naa nchrii juixin Canaán anto chunthia nchra Jesús

(Mr. 7:24-30)

[21] Jesús bachrjexin nthi̱'a̱ ko sakjui ngain nunthe'e rajna Tiro ko rajna Sidón. [22] Ko naa nchrii juixin nunthe'e Canaán ko be'e nthi̱'a̱ chiaon seen kuyao nchra ngain Jesús:

—¡Suixin thi bachrjeninxin chujnii David, nthatsa'an ñao thiakunuana! Xan'na xan nchrii chunda xan naa espíritu jian'a ko anto tangi tu'en xan.

[23] Aro Jesús binchexon kuin'a thi ndachro nchra. Kuthimejan chujni bakao juii na̱ ngain je'e ko binchetse'en na̱ ñao ko ndachro na̱:

—Denche'e thi ndachro nchra ixin jiruaa ná nchra ko seen jituyao nchra.

24 Kuthimejan ndachro Jesús ngain nchra:
—Ndo Dio rua'an na ja'an je'o ngain chujni Israel ixin ndadigitjaan na̱ inchin kuleko.
25 Aro nchrii mee kunchie'en nchra ko bethuxin nchra ngain Jesús ko ndachro nchra:
—¡Nthatsa'an ñao thjengijna na, suixin!
26 Jesús ndachro ngain nchrii mee:
—Nchao'a jii ja̱ naa chujni santsje'e xe'en niuthja ko ruchjee nio kunia.
27 Aro je'e nchrii mee ndachro nchra:
—Jaan ndua, aro kunia kai jine ba thi nchue niuthja dinthjixin ngata'a nthanchaon jinetaxin ni nchee ba.
28 Kuthimejan Jesús ndachro ngain nchrii mee:
—¡Ja'a anto jian chunthia ngain Ndo Dio! Tsu'en inchin ja'a rinao.
Ko are juexin nichja Jesús xe'en thi nchrii kuxrue'en xan.

Jesús binchexrue'en tsjé chujni ni'i

29 Jesús sakjuixin nthi̱'a̱ ko biji ngande'e nda Galilea, kuthimejan kuani naa jna ko tabe'e nthi̱'a̱. 30 Tsjé chujni kunchie'en ngain Jesús, ko juiau'e na̱ tsjé chujni chro'a bakji, ni bagikon'a, ni thapo, ni bakingi'a naa raa, ko tsjé chujni ni'i. Kain chujni te'i bake'e na̱ ngandaxi'in Jesús, ko je'e binchexrue'en kainxin na̱. 31 Ko kainxin chujni binthe nthi̱'a̱ kuise'en na̱ are bikon na̱ ixin chujni thapo unchao nichja na̱, ko thi bakingi'a raa unchao banchekingi raa, thi chro'a bakji unchao sakjuixin ruthee, thi bagikon'a unchao bikon. Ko kainxin chujni kuexi'in na̱ binchesaye'e na̱ Dioe chujni Israel.

Jesús bajon juine noo no̱ xii

(Mr. 8:1-10)

32 Kuthimejan Jesús baye̱e chujni bakao ko ndachro ngain na̱:
—Ja'an thiakunuaa kain chujni te'i ixin uchunda nii ncha'on te na̱ nthi'i ngajin, ko xru'in thi sine na̱. Ja'an rinao'a rurua'an na̱ ngain nchiandu'a na̱ ja̱ sine'a na̱ ixin ngatja nthi'á ndasendaxin na̱ jintha.
33 Kuthimejan chujni bakao Jesús ndachro na̱ ngain je'e:
—Aro ¿kexreen sintho'o ná tse'na ná thi sine na̱ anto tsjé na̱, ko nthi'i xru'in nchia jii?
34 Jesús banchiangi'i chujni bakao ko ndachro:

—¿Keja'in niuthja chunda ra?
Ko je'e na̱ ndachro na̱:
—Yaato niuthja ko kanxion kuchechjan.
35 Kuthimejan Jesús kuetu'en kain chujni taruginthe na̱ ngata'a
nunthe. 36 Ko je'e kuaa thi yaato niuthja ko kuchee, ko kuexruxi'in
Ndo Dio. Kuthimejan kunchrijindunga niuthja ko kuchee ko bajon
ngain chujni bakao ko je'e na̱ kunchjea na̱ nio kunixin kuchee ngain
kainxin chujni binthe nthi̱'a̱. 37 Kainxin na̱ juine na̱ ko kuje'e na̱
jian, ko thi xexin juine na̱ xrabinchekaon na̱ yaato nthaxra. 38 Ko
kain chujni bine kjui noo no̱ xii, ko bikin'a ni nchrii ko chjan.
39 Kuthimejan are kain na̱ sakjui na̱, Jesús kuanito naa ntha barko
ko sakjui ngain nunthe Magdala.

Chujni danchia na̱ ixin Jesús runche'e naa thi xradikunxin'a na̱

(Mr. 8:11-13; Lc. 12:54-56)

16 1 Xi fariseo ko xi saduceo kjui xa binthegitsje'e xa Jesús, ko
bikjexin xa a nchao rugathe'e, ko banchie'e xa runche'e naa
thi xradikunxin'a chujni rukixin ngajni. 2 Aro Jesús ndachro:
—Are tutsukjin ja'a ra ndachro ra: “Anto chrjuin tsii ncha'on ixin
jatse jitsje'e thjui jii ngajni.” 3 Ko are uchiaon jidingasaan ja'a ra
ndachro ra: “Jai ruchjee chrin ixin jiaa thjui ko jatse jitsje'e thjui jii
ngajni.” ¡Ja'a ra xro kunxon ndachro ra ixin jian ra aro ndua'a! Ja'a
ra jian datsue'en ra kexreen se'e ncha'on are tsje'e ra ngajni, aro
datsuen'a ra ke'e ruchro thi jithu'en ngain ncha'on te'i. 4 Ja'a ra
chujni nche'e jian'a ko nchesaye'a Ndo Dio. Danchia ra sikon ra naa
thi xradikunxin'a chujni, aro xru'in ji'i sikon ra, je'o thi ku'en Jonás.
Juexin ndachro ji'i, je'e sakjui.

Thi nchege'en nchue niuthja chunda xi fariseo

(Mr. 8:14-21)

5 Ko chujni bakao Jesús batho na̱ tuenxin jinda, aro tatjañe'e na̱ ko
bikao'a na̱ niuthja rujine na̱. 6 Kuthimejan Jesús ndachro ngain na̱:
—Tsje'e ra jian thi nchege'en nchue niuthja chunda xi fariseo ko
xi saduceo.
7 Ko chujni bakao Jesús kuexi'in na̱ ndache choo na̱:
—Jañaa ndathjo ná ixin biko'a ná niuthja sunthe ná.

8 Jesús kunu'e ke'e tetjao na̱ ko ndachro ngain na̱:
—¿Unda tetjao choo ra ixin chunda'a ra niuthja? ¡Ja'a ra chujni
chunthia'a jian! 9 ¿Axrathinxin'a ra, ko xraxaon'a ra thi na'o niuthja
ja'an kunchjeyaa thi na'o no̱ xii, ko xra keja'in nthaxra niuthja
kjuejo ra? 10 ¿Ko axraxaon'a ra thi yaato niuthja kunchjeyaa thi noo
no̱ xii, ko xra keja'in nthaxra niuthja kjuejo ra? 11 ¿Unda kuinxin'a
ra ixin ja'an rindathjo'a ra ixin biko'a ra niuthja sinthe ra? Ja'an
rinichja ixin sinche'a ra inchin nche'e xi fariseo ko xi saduceo.
12 Kuthimejan je'e na̱ kuinxin na̱ ixin Jesús ndachro'a ixin thi
nchege'en nchue niuthja, Je'e nichja ixin runche'a na̱ thi tjaago xi
fariseo ko xi saduceo.

Pedro ndachro ixin Jesús, mee thi Cristo

(Mr. 8:27-30; Lc. 9:18-21)

13 Are Jesús biji ngain rajna Cesariee Filipo, je'e banchiangi ngain
chujni bakao ko ndachro:
—¿Ke'e ndachro chujni ixin kensen na ja'an, thi Xii juixin ngajni?
14 Je'e na̱ ndachro na̱:
—Kanxion chujni ndachro na̱ ixin ja'a Juan thi banchegithe
chujni, ikanxion na̱ ndachro na̱ ixin ja'a Elías, ko ikanxion na̱
ndachro na̱ ixin ja'a Jeremías o chrujan inaa chujni bagayée juajnee
Ndo Dio.
15 Kuthimejan Jesús banchiangi:
—Ko ja'a ra, ¿ke'e ndachro ra ixin kensen na ja'an?
16 Ko ndachro Simón Pedro:
—Suixin thi Cristo, thi Xe'en Ndo Dio ndo jichon.
17 Kuthejan Jesús ndachro ngain Pedro:
—Ndo Dio sinthanchaon ja'a, Pedro, xe'en Jonás, ixin xru'in
chujni ndathjo ji'i, thi ndathjo ji'i, Ndudana, ndo thjen ngajni. 18 Ko
ja'an rindathjo, ixin ja'a di'in Pedro, ko ji'i ruchro xro, ko ngata'a xro
ji'i sinthachjian ningu'na; ko juachaxiin thi ndade'en ni tsixin'a ngain
ni'ngo ji'i. 19 Ja'an ruchja'a thi xirexin thi thetu'an Ndo Dio ixin thi
ja'a tsiathe nthi'i ngata'a nunthe, kai sechriathe nthi̱'a̱ ngajni, ko thi
tsunxindange'e nthi'i ngata'a nunthe, ruxindange'e nthi̱'a̱ ngajni.
20 Kuthimejan Jesús kuetu'en chujni bakao ixin xru'in chujni
rundache na̱ ixin je'e thi Cristo.

Jesús ndachro ixin je'e ndase'en

(Mr. 8:31—9:1; Lc. 9:22-27)

21 Aremá'o Jesús kuexi'in ndache chujni bakao ixin rugunda
rukji rajna Jerusalén ko nthi̱'a̱ anto tangi ruku'en ngaa raa kain xi
thetu'an ngain rajna, kain xi thetu'en kain xi daana ko kain xi tjaago
ley. Ko ndachro ixin naruguenxon na̱, aro ngain ncha'on ninxin je'e
ruxechon. 22 Kuthimejan Pedro bantsjenda Jesús ko kuexi'in ndache:
—¡Nichja'a jañaa, suixin, ixin xru'in ncha'on tsu'an ji'i!
23 Aro Jesús ngaria tsje'e Pedro ko ndachro:
—¡Sathjixin ngajin ixin ja'a rinichja xraa nchiijin! ¡Ixin ja'a
xraxaon'a inchin xraxaon Ndo Dio ko rinao rukayakunna! Ja'a je'o
xraxaon inchin chujni te ngain nunthe ji'i.
24 Ko Jesús ndachro ngain chujni bakao:
—Ja̱ chrujan thi rinao rurue'na, rugunda rutjañe'e kain thi jixraxaon
sinche'e, maski anto tangi tsu'en ko ja̱ rugunda se'en, se'en ixin ja'an.
25 Ixin thi rinao xru'in tsu'en, chujni ji'i icha daka ndasitjaan, aro thi
ruxrajon tangi tsu'en ko ruxrajon se'en ixin thi ja'an ntha'a, chujni mee
rukjan inaa chujni narua thi xru'in ncha'on se'en. 26 Ixin xru'in xree
ja̱ naa chujni sacha kainxin thi jii ngain nunthe ji'i ko ndasinchetjaan
almee, ¿o keja'in tsenanxin chujni almee? 27 Ixin ja'an, thi Xii juixin
ngajni, si'i inaa kunixin jié juachaxin ruchjana Ndudana kunixin kain
angeel ndo, kuthimejan nanaa chujni tsjengaa na 'na ixin thi je'e na̱
binche'e na̱. 28 Ko ndua rindathjo ra ixin thu'a ra xro te ra ngajin xrase'an
ra sikunja ni ra ja'an, thi Xii juixin ngajni, siketu'an kunixin jié juachaxin.

Bikon na̱ Jesús anto ujee

(Mr. 9:2-13; Lc. 9:28-36)

17 1 Batho inkjaon ncha'on, kuthimejan Jesús bikao Pedro,
Jacobo ko Juan, thi kjui xan choo Jacobo. Ko Jesús bikao na̱
ngata'a naa jna anto nui, 2 ko nthi̱'a̱ Jesús bituxinbe'o ngathexin
kon je'e na̱. Ko ngakon Jesús kungiixin xra thee ncha'on ko lunthue
kurua luntho xraa thee nchaon. 3 Ko bikon na̱ Moisés ko Elías
tatetjao na̱ Jesús. 4 Kuthimejan Pedro ndache Jesús:
—Nchana, ¡atho nchao ixin ja'an ná te ná nthi'i! Ja̱ rinao, ja'an
ná sinthachjian ná nii nchiachjan: naa nchiachjan ixin suixin, naa
nchiachjan ixin Moisés ko inaa nchiachjan ixin Elías.

5 Pedro xrajinichjao jañaa are juii naa thjui rua jitungixima, ko
thjui mee kjuamataon na̱, ko ngakjan thjui mee kui'in ni naa thee
thi ndachro:
—Ji'i Xan'na, xan anto thjuaa, ko anto cha'na ixin je'e xan. Thi'in
ra thi rundachro xan.
6 Kuthimejan kanio chujni bikao Jesús, are kui'in na̱ yaa, kanio
na̱ binthethuxin na̱ ko bisee na̱ ngata'a nunthe ko anto xraon na̱.
7 Kuthimejan Jesús kunchie'en ngain na̱, kathe na̱ ko ndachro ngain
na̱:
—Dingathjen ra, ko xraon'a ra.
8 Ko are je'e na̱ batsiin kon na̱, ixru'in chujni bikon na̱, je'o Jesús.
9 Are tedanianxin na̱ jna, Jesús kuetu'en na̱ ko ndachro:
—Xru'in chujni theki'in ra thi ja'a ra bikon ra, ruxechunja na
ja'an, thi Xii juixin ngajni.
10 Kuthimejan kanio chujni bikao Jesús banchiangi na̱ ko ndachro
na̱:
—¿Unda ndachro xi tjaago ley ixin Elías rugunda tsii sa'o?
11 Jesús ndachro ngain na̱:
—Jaan ndua, Elías tsii icha sa'o ko je'e thi sinchekinxin chujni
kexreen sayé'na na̱ ja'an. 12 Aro ja'an rindathjo ra ixin Elías ujuii ko
je'e na̱ batsuan'a na̱, ko binche'e na̱ ngain je'e inchin je'e na̱ binao
na̱. Jañaa kai tangi tsunna ngaa raa na̱, ja'an thi Xii juixin ngajni.
13 Kuthimejan kanio chujni bikao Jesús kuinxin na̱ ixin je'e
jinichja ixin Juan, thi banchegithe chujni.

Jesús binchexrue'en naa xaxii chunda chin denda

(Mr. 9:14-29; Lc. 9:37-43)

14 Are biji na̱ ngain thi binthe tsjé chujni, kunchie'en naa thi xii
ngain Jesús ko bethuxin ko ndachro:
15 —Nthatsa'an ñao suixin, thiakunue'e xan'na ixin chunda xan
chin denda ko anto tangi tu'en xan. Tsjé nthi'a detsingathe xan xru'i
o ngangi jinda. 16 Ja'an bikian xan ngain chujni chrji'o, aro chro'a
nchexingame'e na̱ xan.
17 Jesús ndachro:
—¡Ja'a ra chujni dithikaon'a ko jian'a! ¿Xra kensa rugunda sari'i
ngajin ra? ¿Xra kensa rugunda tsixinna ngajin ra? ¡Siku'na ra xan
nthi'i!

18 Kuthimejan Jesús binchesathe'e espíritu jian'a bechunda xan,
ko espíritu mee bachrjexin ngain xan ko kuxruenbe'o xan.
19 Kuthimejan ni bakao Jesús kunchie'en na̱ ngain je'e ko jimao
banchiangi'i na̱ ko ndachro na̱:
—¿Unda ja'an ná chro'a be'ngi ná espíritu jian'a yaa?
20 Jesús ndachro ngain na̱:
—Ja'a ra unda chunthia'a ra jian. Ko ja'an ndua rundathjo ra, ja̱ thi
chunthia ra rukujiexin inchin naa tsee di'in mostaza, nchao rundache
ra jna ji'a: "Sathjixin nthi'i ko dari'i nuji'a", ko jna rugithikaon jna.
Ko xru'in thi tangi ruge'e ixin runche'e ra. 21 Aro espíritu jian'a yaa
nchao dengi ni je'o are nichjee ni Ndo Dio ko nchekjaaño ni.

Jesús ndachro inaa ixin je'e ndase'en

(Mr. 9:30-32; Lc. 9:43-45)

22 Naa ncha'on are xrabinthe na̱ ngain nunthe Galilea, Jesús
ndache chujni bakao:
—Chujni sajon na na̱, ja'an thi Xii juixin ngajni ngain chujni jian'a,
23 ko nasuenxon na na̱ aro ngain ncha'on ninxin ja'an ruxechon na.
Ko chujni bakao binthechiin na̱ are kui'in na̱ yaa.

Jesús kjuenga 'na thi xenga 'na ngain ni'ngo

24 Are Jesús kunixin chujni bakao biji na̱ ngain rajna Capernaum,
xi bakjejo tumii ni'ngo kjui xa ngain Pedro ko banchiangi'i xa:
—¿Athjenga 'na ngain ni'ngo xi nthakua'an ra?
25 Pedro ndachro:
—Jaan.
Kuthimejan Pedro kjui ngaxi'in nchia ixin runichjee Jesús, aro
Jesús bathe'e sa'o:
—Pedro, ndachjejin na ja'a, ¿kensen thjenga 'na tumi ngain xi
thetu'an nunthe? ¿Axe'en xa o chujni je'a rajnee xa?
26 Pedro ndachro:
—Thi chujni je'a rajnee xa.
Jesús ndachro:
—Mexinxin chujnii xa rugunda'a tsjenga na̱ 'na. 27 Aro ixin xru'in
chujni sinthuñao ná, thji ngain jinda ko tjangi chia tsexin ni kuchee,
ko kuchee santsjengi sa'o danthje'e ru'a ba ko sinchii naa tumi
thjengaxin 'na ixin ja'a ko ja'an.

¿Kensen thi icha renthe?

(Mr. 9:33-37; Lc. 9:46-48)

18 [1] Xra mee jinichja Jesús are kunchie'en ngain je'e chujni
bakao ko banchiangi na̱:
—¿Kensen icha renthe ngain thi thetu'an Ndo Dio?
[2] Kuthimejan Jesús bayẹ̱e naa xan xichjan ko kuiin xan ngayee
na̱, [3] ko ndachro:
—Ndua thi rundathjo ra, ja̱ tsinthue'a ra thi jian'a nche'e ra ko
rukjan'a ra inchin xan nchinnchinchjan, chro'a sixi'in ra ngain thi
thetu'an Ndo Dio. [4] Mexinxin kexe'o chujni tsain'a ñao inchin chjan
ji'i mee thi icha renthe se'e nthi̱'a̱ ngajni. [5] Ko chujni sayée naa xan
nchinchjan inchin xan ji'i, ixin dithikaon na ja'an, kai tedaye'na na̱
ja'an.

Tangi tsu'en chujni nchenche'e inaa chujni thi jian'a

(Mr. 9:42-48; Lc. 17:1-2)

[6] 'Ja̱ chrujan chujni ixin thi jian'a nche'e isithikaon'a inaa chujni
nandaa jidithikaon na ja'an, icha jian thi chujni nche'e jian'a mee
tsianito na̱ ngain thusin naa xruchrin ko sankangi na̱ ngain thi icha
ni'nga ndachaon. [7] Atho jian'a tsji'i chujni nunthe ji'i ixin kain
ncha'on se'e thi nchenche'e na̱ thi jian'a, ko rugunda se'e ji'i. ¡Aro
icha tangi tsu'en thi chujni sinchegita'a ko sincheye'e inaa chujni
sinche'e jian'a!
[8] 'Mexinxin ja̱ naa raa o ruthea jidunda'a rinchexin thi jian'a,
icha jian tunchrijin raa o ruthea ko tja kjín, ixin icha jian rukjan
inaa chujni narua maski ko'a naa raa o naa ruthea, ke tsji kunixin
yuixin raa o yuixin ruthea ngain xru'i danga'a. [9] Ja̱ thi dikon jmakon
nthaxraxaon sinche'e thi jian'a, icha jian dantsjengi jmakon ko tja
kjín, ixin icha jian rukjan inaa chujni narua maski ko'a naa jmakon,
ke tsji kunixin kayuixin jmakon ngain xru'i danga'a.

Jesús kjuaago ixin thi kuleko digitjaan

(Lc. 15:3-7)

[10] 'Tsje'e ra jian ko ningakuen'a ra chujni nandaa jidithikaon na
ja'an. Ixin ja'an rindathjo ra ixin kain angeel na̱ te ngajni, ko kainxin

ncha'on te ngathexin kon Ndudana, ndo thjen ngajni. [11] Ixin ja'an,
thi Xii juixin ngajni, jui'i ixin bikjengijna chujni udigitjaan.
[12] ’¿Kexreen dikunxin ra? Ja̱ naa xii chunda xa naa renkia kuleko
ko ndasitjaan naa ba, ¿kexreen sinche'e xa? ¿Atsinthue'a xa thi noo
kan ko the na̱a̱ ba ngaga'a jna, ko satsji xa sikjee xa kuleko bitjaan?
[13] Ko ja̱ sithja xa ba, icha ruchee xa ixin kuleko bitjaan ke ixin thi
noo kan ko the na̱a̱ kuleko bitjan'a. [14] Kai Ndudana thjen ngajni
rinao'a ndo sitjaan naa chujni nandaa jithexi'in dithikaon na ja'an.

Kexreen sinchetjañe'e ni chujni dithikaon Jesús

(Lc. 17:3)

[15] ’Ja̱ naa xan choo jian'a binche'e xan ngajin, thji ko tjao ra ja'o
ra ko nchegikon xan thi jian'a binche'e xan ngajin ko ja̱ kui'in xan,
ja'a ubacha xan choo. [16] Aro ja̱ sithuexin'a xan tsjao xan, kjan ko
thji'o naa o yoo chujni ixin tsi'in na̱ ke'e rundache choo ra. [17] Ko ja̱
tsin'a xan kayui chujni mee, kjan ko dindache kain ni ni'ngo, ko ja̱
kuin'a xan ni ni'ngo kai, tsjé'e ra xan xraa chujni dithikaon'a Ndo
Dio o inchin naa chujni thjejo tumii Roma.
[18] ’Ja'an ndua rindathjo ra ixin kain thi rundachro ra ixin tsuen'a
nthi'i ngata'a nunthe, kai Ndo Dio nthi̱'a̱ ngajni rundachruxin ndo
ixin tsuen'a. Ko kain thi rundachro ra ixin tsu'en nthi'i ngata'a
nunthe, kai Ndo Dio nthi̱'a̱ ngajni rundachruxin ndo ixin tsu'en.
[19] ’Kai rindathjo ra, ja̱ yoo ra tsjauthexin ra nthi'i ngata'a nunthe
ixin ke'e sanchia ra ngain Ndudana, ndo thjen ngajni, jaan ruchjaa
ra ndo. [20] Ixin thi te yoo o nii chujni tetjao na̱ ixin ja'an, ja'an nthi̱'a̱
ri'i ngayee na̱.
[21] Kuthimejan Pedro kunchie'en ngain Jesús ko ndachro:
—Nchana, ¿kie'en nthi'a rugunda sinthatjañaa xanchian thi jian'a
nche'e xan ngajin? ¿A yaato nthi'a sinthatjañaa xan?
[22] Jesús ndachro ngain Pedro:
—Ja'an rindathjo'a yaato nthi'a, Ja'an rindathjo nchetjañe'e xan
noo renkia ko noo kan ko the nthi'a.

Thi yoo xii bintheka

[23] ’Thi thetu'an Ndo Dio, mee inchin naa xi rey juinao ruxenge 'na
kain thi beka kain xi nche'e xree. [24] Ko are kuexi'in banchia tumii,
juiau'e na̱ naa thi nche'e xra jika tsjé no̱ tumi. [25] Ko thi nche'e xra

mee chunda'a ke'e tsjengaxin 'na, mexinxin xi rey kuetu'an runchekji
na̱, je'e, chri'i, kain xe'en ko kain thi bechunda ixin ruxengaxin 'na
thi je'e jika ngain xi rey. 26 Aro xi nche'e xra mee bethuxin ngain
xi rey ko ndachro: “Nthatsa'an ñao chunna nchion ko tsjenga'a
'na kainxin thi rika'a.” 27 Ko xi rey kuiakunue'e thi nche'e xra ko
binchetjañe'e kain tumi beke'e ko kuanchrjanda sakjui. 28 Ko are je'e
thi nche'e xra bachrje ko sakjui, betan inaa thi bancheka'o xra ko
je'e mee tsje'a tumi beke'e. Ko tsengi'i thusin xi bancheka'o xra ko
ndachro: “¡Thjengana 'na thi rikana!” 29 Kuthimejan thi bancheka'o
xra bethuxin ko ndachro: “Nthatsa'an ñao chunna ko tsjenga'a
'na kain thi rika'a.” 30 Aro je'e chro'a, ko sabikao bakiaxi'in ngain
ndu'a xiiso ko rukajanda'a rukjengaja 'na thi jika. 31 Ko are kunu'e
kain ni bancheka'o xra, anto binthechiin na̱ ko kjui na̱ bindachro
na̱ kain ji'i ngain xi rey. 32 Kuthimejan xi rey rua'an xa juajna ixin
rukunchie'en ngain xa, ko xi rey ndachro: “¡Ja'a naa xi nche'e xra
anto jian'a! Ja'an binthatjaña'a kain thi barikana ixin binchetsena
ña'o. 33 ¿Aje'a ja'a kai rukiakunue'e xi ncheko'o xra ji'i, jañaa
inchin ja'an kuiakunua'a?” 34 Ko je'e xi rey anto guñao ko kuetu'an
runchegatho na̱ tangi rukjengaja 'na kain thi jika.

35 Ko are Jesús juexin ndachro kain yaa, kjan ndachro:

—Kai jañaa sinche'e Ndudana, ndo thjen ngajni, ja̱ sinchetjañe'a
ra xan choo ra kunixin ansean ra.

Jesús tjaago ixin thi dachrjende'e ni teka'o choo

(Mr. 10:1-12; Lc. 16:18)

19 1 Are Jesús juexin ndachro kain yaa, je'e sakjuixin Galilea ko
sakjui nunthe'e Judea thi jii tuenxin nda Jordán. 2 Anto tsjé
chujni ruee Jesús, ko nthi̱'a̱ je'e binchexrue'en tsjé chujni ni'i.

3 Kuthimejan kanxion xi fariseo binthekunchie'en xa ngain Jesús
ixin bikjexin xa a nchao'a rugathe'e Jesús ko banchiangi xa:

—¿Anchao naa xii sachrjende'e chri'i xa ixin chrujan
ibinchexruxin'a xa?

4 Jesús ndachro ngain xa:

—¿Atsje'a ra Xruen Ndo Dio, thi jitaxin ixin are kainxin kuexi'in
be'e je'e ndo binchechjian ndo xii ko nchrii? 5 Kai jitaxin: “Mexinxin xii
sachrjende'e xa ndudee xa ko janee xa ixin seka'o xa je'o chri'i xa, ko
kayuixin na̱ sinthe na̱ inchin nakuaxinxon chujni.” 6 Ko jañaa ije'a yoo

chujni na̱, jai kayui na̱ kjan na̱ nakuaxinxon chujni. Mexinxin thi ni Ndo Dio binchekjan nakua chujni, chujni chro'a santsjende'e choo ni te'i.

7 Kuthimejan binthendachro je'e xa:

—¿Unda diketu'an Moisés ixin nchao sajon ni ngain nchra naa xroon setaxin ixin unda bachrjende'e choo ni, ko jañaa nchao rundache ni nchra satsji nchra?

8 Jesús ndachro:

—Moisés bajon juachaxin jañaa ixin ja'a ra atho cha thinxin ra. Ixin are Ndo Dio binchechjian nchrii ko xii je'a jañaa kuetu'an ndo. 9 Ko ja'an rindathjo ra ixin jaan nchao sachrjende'e xa chri'i xa, ja̱ bithja nchra tajijuaka'o nchra inaa xii. Aro ja̱ je'a ixin ji'i, thi xii jitanchrjanda nchra sinche'e nchra thi jian'a ixin tsjee nchra inaa xii ko xi seka'o nchra rukjan xi kuxe'e nchra.

10 Kuthimejan chujni bakao Jesús ndachro na̱:

—Ja̱ jañaa tangixin thi seka'o choo nchrii ko xii, icha jian sinthekao'a choo na̱.

11 Jesús ndachro ngain na̱:

—Kanxin'a chujni nchao tsinxin na̱ ji'i, je'o thi chujni Ndo Dio ndachro ixin nchao sinthe na̱ je'o na̱. 12 Jii tsjé xii eunuco (xii bakade'e na̱ thi xixi xa o baguankao'a xa). Te xii are bakunkji'i xa baguankao'a xa thi xixi xa, te xa bakade'e na̱ xa. Ko te xa rinao'a xa dintheka'o xa nchrii ixin icha rinao xa sinche'e xa xra thetu'an Ndo Dio, ndo thjen ngajni. Ko thi jian thinxin ji'i, ncho nche'e thi thetu'an ndo.

Jesús binchenchaon xan nchinnchinchjan

(Mr. 10:13-16; Lc. 18:15-17)

13 Kuthimejan juiau'e na̱ Jesús kanxion xan nchinnchinchjan ixin Jesús rukiin raa ngata'a jaa xan ko runichjee Ndo Dio ixin runchenchaon xan, aro chujni bakao Jesús kuexi'in na̱ binchesathe'e na̱ kain chujni binthekia'o chjan mee. 14 Aro Jesús ndachro ngain chujni bakao:

—Tanchrjanda ra xan nchinnchinchjan tsii xan ngajin, kayakuen'a ra xan, ixin chujni nche'e inchin xan nchinnchinchjan te'i, chujni mee sinthe na̱ ngain thi thetu'an Ndo Dio.

15 Ko Jesús juexin kuiin raa ngata'a kain xan nchinnchinchjan, je'e sakjuixin nthi̱'a̱.

Naa xan xii anto tsjé tumi bechunda xan

(Mr. 10:17-31; Lc. 18:18-30)

16 Naa xan xii juii bitsje'e Jesús ko banchiangi xan:
—Suixin ke tjaago ko anto jian, ¿ke'e icha jian sintha'a ixin
rukjan na inaa chujni narua ko xru'in ncha'on se'en na?
17 Jesús ndachro ngain xan:
—¿Unda ndachro ixin ja'an jian na? Nakuaxinxon thi jian jii ko
mee Ndo Dio. Aro ja̱ rinao rukjan inaa chujni narua, dithikaon ko
nche'e kain thi kuetu'an Ndo Dio.
18 Xan xii ndachro xan:
—¿Kekaa thi thetu'an ndo?
Ko Jesús ndachro ngain xan:
—Duen'a chujni, darichriko'a nchrii je'a nchri'a, the'a, nichja'a
thi binche'a inaa chujni, 19 chunde'e juasaaya ndudaa ko janaa, ko
ruthjue'e kain chujni inchin thjue'e nthau'a.
20 Xan xii mee ndachro xan ngain Jesús:
—Kain yaa kuexian bintha'a are xra nchiin na, ¿ke'e xraditjaan
sintha'a?
21 Jesús ndachro ngain xan:
—Ja̱ rinao rukjan naa chujni dithikaon kain thi thetu'an Ndo Dio,
thji ko nchekji kainxin thi chunda ko tunchjeye'e tumia chujni nua,
ko tsjé ruchunda nthi̱'a̱ ngajni. Kuthimejan si'i ko sakji ná thi ja'an
sakji.
22 Ko are xan xii kui'in xan yaa, anto bechiin xan ko sakjui xan,
ixin anto tsjé bechunda xan.
23 Kuthimejan Jesús ndachro ngain chujni bakao:
—Ndua thi rindathjo ra ixin atho tangi ixin naa chujni anto tsjé
chunda sixi'in ngain thi thetu'an Ndo Dio, thi thjen ngajni. 24 Icha
tangi'a naa kucamello sathuxi'in ba thuechje'en naa nthachia ke
chujni anto tsjé chunda sixi'in na̱ ngain thi thetu'an Ndo Dio.
25 Are chujni bakao Jesús kui'in na̱ ji'i, anto kuise'en na̱ ko
banchiangi'i choo na̱:
—¿Kensen nchao rukjan inaa chujni narua remee?
26 Jesús tabetsje'e na̱ ko ndache na̱:
—Chujni chro'a sinche'e na̱ kain thi tangi yaa, aro ixin Ndo Dio
xru'in tangi jii.
27 Kuthimejan Pedro ndachro ngain Jesús:

—Ja'an ná kuinthua ná kain thi binthechunda ná, ko chrji ná ngajin. ¿Ke'e sacha ná ja'an ná?

28 Jesús ndachro ngain na̱:

—Ndua thi rindathjo ra, ixin ngain ncha'on are kainxin rukjan narua, are mee ja'an, thi Xii juixin ngajni sari'i ngain ntha xintaon deta'a ni chunda icha jié juachaxin, ko ja'a ra xro chrji ra ngajin kai sinthe ra ngain theyoo ntha xintaon ko sayé'e ra juachaxin sinche'e ra jie̱ ngain chujnii thi theyoo xe'en Israel. 29 Ko kain chujni kuinthu'e nchiandu'a, xan choo, nchri choo, ndudee, janee, o chri'i, o xe'en, o jngi'i ixin tenche'e na̱ xrana, chujni mee sayée na̱ naa renkia icha tsjé ke thi ubechunda na̱ ko kai rukjan na̱ inaa chujni narua ko xru'in ncha'on tsjexin. 30 Aro tsjé chujni xraxaon na̱ ixin jai anto renthe na̱, are mee, xru'in tsurenthe na̱, ko ni xraxaon ixin jai renthe'a na̱, are mee je'e na̱ icha tsurenthe na̱.

Jesús tjaago ixin ni nche'e xra

20 1 ’Thi thetu'an Ndo Dio nthi̱'a̱ ngajni, mee inchin naa xii bechunda jié jngi'i, ko xii mee bachrje xa nduuyo bikjee xa ni nche'e xra ixin sinche'e na̱ xra ngain ntha uva jii ngain jngi'i xa. 2 Ko xii mee ndachro xa ngain ni nche'e xra bithja xa ixin tsjenge'e xa 'na thi jikininxin dacha naa chujni nguii ncha'on ko je'e na̱ bithuexin na̱. Mexinxin je'e xa rua'an xa na̱ ngain jngi'i xa binche'e na̱ xra. 3 Kuthimejan je'e xa bachrje xa inaa inchin las nueve ko bithja xa ikanxin chujni ngain ndaasin ko xru'in xra tenche'e na̱. 4 Je'e xa ndachro xa ngain na̱: “Kai ja'a ra thji ra dinche'e ra xrana ngain jngi'na thi jii ntha uva, ko tsjenga'a ra 'na inchin jikininxin.” Ko chujni mee binthekji na̱. 5 Kuthimejan bachrje xa inchin ngusine ncha'on ko kai inchin las tres ko xraje'o binche'e xa. 6 Ko kai bachrje xa inchin las cinco ngain ndaasin ko bithja xa ikanxion chujni xru'in xra tenche'e na̱, ko je'e xa ndachro xa ngain na̱: “¿Unda nthi'i tate ra nguixin ncha'on ko xru'in xra tenche'e ra?” 7 Je'e na̱ binthendachro na̱: “Ixin xru'in chujni chjana ná xra.” Kuthimejan je'e xa ndachro xa ngain na̱: “Kai ja'a ra thji ra dinche'e ra xrana ngain jngi'na ko tsjenga'a ra 'na inchin jikininxin.” 8 Ko are undakunthie je'e xa ndachro xa ngain thi jinda ni nche'e xra: “Daye'e kain ni nche'e xra ko thjenge'e na̱ 'na ko thexinxin ngain chujni bixi'in icha tsukjin, ko thja'a ngain ni bixi'in icha sa'o.” 9 Kuthimejan kunchie'en chujni kuexi'in binche'e xra inchin las cinco ko nanaa na̱ xenge'e na̱ 'na thi jikininxin dacha na̱ nguii naa ncha'on. 10 Kuthimejan are xenge'e

'na chujni kuexi'in binche'e xra icha dakao, je'e na̱ xraxaon na̱ ixin
ruxenge'e na̱ 'na icha tsjé, aro kai xenge'e na̱ 'na thi jikininxin dacha
na̱ nguii naa ncha'on. 11 Ko are xenge'e 'na chujni binche'e xra icha
dakao, je'e na̱ kuexi'in na̱ ndachro na̱ ixin jian'a binche'e xi najni.
12 Ko ndachro na̱ ngain xi najni: “Kain chujni te'i binche'e na̱ xra
nakua hora ko kjuenge'e na̱ 'na xraje'o inchin ja'an ná ke bintha'a ná
xra nguii ncha'on ngande'e sua.” 13 Aro je'e xi najni mee ndachro xa:
“Ja'an xru'in thi jian'a rintha'a ngajin. ¿Akjuao'a ná ixin tsjenga'a
'na thi jikininxin dacha nguii naa ncha'on? 14 Tse tumia ko sathji,
ixin ja'an rina'o tsjengaa 'na chujni te'i xraje'o inchin ja'a. 15 Ja'an
nchao sintha'a thi ja'an rina'o kunixin tumina. ¿Unda tunchjua'a
ixin ja'an jian na ngain icha chujni?” 16 Ji'i ruchro ixin chujni jai
tunu'e ixin anto renthe, ni te'i kuthejan itsurenthe'a na̱, ko chujni
tunue'a renthe jai, kuthejan ni te'i icha tsurenthe na̱.

Jesús kjan ndachro inaa ixin ndase'en

(Mr. 10:32-34; Lc. 18:31-34)

17 Are Jesús usajithji Jerusalén, je'e bantsjenda chujnii bakao ko
ndachro ngain na̱:
18 —Ja'a ra tedikon ra ixin satethji ná Jerusalén. Ko nthi̱'a̱ ja'an,
thi Xii juixin ngajni, sajon na na̱ ngain xi daana thetu'en icha xi
daana ko ngain xi tjaago ley, ko ni te'i rundachro na̱ ixin nasuenxon
na na̱. 19 Ko sajon na na̱ ngain chujni je'a judío ixin tsjanua na na̱,
sintja na na̱ ko tsenganito na na̱ ngain ntha cruz, aro ngain ncha'on
ninxin ja'an ruxechon na.

Thi banchia janee Jacobo ko Juan

(Mr. 10:35-45)

20 Kuthimejan kunchie'en ngaka Jesús janee Jacobo ko Juan, ko
kayui ni te'i xe'en Zebedeo. Ko are kunchie'en na̱ naniita bethuxin
ngain Jesús ixin banchia jan naa juatutse'en ñao. 21 Jesús banchiangi
ko ndachro:
—¿Ke'e rinao?
Naniita ndachro:
—Are Suixin tsetu'an kainxin thi jii, jngujngujin xan'na se'e xan
no rajianxin Suixin ko inaa xan no rajngo.

22 Aro Jesús ndachro:
—Ja'a ra nua'a ra ke'e tedanchia ra. ¿Anchao tsu'an ra thi anto tangi tsunna ja'an, ko anchao ndase'en ra inchin ndase'en na ja'an?
Je'e na̱ binthendachro na̱:
—Jaan, nchao.
23 Jesús ndachro ngain na̱:
—Jaan ndua, ja'a ra tangi tsu'an ra ko se'en ra inchin ja'an se'en na, aro thi sinthe ra no rajianxin na ko rajngo na, je'a ja'an thi dajon juachaxin mee, Ndudana, ndo nu'e kensen sinthe nthi̱'a̱.
24 Ko are thi ithe chujni bakao Jesús kui'in na̱ yaa, guñao na̱ ngain Jacobo ko Juan. 25 Aro Jesús bayee na̱, ko ndachro ngain na̱:
—Ja'a ra nu'a ra ixin kain xii thetu'an ngain nunthe, thetu'an xa inchin je'e xa rinao xa, ko kain xii jichunda icha juachaxin thetu'an xa ngain kain chujni. 26 Aro ngajin ra je'a jañaa tsu'en, thi rinao icha tsetu'an ngaya'a ra, mee rugunda icha tsjengijna chujni. 27 Ko kexe'o ra xro rinao ra icha tsetu'an ra, rugunda icha sinche'e xra ngaya'a ra. 28 Jañaa inchin ja'an, thi Xii juixin ngajni, jui'a ixin chujni tsjengijna na ja'an, ja'an jui'i ixin bikjengijna chujni ko ruxrajon na se'en na ixin je'e na̱.

Jesús binchexrue'en yoo xii thi bagikon'a

(Mr. 10:46-52; Lc. 18:35-43)

29 Are Jesús kunixin chujni bakao bachrjexin na̱ rajna Jericó, anto tsjé chujni ruee. 30 Ko ngande'e nthi'á tate yoo thi xii dikon'a, ko are bintheki'in ixin Jesús jidatho nthi̱'a̱, je'e xa binthekuyao xa seen:
—¡Suixin, thi bachreninxin chujnii David, thiakunuana ni ra!
31 Ko kain chujni tethji nthi̱'a̱ binchesathe'e kayui thi xii ixin ruginthetenkua xa, aro kayui xa icha kuyao xa ko ndachro xa:
—¡Suixin, thi bachreninxin chujnii David, thiakunuana ni ra!
32 Kuthimejan Jesús tabingathjen ko bayée kayui thi xii dikon'a ko ndachro:
—¿Ke'e rinao ra sintha'a ja'an ngajin ra?
33 Kayui thi xii dikon'a binthendachro:
—Ja'an ná rina'o ná sikon ná.
34 Kuthimejan Jesús kuiakunue'e kayui xa ko kathe'e jmakon xa. Ko are juexin kathe jmakon kayui thi dikon'a unchao binthegikon xa, ko kayui xa ruee xa Jesús.

Jesús biga'a rajna Jerusalén

(Mr. 11:1-11; Lc. 19:28-40; Jn. 12:12-19)

21 [1] Are biji na̱ ngain rajna Betfagé, jii chiaon rajna Jerusalén
ko ngaka jna di'in Ntha Olivo, Jesús rua'an yoo chujni bakao,
[2] ko ndachro ngain na̱:
—Thji ra ngain rajnanchjan jimee ko nthi̱'a̱ sinchii ra naa kulucho
kuna'a kunixin naa kuluchuchjan, ko tunxindange'e ra ba ko siku'na
ra kayui ba nthi'i. [3] Ko ja̱ chrujan rundathjo ra na̱, ja'a ra ndache ra
na̱: "Nchana ná rugunde'e ba aro tuin sikaan ná ba inaa."
[4] Ko ji'i bikuenxin thi dindachro thi bagayee juajnee Ndo Dio are
ndachro:
[5] Ndache ra chujni Jerusalén:
"Tsjexin, nthimee juii xi rey thetu'an ngajin, ko je'e juii
inchin naa chujni tain'a ñao ko jita'a naa kulucho,
naa kuluchuchjan kuxii, xe'en naa kulucho utama."
[6] Kuthimejan kayui chujni mee sakjui na̱ ko binche'e na̱ inchin
kuetu'an Jesús. [7] Ko juia'o na̱ kulucho kuna'a kunixin kuluchuchjan,
ko manta tetsaa na̱ kjuaji'in na̱ kuluchuchjan ko Jesús beta'a ba. [8] Ko
anto tsjé chujni be'e ko kuingo na̱ ngaa nthi'á manta tetsaa na̱ ko
ikanxion na̱ kunchrijin na̱ chaan nthaa ko kuingo na̱ ngaa nthi'á. [9] Ko
kain chujni tetaon nthi'á ko kain chujni teruee kuexi'in na̱ kuyao na̱:
—¡Thjengijna ni ra jai, ja'a thi bachreninxin chujnii David! ¡Ndo
Dio binthanchaon ko jui'i kunixin juachaxiin ndo! ¡Nthasaya'a ra
Suixin Ndo Dio, ndo thjen ngajni!
[10] Are Jesús bixi'in rajna Jerusalén, kainxin chujni te nthi̱'a̱ anto
chee na̱ ko kuise'en na̱ ko baganchiangi'i choo na̱ ko ndachro na̱:
—¿Kensen ji'i?
[11] Ko te chujni bandachro na̱:
—Ji'i Jesús thi dayee juajnee Ndo Dio, thi juixin rajna Nazaret
nunthe'e Galilea.

Jesús bantsjexin ngain ni'ngo chujni bake'na ko banchekji

(Mr. 11:15-19; Lc. 19:45-48; Jn. 2:13-22)

[12] Kuthimejan Jesús bixi'in ngain ningue Ndo Dio, ko bengi
kain chujni tethe'na ko tenchekji nthi̱'a̱. Ko kunkjamangi kain

nthanchau'en chujni tedasingixin tumi ko kai kunkjamangi ntha
xintauen kain ni tenchekji kunthuanajni. 13 Ko ndachro ngain na̱:
—Ngain Xruen Ndo Dio jitaxin: “Nchiania si'in nchia, nchia
tjauxin ni Ndo Dio”, aro ja'a ra ndadinchekjan ra nchia, naa nchia
xrathe ni che'e.
14 Ko nthi̱'a̱ ngain ni'ngo kunchie'en ngain Jesús ni kajin ko ni
chro'a bakji ko je'e binchexrue'en na̱. 15 Aro xi daana baketu'an
ngain icha xi daana ko xi tjaago ley are binthegikon xa kain thi
binche'e Jesús ko bintheki'in xa kexreen kain xan nchinnchinchjan
ngaxi'in ni'ngo ndachro xan seen: “¡Nthasaya'a ra Suixin thi
bachrjeninxin chujnii David!” Ko are bintheki'in xa ji'i, bintheguñao
xa 16 ko binthendachro xa ngain Jesús:
—¿A thi'in thi tendachro chjan te'i?
Ko Jesús ndachro ngain xa:
—Jaan, rithian. Aro ja'a ra, ¿axra tsje'a ra thi jitaxin ngain Xruen
Ndo Dio?, thi ndachro:
Ixin ru'a xan nchinnchinchjan ko ru'a xan tetai
Suixin binchechjie'en xan jian thee xan ixin rutsjethaxin xan.
17 Kuthimejan Jesús bachrjexin rajna Jerusalén ko sakjui rajna
Betania ko nthi̱'a̱ bithue'e thie mee.

Thi ku'en ntha higo xru'in thuchjuin dajon

(Mr. 11:12-14, 20-26)

18 Nduexin dakao are Jesús kjan ngain rajna Jerusalén inaa, je'e
be'en jintha. 19 Ko ngande'e nthi'á Jesús bikon naa ntha higo ko
kunchie'en ngain ntha, aro xru'in thuchjuin bithja ngain ntha ko
je'o ka jichunda ntha. Kuthimejan Jesús ndachro ngain ntha:
—¡Ixru'in ncha'on rukjan sinchechjian thuchjuin!
Ko are je'e juexin nichja ndaxema ntha. 20 Are chujni bakao Jesús
bikon na̱ thi ku'en ji'i, kuise'en na̱, ko banchiangi'i na̱:
—¿Kexreen anto daka ndaxema ntha higo ji'i?
21 Jesús ndachro ngain na̱:
—Atho ndua thi rundathjo ra, ja̱ chunthia ra jian ko ruxraxaon'a
ra ngathe ansean ra a tsu'en o tsuen'a thi rundachro ra, jeo'a sinche'e
ra thi ja'an bintha'a ngain ntha higo, kai ja'a ra nchao rundache ra
jna ji'a: “Sathjixin yaa ko digaritsiangi ndachaon”, ko jamee tsu'en.

22 Ko ja̱ dithikaon ra kain thi sanchie'e ra Ndo Dio are nichje'e ra
ndo, jaan, sayé'e ra.

Juachaxin chunda Jesús

(Mr. 11:27-33; Lc. 20:1-8)

23 Ko are biji Jesús ngain ni'ngo icha renthe, ko are je'e jitjaago
ngain chujni, kanxion xi daana ko ikanxion xi thetu'an ngain rajna
kunchie'en ngain je'e ko bintheganchiangi xa ngain Jesús:
—¿Ke'e juachaxin nchexin ja'a kain ji'i? ¿Kensen chjaa juachaxin
ji'i?
24 Jesús ndachro ngain xa:
—Ja'an kai sanchiangi'a ra ko ja̱ rundachjejin ni ra thi ja'an
sanchiangi'a ra, kai ja'an rundathjo ra kexe'e juachaxin nthaxin kain
ji'i. 25 ¿Kensen rua'an Juan ixin banchegithe chujni? ¿A Ndo Dio o
chujni?
Kuthimejan kuexi'in xa banchiangi'i choo xa ko ndachro xa:
—Ja̱ rundachro ná ixin Ndo Dio thi rua'an Juan, xii ji'i nchao
rundathjo na̱ xa: "¿Unda bithikaon'a ra remee?" 26 Ko ja̱ rundachro
ná ixin chujni rua'an Juan, chujni tsuñao na̱ ngajin ná ixin kainxin
chujni dithikaon na̱ ixin Juan thi bagayee juajnee Ndo Dio.
27 Ko mexinxin binthendachruxin xa ngain Jesús:
—Nuna'a ná.
Kuthimejan Jesús ndachro ngain xa:
—Mexinxin kai ja'an rundathjo'a ra kexe'e juachaxin nthaxin
kain ji'i.

Thi kuetu'an nduda'a ngain thi yoo xe'en ndo

28 Jesús kai banchiangi'i xa:
—¿Ke'e xraxaon ra ixin thi tseki'an ra ji'i? Naa nduda'a bechunda
ndo yoo xe'en ndo xan xii, ko ndache ndo xan sa'o: "Thji jai dinche'e
xra ngain ntha uva." 29 Ko je'e xan ndachro xan: "Rinao'a tsji." Aro
kuthimejan xraxaon xan ixin icha jian tsji xan sinche'e xan xra.
30 Kuthimejan kunchie'en ngain xan yuxin ko xraje'o kuetu'an ndo
ngain xan, ko xan mee ndachro xan: "Jaan, tsji." Aro je'e xan kjui'a
xan. 31 ¿Kexe'e xan binche'e inchin binao ndudee xan?
Je'e xa binthendachro xa:
—Xan sa'o.

Kuthimejan Jesús ndachro ngain xa:

—Atho ndua thi rindathjo ra, ixin kain xi thjejo tumii Roma, ko kain nchri nchekji nthau'e ngain tsjé xii, ni mee ni icha sa'o sixi'in ngain thi thetu'an Ndo Dio ke ja'a ra. 32 Ixin Juan, thi banchegithe chujni, juii bindathjo ra kexreen irunche'a ra thi jian'a ko kexreen rugithikaon ra Ndo Dio ko ja'a ra bithikaon'a ra. Aro xi thjejo tumii Roma ko nchri nchekji nthau'e ngain tsjé xii, ni mee bithikaon na̱ thi ndachro Juan. Aro ja'a ra maski bikon ra bithikaon'a ra ko kuinthue'a ra thi jian'a nche'e ra.

Thi binche'e ni nche'e xra jian'a

(Mr. 12:1-12; Lc. 20:9-19)

33 ’Thi'in ra inaa thi tsekin ko ja'in ndachro: Naa thi bechunda jié jngi kjuenga ntha uva ko nguixin ngande'e jngi kuejee. Ko binchechjian naa thi bageninxin na̱ tho uva ko kai naa thjario'o anto nui thi bakani xi bagenda ntha uva.

’Kuthimejan xi jngi'i bajon xa jngi ngain kanxion thi nche'e xra ko ni nche'e xra rukjenge'e na 'na xi nthatuchjuiin ko je'e xa sakjui xa kjín. 34 Ko are ukunchiaon ncha'on are urukaade na̱ tho uva, thi jngi'i rua'an ni nche'e xree ngain ni bithue'e ntha uva ixin ruchjee na̱ tho jikininxin rugayee. 35 Aro ni bithue'e ntha uva, tse na̱ ni nche'e xra rua'an xi najni; ko naa kuaxin na̱ nthaa, ko inaa naguenxon na̱ ko inaa kuaxin na̱ xro. 36 Xi najni kjan rua'an xa icha ni nche'e xree xa, ixin biganchia na̱ thuchjuin jikininxin sayée xi najni. Aro ni bithue'e ntha uva, kjuaaya na̱ inaa, ko binche'e na̱ xraje'o inchin ngain thi ni kjui sa'o.

37 ’Kuthimejan icha jian rua'an xa xe'en xa xan xii, ixin xraxaon xa: “Xan'na, jaan, sithikaon na̱ xan.” 38 Ko ni bithue'e ntha uva bikon na̱ biji xe'en xi najni, je'e na̱ ndache choo na̱: “Ji'i thi sithue'e nguii nunthe ji'i. Nasuenxon na̱ xan ko ja'an ná sithuaa ná nguixin jngi.” 39 Ko tse na̱ xan ko bantsjegaxin na̱ xan ngain ntha uva, ko naguenxon na̱ xan.

40 Kuthimejan Jesús banchiangi ko ndachro:

—Are tsii thi jngi'i, ¿ke'e sinche'e ngain ni bithu'e ntha uva?

41 Je'e xa binthendachro xa:

—Xi najni nasuenxon xa kain ni nche'e xra jian'a te'i, ko sajon xa ntha uva ngain jee chujni, ni sajon thuchjuin ngain xi najni ngain ncha'on jikininxin.

42 Kuthimejan Jesús ndachro:
—¿Axru'in ncha'on tsje'e ra Xruen Ndo Dio?, thi ndachro:
Thi xro banchegunda'a xi thethe nchia,
xro mee xro icha suji ke'e nchia.
Ko Nchaa ná binche'e ji'i,
ko ji'i anto chrjuin ixin ja'an ná.
43 Mexinxin ja'an ndathjo ra ixin sachrja'a ra juachaxin sinthe
ra ngain thi thetu'an Ndo Dio, ko sayée juachaxin chujni sajon
thuchjuin jikininxin ngain thi thetu'an Ndo Dio. 44 Ko kexe'o thi
setsinga ngata'a xro, ndasaaña xro nthau'e. Ko ja̱ chrujan thi
setsingata'a xro ndarukjan jinche.
45 Ko are kain xi daana baketu'an ngain icha xi daana ko kain xi
fariseo bintheki'in xa kain thi ndachro Jesús, binthekinxin xa ixin
Jesús jinichja ixin je'e xa. 46 Ko bakjee xa kexreen rutsexin xa Jesús,
aro baxraguen xa chujni ixin kain na̱ bagithikaon na̱ ixin Jesús, naa
thi bagayée juajnee Ndo Dio.

Jesús nichja ixin naa thi kiai kuthe'e na̱

22 1 Jesús kuexi'in nichja inaa ngain na̱ ko ndachro:
2 —Thi thetu'an Ndo Dio nthi̱'a̱ ngajni, mee inchin naa
kiai binchechjian naa xi rey ixin kuthe'e xe'en xan xii. 3 Ko xi rey
mee kuetu'en kain ni nchexree bindache xa kain chujni ruginthe
ngain kiai ixin sine na̱, aro kain chujni mee chro'a na̱ juii na̱. 4 Ko xi
rey kjan rua'an icha ni nchexree, ko ndachro ngain na̱: “Ndache ra
kain chujni ubitu'en tsii sine ixin unchao jii ndaxra. Ko ndache ra na̱
ixin ja'an ukuetu'an be'en kuxintha'na ko kain kuxiigo binthanthao
ko kainxin unchao jii. Ndache ra na̱ tsii na̱ ngain kiai thi tsuthe'e
xan'na.” 5 Aro kain chujni ubitu'en rukii chro'a na̱ juii. Ko naa
na̱ sakjui ngataon jngi'i ko inaa ngain thi the'na ko nchekji. 6 Ko
ikanxion na̱ tse na̱ ko bintja na̱ ni nchexree xi rey ko naguenxon
na̱. 7 Ko xi rey mee, anto guñao xa, ko rua'an kain xi soldadue ixin
nabiguenxon xa kain chujni kjuaaya ko kai kjuaaga xa rajnee na̱.
8 Kuthimejan ndachro xi rey ngain ni nchexree xa: “Ujii kiai, aro
kain chujni kuetuan rukii rujine tekininxin'a na̱ rukii na̱. 9 Jai thji
ra ngain kain thi dathujinxin choo nthi'á ko ndache ra kain chujni
setan ra tsii na̱ sine na̱.” 10 Kain ni nchexree xi rey bachrje na̱ ngain
kain nthi'á, ko batse na̱ kain chujni betan na̱, ni jian ko ni jian'a; ko
jamee kaon nchia thi be'e kiee ni kuthe'e.

11 ’Ko are xi rey bixi'in xa ixin bitsje'e kain chujni bitu'en rukii
rujine, je'e xa bikon xa naa xii digituxin'a inchin naa chujni thji
ngain naa kiai thi thuthe'e na̱. 12 Ko xi rey ndachro ngain xii mee:
“Ja'a, ¿kexreen bixinxin nthi'i ko digituxian'a inchin dithuxi'in naa
thi thji ngain naa kiai thi thuthe'e na̱?” Aro thi xii xru'in ndachro.
13 Kuthimejan xi rey ndachro ngain ni tedayaa laato: “Thia ra raa
ko ruthee xii ji'i ko diganka ra xa nduja ngain thi naxin xe'e thi
rutsjanga xa ko sinetaon neno xa.” 14 Ixin tsjé chujni bayaa aro
kainxin'a na̱ sinthe na̱ ngajin.

Thi ruxenga 'na ngain César

(Mr. 12:13-17; Lc. 20:20-26)

15 Kuthimejan xi fariseo sabinthekji xa, ko binthekjauthexin choo
xa kexreen sinche'e xa ixin sinchenichja xa Jesús naa thi rukjangixin
xa Jesús. 16 Mexinxin rua'an xa kanxion chujnii xa kunixin kanxion
chujnii Herodes ixin bindachro na̱ ngain Jesús:

—Suixin ke tjaago, ja'an ná nuna ná ixin suixin ndachro thi ndua,
ko suixin ndua nchekue'en chujni nthiee Ndo Dio, ko ndusan'a thi
nichja chujni ixin thi tjaago, ko thjago'a je'o ixin sithuaxin jian
ngain chujni. 17 Ndachjejin ni ra: ¿Anchao tsjenga ná 'na ngain César
o na'i?

18 Aro Jesús ukunu'e thi jian'a texraxaon xa ixin je'e, ko je'e
ndachro ngain xa:

—¡Ja'a ra xro nche'a ra thi ndachro ra! ¿Unda thjexin ra runichja
naa thi ndua'a ixin tsjanginanxin ni ra? 19 Tjagu'na ra naa tumi
thjengaxin ra 'na ngain César.

Ko je'e na̱ kjuague na̱ Jesús naa tumi di'in denario, thi baxengaxin
'na. 20 Are bikon Jesús tumi mee banchiangi ngain na̱ ko ndachro:

—¿Kensen ngakon jinganito ji'i, ko kexreen chro thi jitaxin?

21 Je'e xa binthendachro xa:

—Ngakon César.

Kuthimejan Jesús ndachro ngain xa:

—Chje'e ra César thi jikininxin, ko chje'e ra Ndo Dio thi jikininxin
sayée ndo.

22 Are bintheki'in xa ji'i, je'e xa binthekise'en xa ko ndakuinthu'e
xa Jesús ko sabinthekji xa.

Kanxion chujni banchiangi ke'e ruchro thi ruxechon ni

(Mr. 12:18-27; Lc. 20:27-40)

23 Ngain ncha'on mee kanxion xi saduceo bitsje'e xa Jesús.
Xi saduceo bagithikaon xa ixin chujni ndade'en iruxechon'a na̱;
mexinxin banchiangi xa ngain Jesús ko ndachro xa:
24 —Suixin ke tjaago, ley bayée Moisés jitaxin ixin ja̱ naa xii jika'o
chri'i ko ndase'en ko xru'in chjan tsinthu'e ngain chri'i, rugunda ixin
naa xan choo xi ndabe'en seka'o nchri ga'an ko ruchunda na̱ chjan
ko chjan suan xraa ja̱ rukji xe'en thi ndabe'en. 25 Nthi'i ngaye'na ná
binthe yaato xan xii, kain xan choo xan. Xan sa'o beka'o xan chri'i
xan aro ndabe'en xan, ko xru'in chjan kuinthu'e xan, mexinxin nchri
ga'an beka'o nchra xan choo xan ndabe'en. 26 Ko xraje'o ku'en xan
yuxin, xan ninxin ko jañaa ku'en kain xan ko biji ngain xan yatuxin.
27 Kuthimejan je'e nchra kai ndabe'en nchra. 28 Mexinxin ndachjejin
ni ra, are ruxechon kain ni yaa, ¿kexe'e thi yaato xan xii ndabe'en,
nduaxin xixi'i nchrii mee ixin kain xan bintheka'o xan nchrii mee?
29 Jesús ndachro:
—Ja'a ra nua'a ra thi tenichja ra ixin nua'a ra thi jitaxin ngain
Xruen Ndo Dio ko chunxin'a ra juachaxin chunda ndo. 30 Ixin are
ruxechon kain chujni undabe'en, are mee ixru'in chujni seka'o choo
ko ixru'in chujni sajon xe'en ixin tsuthe'e xan ixin kain na̱ sinthe na̱
inchin angeel Ndo Dio nthi̱'a̱ ngajni. 31 Aro thi danchiangi'na ni ra
ixin thi chujni ruxechon, ¿atsje'a ra Xruen Ndo Dio thi jindathjo ra?,
are ndachro: 32 "Ja'an thi Ndo Diue Abraham, Isaac ko Jacob." Ndo
Dio, je'a Diue ni ndadige'en, Ndo Dio, Diue chujni techon.
33 Are kain chujni te nthi̱'a̱ kui'in na̱ thi bakjaago Jesús, anto
kuise'en na̱.

Thi icha renthe kuetu'an Ndo Dio

(Mr. 12:28-34)

34 Are xi fariseo kunu'e xa ixin Jesús binchetenkua xi saduceo, xi
fariseo xrathe xa ngain Jesús. 35 Ko naa xi fariseo, naa xi tjaago ley
kjuexin xa ixin runchenichja xa Jesús chrujan thi ndua'a; mexinxin
banchiangi xa ngain Jesús ko ndachro xa:
36 —Suixin ke tjaago, ¿kexe'e thi icha renthe thetu'an ley?
37 Jesús ndachro:

—“Thjue'e Ndo Dio ngain ansean, ngain almaa ko ngain
juaxraxauan.” 38 Ji'i thi icha renthe, ko thi sa'o thetu'an Ndo Dio
sinche'e ni. 39 Ko thi yuxin thetu'an ndo xraa yaikua thi sa'o, ixin
ndachro: “Thjue'e kain chujni inchin thjue'e nthau'a.” 40 Ko kayui
thi thetu'an ndo ji'i thi icha renthe ngain ley bayée Moisés, ko thi
ndachro kain ni bagayee juajnee Ndo Dio.

Thinoo bachrjeninxin Jesucristo

(Mr. 12:35-37; Lc. 20:41-44)

41 Ko are xratate xi fariseo nthi̱'a̱ Jesús banchiangi ngain xa, 42 ko
ndachro:
—¿Ke'e xraxaon ra ixin Cristo? ¿Kensen bachrjeninxin je'e?
Je'e xa binthendachro xa:
—Bachrjeninxin David.
43 Kuthimejan ndachro Jesús:
—¿Unda Espíritu Santo banchenichja David, ko banchegi'in
Nchana? Ixin David dindachro:
44 Nchana, ndachro ngain Nchana thi Mesías:
“Dari'i ngain rajianxin na,
sakeja chringi'i ruthea kain ni ningaku'an.”
45 Mexinxin, ¿ja̱ David ndache Cristo, “Nchana”, kexreen rundachro
ra ixin xe'en?
46 Ko ixru'in xi bagathe'e, ko ncha'on ma'o ixru'in xi baganchiangi
ngain Jesús.

Jesús nichja thi jian'a nche'e xi fariseo ko xi tjaago ley

(Mr. 12:38-40; Lc. 11:37-54; 20:45-47)

23 1 Kuthimejan Jesús ndachro ngain kain chujni te nthi̱'a̱ ko
ngain chujni bakao:
2 —Kain xi tjaago ley ko kain xi fariseo tunu'e xa ixin je'o xa
chunda xa juachaxin tjaago xa ley Moisés. 3 Mexinxin ja'a ra
dithikaon ra ko nche'e ra kain thi rundathjo ra xa aro nche'a ra
inchin je'e xa, ixin je'e xa jee ndachro xa ko jee nche'e xa. 4 Ko tsjé
thi tangi thetu'en xa chujni sinche'e na̱, aro je'e xa nche'a xa thi
thetu'an xa. 5 Je'e xa je'o nche'e xa kain yaa ixin chujni sikon xa.
Ko thianito nthathjen xa naa rua jingaa rio'o xroon jitaxin nchion

juajnee Ndo Dio, ko icha nchexon xa tjaago xa thi jinde'e lunthue xa.
6 Ko anto nchexruxi'in xa tadinthe xa ngain ntha xintaon icha renthe
ngain naa kiai, ko kai anto nchexruxi'in xa dinthe xa ngain ntha
xintaon icha renthe ngain ni'ngo. 7 Ko are ridinthe xa ngain nthi'á
nchexruxi'in xa ixin chujni sajon na̱ juajna ngain xa ko rundache na̱
xa "Suixin ke tjaago".

8 'Aro ja'a ra dithuaxin'a ra ixin chujni sinthagi'in ra na̱ "suixin
thi tjaago", ixin ja'a ra choo ra ko chunda ra nakuaxinxon thi tjagu'a
ra, ko mee Cristo. 9 Ko nthi'i ngata'a nunthe xru'in chujni nchegi'in
ra ndudaa ra, ixin nakuaxinxon Ndudaa ra chunda ra ko thjen ndo
nthi̱'a̱ ngajni. 10 Ko dithuaxin'a ra ixin chujni rundathjo ra na̱ ixin
ja'a ra thi tjaago ra ixin ja'a ra chunda ra nakua thi tjaago, ko mee
Cristo. 11 Thi icha sinche'e xra ngaya'a ra, mee thi icha renthe se'e
ngajin ra. 12 Ixin chujni jai tunu'e anto renthe, chujni mee tsurenthe'a
na̱ ko chujni jai tunu'e ixin renthe'a, chujni mee tsurenthe na̱.

13 '¡Atho tangi siku'an ra ja'a ra xro tjaago ra ley ko ja'a ra xro
fariseo ra, xro kunxon tjaago ra ixin jian ra aro ndua'a! Ixin ja'a ra
tekayakue'en ra chujni ixin chro'a sixi'in na̱ ngain thi thetu'an Ndo
Dio. Ko kaxon ja'a ra chro'a dixi'in ra ko tajanda'a ra dixi'in chujni
rinao sixi'in.

14 '¡Atho tangi tsu'an ra, ja'a ra xro tjaago ra ley ko ja'a ra xro
fariseo ra, xro kunxon tjaago ra ixin jian ra aro ndua'a! Ixin ja'a ra
dantsje'e ra nchri ga'an nchiandu'a nchra, ko chijninxion nche'e
ra ixin anto see nichje'e ra Ndo Dio; mexinxin ja'a ra icha suji jie̱
sua'an ra.

15 '¡Atho tangi tsu'an ra ja'a ra xro tjaago ra ley ko ja'a ra xro
fariseo ra, xro kunxon tjaago ra ixin jian ra aro ndua'a! Ixin ja'a ra
thingaria ra ngata'a nunthe ko ngataon ndachaon ixin thjee ra chujni
sithikaon xraje'o inchin ja'a ra ko are udinchii ra na̱, ndanchekjan
ra na̱ chujni icha jian'a ke ja'a ra ko dikininxin tsji na̱ yoo nthi'a
ngathe xru'i thi xru'in ncha'on danga.

16 '¡Atho tangi tsu'an ra ja'a ra!, xro tenchekue'en ra chujni ixin
sithikaon na̱ Ndo Dio, aro ja'a ra dithikaon'a ra ndo. Ko ndachro
ra: "Ja̱ ndachro ra ixin chrujan sinche'e ra ko nchekininxin ra
ni'ngo, mee xru'in renthe, aro ja̱ chrujan ndachro ra sinche'e ra ko
nchekininxin ra oro jixi'in ni'ngo, rugunda sinche'e ra thi ndachro
ra." 17 ¡Ja'a ra xro xraxaon'a ra thi nche'e ra ko kajin ra! ¿Kexe'e thi
icha renthe a oro o ni'ngo thi nchenchaon oro? 18 Ko kai ndachro ra:

“Ja̱ ndachro ra chrujan sinche'e ra ko nchekininxin ra altar, mee
xru'in renthe, aro ja̱ chrujan ndachro ra sinche'e ra ko nchekininxin
ra thi jita'a altar, rugunda sinche'e ra thi ndachro ra.” 19 ¡Ja'a ra
xro anto cha thinxin ra ko kajin ra! ¿Kexe'e thi icha renthe a thi jii
ngata'a altar o altar thi nchenchaon thi jita'a? 20 Mexinxin are chujni
ndachro ixin chrujan sinche'e ko nchekininxin altar, jinchekininxin
altar ko kain thi jita'a. 21 Ko are chujni ndachro chrujan sinche'e
ko nchekininxin ni'ngo, jinchekininxin ni'ngo ko kain thi jii
ngain ni'ngo. 22 Kai are chujni ndachro ixin chrujan sinche'e ko
nchekininxin ngajni, jinchekininxin Ndo Dio ko ntha xintauen ndo.

23 ’¡Atho tangi tsu'an ra ja'a ra xro tjaago ra ley ko ja'a ra xro
fariseo ra, xro kunxon tjaago ra ixin jian ra aro ndua'a! Ixin ja'a ra
dajon ra ngain Ndo Dio thi thexin dantsenda ra ngain kaxranchuni,
ka anís, comino. Aro nche'a ra thi icha renthe thetu'an ley, inchin
thi sinche'e ra jian, thi tsiakunue'e ra chujni ko thi ruchunthia ra
ngain Ndo Dio. Ji'i thi rugunda sinche'e ra ko thinthue'a ra thi
thexin dajon ra ngain Ndo Dio. 24 ¡Ja'a ra xro thetu'an ra aro xru'in
nu'a ra! ¡Ja'a ra nchekangi'i ra jinda ixin singa'a ra kuxisenchjan,
aro nchujio naa kucamello dinga ra!

25 ’¡Atho tangi tsu'an ra ja'a ra xro tjaago ra ley ko ja'a ra xro
fariseo ra, xro kunxon tjaago ra ixin jian ra aro ndua'a! Ja'a ra xro
ncherua ra ngamao thi dixin ra ko thi nthexin ra, aro ngain ansean
ra jii thi thiaku'en ra thema ra ko nche'e ra thi jian'a. 26 Ja'a ra xro
fariseo ra te ra xraa chujni kajin. Sa'o ncherua ra ansean ra ko jamee
kai tsurua ngama ra, inchin nche'e ra ngain thi dixin ra ko thi
nthexin ra.

27 ’¡Atho tangi tsu'an ra ja'a ra xro tjaago ra ley ko ja'a ra xro
fariseo ra, xro kunxon tjaago ra ixin jian ra aro ndua'a! Ixin ja'a
ra te ra inchin chinthi thi xrabaa chujni ko dikenta'a na̱ xro anto
chrjuin te ixin dikengaxin na̱ ngama, aro ngaxinxin jikaon kunixin
lurue chujni ko kain thi thjua'a. 28 Jamee te ra ja'a ra kai, ixin tjaago
ra ixin jian chujni ra, aro ngaxi'in ansean ra jikaon ixin thi kunxon
jian ra aro ndua'a ko kain thi jian'a xraxaon ra.

29 ’¡Atho tangi tsu'an ra ja'a ra xro tjaago ra ley ko ja'a ra xro
fariseo ra, xro kunxon tjaago ra ixin jian ra aro ndua'a! Ixin ja'a ra
nchechjian ra chinthi'i ni bagayee juajnee Ndo Dio ko nchetsujin ra
chinthi'i chujni kjui jian. 30 Ko ndachro ra: “Ja̱ ja'an ná ruginthe ná
ngain ncha'on binthechon ni ndo dachri'na ná xrachrjen, ja'an ná

rukjengijna'a ná na̱ are baguen na̱ ni bagayee juajnee Ndo Dio.”
31 Ko ixin jañaa tenichja ra, ja'o ra tendachro ra ixin ndua ja'a ra
xan nthii ni baguenxon ni bagayee juajnee Ndo Dio. 32 ¡Anchee ja'a
ra nchekjexin ra thi kuexinxin binche'e ni ndo dachri'a ra xrachrjen!
33 ’¡Ja'a ra xraa kunchee ra, ko anto jian'a ra xraa je'e ba!,
mexinxin ja'a ra chro'a tsinge'e ra thi xru'i danga'a. 34 Mexinxin
ja'an rurua'an ni dayée juajnee Ndo Dio, ni anto nu'e ko ni jian
sinthakua'an ra ixin Ndo Dio. Aro ja'a ra nasuenxon ra na̱ ko
tsenganito ra na̱ ngain ntha cruz ko ikanxion na̱ sintja ra na̱
ngaxi'in ni'ngo, ko rurue'e ra na̱ kain rajna thi je'e na̱ satsinga na̱.
35 Mexinxin ja'a ra ko ni ndo dachri'a ra xrachrjen setsingata'a ra
jnii kainxin chujni jian, thi jni binthji ngain nunthe, kuexinxin ngain
Abel thi kjui xii jian ngain Ndo Dio ko bikjexinxin ngain Zacarías,
xe'en Berequías thi naguenxon ni ndo dachri'a ra xrachrjen ngayee
ni'ngo ko altar. 36 Atho ndua thi ja'an rundathjo ra, ixin kain ji'i
setsingata'a chujni judío te jai.

Jesús tsjangaxin Jerusalén

(Lc. 13:34-35)

37 Kuthimejan ndachro Jesús:
—¡Ni Jerusalén, ni Jerusalén, ja'a ra thi naduenxon ra ni dayée
juajnee Ndo Dio ko naduenxon ra kunixin xro chujni thia'o juajnee
ndo ngajin ra! ¡Anto tsjé nthi'a ja'an bina'o rugatse ra inchin kuchia
datse xe'en ba ngangi'i nene'e ba, aro ja'a ra binao'a ra! 38 Tsjexin
ra, nchiandui ra ndasithu'e nchia je'o nchia, 39 ja'an rindathjo ra ke
irukjan'a ra sikon ni ra, tsija ncha'on are rundachro ra: “Ndo Dio
binthanchaon ndo ja'a, thi juii kunixin juachaxiin ndo.”

Jesús ndachro ixin ni'ngo icha renthe ruxanthe

(Mr. 13:1-2; Lc. 21:5-6)

24 1 Jesús bachrjexin ni'ngo icha renthe ko are usajithji, chujni
bakao kunchie'en na̱ ngain ko ndache na̱ ixin rutsje'e nguixin
ni'ngo. 2 Ko Jesús ndachro ngain na̱:
—¿A dikon ra kain yaa? Ndua thi rundathjo ra ixin xru'in xro
sithu'e ngata'a inaa xro ixin kain ndaruxanthe.

Thi tsu'en sa'o kuthimejan ndatsjexin nunthe

(Mr. 13:3-23; Lc. 21:7-24; 17:22-24)

3 Kuthimejan sabinthekji na̱ ngain jnanchjan di'in Ntha Olivo,
ko are Jesús tabe'e nthi̱'a̱, chujni bakao tsjetsje'a na̱ kunchie'en na̱
ngain ko ndachro na̱:
—Ndachjejin ni ra kensa tsu'en thi Suixin bendachro. ¿Ko ke'e
ruxraago are Suixin rukjan si'i inaa ko are undatsjexin nunthe?
4 Kuthimejan Jesús ndachro ngain na̱:
—Tsje'e ra jian ixin xru'in chujni sinthaya'a ra. 5 Ixin anto tsjé
chujni tsii ko rundachro na̱: "Ja'an thi Cristo na", ko sincheye'e na̱
tsjé chujni. 6 Ja'a ra tsi'in ra ixin jii guerra ko tsi'in ra runichja na̱
ixin jii guerra ngain ikanxin rajna, aro xraon'a ra ixin jamee rugunda
tsu'en, aro xra je'a ncha'on are ndatsjexin nunthe. 7 Ixin naa nunthe
tsetuka'o inaa nunthe, ko naa rajna tsetuka'o inaa rajna. Ko ngain
tsjé nunthe se'e jintha, chin ko suji tsingi nunthe. 8 Kain yaa tsu'en
ko nandaa tsexinxin thi anto tangi tsu'en chujni.
9 'Kuthimejan chujni sajon ra na̱ ngain chujni ningaku'an ra
ko sinthja ra na̱ ko nasuenxon ra na̱, ko chujni nguixin nunthe
runingaku'an ra na̱ ixin dithikaon ni ra ja'an. 10 Ngain ncha'on te'a
tsjé na̱ iruchunthia'a na na̱ ja'an, ikanxion na̱ tsjangi'o choo na̱ ngain
ni runingaku'en na̱ ko je'o na̱ runingaku'en choo na̱. 11 Ko are mee
tsununxin tsjé chujni rundachro ixin je'e nichja juajnee Ndo Dio
aro ndua'a, ko sincheye'e na̱ tsjé chujni. 12 Ko anto tsjé jian'a se'e,
mexinxin tsjé chujni iruthjue'a choo na̱. 13 Aro chujni tsinthue'a thi
chunthia na ja'an, chujni mee rukjan na̱ inaa chujni narua. 14 Ko thi
thetu'an Ndo Dio mee thi jian juajnee ndo ruxraago nguixin nunthe
ixin tsunu'e na̱ thi jian juajna ji'i. Kuthimejan ndasitjaan nunthe ji'i.
15 'Mexinxin are sikon ra ngain ni'ngo thi anto thjua'a ko
nchejian'a kain, jañaa inchin ndachro Daniel, thi bagayee juajnee
Ndo Dio. Thi tsje'e xroon ji'i rugunda tsinxin. 16 Ko are mee xro
sinthe ra ngain rajna Judea sathinga ra ngaga'a jna. 17 Ko thi se'e
ngata'a nchiandu'a, sania'a siruee thi sinao sasikao. 18 Ko thi se'e
ngataon jngi, tsji'a siruee lunthue. 19 Ko, ¡anto tangi tsu'en kain
nchrii sintheyaa chjan ko kain nchrii ruchunda chjan tetai ngain
ncha'on mee! 20 Ko nchetse'en ra ñao Ndo Dio ixin satsinga'a ra
ngain kunithjaue kin o ngain ncha'on nchejuga'a ni, 21 ixin are mee
anto tangi tsu'en, ko thi tangi mee bagiku'an ni are nakuexinxin

be'e nunthe ji'i, ko isikuen'a. 22 Ko ja̱ Ndo Dio rukanchrjanda
rugatho thi tangi tsjé ncha'on, xru'in chujni ruxe'e, aro je'e ndo
kuanchrjanda'a ndo batho tsjé ncha'on ixin anto thjue'e ndo chujni
je'e ndo kuinchie'e ndo.
23 'Are mee ja̱ chrujan chujni rundathjo ra na̱: "Nthi'i jii thi
Cristo", o "Nuji'a jii", ja'a ra dithikaon'a ra. 24 Ixin are mee tsununxin
tsjé thi rundachro ixin je'e thi Cristo ko tsjé thi rundachro ixin je'e
thi dayée juajnee Ndo Dio. Ko sinche'e na̱ tsjé thi chrjuin dikon ni
ko tsjé thi xrana'a dikunxin ni, ko ja̱ nchao, kai sincheye'e na̱ chujni
ukuinchie'e Ndo Dio. 25 Ja'an ubinthanu'a ra kain thi siku'en ji'i.
26 Mexinxin ja̱ rundathjo ra na̱: "Tsjexin ra, ngaga'a jna thi xru'in jii,
nthi̱'a̱ jii thi Cristo", ja'a ra thji'a ra ditsje'e ra, o ja̱ rundathjo ra na̱:
"Thi Cristo nthi'i jii ngaxi'in naa nchia", ja'a ra dithikaon'a ra. 27 Ixin
xraa are tungixinthe no thi chrinxin ncha'on ko diji thi diataunxin
ncha'on, jañaa rukjan si'i inaa, ja'an, thi Xii juixin ngajni. 28 Ko thi
xrathe tsjé kunthachrjen, nthi̱'a̱ xraago ixin nthi̱'a̱ jitsinga naa thi
ndadige'en.

Rukjan tsii thi xii juixin ngajni

(Mr. 13:24-37; Lc. 21:25-33; 17:26-30, 34-36)

29 'Ko are tsjexin satho kain thi ncha'on anto tangi mee, kuthimejan
ncha'on isinchengasan'a nchaon, kunithjao isinchengasan'a ba,
kunutse singuxin ba ngajni ko kainxin thi jii ngajni ruxranga.
30 Kuthimejan tsununxin nthi̱'a̱ ngajni thi xrana'a dikunxin ra, thi
sintha'a ja'an, thi Xii juixin ngajni ko kainxin chujni te nguixin
nunthe rutsjanga na̱, ko sikon na na̱ ja'an, thi Xii juixin ngajni, si'i
inaa ngakjan thjui kunixin jié juachaxin. 31 Ko ja'an rurua'an angelna
kunixin naa trompeta ko sanua suji ixin satse kainxin chujnina te
nguixin nunthe, thi ni ja'an kuinchiaa.
32 'Tangi ra ixin thi tu'en ntha higo: Are xesan chaan ntha, ja'a ra
unu'a ra ixin ubikunchiaon kunithjaue chrin. 33 Jañaa kai, are ja'a ra
sikon ra kain yaa tsexi'in tsu'en, ja'a ra unu'a ra ixin ja'an uchiaon
rukjan na si'i inaa. 34 Atho ndua thi rindathjo ra ixin tsuenja kain
ji'i, kuthimejan ndase'en chujni sinthechon are mee. 35 Maski ngajni
ko nunthe ndasitjaan, aro thi ja'an ndachrjan, jaan, siku'en.
36 'Aro xru'in kensen nu'e ncha'on ko hora are siku'en ji'i, ko
xru'in ángel nu'e kai. Je'o Ndo Dio, Ndudaa ná, thi nu'e.

37 ’Jañaa inchin ku'en ngain nchauen Noé, kai jamee tsu'en are
si'i ja'an, thi Xii juixin ngajni. 38 Ngain ncha'on are xrabitjanxin'a
jinda kain chujni; bajine na̱, bagi'i na̱, bakuthe'e na̱ ko bagajon na̱
xe'en na̱ bakuthe'e xan. Ko jañaa banche'e na̱ juija ncha'on are Noé
bixi'in ngain ntha arca. 39 Ko kuinxin'a na̱ ke'e rugiku'en, juija jinda
ko kain na̱ kju'en na̱ nda. Jamee tsu'en kai are si'i ja'an, thi Xii
juixin ngajni. 40 Are mee yoo xii tenche'e xra ngataon jngi, naa xa
sitjankjio xa ko inaa xa ndasithu'e xa. 41 Yoo nchrii teda'o nchra,
naa nchra sitjankjio nchra ko inaa nchra ndasithu'e nchra.
42 ’Mexinxin ja'a ra chu'en ra kain ncha'on ixin nua'a ra ke'e hora
tsii Nchaa ra. 43 Aro thinxin ra ji'i, ja̱ naa xii chunda naa nchia
rukunu'e ke'e hora rukii xi che'e are thie, xi nchiandu'a rugejua'a xa
ixin rukanchrjanda'a xa thi che'e rugixi'in rukee. 44 Mexinxin ja'a ra
kai chu'en ra, ixin ja'an, thi Xii juixin ngajni si'i inaa, are ja'a ra
texraxaon'a ra.

Naa thi nche'e xra jian ko naa thi nche'e xra jian'a

(Lc. 12:41-48)

45 ’Naa xi nche'e xra dithikaon kain thi ditu'en ko chunxin thi
jian, mexinxin xi najnii chunthia xa ngain je'e ixin dithue'e icha
ni nche'e xree xa ko ruchjee na̱ sine na̱ are jikininxin. 46 Ndo Dio
sinchenchaon thi nche'e xra ixin are rukjan xi najnii sithja xa
jinche'e kain thi bitu'en. 47 Atho ndua thi rindathjo ra, ixin xi najnii
ruchjee xa juachaxin ixin je'e senda kainxin thi chunda xa. 48 Aro
thi ni nche'e xra jian'a, se'e ruxraxaon ixin xi najnii tsi'a xa tuin,
49 ko tsexi'in xa sinthja xa icha ni ncheka'o xa xra, ko sineka'o xa ko
sika'o xa kain thi kuan. 50 Ko are tsii xi najnii ngain ncha'on are je'e
jixraxaon'a ko ngain hora ke je'e nue'a, 51 xi najnii sinchegatho xa
anto tangi, inchin tangi sathu'e kain chujni kunxon ndachro ixin
jian aro ndua'a. Ko nthi̱'a̱ rutsjanga na̱ ko sinetaon neno na̱.

The xan nchrii

25 1 Kai ndachro Jesús:
—Thi thetu'an Ndo Dio nthi̱'a̱ ngajni mee tsu'en inchin
thi binche'e the xan nchrii binthekji ngain naa kiai thi kuthe'e na̱
ko bikao xan candiil xan chexin aceite, ixin rugichuenxin xan xi
rukuthe'e. 2 Na'o xan nchrii jian baxraxaon xan thi runche'e xan

ko na'o xan ndusen'a xan thi runche'e xan. 3 Xan ndusen'a ke'e
banche'e xan, bikao xan candiil xan, aro bikao'a xan yee aceite.
4 Ko xan jian baxraxaon thi banche'e xan, bikao xan candiil xan ko
yee aceite. 5 Ko xi rukuthe'e daka'a biji xa ko kain xanchrii kjue'e
xan kuthachrin cha ko tabinthejua xan. 6 Kuthimejan inchin ngusine
thie kui'in nạ kuyao naa thi ndachro: "¡Ujuii xi tsuthe'e, dachrje
ra dichuenxin ra xa ngatja nthi'á!" 7 Kuthimejan kain xan nchrii
bingathjen xan ko binchegakaon xan candiil xan. 8 Kuthimejan xan
ndusen'a ke'e banche'e xan kjui xan binthendachro xan ngain thi
xan baxraxaon jian: "Chjana ni ra nchion aceitea ra ixin candiil na
ná ndatedanga." 9 Aro xan jian baxraxaon binthendachro xan: "Na'i,
ixin ja'an ná sirana'a ná aceite ko kai ixin ja'a ra. Icha jian thji ra
thi tuchji aceite ko nthị'ạ the'na ra aceite sunda'a ra." 10 Aro nguii
sakjui xan bike'na xan aceite, juii xi tsuthe'e. Ko xan jiche candiil
bixinka'o xan xi rukuthe'e ngain thi jii kiai ko kuejee nạ nchia.
11 Kuthimejan binthekii thi xan bike'na aceite ko binthendachro xan:
"Nthatsa'an ra ñao danthjena ni ra nchia." 12 Aro xi tsuthe'e ndachro
xa: "Chunxin'a ra."

13 Kuthimejan Jesús ndachro:

—Chu'en ra kain ncha'on ixin nua'a ra ke'e ncha'on ko ke'e hora
rukjan si'i ja'an, thi Xii juixin ngajni.

Ni bithu'e tumii xi najni

14 'Thi thetu'an Ndo Dio nthị'ạ ngajni, mee inchin naa xi najni,
sarukji kjín ko bayẹe ni nchexree xa ko bajon xa tumii xa ixin
rugithuenda nạ tumi.

15 'Ngain naa xi nche'e xra bajon xa na'o nọ tumi, ko ngain inaa
bajon xa yoo nọ tumi, ko ngain inaa bajon naa nọ tumi. Kuthimejan
xi najni sakjui xa kjín. 16 Ko xi nche'e xra bayée thi na'o nọ tumi,
binchenche'e xa tumi xra ko bacha xa ina'o nọ tumi. 17 Ko xraje'o
binche'e thi bayée thi yoo nọ, ko kai bacha iyoo nọ tumi. 18 Aro thi
bayée naa nọ tumi, binchechjian naa thue ko kjuabaa tumii xi najnii.

19 'Batho tsjé ncha'on, kuthimejan kjan xi najnii ni nche'e xra te'i
ko bayẹe xa nạ ixin ndachro nạ ke'e binche'e nạ kunixin tumii xa.
20 Ko sa'o biji thi bayée na'o nọ tumi, ko bajon ina'o nọ tumi, ko
ndachro ngain xa: "Nchana, suixin chjana na'o nọ tumi ko digaye'e
ina'o nọ tumi bacha ja'an." 21 Xi najni ndachro xa ngain: "Atho nchao
jii, ja'a naa thi nche'e xra jian ko nche'e kain thi ditu'an. Ja'a atho

jian binche'e ngain thi tsjé'a tumi chja'a, mexinxin jai ruchja'a icha
tsjé. Xrakui dixi'in nchiania ko ruchaa ná." 22 Kuthimejan kunchie'en
thi nche'e xra bayée thi yoo nọ tumi, ko ndachro: "Nchana, suixin
chjana yoo nọ tumi, ko daye'e iyoo nọ tumi bacha ja'an." 23 Xi najni
ndachro xa ngain: "Atho nchao jii, ja'a naa thi nche'e xra jian ko
nche'e kain thi ditu'an. Ja'a atho jian binche'e ngain tumi tsjé'a
chja'a, mexinxin jai ruchja'a icha tsjé. Xrakui dixi'in nchiania ko
ruchaa ná." 24 Aro thi nche'e xra bayée thi nakua nọ tumi, ndachro
ngain xi najnii: "Ja'an nuna ixin suixin anto cha ansean ko datsiin
thi suixin bakenga'a ko dikjejo thi tsee suixin binchenche'a xra.
25 Mexinxin ja'an xraon na ko kjuabaa tumia, aro nthi'i jii tumia."
26 Xi najni ndachro xa: "Ja'a naa ni nche'e xra jian'a ko atho sa'a. Jạ
benu'a ixin ja'an datsiin thi ja'an kuenga'a ko thjejo thi tsee xru'in
ncha'on binthantha'a xra, 27 mexinxin icha jian ja'a rugikaan tumina
ngain nchia nchenche'e nạ tumi xra, ko are ja'an rukjan na, rugayaa
tumina kunixin thi rugacha tumi." 28 Ko ndachro xi najni ngain ni te
nthị'ạ: "Dantsje'e ra xa thi naa nọ tumina chunda xa ko dajon ra
tumi ngain thi jichunda the nọ tumi 29 ixin thi uchunda, kjan sayée
icha ko ruchunda icha. Ko thi xru'in chunda, maski tsjé'a chunda,
xrasachrje'e. 30 Ko thi nche'e xra xru'in xree, dikaan ra ngain thi
naxin xe'e, nthị'ạ thi rutsjanga ko sinetaon neno."

Nguii nunthe sue'en jiẹ

31 'Ko ja'an, thi Xii juixin ngajni, si'i inaa kunixin jié juachaxin
kunixin kain angelna, are mee tasari'i ngain ntha xintaunna
kunixin jié juachaxin. 32 Ko chujni te nguixin nunthe ruxrathe nạ
ngathexin kon na, ko santsjenda nạ inchin nche'e thi thingaria
kuleko are dantsjenda kuleko te ngayee kuthentso. 33 Ko sakee
kuleko no rạjianxin ko kuthentso no rạjngunxin. 34 Kuthimejan thi
Rey rundachro ngain chujni te no rạjianxin: "Xrakui ra, ja'a ra xro
ubinthanchaon ra Ndudana, ko daye'e ra thi je'e ndo thetu'an ndo,
thi ubechjian ndo are nakuexinxon kunchjian nunthe. 35 Ixin ja'an
be'en na jintha, ko ja'a ra chjana ra thi juine ko be'en na jinda ko
ja'a ra chjana ra thi bi'i, ja'an bakji ngain rạjna xraa chujni je'a
nunthe'e ko ja'a ra chjana ra nchia thi barichrinxi'in. 36 Ja'an xru'in
luntho barichunda, ko ja'a ra chjana ra luntho baringa'a, ja'an
kunina ko ja'a ra basutsjena ra, ja'an biaxinna ngain ndu'a xiiso,
ko ja'a ra basutsjena ra." 37 Kuthimejan chujni jian rundachro nạ:

"¿Kensa bikon ná ixin suixin be'en jintha ko chja'a ra benthe ko
kensa bikon ná ixin suixin be'en jinda ko chja'a ra jinda? [38] ¿Ko
kensa bikon ná ixin suixin bakji inchin chujni jee nunthe'e, ko ja'an
ná chja'a ra nchia barichrinxi'in, ko kensa barichunda'a luntho ko
ja'an ná chja'a ra luntho? [39] ¿Ko kensa bikon ná ixin suixin kuni'a o
bari'i ngaxi'in ndu'a xiiso ko jaan basutsja'a ra?" [40] Ko xi rey sathe'e
xa: "Ndua thi rindathjo ra ixin kain thi jian binche'e ra ngain chujni
nandaa jidithikaon na̱ maski chujni mee xraa renthe'a na̱, aro thi
jian binche'e ra ngain na̱, ruchro ixin ngajin na binche'e ra."
[41] 'Kuthimejan xi rey rundachro xa ngain chujni te no rajngunxin
xa: "¡Sathjixin ra ngajin, ja'a ra chujni jian'a! ¡Sathji ra ngathe xru'i
danga'a, kunchjian ixin nchiijin ko kain angeel! [42] Ixin ja'an be'en na
jintha ko ja'a ra chjana'a ra thi juine, be'en na jinda ko chjana'a ra
thi bi'i. [43] Ja'an bakji inchin chujni jee nunthe'e, ko ja'a ra chjana'a
ra nchia thi barichrinxi'in. Ja'an barichunda'a lunthuna, ko ja'a ra
chjana'a ra luntho baringa'a. Ja'an kunina ko biaxinna ngain ndu'a
xiiso ko ja'a ra basutsjena'a ra." [44] Kuthimejan je'e na̱ rundachro na̱:
"Nchana, ¿kensa bikon ná ixin suixin be'en jintha o be'en jinda, o
inchin chujni jee nunthe'e, o kensa bikon ná ixin suixin barichunda'a
lunthua, o kensa suixin kuni'a, o biaxi'an ngain ndu'a xiiso ko ja'an
ná kjuengijna'a ra?" [45] Ko xi rey rundachro xa: "Ndua thi rindathjo
ra, ixin binao'a ra kjuengijna ra chujni nandaa jichunthia na̱ ko
xraa renthe'a na̱, mee ruchro ixin ja'a ra kjuengijna'a ni ra ja'an."
[46] Mexinxin chujni binche'e jian'a tsji na̱ ngathe xru'i danga'a, ko
chujni jian rukjan na̱ inaa chujni narua thi xru'in ncha'on tsjexin.

Chujni kjuathexin na̱ ixin suen na̱ Jesús

(Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2; Jn. 11:45-53)

26 [1] Are Jesús juexin ndachro kain yaa, je'e ndachro ngain
chujni bakao:
[2] —Inchin ja'a ra unu'a ra, nthi'i yoo ncha'on tsii thi kiai di'in
pascua ko ja'an, thi Xii juixin ngajni, rutse na na̱ ko tsenganito na na̱
ngain ntha cruz.
[3] Ko ngain kiai mee kain xi daana thetu'an ngain icha xi daana ko
kain xi tjaago ley ko kain ni thetu'an rajna xrathe na̱ ngain nchia
thetuanxin Caifás, xi daana icha renthe. [4] Ko nthi̱'a̱ kjuauthexin na̱

kexreen sincheye'e na̱ Jesús ixin rutse na̱ ko nasuenxon na̱. [5] Aro
binthendachro na̱:
—Sintho'a ná ji'i ngain ncha'on kiai ixin tsuñao'a ni rajna.

Naa nchrii kuinthjithe ndaxrajni jaa Jesús

(Mr. 14:3-9; Jn. 12:1-8)

[6] Are Jesús xrabe'e ngain rajna Betania ngain nchiandu'a Simón
thi banchegi'in na̱ thi leproso, [7] nthi̱'a̱ kunchie'en naa nchrii bikao
naa ndaxrajni anto renthe ko thi jiria nda dikunchjianxin juxon xro
marmol ko je'e nchra kuinthjithe ndaxrajni ngata'a jaa Jesús, are
jine. [8] Are chujni bakao Jesús bikon na̱ ji'i, guñao na̱ ko kuexi'in na̱
ndachro na̱:
—¿Unda kuxinkua ndaxrajni yaa? [9] Ixin icha nchao rukuchji
ndaxrajni yaa ixin tsjé tumi ko rukjengijnanxin na̱ chujni nua.
[10] Jesús kui'in mee ko ndachro ngain na̱:
—¿Unda jañaa techro ra ko ncheñao ra nchrii ji'i? Ixin thi
binche'e nchra ngajin anto jian. [11] Ixin chujni nua kain ncha'on
sinthe na̱ ngaya'a ra, aro ja'an kainxin'a ncha'on sari'i ngaya'a
ra. [12] Thi binche'e nchrii ji'i, are je'e nchra kuinthjithe na nchra
ndaxrajni, mee kuinga na nchra ixin ruxrabaxin na. [13] Atho ndua thi
ja'an rindathjo ra ixin nguii thi sikekin na̱ thi jian juajna ji'i, kai
rundachro na̱ thi binche'e nchrii ji'i, ixin jañaa ruxraxaunxin na̱
nchra.

Judas bindachro ixin rutse na̱ Jesús

(Mr. 14:10-11; Lc. 22:3-6)

[14] Kuthimejan Judas Iscariote naa thi theyoo chujni bakao Jesús,
kjui bitsje'e kain xi daana icha renthe, [15] ko ndachro ngain xa:
—¿Kie'en tumi ruchjana ra ko rundathjo ra kexreen sinche'e ra
ixin rutse ra Jesús?
Kuthimejan je'e xa kjuenge'e xa 'na kan ko the tumi dikunchjianxin
chia plata. [16] Ko are ma'o Judas kuexi'in kjuee kexreen runche'e ixin
rutse na̱ Jesús.

Jesús bineka'o thi theyoo chujni bakao

(Mr. 14:12-25; Lc. 22:7-23; Jn. 13:21-30; 1 Co. 11:23-26)

17 Nchaon sa'o thixinxin kiai are bajine na̱ niuthja baganke'a na̱
thi denxin ncho'o, thi theyoo chujni bakao Jesús kunchie'en na̱
ngain je'e ko banchiangi'i na̱:
—¿Thinoo sinthachjianxin ná thi sunthexin ná kiai pascua?
18 Jesús ndachro ngain na̱:
—Thji ra rajna Jerusalén, ngain nchiandu'a thi xii ja'a ra uchunxin
ra ko ndache ra: “Xi tjaago ndachro: uchiaon juii ncha'on ndase'en
na, ko ngain nchiandui sinenxin kiai pascua kunixin chujnina.”
19 Ko bithikaon na̱ ko binche'e na̱ inchin kuetu'an Jesús, ko nthi̱'a̱
binchechjianxin na̱ thi rujine na̱ ngain kiai pascua.
20 Ko are ndakunaxin xe'e Jesús tabe'e ngain nthanchaon kunixin
ni theyoo chujnii bakao. 21 Ko are tatene na̱, je'e ndachro ngain na̱:
—Atho ndua thi rundathjo ra ixin naa ra rundache ra chujni
kexreen rutse na na̱.
22 Kuthimejan kain na̱ anto binthechiin na̱ ko nanaa na̱ kuexi'in
na̱ banchiangi'i na̱ Jesús ko ndachro na̱:
—Nchana, ¿a ja'an sintha'a mee?
23 Ko Jesús ndachro ngain na̱:
—Naa thi rineki'an ngain laato, mee thi rundache chujni kexreen
rutse na na̱. 24 Ja'an, thi Xii juixin ngajni, se'en na inchin ndachro
ngain Xruen Ndo Dio, aro anto tangi tsu'en thi rundache chujni
kexreen rutse na na̱. Icha jian chujni mee rukunkji'a.
25 Kuthimejan nichja Judas, thi tsjaago kexreen rutse na̱ Jesús, ko
je'e ndachro ngain Jesús:
—Suixin ke tjaago, ¿a ja'an?
Jesús ndachro ngain:
—Jaan, ja'a.
26 Are tatene na̱, Jesús kuaa niuthja ko kuexruxi'in Ndo Dio,
ko kunchjenga nio, kuthimejan bajon nio ngain thi theyoo chujni
bakao, ko ndachro ngain na̱:
—Tse ra ko jinthe ra, ji'i nthau'na.
27 Kuthimejan kuaa thi jiria vino ko kuexruxi'in Ndo Dio, ko
bajon ngain na̱ ko ndachro:
—Kain ra di'i ra vino ji'i, 28 ixin ji'i jnina, thi tsunchjianxin inaa
trato narua ngain Ndo Dio. Ko jnina singo jni ixin ruxengaxin 'na thi

jian'a nche'e tsjé chujni. [29] Aro rindathjo ra ixin ja'an irukjan'a na si'i ndee tho uva, tsija ncha'on are si'i vino naruaxin ngajin ra nthi̱'a̱ thi thetu'an Ndudana.

Jesús ndachro ixin Pedro rundachro ixin chunxin'a je'e

(Mr. 14:26-31; Lc. 22:31-34; Jn. 13:36-38)

[30] Ko are juexin binthetsje na̱ himno, sabinthekji na̱ ngain jnanchjan di'in Ntha Olivo. [31] Ko nthi̱'a̱ Jesús ndachro ngain na̱:

—Kain ra sinthechi'in ra ko tatsinthuna ni ra ixin ngain Xruen Ndo Dio ndachro: “Nasuenxon thi thingaria kuleko, ko kain kuleko ruchjekee ba.” [32] Ko are ja'an ruxechon na, ja'an sitau'an ra nthi'á ngain rajna Galilea.

[33] Kuthimejan Pedro ndachro ngain Jesús:

—Maski kainxin na̱ tatsinthu'a na̱, aro ja'an na'i.

[34] Kuthimejan ndachro Jesús:

—Ja'an ndua rindathjo ixin ngain thie ji'i, xrarutsje'a kunthaxichia ko ja'a uninxin nthi'a rundachro ixin chunxin'a na.

[35] Pedro ndachro:

—Maski nasuenxon na na̱ inchin se'en suixin, aro rundachrjan'a ixin chunxin'a.

Ko xraje'o nichja ni ikainxin bagakao Jesús.

Jesús nichjee Ndo Dio ngain Getsemaní

(Mr. 14:32-42; Lc. 22:39-46)

[36] Kuthimejan Jesús kunixin chujni bakao biji na̱ ngain naa jngi di'in Getsemaní, ko nthi̱'a̱ Jesús ndachro ngain na̱:

—Nthi'i dinthe ra ko chunna ra ixin ja'an sinichjaa Ndo Dio.

[37] Ko Jesús sabikao Pedro ko kayui xe'en Zebedeo, ko kuexi'in kunu'e naa juachjaon anto suji ngain anseen. [38] Kuthimejan je'e ndachro:

—Ja'an tununa ngain ansenna naa juachjaon anto suji ko tununa ixin ndase'en na. Dithu'a ra nthi'i ko dinthechrin'a ra.

[39] Ko Jesús sakjui nchion icha kjín ko nthi̱'a̱ bekjanta'a nunthe, ko nichjee Ndo Dio, ko ndachro:

—Suixin Ndudana, ja̱ nchao, tanchrjanda'a na satho thi anto tangi tsunna; aro tsuen'a inchin ja'an rina'o, tsu'en inchin Suixin rinao.

40 Kuthimejan je'e kjan ngain thi nii chujni bikao, ko are je'e biji
nthi̱'a̱, je'e na̱ utadinthejua na̱. Ko ndachro ngain Pedro:
—¿Akuixian'a ra tabinthetsje'e ra ngajin na naa hora?
41 Tadinthetsje'e ra ko nchetse'en ra ñao Ndo Dio ixin xru'in thi
jian'a sita'a ra. Ndua, espiritua ra tajichue'on ke'e siku'en, aro
nthau'a ra suji'a nthao.
42 Ko yuxin nthi'a je'e kjan nichjee Ndo Dio ko ndachro:
—Suixin Ndudana, ja̱ chro'a sinche'e ixin ja'an satho'a ngain thi
anto tangi ji'i, tsu'en inchin Suixin rinao.
43 Kuthimejan je'e kjan ko bithja na̱ tatejua na̱ inaa ixin jmakon
na̱ ikuixin'a ixin kuthachrin. 44 Jesús nthi̱'a̱ kuinthu'e na̱ ko ji'i nthi'a
ninxin kjan binichjee Ndo Dio ko xraje'o ndachro. 45 Kuthimejan
kjan ngain na̱ inaa ko ndachro ngain na̱:
—¿Axratatechrin ra ko tenchejuga'a ra? Ujuii hora ixin ja'an,
thi Xii juixin ngajni, sinchechie'en na̱ ngaa raa chujni jian'a.
46 ¡Dingathjen ra sachjin ná, ixin ujuii thi ndachro kexreen rutse na na̱!

Tse na̱ Jesús

(Mr. 14:43-50; Lc. 22:47-53; Jn. 18:2-11)

47 Jesús xrajañaa jindachro are ujuii Judas, naa ni theyoo bakao,
ko juia'o anto tsjé chujni teyaa na̱ espada ko nthaa, ixin xi daana
baketu'an ngain icha xi daana ko ni thetu'an ngain rajna, ni mee
ni rua'an kain chujni te'i. 48 Judas, thi bindachro kexreen rutse na̱
Jesús, mee udindachro ngain kain chujni juia'o:
—Thi ja'an tsetuxin ixin ruchja'a juajna, je'e mee Jesús, tse ra ko
sathji'o ra.
49 Kuthimejan je'e Judas kunchie'en ngain Jesús ko ndachro:
—¡Cha'a suixin ke tjaago!
Ko kuetuxin. 50 Jesús ndachro ngain Judas:
—Ja'a, ¿ke'e juixin nthi'i?
Kuthimejan kain chujni kjui kunchie'en na̱ ko tse na̱ Jesús.
51 Aro naa ni theyoo bakao Jesús bantsje espadee ko kunchriji'in
ndatsjuen naa xi nche'e xree xi daana icha renthe. 52 Kuthimejan
ndachro Jesús ngain:
—Thenchji'an espadaa. Ixin kain chujni tjayaxin kunixin espada,
kunixin espada senxin kai. 53 ¿Anua'a ixin ja'an nchao rundathjan
Ndudana ko je'e ndo jaxon nchao ruruanna setenta y dos mil ángel?

54 Aro ja̱ rukuen'a jamee, ¿kexreen siku'en thi jitaxin Xruen Ndo
Dio? Ixin ngain Xroon jitaxin ixin ji'i rugunda siku'en.
55 Kuthimejan Jesús ndachro ngain kain chujni:
—¿A ujui'i ra kunixin espada ko nthaa ixin bitse ni ra, inchin ja̱
rukji naa xi che'e? Kain ncha'on bari'i ngaya'a ra ixin banthakua'an
ra ngain ni'ngo icha renthe ko tse'a ni ra. 56 Aro kain ji'i jitu'en ixin
sikuenxin kain thi dikji̱n ni bagayee juajnee Ndo Dio ngain Xruen
ndo.
Kuthimejan kain chujni bakao Jesús ndakuinthu'e na̱ je'o ko
sakuinga na̱.

Jesús ngathexin kon ni nche'e jie̱

(Mr. 14:53-65; Lc. 22:54-55, 63-71; Jn. 18:12-14, 19-24)

57 Kain ni tse Jesús sabikao na̱ ngain nchiandu'a Caifás, xi daana
icha renthe, ko nthi̱'a̱ dixrathe kain xi tjaago ley ko kain xi thetu'an
ngain rajna. 58 Ko Pedro kjín jiruexin ko biji ngain patiue nchiandu'a
Caifás. Nthi̱'a̱ bixi'in Pedro ko tabe'e ngayee xi tenda nchia ixin
rugikon kexreen rukjexinxin kain ji'i.
59 Kain xi daana baketu'an ngain icha xi daana, kain xi thetu'an
ngain rajna ko kain xi nche'e jie̱ ngain ni'ngo kjuee xa chujni ixin
runichja na̱ thi ndua'a ixin Jesús ixin naruguenxon xa. 60 Aro xru'in
ni bithja xa, maski anto tsjé chujni kunchie'en ixin ndachro na̱ thi
ndua'a ixin Jesús. Kuthimejan binthekunchie'en yoo chujni nichja
thi ndua'a ixin Jesús. 61 Chujni mee ndachro:
—Xii ji'i ndachro xa: “Ja'an nchao tsunxanthe ningu'e Ndo Dio,
ko ngain ncha'on ninxin tsjena sinthachjian ningo.”
62 Kuthimejan bingathjen xi daana icha renthe ko ndachro xa
ngain Jesús:
—¿Axru'in sathe'e? ¿Andua thi ndachro chujni te'i ixin ja'a?
63 Aro Jesús xru'in ndachro. Kuthimejan ndachro xi daana icha
renthe:
—Ja'an rithetu'an ixin Ndo Dio, ndo jichon, ndachjejin ni ra
andua ja'a thi Cristo, thi Xe'en Ndo Dio.
64 Jesús ndachro:
—Jaan, inchin ja'a ndachro. Ko kai rundathjo ra ja'a ra ixin sikon
ni ra ja'an, thi Xii juixin ngajni, sari'i ngain rajianxiin Ndo Dio thi
chunda kainxin juachaxin, ko sikon ni ra si'i ngakjan thjuii ngajni.

65 Kuthimejan xi daana icha renthe kuinchje lunthue xa ixin
guñao xa ko ndachro xa:
—Xii ji'i nichja xa jian'a ixin Ndo Dio. ¿Ke'e icha rugundaa ná
runichja chujni ixin thi binche'e xa? Ja'a ra ukui'in ra thi jian'a
nichja xa. 66 ¿Ke'e xraxaon ra?
Kain na̱ ndachro na̱:
—Jikininxin se'en xa.
67 Kuthimejan kanxion na̱ kjuanito na̱ ndathee na̱ ngakon Jesús
ko xrangii na̱ thon, ko ikanxion na̱ xrangii raa na̱ ngakon. 68 Ko
ndachro na̱ ngain:
—Aja'a thi Cristo, ¡datsue'en kensen bintja!

Pedro ndachro ixin je'e chunxin'a Jesús

(Mr. 14:66-72; Lc. 22:56-62; Jn. 18:15-18, 25-27)

69 Are Pedro tajii nduja ngain patio, kunchie'en ngain je'e, naa
nchri nche'e xree xi daana icha renthe ko ndachro nchra:
—Ja'a kai bakji'o Jesús, thi juixin rajna Galilea.
70 Aro ngathexin kon kain ni te nthi̱'a̱, Pedro ndachro:
—Nuna'a ke'e rindachjejin na.
71 Kuthejan Pedro sajithji thi dachrjexin ni ngain patio, ko bikon
inaa nchri nche'e xree xi daana, ko ndachro nchra ngain ni te nthi̱'a̱:
—Xii ji'i kai bakao xa Jesús, thi juixin rajna Nazaret.
72 Pedro ndachro:
—Ja'an chunxin'a xii yaa.
73 Kuthimejan kain ni te nthi̱'a̱ kunchie'en na̱ ngain Pedro ko
ndachro na̱:
—Jaan, ndua, ja'a kai naa chujnii Jesús ixin datsuanxin ni ra
kexreen nichja ra.
74 Kuthimejan Pedro banchia rugetsingata'a chrujan thi jian'a ko
ndachro:
—Nduaxin chunxin'a xii yaa.
Ko tuenxion tsje kunthaxichia. 75 Kuthimejan Pedro xraxaon thi
ndachro Jesús ngain je'e: “Xrarutsje'a kunthaxichia ko ja'a uninxin
nthi'a urundachro ixin chunxin'a na.” Kuthimejan Pedro bachrjexin
nthi̱'a̱ ko anto tsjanga.

Bikao na̱ Jesús ngain Pilato

(Mr. 15:1; Lc. 23:1-2; Jn. 18:28-32)

27 [1] Are ubingasaan kain xi daana baketu'an ngain icha xi
daana ko kain xi thetu'an ngain rajna kjuathexin na̱ kexreen
sinche'e na̱ ixin nasuenxon na̱ Jesús. [2] Kuthimejan kuia na̱ Jesús ko
bikao na̱ ngain Poncio Pilato, thi baketu'an nunthe Judea.

Ndabe'en Judas

[3] Ko are Judas, thi kjuaago ixin tse na̱ Jesús, kunu'e ixin
nasuenxon na̱ Jesús, je'e chrjuin'a kunu'e ixin thi jian'a binche'e,
ko binchekjan thi tumi dikunchjianxin chia plata ngain xi daana
thetu'an ngain icha xi daana ko ngain xi thetu'an rajna, [4] ko ndachro
ngain xa:

—Ja'an jian'a bintha'a ixin bindathjo ra kexreen tse ra naa xii thi
nasuenxon ra ko xru'in jika.

Aro je'e xa binthendachro xa ngain Judas:

—Mee, ¿ja'an ná ke'e ndusenna ná? ¡Yaa ja'a nu'a!

[5] Kuthimejan Judas kjua tumi ngaxi'in ni'ngo, ko sakjui
bikethedungi'i thusin naa jino ko beria'nda ko ndabe'en.

[6] Ko kain xi daana baketu'an ngain icha xi daana, batse xa tumi
ko ndachro xa:

—Chro'a sake'e ná tumi ji'i ngain thi tumi dajon chujni ngain
ni'ngo, ixin tumi ji'i xengaxin 'na jni.

[7] Kuthimejan kjuathexin choo xa ixin tumi mee kuenanxin xa
naa nunthe di'in nunthe'e thi nchechjian chi, ixin nthi̱'a̱ tsjabaa na̱
chujni je'a rajnee na̱. [8] Mexinxin jngi mee, jai xradi'in, Jngi'i Jni.
[9] Jañaa bikuenxin thi dindachro Jeremías, thi bagayee juajnee Ndo
Dio: “Kuaa na̱ kan ko the tumi dikunchjianxin chia plata, ko tumi
mee kjuenga 'na chujni Israel ixin je'e. [10] Ko tumi mee kuenanxin na̱
jngi di'in, jngi'i thi nchechjian chi, jañaa inchin kuetunna Nchana.”

Jesús ngathexin kon Pilato

(Mr. 15:2-5; Lc. 23:3-5; Jn. 18:33-38)

[11] Ko are Jesús be'e ngathexin kon xi gobernador, xi bi'in Pilato,
ko je'e xa banchiangi'i xa Jesús ko ndachro xa:

—¿Aja'a thi Rey ixin chujni judío?

Jesús ndachro ngain xa:
—Jaan, inchin ja'a rindachro.
12 Ko are kain xi daana baketu'an ngain icha xi daana, ko kain xi
thetu'an ngain rajna tenichja xa thi ndua'a ngathexin kon Jesús, je'e
xru'in ndachro. 13 Kuthimejan Pilato ndachro ngain Jesús:
—¿Athin'a kekaa thi jitjangiaxin na̱?
14 Aro Jesús xru'in bathe'e, ko Pilato anto kuise'en ko ibenue'a
ke'e runche'e.

Chujni banchia ixin Jesús se'en

(Mr. 15:6-20; Lc. 23:13-25; Jn. 18:38—19:16)

15 Ko ngain kain kiai Pascua xi gobernador bakanchrjanda xa
naa thi teaxi'in ko ni rajna bakinchie'e kexe'e thi bakanchrjanda
xa. 16 Ko ngain ncha'on mee be'e ngaxi'in ndu'a xiiso naa xi bi'in
Barrabás, ko tsjé chujni bechunxin. 17 Ko are xrathe tsjé chujni,
Pilato banchiangi ngain chujni ko ndachro:
—¿Kensen rinao ra tsanchrjanda satsji: a Barrabás o Jesús, thi
di'in Cristo?
18 Ko Pilato ubenu'e ixin juachjue'e bechunda kain xi daana,
mexinxin bajunxin xa Jesús ngain je'e.
19 Ko are Pilato tajita'a ntha xintauen thi banchexin jie̱, chri'i
rue'en nchra naa juajna thi dindachro nchra: “Dixinthe'a ngain xii
jian yaa, ko ixin je'e xa ja'an anto chrjuin'a kuxinanxin jai.”
20 Aro kain xi daana baketu'an ngain icha xi daana ko xi thetu'an
ngain rajna ndache xa chujni ixin rundachro na̱ ixin Barrabás thi
sachrjexin ndu'a xiiso ko Jesús thi ruge'en. 21 Ko Pilato banchiangi
ngain na̱ inaa ko ndachro:
—¿Kexe'e thi rinao ra tsanchrjanda satsji?
Ko kain na̱ ndachro na̱:
—Barrabás.
22 Pilato banchiangi ngain na̱ inaa ko ndachro:
—¿Ke'e sintha'a ngain Jesús, thi di'in Cristo?
Kain na̱ ndachro na̱:
—¡Thenganito xa ntha cruz!
23 Kuthimejan Pilato ndachro ngain na̱:
—Aro, ¿ke'e jian'a binche'e?
Ko je'e na̱ kjan na̱ ndachro na̱ seen inaa:

—¡Thenganito xa ntha cruz!

24 Are Pilato bikon ixin chro'a na̱ ixin Jesús sarukji, ko bikon ixin
kain na̱ anto teduñao na̱, Pilato kuetu'an juii jinda ko kunthi raa
ngathexin kon kainxin chujni te nthi̱'a̱ ko ndachro:

—Ja'an ixru'in chunda ke'e sikon ixin se'en xii ji'i, ixin je'e xa
xru'in jian'a binche'e xa. Yaa ja'a ra nu'a ra.

25 Ko kainxin chujni ndachro na̱:

—¡Ja'an ná kunixin xan'na ná, setsingata'a ná ixin se'en xii yaa!

26 Kuthimejan Pilato bantsje Barrabás ko kuanchrjanda sakjui,
ko kuetu'an bintja na̱ Jesús, kuthimejan Pilato bajon Jesús ixin
kuenganito na̱ ntha cruz.

27 Kuthimejan xi soldadue Pilato bikao xa Jesús ngain nchia
dinthe xi soldado, ko xrathe kainxin xi soldado ngandajin Jesús.
28 Kuthimejan bantsje'e xa lunthue Jesús ko binchetsaa xa naa
luntho jatse. 29 Ko binchekjinga xa Jesús naa nthancha'a dika̱a̱ xa,
ko binchetse xa naa nthaa ngain rajianxin. Kuthimejan binthethuxin
xa ngathexin kon Jesús, ko kjuanua xa ko ndachro xa:

—¡Thjengijna ni ra, ja'a thi thetu'en ni judío!

30 Kai kjuanito xa ndathee xa ko kuaa xa nthaa binchetse xa,
ko nthaa yaa xrangixin xa jaa Jesús. 31 Ko are juexin kjuanua xa,
bantsje'e xa luntho jatse binchetsaa xa ko binchengaa xa lunthue.
Kuthimejan sabikao xa ixin kuenganito xa ntha cruz.

Kuenganito xa Jesús ngain ntha cruz

(Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-43; Jn. 19:17-27)

32 Ko are tedachrjekauxin xa Jesús nthi̱'a̱, betan xa naa xii bi'in
Simón, thi dikixin rajna Cirene; ko binchekame xa ntha cruz jidikao
Jesús.

33 Ko bijika'o xa Jesús kunixin Simón ngain thi di'in Gólgota,
ko ji'i ruchro Thi Jii Nthaluro Jaa Chujni. 34 Nthi̱'a̱ binao xa
runchegi'i xa Jesús nda vinagre jithekjan ndachika anto tsja. Aro
Jesús kjuengayaxin ko ichro'a bi'i nda.

35 Ko are kuenganito xa Jesús ngain ntha cruz, kain xi soldado
tsuntaon xa ixin kensen rugithue'e lunthue Jesús. Ko jañaa bikuenxin
thi dindachro thi bagayee juajnee Ndo Dio: “Ko tsuntaon na̱ ixin
chjeyexin na̱ lunthuna.” 36 Kuthimejan tabinthe xa nthi̱'a̱ ixin

binthenda xa Jesús. 37 Ko ngadathexin jaa Jesús kuiin xa naa thi
dikjin xa, thi jitaxin unda jinganito ntha cruz, ko ndachro:
"Xii ji'i Jesús, thi thetu'en chujni judío."
38 Kai yoo xiche'e kuenganito na ntha cruz chrikee Jesús, naa
xa be'e no rajngunxin Jesús ko inaa xa no rajianxin. 39 Ko kain ni
bagatho nthi'a banchengithjen na jaa na ko banichja na jian'a ixin
Jesús. 40 Ko bandachro na:
—Ja'a, thi ndachro ixin rukunxanthe ni'ngo icha renthe ko ngain
ncha'on ninxin rukjan runchechjian ni'ngo inaa, danianxin ntha
cruz, ja ndua ja'a Xe'en Ndo Dio.
41 Ko kain xi daana baketu'an ngain icha xi daana, xi tjaago ley,
xi fariseo ko kain xi thetu'an rajna kjuanua xa Jesús ko ndachro xa:
42 —Je'e nchao kjuengijna icha chujni, aro je'e chro'a danianxin
ntha cruz. Ja ndua je'e thi thetuan ná, ncho dañianxin ngain ntha
cruz ko suthikaon ná je'e. 43 Je'e chunthia ngain Ndo Dio; Ndo Dio
ncho thjengijna, ja ndua thjue'e ndo, ixin je'e ndachro: "Ja'an Xe'en
Ndo Dio na."
44 Kai kayui xi che'e tenganito ntha cruz chrikee Jesús, kai
kjuanua xa.

Be'en Jesús

(Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49; Jn. 19:28-30)

45 Kuthimejan ngusine ncha'on kuexi'in kunaxin xe'e nguixin
nunthe ko batho nii hora kuthimejan bingasaan. 46 Ko inchin las tres
Jesús kuyao suji ko ndachro:
—Elí, Elí ¿lama sabactani? —ji'i ruchro: Ndo Diuna, Ndo Diuna,
¿unda ndakuinthuna ja'on?
47 Ko kanxion xii te nthi'a kui'in xa mee ko ndachro xa:
—Xii ji'i jidayee xa Elías.
48 Ko naa thi xii te nthi'a kuinga biruee xa naa thi datse jinda
inchin chjon. Ko xrangi xa vinagre ko kuenkjin xa kon naa nthaa.
Kuthimejan tsiin xa nui ngain ru'a Jesús ixin rugi'i. 49 Aro xi kanxion
ndachro xa:
—Tanchrjanda, sukon ná andua tsii Elías tsjengijna.
50 Jesús kjan kuyao suji inaa, ko ndabe'en. 51 Ko are mee thi
manta bethua ngaxi'in ni'ngo icha renthe, nui kuexinxin bichjenga
manta, ko kuingi nunthe ko bichjenga thjao. 52 Ko tsjé chinthi thi

xrabaa chujni chunthia Ndo Dio, xiree chinthi ko kjan xechon na̱.
53 Ko xechunja Jesús, kuthimejan bachrjexin na̱ chinthi'i na̱ ko
binthekji na̱ ngain rajna Jerusalén. Nthi̱'a̱ anto tsjé chujni bikon na̱
ixin je'e na̱ xechon na̱.
54 Ko xi thetu'an naa renkia xi soldado ko icha xi tenda Jesús, are
binthegikon xa kuingi nunthe ko kain thi jitu'en, anto binthexraon
xa ko binthendachro xa:
—Jaan, ndua xii ji'i Xe'en Ndo Dio.
55 Ko tsjé nchrii baruee Jesús juixin rajna Galilea ixin bakjengijna
Jesús, kjínxin tatetsje'e nchra thi jitu'en. 56 Nthi̱'a̱ be'e María
Magdalena, María, thi janee Jacobo ko José, ko kai be'e janee kain
xe'en Zebedeo.

Kjuabaa na̱ Jesús

(Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56; Jn. 19:38-42)

57 Are kuexi'in kunaxin xe'e, juii naa xii anto tsje tumi bechunda
ko bi'in José, naa xi juixin rajna Arimatea, ko je'e xa kai baruee
xa Jesús. 58 Ko José kjui bitsje'e Pilato ko banchie'e juachaxin ixin
sasikao Jesús. Kuthimejan Pilato kuetu'an rugajon na̱ Jesús. 59 Ko José
binchegania Jesús ko kuensia naa manta thjua. 60 Ko bikaan ngain
naa chinthi narua thi je'e kuetu'an kunchjian ngado'o naa thjao.
Kuthimejan je'e kuejee chinthi mee kunixin naa xro jié, ko sakjui.
61 Ko María Magdalena ko inaa María tabinthe na̱ ngandangii chinthi.

Xi soldado binthenda chinthi'i Jesús

62 Ko nduexin, sábado, kain xi daana baketu'an ngain icha
xi daana ko kain xi fariseo binthekji xa bitsje'e xa Pilato, 63 ko
binthendachro xa:
—Suixin, ja'an ná xraxa'on ná ixin thi xii banichja thi ndua'a,
ndachro: “Ngain ncha'on ninxin ja'an ruxechon na.” 64 Mexinxin
ja'an ná rina'o ná ixin suixin rua'an kanxion xi soldado sinthenda xa
thi je'e jixrabaa, ruxethjaja thi nii ncha'on, ixin chujnii bakao tsji na̱
thie ko sikee na̱ Jesús. Kuthimejan rundache na̱ icha chujni ixin je'e
xechon, ko ja̱ ji'i tsu'en, ji'i icha ndua'a ke thi uku'en.
65 Pilato ndachro ngain xa:
—Yaa chunda ra kanxion xi soldado. Thji ra ko jian theje'e ra
chinthi inchin ja'a ra nu'a ra.

66 Kuthimejan sabinthekji na̱ ko kuejee na̱ jian chinthi kunixin
naa xru'e ngain xro jiree chinthi. Ko nthi̱'a̱ kuinthu'e na̱ xi soldado
ixin binthenda xa.

Xechon Jesús

(Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12; Jn. 20:1-10)

28 1 Are batho ncha'on nchejuga'a ni, ko kuexi'in bingasaan
thi ncha'on thexinxin semana, María Magdalena ko thi inaa
María kjui na̱ bitsje'e na̱ thi xrabaa Jesús. 2 Ko are tate na̱ nthi̱'a̱
kuingi nunthe anto suji. Ko naa angeel Ndo Dio xinkanjinxin ngajni
ko juii ngain thi jixrabaa Jesús. Je'e binthjia xro jiree ngain chinthi
ko tabe'e ngata'a xro. 3 Ko ángel mee anto jitungixima inchin xru'i
xinkanjinxin ngajni, ko lunthue anto rua luntho inchin chrintha. 4 Ko
xi soldado tenda nthi̱'a̱ are binthegikon xa ángel, anto xranga xa ixin
juaxraon ko tabinthegenda xa ko betsinga xa xraa ni ndadige'en.
5 Kuthimejan ángel ndachro ngain thi yoo nchrii binthekji:

—Xraon'a ra. Ja'an nuna ixin tethjee ra Jesús, thi kuenganito na̱
ntha cruz. 6 Je'e ko'a nthi'i, je'e uxechon inchin je'e ndachro. Xrakui
ra sitsje'e ra thi bake'e na̱ Nchaa ná. 7 Jaikua thji ra ko dindache ra
chujni bakao: "Je'e be'en aro jai je'e uxechon ko je'e jita'on ra nthi'á
ixin tsji Galilea ko nthi̱'a̱ sikunxin ra." Je'o yaa thi ja'an bindathjo ra.

8 Kuthimejan kayui nchrii mee jaikua sabinthekjixin nchra ngain
chinthi. Ko kayui nchra binthexraon nchra aro kai anto binthechee
nchra, ko kuinga nchra binchenu'e nchra chujni bakao Jesús. 9 Ko
are je'e nchra tethinga nchra, Jesús kununxi'in nchra ko ndachro:
¡Cha'a ra Ndo Dio jii ngajin ra! Ko je'e nchra binthekunchie'en nchra
ngain Jesús ko kjuua nchra ruthee ko binchesaye'e nchra. 10 Ko je'e
ndachro ngain nchra:

—Xraon'a ra ko thji ra dindache ra kain ni bagakji'an ixin tsji na̱
Galilea ko nthi̱'a̱ sikunxin na na̱ ja'an.

Thi ndua'a ndachro xi soldado binthenda chinthi

11 Are kayui nchrii te'i satethji nchra ixin tedikao nchra juajna,
kanxion xi soldado binthenda thi xrabaa Jesús binthekji xa bindache
xa xi daana baketu'an ngain icha xi daana kain thi ku'en. 12 Ko
are xi daana te'i binthekji ngain xi thetu'an rajna ko are ujuexin
binthekjauthexin xa, binthegajon xa anto tsjé tumi ngain xi soldado

binthenda thi xrabaa Jesús, [13] ko binthendachro xa ngain xi soldado te'i:

—Ja'a ra ndachro ra ixin are ja'a ra tatechrin ra thie, kjui chujni bakao Jesús ko kuee na̱ Jesús. [14] Ko ja̱ xi gobernador tsunu'e xa ji'i, ja'an ná sikjao ná xa ko ja'a ra xru'in tsu'an ra.

[15] Kuthimejan kain xi soldado bithuexin xa binthegayee xa tumi ko binche'e xa inchin bitu'en xa. Ko ji'i thi xranichja ni judío ngain ncha'on te'i.

Thi kuetu'an Jesús ixin runche'e chujnii

(Mr. 16:14-18; Lc. 24:36-49; Jn. 20:19-23)

[16] Ko thi thejngo chujni bakao Jesús sabinthekji na̱ Galilea ngain jna kuetu'en na̱ Jesús. [17] Ko are binthegikon na̱ Jesús, je'e na̱ binchesaye'e na̱, aro thu'a na̱ xraa bithikaon'a na̱ ixin je'e Jesús. [18] Kuthimejan Jesús kunchie'en ngain na̱ ko ndachro:

—Ja'an ubayaa kainxin juachaxin nthi̱'a̱ ngajni ko nthi'i ngata'a nunthe. [19] Mexinxin thji ra ko nchekue'en ra kainxin chujni ngain kainxin nunthe ko ndache ra na̱ sithikaon na̱ juajnana, ko nchegithe ra na̱ kunixin juachaxiin Ndudana, juachaxinna ko juachaxiin Espíritu Santo. [20] Ko nchekue'en ra na̱ sinche'e na̱ kain thi ja'an kuetu'an. Ko ja'an sari'i kainxin ncha'on ngajin ra tsjexinja nunthe. Jañaa tsu'en.

Thi Jian Juajnee Jesucristo dikji̱n Marcos

Juan thi nchegithe chujni tjaago ngain jna xru'in jii

(Mt. 3:1-12; Lc. 3:1-9, 15-17; Jn. 1:19-28)

1 [1] Ko ja'in kuexinxin xrague chujni juajnee Jesucristo, thi Xe'en
Ndo Dio.
[2] Ku'en inchin jitaxin thi dikji̱n Isaías, thi bagayée juajnee Ndo
Dio:
Ja'an rua'an naa thi sitau'an nthi'á, naa thi dikao juajnana,
ixin je'e thi sinchechjian nthiaa.
[3] Naa thee chujni tuyao ngain nunthe xru'in jii ko ndachro:
"Nchechjian ra nthiee Nchaa ná;
ko nao danthje'e ra nthi'á."
[4] Ko ja'in kunuxinxin Juan, thi nchegithe chujni ngain jna thi xru'in
jii, ko bakjague na̱ ixin rugunda ruigithe na̱, ko jañaa rukjaguxin
na̱ ixin ukuinthu'e na̱ ko ubitjañe'e na̱ thi jian'a banche'e na̱. [5] Ko
kainxin chujni binthe nunthe'e Judea ko ni binthe rajna Jerusalén
bakii na̱ ngain Juan. Ko are je'e na̱ bakendue'en ñao na̱ ixin kain thi
jian'a banche'e na̱, Juan banchegithe na̱ ngain nda Jordán.
[6] Ko lunthue Juan dikunchjian kunixin xre'e kucamello, ko
jithedunga naa rua, ko bane kuxuali ko tsjeen kurmeena. [7] Are Juan
bakjaago ja'in bandachro:
—Thi jiruena utuin tsii ko chunda icha tsjé juachaxin ke ja'an. ¡Ko
jikininxin'a na tsunxindangaa kathee! [8] Ja'an nthagithe ra kunixin
jinda; aro je'e sinthagithe ra kunixin Espíritu Santo.

Bigithe Jesús

(Mt. 3:13-17; Lc. 3:21-22)

[9] Ko are Juan banchegithe chujni, Jesús bachrjexin rajna Nazaret
jii nunthe'e Galilea ko sakjui ngain Juan, ixin bigithe ngain nda
Jordán. [10] Ko are Jesús bachrjengixin jinda, je'e bikon xiree ngajni,

ko Espíritu Santo xinkajin ngata'a je'e xraa naa kunthuanajni. [11] Ko
ngajni kuinxin ni naa tha ndachro:
—Ja'a thi Xan'na anto thjuaa ko ja'an anto cha'na ixin ja'a.

Nchiijin binao runcheye'e Jesús

(Mt. 4:1-11; Lc. 4:1-13)

[12] Ko tuinxion Espíritu Santo sabikao Jesús ngaga'a jna thi xru'in
jii. [13] Ko nthi̱'a̱ nchiijin kjuexin runcheye'e Jesús nguii yoo kan
ncha'on, ko be'e thi binthe tsjé kuxiigo chrintho, ko angeel Ndo Dio
baku'en Jesús.

Jesús kuexi'in xree

(Mt. 4:12-17; Lc. 4:14-15)

[14] Kuthimejan are kuiaxi'in na̱ Juan ngain ndu'a xiiso, Jesús
sakjui nunthe'e Galilea ko kjuaago juajnee Ndo Dio. [15] Ko ndachro:
—Ujuii ncha'on, ko thi thetu'an Ndo Dio ujitunchiaon. Thinthu'e
ra kain thi jian'a tenche'e ra ko dithikaon ra thi jian juajnee ndo.

Jesús bayẹe noo xii banthetse kuchee

(Mt. 4:18-22; Lc. 5:1-11)

[16] Naa ncha'on are Jesús jithji ngande'e nda Galilea, bikon yoo
xii choo xa, naa bi'in Simón, ko inaa bi'in Andrés. Ko kayui tetjangi
nuncha'a ngain nda ixin runthetse kuchee. [17] Ko Jesús ndachro
ngain xa:
—Ruena ra, ixin ja'an tsjagu'a ra kexreen satse ra chujni ixin
sithikaon na̱ Ndo Dio.
[18] Ko binthekinthu'e nunchee ko bintheruee Jesús.
[19] Ko xra kjín'a tethji na̱ are Jesús bikon iyoo xii choo xa, yui
xii te'i xe'en Zebedeo, naa bi'in Jacobo ko inaa Juan. Kayui xii ji'i
kunixin ndudee tate na̱ ngaa ntha barko, ixin tetheye'e na̱ nuncha'a.
[20] Ko Jesús bayẹe kayui xii te'i, ko je'e xa kuinthu'e xa ndudee xa,
ndo di'in Zebedeo ngain ntha barko, je'e ndo ko icha ninche'e xra,
ko kayui xa ruee xa Jesús.

Thi xii bechunda espíritu jian'a

(Lc. 4:31-37)

21 Kuthimejan Jesús ko ni bayee biji na ngain rajna Capernaum
ko are binkee ncha'on nchejuga'a ni judío, Jesús bixi'in ni'ngo ko
kuexi'in kjuaago ngain chujni. 22 Ko kain ni baki'in thi bakjaago
Jesús bakise'en na ixin je'e banichja inchin naa chujni chunda anto
tsjé juachaxin ko je'a inchin tjaago xi tjaago ley. 23 Ko tuinxion,
nthi'a ngain ni'ngo naa xi bechunda naa espíritu jian'a kuexi'in xa
kuyao xa suji ko ndachro xa:
24 —¡Ja'a Jesús, thi juixin Nazaret! ¿Unda dixinthe ngajin ná? ¿A jui'i
ixin sinchetjaan ni ra? ¡Ja'an nuna kensen ja'a, ko ja'a Xe'en Ndo Dio!
25 Aro Jesús binchesathe'e espíritu jian'a mee ko ndachro:
—¡Tenkua ja'a, ko dachrjexin ngain xii yaa!
26 Ko espíritu jian'a mee suji kuntsjenga xii mee, ko kuyao suji
ko bachrjexin ngain xa. 27 Ko kainxin chujni te nthi'a xraon na ko
banchiangi'i choo na:
—¿Ke'e ji'i? ¿A ji'i inaa juajna narua jixragua ná? ¡Xii ji'i kunixin
jié juachaxin thetu'en xa espíritu jian'a, ko espíritu jian'a dithikaon!
28 Ko kainxin rajna te ngain nunthe Galilea anto daka kunu'e na
thi banche'e Jesús.

Jesús binchexrue'en janchee Simón Pedro

(Mt. 8:14-15; Lc. 4:38-39)

29 Kuthimejan are bachrjexin na ni'ngo mee, Jesús kunixin
Jacobo ko Juan sakjui na nchiandu'a Simón ko Andrés. 30 Ko are
Jesús bixi'in nchia, kuekiin na ixin janchee Simón Pedro jitsingata'a
jan sauen jan ixin beni'i jan ixin sua. 31 Ko Jesús kunchie'en ngain
jan, ko tse'e raa jan ko binchengathjen jan, ko bachrjekjio jan sua.
Ko je'e jan kuexi'in jan bajon jan thi juine na.

Jesús binchexrue'en tsjé chujni ni'i

(Mt. 8:16-17; Lc. 4:40-41)

32 Ko are ubiataon ncha'on mee, juiau'e na Jesús kainxin chujni
ni'i ko kainxin chujni bechunda espíritu jian'a. 33 Ko kain ni rajna
xrathe na ngandangii nchia be'e Jesús, 34 ko nthi'a je'e binchexrue'en

tsjé chujni bechunda jejee chin, kai chujni bechunda espíritu jian'a, je'e bantsje'e na espíritu. Aro bakanchrjanda'a espíritu jian'a ixin rundachro kensen je'e Jesús.

Jesús kjuague chujni jii ngain nunthe Galilea

(Lc. 4:42-44)

35 Ko nduuyo, are xra naxin xe'e, Jesús bingathjen ko bachrjexin
rajna ixin bikjee naa jngi thi xru'in jii ixin nthi'a nichjee Ndo Dio.
36 Kuthimejan Simón ko ni icha ni bakao bikjee na Jesús. 37 Ko are
ubithja na ndachro na:
—Kainxin chujni tethjee na, suixin.
38 Ko je'e bathe'e:
—Ji ná ngain icha rajna te ngandajin ixin kai nthi'a tsjaago
juajnee Ndo Dio, ixin mee juixin ja'an.
39 Ko jañaa Jesús kuingaria nguii nunthe'e Galilea ixin kjuaago
juajnee Ndo Dio ngain kain ni'ngo, ko bagantsjexin ngain chujni
espíritu jian'a.

Jesús binchexrue'en naa xii bechunda chin lepra

(Mt. 8:1-4; Lc. 5:12-16)

40 Naa xii bechunda chin lepra kunchie'en ngain Jesús, ko
bethuxin ko ndachro:
—Ja rinao, nchao sinchexrue'en na chin'na.
41 Ko Jesús kuiakunue'e ko kjua raa ixin kathe ko ndachro:
—Jaan, rina'o. Ukuxrua'an.
42 Ko are Jesús juexin ndachro yaa, chi'in xii mee ndabachrje'e
chin, ko ixru'in chin bechunda. 43 Ko Jesús kuetu'en xii mee sarukji
xa, aro sa'o ndachro:
44 —Xru'in chujni ndache ixin ukuxrua'an, je'o thji ngain xi
daana ixin je'e xa sikon xa ixin ja'a ixru'in chin chunda ko dajon thi
jikininxin dajon chujni ukuxrue'en, jañaa inchin kuetu'an Moisés,
ko kain chujni tsunu'e na ixin ukuxrua'an.
45 Aro thi xii are sakjui xa kuexi'in xa kuekin xa kexreen je'e
kuxrue'en. Mexinxin Jesús ichro'a baxraago ngain kexe'o rajna, ko
tabagithu'e ngande'e rajna thi xru'in jii. Aro maski jamee, chujni
icha rajna bakii na ngain thi be'e Jesús.

Jesús binchexrue'en naa thi chro'a bakingi

(Mt. 9:1-8; Lc. 5:17-26)

2 1 Batho kanxion ncha'on kuthimejan Jesús kjan rajna Capernaum.
Ko chujni tuin kunu'e na̱ ixin ube'e ngain nchia. 2 Ko anto
daka xrathe tsjé chujni ngain Jesús ko bithja'a nchia bixi'in na̱ ko
nguii thi dixinxin na̱ ibithja'a ko nthi̱'a̱ Jesús kjuague na̱ juajnee
Ndo Dio. 3 Kuthimejan noo thi xii tetsengi naa thi chro'a bakingi.
4 Aro chro'a batho na̱ thi jii Jesús, ixin anto tsjé chujni te ngandangii
nchia mee. Mexinxin kjuaaso na̱ ngata'a nchia ko no thi jii Jesús
binthjian na̱ rio'o techue nchia ko nthi̱'a̱ binchexinkajinxin na̱ sauen
thi chro'a bakingi. 5 Are Jesús bikon xii te'i ixin chunthia xa ixin
Jesús runchexingame'e thi ni'i, Jesús ndachro ngain thi ni'i:

—Kain thi jian'a ja'a binche'e, ja'an ubinthatjaña'a.

6 Ko nthi̱'a̱ tate kanxion xi tjaago ley, ko texraxaon xa: 7 "¿Unda
jañaa nichja xii ji'i?, ixin nchao'a jinichja xa ixin Ndo Dio. Xru'in
chujni nchao sinchetjañe'e inaa chujni thi jian'a nche'e na̱, je'o Ndo
Dio thi nchao sinche'e mee." 8 Aro Jesús ubenu'e thi texraxaon xa ko
ndachro ngain xa:

—¿Unda xraxaon ra jañaa? 9 ¿Ke'e icha tangi'a rundathjan
thi ni'i: "Kain thi jian'a binche'e ubinthatjaña'a", o rundathjan:
"Dingathjen, tsiin sauan ko thjixin ruthea"? 10 Ja'an tsjaago ngajin
ra ixin ja'an, thi Xii juixin ngajni, chunda juachaxin nthi'i ngata'a
nunthe ixin nthatjañaa chujni thi jian'a nche'e na̱.

Kuthejan Jesús kjan ngain thi ni'i mee ko ndachro:

11 —Ja'an rindathjo ja'a, dingathjen, tsiin sauan ko sathji
nchiandui.

12 Ko tuinxion bingathjen thi chro'a bakji mee, tsiin sauen ko
ngathexin kon kain na̱ bachrjexin nthi̱'a̱. Ko kain chujni xratao
tabinthenchexruan na̱ ko binchesaye'e na̱ Ndo Dio, ko ndachro na̱:

—Xru'in ncha'on bukon ná thi anto chrjuin ku'en jai.

Jesús bayee̱ Leví

(Mt. 9:9-13; Lc. 5:27-32)

13 Kuthimejan Jesús kjan ngande'e nda Galilea, ko tsjé chujni
bakunchie'en ngain je'e, ko je'e banchekue'en na̱ juajnee Ndo Dio.
14 Ko are Jesús sajithji, batho ngandangii naa thi bagatsexin na̱ tumii

César, ko Jesús bikon nthi̱'a̱ naa thi xii di'in Leví ko ndudee di'in Alfeo. Ko Jesús ndachro ngain Leví:

—Xrakui ruena.

Ko Leví bingathjen ko ruee Jesús.

15 Kuthimejan are Jesús utajii ngain nthanchaon nthi̱'a̱ nchiandu'a Leví, kunchie'en tsjé xi thjejo tumii César, ko chujni anto banche'e thi jian'a, ko binthe na̱ juine na̱ ngain Jesús ko ngain ni bakao ixin utsjé ni baruee. 16 Ko are xi tjaago ley ko xi fariseo bikon xa ixin Jesús jineka'o ni thjejo tumii César ko ni anto nche'e jian'a, je'e xa banchiangi xa ngain ni bakao Jesús:

—¿Unda xi tjaago jineka'o ko dika'o ni thjejo tumii César ko ni anto nche'e jian'a?

17 Jesús kui'in xii te'i ko ndachro:

—Chujni ni'a, chujni mee rugunde'a xi nchexruan, je'o chujni ni'i, ni rugunde'e xi nchexruan. Mexinxin ja'an jui'a ixin saya̱a chujni nche'e jian, ja'an jui'i ixin saya̱a chujni nche'e jian'a ixin tsinthu'e na̱ thi jian'a nche'e na̱.

Jesús tjaago ixin thi nchekjaaño chujni

(Mt. 9:14-17; Lc. 5:33-39)

18 Naa ncha'on chujni bakao Juan ko ni fariseo tenchekjaaño na̱, ko kanxion na̱ kjui na̱ ngain Jesús ko banchiangi'i na̱:

—¿Unda chujni xrakao Juan ko ni fariseo tenchekjaaño na̱ ko chujni chrji'o ja'a na'i?

19 Jesús ndachro:

—¿A chujni thji naa kiee ni thuthe'e nchao sinchekjaaño na̱ are xra nthi̱'a̱ jii xi thuthe'e? ¡Na'i, je'e na̱ chro'a sinchekjaaño na̱ ja̱ xra jii xi tsuthe'e! 20 Aro tsii ncha'on are sasikao na̱ xi kuthe'e, kuthimejan nchue, sinchekjaaño na̱.

21 'Xru'in chujni theye'e naa luntho nthaxii kunixin rio'o manta narua ixin manta narua thinxe luntho nthaxii, ko icha sangi thi digichje luntho. 22 Kai vino are jidatsuxi'in, chro'a sikia ngaa naa ruanxran nthaxii ixin tsunchrintaon rua mee, ko sinthji vino ko ruanxran ichro'a sunda. Mexinxin vino jidatsuxi'in, rugunda sikia ngain naa ruanxran narua.

Ni bakao Jesús kunchrijin na̱ nua trigo ncha'on nchejuga'a ni

(Mt. 12:1-8; Lc. 6:1-5)

23 Naa ncha'on nchejuga'a ni, Jesús ko chujni bakao tedatho na̱
chrika jngi diginga trigo ko kunchrinjin na̱ kanxion ninchjan trigo
bine na̱. 24 Ko kanxion xi fariseo bikon thi tenche'e na̱ ko ndachro xa
ngain Jesús:
—¿Unda chujni chrji'o nche'e na̱ xra jikininxin'a nche'e ni ngain
ncha'on nchejuga'a ni?
25 Ko Jesús ndachro:
—¿A xra tsje'a ra thi jitaxin kexreen binche'e David kunixin ni
bakao are anto be'en na̱ jintha? 26 Are mee Abiatar kjui xi daana
icha renthe, ko David bixi'in nchiandu'a Ndo Dio ko bine niuthja
dikunchaon ko xra chjee nio ni bakao. Ko niuthja te'i je'o xi daana
jikininxin bane nio.
27 Kai ndachro Jesús ngain xa:
—Ncha'on nchejuga'a ni kunchjian ixin sinchejuga'a chujni ko
sinchesaye'e na̱ Ndo Dio, ko chujni kunchjian'a na̱ ixin sinchesaye'e
na̱ ncha'on nchejuga'a ni. 28 Mexinxin ja'an, thi Xii juixin ngajni,
chunda juachaxin tsetu'an ke'e tsu'en ngain ncha'on nchejuga'a ni.

Naa xii dixemado'o naa raa

(Mt. 12:9-14; Lc. 6:6-11)

3 1 Jesús bixi'in ni'ngo inaa, ko nthi̱'a̱ tajii naa xii ndadixemado'o
naa raa xa. 2 Ko nthi̱'a̱ kanxion xi fariseo je'o tetsje'e xa ako
sinchexrue'en thi ni'i ngain thi ncha'on nchejuga'a ni, ko jañaa
nchao rukjangi'i xa Jesús. 3 Kuthimejan Jesús ndachro ngain thi xii
dixemado'o raa:
—Dingathjen ko dari'i ngusine.
4 Kuthimejan Jesús banchiangi'i ni binthe nthi̱'a̱ ko ndachro:
—¿Ke'e jikininxin sinche'e ni ngain ncha'on nchejuga'a ni? ¿A
sinche'e ni thi jian o thi jian'a? ¿A tsjengijna ni chujni, o nasuenxon
ni na̱?
Aro kain na̱ tenkua na̱. 5 Kuthimejan Jesús guñao tsje'e xi fariseo
te nthi̱'a̱ ko kai tabechiin ixin atho cha thinxin xa. Ko ndachro Jesús
ngain thi beni'i:
—Thinxe raa.

Ko thi xii kuinxe raa ko kuxrue'en ra. 6 Kuthimejan kain xi fariseo
sakjui xa ko kuexi'in xa kjuao xa chujni bakao Herodes ixin kexreen
sinche'e na̱ ixin nasuenxon na̱ Jesús.

Anto tsjé chujni xrathe ngande'e jinda

7 Kuthimejan Jesús ko ni kuinchie'e sakjui na̱ ngande'e jinda ko
tsjé chujni Galilea ruee. 8 Ko are kui'in na̱ kain thi binche'e Jesús,
tsjé chujni juixin Judea, Jerusalén, ni nunthe Idumea ko icha chujni
juixin tuenxin nda Jordán, ko icha chujni juixin rajna Tiro ko Sidón.
9 Ko ixin anto tsjé chujni baruee, mexinxin Jesús ndache chujni
bakao ixin urugechunda na̱ naa ntha barko ko jañaa rukunthedu'a na̱
ngaka je'e. 10 Ko ixin anto tsjé chujni ubinchexrue'en, mexinxin kain
ni beni'i binao na̱ ruxrata'a na̱ ngain ixin rukathe na̱ ko rukuxrue'en
na̱. 11 Ko chujni bechunda espíritu jian'a are bagikon Jesús, espíritu
te'i baganka chujni ko banchenichja na̱ suji ko bandachro:
—¡Ja'a thi Xe'en Ndo Dio!
12 Aro Jesús baketu'en ixin runthendachro'a kensen je'e.

Jesús kuinchie'e thi theyoo apóstol

(Mt. 10:1-4; Lc. 6:12-16)

13 Kuthimejan Jesús kuanito naa jna, ko bayẹe chujni je'e juinao
ko xrathe na̱ ngain je'e. 14 Ko je'e kuinchie'e theyoo chujni ixin
ruginthe na̱ ngain, ko ni te'i binchegi'in na̱ apóstol ixin rurua'an na̱
ko tsjaago na̱ juajnee Ndo Dio. 15 Ko je'e chjee na̱ juachaxin santsje
na̱ espíritu jian'a jixi'in chujni. 16 Ko ni theyoo te'i bi'in na̱ Simón,
thi kai Jesús banchegi'in Pedro; 17 Jacobo ko xan choo xan bi'in
Juan, ko yui xan te'i xe'en Zebedeo, thi kai Jesús banchegi'in xan
Boanerges, ko ji'i ruchro xe'en thi dathe; 18 kai Andrés, Felipe,
Bartolomé, Mateo, Tomás, ko inaa thi bi'in Jacobo xe'en Alfeo,
Tadeo, Simón thi Cananeo, ji'i kjui naa thi baketuka'o chujni
romano, 19 ko Judas Iscariote, thi ndachro kexreen rutse na̱ Jesús.

Jesús ko Beelzebú

(Mt. 12:22-32; Lc. 11:14-23; 12:10)

Kuthimejan Jesús sakjui ngain naa nchia, je'e ko ni bakao, 20 ko
kjan xrathe tsjé chujni ko chro'a juine je'e ko kain ni kuinchie'e.

21 Ko are kunu'e ni ndu'a Jesús ixin ke'e banche'e, kjui na̱ ixin
sarugikao na̱ je'e ixin xraxaon na̱ ixin ndaxenga.
22 Aro kanxion xi tjaago ley juixin rajna Jerusalén ndachro xa:
—Xii ji'i jixi'in xa Beelzebú, thi thetu'an kain espíritu jian'a. Ko
je'e xa nchao dantsje xa espíritu jian'a kunixin juachaxiin Beelzebú.
23 Kuthimejan Jesús bayẹe kain chujni mee ko kjuaago kunixin
thi baku'en ko ndachro:
—¿Kexreen je'o nchiijin sengi nchiijin? 24 Ja̱ ni rajna thetuka'o
choo na̱, rajna mee tuin ndaruxanthe rajna. 25 Ko ja̱ ngain naa nchia
atho theto na̱, kai tuin ndaruchjekee na̱. 26 Ko jañaa kai ja̱ nchiijin
je'o tseto, kai se'a tsunchrje'en, ko tuin ndasitjaan.
27 'Xru'in chujni nchao sixi'in nchiandu'a naa xii anto tsanga ixin
tseme'e na̱ kain thi chunda xa, ja̱ tsia'a na̱ xa sa'o. Kuthimejan nchao
sasikao na̱ kain thi jixi'in nchiandu'a xa.
28 'Ndua thi rundathjo ra, kain chujni sitjañe'e kain thi jian'a
nche'e na̱ ko kain thi jian'a nichja na̱, 29 aro thi runichja jian'a ixin
Espíritu Santo, chujni mee xru'in ncha'on sitjañe'e na̱, ko kainxin
ncha'on seka na̱ thi jian'a nichja na̱.
30 Jañaa ndachro Jesús ngain na̱ ixin ndachro na̱ ixin Jesús
bechunda espíritu jian'a.

Janee ko xan choo Jesús

(Mt. 12:46-50; Lc. 8:19-21)

31 Kuthimejan biji janee ko xan choo Jesús ko chro'a bixi'in na̱
nchia. Ko bithu'e na̱ nduja ko kuetu'an na̱ rukii Jesús ngain na̱. 32 Ko
kain chujni tate ngaka Jesús ndachro na̱:
—Janaa ko xan choo nduja te na̱ ko rinao na̱ runichja'a na̱.
33 Ko Jesús ndachro:
—¿Kensen janana, ko kensen xan chian?
34 Kuthimejan Jesús tsje'e kain ni tendajin je'e ko ndachro:
—Kain chujni te nthi'i, ni mee janana ko xan chian, 35 ixin kain
chujni nche'e thi rinao Ndo Dio, ni mee xichian, nchrichian ko
janana.

Jesús tjaago ixin thi bikenga nuatrigo ngataon jngi

(Mt. 13:1-9; Lc. 8:4-8)

4 1 Inaa ncha'on Jesús kuexi'in kjuague tsjé chujni xrathe ngande'e
nda Galilea, ko ixin anto tsjé na̱, mexinxin je'e bengaa naa ntha
barko be'e ngatau'en jinda ko kainxin chujni bithu'e na̱ ngande'e
nda. 2 Kuthimejan Jesús anto tsjé kjuague na̱ ixin thi tu'en ko ja'in
ndachro:

3 —Thi'in ra thi rundathjo ra: Naa thi xii kjui xa bikenga xa
nuatrigo ngataon jngi. 4 Ko are jitja xa trigo ngataon jngi thu'a
nuanchjan binthji ngande'e nthi'á ko juii kunthua ko juine ba trigo
mee. 5 Ko icha nuanchjan binthji thi jii thjao, thi thjin'a jinche jii,
mexinxin trigo mee anto daka chri'in. 6 Ko are suji bania sua tuin
ndaxe'nthe katrigo ko ndaxema ka ixin xru'in nue'e ka bechunda ka.
7 Ko icha nuanchjan binthji ngaga'a kancha'a, ko kancha'a icha daka
bangi ka ko ikuanchrjanda'a katrigo bangi ka, mexinxin xru'in bajon
ka. 8 Aro icha nuanchjan binthji thi jian jinche, ko chrjuin chri'in ka,
bangi ka ko chrjuin bajon ka trigo. Ko naa nuanchjan bajon naa kan
ko the nuanchjan, ko te nuanchjan bajon nii kan nuanchjan ko te
bajon na'o kan nuanchjan.

9 Ko ndachro Jesús:

—Ja'a ra xro thi'in ra, thinxin ra jian.

Jesús ndachro ixin unda jañaa bakjaago

(Mt. 13:10-17; Lc. 8:9-10)

10 Kuthimejan are uchiaon sakjui kainxin chujni, thi ni xra bithu'e
ngain Jesús kunixin ni theyoo kuinchie'e banchiangi na̱ ixin ke'e
ruchro thi kjuaago je'e. 11 Ko Jesús ndachro:

—Ja'a ra Ndo Dio chjaa ra juachaxin tsunu'a ra thi xru'in kensen
nu'e ixin ke'e ruchro thi thetu'an Ndo Dio. Aro ni icha je'o ruxrague
na̱ kunixin thi tu'en. 12 Ko jamee maski tedikon na̱, te na̱ inchin
chujni dikon'a, ko maski thi'in na̱, te na̱ inchin chujni thin'a ko
thinxin'a, ko ja̱ je'e na̱ rukinxin na̱ rukinthu'e na̱ thi jian'a nche'e na̱
ko rugitjañe'e na̱ thi jian'a nche'e na̱.

Jesús tjaago ke'e ruchro thi binga nuatrigo

(Mt. 13:18-23; Lc. 8:11-15)

13 Jesús ndachro ngain na̱:
—Ja̱ thinxin'a ra thi ndachrjan ji'i, ¿kexreen tsinxin ra icha thi
tsjaago ja'an? 14 Thi thenga nuatrigo, mee inchin thi tjaago juajnee
Ndo Dio. 15 Thi nuatrigo binthji ngaa nthi'á, mee inchin chujni thi'in
juajnee Ndo Dio, aro se'a thi'in na̱ ko thii nchiijin ko dantsje'e na̱
thi ukui'in na̱. 16 Ko ikanxion chujni te na̱ inchin nuatrigo betsinga
ngaga'a xro, ko mee chujni thi'in juajnee Ndo Dio ko anto chee na̱,
17 aro ixin chunda'a tsjé nue'e se'a tunchrje'en ka, jañaa chujni kai;
ixin thinxin'a na̱ jian ko thii thi tangi ko chujni chrjuin'a nche'e
ngain na̱ ixin dithikaon na̱ juajnee Ndo Dio. Mexinxin ndathinthu'e
na̱ thi jian juajna bayée na̱. 18 Ko ikanxion chujni te na̱ inchin
nuatrigo betsinga ngaga'a kancha'a, mee inchin chujni ukui'in
juajnee Ndo Dio, 19 aro ta na̱ juachaon ixin thi jii ngain nunthe ji'i,
thi thiaku'en na̱ tumi ko thi jian'a thiaku'en nthau'e na̱. Kain ji'i
tanchrjanda'a na̱ thinxin na̱ thi jian juajna ko inche'a na̱ thi thetu'an
juajna. 20 Ko ikanxion chujni te na̱ inchin nuatrigo betsinga ngain
thi chrjuin nche, mee inchin chujni thi'in juajnee Ndo Dio ko dayee
na̱ juajna ngain anseen na̱ ko nche'e na̱ thi thetu'an juajna. Ko jañaa
naa nuanchjan dajon naa kan ko the nuanchjan, ko te nuanchjan
dajon nii kan nuanchjan ko te dajon na'o kan nuanchjan.

Kain thi jima tsununxin

(Lc. 8:16-18)

21 Ko kai ndachro Jesús:
—¿A nchegakaon ni naa xru'i kuthimejan tsema ni xru'i ngaxi'in
naa ntha kaja o nganginde'e naa saon? Na'i, icha jian nchegakaon ni
xru'i ixin tsiin ni xru'i nui ixin sinchengasaan. 22 Mexinxin xru'in thi
jima ke tsununxin'a, ko kain thi xraxaon ni ngain anseen ni ko jima,
naa ncha'on tsununxin. 23 Ja'a ra xro thi'in ra, thinxin ra jian.
24 Kai ndachro:
—Thinxin ra jian thi thi'in ra. Ixin thi nche'e ra ngain icha chujni,
jañaa sinche'e Ndo Dio ngajin ra, ko xra sayé'e ra icha. 25 Ixin thi
uchunda, sayée icha, ko thi xru'in chunda, thi nchion chunda xra
sachrje'e.

Jesús tjaago kexreen dangi nua

26 Kai ndachro Jesús:
—Thi thetu'an Ndo Dio mee inchin thenga chujni ngataon jngi.
27 Ko thi bikenga sadigejua ko tsukjin xingame'e ko datho ncha'on
ko thie. Ko tsee chri'in tse ko dangi, aro thi bikenga nue'a kexreen
dangi ka. 28 Ko nunthe nchegangi ka, sa'o chri'in ntha xijichje'en ka,
kuthimejan ninchjan kuthimejan nuanchjan duanito ninchjan. 29 Ko
are ucha nuanchjan, utaade na̱ katrigo ixin ubithja ncha'on sikjejo
na̱ thi uguan.

Tsee di'in mostaza

(Mt. 13:31-32; Lc. 13:18-19)

30 Ko kai ndachro Jesús:
—¿Ke'e nchao sinthakininxin thi thetu'an Ndo Dio? 31 Mee inchin
tsee di'in mostaza ko mee tsee icha nchiin ke kainxin tsee dinga.
32 Ko are udinga tsee mee, ka dachrjetaon dangi ka icha ke kain
ka, ko yeye dangi chaan ka ko kunthua nchao nchechjian kakee ba
ngaga'a chaan ntha.

Jesús bandachro ke'e ruchro thi bakjaago

(Mt. 13:34-35)

33 Jesús kjuaago juajnee Ndo Dio kunixin tsjé thi baku'en, ko je'e
bakjaago thi nchao bakinxin chujni. 34 Ko je'o banichja ngain chujni
kunixin tsjé thi baku'en, aro ngain chujnii bandachro ke'e ruchro thi
bakjaago.

Jesús kuenta chrintho ko jinda jikjamangiathe

(Mt. 8:23-27; Lc. 8:22-25)

35 Ncha'on mee are ndakunthie, Jesús ndache chujni bakao:
—Ji ná tuenxin jinda.
36 Kuthimejan Jesús ndache kain chujni ixin usarukji na̱ ko ngaa
naa ntha barko bengaka'o ni bagakao ko sakjui na̱. Ko kai ruee
icha ntha barko. 37 Aro kjuabe'o chrintho ko chrin suji ko suji
kjamangiathe jinda nganito ntha barko ko uchiaon ruxinkajingi ntha

jinda. 38 Ko Jesús tajijua nuton ntha ko jikjon jaa tajijua, ko chujni
bakao je'e binchexingame'e na̱ ko ndache na̱:
—¡Suixin ke tjaago! ¿Andusan'a ixin ndatexinkanjingi ná jinda?
39 Kuthimejan bingathjen Jesús, ko kuetu'en chrintho ko jinda ko
ndachro:
—¡Tenkua! ¡Ko ndakua tadari'i!
Ko tabeta chrintho ko kain xratao tabe'e. 40 Ko ndachro Jesús
ngain chujni bakao:
—¿Unda anto xraon ra? ¿Unda xra chunthia'a ra ngain Ndo Dio?
41 Ko je'e na̱ anto xraon na̱, ko ndache choo na̱:
—¿Kensen ji'i ixin chrintho ko jinda dithikaon thi ndachro je'e?

Thi Gadareno bechunda espíritu jian'a

(Mt. 8:28-34; Lc. 8:26-39)

5 1 Ko are bathujin na̱ jinda ko biji na̱ ngain nunthe Gadara,
2 Jesús banianxin ntha barko ko naa xii bechunda espíritu jian'a
juii ngain Jesús. 3 Xii ji'i be'e xa ngayee chinthi'i chujni texrabaa,
ko xru'in chujni bakixi'in batse xa, maski chiacadena bakiaxin na̱
xa. 4 Ixin utsjé nthi'a kuia na̱ raa ko ruthee kunixin chia, aro je'e
xa bakunchrintaon xa chia ko bagaaña xa chia bakiaxin na̱ raa.
Mexinxin xru'in kensen bakixi'in batse xa. 5 Ko ncha'on ko thie bakji
xa ngaga'a jna ko ngayee chinthi'i chujni texrabaa ko bakuyao xa ko
bancheni'i xa nthau'e xa kunixin xro. 6 Ko are xra kjínxin bikon xa
Jesús, kuinga xa juii xa ngain Jesús ko bethuxin xa ngathexin kon;
7 ko ndachro xa:
—¿Unda dixinthe ngajin? Ja'a Jesús, Xe'en Ndo Dio, ndo thjen
ngajni. ¡Nthatsa'an ñao ixin Ndo Dio nchegetan'a na tangi!
8 Jañaa ndachro espíritu jian'a ji'i ixin Jesús udindachro:
—¡Ja'a espíritu jian'a, sathjixin ngain xii ji'i!
9 Ko Jesús banchiangi:
—¿Kexreen di'in ja'a?
Ko espíritu jian'a ndachro:
—Ja'an di'in na Legión ixin ja'an ná anto tsjé ná.
10 Ko espíritu jian'a anto binchetse'en ñao Jesús ixin rugantsjexin'a
ngain nunthe yaa. 11 Ko nthi̱'a̱ chiaon binthe anto tsjé kukuchi tenea
ba chiaon ruthee jna. 12 Mexinxin kain espíritu jian'a binchetse'en
ñao Jesús ko ndachro:

—Rua'an ni ra ngain kukuchi ta'a ko tanchrjanda ni ra sixi'in ná ngain ba.

13 Ko Jesús bajon juachaxin, ko kain espíritu jian'a bachrjexin ngain xii mee, ko sabinthexi'in espíritu ngain kukuchi ta'a. Ko binthe inchin yoo nọ kukuchi, ko kainxin kukuchi kuanthjen ba thi yasu'e ko binthetsiangi ba jinda ko ndabinthege'en ba.

14 Kuthimejan kain chujni bakingaria kukuchi xraon nạ ko kuinga nạ kjui nạ ngain chujni te ngain rajna ko ni te ngain jngi ixin kuekin nạ thi ku'en. Ko chujni juii ixin rutsje'e nạ ke'e ku'en. 15 Ko are chujni biji nạ thi jii Jesús ko bikon nạ thi xii bechunda tsjé espíritu jian'a ixin ujingaa xa lunthue xa ko undakua jii xa, kain nạ anto xraon nạ. 16 Ko kain chujni bikon thi ku'en ji'i kuekin nạ ngain icha chujni thi ku'en thi xii bechunda tsjé espíritu jian'a ko thi ku'en kain kukuchi. 17 Ko chujni kuexi'in nạ binchetse'en nạ ñao Jesús ixin sarukjixin nunthe'e nạ.

18 Ko are Jesús jitani ntha barko, thi xii bechunda tsjé espíritu jian'a binchetse'en ñao Jesús ixin rukanchrjanda rukji ngain. 19 Ko Jesús bithuexin'a, ko ndachro:

—Sathji ngain ni nchiandui ko theki'in nạ kain thi binche'e Ndo Dio ngajin, ko kexreen kuiakunua'a ndo.

20 Kuthimejan xii ji'i sakjui xa bakekiin xa chujni nunthe Decápolis kain thi binche'e Jesús ngain xa. Ko kain chujni bakise'en nạ are baki'in nạ ji'i.

Jesús binchexechon xan nchrichje'en Jairo

(Mt. 9:18-26; Lc. 8:40-56)

21 Are Jesús sakjan tuenxin jinda inaa ngain ntha barko, tsjé chujni xrathe ngande'e nda ko bixindajin nạ, mexinxin tabithu'e ngande'e nda. 22 Ko nthị'ạ biji Jairo, naa xi thetu'an ngain ni'ngo, ko are je'e bikon Jesús bethuxin nthajuchji'i chrika ruthee Jesús, 23 ko anto binchetse'en ñao Jesús ko ndachro:

—Xan nchrichjan'na ndajide'en xan. Nthatsa'an ñao, chjin ná ko thiin raa ngata'a xan ixin tsuxrue'en xan ko sen'a xan.

24 Kuthimejan Jesús sakjui ngain xii mee. Ko anto tsjé chujni ruee ko anto kunthedugee Jesús ngayee nạ. 25 Ko ngayee chujni jithji naa nchrii ubeni'i theyoo nano ixin bagengathjin'a thi bagengi'i jnii nchra. 26 Ko ixru'in bechunda nchra ixin undabinchexi'in nchra kain ngain xi nchexruan bakji nchra, ko kuxruen'a nchra ko icha beni'i

nchra. [27] Ko je'e nchra ukui'in nchra ixin Jesús banchexrue'en tsjé
chujni, mexinxin ngayexin chujni jiruee Jesús kjua raa nchra ko kathe
nchra ngande'e lunthue Jesús, [28] ixin baxraxaon nchra: "Ja̱ rukathe
maski je'o lunthue Jesús, ja'an tsuxrua'an na." [29] Ko are nchrii mee
kathe nchra lunthue Jesús, tabekjio jnii nchra, ko kunu'e nchra ixin
ukuxrue'en nchra. [30] Ko Jesús kunu'e ixin binchexrue'en naa chujni
kunixin juachaxiin. Mexinxin je'e ngaria ngain chujni ko banchiangi:

—¿Kensen kathe lunthuna?

[31] Ko chujni bakao Jesús ndachro na̱:

—Suixin ridikon ixin anto tsjé chujni tuntheedo na̱ ngaka suixin,
ko xradanchiangi: "¿Kensen kathe?"

[32] Aro Jesús tsje'e ngayee na̱ ixin rugikon kensen kathe.
[33] Kuthimejan thi nchrii kuxrue'en xranga nchra ixin juaxraon, ko
kjui nchra ko bethuxin nchra ngathexin kon Jesús, ko ndachro nchra
kain thi ku'en. [34] Ko Jesús ndachro ngain nchra:

—Xan nchrichjan'na, ukuxrua'an ixin ja'a chunthia ngajin. Cha'a,
sathji ko ixru'in juachjaon richunda.

[35] Xra jinichja Jesús are juii kanxion chujni juixin nchiandu'a
Jairo, thi thetu'an ngain ni'ngo ko ndachro na̱ ngain:

—Xa'an undabe'en xan, ixru'in dindache Xi tjaago.

[36] Ko Jesús kui'in thi ndachro na̱, ko je'e ndachro ngain Jairo:

—Xraon'a, je'o chunthia.

[37] Ko Jesús kuanchrjanda'a ruruee icha chujni je'o kuanchrjanda
Pedro, Jacobo ko Juan, xan choo Jacobo. [38] Ko are biji na̱ ngain
nchiandu'a Jairo, thi thetu'an ngain ni'ngo, kainxin chujni te nthi̱'a̱
anto tetsjanga na̱ ko teta na̱ juachjaon. [39] Ko are Jesús bixi'in ndachro:

—¿Unda anto tsjanga ra ko ta ra juachjaon? Xan nchrichjan
digen'a xan, je'o tajijua xan.

[40] Ko chujni kjuanuanka na̱ Jesús, aro je'e ndache na̱ ixin kain
na̱ rugachrjexin na̱ nchia. Ko je'o bithu'e ndudee ko janee xan
nchrichjan ko thi nii chujni bakao Jesús, ko bixi'in na̱ thi jii xan
nchrichjan. [41] Ko Jesús tse'e raa xan ko ndachro ngain xan:

—¡Talita cumi! —mee ruchro: Xan nchrichjan, ja'an rindathjo,
dingathjen.

[42] Ko tuinxon, xan nchrichjan, thi bechunda theyoo nano,
bingathjen xan ko nchao kjuixin ruthee xan ko kain chujni anto kuise'en
na̱. [43] Aro Jesús anto kuetu'en na̱ ixin xru'in kensen rundache na̱ thi
binche'e je'e, ko kai kuetu'an ixin ruchjee na̱ xan nchrichjan sine xan.

Jesús kjui rajna Nazaret

(Mt. 13:53-58; Lc. 4:16-30)

6 [1] Kuthimejan Jesús ko ni bakao sakjuixin na̱ nthi̱'a̱ ko sakjui
na̱ Nazaret, rajnee Jesús. [2] Ko are juii ncha'on nchejuga'a chujni
Israel, Jesús kuexi'in kjuaago juajnee Ndo Dio ngain ni'ngo, ko
chujni baki'in bakise'en na̱ ixin thi bakjaago je'e, ko ndachro na̱:
—¿Thinoo kuangixin xa kain ji'i? ¿Kexreen anto jian chunxin xa
Ndo Dio ko kexreen nche'e xa thi na'a dikunxin ni? [3] ¿Aje'a xii ji'i
xi carpintero, thi xe'en María ko xan choo Jacobo, José, Judas ko
Simón? ¿Aje'a nchri choo xa te nchra nthi'i ngain rajnaa ná?
Mexinxin chujni bagithikaon'a na̱ thi bandachro Jesús. [4] Ko Jesús
ndachro:
—Kainxin chujni nchesaye'e na̱ ni dayee juajnee Ndo Dio, aro ni
xraje'o rajnee, ni ndu'a ko ni chujnii nchesaye'a na̱.
[5] Mexinxin Jesús nthi̱'a̱ chro'a binche'e thi na'a bagikunxin
chujni. Je'o thu'a chujni kuxrue'en are je'e kuenta'a raa ngata'a na̱.
[6] Ko Jesús anto kuise'en ixin chujni nthi̱'a̱ chunthia'a na̱ ngain je'e.
Aro Jesús kjui ikanxin rajna te chiaon.

Jesús rua'an ni bakao ixin bakjaago na̱ juajnee Ndo Dio

(Mt. 10:5-15; Lc. 9:1-6)

[7] Kuthimejan Jesús bayẹe ni theyoo bakao ko rua'an yoo ko yoo
na̱ ngain icha rajna ko je'e bajon juachaxin ngain na̱ ixin nchao
sengi na̱ espíritu jian'a chunda chujni. [8] Ko kai kuetu'en na̱ ixin
xru'in sikao na̱ nguii thi tsji na̱, ko rugikao'a na̱ thi tsamanxin na̱,
xru'in niuthja ko tumi. Je'o rugikao na̱ ntha kutho ixin tsjixin na̱,
[9] kathe jichjanga na̱ ko luntho tengaa na̱. [10] Ko kai ndachro:
—Are saso ra ngain naa nchiandu'a na̱ ko rundathjo ra na̱ ixin
nchao sithu'a ra, nthi̱'a̱ dithu'a ra sachrjexinja ra rajna mee. [11] Ko
ja̱ chrujan rajna sinao'a na̱ sayá'a ra na̱ ko sinao'a na̱ tsi'in na̱ thi
runichja ra, dachrjexin ra rajna mee ko tuntsjenga ra jinche jiyaa
kathea ra. Jamee tsjaguxin ra ixin bithikaon'a ra na̱.
[12] Ko ni theyoo bakao Jesús sabinthekji na̱ ko ndache na̱ kain
chujni ixin tsinthu'e na̱ thi jian'a nche'e na̱ ko sithikaon na̱ Ndo Dio.
[13] Kai bagengi na̱ tsjé espíritu jian'a be'e ngain chujni, ko bakinga
na̱ aceite chujni ni'i ko bakuxrue'en na̱.

Be'en Juan thi banchegithe chujni

(Mt. 14:1-12; Lc. 9:7-9)

14 Chujni anto bakekin na̱ thi banche'e Jesús, mexinxin rey
Herodes kunu'e thi banche'e je'e, aro kanxion chujni bandachro na̱:
—Juan, thi banchegithe chujni, kjan xechon, mexinxin chundaxin
juachaxin nche'e kain yaa.
15 Ko ikanxion na̱ bandachro na̱:
—Ji'i Elías, thi bagayée juajnee Ndo Dio.
Ko ikanxion na̱ ndachro na̱:
—Xii ji'i inchin naa thi bagayée juajnee Ndo Dio are sa'o.
16 Are Herodes kui'in kain yaa, je'e ndachro:
—Ji'i Juan, thi ja'an kuetu'an chrijin jaa ko jai xechon.
17 Ko ji'i ku'en, ixin are sa'o Herodes ndachro ixin biaxi'in Juan
ngain ndu'a xiiso ko kuiaxin na̱ chiacadena. Jamee binche'e ixin
je'e beka'o Herodías, chri'i Felipe, xan choo Herodes. 18 Ko Juan
udindachro ngain Herodes:
—Ja'a jian'a rinche'e ixin ja'a riko'o chri'i xan choo.
19 Mexinxin nchri Herodías anto bakuñau'e Juan ko binao
naruguenxon, aro chro'a guen nchra are mee, 20 ixin Herodes
baxraguen Juan ko bakanchrjanda'a ixin chrujan runchekao na̱, ixin
Herodes benu'e ixin Juan banche'e thi jian ko bagithikaon Ndo Dio, ko
Herodes banchexruxi'in baki'in thi bandachro Juan, maski bakinxin'a.
21 Aro juii naa ncha'on, are Herodías nchao banchia ixin ruge'en
Juan. Ko mee ku'en ngain kiee Herodes are chjee juine tsjé chujni,
ni baketu'an, ni anto renthe ngain nunthe Galilea ko xi baketu'an xi
soldado. 22 Ko xe'en Herodías bixi'in xan ngain thi tene na̱ ko the xan.
Ko Herodes ko kain chujni juineka'o anto binchexruxi'in na̱ ixin kexreen
the xan nchrii mee, mexinxin Herodes ndachro ngain xan nchrii:
—¿Ke'e rinao? Je'o danchia ko ja'an ruchja'a.
23 Ko Herodes ndache xan ko bajin ixin juachaxiin chunda je'e,
nchao sajon thi sanchia xan ko ndachro:
—Ja'an nchao ruchja'a kain thi sanchiana, maski sanchiana
ngusinenxin nunthe ja'an thetu'an.
24 Je'e xan bachrje xan ko banchiangi'i xan janee xan:
—¿Ke'e sanchia ngain xi rey?
Ko janee xan ndachro jan:
—¡Danchie'e xi rey jaa Juan, thi nchegithe chujni!

25 Ko jaikua kjan xan bixi'in xan thi be'e xi rey ko ndachro xan:
—Ja'an jaxon rina'o dichjana jaa Juan ngaa naa laato.
26 Ko xi rey anto kuaa xa juachjaon, aro ixin bajin xa ngathexin
kon kain chujni te nthi̱'a̱ ixin sajon xa kain thi sanchia xan nchrii,
mexinxin xi rey bajon thi banchia xan ko jañaa chrjuin rukunu'e
xan. 27 Ko are mee rey Herodes kuetu'en naa xi soldado rukiau'e
xa jaa Juan. 28 Ko xi soldado kjui xa ngain thi jiaxi'in Juan ko
kunchrijin xa jaa ko ngaa laato juiauxin xa ko bajon xa ngain xan
nchrii ko je'e xan bajon xan ngain janee xan.
29 Ko are kain chujni bakao Juan kunu'e na̱ ke'e ku'en, kjui na̱
biruee na̱ Juan ko bikjabaa na̱.

Jesús bajon juine na'o no̱ chujni

(Mt. 14:13-21; Lc. 9:10-17; Jn. 6:1-14)

30 Chujni bakao Jesús kjan xrathe na̱ ngain ko kuekin na̱ thi
binche'e na̱ ko kexreen kjuaago na̱ nguii thi kjui na̱. 31 Kuthimejan
Jesús ndachro ngain na̱:
—Xrakui ra, chjin ná thi xru'in chujni jii ixin nthi̱'a̱ sinchejuga'a
ra nchin.
Jesús ndachro jañaa ixin tsjé chujni bakii ngain na̱, ko chro'a
bane na̱. 32 Ko jañaa Jesús ko ni bakao kuani na̱ ngaa naa ntha
barko ko sakjui na̱ naa nunthe thi xru'in chujni jii. 33 Aro tsjé chujni
batsuan na̱ Jesús ko ni bakao ko bikon na̱ are sabinthekji. Mexinxin
tsjé chujni juixin tsjé rajna sakjui na̱ nguixin ngande'e nda, ko bitaon
na̱ nthi'á ko sa'o biji na̱ ko nthi̱'a̱ xrathe na̱ ngain Jesús. 34 Ko are
Jesús banianxin ntha barko, bikon anto tsjé chujni ko kuiakunue'e
na̱ ixin xrathe na̱ nthi̱'a̱ xraa kuleko xru'in chujni thingaria. Ko Jesús
kuexi'in kjuague na̱ tsjé ixin Ndo Dio. 35 Ko are ukutsukjin, chujni
bakao Jesús juii na̱ ngain ko ndachro na̱:
—Utsukjin ko nthi'i xru'in jii. 36 Thetu'en na̱ satsji na̱ thi jii nchia
o thi jii rajna ixin sike'na na̱ thi sine na̱.
37 Ko Jesús ndachro:
—Ja'a ra dajon ra thi sine na̱.
Ko ni bakao ndachro na̱:
—¿Kexreen ja'an ná tsji ná sike'na ná niuthja sine kain chujni
te'i? Ja̱ tsji ná sike'na ná sinthaxian ná inchin tumi dacha naa chujni
nche'e xra nguii nano.

38 Ko Jesús ndachro:
—Thji ra ditsje'e ra keja'in niuthja chunda ra.
Ko are tsje'e na̱ keja'in niuthja techunda na̱, juii na̱ ko ndachro
na̱ ngain Jesús:
—Jii na'o niuthja ko yoo kuchee.
39 Kuthimejan Jesús kuetu'en kainxin chujni ixin ruchjeeya na̱
ko tarunthe na̱ ngata'a ka. 40 Ko jañaa binche'e na̱ ko chjeeya na̱
nanaa renkia na̱ ko ithu'a na̱ chjeeya na̱ yoo thi kan ko the na̱.
41 Kuthimejan Jesús kuaa thi na'o niuthja ko thi yoo kuchee ko tsje'e
nui ko binchenchaon nio. Kuthimejan baaña niuthja ko chjee chujni
bakao ixin kunchjeye'e na̱ nio kain chujni ko kai kunchjeeya na̱ thi
yoo kuchee. 42 Ko kainxin chujni juine na̱ ko kuje'e na̱ jian. 43 Ko ni
bakao Jesús batse na̱ theyoo nthaxra tekauntja niuthja ko kuchee
xexin bine na̱. 44 Ko ni bine niuthja kjui inchin na'o no̱ ni xii.

Jesús kjuixin ruthee ngatau'en jinda

(Mt. 14:22-27; Jn. 6:16-21)

45 Kuthimejan Jesús kuetu'en chujni bakao ixin rukani na̱ ntha
barko ko kuathua na̱ jinda ixin sarukji na̱ ngain rajna Betsaida. Ko
Jesús xra bithu'e nthi̱'a̱ ixin chu'en sarukji kainxin chujni. 46 Ko are
juexin sakjui kain na̱, Jesús sakjui ngain naa jna ixin nichjee Ndo
Dio. 47 Ko are undakunthie, ntha barko nandaa biji ntha ngusine
nda rugathujin, ko je'o Jesús bithu'e nthi̱'a̱ ngande'e nda. 48 Ko are
uchiaon jidingasaan Jesús bikon ixin anto tangi tedakangi na̱ ntha
barko ixin suji tedetan na̱ chrintho. Ko Jesús kjuixin ruthee ngain
na̱ ngatau'en jinda ko je'e binche'e ixin xraa rugatho nao. 49 Aro
ni bakao bikon na̱ Jesús jithjixin ruthee ngatau'en jinda, je'e na̱
xraxaon na̱ ixin naa nthancha'an ko binthekuyao na̱, 50 ixin kain na̱
bikon na̱ ko anto xraon na̱. Aro Jesús nichja ngain na̱ ko ndachro:
—Xraon'a ra, ja'an Jesús na.
51 Ko kuani ngaa ntha barko thi tengaa na̱, ko tuinxion tabe'e
chrintho. Ko je'e na̱ xratao bithu'e na̱. 52 Ixin je'e na̱ xra kuinxin'a
na̱ ke'e ruchro thi binche'e Jesús ngain thi ncha'on binchenchaon
niuthja.

Jesús nchexrue'en chujni ni'i ngain nunthe Genesaret

(Mt. 14:34-36)

53 Are juexin kuathua na̱ jinda, biji na̱ nunthe'e Genesaret. Ko
nthi̱'a̱ kuenchrua na̱ ntha barko ngande'e jinda. 54 Ko are banianxin
na̱ ntha barko, chujni tuin batsuan na̱ Jesús. 55 Ko ni nunthe mee,
are bakunu'e na̱ thinoo be'e Jesús, kain ni bechunda ni ni'i bakia'o
na̱ ngain Jesús ni nii na̱ ngain nthatu'en na̱. 56 Ko nguii thi bakji
inchin kain rajna, kain rajnanchjan, ko kain ni te ngataon jngi
bagake'e na̱ ni ni'i na̱ ngande'e nthi'á ko banchetse'en na̱ ñao Jesús
ixin rugithuexin rukathe na̱ kara je'o ngande'e lunthue. Ko kainxin
chujni bakathe'e lunthue Jesús bakuxrue'en na̱.

Thi nchekjan jian'a chujni

(Mt. 15:1-20)

7 1 Kanxion xi fariseo ko kanxion xi tjaago ley binthekixin xa
rajna Jerusalén, binthekunchie'en xa ngain Jesús, 2 ko bikon
xa ixin kanxion chujni bakao Jesús tene na̱ ko kunthi'a na̱ jinda.
3 (Ixin kain xi fariseo ko chujni Israel, bane'a na̱ ja̱ bakunthi'a na̱
jinda tsjé nthi'a, ko jañaa banche'e na̱ ixin anto bagithikaunxin na̱
kain thi kjuaago ni ndo dachri'i na̱ xrachrjen. 4 Ko are bakjanxin na̱
ndaasin xru'in bane na̱ ja̱ bakunthi'a na̱ jinda. Ko xra nche'e na̱ tsjé
thi dikukue'en na̱, inchin kexreen baxreen laato, chi, ko kain traste
chia ko kexreen suni na̱ jian saon banthejuata'a na̱.) 5 Kuthimejan xi
fariseo ko xi bakjaago ley banchiangi'i na̱ Jesús:

—¿Unda chujni chrji'o nche'a na̱ thi binthakuan ná ni ndudachri'a
ná xrachrjen? Ixin jine na̱ ko tunthi'a na̱ jinda tsjé nthi'a.

6 Kuthimejan Jesús ndachro:

—¡Ja'a ra xro kunxon jian ra aro ndua'a! Nchao dikji̱n Isaías, thi
bagayee juajnee Ndo Dio ixin ja'a ra are ndachro:

Chujni rajna ji'i je'o ru'a na̱ nchesayananxin na,
aro anseen na̱ xru'in tunu'e na̱ ixin ruthjuena na̱ ja'an.
7 Mexinxin kunxon nchesayana na̱,
ixin thi je'e na̱ tenchekue'en na̱ chujni juxon thi
thetu'an xii nthi'i ngata'a nunthe.

8 Ja'a ra idithikaon'a ra thi thetu'an Ndo Dio ko je'o dithikaon ra thi
binthakua'an ra chujni.

9 Ko Jesús xra ndachro ngain na̱:
—Ja'a ra anto jian dikjee ra ixin kexreen isithikaon'a ra thi
thetu'an Ndo Dio ko je'o nche'e ra thi binthakua'an ra chujni. 10 Ixin
ley bayée Moisés ndachro: “Chunde'e ra juasaaya ngain ndudaa ra
ko ngain janaa ra”, ko “Thi sinchekininxin jian'a ngain ndudee o
ngain janee jikininxin se'en.” 11 Ko ja'a ra xra tjaago ra ixin naa
chujni nchao rundache ndudee o janee: “Ja'an chro'a tsjengijna
suixin ixin kain thi chunda ja'an, ndakjan Corbán” (ji'i ruchro ixin
ja'an ubajon kain ngain Ndo Dio). 12 Ko are jañaa ndachro na̱, ja'a ra
itanchrjanda'a ra na̱ ixin tsjengijna na̱ ndudee na̱ o janee na̱. 13 Ko
jañaa ja'a ra inche'a ra thi thetu'an Ndo Dio, je'o ixin icha dithikaon
ra thi kjuagu'a ra ni ndo dachri'a ra xrachrjen, ko ji'i thi kjuagu'e ra
chujni jai. Ko xra nche'e ra icha thi jian'a inchin ji'i.
14 Kuthimejan Jesús kjan bayee̱ kain chujni ko ndachro:
—Thi'in ra jian kainxin thi ja'an rundachrjan ko thinxin ra. 15 Je'a
thi jine chujni kjanxin na̱ jian'a. Thi nchekjan jian'a chujni, mee thi
dachrjexin ngain anseen na̱. 16 Ja'a ra xro thi'in ra, thinxin ra jian.
17 Kuthimejan are Jesús kuinthu'e kain chujni, je'e kjan sabixi'in
nchia ko chujni bakao banchiangi na̱ ngain ixin ke'e ruchro thi
kjuaago. 18 Ko Jesús ndachro ngain na̱:
—¿Akai ja'a ra thinxin'a ra? ¿Athinxin'a ra ixin thi kjan chujni
jian'a, je'a ixin thi jine na̱? 19 Ixin thi jine chujni thji'a ngaxi'in
anseen na̱, mee sathji ngaxi'in tse'e na̱, kuthimejan dachrje.
Ko jañaa ndachro Jesús ixin kain thi jine ni thjua. 20 Ko kai
ndachro:
—Thi thixin ngain anseen chujni, mee thi nchekjan na̱ jian'a.
21 Ixin ngain anseen na̱ dachrjexin thi jian'a je'e na̱ xraxaon na̱,
inchin thi sejuaka'o na̱ kexe'o chujni, tsee na̱, thi nasuenxon na̱
chujni, 22 thi dejuaka'o na̱ nchrii je'a chri'i na̱ ko xii je'a xixi'i na̱, thi
anto thiaku'en na̱ sechunda na̱ tsjé tumi, thi juxon jian'a xraxaon
na̱, thi juxon ncheeya na̱, thi anto thiaku'en na̱ nche'e na̱ thi jian'a,
thi chjue'e na̱, thi nichja na̱ ndua'a ixin inaa chujni, thi anto ta'in
ñao na̱ ko thi atho cha thinxin na̱. 23 Kainxin thi jian'a yaa thixin
ngain anseen na̱ ko mee thi nchekjan na̱ chujni jian'a.

Nchrii juixin nunthe Sirofenicia chunthia nchra Jesús

(Mt. 15:21-28)

24 Jesús sakjuixin nthi̱'a̱ ko sakjui ngain nunthe'e rajna Tiro
ko rajna Sidón. Ko nthi̱'a̱ bithu'e ngain naa nchia ko binao'a ixin
rukunu'e chujni thinoo be'e je'e. Aro chujni kunu'e na̱ thinoo be'e.
25 Ko tuin kunu'e janee naa xan nchrii bechunda espíritu jian'a ixin
nthi̱'a̱ be'e Jesús, mexinxin kjui ko bethuxin ngakee ruthee Jesús.
26 Naniita ji'i kukue'en inchin ni griego ixin juixin ngain nunthe
Sirofenicia. Ko binchetse'en nchra ñao Jesús ixin rugantsje espíritu
jian'a bexi'in xe'en nchra. 27 Aro Jesús ndachro ngain naniita:

—Tajanda sa'o tsjengijna chujni judío. Ixin nchao'a jii ja̱ naa
nduda'a santsje'e ndo xe'en ndo niuthja ixin ruchjee ndo kunia.

28 Ko naniita bathe'e ngain Jesús:

—¡Jaan, ndua! Aro kunia jingi'i nthanchaon kai jine ba
nchuchje'en niuthja thingo chjan.

29 Ko Jesús ndachro:

—¡Jaan, atho nchao ndachro ja'a! Cha'a ko sathji ixin espíritu
jian'a usakjuixin ngain xa'an.

30 Ko are naniita mee biji nchiandu'a, bithja xe'en tajitsingata'a
xan saon, ko espíritu jian'a bechunda xan usadikjixin ngain xan.

Jesús nchexrue'en naa thi chro'a banichja ko chro'a baki'in

31 Kuthimejan Jesús sakjanxin nunthe'e rajna Tiro ko batho
ngain rajna Sidón ko no nunthe'e Decápolis, bijija ngain nda di'in
Galilea. 32 Ko nthi̱'a̱ bikau'e na̱ Jesús naa xii chro'a baki'in ko chro'a
banichja, ko binchetse'en na̱ ñao je'e ixin tsiin raa ngata'a xii mee
ixin rukuxrue'en xa. 33 Ko Jesús bachrjendaka'o xii mee ngayexin
kain chujni ko xranxi'in kon raa ngain ndatsjuen xa ko kuinga
ndathee kon raa ko kathe'e neje xa. 34 Kuthimejan tsje'e Jesús ngajni,
ko baaba suji ko ndachro ngain xa:

—¡Efata! —mee ruchro: ¡Xire'e!

35 Ko xiree ndatsjuen xa ko unchao kui'in xa ko unchao nichja xa.
36 Ko Jesús kuetu'en kain chujni ixin rundachro'a na̱ ke'e binche'e.
Ko are je'e icha baketu'en na̱ ixin rundachro'a na̱, je'e na̱ icha
bakekin na̱. 37 Aro chujni anto kuise'en na̱ ko bandachro na̱:

—¡Je'e nchao nche'e kain! Ixin chujni thin'a, je'e nchao ncheki'in
na̱ ko chujni nichja'a, je'e nchao nchenichja na̱.

Jesús bajon bine noo nọ chujni

(Mt. 15:32-39)

8 [1] Ko ncha'on ta'a kjan xrathe tsjé chujni ngain Jesús, ko xru'in
bechunda nạ ixin rujine nạ. Mexinxin Jesús bayẹe chujni bakao
ko ndachro ngain nạ:
[2] —Ja'an nchenina chujni te'i ixin uchunda nii ncha'on te nạ
nthi'i ngajin, ko xru'in chunda nạ ixin sine nạ. [3] Jạ rundathjan nạ
ixin satsji nạ nchiandu'a nạ ko xru'in sine nạ ndasendaxin nạ ntha
ngatja nthi'á, ixin kanxion nạ kjín juixin nạ.
[4] Ko chujni bakao Jesús ndachro nạ:
—¿Thinoo siruee nạ tsjé niuthja ixin sine kain chujni te'i? Ixin
nthi'i thi te ná xru'in jii.
[5] Jesús banchiangi ngain nạ ko ndachro:
—¿Keja'in niuthja chunda ra?
Ko je'e nạ ndachro nạ:
—Yaato niuthja.
[6] Kuthimejan Jesús kuetu'en kainxin chujni tabinthe nạ ngata'a
nunthe, ko je'e kuaa thi yaato niuthja ko kuexruxi'in Ndo Dio, ko
kunchjenga nio ko bajon nio ngain ni bakao ixin je'e nạ kunchjeeya
nạ nio ngain chujni. Ko jañaa binche'e nạ. [7] Kai bechunda nạ
kanxion kuchechjan, ko Jesús kuexruxi'in Ndo Dio ko bajon ba
ngain ni bakao ixin kai kunchjeeya nạ ba. [8] Kainxin nạ bine nạ ko
kuje'e nạ jian. Kuthimejan xra binchekaon nạ yaato nthaxra thi
xexin bine nạ. [9] Ko kain chujni bine, kjui inchin noo nọ nạ. Ko Jesús
chu'en sakjuika kain nạ, [10] kuthimejan je'e ko ni bakao kuani nạ
ntha barko ko sakjui nạ nunthe'e Dalmanuta.

Xi fariseo banchia xa ixin
Jesús runche'e naa thi na'a dikunxin ni

(Mt. 16:1-4; Lc. 12:54-56)

[11] Ko are biji nạ nthị'ạ, kunchie'en kanxion xi fariseo ngain Jesús
ko tsjé banchiangi'i xa ixin jañaa Jesús runche'e thi ruganchia xa,
ko banchie'e xa runche'e naa thi xra na'a dikunxin ni rukixin ngajni.
[12] Kuthimejan Jesús anto suji baaba ko ndachro:
—¿Unda chujni te jai rinao nạ sikon nạ naa thi xra na'a dikunxin
nạ? Aro ja'a ra rindathjo ra ixin xru'in ji'i sikon ra.

13 Ko Jesús kuinthu'e kain xa nthi̱'a̱ ko kjan bengaa ntha barko
ko sakjui tuenxin jinda.

Thi nchege'en nchue niuthja chunda xi fariseo

(Mt. 16:5-12)

14 Ko chujni bakao Jesús ndatjañe'e na̱ bikao'a na̱ niuthja ixin
rujine na̱. Ko je'o nakua niuthja bechunda na̱ are tethji na̱ ngaa ntha
barko. 15 Kuthimejan Jesús kuetu'en na̱ ko ndachro:
—Tsje'e ra jian thi nchege'en nchue niuthja chunda xi fariseo ko
thi nchege'en ncho'o chunda Herodes.
16 Ko ni bakao Jesús ndache choo na̱:
—Jañaa jinichja ixin xru'in niuthja bikoo ná.
17 Aro Jesús kunu'e ke'e tetjao na̱ ko ndachro ngain na̱:
—¿Unda tetjao choo ra ixin chunda'a ra niuthja? ¿Axra dikon'a
ra ko xra thinxin'a ra? ¿Unda ja'a ra xru'in thinxin ra? 18 Maski
tatetsje'e ra, aro xraa chujni dikon'a te ra, thi'in ra, aro xraa chujni
thin'a te ra. ¿A undatjaña'a ra? 19 Are ja'an kunchjenga thi na'o
niuthja ixin bine thi na'o no̱ xii, ¿keja'in nthaxra xra binchekaon ra
thi xexin bine na̱?
Kuthimejan ni bakao Jesús ndachro na̱:
—Theyoo nthaxra.
20 Kuthimejan ndachro Jesús inaa:
—Ko are ja'an kunchjenga thi yaato niuthja ixin bine thi noo no̱
chujni, ¿keja'in nthaxra xra binchekaon ra thi xexin bine na̱?
Ko ni bakao Jesús ndachro na̱:
—Yaato nthaxra.
21 Kuthimejan Jesús ndachro ngain na̱:
—¿Ko unda xra thinxin'a ra thi ja'an ndathjo ra?

Jesús binchexrue'en naa thi bagikon'a ngain rajna Betsaida

22 Ko are biji na̱ ngain rajna Betsaida, kanxion chujni nthi̱'a̱
juiau'e na̱ Jesús naa xii chro'a bagikon. Ko binchetse'en na̱ ñao ixin
rukathe. 23 Ko Jesús tse'e raa xii mee ko sabikao ngande'e rajna. Ko
nthi̱'a̱ Jesús kjua ndathee ngain jmakon xa ko bake'e raa ngata'a xa,
ko banchiangi'i xa ixin aunchao dikon xa. 24 Ko je'e xa ndachro xa:
—Jaan, dikon chujni, aro xraa nthaa te na̱ ko satethji ntha.

25 Kuthimejan Jesús bake'e raa ngain jmakon xa inaa, ko thi
bagikon'a ukuxrue'en jmakon ko ubikon jian. 26 Kuthimejan Jesús
kuetu'en xa ixin sarukji xa nchiandu'a xa ko ndache xa:
—Kjanxin'a rajna ko xru'in chujni theki'in thi ku'en.

Pedro ndachro ixin Jesús, mee thi Cristo

(Mt. 16:13-20; Lc. 9:18-21)

27 Jesús ko chujni bakao sakjui na̱ ngain rajnanchjan te chiaon
rajna di'in Cesariee Filipo. Ko are tethji na̱ ngatja nthi'á, Jesús
banchiangi'i na̱:
—¿Ke'e ndachro chujni ixin kensen na ja'an?
28 Ko je'e na̱ ndachro na̱:
—Kanxion chujni ndachro na̱ ixin ja'a Juan thi banchegithe
chujni, ikanxion na̱ ndachro na̱ ixin ja'a Elías ko ikanxion na̱
ndachro na̱ ixin ja'a naa chujni dayee juajnee Ndo Dio.
29 Kuthimejan Jesús banchiangi ngain ni bakao:
—Ko ja'a ra, ¿ke'e ndachro ra ixin kensen na ja'an?
Ko Pedro ndachro ngain Jesús:
—Suixin thi Cristo.
30 Aro Jesús kuetu'en chujni bakao ixin xru'in chujni rundache na̱
ixin je'e thi Cristo.

Jesús ndachro ixin je'e ndase'en

(Mt. 16:21-28; Lc. 9:22-27)

31 Kuthimejan Jesús kuexi'in kjuague chujni bakao ixin je'e,
thi Xii juixin ngajni, rugunda anto tangi tsu'en ngaa raa kain xi
thetu'an ngain rajna, kain xi thetu'en xi daana ko kain xi tjaago
ley. Ko ndachro ixin naruguenxon na̱, aro ngain ncha'on ninxin je'e
ruxechon. 32 Ko ixin Jesús jian ndachro ke'e ruku'en, mexinxin
Pedro bantsjenda Jesús ko binchesathe'e. 33 Aro Jesús ngaria ko
tsje'e chujni bakao, ko binchesathe'e Pedro ko ndachro:
—¡Sathjixin ngajin ixin ja'a rinichja xraa nchiijin! Ko ja'a
xraxaon'a inchin xraxaon Ndo Dio, ja'a je'o xraxaon inchin xraxaon
chujni te ngain nunthe ji'i.
34 Kuthimejan Jesús bayee̱ chujni bakao ko kain chujni te nthi̱'a̱
ko ndachro:

—Ja̱ chrujan thi rinao rurue'e na, rugunda rutjañe'e kain thi jixraxaon sinche'e, maski anto tangi tsu'en ko ja̱ rugunda se'en, se'en ixin ja'an, ko rurue'e na. 35 Ixin thi rinao xru'in tsu'en, chujni ji'i icha daka ndasitjaan. Aro thi ruxrajon tangi tsu'en ko ruxrajon se'en ixin tjaago thi ja'an ntha'a, chujni mee rukjan inaa chujni narua ko xru'in ncha'on se'en. 36 Ixin xru'in xree ja̱ naa chujni sacha kainxin thi jii ngain nunthe ji'i ko ndasinchetjaan almee. 37 ¿O keja'in tsenanxin chujni almee? 38 Ja̱ chrujan chujni tusuee runichja ixin ja'an ko ixin thi jian juajnana ngain chujni nche'e jian'a ko nchesaye'a Ndo Dio, kai ja'an, thi Xii juixin ngajni, tsusua'na ixin chujni mee are si'i kunixin juachaxiin Ndudana ko kain ángel jii nthi̱'a̱ ngajni.

9 1 Kai ndachro Jesús ngain na̱:

—Ndua thi rindathjo ra, ixin kanxion ra xro te ra nthi'i sen'a ra sikunja ra kexreen tsii thi thetu'an Ndo Dio nthi'i kunixin juachaxiin ndo.

Bikon na̱ Jesús anto ujee

(Mt. 17:1-13; Lc. 9:28-36)

2 Batho inkjaon ncha'on, kuthimejan Jesús sabikao je'o Pedro, Jacobo ko Juan ngaga'a naa jna anto nui. Ko nthi̱'a̱ kanio ni te'i bikon na̱ Jesús anto ujee. 3 Ko lunthue kungixima luntho ko anto ndakurua luntho inchin chrintha. Ko xru'in chujni nchao rukjeen luntho ko runcherua inchin luntho mee. 4 Ko kununxin Elías ko Moisés, ko tetjao Jesús. 5 Kuthimejan Pedro ndachro ngain Jesús:

—Suixin ke tjaago, anto nchao ixin ja'an ná te ná nthi'i. Sinthachjian ná nii nchiachjan, naa ixin Suixin, naa ixin Moisés ko inaa nchiachjan ixin Elías.

6 Ko ji'i nichja Pedro ixin benue'a ke'e runichja ixin je'e ko kayui ni be'e ngain anto xraon na̱. 7 Kuthimejan juii naa thjui ko je'e na̱ ndabithu'e na̱ ngakjan thjui. Ko ngakjan thjui mee juixin naa tha ndachro:

—Ji'i thi Xan'na, xan anto thjuaa. Dithikaon ra thi rundathjo ra xan.

8 Ko tuinxion tsje'e na̱ nguixin ngandajin na̱ aro ixru'in bikon na̱. Je'o bikon na̱ Jesús tajingathjen nthi̱'a̱.

9 Ko are banianxin na̱ ngain jna mee, Jesús kuetu'en kanio na̱ ixin xru'in chujni rundache na̱ thi bikon na̱, ruxechunja ngakjan ni

ndadige'en thi Xii juixin ngajni. [10] Mexinxin xru'in chujni ndache na̱
thi bikon na̱. Aro anto baganchiangi'i choo na̱ ixin ke'e ruchro thi
ruxechon ngakjan ni ndadige'en. [11] Kuthimejan banchiangi na̱ ngain
Jesús ko ndachro na̱:
—¿Unda ndachro kain xi tjaago ley ixin Elías rugunda tsii sa'o?
[12] Jesús ndachro ngain na̱:
—Jaan, ndua Elías thi tsii icha sa'o ko sinchechjian thi nchao'a
jii. Ko kai ndachro ngain Xruen Ndo Dio ixin ja'an, thi Xii juixin
ngajni, anto tangi tsunna ko tsjé chujni tsjanua na na̱ ja'an ixin
sithikaon'a na na̱. [13] Aro ja'an rundathjo ra ixin Elías ujuii, ko chujni
binche'e na̱ inchin binao na̱ ngain je'e inchin jitaxin ngain Xruen
Ndo Dio ixin thi ruku'en je'e.

Jesús binchexrue'en naa xan xichjan bechunda espíritu jian'a

(Mt. 17:14-21; Lc. 9:37-43)

[14] Ko are juii na̱ ngain thi bithu'e icha ni bakao Jesús, bikon na̱
anto tsjé chujni ngandajin ni bithu'e, ko kai be'e kanxion xi tjaago
ley ko suji jitjao xa ni bithu'e nthi̱'a̱. [15] Ko are bikon chujni ixin biji
Jesús, kain na̱ anto kuise'en na̱ ko kuinga na̱ ngain je'e ixin chjee na̱
juajna. [16] Ko Jesús banchiangi ngain ni bithu'e ko ndachro:
—¿Ke'e tetjao ra ngain xi tjaago ley temee?
[17] Ko naa chujni be'e nthi̱'a̱ ndachro:
—Suixin ke tjaago, nthi'i bikian xan'na ngajin ixin chunda xan
naa espíritu jian'a, thi banchethapo xan. [18] Ko are espíritu thetu'an
ngain xan, tuntsjenga xan ko danka xan ngata'a nunthe, ko tuxro
thixin ru'a xan ko netaon neno xan ko tatuncha xan. Ko ubinthatsaan
ñao chujni chrji'o ixin rugantsje'e na̱ espíritu ji'i aro chro'a bantsje
na̱ espíritu.
[19] Jesús ndachro:
—¿Unda chujni te jai chro'a chunthia na̱? ¿Kensa xra rugunda
sari'i ngajin ra? ¿Ko xra kensa tsixinna ngajin ra? Siku'na ra xan
nthi'i.
[20] Kuthimejan juia'o na̱ xan ngain Jesús. Ko are espíritu jian'a
bikon Jesús, banchegetan xan tangi ko banka xan ngata'a nunthe,
ko chrindu'a xan ko tuxro juixin ru'a xan. [21] Kuthimejan Jesús
banchiangi'i ndudee xan ko ndachro:
—¿Ukie'en nano tu'en xan ja'in?

Ko ndudee xan ndachro ndo:
—Kuexinxin xan are xra nchiin xan. 22 Ko anto tsjé nthi'a espíritu
jian'a ji'i dankathe xan ngathe xru'i ko tjangi xan jinda ixin ruguen
xan. Ja̱ nchao, nthatsa'an ñao, thiakunuana ni ra ko nchexrue'en
xan'na.
23 Ko ndachro Jesús:
—¿Kexreen, ja̱ nchao? Thi chujni dithikaon, tu'en kain thi
danchia.
24 Ko jaikua ndudee xan suji ndachro ndo:
—Dithika'on, ko thjengijna na ixin icha sithika'on.
25 Ko are bikon Jesús kunchie'en anto tsjé chujni, Jesús
binchesathe'e espíritu jian'a be'e ngain chjan mee ko ndachro:
—Ja'a espíritu, thi nchethapo ko nchekuxro chjan ji'i, ja'an
rithetu'an dachrjexin xan ko ikjan'a ngain xan.
26 Ko je'e espíritu jian'a mee kuyao suji ko kjan kuntsjenga xan
suji ko bachrjexin ngain xan, ko je'e xan xraa ndabe'en xan. Ko
chujni te nthi̱'a̱ ndachro na̱ ixin undabe'en xan. 27 Aro Jesús tse'e
raa xan ko binchengithjen xan ko je'e xan bingathjen xan.
28 Ko are Jesús bixi'in naa nchia, ni bakao je'e bantsjenda na̱ ko
banchiangi na̱:
—¿Unda ja'an ná chro'a bengi ná espíritu jian'a yaa?
29 Ko Jesús ndachro:
—Espíritu te'i dantsje ni je'o are nichjee ni Ndo Dio ko are
nchekjaaño ni.

Jesús ndachro inaa ixin je'e ndase'en

(Mt. 17:22-23; Lc. 9:43-45)

30 Ko are Jesús ko chujni bakao sakjuixin na̱ nthi̱'a̱ batho na̱ no
nunthe'e Galilea. Aro Jesús binao'a ixin chujni rukunu'e thinoo be'e
je'e, 31 ixin je'e bakjague chujni bakao ko bandachro ngain na̱: Ja'an
thi Xii juixin ngajni, chujni sajon na na̱ ngain chujni nasuenxon
na. Aro kuthejan ngain ncha'on ninxin ja'an ruxechon na. 32 Aro
chujni bakao Jesús kuinxin'a na̱ thi ndachro je'e, ko xraunkua na̱
ruganchiangi na̱ ke'e ruchro thi nichja Jesús.

Kensen thi icha renthe

(Mt. 18:1-5; Lc. 9:46-48)

33 Kuthimejan are biji na̱ ngain rajna Capernaum ko are utate na̱
ngaxi'in nchia, Jesús banchiangi'i chujni bakao ko ndachro:
—¿Ke'e tedanchiangi'i choo ra are jui'i ná ngatja nthi'á?
34 Aro je'e na̱ tenkua na̱ ixin are juii na̱ ngatja nthi'á, banchiangi'i
choo na̱ ixin kensen thi icha renthe. 35 Kuthimejan Jesús tabe'e ko
baye̱e ni theyoo bakao ko ndachro ngain na̱:
—Ja̱ chrujan chujni rinao icha tsurenthe, rugunda sinche'e inchin
naa chujni tunue'a renthe ko icha tsjengijna kainxin chujni.
36 Kuthimejan Jesús tse'e raa naa xan nchinchjan ko bake'e xan
ngayee na̱, kuthimejan kjuua xan ko ndachro ngain na̱:
37 —Chujni sayée naa xan nchinchjan inchin xan ji'i, ixin
dithikaon na na̱ ja'an, kai tedaye'na na̱ ko chujni sayé'na kai sayée
na̱ thi rua'an na ja'an.

Chujni ningakuan'a ná, chujni mee jii ngajin ná

(Lc. 9:49-50; Mt. 10:42)

38 Kuthimejan ndachro Juan ngain Jesús:
—Suixin ke tjaago, ja'an ná bikon ná naa xii jichunda juachaxian
ixin kai dengi espíritu jian'a, aro ja'an ná ndathjan ná xa ixin
isinche'a xa mee ixin chrji'a xa ngajin ná.
39 Ko Jesús ndachro:
—Kayakuen'a ra chujni mee, ixin kain chujni nche'e thi na'a
dikunxin chujni kunixin juachaxinna, chujni mee chro'a runichja
jian'a ixin ja'an. 40 Ixin chujni ningakuan'a ná, chujni mee jii ngajin
ná. 41 Ko kexe'o chujni sajon maski naa xalo jinda ngajin ra je'o ixin
dithikaon ni ra ja'an, ndua rundathjo ra ixin chujni mee ujikininxin
ixin Ndo Dio tsjenge'e na̱ 'na.

Thi dita'a ni sinche'e ni thi jian'a

(Mt. 18:6-9; Lc. 17:1-2)

42 Ko Jesús ndachro kai:
—Ja̱ chrujan ra ixin thi jian'a sinche'e ra isithikaon'a inaa chujni
nandaa jidithikaon na ja'an, icha jian ruchrianito ngain thusin ra

naa xruchrin ko rukjangi ra na̱ ngain ndachaon. 43 Ko ja̱ naa raa
rinchexin thi jian'a, icha jian tunchrijin ra. Ixin icha jian rukjan inaa
chujni narua maski ko'a naa raa ke tsji kunixin kayui raa ngain xru'i
thi xru'in ncha'on sanga, 44 Ko nthi̱'a̱ kutsindo den'a ba ko xru'i
xru'in ncha'on danga xrui. 45 Ko ja̱ chrujan ruthaa rinchexin thi
jian'a, icha jian tunchrijin ruthe. Ixin icha jian rukjan inaa chujni
narua maski ko'a naa ruthaa ke tsji kunixin kayui ruthaa ngain xru'i
thi xru'in ncha'on sanga, 46 ko nthi̱'a̱ kutsindo den'a ba, ko xru'i
xru'in ncha'on danga. 47 Ja̱ thi dikon jmakon nthaxraxaon sinche'e
thi jian'a, icha jian dantsjengi jmakon ko tja kjín, ixin icha jian
rukjan inaa chujni narua maski ko'a naa jmakon ke tsji kunixin
kayuixin jmakon ngain thi xru'i danga'a. 48 Ko nthi̱'a̱ kutsindo den'a
ba ko xru'i xru'in ncha'on danga.

49 'Kain ra tsu'an ra inchin nthao ta xijntha ko chjan ngathe xru'i.
50 Xijntha jian. Aro ja̱ xijntha ndarukuxruathe, ¿kexreen nchao
sinchegunda chujni xijntha mee? Mexinxin ja'a ra kjan ra jian chujni,
jañaa inchin xijntha nchejni kain. Ko chrjuin dakji'o choo ra.

Jesús tjaago ixin thi dachrjende'e ni teka'o choo

(Mt. 19:1-12; Lc. 16:18)

10 1 Jesús bachrjexin rajna Capernaum, ko sakjui no nunthe'e
Judea ko no tuenxin nda Jordán. Ko nthi̱'a̱ kjan xrathe
chujni ngain Jesús inaa, ko banchekue'en na̱ inchin je'e banche'e.
2 Kuthimejan kunchie'en kanxion xi fariseo ngain Jesús ixin
runchenichja xa Jesús naa thi nchao'a jii ixin nchao rukjangixin
xa. Ko banchiangi'i xa anchao naa xii sachrjende'e xa chri'i xa.
3 Kuthimejan Jesús ndachro ngain xa:

—¿Ke'e kuetu'an ley bayée Moisés?

4 Kuthimejan je'e xa ndachro xa:

—Moisés bajon juachaxin ixin nchao sajon ni ngain nchra naa
xroon setaxin ixin unda bachrjende'e choo ni, ko jañaa nchao
rundache ni nchra satsji nchra.

5 Kuthimejan ndachro Jesús ngain xa:

—Moisés kuetu'an jañaa ixin ja'a ra atho cha thinxin ra. 6 Aro
ndachro ngain Xruen Ndo Dio ixin are kainxin kuexi'in be'e Ndo
Dio binchechjian ndo xii ko nchrii. 7 Kai ndachro: "Mexinxin xii
dachrjende'e xa ndudee xa ko janee xa ixin seka'o xa chri'i xa. 8 Ko

kayuixin chujni mee rukjan na̱ inchin nakuaxinxon chujni.” Ko ije'a
yoo chujni ixin ndakjan na̱ xraa nakua chujni. 9 Mexinxin thi ni Ndo
Dio binchekjan nakua chujni, chujni chro'a santsjende'e choo na̱.
10 Ko are sakjan na̱ nchia, chujni bakao Jesús banchiangi'i na̱ ixin
ke'e ruchro thi ndachro. 11 Ko Jesús ndachro ngain na̱:
—Thi xii sachrjende'e chri'i ko seka'o inaa nchra jinche'e jian'a
ngain chri'i ixin jidejuaka'o inaa nchrii je'a chri'i. 12 Ko ja̱ thi nchrii
sachrjende'e xixi'i ko seka'o nchra inaa xa, kai nchrii mee jian'a
jinche'e ngain xixi'i ixin jidejuaka'o inaa xii je'a xixi'i.

Jesús binchenchaon xan nchinnchinchjan

(Mt. 19:13-15; Lc. 18:15-17)

13 Ko juia'o na̱ kanxion xan nchinnchinchjan ngain Jesús ixin
rukathe xan kunixin raa. Aro chujni bakao Jesús binchesathe'e
chujni juia'o chjan te'i. 14 Ko are Jesús bikon yaa, guñao ko ndachro
ngain chujni bakao:
—Tanchrjanda ra xan nchinnchinchjan tsii xan ngajin; kayakuen'a
ra xan. Ixin thi thetu'an Ndo Dio, je'o sixi'in thi chujni nche'e xraa
je'e xan. 15 Ja'an ndua thi rundathjo ra, ja̱ sithikaon'a ra ngain Ndo
Dio inchin dithikaon naa xan nchinchjan, ja'a ra chro'a sixi'in ra
nthi̱'a̱ thi thetu'an ndo.
16 Ko are Jesús juexin kjuua xan nchinnchinchjan te'i, kuenta'a
raa ngata'a xan ko binchenchaon xan.

Thi xii bechunda anto tsjé tumi

(Mt. 19:16-30; Lc. 18:18-30)

17 Kuthimejan, are Jesús sajithji, naa thi xii kuinga ngain je'e ko
bethuxin ngain Jesús ko ndachro:
—Suixin ke tjaago ko jian chujni, ¿ke'e rugunda sintha'a ja'an
ixin nchao rukjan na inaa chujni narua ko xru'in ncha'on tsjexin?
18 Jesús ndachro:
—¿Unda ndachro ixin ja'an jian na? Xru'in inaa thi icha jian, je'o
nakuaxinxon thi jian, ko mee Ndo Dio. 19 Ja'a uchunxin thi kuetu'an
Ndo Dio thi ndachro: “Duen'a chujni, darichriko'a nchrii je'a chri'a o
xii je'a xixi'a, the'a, nichja'a thi je'a ndua ixin inaa chujni, ncheye'a
chujni ko chunde'e juasaaya ndudaa ko janaa.”

[20] Kuthimejan thi xii ndachro:
—Suixin ke tjaago, kain yaa ntha'a ko bantha'a are xra xan xii na.
[21] Ko Jesús bikon kunixin juathjua ko ndachro ngain xa:
—Je'o nakua thi ditjaan sinche'e. Thji ko nchekji kain thi chunda ko tunchjeye'e tumia chujni nua, ko tsjé ruchunda nthi̱'a̱ ngajni. Kuthimejan si'i ko rue'na.
[22] Ko are kui'in xa kain yaa kuaa xa juachjaon ko tabechiin xa ko sakjui xa ixin anto tsjé bechunda xa.
[23] Kuthimejan Jesús tsje'e ngayee chujni bakao ko ndachro ngain na̱:
—¡Anto tangi ixin naa chujni chunda anto tsjé tumi nchao sixi'in nthi̱'a̱ thi thetu'an Ndo Dio!
[24] Ko chujni bakao Jesús anto kuise'en na̱ ixin thi nichja je'e. Aro Jesús kjan ndachro ngain na̱ inaa:
—¡Anto tangi sixi'in ngain thi thetu'an Ndo Dio chujni chunthia ixin tumii tsjengijna! [25] Icha tangi'a naa kucamello sathuxi'in ba thuechje'en naa nthachia ke chujni anto tsjé chunda sixi'in na̱ ngain thi thetu'an Ndo Dio.
[26] Ko are ni bakao Jesús kui'in na̱ yaa, icha kuise'en na̱ ko banchiangi'i choo na̱ ko ndachro na̱:
—¿Kensen nchao rukjan inaa chujni narua remee?
[27] Jesús tabetsje'e na̱ ko ndache na̱:
—Chujni chro'a sinche'e ji'i, aro ixin Ndo Dio xru'in thi tangi jii.
[28] Ko Pedro ndachro ngain Jesús:
—¿Mee ja'an ná, xro kuinthua ná kain thi binthechunda ná ko rua'a ra?
[29] Jesús ndachro:
—Ja'an ndua rundathjo ra ixin kexe'o chujni thinthu'e nchiandu'a, o xan choo, o ndudee, o janee, o chri'i, o xe'en, o nunthe'e ixin ruena ja'an ko dikao thi jian juajna, [30] chujni mee sayée na̱ naa renkia icha tsjé ke thi ubechunda na̱ inchin nchiandu'a na̱, xan choo na̱, nchri choo na̱, janee na̱, nunthe'e na̱ ko kai rukjan na̱ inaa chujni narua ko xru'in ncha'on tsjexin. [31] Aro tsjé chujni jai xraxaon ixin anto renthe na̱, are mee, xru'in tsurenthe na̱, ko ni xraxaon ixin jai renthe'a na̱, are mee je'e na̱ icha tsurenthe na̱.

Jesús ndachro inaa ixin je'e ndase'en

(Mt. 20:17-19; Lc. 18:31-34)

32 Ko satethji na̱ Jerusalén, ko Jesús bitau'en nthi'á chujnii ko
je'e na̱ kuise'en na̱ ko teruee na̱ kunixin juaxraon. Kuthimejan Jesús
batsjenda ni theyoo bakao ko kuexi'in ndache na̱ thi ruku'en je'e.
33 Ko Jesús ndachro ngain na̱:
—Ja'a ra tedikon ra ixin satethji ná Jerusalén. Ko nthi̱'a̱ ja'an, thi
Xii juixin ngajni, sajon na na̱ ngain xi daana thetu'en icha xi daana
ko ngain xi tjaago ley, ko ni te'i rundachro na̱ ixin nasuenxon na na̱.
Ko sajon na na̱ ja'an ngain chujni je'a judío, 34 ko tsjanua na na̱, ko
tsjajin na na̱ rua, ko tsjanito na na̱ ndathee na̱ ko nasuenxon na na̱,
aro ngain ncha'on ninxin ja'an ruxechon na.

Thi banchia Jacobo ko Juan

(Mt. 20:20-28)

35 Kuthimejan Jacobo ko Juan, kayui xe'en Zebedeo, kunchie'en
na̱ ngain Jesús ko ndachro na̱:
—Suixin ke tjaago, rina'o ná naa juatutse'en ña'o ngajin.
36 Kuthimejan Jesús ndachro:
—¿Ke'e rinao ra?
37 Ko je'e na̱ ndachro na̱:
—Rina'o ná ixin are Suixin sayé'e juachaxin tsetu'an kainxin thi
jii, chjana ni ra juachaxin sinthe ná ngajin, naa ná no rajianxin ko
inaa ná no rajngo.
38 Kuthimejan Jesús ndachro ngain na̱:
—Ja'a ra nua'a ra ke'e tedanchia ra. ¿Anchao tsu'an ra thi anto
tangi tsunna ja'an, ko anchao ndase'en ra inchin ndase'en na ja'an?
39 Ko je'e na̱ ndachro na̱:
—Jaan, nchao.
Ko Jesús ndachro ngain na̱:
—Jaan ndua, anto tangi tsu'an ra ko se'en ra inchin ja'an se'en
na. 40 Aro thi sinthe ra no rajianxin na ko rajngo na, je'a ja'an thi
dajon juachaxin mee, je'o Ndudana, ndo nu'e kensen sinthe nthi̱'a̱.
41 Ko are thi ithe chujni bakao Jesús kui'in na̱ yaa, guñao na̱ ngain
Jacobo ko ngain Juan. 42 Aro Jesús baye̱e na̱ ko ndachro ngain na̱:

—Ja'a ra nu'a ra ixin chujni tunu'e ixin je'e anto renthe ko tunu'e ixin je'e thetu'an kain, chujni te'i nche'e na̱ xraa ja̱ je'e na̱ ruketu'an na̱ nguii nunthe ko thetu'an na̱ inchin je'e na̱ rinao na̱. 43 Aro ngajin ra je'a jañaa tsu'en, ixin thi rinao icha tsetu'an ngaya'a ra, mee rugunda icha tsjengijna chujni. 44 Ko kexe'o ra xro rinao ra icha tsetu'an ra, rugunda ixin chujni mee icha sinche'e xra ngaya'a ra. 45 Jañaa inchin ja'an, thi xii juixin ngajni, jui'a ixin chujni tsjengijna na ja'an, ja'an jui'i ixin bikjengijna chujni ko ruxrajon na se'en na ixin je'e na̱.

Jesús binchexrue'en Bartimeo thi bagikon'a

(Mt. 20:29-34; Lc. 18:35-43)

46 Kuthimejan Jesús kunixin chujni bakao biji na̱ rajna Jericó, ko are bachrjexin na̱ rajna mee, anto tsjé chujni jiruee ko bikon na̱ ngande'e nthi'á tajii naa xii bagikon'a ko baganchiaga'a, ko xii mee bi'in Bartimeo, xe'en naa thi bi'in Timeo. 47 Ko are kui'in ixin jithii Jesús, thi juixin Nazaret, thi bagikon'a kuexi'in kuyao suji ko ndachro:

—¡Jesús, thi bachrjeninxin David, thiakunuana ja'an!

48 Anto tsjé chujni banchesathe'e ixin rutenkua, aro je'e icha seen bakuyao ko ndachro:

—¡Suixin, thi bachrjeninxin David, thiakunuana ja'an!

49 Kuthimejan Jesús tabingathjen ko ndachro:

—Daye̱'e ra xii mee.

Kuthimejan je'e na̱ baye̱e na̱ ko ndachro na̱:

—Ta'a juachjaon ko dingathjen ixin Jesús jidaya'a ja'a.

50 Ko thi bagikon'a nthia'o banka thi jitsaa ko bingathjenbe'o ko kunchie'en ngain Jesús. 51 Kuthimejan ndachro Jesús ngain:

—¿Ke'e rinao ixin ja'an sintha'a?

Je'e thi bagikon'a ndachro:

—Suixin ke tjaago, ja'an rina'o sikon.

52 Ko Jesús ndachro:

—Ixin chunthia ja'a ukuxrua'an. Ko unchao sathji.

Ko xra jinichja Jesús are thi xii unchao bikon ko saruee Jesús.

Jesús biga'a rajna Jerusalén

(Mt. 21:1-11; Lc. 19:28-40; Jn. 12:12-19)

11 [1] Ko are uchiaon tediji na̱ Jerusalén, biji na̱ ngain rajna
Betfagé ko rajna Betania, chrika jna di'in Ntha Olivo. Nthi̱'a̱
Jesús rua'an yoo chujni bakao, [2] ko ndachro ngain na̱:

—Thji ra ngain rajnanchjan dikon ni ta'a. Nthi̱'a̱ sinchii ra naa
kuluchuchjan jichrua ba, ko kuluchuchjan mee xra xru'in chujni
digeta'a ba. Tunxindange'e ra ba ko sikoo ra ba. [3] Ko ja̱ chrujan
chujni sanchiangi'a ra ixin unda jañaa tenche'e ra, ndache ra na̱ ixin
Nchaa ra rugunde'e ba, kuthimejan sika'an ra ba.

[4] Kuthimejan sakjui kayui ni mee ko bithja na̱ kuluchuchjan
tajichrua ba ngandangii nchiandu'e na̱ no ngaxin nthi'á ko
kunxindange'e na̱ ba.

[5] Ko ikanxion chujni te nthi̱'a̱ ndachro na̱:

—¿Ke'e tenche'e ra yaa? ¿Unda tetunxindange'e ra kuluchuchjan
yaa?

[6] Ko kayui na̱ bathe'e na̱ inchin undachro Jesús ngain na̱,
kuthimejan kuanchrjandee na̱ kuluchuchjan. [7] Ko bikao na̱
kuluchuchjan ngain Jesús, ko thi tetsaa na̱ kjuata'a na̱ kuluchuchjan
ko Jesús beta'a ba. [8] Ko nguii ngaa nthi'á chujni kuingo na̱ thi tetsaa
na̱ ko ikanxion na̱ kuingo na̱ chaan nthaa juiauxin na̱ ngataon jngi.

[9] Ko kain chujni tetaon nthi'á ko kain chujni teruee kuexi'in na̱
kuyao na̱:

—¡Thjengijna ni ra, ja'a thi binthanchaon Ndo Dio ko jui'i kunixin
juachaxiin ndo! [10] ¡Ndo Dio binchenchaon thi siketu'an inchin
kuetu'an David! ¡Thjengijna ni ra Suixin Ndo Dio, ndo thjen ngajni!

[11] Ko Jesús biga'a ngain rajna Jerusalén ko kjui ngain ni'ngo icha
renthe. Ko are juexin tsje'e kainxin thi jii nthi̱'a̱ ko undajitunthie,
je'e ko ni theyoo bakao sakjan na̱ ngain rajna Betania.

Thi ku'en ntha higo xru'in thuchjuin dajon

(Mt. 21:18-19)

[12] Ko nduexin are bachrjexin na̱ Betania, Jesús be'en jintha. [13] Ko
kjín bikunxin naa ntha higo jiyaa ntha ka, ko Jesús bitsje'e ntha ixin
rugithja tho higo, aro xru'in tho bithja ixin xra je'a kunithjaue tho.
[14] Kuthimejan Jesús ndachro ngain ntha higo mee:

—¡Ixru'in chujni rukjan sine thuchjuian!
Ko kain chujni bakao Jesús kui'in na̱ ji'i.

Jesús bantsjexin ngain ni'ngo chujni bake'na ko banchekji

(Mt. 21:12-17; Lc. 19:45-48; Jn. 2:13-22)

15 Ko are biji na̱ Jerusalén, Jesús bixi'in ngain ni'ngo icha
renthe, ko kuexi'in bengi kain chujni tethe'na ko tenchekji. Ko
kunkjamangi'i kain nthanchau'en chujni tedasingixin tumi ko kai
kunkjamangi'i ntha xintauen kain ni tenchekji kunthuanajni. 16 Ko
Jesús ixru'in chujni kuanchrjanda ixin rugathuyee na̱ ni'ngo ko
teyaa na̱ thi dike'na na̱. 17 Ko Jesús kjuaago ngain na̱ ko ndachro:
—Ngain Xruen Ndo Dio jitaxin: “Nchiania, si'in nchia, nchia
tjauxin chujni Ndo Dio, ni te nguixin nunthe”, aro ja'a ra
ndadinchekjan ra nchia, nchiandu'a ni che'e.
18 Ko are kain xi daana thetu'an icha xi daana ko kain xi tjaago
ley kui'in xa thi ndachro Jesús ko binchexruxin'a xa. Mexinxin
kuexi'in xa kjuee xa kexreen naruguenxon xa Jesús. Aro baxraon xa
ixin kainxin chujni banchexruxi'in na̱ kain thi kjuaago je'e. 19 Ko are
undakunaxin xe'e, Jesús sakjuixin ngain rajna Jerusalén.

Ntha higo ndadixema

(Mt. 21:20-22)

20 Ko nduexin dakao are kjan batho na̱ thi jii ntha higo, ko bikon
na̱ ntha ixin nguixin ntha ndadixema ntha. 21 Kuthimejan Pedro
xraxaon thi ndachro Jesús ko ndachro:
—¡Suixin ke tjaago! ¡Tsjexin, ntha higo ndache ixin ixru'in
thuchjuin sajon, ndadixema ntha!
22 Ko Jesús ndachro:
—Chunthia ra ngain Ndo Dio. 23 Ko ndua rundathjo ra, ixin
kexe'o chujni rundache jna jimee: “Sathjixin yaa, ko daritsiangi
ndachaon”, ko mee jaan tsu'en, ja̱ chujni mee ndua chunthia
ixin tsu'en, ko ruxraxaon'a ngain anseen a jaan tsu'en o tsuen'a.
24 Mexinxin ndathjo ra, ixin kain thi sanchia ra ngain Ndo Dio, ko
dithikaon ra ixin jaan sayé'e ra, jamee tsu'en. 25 Ko are tenichje'e ra
Ndo Dio, ko chrujan chujni tetuñau'e ra, nchetjañe'e ra na̱. Jamee
kai Ndudaa ra rexruxin ngajni sinthatjaña'a ra ndo kain thi jian'a

nche'e ra. [26] Aro ja̱ sinchetjañe'a ra chujni mee, kai Ndudaa ra
rexruxin ngajni kai chro'a sinthatjaña'a ra ndo thi jian'a nche'e ra.

Thi juachaxin chunda Jesús

(Mt. 21:23-27; Lc. 20:1-8)

[27] Kuthimejan kjan biji na̱ Jerusalén. Ko are Jesús taride'e ngain
ni'ngo icha renthe, kunchie'en ngain je'e kanxion xi daana baketu'an
ngain icha xi daana ko kanxion xi tjaago ley ko kanxion xi thetu'an
ngain rajna. [28] Ko ndachro xa ngain Jesús:
—¿Ke'e juachaxin chunda ja'a ixin nche'e kain ji'i? ¿Ko kensen
chjaa juachaxin ji'i?
[29] Ko Jesús ndachro:
—Kai ja'an rina'o sanchiangi'a ra, ko ja̱ rundachjejin ni ra thi
ja'an sanchiangi'a ra, kai ja'an rundathjo ra ke'e juachaxin nthaxin
kain ji'i. [30] Ndachjejin ni ra: ¿Kensen rua'an Juan ixin banchegithe
chujni? ¿A Ndo Dio o chujni?
[31] Ko kuexi'in xa banchiangi'i choo xa ko ndache choo xa:
—¿Ke'e rundachro ná?, ixin ja̱ rundachro ná ixin Ndo Dio rua'an,
je'e rundathjo ná: "¿Unda bithikaon'a ra thi ndachro Juan?" [32] Ko
kai chro'a rundachro ná ixin chujni rua'an.
Ko ja'in ndachro xa ixin baxraguen xa chujni ixin kain na̱
bagithikaon na̱ ixin Juan jaan ndua, naa thi bagayee juajnee Ndo
Dio. [33] Mexinxin ndachro xa ngain Jesús:
—Nuna'a ná.
Kuthimejan ndachro Jesús ngain xa:
—Mexinxin ja'an kai rundathjo'a ra ke'e juachaxin nthaxin kain
ji'i.

Ni nche'e xra jian'a

(Mt. 21:33-46; Lc. 20:9-19)

12 [1] Jesús kuexi'in kjuague na̱ kunixin thi baku'en ko ndachro:
—Be'e naa xii kjuenga ntha uva ngain jngi'i xa ko kuejee
nguixin ngandajin jngi, ko binchechjian naa thue thi bageninxin na̱
tho uva ko kai binchechjian naa thjario'o anto nui thi bachuntaunxin
xa nguii jngi'i xa.

’Kuthimejan xi jngi'i bajon xa jngi diginga ntha uva ngain kanxion
ni nche'e xra ko je'e na̱ rukjenga na̱ 'na thi rugacha jngi ngain thi
ntha tuchjuiin. Ko je'e xa sakjui xa kjín. 2 Ko are ukunchiaon ncha'on
are urukaade na̱ tho uva, thi jngi'i rua'an naa ni nche'e xree ngain
ni bithue'e ntha uva ixin ruchjee na̱ thi jikininxin rugayee. 3 Aro ni
bithue'e ntha uva, tse na̱ ni nche'e xra rua'an xi najni; ko bintja
na̱, bengi na̱ ko xru'in chjee na̱. 4 Xi najni rua'an xa inaa thi nche'e
xree xa, aro kai kuaxin na̱ xro ko kunchrintau'en na̱ jaa ko chrjuin'a
nichja na̱ ngain je'e. 5 Ko rua'an xa inaa ni nche'e xree xa, ko thi ji'i
naguenxon na̱. Kuthimejan kjan rua'an xa tsjé ni nche'e xree xa, aro
kai bikaon na̱ ko ikanxion na̱ naguenxon na̱ na̱.
6 ’Ko xra be'e inaa thi rurua'an xa, ko mee xe'en xa, xan anto
bathjue'e xa. Ko xan ji'i, xan juexinxin rua'an xa ko xraxaon xa:
“Xan'na ji'i icha ruchunde'e na̱ juasaaya.” 7 Aro ni bithue'e jngi'i
ntha uva ndache choo na̱: “Ji'i thi sithue'e nguii jngi ji'i. Nasuenxon
na̱ xan ko ja'an ná sithuaa ná nguixin jngi.” 8 Mexinxin tse na̱ xan ko
naguenxon na̱ xan, ko bantsjegaxin na̱ xan jngi ko biganka na̱ xan.
9 Kuthimejan Jesús ndachro:
—¿Ke'e sinche'e xi najni mee? ¡Xi najni tsii xa ko nasuenxon xa
kain ni nche'e xra jian'a te'i, ko sajon xa jngi'i ntha uva ngain
jee chujni! 10 ¿A xra xru'in ncha'on tsje'e ra Xruen Ndo Dio?, thi
ndachro:

Thi xro banchegunda'a xi thethe nchia,
xro mee xro icha suji ke'e nchia.
11 Ko ji'i binche'e Nchaa ná, ko ji'i anto chrjuin
ngathexin kon ná.

12 Ko are binthekinxin xa ixin thi kuekin Jesús jinichja ixin je'e
xa, kjuee na̱ kexreen rutse xa Jesús ixin rukiaxi'in na̱, aro baxraguen
xa chujni, mexinxin nthi̱'a̱ kuinthu'e xa Jesús ko sabinthekji xa.

Thi xenge'e 'na César

(Mt. 22:15-22; Lc. 20:20-26)

13 Kuthimejan rua'an na̱ ngain Jesús kanxion xi fariseo ko kanxion
chujni bakao Herodes ixin runchenichja na̱ Jesús chrujan thi ndua'a
ko nchao rukjangi'i na̱ ko rutse na̱. 14 Ko chujni mee are juii na̱ ngain
Jesús ndachro na̱:

—Suixin ke tjaago, ja'an ná nuna ná ixin suixin nichja thi ndua ko nche'a thi ndathjo icha chujni, ko suixin ditsje'a arenthe na̱ o renthe'a na̱, ko suixin je'o nchekue'en na̱ thi ndua nthiee Ndo Dio. Mexinxin ndachjejin ni ra, ¿a jian ixin ja'an ná tsjenga ná 'na ngain César o na'i? ¿Arugunda tsjenga ná 'na?

15 Aro Jesús benu'e ixin kunxon jian nichja xa, mexinxin je'e ndachro ngain xa:

—¿Unda ja'a ra rinao ra sinchenichja ni ra thi ndua'a? Siku'na ra naa tumii ni romano ixin ja'an sikon.

16 Ko je'e na̱ bikau'e na̱ tumi ko Jesús banchiangi'i na̱:

—¿Kensen ngakon jinganito tumi ji'i ko kensen jitaxin nganito tumi?

Ko je'e na̱ ndachro na̱:

—Kon César xi thetu'an.

17 Kuthimejan ndachro Jesús ngain na̱:

—Chje'e ra César thi jikininxin César ko chje'e ra Ndo Dio thi jikininxin ndo.

Ko kain na̱ kuise'en na̱ ixin thi nichja Jesús.

Xi saduceo banchiangi kexreen ruxechon ni

(Mt. 22:23-33; Lc. 20:27-40)

18 Kuthimejan kunchie'en kanxion xi saduceo ngain Jesús, ko xi te'i bagithikaon'a xa ixin ni udige'en ruxechon na̱, ko ndachro xa ngain Jesús:

19 —Suixin ke tjaago, ley bayée Moisés jitaxin ixin ja̱ naa xii jika'o chri'i ko ndase'en ko xru'in chjan tsinthue'e ngain chri'i, rugunda ixin naa xan choo xi ndabe'en seka'o nchri ga'an ko ruchunda na̱ chjan ko chjan suan xraa ja̱ rukji xe'en thi ndabe'en. 20 Ko binthe yaato xan xii, kain xan choo xan. Xan sa'o beka'o xan chri'i xan aro ndabe'en xan, ko xru'in chjan kuinthu'e xan. 21 Mexinxin nchri ga'an beka'o xan yuxin, aro kai ndabe'en xan ko xru'in chjan kuinthu'e xan. Ko xraje'o ku'en xan ninxin, 22 ko jañaa ku'en kain xan ko biji ngain xan yatuxin. Ko kain xan xru'in chjan kuinthu'e xan ko kain xan ndabe'en xan. Kuthimejan je'e nchra kai ndabe'en nchra. 23 Mexinxin ndachjejin ni ra, are ruxechon kain ni yaa, ¿kexe'e thi yaato xan xii ndabe'en, nduaxin xixi'i nchrii mee ixin kain xan bintheka'o xan nchrii mee?

24 Jesús ndachro:
—Ja'a ra nua'a ra thi tenichja ra ixin nua'a ra thi jitaxin ngain
Xruen Ndo Dio ko chunxin'a ra juachaxin chunda ndo. 25 Ixin are
ruxechon kain chujni undabe'en, are mee ixru'in chujni seka'o choo
ko ixru'in chujni sajon xe'en ixin tsuthe'e xan, ixin kain na̱ sinthe
na̱ inchin angeel Ndo Dio nthi̱'a̱ ngajni. 26 Aro thi danchiangi'na ni
ra ixin thi chujni ruxechon, ¿atsje'a ra Xruen Ndo Dio thi dikji̱n
Moisés? Thi jindachro ixin Ndo Dio nichjee je'e nthi̱'a̱ ngaga'a
kancha'a jitsama xru'i ko ndachro: "Ja'an thi Ndo Diue Abraham,
Isaac ko Jacob."
27 Mexinxin ja'a ra nchao'a jii thi tenichja ra, ixin Ndo Dio, je'a
Diue ni ndadige'en, Ndo Dio, Diue chujni techon.

Thi icha renthe kuetu'an Ndo Dio

(Mt. 22:34-40)

28 Naa xi tjaago ley kui'in thi suji nichja Jesús ngain xi saduceo.
Ko xi tjaago ley kui'in xa ixin Jesús nchao bathe'e ngain xi saduceo,
mexinxin banchiangi'i xa:
—¿Kexe'e ley thi icha renthe thetu'an Ndo Dio?
29 Ko Jesús ndachro:
—Thi ley jii sa'o ndachro: "Thi'in ra jian ja'a ra chujni Israel,
nakuaxinxon Nchaa ná Dio jii ixin ja'an ná." 30 Ko "thjue'e ra Ndo
Dio kunixin ansean ra, kunixin almaa ra, kunixin juaxraxauan ra ko
kain thi tsanga tunu'a ra." Ji'i thi icha renthe ko thi sa'o thetu'an
Ndo Dio sinche'e ni. 31 Ko thi yuxin thetu'an ndo xraa yaikua thi
sa'o, ixin ndachro: "Thjue'e kain chujni inchin thjue'e nthau'a." Ko
kayui thi thetu'an ndo ji'i thi icha renthe ngain ley bayée Moisés.
32 Ko xi tjaago ley ndachro xa:
—Nchao thi ndachro suixin ke tjaago, jaan, ndua thi ndachro ixin
nakuaxinxon Ndo Dio jii, ko xru'in inaa Ndo Dio jii. 33 Ko kai nuna
ixin thi thjue'e ni Ndo Dio kunixin anseen ni, kunixin juaxraxauen
ni, kunixin almee ni, ko kain thi tsanga tunu'e ni ko ruthjue'e ni
chujni inchin thjue'e ni nthau'e ni, ji'i icha renthe ke kain kuxiigo
tjaaga ni ngain altar ko icha jian ke kuxiigo duen ni ixin Ndo Dio.
34 Are Jesús kui'in thi jian nichja xii mee, je'e ndachro ngain xa:
—Ja'a uchiaon ri'i ixin sixi'in nthi̱'a̱ thi thetu'an Ndo Dio.
Ko ixru'in chujni kunchie'en ixin ruganchiangi icha ngain Jesús.

Thinoo bachrjeninxin Jesucristo

(Mt. 22:41-46; Lc. 20:41-44)

35 Naa ncha'on are Jesús jitjague chujni ngain ni'ngo icha renthe,
je'e ndachro:
—¿Unda ndachro xi tjaago ley ixin Cristo xe'en David? 36 Ixin
David nichja kunixin juachaxiin Espíritu Santo ko ndachro:
Nchana, ndachro ngain Nchana thi Mesías:
"Dari'i ngain rajianxin na,
sakeja chringi'i ruthea kain ni ningaku'an."
37 Mexinxin, ja̱ David ndache Cristo, "Nchana", ¿kexreen ixin Cristo
nchegi'in ra xe'en David?
Ko thi tsjé chujni te nthi̱'a̱ anto chee na̱ kui'in na̱ kain thi nichja
Jesús.

Jesús tjangi'i xi tjaago ley

(Mt. 23:1-36; Lc. 11:37-54; 20:45-47)

38 Ko Jesús xra kjuague na̱ ko ndachro:
—Tsje'e ra jian ko nche'a ra inchin nche'e xi tjaago ley ixin je'e
xa nchexruxi'in xa chrji xa kunixin luntho jinjini, ko nchexruxi'in xa
ixin chujni sajon na̱ juajna ngain xa kunixin jié juasaaya ngaa nthi'á,
39 ko nchexruxi'in xa dinthe xa ngain ntha xintaon icha renthe ngain
ni'ngo, ko kai nchexruxi'in xa dinthe xa ngain ntha xintaon icha
renthe are jine xa. 40 Ko xra dantsje'e xa nchri ga'an kain thi chunda
nchra, ko kunxon anto see nichjee xa Ndo Dio; mexinxin je'e xa icha
suji jie̱ su'en xa.

Tumi bajon naa nchri ga'an nua

(Lc. 21:1-4)

41 Naa ncha'on Jesús tajii ngaxi'in ni'ngo icha renthe chiaon
ngaka thi bagingachjian tumi, ko tajitsje'e kexreen tedankaa na̱ tumi
nthi̱'a̱. Ko tsjé chujni anto chunda tumi anto tsjé bagankaa na̱. 42 Ko
biji naa nchri ga'an nua ko bankaa nchra yoo tuminchjan renthe'a.
43 Kuthimejan Jesús baye̱e chujni bakao ko ndachro ngain na̱:
—Ndua thi rundathjo ra, ixin nchri ga'an nua ji'i, icha tsjé tumi
bankaa nchra ngain thi dingachjian tumi, ke kain ni bajon tumi.

44 Ixin kain chujni dajon na̱ je'o thi xe'e na̱. Aro nchrii nua ji'i bajon
nchra kain tumi bechunda nchra ixin rujinexin nchra.

Jesús ndachro ixin ruxanthe ni'ngo

(Mt. 24:1-2; Lc. 21:5-6)

13 1 Jesús bachrjexin ngain ni'ngo icha renthe, are naa chujni
bakao ndachro ngain:
—¡Suixin ke tjaago, tsjexin anto yeye xro ko yeye thjario'o te'i!
2 Ko Jesús ndachro:
—¿A dikon kain thjario'o yeye te'i? Ndua rindathjo ixin xru'in
xro sithu'e ngata'a inaa xro ixin kain ndaruxanthe.

Thi tsu'en sa'o kuthimejan tsjexin nunthe

(Mt. 24:3-28; Lc. 21:7-24; 17:22-24)

3 Ko icha chungiixin sabinthekji na̱ ngain jna di'in Ntha Olivo, jii
no thi bagachrjexin ni ni'ngo icha renthe. Ko Pedro, Jacobo, Juan ko
Andrés jimao banchiangi'i na̱ Jesús ko ndachro na̱:
4 —Ndachjejin ni ra, ¿kensa siku'en kain yaa? ¿Ko ke'e thi na'a
dikunxin ni siku'en are utsu'en yaa?
5 Ko Jesús ndachro:
—Tsje'e ra ixin xru'in kensen sinthaya'a ra. 6 Ixin anto tsjé thi
tsii ko rundachro ixin chunda juachaxinna ko rundachro: “Ja'an thi
Cristo na”, ko tsjé chujni sincheye'e.
7 ’Ko are ja'a ra tsi'in ra ixin anto duen choo chujni ngain nunthe,
ko tsi'in ra ixin suen choo na̱ ngain ikanxin rajna, aro xraon'a ra ixin
ji'i rugunda tsu'en, aro xra je'a ncha'on are ndatsjexin nunthe. 8 Ixin
chujni naa nunthe siguen chujni ngain inaa nunthe, ko thi thetu'an
siguen inaa thi thetu'an ngain inaa nunthe. Ko ngain tsjé nunthe
suji tsingi nunthe ko anto se'e jintha, ko kain yaa tsu'en ko nandaa
tsexinxin thi anto tangi tsu'en chujni.
9 ’Aro tsje'e ra ixin xru'in tsu'an ra, ixin chujni sajon ra na̱ ixin
sintha'a ra na̱ jie̱ ko anto sintja ra na̱ ngain ni'ngo ixin dithikaon ni
ra ja'an, ko chujni sajon ra na̱ ngain ni thetu'an nunthe ko ngain
ni rey ixin jañaa nchao runichja ra ngain na̱ ixin ja'an. 10 Aro sa'o
rugunda ruxraago thi jian juajnee Ndo Dio ngain nguixin nunthe.
11 Ko are tsiaxi'an ra na̱ ko sinthachia'an ra na̱ ngain ni nche'e jie̱,

ta'a ra juachjaon ixin ke'e rundachro ra o kexreen runichja ra, je'o
nichja ra thi Ndo Dio rundathjo ra. Ixin je'a ja'a ra thi runichja ra,
Espíritu Santo, mee thi runichja ixin ja'a ra. 12 Chujni sichro jie̱ ixin
xan choo ixin nasuenxon na̱ xan, ko nduda'a sichro ndo jie̱ ixin xe'en
ndo, ko chjan runingaku'en xan ni ndu'a xan ko sichro xan jie̱ ixin
nasuenxon na̱ ni ndu'a xan. 13 Chujni nguixin nunthe runingaku'an
ra na̱ ixin ja'an. Aro thi tsixi'in ko xru'in ncha'on tsinthu'e thi ja'an
kjuagua, chujni ji'i thi rukjan inaa chujni narua.

14 'Mexinxin are sikon ra ngain ni'ngo thi anto thjua'a
sinchendusen na̱ ngain Ndo Dio, jañaa inchin ndachro Daniel, thi
bagayee juajnee Ndo Dio. —Thi tsje'e xroon ji'i rugunda tsinxin—,
ko are mee xro sinthe ra ngain nunthe Judea sathinga ra ngaga'a jna.
15 Ko thi se'e ngata'a nchiandu'a, sania'a siruee thi sinao sasikao.
16 Ko thi se'e ngataon jngi, rukjan'a siruee lunthue. 17 ¡Anto tangi
tsu'en kain nchrii sintheyaa chjan ko kain nchrii ruchunda chjan
tetai ngain ncha'on mee! 18 Ko nchetse'en ra ñao Ndo Dio ixin
satsinga'a ra are kunithjaue kin, 19 ixin are mee anto tangi tsu'en,
ko thi tangi mee bagiku'an ni are nakuexinxin be'e nunthe ji'i, ko
isikuen'a. 20 Ko Ndo Dio kuanchrjanda'a batho tsjé ncha'on thi tangi
mee, ixin ja̱ rukanchrjanda ndo xru'in chujni ruxe'e, ko mee binche'e
ndo ixin anto thjue'e ndo chujni je'e ndo kuinchie'e ndo.

21 'Are mee ja̱ chrujan chujni rundathjo ra: "Nthi'i jii thi Cristo",
o "Nuji'a jii", ja'a ra dithikaon'a ra. 22 Ixin are mee tsununxin tsjé
thi rundachro ixin je'e thi Cristo ko tsjé thi rundachro ixin je'e thi
dayée juajnee Ndo Dio, aro ndua'a. Ko sinche'e na̱ tsjé thi chrjuin
dikon ni ko tsjé thi xra na'a dikunxin ni, ko ja̱ nchao kai sincheye'e
na̱ chujni ukuinchie'e Ndo Dio. 23 Aro tsje'e ra ixin xru'in tsu'an ra
ixin ja'an ubinthanu'a ra kain thi siku'en ji'i.

Rukjan tsii thi Xii juixin ngajni

(Mt. 24:29-35, 42-44; Lc. 21:25-36)

24 'Ko are tsjexin satho kain thi ncha'on anto tangi mee, kuthimejan
ncha'on isinchengasan'a nchaon ko kunithjao isinchengasan'a ba.
25 Kunutse singuxin ba ngajni ko kainxin thi jii ngajni ruxranga.
26 Kuthimejan sikon na na̱ ja'an, thi Xii juixin ngajni, si'i inaa
ngakjan thjui kunixin jié juachaxin. 27 Ko ja'an rurua'an angelna ixin
satse kainxin chujnina kuinchiaa, ni te nguixin nunthe ko ngajni.

28 ’Tangi ra ixin thi tu'en ntha higo: Are xesan chaan ntha, ja'a ra
unu'a ra ixin ujitunchiaon kunithjaue chrin. 29 Jañaa kai are sikon ra
kain yaa tsexi'in tsu'en, ja'a ra unu'a ra ixin ja'an uchiaon rukjan
na si'i inaa. 30 Atho ndua thi rindathjo ra ixin tsuenja kain ji'i,
kuthimejan ndase'en chujni sinthechon are mee. 31 Maski ngajni ko
nunthe ndasitjaan, aro thi ja'an ndachrjan jaan siku'en.
32 ’Aro xru'in kensen nu'e ncha'on ko hora are siku'en ji'i, ko
xru'in ángel nu'e ko kai ja'an, thi Xe'en Ndo Dio, nuna'a. Je'o Ndo
Dio, Ndudaa ná, thi nu'e.
33 ’Mexinxin ja'a ra tsje'e ra jian are siku'en kain ji'i ixin nua'a
ra ke'e hora tsii Nchaa ra. 34 Ko mee inchin naa xii sathji kjín ko
kuinthu'e xa nchiandu'a xa, aro sa'o thetu'en xa ni nche'e xree xa
sinche'e na̱ xra jikininxin ngain nchia mee, ko kuetu'en xa thi jinda
thi dixinxin ni nchia ixin senda jian. 35 Mexinxin tsje'e ra jian, ixin
nua'a ra kesa tsii nchee nchia mee, ¿atsii xa are utsukjin, o atsii xa
are uthie, o tsii xa are xra nduuyo o tsii xa are ujidingasaan? 36 O
rukinbe'o xa are ja'a ra techuen'a ra xa ko sithja ra xa tatechrin ra.
37 Thi ndathjo ra ji'i jeo'a ja'a ra tendathjo ra, ji'i ndachrjan ixin
kainxin chujni: ¡Tsje'e ra jian are siku'en kain ji'i!

Chujni kjuathexin ixin rutse na̱ Jesús

(Mt. 26:1-5; Lc. 22:1-2; Jn. 11:45-53)

14 1 Bitjaan yoo ncha'on ixin rukii thi kiai di'in pascua, thi
kiai jine na̱ niuthja chunda'a thi nchege'en ncho'o. Ko are
mee kain xi daana baketu'an ngain icha xi daana ko kain xi tjaago
ley kjuathexin xa kexreen runcheye'e xa Jesús ixin rutse xa ko
naruguenxon xa. 2 Aro ndachro xa:
—Suntho'a ná ji'i ngain kiai ixin kain chujni tsuñaua ná na̱.

Naa nchrii kuinthjithe ndaxrajni jaa Jesús

(Mt. 26:6-13; Jn. 12:1-8)

3 Are Jesús xra be'e ngain rajna Betania, ko be'e ngain nthanchaon
nthi̱'a̱ nchiandu'a Simón thi banchegi'in na̱ thi leproso, nthi̱'a̱
kunchie'en naa thi nchrii kunixin xruxrao dikunchjianxin juxon
xro marmol ko jiria naa ndaxrajni dikunchjianxin tsjo di'in nardo
ko anto renthe. Ko kunthai nchra xro mee ko kuinthjithe nchra

ndaxrajni ngata'a jaa Jesús. [4] Ko kanxion chujni be'e nthi̱'a̱ bikon na̱
ji'i bintheguñao na̱ ko kuexi'in na̱ ndachro na̱:
—¿Unda kuxinkua ndaxrajni yaa? [5] ¡Icha nchao rukuchjixin nda
inchin tsjexin dacha naa thi nche'e xra nguixin nano, ko tumi mee
nchao ruchjee ná chujni nua!
Ko binchesathe'e na̱ thi nchrii mee.
[6] Aro Jesús ndachro ngain na̱:
—Tanchrjanda ra nchrii yaa, ¿unda ncheñao ra nchra? Ixin
thi binche'e nchra ngajin anto jian. [7] Chujni nua kainxin ncha'on
sinthe na̱ ngaya'a ra, ko nchao tsjengijna ra na̱ are ja'a ra sinao ra.
Aro ja'an kainxin'a ncha'on sari'i ngaya'a ra. [8] Nchrii ji'i binche'e
nchra thi nchao binche'e nchra, ko ukuinga na nchra ndaxrajni ixin
ruxrabaxin na are undase'en na. [9] Atho ndua thi ja'an rindathjo ra
ixin nguii thi sikekin na̱ thi jian juajna ji'i, kai rundachro na̱ thi
binche'e nchrii ji'i, ixin jañaa ruxraxaunxin na̱ nchra.

Judas ndachro ixin rutse na̱ Jesús

(Mt. 26:14-16; Lc. 22:3-6)

[10] Kuthimejan Judas Iscariote, naa thi theyoo chujni bakao Jesús,
kjui bitsje'e kain xi daana icha renthe ko nichjee xa ixin kexreen
je'e rugajon Jesús ngain xa. [11] Ko are je'e xa kui'in xa ji'i, anto chee
xa ko ndachro xa ixin rugajon xa tumi. Kuthimejan Judas kuexi'in
xraxaon ixin kexreen sinche'e ixin sinchechie'en Jesús ngain xa.

Jesús bineka'o thi theyoo chujni bakao

(Mt. 26:17-29; Lc. 22:7-23; Jn. 13:21-30; 1 Co. 11:23-26)

[12] Ncha'on sa'o are thexinxin kiai bajine na̱ niuthja baganke'a
na̱ thi denxin ncho'o ko baguen na̱ kuleko. Ni theyoo bakao Jesús
kunchie'en na̱ ngain je'e ko banchiangi'i na̱:
—¿Thinoo sinthachjianxin ná thi sunthexin ná kiee pascua?
[13] Kuthimejan Jesús kuetu'en yoo chujni bakao ko ndachro ngain na̱:
—Thji ra Jerusalén, ko nthi̱'a̱ setan ra naa thi xii jidikao naa
nchiixra jinda ko rue'e ra xa. [14] Ko ngain nchia sixi'in xa, nthi̱'a̱
ndachexin ra thi nchiandu'a: “Xi tjaago danchiangi xa: ¿Thinoo
sinekianxin chujnina pascua ji'i?” [15] Ko thi nchiandu'a mee tsjagu'a ra
naa nchia jié ngain piso yuxin. Nthi̱'a̱ nchechjianxin ra thi sunthe ná.

16 Kuthimejan kayui ni mee sakjui na̱ ko are biji na̱ ngain rajna
bithja na̱ kain inchin Jesús ndachro. Ko nthi̱'a̱ binchechjian na̱ thi
rune na̱ ngain kiai.
17 Ko are undakunaxin xe'e Jesús bijikao ni theyoo chujnii
bagakao. 18 Ko are utene na̱ ngain nthanchaon, Jesús ndachro ngain
na̱:
—Ja'an ndua rundathjo ra ixin naa ra xro tenthe ra ngajin sajon
na ngain chujni ningakunna.
19 Ko kain na̱ ndabinthechiin na̱ ko kuexi'in na̱ banchiangi'i na̱
Jesús, ko ndachro na̱:
—¿A ja'an?
20 Ko Jesús ndachro:
—Jaan, naa xro theyoo ra, thi jinchetjao niuthjee ngain laato
rinenxin ja'an. 21 Ndua, ja'an thi Xii juixin ngajni, rugunda se'en na
inchin jitaxin ngain xruen Ndo Dio, aro ¡anto tangi tsu'en thi xii
sajon na ngain chujni ningakunna! Icha jian xii mee rukunkji'a xa.
22 Ko are xrateneo na̱, Jesús kuaa niuthja ko kuexruxi'in Ndo
Dio, ko kunchjenga nio, kuthimejan bajon nio ngain ni theyoo ko
ndachro ngain na̱:
—Jinthe ra, ji'i ruchro nthau'na.
23 Kuthimejan kuaa thi jiria vino ko kuexruxi'in Ndo Dio ko bajon
ngain na̱ ko kain na̱ bi'i na̱ vino. 24 Ko ndachro ngain na̱:
—Ji'i jnina, thi jitunchjianxin inaa trato narua ngain Ndo Dio.
Ko jnina singo jni ixin ruxengaxin 'na thi jian'a nche'e tsjé chujni.
25 Aro rindathjo ra ixin ja'an irukjan'a na si'i ndee tho uva, tsija
ncha'on are si'i vino naruaxin nthi̱'a̱ thi thetu'an Ndo Dio.

Jesús ndachro ixin Pedro rundachro ixin chunxin'a je'e

(Mt. 26:30-35; Lc. 22:31-34; Jn. 13:36-38)

26 Ko are juexin binthetsje na̱ Salmos, sabinthekji na̱ ngain
jnanchjan di'in Ntha Olivo. 27 Kuthimejan Jesús ndachro ngain na̱:
—Kain ra sinthechi'in ra ko tatsinthuna ni ra, ixin ngain Xruen
Ndo Dio ndachro: “Nasuenxon thi thingaria kuleko ko kain kuleko
ndaruchjekee ba.” 28 Ko are ja'an ruxechon na, ja'an icha sa'o tsji
ngain nunthe Galilea ke ja'a ra.
29 Kuthimejan Pedro ndachro ngain Jesús:
—Maski kainxin na̱ tatsinthu'a na̱, aro ja'an na'i.

30 Kuthimejan ndachro Jesús:
—Ja'an ndua rindathjo ixin ngain thie ji'i, xra rutsje'a
kunthaxichia yoo nthi'a ko ja'a uninxin nthi'a rundachro ixin
chunxin'a na.
31 Pedro ndachro:
—Maski nasuenxon na na̱ inchin se'en suixin, aro rundachrjan'a
ixin chunxin'a.
Ko xraje'o nichja ni ikainxin bagakao Jesús.

Jesús nichjee Ndo Dio ngain Getsemaní

(Mt. 26:36-46; Lc. 22:39-46)

32 Kuthimejan Jesús kunixin chujni bakao biji na̱ ngain nunthe
di'in Getsemaní, ko nthi̱'a̱ Jesús ndachro ngain na̱:
—Nthi'i dinthe ra ko chunna ra ixin ja'an sinichjaa Ndo Dio.
33 Ko Jesús sabikao Pedro, Jacobo ko Juan, ko kuexi'in kunu'e
naa juachjaon anto suji ngain anseen. 34 Kuthimejan je'e ndachro:
—Ja'an tununa ngain ansenna naa juachjaon anto suji ko tununa
ixin ndase'en na. Dithu'a ra nthi'i ko dinthechrin'a ra.
35 Ko Jesús sakjui nchion icha kjín ko nthi̱'a̱ bethuxin ko biseta'a
nunthe ko nichjee Ndo Dio. Ko banchia ixin ja̱ nchao, rugatho'a thi
anto tangi ruku'en. 36 Ko are jinichjee Ndo Dio ndachro:
—¡Suixin, Ndudana! Suixin nchao dinche'e kain, mexinxin ja̱
nchao tanchrjanda'a na satho thi anto tangi tsunna; aro tsuen'a
inchin ja'an rina'o, ncho tsu'en inchin Suixin rinao.
37 Kuthimejan je'e kjan ngain thi nii chujni bikao, ko are je'e biji
nthi̱'a̱, je'e na̱ utadinthejua na̱. Ko ndachro ngain Pedro:
—Simón, ¿autarichrin? ¿Akuixian'a tabaritsje'e naa hora?
38 Tadinthetsje'e ra ko nchetse'en ra ñao Ndo Dio ixin xru'in thi
jian'a sita'a ra. Ndua, espiritua ra tajichue'on ke'e siku'en, aro
nthau'a ra suji'a nthao.
39 Ko yuxin nthi'a je'e kjan nichjee Ndo Dio ko xraje'o nichja
ngain ndo. 40 Kuthimejan je'e kjan ko bithja na̱ tatejua na̱ inaa ixin
jmakon na̱ ikuixin'a ixin kuthachrin, ko ibenue'a na̱ ke'e rundachro
na̱ ngain Jesús. 41 Kuthimejan are ukjan nthi'a ninxin, Jesús ndachro
ngain na̱:
—Xra tadinthechrin ra ko nchejuga'a ra. ¡Uxingama'a ra! Ixin
ujuii thi hora are ja'an, thi Xii juixin ngajni, sinchechie'en na na̱

ngaa raa chujni jian'a. [42] ¡Dingathjen ra sachjin ná, ixin ujuii thi
tsjaago na ngain ni rutse na!

Tse na̱ Jesús

(Mt. 26:47-56; Lc. 22:47-53; Jn. 18:2-11)

[43] Ko Jesús xra jañaa jinichja are juibe'o Judas, naa ni theyoo
bakao, ko jirue anto tsjé chujni teyaa na̱ espada ko nthaa, ixin xi
daana baketu'an ngain icha xi daana ko ni thetu'an ngain rajna, ni
mee ni rua'an kain chujni te'i. [44] Ko Judas, thi bindachro kexreen
rutse na̱ Jesús, mee udindachro ngain kain chujni juia'o:
—Thi ja'an tsetuxin ixin ruchja'a juajna, je'e mee Jesús, tse ra
jian ko sathji'o ra.
[45] Ko are Judas ujuii, je'e kunchie'en ngain Jesús ko ndachro:
—Suixin thi tjaago.
Ko kuetuxin Jesús ixin chjee juajna. [46] Kuthimejan chujni tse na̱
Jesús.
[47] Aro naa ni bakao Jesús bantsje espadee ko kunchriji'in
ndatsjuen naa xi nche'e xree xi daana icha renthe. [48] Ko Jesús
ndachro ngain kain chujni:
—¿Aujui'i ra kunixin espada ko nthaa ixin bitse ni ra, inchin ja̱
rukji naa xi che'e? [49] Kain ncha'on bari'i ngaya'a ra ixin banthakua'an
ra ngain ni'ngo icha renthe ko tse'a ni ra. Aro kain ji'i jitu'en, ixin
sikuenxin kain thi dikji̱n ni bagayee juajnee Ndo Dio ngain Xruen ndo.
[50] Ko kain ni bakao Jesús kuinthu'e na̱ je'o, ko sakuinga na̱.

Naa xan xii sakuinga

[51] Kai naa xan xii baruee Jesús, je'o naa manta betsaa xan, ko are
tse na̱ xan, [52] je'e xan bachrjengaxin xan lunthue xan ko thulucho
xan sakuinga xan.

Jesús ngathexin kon ni nche'e jie̱

(Mt. 26:57-68; Lc. 22:54-55, 63-71; Jn. 18:12-14, 19-24)

[53] Kuthimejan ni tse Jesús sabikao na̱ ngain nchiandu'a xi daana
thetu'en icha xi daana, ko nthi̱'a̱ binthexrathe kain xi daana icha renthe,
xi tjaago ley ko ni thetu'an ngain rajna. [54] Ko Pedro kjín jiruexin ko biji
ngain patiue nchiandu'a xi daana thetu'en kain xi daana. Nthi̱'a̱ bixi'in

Pedro ko tabe'e ngayee xi tenda nchia ko xixru'e ngain xru'i jiche nthi̱'a̱
55 Kain xi daana icha renthe ko kain xi nche'e jie̱ kjuee xa thi jian'a
runchekaxin xa Jesús ixin nchao naruguenxon xa. Aro xru'in jian'a
bithje'e xa. 56 Ko tsjé chujni kunchie'en ixin ndachro na̱ thi ndua'a
ixin Jesús, aro jejee banichja na̱. 57 Kuthimejan binthekunchie'en
kanxion chujni ixin nichja na̱ thi ndua'a ixin Jesús ko ndachro na̱:
58 —Ja'an na̱ kuian na̱ ndachro xii yaa: “Ja'an nchao tsunxanthe
ningu'e Ndo Dio, ni'ngo binchechjian chujni, ko ngain ncha'on
ninxin sinthachjian inaa ningo ko je'a chujni sinchechjian ningo.”
59 Ko xra kjuathexin'a choo na̱ jian ixin xra jejee banichja na̱.
60 Kuthimejan xi daana thetu'en kain xi daana bingathjen xa
ngayee kainxin na̱ ko banchiangi'i xa Jesús:
—¿Axru'in rundachro ja'a? ¿Axru'in rundachro ixin thi jinichja
chujni te'i ixin ja'a?
61 Aro Jesús tenkua ko xru'in bathe'e, mexinxin je'e xa kjan xa
banchiangi'i xa inaa ko ndachro xa:
—¿Aja'a thi Cristo, thi Xe'en Ndo Dio?
62 Ko Jesús ndachro:
—Jaan, ja'an. Ko sikon ni ra ja'an, thi Xii juixin ngajni, sari'i
ngain rajianxiin Ndo Dio, thi chunda kainxin juachaxin, ko kai sikon
ni ra are rukjan na si'i ngakjan thjui.
63 Kuthimejan je'e xi daana thetu'en kain xi daana anto guñao xa
ko kuinchje xa lunthue xa ko ndachro xa:
—¡Irugunda'a tsjee ná icha chujni runichja ixin thi binche'e xii
ji'i! 64 Ja'a ra ukui'in ra kexreen nichja xa jian'a ixin Ndo Dio. ¿Ke'e
xraxaon ra?
Ko kainxin na̱ ndachro na̱ ixin Jesús jikininxin se'en.
65 Kuthimejan kanxion na̱ kjuanito na̱ ndathee na̱, ko kueje'e na̱
jmakon Jesús ko xrangii na̱ thon ko xra ndache na̱:
—¡Ndachro kensen bintja!
Ko kain xi tenda nchia kjuaaya xa ngain Jesús.

Pedro ndachro ixin je'e chunxin'a Jesús

(Mt. 26:69-75; Lc. 22:56-62; Jn. 18:15-18, 25-29)

66 Are Pedro tajii nduja ngain patio, biji ngain je'e, naa nchri
nche'e xree xi daana thetu'en kain xi daana. 67 Ko are bikon nchra
Pedro tajixixru'e ngande'e xru'i, je'e nchra ndachro nchra:

—Ja'a kai bakji'o Jesús, thi juixin rajna Nazaret.
68 Aro Pedro ndachro ixin ndua'a ko ndachro ngain nchra:
—Ja'an chunxin'a xii yaa, ko nuna'a ke'e rinichja ja'a.
Kuthimejan sakjui thi dixinxin ni patio. Ko tuin tsje kunthaxichia.
69 Aro nchri nche'e xra mee kjan nchra bikon nchra Pedro inaa, ko kuexi'in ndachro nchra ngain ni te nthi̱'a̱:
—Xii ji'i naa xi bagakao Jesús.
70 Ko Pedro kjan ndachro ixin ndua'a. Kuthimejan kain ni te nthi̱'a̱ kjan ndachro na̱ ngain Pedro:
—Jaan ndua, ja'a naa chujni bakao Jesús, ixin ja'a kai chujni juixin nunthe Galilea.
71 Kuthimejan Pedro banchia rugetsingata'a thi jian'a ko ndachro:
—Chunxin'a xii yaa, thi ja'a ra ndachro ra.
72 Ko tuinxion tsje kunthaxichia inaa. Kuthimejan Pedro xraxaon thi ndachro Jesús ngain je'e: “Xra rutsje'a kunthaxichia yoo nthi'a ko ja'a uninxin nthi'a urundachro ixin chunxin'a na.” Ko are xraxaon ji'i be'e tsjanga.

Jesús ngathexin kon Pilato

(Mt. 27:1-2, 11-14; Lc. 23:1-5; Jn. 18:28-38)

15 1 Are ubingasaan kain xi daana baketu'an ngain icha xi daana, xi tjaago ley, kain ni thetu'an ngain rajna ko kain ni nche'e ji̱e̱ kjuathexin na̱ ixin kexreen sinche'e na̱, kuthimejan kuia na̱ Jesús ko bikao na̱ ngain Poncio Pilato. 2 Ko Pilato banchiangi'i Jesús, ko ndachro:
—¿Aja'a thi Rey ni judío?
Ko Jesús ndachro:
—Jaan, jañaa inchin ja'a ndachro.
3 Ko kain xi daana baketu'an ngain icha xi daana anto tsjé bankata'a na̱ Jesús. 4 Mexinxin Pilato kjan banchiangi'i Jesús inaa, ko ndachro:
—¿A ko xru'in rundachro ja'a? Thi'in kain thi jian'a tenichja na̱ ixin ja'a.
5 Aro Jesús xru'in bathe'e. Ko Pilato ibenue'a ke'e ruxraxaon ixin Jesús.

Chujni banchia ixin Jesús se'en

(Mt. 27:15-31; Lc. 23:13-25; Jn. 18:38—19:16)

[6] Ko ngain kain kiai pascua Pilato bakanchrjanda naa thi teaxi'in
ko ni rajna bakinchie'e kexe'e thi bakanchrjanda. [7] Ko ngain ncha'on
mee be'e ngaxi'in ndu'a xiiso naa xii bi'in Barrabás ko ikanxion
chujnii, thi bintheguen chujni are baketuka'o na̱ ni romano. [8] Ko are
xrathe tsjé chujni, kuexi'in na̱ ndache na̱ Pilato ixin tsanchrjanda
naa thi jiaxi'in, jañaa inchin kuku'en na̱ ngain kain kiai. [9] Ko Pilato
ndachro ngain na̱:
—¿Arinao ra tsanchrjanda thi ja'a ra nchegi'in ra Rey ni judío?
[10] Jañaa ndachro Pilato ixin je'e benu'e ixin kain xi daana
thetu'en icha xi daana kunchjue'e xa ngain Jesús, mexinxin juiau'e
na̱ ngathexin kon. [11] Aro kain xi daana baketu'an ngain icha xi
daana ndache xa chujni ixin rundachro na̱ ngain Pilato ixin Barrabás
thi sachrjexin ndu'a xiiso. [12] Kuthimejan Pilato ndachro ngain na̱:
—¿Ke'e rinao ra sintha'a ja'an ngain thi ja'a ra nchegi'in ra Rey
chujni judío?
[13] Ko kain na̱ kuyao na̱ ko ndachro na̱:
—¡Thenganito ntha cruz!
[14] Kuthimejan Pilato ndachro ngain na̱:
—Aro, ¿ke'e jian'a binche'e?
Ko je'e na̱ kjan na̱ ndachro na̱ suji inaa:
—¡Thenganito ntha cruz!
[15] Ko Pilato binao bithu'e jian ngain chujni, mexinxin bantsje
Barrabás ko kuanchrjanda sakjui, ko kuetu'an ixin bintja na̱ Jesús.
Kuthimejan Pilato bajon Jesús ixin kuenganito na̱ ntha cruz.
[16] Kuthimejan xi soldado sabikao xa Jesús ngain patiue nchiandu'a
Pilato ko bayẹe xa kainxin xi soldado. [17] Ko kuentsaa xa Jesús naa
luntho jatse suji, ko binchekjinga xa naa ntha ncha'a dinthekạạ xa.
[18] Ko kjuanua xa ko ndachro xa suji:
—¡Thjengijna ni ra, ja'a thi thetu'en ni judío!
[19] Ko xrangii xa nthaa jaa, ko kjuanito xa ndathee xa, ko
binthegethuxin xa ngain Jesús ixin runchesaye'e xa. [20] Kuthimejan
are juexin kjuanua xa, bantsje'e xa luntho jatse binchetsaa xa ko
binchengaa xa lunthue, ko sabikao xa ixin kuenganito xa ntha cruz.

Kuenganito xa Jesús ngain ntha cruz

(Mt. 27:32-44; Lc. 23:26-43; Jn. 19:17-27)

21 Ko are tedachrjekauxin xa Jesús nthi̱'a̱, betan xa naa thi xii
kjanxin ngataon jngi ko binchekama xa ntha cruz, ko xii ji'i bi'in
Simón, ko dikixin xa rajna Cirene. Ko xii mee kjui ndudee Alejandro
ko Rufo.
22 Ko bikao xa Jesús ngain jna di'in Gólgota, ko ji'i ruchro Thi jii
Nthaluro Jaa Chujni. 23 Ko nthi̱'a̱ binao xa runchegi'i xa Jesús vino
jithekjan ndee ka di'in mirra, aro Jesús bi'a vino mee. 24 Kuthimejan
are ukuenganito xa Jesús ngain ntha cruz, kain xi soldado tsuntaon
xa ixin kensen rugithue'e lunthue Jesús.
25 Jesús dakao benganito ntha cruz inchin a las nueve. 26 Ko
bake'e na̱ naa thi dikji̱nta'a thi jitaxin ixin unda kuenganito xa Jesús
ngain ntha cruz, ko ja'in betaxin:

"Rey Chujni Judío."

27 Ko chrikee Jesús kai kuenganito xa ntha cruz yoo xi che'e, naa
xa be'e no rajianxiin Jesús ko inaa xa no rajngunxin. 28 Ko jañaa
bikuenxin thi jitaxin ngain Xruen Ndo Dio thi ndachro: "Ko guen na̱
inchin duen na̱ chujni nche'e jian'a."
29 Ko kain ni bagatho nthi̱'a̱ banchengithjen jaa na̱ ko banichja na̱
jian'a ixin Jesús, ko bandachro na̱:
—Ja'a thi ndachro ixin rukunxanthe ni'ngo icha renthe ko ngain
ncha'on ninxin rukjan runchechjian ni'ngo inaa. 30 ¡Danianxin ntha
cruz, ja̱ ndua ja'a Xe'en Ndo Dio!
31 Ko kain xi daana baketu'an ngain icha xi daana ko xi tjaago
ley, kjuanua xa Jesús ko ndachro xa:
—Je'e nchao kjuengijna icha chujni, aro je'e chro'a danianxin
ntha cruz. 32 Ja̱ ndua je'e thi Cristo ko thetu'en ni judío, ncho
dañianxin ntha cruz ko suthikaon ná je'e.
Ko kayui thi xii be'e nganito ntha cruz kjuanua xa Jesús.

Be'en Jesús

(Mt. 27:45-56; Lc. 23:44-49; Jn. 19:28-30)

33 Ko ngusine ncha'on kuexi'in kunaxin xe'e nguixin nunthe ko
batho nii hora ko xra naxin xe'e be'e. 34 Ko a las tres Jesús kuyao
suji, ko ndachro:

—Eloi, Eloi, ¿lama sabactani? —ko ji'i ruchro: Diuna, Diuna, ¿unda ndakuinthuna ja'on?

35 Ko kanxion ni te nthi̱'a̱ kui'in na̱ mee ko ndachro na̱:

—Thi'in ra, xii mee jidaye̱e xa Elías.

36 Ko naa thi xii jii nthi̱'a̱ kuinga biruee naa thi datse jinda inchin chjon, ko xrangi xa vinagre ko kuenkjin xa kon naa nthaa ko chjee xa Jesús ixin rugi'i, ko ndachro xa:

—Chu'en ra. Sukon ná ako tsii Elías ixin sinchegania.

37 Aro Jesús kuyao suji, ko ndabe'en. 38 Ko are mee thi manta bethua ngaxi'in ni'ngo icha renthe, nui kuexinxin bichjenga nguii manta. 39 Ko xi thetu'an naa renkia xi soldado tajitsje'e thi jii Jesús, ko are bikon kexreen be'en, je'e ndachro:

—Jaan, ndua xii ji'i Xe'en Ndo Dio.

40 Ko nthi̱'a̱ kai be'e kanxion nchrii ko kjínxin tatetsje'e nchra thi jitu'en. Nthi̱'a̱ ngain nchra be'e María Magdalena, Salomé ko María, thi janee Jacobo ko José. 41 Ko nchrii te'i kai baruee nchra Jesús ko bayaku'en nchra je'e are be'e ngain nunthe Galilea. Kai be'e kanxion ni nchrii ruee je'e are kjui ngain rajna Jerusalén.

Xrabaa Jesús

(Mt. 27:57-61; Lc. 23:50-56; Jn. 19:38-42)

42 Ko mee kjui viernes tsukjin, thi ncha'on banche'e na̱ kain ixin bachu'en na̱ thi ncha'on banchejuga'a na̱. 43 Mexinxin jaikua juii naa xii bi'in José thi juixin rajna Arimatea, ko xraon'a kunchie'en ngain Pilato ko banchia Jesús. Ko José kjui naa xii bechunda jié juachaxin ngakjan ni nche'e jie̱, ko kai jichu'en thi ncha'on tsetu'an Ndo Dio. 44 Pilato anto kuise'en are kunu'e ixin Jesús be'en, mexinxin rua'an xi capitán ixin biganchiangi xa a ko ndua ndabe'en Jesús. 45 Ko are xi capitán ndachro xa ixin ndua undabe'en Jesús, Pilato bajon juachaxin ngain José ixin nchao sarugikao Jesús. 46 Kuthimejan José bincheganianxin Jesús ngain ntha cruz ko kuensia naa manta dike'na, ko bikaan ngain naa chinthi dikunchjian ngado'o naa jna. Kuthimejan je'e kuejee chinthi kunixin naa xro jié. 47 Ko María Magdalena ko María janee José bikon na̱ thinoo xrabaa Jesús.

Xechon Jesús

(Mt. 28:1-10; Lc. 24:1-12; Jn. 20:1-10)

16 [1] Ko are ubatho ncha'on nchejuga'a na̱, María Magdalena,
Salomé ko María janee Jacobo, dike'na na̱ naa nda xruan
anto xrajni ixin rukinga na̱ nthau'e Jesús. [2] Ko ncha'on domingo,
thi ncha'on thexinxin semaana, juii na̱ ngain chinthi are uchri'in
ncha'on. [3] Ko thinga tendache choo nchra ngatja nthi'á:
—¿Aro kensen sinthjian na̱ xro jié jijexin chinthi?
[4] Ko are bintheji nchra, binthegikon nchra ixin thi xro anto jié
udikingi xro. [5] Ko are binthexi'in nchra thi jii chinthi, nthi̱'a̱ bikon
nchra naa xan xii no rajianxin thi be'e Jesús, ko lunthue xan rua ko
jini luntho. Ko je'e nchra binthexraon nchra. [6] Aro xan xii ndachro
xan ngain nchra:
—Xraon'a ra. Ununa ixin tethjee ra Jesús thi juixin rajna Nazaret,
thi kuenganito na̱ ntha cruz. Aro je'e uxechon ko iko'a nthi'i. Tsjexin
ra thi be'e. [7] Anchee thji ra ngain ni bakao Jesús, ko ngain Pedro,
ko ndache ra na̱: "Jesús jitau'an ra nthi'á ixin tsji ra ngain nunthe
Galilea. Ko nthi̱'a̱ sikon ra je'e, jañaa inchin ndathjo ra."
[8] Ko je'e nchra tethinga nchra sakjuixin nchra ngain chinthi ixin
anto texranga nchra ixin binthexraon nchra. Ko ixin anto binthexraon
nchra, mexinxin ixru'in kensen ndache nchra thi bintheku'en nchra.

Jesús kununxi'in María Magdalena

(Jn. 20:11-18)

[9] Kuthimejan are uxechon Jesús ngain thi ncha'on thexinxin
semaana, je'e kununxi'in María Magdalena, nchri kuxrue'en ixin
Jesús are bachrje'e nchra thi yaato espíritu jian'a bechunda nchra.
[10] Ko je'e María Magdalena kjui binchenu'e ni bakao Jesús, aro ni
te'i tetsjanga na̱ ko techiin na̱ ixin Jesús. [11] Ko are kui'in na̱ ixin
Jesús jichon, je'e na̱ bithikaon'a na̱.

Jesús kununxi'in yoo chujni bakao

(Lc. 24:13-35)

[12] Kuthimejan Jesús kununxi'in iyoo chujni bakao, ko ni te'i
teyaa na̱ nthi'á satethji na̱ ngataon jngi, aro je'e na̱ xrabatsuan'a na̱.

13 Kuthimejan kayui ni te'i kjui na̱ ko ndachro na̱ ngain ni icha thi
ku'en, aro ni icha xra bithikaon'a na̱.

Jesús kuetu'an thi sinche'e ni apóstol

(Mt. 28:16-20; Lc. 24:36-49; Jn. 20:19-23)

14 Ko Jesús juexinxin xraago ngain ni thejngo bakao, are tene na̱
ngain nthanchaon. Ko je'e binchesathe'e na̱ ixin bithikaon'a na̱ ko
atho cha thinxin na̱, ixin bithikaon'a na̱ thi ndachro chujni bikon
je'e ixin uxechon. 15 Kuthimejan Jesús ndachro ngain na̱:
—Thji ra nguixin nunthe ko ndache ra kainxin chujni thi jian
juajna. 16 Ko thi chujni sithikaon ko sigithe, rukjan inaa chujni
narua ko xru'in ncha'on tsjexin. Aro thi chujni sithikaon'a, Ndo
Dio sinche'e na̱ jie̱. 17 Ko ji'i sinche'e chujni sithikaon na na̱ ja'an:
Santsjexin na̱ espíritu jian'a ngain chujni kunixin juachaxinna
runichja na̱ inaa ngigua, 18 raa na̱ rutsexin na̱ kunchee ko ja̱ si'i na̱
chrujan xruan naduenxon chujni, xru'in tsu'en na̱, ko kai tsenta'a
raa na̱ ngata'a chujni ni'i ko tsuxrue'en na̱.

Jesús sakuajiin ngajni

(Lc. 24:50-53)

19 Ko are Nchaa ná Jesús juexin nichjee na̱, je'e sakuajiin ngajni
ko be'e no rajianxiin Ndo Dio. 20 Ko chujni bakao Jesús, kjui na̱
nguixin nunthe ko kjuaago na̱ thi jian juajna. Ko Jesús bakjengijna
na̱ ngain xra banche'e na̱, ko baxraago ngain juajna thi na'a
bagikunxin chujni banche'e ni te'i.

Thi Jian Juajnee Jesucristo dikjin Lucas

Lucas dikjin juajna ji'i

1 [1] Tsjé chujni binao na rukjin na thi ku'en Jesucristo ko thi je'e
binche'e ngata'a nunthe ji'i. [2] Jañaa inchin binthakuan ná ni
bikon kain thi binche'e Jesús are nandaa kuexinxin xree ko je'e na
kjuengijna na je'e ixin ndache na chujni thi jian juajna. [3] Mexinxin
ja'an kai banchiangi jian ixin kain thi binche'e Jesús are nandaa
kuexinxin xree, ko ja'an xraxa'on ixin jian jii ke ja'an rukjin na kain
ji'i inchin ku'en, ixin ja'a Teófilo nchao rutsje'e xroon ji'i. [4] Ko jamee
ja'a jian tsunu'a thi ndua kukua'an.

Naa ángel bindachro ixin tsunkji'i Juan thi sinchegithe chujni

[5] Are Herodes be'e rey ngain nunthe Judea, are mee be'e naa xi
daana bi'in Zacarías. (Je'e be'e ngain chujnii xi daana, ni bi'in Abías.)
Ko chri'i Zacarías bi'in nchra Elisabet, ko kayui na bachrjeninxin na
ngain chujnii Aarón, thi kjui sa'o xi daana. [6] Ko kayui na anto jian
na ngathexin kon Ndo Dio ko anto bagithikaon na kain thi kuetu'an
ndo, ko jañaa xru'in chujni banichja jian'a ixin je'e na. [7] Aro je'e na
xru'in chjan binthechunda na ixin Elisabet chro'a banchekunkji'i
chjan, ko kayui na ujunchjan binthe na.

[8] Naa ncha'on Zacarías ko ni bancheka'o xra, bi'in Abías ko ni
te'i ubikininxin runche'e na xra ngaxi'in ningu'e Ndo Dio. [9] Aro
icha sa'o je'e na bakinchie'e na kensen runche'e xra, ko Zacarías
bithutaon ixin je'e sixi'in ngaxi'in ningu'e Ndo Dio ixin tsjaaga
tsjuka. [10] Ko are nguii jitjaaga Zacarías tsjuka ngaxi'in ni'ngo, kain
chujni tatenichjee na Ndo Dio nduja. [11] Ko are xratajixi'in Zacarías
ngaxi'in ni'ngo bikon naa angeel Ndo Dio tajingathjen ngande'e gi'i
thi jichexin tsjuka no rajianxiin Zacarías. [12] Are je'e bikon ángel
mee, je'e benue'a ke'e runche'e ixin anto xraon. [13] Aro ángel mee
ndachro ngain Zacarías:

—Zacarías xraon'a, ixin Ndo Dio kui'in thi ja'a binchetse'en ñao,
mexinxin chri'a Elisabet sinchekunkji'i naa chjan, ko ja'a sinchegi'in
xan Juan. [14] Ko ja'a anto rucha'a ko anto chrjuin tsunu'a, ko tsjé
chujni ruchee na ixin tsunkji'i chjan mee. [15] Ko xa'an mee usechunda

xan juachaxiin Ndo Dio. Chjan mee si'a xan vino ko thi kuanxin
chujni, ko ruchunda xan anto tsjé juachaxiin Espíritu Santo are xra
se'o xan ngaxi'on tse'e janee xan. 16 Ko ixin thi je'e xan sinche'e xan,
tsjé chujni ngain nunthe Israel rukjan na̱ sinchesaye'e na̱ Ndo Dio,
thi chunda kain juachaxin. 17 Je'e xan ji'i, xan tsii sa'o ke Cristo,
ko ruchunda xan xraje'o espíritu ko xraje'o juachaxin ke bechunda
profeta Elías, ixin je'e xan tsjague xan ni nduda'a kexreen sinao na̱
xe'en na̱, ko thi chujni dithikaon'a Ndo Dio tsangi na̱ sithikaon na̱
ndo. Ko jamee chujni nchao sayée na̱ Cristo are je'e tsii.

18 Zacarías banchiangi'i ángel mee ko ndachro:

—¿Kexreen sithikaunxin ja'an ji'i? Ixin ja'an anto dachrii na ko
chri'na anto nachrichjan nchra.

19 Ángel mee ndachro:

—Ja'an Gabriel na, ko rintha'a kain thi thetu'an Ndo Dio. Ko
je'e thi kuetunna ixin bindathjo thi jian juajna ji'i. 20 Aro jai, ixin
ja'a bithikaon'a thi ja'an ndathjo, ja'a tsuthapo, ko chro'a runichja
sithjaja ncha'on tsunkji'i xa'an.

21 Ko nguii mee, kain chujni nthi̱'a̱ techu'en na̱ sachrje Zacarías, ko
binthechu'en na̱ see ko xraon na̱ ixin Zacarías anto kunchrje'en ngaxi'in
ni'ngo. 22 Ko are je'e bachrje, ichro'a nichja ngain na̱. Kuthimejan
xraxaon na̱ ixin chrujan kjuague Ndo Dio ngaxi'in ni'ngo. Ko Zacarías
je'o bakjaguxin kunixin raa thi binao rundachro ixin ndakuthapo.

23 Are Zacarías juexin binche'e xra kain ncha'on ngain ni'ngo icha
jié, sakjui nchiandu'a. 24 Kuthimejan chri'i Zacarías ubeyaa nchra
chjan, ko ibachrjexin'a nchra nchiandu'a nchra na'o kunithjao, ko
xraxaon nchra: 25 "Ndo Dio bajon juachaxin ixin ja'an riyaa chjan,
ko jai chujni itsjano'a na na̱."

Naa ángel bindachro ixin tsunkji'i Jesús

26 Batho inkjaon kunithjao, Ndo Dio rua'an ndo ángel Gabriel ngain
nunthe Galilea ngain naa rajna di'in Nazaret 27 ixin bitsje'e naa xan
nchrii bi'in María, xan nchrii mee xru'in xii kathe xan, aro urukuthe'e
xan ngain naa xii bi'in José, xi bachrjeninxin chujnii rey David. 28 Ángel
mee bixi'in thi nchia jixi'in xan nchrii mee, ko ndachro ngain xan:

—¡Ja'an bichja'a juajna ixin Ndo Dio anto rinao ndo ja'a! Ndo
Dio jii ngajin ko icha binthanchaon ndo ja'a ke kainxin nchrii.

29 Ko María xratao tabe'e ko xraxaon ixin ke'e ruchro thi juajna
chjee ángel. 30 Kuthejan ángel mee ndachro:

—María, xraon'a, ixin Ndo Dio binthanchaon ndo ja'a. [31] Jai ja'a
sariya'a naa chjan ko are usinchekunkji'i xan, ja'a sinchegi'in xan
JESÚS. [32] Chjan mee anto renthe se'e xan, ko sinchegi'in na̱ xan
Xe'en Ndo Dio, ndo thjen ngajni. Ko je'e ndo ruchjee xan juachaxin
se'e xan rey inchin ndo dachri'i xan xrachrjen bi'in David are sa'o.
[33] Jamee je'e xan tsetu'an xan ngain nunthe Israel kainxin ncha'on,
ko thi je'e xan tsetu'an xan xru'in ncha'on tsjexin.

[34] Kuthejan María banchiangi ngain ángel mee ko ndachro:

—¿Kexreen tsu'en ji'i, ixin ja'an xru'in xii riki'an?

[35] Ángel ndachro ngain María:

—Espíritu Santo tsii ngajin ja'a ko juachaxiin Ndo Dio, ndo
thjen ngajni sisiandajin inchin naa thjui. Mexinxin thi chjan ja'a
sinchekunkji'i, jian xan ngathexin kon Ndo Dio ko si'in xan Xe'en
Ndo Dio. [36] Ko kai nchri primaa, Elisabet, sinchekunkji'i nchra naa
chjan maski unachrichjan nchra. Mexinxin thi nchrii ndachro chujni
ixin chro'a sinchekunkji'i chjan, jai je'e nchra uchunda nchra inkjaon
kunithjao jiyaa nchra xe'en nchra [37] ixin xru'in tangi jii ixin Ndo Dio.

[38] Kuthejan María ndachro:

—Ja'an dithika'on kainxin thi thetu'an Ndo Dio; ko mexinxin
Ndo Dio nchao sinche'e ndo ngajin inchin ja'a ndachjejin na.

Ko juexin nichja ángel mee, sakjui.

María kjui bitsje'e Elisabet

[39] Ko tsje'a ncha'on batho, María tuin kjui bitsje'e Elisabet, thi
be'e ngain naa rajna ngaga'a jnee nunthe Judea. [40] Ko are María biji
nthi̱'a̱, bixi'in nchiandu'a Zacarías ko chjee juajna Elisabet.

[41] Ko Elisabet are kui'in juajnee María, chjan beyaa Elisabet
kuingi xan ngaxi'in tse'e, ko are mee Espíritu Santo juii kunixin anto
tsjé juachaxin ngain Elisabet. [42] Kuthejan Elisabet seen ndachro
ngain María:

—Ndo Dio binthanchaon ja'a icha ke kainxin nchrii, ko kai
binchenchaon xa'an riya'a. [43] ¿Kensen na ja'an ixin ja'a bitsje na,
ja'a janee Nchana? [44] Ixin are ja'an kuian juajnaa, xan'na riyaa
kuingi xan ngaxi'in tse'e na ixin chee xan. [45] Anto chrjuin ixin ja'a
bithikaon ixin siku'en thi ndathjo Ndo Dio.

[46] Kuthejan ndachro María:

Ansenna nchesaye'e Ndo Dio.

47 Ko ansenna chee ngain Ndo Dio, thi binthakjan
na inaa chujni narua.
48 Ixin Ndo Dio bikon na ndo ja'an, thi nchri nche'e xree ndo,
ko jai utsexi'in chujni rundachro na̱ ixin ja'an
binchenchaon na Ndo Dio.
49 Ixin Ndo Dio, thi chunda kain juachaxin, jian nche'e ngajin;
¡Suixin di'in thi anto jian!
50 Ko je'e ndo kainxin ncha'on tsiakunue'e ndo kain
chujni nchesaye'e ndo.
51 Je'e ndo kjuaago ndo kain thi jié nche'e ndo
ko bengi ndo thi chujni anto ta'in ñao.
52 Ko je'e bantsje'e juachaxiin kain ni thetu'an,
ko binchegayee ndo juachaxin ni tunue'a renthe.
53 Thi chujni nua, je'e chjee na̱ tsjé,
ko thi chujni chunda, je'e kuinthu'e na̱ texruaxon raa na̱.
54 Je'e kjuengijna ni Israel, ni nchexree je'e,
ixin je'e tjañe'a chujnii ko kain ncha'on thiakunue'e na̱,
55 ko je'e sinche'e thi undachro ngain ni ndo dachri'a ná
xrachrjen di'in Abraham ko ngain xe'en ndo, ko
jañaa tsiakunue'e ndo kainxin ncha'on.
56 Ko María bithu'e ngain Elisabet inchin nii kunithjao, kuthimejan
sakjan nchiandu'a.

Kunkji'i Juan, thi sinchegithe chujni

57 Ko are ubithja ncha'on, Elisabet binchekunkji'i naa xan
xichjan. 58 Ko are ni chiaon tekauxin ko ni chujnii kunu'e na̱ ixin
Ndo Dio kuiakunue'e Elisabet, bichjee na̱ juajna ko anto chee na̱.
59 Ko are xethja thi jni ncha'on bichjee na̱ xan xichjan thi xru'e di'in
circuncisión, ko binao na̱ rugi'in xan Zacarías inchin di'in ndudee
xan. 60 Aro janee xan ndachro jan:
—Na'i. Xan'na si'in xan Juan.
61 Ko je'e na̱ ndachro na̱ ngain Elisabet:
—¿Unda?, ja̱ xru'in ni ndui di'in jañaa.
62 Kuthejan banchiangi na̱ kunixin raa na̱ ngain ndudee xan
xichjan ixin kexreen si'in xan. 63 Ko Zacarías banchia rio'o nthaa ko
kji̱nta'a ntha ja'in: “Je'e xan si'in xan Juan.” Ko ni binthe nthi̱'a̱
xratao tabinthe na̱ ixin jañaa si'in xan. 64 Ko Zacarías nichjabe'o
inaa ko kuexi'in binchesaye'e Ndo Dio. 65 Ko ni chiaon te nchiandu'a

xratao tabinthe na̱, ko kuekin na̱ thi ku'en ji'i ngain kain chujni te
ngain kain jnee nunthe Judea. 66 Kain chujni baki'in ji'i, baxraxaon
na̱ ixin unda jañaa ku'en ko baganchiangi'i choo na̱ ko bandachro na̱:
—¿Ke'e sige'e chjan yaa?, ixin ndua Ndo Dio binchenchaon xan.

Zacarías binchesaye'e Ndo Dio

67 Kuthimejan Zacarías, ndudee xan xichjan mee, kunixin
juachaxiin Espíritu Santo kuexi'in nichja thi juajna binchegayee Ndo
Dio ko ndachro:
68 Kainxin chujni jikininxin sinchesaye'e Nchaa ná,
Ndo Dioe nunthe Israel,
ixin je'e juii ngajin ná, xro chujnii je'e ko kjuengijna ná.
69 Je'e chjaa ná naa chujni chunda tsjé juachaxin ko
nchao sinthakjan ná inaa chujni narua
ko xru'in ncha'on tsjexin,
ko je'e bachrjeninxin ni nchexree Ndo Dio di'in David.
70 Ixin jañaa ndachro Ndo Dio ngain ni bagayee
juajnee ndo are usee;
71 ixin Ndo Dio tsjengijna ná ngain chujni ningakuan
ná ko ngain chujni rinao'a ná,
72 ko kai ndachro ixin tsiakunu'e ndo ni ndo
dachri'a ná xrachrjen,
ko je'e ndo xru'in ncha'on rutjañe'e ndo thi kjuathexin
ndo ko sinche'e ndo ixin ja'an ná.
73 Ko Ndo Dio ubajin ndo ixin jaan sinche'e ndo thi undachro
ndo ngain ndo dachri'a ná xrachrjen, ndo Abraham:
74 ko ixin je'e tsanchrjanda'a ná ngain thi chujni ningakuan ná,
ko jañaa ruxraon'a ná sintho'o ná xree ndo,
75 ko rukjan ná chujni jian ngathexin kon Ndo Dio
kainxin ncha'on sunthechon ná.
76 Ko ja'a, xan xichjan'na, si'in chujni dayee juajnee
Ndo Dio, ndo thjen ngajni,
ixin ja'a thi sitau'en nthi'á Cristo ko ja'a rundache chujni
tsinthu'e na̱ kain thi jian'a tenche'e na̱, jamee ja'a
sinchechjian naa nthi'á nao ixin Cristo.
77 Ko ja'a sinchenu'e chujni Israel ixin thi jian'a tenche'e
na̱, nchao sitjañe'e na̱,

ko jañaa Ndo Dio nchao sinchekjan na̱ inaa chujni narua
ko xru'in ncha'on tsjexin.
78 Ixin Ndo Diua ná anto thjuaa ná ndo ko thiakunuaa ná ndo,
ko je'e ndo rua'an ndo thi ndangasaan ná thixin ngajni,
79 ko sinchengase'en chujni te ngain thi naxin xe'e ko
tsajanda'a se'en chujni utekininxin se'en,
ko tsjagua ná kexreen sakji'o ná jian kain chujni.
80 Ko xan xichjan bangi xan ko kain ncha'on icha kusuji xan ngain Espíritu Santo. Ko kainxin ncha'on je'e xan be'e xan ngaga'a jna thi xru'in chujni jii. Bithjaja ncha'on xraago xan ko kuexi'in xan binchekue'en xan chujni Israel.

Kunkji'i Jesús

(Mt. 1:18-25)

2 1 Are uchiaon binkee ncha'on rukunkji'i Jesús, xi baketu'an bi'in Augusto César, kuetu'an xa rugetaxin chujni te nguixin nunthe'e Roma. 2 Ji'i nthi'a sa'o binthetaxin chujni are baketu'an Cirenio ngain Siria. 3 Mexinxin kainxin chujni binthe'a ngain rajnee gunda kjan na̱ ngain rajnee na̱ ixin binthetaxin na̱. 4 Kai José bachrjexin rajna Nazaret jii ngain nunthe Galilea, ko sakjui ngain rajna Belén nunthe'e Judea, thi diguanxin David, ixin David kjui ndo dachri xrachrje'en José. 5 Ko José kjui Belén ixin bigetaxin je'e kunixin María, thi seka'o José. Ko are mee, María ubeyaa chjan. 6 Ko are binthe na̱ Belén, xethja ncha'on ixin María runchekunkji'i xe'en, 7 ko nthi̱'a̱ binchekunkjixin María xan sa'o, ko je'e kuensia xan lunthuchje'en xan, ko kuenjua xan ngaa thi jinea kuxinthaa ixin xru'in nchia bithja na̱ ngain thi ni tjadua nchia.

Ángel binchenu'e thi ni tethingaria kuleko

8 Nthi̱'a̱ chiaon rajna Belén kanxion ni bakingaria kuleko bithueka'o na̱ ba nthi̱'a̱ ngataon jngi ngain thie mee. 9 Ko kununxinbe'o naa angeel Ndo Dio ngain na̱, ko xruii Ndo Dio banchengasaan nguixin ngandajin na̱; ko je'e na̱ anto binthexraon na̱. 10 Aro ángel ndachro ngain na̱:

—Xraon'a ra ixin ja'an bikian naa juajna jian ngajin ra, ko kai are tsi'in icha chujni anto ruchee na̱. 11 Ixin jai ngain rajnee David kunkji'i naa thi sinthakjan ra inaa chujni narua, ko mee CRISTO, thi

Nchaa ná. [12] Ko ja'in satsuanxin ra xan: Ja'a ra sinchii ra xan jisia
lunthuchje'en xan ko tajijua xan ngaa thi jinea kuxinthaa.
[13] Ko kununxinbe'o ngaka ángel mee icha tsjé ángel juixin ngajni,
ko banchesaye'e Ndo Dio ko tendachro:
[14] ¡Nthusaye'e ná Ndo Dio, ndo thjen ngajni,
ko ngata'a nunthe chrjuin tsunu'e anseen kain chujni
dayee thi dajon Ndo Dio!
[15] Kuthejan are kain ángel mee sakjan ngajni, ni tethingaria
kuleko ndache choo na̱:
—Chjin ná Belén, sitsje'e ná thi ku'en ji'i, thi bindathjo ná Ndo
Dio.
[16] Ko tuin binthekji na̱ ko nthi̱'a̱ bithjaxin na̱ María ko José, ko
binthegikon na̱ xan nchinchjan tajijua xa ngaa thi jinea kuxinthaa.
[17] Are je'e na̱ binthegikon na̱ xan nchinchjan, je'e na̱ kuekin na̱ kain
thi ndachro ángel ixin je'e chjan mee. [18] Ko kainxin chujni kui'in
thi ndachro ni thingaria kuleko anto binthekise'en na̱. [19] Aro María
kain ji'i kuenchji'an ngain anseen ko anto baxraxaon kain ji'i. [20] Ko
ni tethingaria kuleko sakjan na̱ thi kuinthu'e na̱ kue na̱, ko thinga
tethexruxi'in na̱ ko tetsjethe'e na̱ Ndo Dio ixin thi kui'in na̱ ko bikon
na̱ inchin ndachro ángel ngain na̱.

María ko José binchechie'en na̱ Jesús ngain ni'ngo

[21] Are binchexethja Jesús jni ncha'on, chjee na̱ xru'e ko binchegi'in
na̱ JESÚS, inchin kuetu'an ángel ngain María are xra beyaa chjan.
[22] Ko are xethja ncha'on ixin rukurua na̱, kjui na̱ ngain ni'ngo
icha jié jii rajna Jerusalén, inchin kuetu'an Ndo Dio ngain Moisés,
ko binchechie'en na̱ xan nchinchjan ngain Ndo Dio. [23] Je'e na̱ jañaa
binche'e na̱ ixin ja'in jitaxin ngain Xruen ndo: “Xan xii bakunkji'i
sa'o, xan mee jikininxin xan Ndo Dio.” [24] Mexinxin kjui na̱ ngain
ni'ngo icha jié ko bajon na̱ inchin baketu'an Ndo Dio: “Yoo kuthoon
o yoo kuxentha.”
[25] Are mee nthi̱'a̱ Jerusalén be'e naa xii bi'in Simeón. Xii ji'i anto
binao Ndo Dio, ko bachu'en xa thi ncha'on are Ndo Dio tsjengijna
chujni ngain nunthe Israel ixin itsetuen'a inaa nunthe. Ko Espíritu
Santo be'e ngain Simeón, [26] ko Espíritu binchenu'e Simeón ixin sikon
Cristo tsii, thi rurua'an Ndo Dio, kuthimejan se'en. [27] Je'e Simeón
kjui ngain ni'ngo ixin jamee kuetu'en Espíritu Santo. Ko María ko
José bijikao na̱ Jesús ngain ni'ngo ixin binche'e na̱ thi thetu'an ley,

28 ko Simeón kjuua xan xichjan ngaa raa ko binchesaye'e Ndo Dio
ko ndachro:
29 Anchee, Suixin unchao tanchrjanda na se'en na,
ixin ubikon thi Suixin ndachjejin na.
30 Ja'an ubikunxin kon na thi juii ixin tsjengijna ná,
31 ko Suixin ru'an ko sikon chujni te nguii nunthe.
32 Chjan ji'i thi sinchengase'en kain chujni je'a chujni Israel,
ko ixin je'e xan tsusayexin chujni Israel, chujnia Suixin.
33 José ko janee Jesús, xratha tabinthetsje'e na̱ ixin thi ndachro
Simeón ixin Jesús. 34 Kuthejan Simeón binchenchaon na̱ ko ndache
María, janee Jesús:
—Ixin chjan ji'i tsjé chujni Israel rukjan na̱ inaa chujni narua
ko tsjé na̱ sue'en na̱ jie̱, ko xan ji'i, naa xan xrana'a dikunxin ni ko
tsjé na̱ sithikaon'a na̱ xan. 35 Ko jamee ruxraago thi xraxaon nanaa
chujni ngain anseen na̱. Aro ja'a María, kain ji'i inchin naa chia
sathudo'o ansean, ixin anto juachjaon sarichunda.
36 Kai nthi̱'a̱ be'e naa nchrii banichja nchra juajnee Ndo Dio, ko
bi'in nchra Ana, ko ndudee nchra bi'in Fanuel, ni bachrjeninxin Aser.
Ko anto chjan nchra are dikuthe'e nchra ko je'o yaato nano beka'o
nchra xixi'i nchra. Ko nchrii mee ujoon nchra. 37 Ko jai je'e nchra
naa nchri ga'an chunda noo kan ko noo nano. Ko bagachrjexin'a
nchra ni'ngo, ixin ncha'on ko thie banchesaye'e nchra Ndo Dio ko
banchekjaaño nchra. 38 Ko are mee kunchie'en Ana ko kuexruxi'in
Ndo Dio, ko kuexi'in nichja ixin Jesús ngain kain chujni jichu'en thi
ncha'on are Ndo Dio tsjengijna chujni Israel.

María ko José sakjanka'o na̱ Jesús ngain rajna Nazaret

39 Are juexin binche'e na̱ kain thi jitaxin ngain ley kuinthu'e Ndo
Dio, kjan na̱ Nazaret, rajnee na̱ jii ngain nunthe Galilea. 40 Ko Jesús
icha bangi, ko icha kusuji, ko icha benu'e jian, ko Ndo Dio anto
binchenchaon xan.

Jesús kjui ngaxi'in ni'ngo icha jié

41 Ni ndu'a Jesús kain nano bakji na̱ ngain rajna Jerusalén ngain
kiai di'in pascua. 42 Are Jesús binchexethja theyoo nano, je'e ko José
ko María, janee, kanio na̱ kjui na̱ Jerusalén inchin banche'e na̱. 43 Ko
are ujuexin kiai mee, je'e na̱ sakjan na̱ ko Jesús ndadigithu'e nthi̱'a̱
Jerusalén, ko José ko María benue'a na̱. 44 Je'e na̱ xraxaon na̱ ixin

ngayee chujni jitji Jesús, ko jamee sakjui na̱ nguixin ncha'on mee.
Are undakunaxin xe'e, je'e na̱ kjuee na̱ Jesús ngayee icha chujni
chunxin na̱ ko ni chujnii na̱, 45 ko bithja'a na̱ Jesús. Kuthejan sakjan
na̱ Jerusalén ixin kjuee na̱ Jesús nthi̱'a̱.
46 Batho nii ncha'on, kuthimejan bithja na̱ Jesús tajii ngaxi'in
ni'ngo icha jié, ngayee xi bakjaago ley ko tajithi'in xan thi tendachro
xa ko je'e xan anto tsjé banchiangi xan ngain xa. 47 Kain chujni kui'in
thi ndachro xan xratao tabinthetsje'e na̱ ixin thi jian juaxraxauen
xan ko kain thi jian bagathe'e xan. 48 Are José ko María bikon na̱
mee, xratao tabinthetsje'e na̱, ko janee xan ndachro jan ngain xan:
—Ja'a, ¿unda jañaa binche'e ngajin ná? Ndudaa ko ja'an tethjee
ra ko anto kuaa ná juachjaon ixin ja'a bitjaan.
49 Kuthejan Jesús ndachro:
—¿Unda thjee ni ra? ¿Anua'a ra ixin ja'an rugunda sari'i ngain
ni'ngo ixin sintha'a xree Ndudana?
50 Aro je'e na̱ kuinxin'a na̱ thi ndachro Jesús. 51 Kuthejan Jesús
kunixin José ko María sakjan na̱ ngain Nazaret, ko Jesús anto
xrabagithikaon na̱. Ko María, janee Jesús, kuenchji'an jan ngain
anseen jan thi bathe'e Jesús. 52 Ko Jesús icha bangi ko icha bangi
juaxraxauen, ko kain chujni ko Ndo Dio anto binao na̱ Jesús.

Juan nchenu'e chujni ixin tsii Cristo

(Mt. 3:1-12; Mr. 1:1-8; Jn. 1:19-28)

3 1 Are xethja the na'o nano Tiberio César baketu'an nguii Roma,
Poncio Pilato baketu'an ngain Judea, ko Herodes baketu'an
ngain Galilea, ko xan choo Herodes, thi bi'in Felipe, baketu'an ngain
rajna Iturea ko kai rajna Traconite ko Lisanias baketu'an ngain
nunthe Abilinia. 2 Ko are mee Anás ko Caifás ni mee xi daana icha
renthe binthe. Ngain nano mee ngaga'a jna thi xru'in chujni te, biji
juajnee Ndo Dio ngain Juan, xe'en Zacarías. 3 Ko Juan kjui nguii
ngande'e nda Jordán ixin bindache chujni ixin rugunda sigithe na̱ ko
tsinthu'e na̱ kain thi jian'a nche'e na̱ ko jañaa Ndo Dio sinchetjañe'e
ndo na̱. 4 Kain ji'i ku'en inchin dikji̱n Isaías, thi bagayee juajnee Ndo
Dio ko ndachro:

Naa thee chujni jituyao ngaga'a jna ko rundachro:
“Nchechjian ra nthi'á ixin Nchaa ná;
danthje'e ra naa nthi'á nao.

[5] Kain chjaaga tsunataunxin chjaga,
ko kain jna ko jnanchjan tsunataunxin;
kain nthi'á nao'a, tsunao nthiá,
ko kain nthi'á je'a nataunxin, tsunataunxin nthiá.
[6] Kuthimejan kainxin chujni sikon na̱ thi rua'an
Ndo Dio ixin tsjengijna na̱."

[7] Ko chujni bakunchie'en ngain Juan ixin runchegithe na̱, aro je'e bandachro ngain na̱:

—¡Ja'a ra xe'en kunchee! ¿Kensen binthanu'a ra ixin nchao tsinge'e ra thi tangi jitunchiaon? [8] Sa'o nche'e ra jian ixin jamee sikon icha chujni ixin ndua inche'a ra thi jian'a banche'e ra, ko ndachro'a ra: "Ja'an ná chujnii Abraham ná, mexinxin Ndo Dio tsjengijna ná", aro ja'an ndathjo ra ixin Ndo Dio chunda kain juachaxin, ko xro ji'i nchao sinchechjian ndo chujnii Abraham. [9] Ujichu'en jaacha ixin tsunchrijin nthaa, ko kain nthaa danjon'a jian thuchjuin ruchrijin ntha ko ruche ntha ngain xru'i.

[10] Kuthejan kain chujni mee banchiangi na̱ ngain Juan ko ndachro na̱:

—Mexinxin, ¿ke'e rugunda sintha'a ná remee?

[11] Juan ndachro ngain na̱:

—Xro chunda ra yoo luntho dinthenga'a ra, dajon ra naa luntho ngain thi chunda'a luntho. Ko xro chunda ra thi jinthe ra, jintheko'o ra thi chujni chunda'a.

[12] Kai nthi̱'a̱ binthekunchie'en kanxion xi thjejo tumii César ixin rugithe xa, ko banchiangi xa ngain Juan ko ndachro xa:

—Suixin ke tjaago, ¿ke'e rugunda sintha'a ná?

[13] Ko Juan ndachro ngain xa:

—Dantsje'a ra chujni tsjé tumi, je'o danchia ra tumi thetu'an César.

[14] Kai kanxion xi soldado banchiangi'i xa Juan ko ndachro xa:

—Ko ja'an ná, ¿ke'e rugunda sintha'a ná?

Juan ndachro ngain xa:

—Nchexraon'a ra chujni ko dantsje'a ra tumii na̱ ko tjangi'a ra na̱ thi je'e na̱ nche'a na̱; ko cha'a ra kunixin je'o tumi dacha ra.

[15] Kain chujni mee anto binao na̱ rukunu'e na̱ ixin kensen Juan ixin baxraxaon na̱ ixin Juan mee thi Cristo.

[16] Aro Juan ndache kain na̱:

—Ja'an ndua nthagithexin ra kunixin jinda, aro tuin tsii inaa thi icha jié juachaxin chunda ke ja'an, ko ja'an jikininxin'a na

tsunxindangaa kathee. Ko je'e sinthagithe ra kunixin Espíritu Santo
ko xru'i. 17 Ko je'e ujiyaa thi tsjenduaxin trigo, ixin sachrje'e trigo
kaxineno ko sasikao kain trigo ngain nchiandu'a, aro kain kaxineno
tsjaaga ngain thi xru'i xru'in ncha'on sanga.
18 Kain ji'i ko ikanxion thi bakjaago Juan, bandachexin chujni thi
jian juajna. 19 Kuthejan, Juan binchesathe'e Herodes, xi thetu'an,
ixin beka'o Herodías thi kjui chri'i Felipe, xan choo Herodes, ko kai
ixin ikanxion thi jian'a banche'e Herodes. 20 Ko Herodes bithikaon'a,
ko binche'e inaa jian'a ixin kuiaxi'in Juan ngain ndu'a xiiso.

Bigithe Jesús

(Mt. 3:13-17; Mr. 1:9-11)

21 Ko naa ncha'on are Juan banchegithe anto tsjé chujni, ko Jesús
kjui ixin binchegithe kai. Ko are Jesús juexin bigithe, je'e nichjee
Ndo Dio ko ngajni xiree, 22 ko Espíritu Santo xinkajin xraa naa
kunthuanajni ngata'a Jesús, kuthejan kui'in ni naa tha juixin ngajni
ko ndachro:
—Ja'a thi Xan'na, xan anto thjuaa ko anto cha'na ixin ja'a.

Kain ndo dachri xrachrje'en Jesús

(Mt. 1:1-17)

23 Jesús bechunda inchin kan ko the nano are je'e kuexi'in
kjuaago ngain chujni ixin Ndo Dio.
Ko kain chujni xraxaon na̱ ixin je'e kjui xe'en José,
ko José kjui xe'en Elí,
24 ko Elí kjui xe'en Matat,
ko Matat kjui xe'en Leví,
ko Leví kjui xe'en Melqui,
ko Melqui kjui xe'en Jana,
ko Jana kjui xe'en José.
25 Ko José kjui xe'en Matatías,
ko Matatías kjui xe'en Amós,
ko Amós kjui xe'en Nahum,
ko Nahum kjui xe'en Esli,
ko Esli kjui xe'en Nagai,
26 ko Nagai kjui xe'en Maat,

ko Maat kjui xe'en Matatías,
ko Matatías kjui xe'en Semei,
ko Semei kjui xe'en José,
ko José kjui xe'en Judá.
[27] Ko Judá kjui xe'en Joana,
ko Joana kjui xe'en Resa,
ko Resa kjui xe'en Zorobabel,
ko Zorobabel kjui xe'en Salatiel,
ko Salatiel kjui xe'en Neri.
[28] Ko Neri kjui xe'en Melqui,
ko Melqui kjui xe'en Adi,
ko Adi kjui xe'en Cosam,
ko Cosam kjui xe'en Elmodam,
ko Elmodam kjui xe'en Er.
[29] Ko Er kjui xe'en Josué,
ko Josué kjui xe'en Eliezer,
ko Eliezer kjui xe'en Jorim,
ko Jorim kjui xe'en Matat.
[30] Ko Matat kjui xe'en Leví,
ko Leví kjui xe'en Simeón,
ko Simeón kjui xe'en Judá,
ko Judá kjui xe'en José,
ko José kjui xe'en Jonán,
ko Jonán kjui xe'en Eliaquim.
[31] Ko Eliaquim kjui xe'en Melea,
ko Melea kjui xe'en Mainán,
ko Mainán kjui xe'en Matata,
ko Matata kjui xe'en Natán.
[32] Ko Natán kjui xe'en David,
ko David kjui xe'en Isaí,
ko Isaí kjui xe'en Obed,
ko Obed kjui xe'en Booz,
ko Booz kjui xe'en Salmón,
ko Salmón kjui xe'en Naasón.
[33] Ko Naasón kjui xe'en Aminadab,
ko Aminadab kjui xe'en Aram,
ko Aram kjui xe'en Esrom,
ko Esrom kjui xe'en Fares,

ko Fares kjui xe'en Judá.
34 Ko Judá kjui xe'en Jacob,
ko Jacob kjui xe'en Isaac,
ko Isaac kjui xe'en Abraham,
ko Abraham kjui xe'en Taré,
ko Taré kjui xe'en Nacor.
35 Ko Nacor kjui xe'en Serug,
ko Serug kjui xe'en Ragau,
ko Ragau kjui xe'en Peleg,
ko Peleg kjui xe'en Heber,
ko Heber kjui xe'en Sala.
36 Ko Sala kjui xe'en Cainán,
ko Cainán kjui xe'en Arfaxad,
ko Arfaxad kjui xe'en Sem,
ko Sem kjui xe'en Noé,
ko Noé kjui xe'en Lamec.
37 Ko Lamec kjui xe'en Matusalén,
ko Matusalén kjui xe'en Enoc,
ko Enoc kjui xe'en Jared,
ko Jared kjui xe'en Mahalaleel,
ko Mahalaleel kjui xe'en Cainán.
38 Ko Cainán kjui xe'en Enós,
ko Enós kjui xe'en Set,
ko Set kjui xe'en Adán,
ko Adán kjui xe'en Ndo Dio.

Nchiijin binao runcheye'e Jesús

(Mt. 4:11; Mr. 1:12-13)

4 1 Ko are Jesús kjanxin ngain nda Jordán, je'e bayée icha juachjaxiin Espíritu Santo, ko Espíritu mee bikao ngaga'a jna thi xru'in chujni te. 2 Nthi̱'a̱ be'e Jesús yoo thi kan ncha'on, ko nchiijin binao runcheye'e. Ko kainxin ncha'on mee xru'in juine ko are ubatho kain ncha'on te'i, be'en jintha. 3 Ko nchiijin ndachro ngain Jesús:

—Ja̱ ndua ja'a Xe'en Ndo Dio, thetu'en xro te'i rukjan xro niuthja.

4 Ko Jesús ndachro:

—Ngain Xruen Ndo Dio jitaxin: “Je'a je'o niuthja sechunxin chujni, kai rugunde'e na̱ juajnee Ndo Dio.”

5 Kuthimejan nchiijin bikao Jesús ngata'a naa jna anto nui, ko nthi̱'a̱
kjuaguexin kainxin rajna jii nguixin nunthe. 6 Ko ndachro ngain Jesús:
—Ja'an ruchja'a juachaxin tsetu'en kain rajna yaa, ko ruchja'a thi
chrjuin jii ngain rajna. Ixin ja'an bayáa kainxin, ko ja'an nchao sajon
kain yaa ngain thi chujni ja'an rina'o ruchja'a. 7 Ko ja̱ sarithuxin
nthajuchji'a ko sinchesaya'na, kain yaa sayé'e.
8 Aro Jesús ndachro ngain nchiijin:
—Ja'a sathjixin ngajin, ixin ndachro ngain Xruen Ndo Dio:
"Nchesaye'e je'o Nchaa Ndo Dio ko je'o ngain ndo sithikaon ja'a."
9 Kuthimejan nchiijin sabikao Jesús ngain rajna Jerusalén ko
binchekani ngata'a ni'ngo icha jié, ko ndachro ngain Jesús:
—Ja̱ ndua ja'a Xe'en Ndo Dio, daritsingaxin nthi'i, 10 ixin jitaxin
ngain Xruen ndo:

Ndo Dio tsetu'en angeel ixin senda ja'a.
11 Ko kain ángel mee ruka'a kunixin raa,
ixin xru'in xro sincheni'i ruthea.

12 Ko Jesús ndachro ngain nchiijin:
—Kai ndachro ngain thi jitaxin Xruen ndo: "Thjexin'a ngain Ndo
Dio ixin sikon a sinche'e Ndo thi ja'a xraxaon."
13 Ko jañaa are nchiijin chro'a bincheye'e Jesús, sakjuixin ngain
ikanxion ncha'on.

Jesús kuexinxin xree ngain Galilea

(Mt. 4:12-17; Mr. 1:14-15)

14 Ko Jesús kjan Galilea kunixin anto tsjé juachaxiin Espíritu
Santo. Ko ngain kainxin rajna, chujni banichja kain thi jian banche'e
Jesús. 15 Ko Jesús bakjaago ngain ningu'e rajna, ko kain na̱ jian
banichja na̱ ixin je'e.

Jesús ngain rajna Nazaret

(Mt. 13:53-58; Mr. 6:1-6)

16 Kuthimejan Jesús kjui rajna Nazaret, ngain rajna bangixin je'e.
Ko ngain ncha'on nchejuga'a ni, Jesús kjui ngaxi'in ni'ngo nthi̱'a̱
inchin banche'e ko bingathjen ixin kjuao thi Xruen Ndo Dio. 17 Ko
chjee na̱ Jesús thi xroon dikji̱n Isaías, thi bagayee juajnee Ndo Dio,
ko are Jesús kunxiree xron bithja thi jitaxin ja'in:

[18] Espiritue Nchana jii ngajin na ja'an,
ixin Ndo Dio chjana xra ixin rundachrjan thi jian
juajna ngain chujni nua;
Ndo Dio rua'an na ixin sinthaxruan chujni chunda
juachjaon ngain anseen,
ko ixin santsje ni theaxi'in,
ko sinthagikon chujni dikon'a;
ko chujni tedetan tangi, isetan'a na̱ tangi;
[19] ko rundachrjan ngain chujni ixin ujuii ncha'on
ixin Ndo Dio tsjengijna na̱.

[20] Kuthimejan Jesús kuejee xroon mee, ko bajon xron ngain chujni bakenchji'an xron ngain ni'ngo ko tabe'e. Ko kainxin chujni xratao tabinchexruan na̱ Jesús, [21] ko je'e kuexi'in nichja ko ndachro:

—Jai biku'en ngathexin kon ra thi jitaxin xroon ji'i.

[22] Kain chujni nthi̱'a̱ nichja na̱ jian ixin Jesús, ko xratao tabinthenchexruan na̱ ixin thi chrjuin ndachro Jesús ngain na̱. Ko je'o na̱ banchiangi'i choo na̱ ko ndachro na̱:

—¿Aje'a ji'i thi xi tsi'i José?

[23] Jesús ndachro ngain na̱:

—Ko ja'a ra xro dithikaon'a ra rundachjejin ni ra: "Ja'a ke dajon xruan, tuxrua'an ja'o"; ko rundachjejin ni ra kai: "Inchin thi kuian ná ixin binche'e ja'a ngain rajna Capernaum, nche'e nthi'i ngain rajnaa ixin sikon ná ja'an ná."

[24] Kuthejan Jesús xra ndachro:

—Ja'an ndua rundathjo ra ixin xru'in ni dayee juajnee Ndo Dio dayee na̱ jian ngain rajnee. [25] Ja'an rindathjo ra ixin binthe tsjé nchri ga'an ngain nunthe Israel ngain nchauen Elías, thi bagayee juajnee Ndo Dio, are jui'a chrin nii nano ko rio'o ko anto be'e jintha nguixin nunthe. [26] Aro Ndo Dio ruan'a ndo Elías ixin rukjengijna nchri ga'an binthe Israel, Ndo Dio rua'an Elías ixin je'o kjuengijna naa nchri ga'an be'e ngain rajna Sarepta, chiaon rajna Sidón. [27] Kai binthe ngain nunthe Israel tsjé chujni beninxin chin lepra ngain nchauen Eliseo, thi bagayee juajnee Ndo Dio. Aro Eliseo xru'in ni binchexrue'en nthi̱'a̱, je'o binchexingame'e Naamán chujnii ni Siria.

[28] Ko kain ni binthe ngaxi'in ni'ngo nthi̱'a̱, are bintheki'in na̱ kain yaa anto bintheguñao na̱. [29] Bingathjen na̱ ko bantsje na̱ Jesús, ko bikao na̱ chiaon kon jna, ngain jna dikunchjian rajna mee, ixin rukjaxin na̱ nthi̱'a̱. [30] Aro Jesús bathuyee na̱ ko sakjui.

Naa xii bechunda espíritu jian'a

(Mr. 1:21-28)

31 Kuthimejan Jesús kjan Capernaum, ngain nunthe Galilea, ko
nthi̱'a̱ ngain ni'ngo banchekue'en chujni ixin Ndo Dio ngain ncha'on
nchejuga'a ni. 32 Ko chujni bakise'en na̱ ixin thi bakjaago Jesús ko
ixin banichja kunixin jié juachaxin.
33 Ko nthi̱'a̱ ngain ni'ngo be'e naa xii bechunda espíritu jian'a ko
espíritu mee kuyao ko ndachro:
34 —Sathjixin ngajin ná, ja'a Jesús, thi juixin Nazaret. ¿Ajui'i ixin
sachrje na ná juachaxin chunda ná? Ja'an chunxin ja'a ko nuna ixin
ja'a thi icha jian ngain Ndo Dio.
35 Jesús ndachro ngain espíritu jian'a mee:
—¡Tenkua, ko sathjixin ngain xii yaa!
Kuthejan je'e espíritu jian'a banka thi xii mee ngayee chujni, ko
bachrjexin ngain xii mee ko xru'in thi kuni'i xa. 36 Kainxin chujni
bikon yaa, xraon na̱ ko binthendache choo na̱:
—¿Ke'e juachaxin chunda thee xii ji'i?, ixin are thetu'an xa
kunixin jié juachaxin ngain naa espíritu jian'a, espíritu mee dithikaon
ko sathji.
37 Ko nguii nunthe mee chujni kunu'e thi jian banche'e Jesús.

Jesús binchexrue'en janchee Pedro

(Mt. 8:14-15; Mr. 1:29-31)

38 Kuthimejan Jesús bachrjexin ni'ngo ko sakjui nchiandu'a
Simón Pedro. Are mee janchee Pedro beni'i jan ixin naa sua anto
suji, mexinxin binchetse'en na̱ ñao Jesús ixin runchexrue'en naniita
mee. 39 Ko Jesús bisee ngain naniita ko nichjayee sua mee, ko tuin
tabachrje'e sua, ko naniita jaikua bingathjen ko kuexi'in chjee na̱
bine na̱.

Jesús binchexingame'e tsjé ni ni'i

(Mt. 8:16-17; Mr. 1:32-34)

40 Ko are biataon ncha'on kain chujni binthechunda ni ni'i
bintheninxin na̱ tsjé chin, juia'o na̱ kain chujni mee ngain Jesús; ko
je'e kuiin raa ngata'a nanaa na̱, ko jañaa Jesús binchexrue'en na̱

kain na̱. [41] Tsjé ni ni'i mee binthechunda na̱ espíritu jian'a ko are bachrje espíritu mee, kuyao ko ndachro:

—Ja'a thi Xe'en Ndo Dio.

Aro Jesús binchesathe'e espíritu jian'a mee ko ikuanchrjanda'a nichja icha, ixin espíritu te'i benu'e ixin Jesús thi Cristo.

Jesús nichjee chujni ixin Ndo Dio ngain nunthe Galilea

(Mr. 1:35-39)

[42] Are nduexin nduuyo, Jesús bachrjexin ngain rajna ko sakjui ngain thi xru'in chujni te. Ko chujni kjuee na̱ Jesús ko are bithja na̱ binchetse'en na̱ ñao ixin taruge'e ngain na̱ nthi̱'a̱ Capernaum. [43] Aro je'e ndachro:

—Ja'an rugunda sinichjaa chujni ngain icha rajna ixin ujuii ncha'on ixin Ndo Dio tsetu'an ndo ko mee ruanxin na ndo ja'an.

[44] Ko jañaa bakji Jesús ngain kain ni'ngo nguixin nunthe Galilea ixin bakjaago ngain chujni ixin Ndo Dio.

Pedro bithikaon Jesús ko tsjé kuchee tse na̱

(Mt. 4:18-22; Mr. 1:16-20)

5 [1] Naa ncha'on, Jesús tajii ngande'e jinda di'in Genesaret, ko nthi̱'a̱ xrathe anto tsjé chujni ko anto kunthedugee na̱ ngaka je'e ixin kain na̱ binao na̱ ruki'in na̱ juajnee Ndo Dio. [2] Ko Jesús bikon nthi̱'a̱ tate yoo ntha barko ngande'e nda ko xru'in chujni teringa ntha ixin xii tse kuchee tatethjeen xa nuncha'a. [3] Kuthejan Jesús kuani naa ntha barko, ko mee ntha barkue Simón Pedro, ko Jesús kuetu'en Pedro ixin icha runchengaxinton ntha ngangi nda. Kuthimejan nthi̱'a̱ tabeta'a Jesús ko kuexi'in kjuague kain chujni te ngande'e nda. [4] Are Jesús juexin kjuaago, je'e ndachro ngain Simón Pedro:

—Thji'o ntha barko ngain nda icha ni'nga, ko nthi̱'a̱ danka'ngi ra nuncha'a ixin rutse ra kuchee.

[5] Pedro ndachro ngain Jesús:

—Suixin ke tjaago, nguixin thie bintha'a ná xra ko xru'in kuchee tse ná, aro ixin Suixin rendachjejin na, ja'an siganka'ngi nuncha'a ngain jinda inaa.

[6] Ko jañaa binche'e na̱, ko ixin anto tsjé kuchee tse na̱ kuexi'in chrintaon nuncha'a. [7] Kuthejan bayẹe na̱ xi dakao na̱ jian, xi teringa ntha barko jngo ixin runchechie'en na̱ ntha barkue na̱ ko rukjengijna

choo na̱. Ko kayui ntha barko anto binchekaon na̱ ntha ko uchiaon
saruxinkajingi ntha jinda. 8 Are bikon Simón Pedro ji'i, je'e bethuxin
ngain Jesús ko ndachro:
—Nthatsa'an ñao sathjixin Suixin ngajin na ixin ja'an anto tsjé
thi jian'a bintha'a.
9 Ko Simón Pedro kunixin chujni binthe ngain je'e anto
binthexraon na̱ ixin anto tsjé kuchee tse na̱. 10 Kai Jacobo ko Juan,
kayui xe'en Zebedeo, thi jian bagakao Pedro, anto binthexraon. Aro
Jesús ndachro ngain Pedro:
—Xraon'a ja'a, ixin jai tsexi'in tsjejo chujni sinchesaye'e Ndo Dio.
11 Kuthimejan are binchechie'en na̱ ntha barko ngande'e ndachaon,
bintheganianxin na̱ ntha ko takuinthu'e na̱ kain ko saruee na̱ Jesús.

Jesús binchexrue'en naa thi bechunda chin lepra

(Mt. 8:1-4; Mr. 1:40-45)

12 Are Jesús be'e ngain naa rajna, nthi̱'a̱ kunchie'en naa xii
bechunda chin lepra. Ko are bikon xa Jesús, bethuxin xa ko biseta'a
xa nunthe ko binchetse'en xa ñao ko ndachro xa:
—Ja̱ suixin rinao, nchao sinchexrue'en chin richunda.
13 Kuthimejan Jesús kuinxe raa ko kathe xii mee ko ndachro:
—Jaan rina'o, tuxrua'an.
Ko ndabitjanbe'o chin lepra bechunda xii mee. 14 Ko Jesús
kuetu'en xa ko ndachro:
—Xru'in kensen ndache thi ku'en. Je'o thji ngain xi daana ixin sikon
xa ixin xru'in chin chunda ko dajon ngain Ndo Dio thi kuetu'an ley bayée
Moisés, ko jañaa kainxin chujni tsunu'e na̱ ixin ja'a ixru'in chin chunda.
15 Aro ncha'on ko ncha'on icha tsjé chujni bakunu'e na̱ thi jian
banche'e Jesús. Ko anto tsjé chujni baxrathe na̱ ngain je'e ixin baki'in na̱
ixin Ndo Dio, ko ixin bakuxrue'en na̱ ixin kexe'o chin binthechunda na̱.
16 Aro Jesús sabakji thi xru'in chujni te, ko nthi̱'a̱ je'e banichjee Ndo Dio.

Jesús binchexrue'en naa thi chro'a bakji

(Mt. 9:1-8; Mr. 2:1-12)

17 Naa ncha'on Jesús jitjague tsjé chujni ixin Ndo Dio, ko nthi̱'a̱
tate kanxion xi fariseo ko xi tjaago ley xi binthekixin kain rajna
te ngain nunthe Galilea ko Judea ko Jerusalén. Ko juachaxiin Ndo

Dio be'e ngain Jesús ko banchexrue'en tsjé chujni ni'i. 18 Are mee,
binthekii kanxion xii binthekia'o ngain naa nthaton naa thi chro'a
bagakji, ko binao na̱ ruxranxi'in na̱ thi ni'i thi be'e Jesús. 19 Aro
chro'a bixi'in na̱ ixin anto tsjé chujni be'e ngandangii nchia mee.
Mexinxin kuani na̱ ngata'a nchia ko binthjianta'a thi jijanthe nchia ko
nthi̱'a̱ binchexinkajinxin na̱ thi ni'i kunixin nthatu'en ngayee chujni
ko ngathexin kon Jesús. 20 Are Jesús bikon ixin kain xii mee chunthia
xa ixin Jesús runchexrue'en thi ni'i, Jesús ndachro ngain thi ni'i:

—Kain thi jian'a ja'a binche'e, ja'an ubinthatjaña'a.

21 Kuthimejan kain xi tjaago ley ko xi fariseo kuexi'in binthekjao
choo xa ko binthexraxaon xa: "¿Kensen xii ji'i, ixin nchao'a jinichja
ixin Ndo Dio? Xru'in chujni nchao sinchetjañe'e inaa chujni thi
jian'a nche'e na̱, je'o Ndo Dio nchao nche'e mee."

22 Aro Jesús ubenu'e thi texraxaon xa ko ndachro:

—¿Unda xraxaon ra jañaa? 23 ¿Kexe'e thi icha tangi'a rundathjan
naa thi ni'i: "Thi jian'a ja'a binche'e ja'an ubinthatjaña'a", o
rundathjan: "Dingathjen ko sathji"? 24 Ko ixin ja'a ra tsunu'a ra, ja'an
tsjaago ngajin ra ixin ja'an, thi Xii juixin ngajni, chunda juachaxin
nthi'i ngata'a nunthe ixin nthatjañaa chujni thi jian'a nche'e na̱.

Kuthejan Jesús kjan ngain thi ni'i ko ndachro:

—Ja'a rindathjo dingathjen, tsi'in nthatu'an ko sathji nchiandui.

25 Ko thi chro'a bagakji bingathjenbe'o ngathexin kon kain chujni
te nthi̱'a̱, ko tsiin nthatu'en ko sakjui nchiandu'a. Ko nguii sakjui
nchiandu'a binchesaye'e Ndo Dio. 26 Ko kain chujni te nthi̱'a̱ kuise'en
na̱ binchesaye'e na̱ Ndo Dio, ko anto texraon na̱ ko ndachro na̱:

—Jai bukon ná naa thi anto chrjuin ku'en.

Jesús nichjee Leví

(Mt. 9:9-13; Mr. 2:13-17)

27 Kuthimejan Jesús bachrjexin nthi̱'a̱, ko je'e bikon naa xi thjejo
tumii César bi'in Leví. Ko xii ji'i tajii xa ngain thi xengaxin 'na, ko
Jesús ndachro ngain xa:

—Xrakui ko rue'na.

28 Ko Leví bingathjen ko nthi̱'a̱ kuinthu'e kain, ko ruee Jesús.

29 Ko are icha tsukjin, Leví binchechjian naa kiai jié ngain
nchiandu'a ixin Jesús, ko nthi̱'a̱ bineka'o na̱ tsjé xi thjejo tumii
César ko icha chujni. 30 Aro tsjé xi fariseo ko xi tjaago ley xraje'o

bagithikaon xa, kuexi'in xa nichja xa tsjé thi jian'a ixin betsinge'a xa chujni bagakao Jesús, ko ndachro xa:

—¿Unda jintheko'o ra ko diko'o ra xi thjejo tumii César ko icha chujni nche'e thi jian'a?

31 Jesús ndachro ngain xa:

—Chujni ni'a, chujni mee rugunde'a na̱ xi nchexruan, je'o chujni teni'i rugunde'e xi nchexruan. 32 Ja'an jui'a binichjaa chujni tenche'e jian, ja'an jui'i binichjaa chujni tenche'e thi jian'a ixin isinche'a thi jian'a tenche'e na̱.

Banchiangi'i na̱ Jesús ixin thi nchekjaaño ni

(Mt. 9:14-17; Mr. 2:18-22)

33 Kuthimejan je'e xa banchiangi'i xa Jesús ko ndachro xa:

—¿Unda chujni dakao Juan ko chujni dakao xi fariseo anto nchekjaaño na̱ ko anto nichjee na̱ Ndo Dio? Aro chujnia kainxin ncha'on jine na̱ ko di'i na̱.

34 Jesús ndachro ngain xa:

—Ja'a ra, ¿anchao rundache ra chujni te ngain naa kiai thi thuthe'e na̱ ixin sinchekjaaño na̱, are xra jii xi tsuthe'e? 35 Aro tsii ncha'on are chujni sasikao na̱ xi tsuthe'e, kuthimejan nchue sinchekjaaño na̱.

36 Kai ndachro Jesús ji'i ngain xa:

—Xru'in chujni thinchje rio'o luntho narua ixin tseyexin luntho ndalinchrjen. Ja̱ naa chujni sinche'e jamee, je'e ndasinchetjaan luntho narua, ko rio'o luntho narua chrjuin'a sikon ni ngain luntho ndalichrjen. 37 Kai chro'a sikia vino jidatsuxi'in ngaa naa ruanxran nthaxii ixin vino jidatsuxi'in tsunchrintaon ruanxran nthaxii, ko vino ko ruanxran ndasitjaan. 38 Mexinxin vino jidatsuxi'in sikia ngaa ruanxran narua, ko jamee kayui xru'in tsu'en. 39 Ko xru'in chujni di'i vino suji, kuthejan sinchexruxi'in si'i vino suji'a, ixin ndachro na̱: “Vino suji, mee thi icha jní.”

Chujni bakao Jesús kunchrijin na̱ trigo ngain ncha'on nchejuga'a ni

(Mt. 12:1-8; Mr. 2:23-28)

6 1 Naa ncha'on nchejuga'a ni, Jesús ko chujni bakao bathukee na̱ thu'a jngi diginga trigo, ko chujni bakao Jesús kunchrijin

na̱ nchín ninchje'en trigo, ko ngaa raa na̱ bincheruaxin na̱ trigo ko
bine na̱ nuanchjan. 2 Ko thu'a xi fariseo banchiangi xa ngain na̱ ko
ndachro xa:
—¿Unda ja'a ra nche'e ra naa xra jikininxin'a sinche'e ni ngain
thi ncha'on nchejuga'a ni?
3 Ko Jesús bathe'e ngain xa:
—¿Axra tsje'a ra Xruen Ndo Dio ixin ke'e binche'e David kunixin
kain xi bagakao are binthege'en na̱ jintha? 4 David bixi'in ningu'e
Ndo Dio, ko je'e ko kain ni bagakao bine na̱ niuthja banchendusen
na̱ ngain Ndo Dio, thi niuthja bikininxin'a rujine na̱ ko je'o xi daana
bekininxin bane xa niuthja mee.
5 Kai ndachro Jesús ngain xa:
—Ja'an, thi Xii juixin ngajni, kai chunda juachaxin ngain thi
ncha'on nchejuga'a ni.

Thi xii ndadixemado'o naa raa

(Mt. 12:9-14; Mr. 3:1-6)

6 Inaa ncha'on nchejuga'a ni, Jesús bixi'in inaa ni'ngo ko
kuexi'in binchekue'en chujni ixin Ndo Dio. Ko nthi̱'a̱ tajii naa
xii ndadixemado'o raa xa, rajian. 7 Ko xi tjaago ley ko xi fariseo
tatetsaye'e xa Jesús ixin sikon xa asinchexrue'en xii mee ngain
ncha'on nchejuga'a ni, ixin jamee ruchunda xa thi rukjangixin xa
Jesús. 8 Aro Jesús ubenu'e ke'e texraxaon xi tjaago ley ko xi fariseo,
ko je'e ndache thi xii ndadixemado'o raa:
—Dingathjen ko dari'i ngusine.
Ko thi xii bingathjen ko be'e ngusine. 9 Kuthimejan Jesús ndachro:
—Ja'an sanchiangi'a ra: ¿Ke'e jikininxin sinche'e ni ngain
ncha'on nchejuga'a ni? ¿Asinche'e ni thi jian o sinche'e ni thi jian'a?
¿Atsjengijna ni na̱ ixin sen'a na̱ o nasuenxin ni na̱?
10 Ko Jesús tsje'e ni tendajin je'e, ko ndachro ngain thi xii:
—Thinxe raa.
Ko thi xii kuinxe raa ko takuxrue'en ra. 11 Aro xi fariseo ko xi
tjaago ley anto bintheguñao xa ko kuexi'in xa banchiangi'i choo xa
ixin ke'e sinche'e xa ngain Jesús.

Jesús kuinchie'e thi theyoo chujni bakao

(Mt. 10:1-4; Mr. 3:13-19)

12 Ko are mee Jesús sakjui ngaga'a naa jna ixin runichjee Ndo Dio,
ko nguii thie mee kjuao ndo. 13 Are bingasaan, je'e bayee kain chujni
baruee ko kuinchie'e theyoo na, thi ni je'e binchegi'in apóstol. 14 Ko
ja'in di'in na: Simón, thi je'e banchegi'in Pedro, Andrés xan choo
Simón, Jacobo, Juan, Felipe, Bartolomé, 15 Mateo, Tomás, Jacobo
xe'en Alfeo, Simón, naa thi baruee ni baketuka'o ni romano, 16 Judas,
xan choo Jacobo ko Judas Iscariote, thi tsjaago ixin rutse na Jesús.

Jesús kjuague tsjé chujni ixin Ndo Dio

(Mt. 4:23-25)

17 Jesús xinkanjinxin ngaga'a jna kunixin ni theyoo ko tabinthe
na ngataon naa jngi. Ko xrathe tsjé chujni juixin nguii nunthe Judea
ko rajna Jerusalén ko ni juixin nguii ngande'e ndachaon ngain rajna
Tiro ko Sidón. Kain chujni mee kunchie'en na ixin ruki'in na thi
nichja Jesús ixin Ndo Dio ko ixin rukuxrue'en na ixin kexe'o chin
techunda na. 18 Thi ni binthechunda espíritu jian'a kai kuxrue'en na.
19 Kain chujni binao na kathe na Jesús, ixin je'e banchexrue'en kain
chujni kunixin juachaxiin Ndo Dio.

Thi renthe ngathexin kon Ndo Dio

(Mt. 5:1-12)

20 Kuthimejan Jesús tsje'e chujni bakao ko ndachro ngain na:
—Ndo Dio sinthanchaon ra ja'a ra xro nua ra, ixin jikininxin ra
ngajni, thi thetu'an Ndo Dio.
21 ’Ndo Dio sinthanchaon ra ja'a ra xro jai de'en ra jintha, ixin
kuthimejan ja'a ra tsuja'a ra.
’Ndo Dio sinthanchaon ra ja'a ra xro jai tsjanga ra, ixin kuthimejan
ja'a ra tsjano ra.
22 ’Ndo Dio sinthanchaon ra ja'a ra are chujni tsuñao na ngajin ra
ko sengi ra na, ko are chrjuin'a runichja na ixin ja'a ra ko runichja
na jian'a ixin ja'a ra ixin dithikaon ni ra ja'an, thi Xii juixin ngajni.
23 Are jamee tsu'an ra ja'a ra cha'a ra ko anto chrjuin tunu'a ra, ixin

ngajni ruchunda ra naa thi jian. Ixin xraje'o binche'e ni ndo dachri'i na̱ xrachrjen ngain kain ni bagayee juajnee Ndo Dio are sa'o.

24 ’Aro anto tangi tsu'an ra ja'a ra xro chunda ra tsjé tumi, ixin ja'a ra ucha'a ra nthi'i ngata'a nunthe.

25 ’Anto tangi tsu'an ja'a ra xro nthe ra jian, ixin kuthimejan ja'a ra se'en ra jintha.

’Anto tangi tsu'an ja'a ra xro tjano ra jai, ixin kuthimejan ja'a ra rutsjanga ra ko sinthechi'in ra.

26 ’Anto tangi tsu'an ja'a ra xro nthaxruxi'an ra ixin chujni runichja na̱ jian ixin ja'a ra, ixin xraje'o binche'e ni ndo dachri'a ra xrachrjen are banchesaye'e na̱ thi chujni ndua'a banichja juajnee Ndo Dio are sa'o.

Jesús ndachro ixin ruthjue'e ni chujni ningaku'en ni

(Mt. 5:38-48; 7:12)

27 ’Aro ja'a ra xro tethi'in ra, thi'in ra thi rundathjo ra: Thjue'e ra chujni ningaku'an ra, ko nche'e ra jian ngain thi chujni tuñao ngajin ra. 28 Ko nchetse'en ra ñao Ndo Dio sinchenchaon thi chujni nichja jian'a ixin ja'a ra, ko nchetse'en ra ñao ndo ixin thi chujni thenga'a ra reka. 29 Ja̱ chrujan chujni ruxrangi'a ra naa raa ngakon ra, dithuaxin ra ruxrangi'a ra inaa raa. Ja̱ chrujan thi santsja'a ra thi tetsii ra, dajon ra kai thi tenga'a ra. 30 Ko kexe'o chujni sanchia'a ra thi techunda ra, chje'e ra na̱, ko are santsja'a ra na̱ thi techunda ra, idanchie'a ra na̱. 31 Nche'e ra ngain chujni inchin rinao ra sinche'e na̱ ngajin ra.

32 ’Ja̱ thjue'e ra je'o chujni thjua'a ra, ¿ke'e jian tenche'e ra? Ixin thi chujni nche'e jian'a, kai jañaa nche'e na̱. 33 Ko ja̱ je'o nche'e ra jian ngain thi chujni nche'e jian ngajin ra, Ndo Dio nchexruxin'a yaa, ixin kai thi chujni nche'e jian'a nche'e na̱ jañaa. 34 O ja̱ nchekjen ra tumi je'o thi chujni nchao tsjenga'a ra 'na, Ndo Dio nchexruxin'a yaa, ixin thi chujni nche'e jian'a kai nchekjen na̱ tumi ngain icha chujni nche'e jian'a, ixin chunthia na̱ ruxenge'e na̱ 'na. 35 Ja'a ra rugunda ruthjue'e ra chujni ningaku'an ra ko sinche'e ra jian ngain na̱, ko nchekjen ra na̱ thi chunda ra ko xraxaon'a ra ixin sacha ra. Ko jamee ngajni ruxengaxin ra 'na icha jian, ko ja'a ra rukjan ra xe'en Ndo Dio, ndo thjen ngajni. Ixin Ndo Dio kai dajon ndo tsjé jian ngain chujni jian'a ko ngain ni xru'in ncha'on banchesaye'e na̱ ndo.

36 Thiakunue'e ra icha chujni, jañaa inchin Ndudaa ná, ndo thjen
ngajni, thiakunue'e ndo kain chujni.

Nche'a ra jię̱ thi nichja ko nche'e inaa chujni

(Mt. 7:1-5)

37 'Nche'a ra jię̱ ixin thi nichja ko nche'e inaa chujni, ko jañaa
Ndo Dio sinche'a jię̱ ngajin ra. Danchia'a ra tangi tsu'en inaa
chujni ko jañaa Ndo Dio sinthagatho'a ra tangi. Nchetjañe'e ra kain
chujni, ko jañaa Ndo Dio sinthatjaña'a ra kai. 38 Chje'e ra chujni thi
rugunde'e ko Ndo Dio ruchjaa ra thi rugunda'a ra ko thi tamanxin
ra tsuntheedo jian, tuntsjenga ra ko rukaon jian. Ixin jañaa inchin
ja'a ra dajon ra, jañaa kai sayé'e ra.
39 Jesús ndachro ji'i ngain na̱:
—¿Anchao naa thi dikon'a sikao inaa thi dikon'a? Ndua kayuixin
chujni mee setsingaa na̱ chrujan thue. 40 Xru'in chujni jitangi nu'e
icha ke xi jitjague, ko are tsjexin tsangi je'e tsunu'e inchin xi tjague.
41 '¿Unda tsje'e kaxineno nchiin jingangi jmakon inaa chujni
ko tsje'a thi nthaa jié jingangi jmakon ja'a? 42 Ja̱ dikon'a nthaa
jié jingangi jmakon, ¿unda ndachro ngain inaa chujni sithuexin
santsjengi'i kaxineno jingangi jmakon? ¡Ja'a thi tjaago ixin anto jian
aro ndua'a! Sa'o dantsjengi nthaa jié jingangi jmakon, ixin jamee
nchao sikon jian ko santsjengi'i kaxineno nchiin jingangi jmakon
inaa chujni.

Ntha thuchjuin datsuan ni ntha ixin thuchjuiin ntha

(Mt. 7:17-20; 12:33-35)

43 'Xru'in ntha thuchjuin jian sinchechjian thuchjuin xru'in xree,
ko kai ntha thuchjuin xru'in xree chro'a sinchechjian thuchjuin jian.
44 Nanaa ntha thuchjuin datsuanxin ni ntha ixin thuchjuiin ntha.
Ntha ncha'a nchechjian'a ntha higo ko kancha'a nchechjian'a ka tho
uva. 45 Thi chujni jian, nichja jian ixin thi jian jii ngain anseen; ko
thi chujni jian'a, nichja thi jian'a ixin thi jian'a jii ngain anseen.
Mexinxin kain thi jii ngain anseen chujni, mee thi nichja ru'a na̱.

Nchia dikunchjian ngata'a thjao ko nchia dikunchjian ngata'a nchiise

(Mt. 7:24-27)

46 ’Ja'a ra, ¿unda ndachro ra ixin ja'an Nchaa ra ko nche'a ra
thi ja'an thetu'an ra? 47 Kain chujni tsii ngajin ko tsi'in na̱ thi
rundathjan na̱ ko sinche'e na̱ thi thetuan na, 48 chujni mee inchin
naa xii anto ni'nga bake'e xa nchiandu'a xa ngata'a naa thjao. Ko
are kuyee jinda ngaa tsaaga anto suji binkee nda nchia mee, aro
chro'a kuingi nchia, ixin suji dixenga nchia ngata'a thjao. 49 Aro thi
chujni thi'in thi ja'an ndachrjan ko dithikaon'a na na̱, chujni mee
inchin thi binchechjian nchiandu'a ngatakua nchiise ko ngatau'en
bithu'e thjario'o. Ko are kuyee nda ngaa tsaaga, anto suji binkee nda
nchia mee, ko ndakjamangi nchia ko ndaxanthe nguii nchia.

Jesús binchexrue'en xi nchexree naa xi capitán romano

(Mt. 8:5-13)

7 1 Are Jesús juexin ndache chujni kain ji'i, je'e sakjan ngain
rajna Capernaum. 2 Nthi̱'a̱ be'e naa xi capitán romano bechunda
xa naa ni nchexree xa anto batjue'e xa, ko thi nche'e xra mee
undajide'en. 3 Ko are xi capitán mee kui'in xa ixin Jesús, je'e xa
rua'an xa kanxion ni judío binthechunda juachaxin ngain ningu'e na̱
ixin binchetse'en na̱ ñao Jesús ixin rukji runchexrue'en ni nchexree
xi capitán. 4 Kain ni mee kunchie'en na̱ ngain Jesús ko kuexi'in na̱
binchetse'en na̱ ñao ko binthendachro na̱:

—Xi capitán ji'i jikininxin ixin suixin tsjengijna xa 5 ixin je'e xa
anto thjuena ná xa ja'an ná xro judío ná ko binchechjianna ná xa
naa ningu'na ná.

6 Ko Jesús sakjui ngain na̱. Ko are uchiaon biji na̱ ngain
nchiandu'a xi capitán mee, je'e xa kuetu'en xa kanxion xi jian dakao
xa ixin ndachro xa ngain Jesús:

—Idikji'a suixin, ixin xi capitán ndachro xa ixin jikininxin'a
xa ixin suixin sixi'in nchiandu'a xa. 7 Mexinxin je'e xa jui'a xa
rujichuanxin xa ngatja nthi'á. Je'e xa rinao xa je'o diketu'an ixin ni
nchexree xa tsuxrue'en. 8 Ko je'e xa ndachro xa: “Ja'an kai nuna
thetu'an ko kai dithika'on. Ko are thetuan naa xi soldaduna thji ko
je'e xa dithikaon xa ko thji xa. Ko ja̱ thetuan inaa xa ‘¡Xrakui!’, je'e

xa dithikaon xa ko thii xa. Ko ja̱ thetuan naa ni nchexrana: ‘¡Nche'e ji'i!’, je'e dithikaon ko nche'e.”

9 Ko are Jesús kui'in juajnee xi capitán, je'e kuise'en, ko ngaria tsje'e ngain kain chujni teruee ko ndachro ngain na̱:

—Ndua rundathjo ra, xru'in chujni Israel dikon ixin anto ruchunthia na inchin xi capitán ji'i.

10 Ko are binthekjan xi bikao juajnee xi capitán ngain nchia, binthegikon xa ixin thi nche'e xra beni'i undadikuxrue'en.

Jesús binchexechon naa xe'en nchri ga'an

11 Kuthimejan, Jesús sakjui ngain naa rajna di'in Naín ko bikao chujni kuinchie'e ko icha chujni ruee. 12 Ko are uchiaon rugiga'a na̱ rajna mee, je'e bikon ixin tedikjabaa na̱ naa thi ndadige'en, ko mee thi nakuaxinxon xe'en naa naniita dithuega'an. Ko anto tsjé ni rajna tedikao na̱ naniita ixin tedikjabaa na̱ xe'en. 13 Are Jesús bikon naniita, je'e kuiakunue'e ko ndachro:

—Itsjanga'a.

14 Kuthejan Jesús kunchie'en ko kathe thi jingaa xan, ko thi chujni tedikao xan tabinthengathjen na̱. Ko Jesús ndache xan ndadige'en:

—Ja'an rindatjo ja'a: ¡Dingathjen!

15 Ko xan ndadige'en xendua xan ko bengaa xan chinthi'i xan ko kuexi'in nichja xan, ko jañaa Jesús bajon xan xii mee ngain janee xan. 16 Are chujni bikon na̱ ji'i, kainxin na̱ anto xraon na̱ ko kuexi'in na̱ binchesaye'e na̱ Ndo Dio ko ndachro na̱:

—Naa chujni renthe dayee juajnee Ndo Dio kununxin ngayaa na̱.

Kai ndachro na̱:

—Ndo Dio ujuii ixin bikjengijna chujnii ndo.

17 Ko nguixin nunthe Judea ko icha nunthe te ngandajin, kunu'e na̱ ixin ke'e binche'e Jesús.

Chujni rua'an Juan

(Mt. 11:2-19)

18 Juan, thi banchegithe chujni, kunu'e kain thi banche'e Jesús ixin kuekiin chujni bakao je'e. Mexinxin je'e rua'an chujnii, 19 ixin kjui na̱ ngain Jesús ixin biganchiangi'i na̱:

—¿Andua ja'a thi Cristo, thi tsii, o ruchuan ná inaa thi tsii?

20 Ko chujni rua'an Juan binthekunchie'en na̱ ngain Jesús ko
ndachro na̱:
—Juan rua'an ná ixin sanchiangi ná ngajin suixin, ¿a ndua suixin
thi Cristo thi tsii o ruchuan ná inaa?
21 Ko are xra tate na̱ nthi̱'a̱ Jesús binchexrue'en anto tsjé chujni
binthechunda jejee chin ko thi anto bakiin na̱, binchexrue'en ni
binthechunda espíritu jian'a ko chjee kon tsjé chujni dikon'a.
22 Kuthimejan Jesús ndachro ngain chujni rua'an Juan:
—Thji ra ko dindache ra Juan thi ja'a ra bikon ra ko thi ja'a ra
kui'in ra. Ko theki'in ra ixin chujni dikon'a, jai unchao dikon na̱,
thi chujni rengo, jai unchao chrji na̱, thi chujni binthechunda chin
lepra, jai ixru'in chin chunda na̱, thi chujni thin'a, jai unchao thi'in
na̱, thi chujni ndabe'en, jai xechon na̱, thi chujni nua ngain espiritue,
jai ukui'in na̱ ixin Ndo Dio sinchekjan na̱ inaa chujni narua. 23 Ndo
Dio sinchenchaon thi chujni thinthue'a thi chunthia ngajin.
24 Ko are sabinthekji chujni rua'an Juan, Jesús kuexi'in ndache
chujni bithu'e nthi̱'a̱ ixin Juan, ko ndachro:
—Are kjui ra ngaga'a jna thi xru'in chujni te ixin rugitsje'e ra
Juan, ¿ke'e xraxaon ra rugikon ra ngain je'e? ¿Axraxaon ra ixin
juaxraxauen rukji inchin naa nthaxiji nchengithjen chrintho? 25 Ja̱
je'a jamee, ¿ke'e xraxaon ra rugikon ra? ¿A naa xii jingaa luntho
anto renthe? ¡Na'i, je'a jamee! Ja'a ra chunxin ra ixin thi chujni
tengaa luntho renthe, chujni mee te nchiandu'a rey, chujni mee te'a
ngaga'a jna. 26 Mexinxin, ¿ke'e chujni xraxaon ra rugikon ra? ¿A naa
chujni dayee juajnee Ndo Dio? ¡Jaan ndua, ko xii mee icha renthe
ke naa chujni dayee juajnee Ndo Dio! 27 Ko thi jitaxin ngain Xruen
Ndo Dio banichja ixin Juan, ko ndachro:

Icha sa'o ke ja'a, ja'an rurua'an naa thi sikao juajnana,
ixin je'e sinchechjian nthi'á ixin si'i ja'a.

28 Ja'an rindathjo ra xru'in inaa thi dayee juajnee Ndo Dio icha
renthe juii ke Juan, thi nchegithe chujni; aro maski jamee, thi chujni
icha renthe'a ngain thi thetu'an Ndo Dio, chujni mee thi icha renthe
ke Juan.
29 Are kui'in na̱ ji'i, kain chujni ko kain xi thjejo tumii César
batsuan na̱ ixin Ndo Dio jian nche'e ndo jie̱ ko bigithe na̱ ixin Juan.
30 Aro xi fariseo ko xi tjaago ley chro'a xa ixin Juan runchegithe xa;
binao'a xa thi jian runche'e Ndo Dio ngain xa. 31 Ko Jesús ndachro:

—¿Ke'e sinthakininxin chujni ngain ncha'on te'i? ¿Kexreen dichjexin choo juaxraxauen na̱? [32] Juaxraxauen na̱ te inchin juaxraxauen xan nchinnchinchjan tsuntaon ngain ndaasin, ko tuyauthe choo xan ko ndachro xan: "Ja'an ná binthachjian ná soon kunixin naa nthaxro aro ja'a ra the'a ra, mexinxin ja'an ná tsje ná naa soon thia'o juachjaon aro ja'a ra tsjanga'a ra." [33] Ixin Juan, thi nchegithe chujni, juii ko bine'a jian ko bi'a vino, ko ja'a ra ndachro ra ixin je'e chunda naa espíritu jian'a. [34] Kuthimejan jui'i ja'an, thi Xii juixin ngajni, ko jine ko di'i vino, aro ja'a ra ndachro ra ixin ja'an anto jine ko di'i ko jian dakji'an kain xi thjejo tumii César ko kain chujni nche'e jian'a. [35] Aro juaxraxauen Ndo Dio xraago ngain chujnii ndo.

Jesús kjui ngain nchiandu'a xi fariseo di'in Simón

[36] Naa xi fariseo ndache Jesús ixin rujine ngain nchiandu'a xa, ko Jesús kjui nchiandu'a xa ko be'e chrikee nthanchaon. [37] Ko ngain rajna mee be'e naa nchrii banche'e nchra jian'a, ko are kunu'e nchra ixin Jesús kjui bine ngain nchiandu'a xi fariseo mee, je'e nchra kjui nchra kunixin naa xruxrao marmol jichre ndaxrajni. [38] Ko tabe'e nchra chrika ruthee Jesús ko tsjanga nchra, ko ndakon nchra binthjithe ruthee ko xrajaa nchra binchexemanxin nchra ruthe ko kuetuxin nchra ko kuinga nchra ndaxrajni. [39] Are xi fariseo di'in Simón bikon xa ji'i, je'e xa xraxaon xa: "Ja̱ xii ji'i rukji naa thi dayee juajnee Ndo Dio, je'e xa rukunu'e xa kensen jikathe xa, ko ke'e xree nchrii yaa, ko ixin nchrii ji'i naa nchrii nche'e jian'a." [40] Kuthimejan Jesús ndachro ngain xi fariseo:

—Simón, ja'an chunda naa thi rundathjo ja'a.

Xi fariseo mee ndachro:

—Ndachjejin na, suixin ke tjaago.

[41] Jesús ndachro:

—Be'e yoo thi xii binthekjen tumi ngain naa thi bakjadua tumi. Ko naa xii mee beka rio'o jino̱ tumi, ko thi inaa beka noo tumi. [42] Aro ixin xru'in tumi binthechunda kayui thi xii mee, je'e thi kjuadua tumi binchetjañe'e thi binthekjen tumi. Jai ndachjejin na ja'a, ¿kexe'e thi xii icha sinao je'e thi bajon tumi mee?

[43] Simón mee ndachro ngain Jesús:

—Ja'an xraxa'on ke thi xii icha tsjé bitjañe'e.

Jesús ndachro:

—Ndua thi ndachro.

44 Kuthimejan Jesús tsje'e ngain nchrii mee ko ndachro ngain
Simón:
—¿A dikon ja'a nchrii ji'i? Ja'an bixi'in nchiandui, ko ja'a chjana'a
jinda kjuenxin ruthena; aro nchrii ji'i kjuenna nchra ruthena kunixin
ndakon nchra, ko xrajaa nchra binchexemanxin nchra ruthena.
45 Ja'a kuetuxin'a na are bixi'in ko chja'a juajna, aro je'e nchra
bixi'on nchra nchia ko tanda'a nchra ixin thetuxin nchra ruthena.
46 Ja'a kuinga'a aceite ngata'a jana, aro je'e nchra kuinthjithe nchra
ndaxrajni ruthena. 47 Mexinxin ja'an ndathjo ixin thi anto thjue na
nchra, tjaago ixin thi anto tsjé jian'a binche'e nchra, ubitjañe'e
nchra, aro thi chujni tsjé'a bitjañe'e, kai nchion tjaago ixin thjuena.
48 Kuthimejan ndachro Jesús ngain thi nchrii mee:
—Kain thi jian'a binche'e ubindatjaña'a.
49 Ko kain chujni te nthi̱'a̱ kuexi'in na̱ ndache choo na̱:
—¿Kensen xii ji'i ixin nchao nchetjañe'e xa chujni thi jian'a
nche'e na̱?
50 Aro Jesús ndachro ngain thi nchrii:
—Ko ja'a ixin chunthia na kjan inaa chujni narua, mexinxin sathji
ko chrjuin tsunu'e ansean.

Kain ni nchrii bakjengijna Jesús

8 1 Kuthimejan Jesús kjui bitsje'e tsjé rajna ko rajnanchjan ixin
bakjaago ngain chujni ixin thi thetu'an Ndo Dio, ko bakao thi
theyoo chujni kuinchie'e, 2 ko kai bakao kanxion nchrii bantsje'e
espíritu jian'a ko binchexrue'en ixin ikainxion chin. Ko kai nthi̱'a̱
be'e María Magdalena thi bachrjexin yaato espíritu jian'a. 3 Ko
nthi̱'a̱ be'e Juana, nchri chri'i naa tathiita bi'in Chuza, thi baketu'an
ngain nchiandu'a Herodes, ko kai nthi̱'a̱ be'e Susana ko ikainxion
nchrii bakjengijna Jesús ko thi chujni bakao, ko tumii nchra
bakjengijnanxin nchra ni te'i.

Thi ku'en thi bikenga trigo ngataon jngi

(Mt. 13:1-9; Mr. 4:1-9)

4 Tsjé chujni ngain tsjé rajna kjui na̱ ixin bitsje'e na̱ Jesús, ko are
uxrathe na̱, je'e kuekiin na̱ naa thi ku'en ko ndachro:
5 —Naa xii kjui bikenga trigo ngataon jngi. Ko are kuexi'in kjua
trigo, kanxion nuanchjan binthji ngaa nthi'á, ko are batho chujni

ngachje na̱ trigo, ko kai kunthua bine ba trigo. 6 Ko ithu'a trigo
binthji ngata'a thi jii thjao, ko are chri'in trigo, anto daka ndaxema
ixin xru'in tjao bechunda. 7 Ko ithu'a trigo binthji ngakjan kancha'a
ko kancha'a chri'in ka ko icha daka bangi ka, ko ikuanchrjanda'a
bangi trigo. 8 Aro icha trigo binthji ngain thi jian jinche. Ko are
bangi trigo, anto jian guan, ixin naa nuanchje'en trigo binchechjian
na'o thi kan nuanchjan.

Are Jesús jindachro kain ji'i, je'e nichja suji ngain na̱, ko ndachro:
—Ja'a ra xro thi'in ra, thinxin ra jian.

Jesús bakjaago kunixin thi banche'e chujni

(Mt. 13:10-17; Mr. 4:10-12)

9 Kuthimejan chujni bakao Jesús banchiangi'i na̱ ixin ke'e ruchro
thi ndachro je'e. 10 Je'e ndachro ngain na̱:

—Ja'a ra, Ndo Dio binthakininxin ra tsjagu'a ra thi jima ixin
kexreen Ndo Dio tsetu'an ngain anseen chujni, aro ja'an nichjaa
chujni kunixin thi tu'en ixin maski dikon na̱, je'e na̱ dikon'a na̱, ko
are tsi'in na̱, tsinxin'a na̱.

Jesús tjaago thi ku'en ka trigo biginga

(Mt. 13:18-23; Mr. 4:13-20)

11 'Ji'i ruchro thi bikenga na̱ trigo: trigo ruchro juajnee Ndo Dio.
12 Ko thi trigo binthji ngaa nthi'á, mee thi chujni thi'in juajnee
Ndo Dio, aro thii nchiijin ko ndanchetjajin ngain anseen na̱ ko
idithikaon'a na̱ ko ikjan'a na̱ inaa chujni narua. 13 Ko trigo binthji
ngata'a thjao, mee thi chujni thi'in juajnee Ndo Dio ko anto chee
na̱ are dayee na̱ juajna, aro xra thinxin'a na̱ jian ko are thii thi
tangi tatjañe'e na̱ thi jian juajnee ndo. 14 Ko trigo binthji ngaga'a
kancha'a, mee chujni thi'in juajnee Ndo Dio, aro dithikaon'a na̱
juajna. Ko je'o ta na̱ juachjaon ixin ruchunda na̱ icha tumi ko ji'i thi
tanchrjanda'a na̱ dithikaon na̱ juajnee ndo. 15 Aro thi trigo binthji
ngain jinche jian, mee thi chujni jian ngain anseen, ko anto rinao na̱
thi'in na̱ ko nche'e na̱ thi thetu'an Ndo Dio. Ko jamee dithikaon na̱
kainxin ncha'on, ko kain thi nche'e na̱ nchexruxi'in Ndo Dio.

Jesús thekin ixin naa thi nchegakaon xru'i

(Mr. 4:21-25)

16 ’Xru'in chujni sinchegakaon naa xru'i kuthimejan tsjamataon o
ruxrangi'i xrui ngangi sauen, aro icha jian chujni mee nui sake'e xrui
ixin singase'en chujni sixi'in nchia. 17 Xru'in thi jima ko tsununxin'a,
ko xru'in thi jima texraxaon ko chujni tsunue'a na̱; kain chunda ke
tsununxin.
18 ’Mexinxin ja'a ra thi'in ra jian, thi chujni thinxin, Ndo Dio
tsjengijna ixin tsinxin icha, aro chujni xru'in thinxin, Ndo Dio
santsje'e ndo thi nchion thinxin.

Janee ko xan choo Jesús

(Mt. 12:46-50; Mr. 3:31-35)

19 Kuthimejan janee ko xan choo Jesús biji na thi jii je'e, aro
chro'a kunchie'en na̱ ngaka je'e ixin anto tsjé chujni te nthi̱'a̱. 20 Ko
naa chujni biketu'en Jesús ko ndachro:
—Janaa ko xan choo nduja te na̱, ko rinao na̱ sikon na̱.
21 Ko Jesús ndachro:
—Kain thi chujni thi'in ko nche'e thi ndachro juajnee Ndo Dio,
chujni mee, thi janana ko xan chian.

Jesús kuenta chrintho ko jinda

(Mt. 8:23-27; Mr. 4:35-41)

22 Naa ncha'on Jesús ko chujni bakao kuani na̱ naa ntha barko,
ko nthi̱'a̱ je'e ndachro ngain na̱:
—Sachjin ná tuenxin jinda ji'i.
Ko jañaa binche'e na̱. 23 Ko are ntha barko tajitau'en ntha jinda,
Jesús tabejua ngain ntha barko. Kuthimejan kjua chrintho anto suji
ko kuexi'in bikia jinda ngaa ntha ko utaruxinkanjingi ntha jinda.
24 Ko ni bakao Jesús binchexingame'e na̱ ko ndachro na̱:
—¡Suixin thi tjaago! ¡Suixin thi tjaago! ¡Ndatexinkanjingi ná jinda!
Kuthimejan Jesús bingathjen ko kuetu'en chrintho ko jinda ixin
tase'e, ko jinda ko chrintho tabeta. Ko kain xratao tabe'e. 25 Ko Jesús
ndachro ngain chujni bakao:
—¿Unda ja'a ra chunthia'a ni ra?

Aro je'e na̱ anto binthexraon na̱ ko kuise'en na̱ ko banchangi'i choo na̱:

—¿Kensen xii ji'i, ixin chrintho ko jinda dithikaon ngain xa?

Thi xii bechunda espíritu jian'a ngain nunthe Gadara

(Mt. 8:28-34; Mr. 5:1-20)

26 Ko bathujin na̱ jinda ko biji na̱ ngain nunthe Gadara, chrika
nunthe Galilea. 27 Are Jesús banianxin ntha barko, naa thi xii
bechunda tsjé espíritu jian'a juixin nunthe Gadara ko kunchie'en
ngain Jesús. Ko usee xii ji'i xru'in luntho bagengaa xa, ko be'a xa
ngain nchia, ko be'e xa ngayee thi baxrabaa chujni. 28 Ko are thi xii
mee bikon Jesús, kuyao suji ko bethuxin ko biseta'a nunthe chrika
ruthee Jesús ko nichja suji:

—¿Unda dixinthe ngajin na, ja'a Jesús, Xe'en Ndo Dio, ndo thjen
ngajni? Nthatsa'an ñao nchegetan'a na tangi.

29 Ko je'e ndachro jañaa ixin Jesús ukuetu'en espíritu jian'a
sachrjexin ngain xii mee. Ko utsjé nthi'a espíritu jian'a utse xa, ko
maski chujni bakiaxin na̱ xa kunixin chia ngain raa xa ko ruthee xa,
ko are espíritu jian'a batse xa bakunchrintaon xa chia ko banchekinga
xa ngaga'a jna thi xru'in chujni jii. 30 Jesús banchiangi'i xii mee:

—¿Kexreen di'in ja'a?

Ko je'e xa ndachro xa:

—Ja'an di'in na Legión.

Je'e xa ndachro xa jañaa ixin anto tsjé espíritu jian'a be'e ngaxi'in
xa. 31 Ko kain espíritu mee ndache Jesús ixin rinao'a tsji ngain xru'i
danga'a ko binchetse'en ñao Jesús ixin ruruan'a ngain thi tsaaga
anto ni'nga. 32 Ko nthi̱'a̱ tenea tsjé kukuchi ngain naa jnanchjan, ko
kain espíritu jian'a binchetse'en ñao Jesús ixin tsanchrjanda sixi'in
ngain kain kukuchi mee. Ko Jesús bajon juachaxin. 33 Kuthimejan
kain espíritu jian'a bachrjexin ngain xii ji'i, sabinthegixi'in ngain
kukuchi, ko kain kukuchi kjuixin jaa ba ko binthetsiangi ba jinda,
ko ndakju'en ba jinda.

34 Ko are chujni tethingaria kukuchi bikon na̱ ke'e ku'en ba, je'e
na̱ kuinga na̱ bindache na̱ chujni ngain rajna ko kai ni te ngataon
jngi. 35 Ko kain chujni kjui na̱ bitsje'e na̱ thi ku'en. Ko are biji na̱ thi
jii Jesús, bikon na̱ thi xii udigachrjedo'o kain espíritu jian'a, ko utajii
xa chrika ruthee Jesús, ko ujingaa xa luntho, ko undakua nche'e xa

ko kain chujni anto binthexraon na̱. 36 Ko kain chujni bikon kexreen
kuxrue'en thi xii bechunda espíritu jian'a kuexi'in na̱ binchenu'e
na̱ chujni kain thi ku'en. 37 Kuthimejan kainxin chujnii nunthe
Gadara binchetse'en na̱ ñao Jesús ixin sarukjixin nthi̱'a̱, ixin anto
binthexraon na̱. Mexinxin Jesús kuani ntha barko ko sakjui. 38 Aro
thi xii bachrjedo'o kain espíritu jian'a binchetse'en ñao Jesús ixin
rukajanda rugakji ngain je'e, aro Jesús kuetu'en xii mee ixin sithu'e
xa, ko ndachro:

39 —Kjan nchiandui ko theki'in chujni kain thi binche'e Ndo Dio
ngajin.

Ko thi xii mee sakjui ko kuekiin kain chujnii thi binche'e Jesús
ngain je'e.

Xechon nchrichje'en Jairo ko thi nchrii kathe lunthue Jesús

(Mt. 9:18-26; Mr. 5:21-43)

40 Ko are Jesús kjanxin tuenxin jinda mee, kain chujni te nthi̱'a̱
anto chee na̱ ixin biji Jesús ixin kain na̱ techu'en na̱. 41 Kuthimejan
juii naa xii bi'in Jairo, ko xii ji'i baketu'an xa ngain ni'ngo. Ko xii ji'i
bethuxin ko biseta'a nunthe chrika ruthee Jesús ko binchetse'en
ñao ixin rukji nchiandu'a 42 ixin thi nakua xan nchrichje'en, xan
bechunda inchin theyoo nano undajide'en xan. Ko are sajithji Jesús
nchiandu'a Jairo, ruee anto tsjé chujni ko anto banchenthedugee na̱
Jesús.

43 Ko ngagee chujni mee, be'e naa nchrii ubechunda theyoo nano
bagengi'i nchra jni, ko ujue'e binchexi'in kain tumii nchra ngain
xi nchexruan, aro xru'in xi nchexruan binchexrue'en nchra. 44 Ko
nchrii mee kunchie'en nchra tuenxin Jesús ko kathe nchra ngande'e
lunthue Jesús. Ko thi bagengi'i nchra jni bengathjinbe'o.

45 Kuthimejan Jesús banchiangi ko ndachro:

—¿Kensen kathe na?

Ko kain chujni ndachro na̱ xru'in kensen. Mexinxin Pedro ko kain
ni bakao ndachro:

—Suixin ke tjaago, ¿unda suixin xra danchiangi kensen kathe?
Kain chujni tuntheedo na̱ ngaka suixin, ko tunxinka na̱.

46 Aro Jesús ndachro:

—Jii naa thi kathe na, ixin ja'an kununa binthaxruaan chujni
mee kunixin juachaxinna.

47 Nchrii mee are kunue'e nchra ixin chro'a rugema nchra, je'e
nchra kunchie'en nchra ko jixranga nchra bethuxin nchra chrika
ruthee Jesús. Ko ngathexon kon kain chujni ndachro nchra ngain
Jesús unda je'e nchra kathe nchra ko kexreen jaikua ndakuxrue'en
nchra. 48 Kuthimejan Jesús ndachro ngain nchra:
—Ja'a kuxrua'an ixin chunthia. Nchao sathji ko tunu'a chrjuin
ngain ansean.
49 Ko xra jinichja Jesús, are naa chujni juixin nchiandu'e Jairo,
thi baketu'an ngain ni'ngo, ko ndache:
—Xan nchrichja'an undabe'en xan, indache'a xi tjaago.
50 Are Jesús kui'in yaa, je'e ndachro ngain Jairo:
—Xraon'a, je'o dithikaon na, ko xa'an ruxingame'e xan.
51 Are biji na̱ nchiandu'a Jairo, Jesús kuanchrjanda'a bixi'in icha
chujni, bixi'in je'o je'e, Pedro, Jacobo, Juan, ndudee xan nchrichjan
ko janee xan. 52 Kain chujni te nthi̱'a̱ tetsjangaxin na̱ xan ko tetaxin
na̱ xan juachjaon. Aro Jesús ndachro ngain na̱:
—Tsjanga'a ra; xan nchrichjan digen'a xan; je'o tajijua xan.
53 Aro je'e na̱ kjuanuanka na̱ Jesús ixin jañaa ndachro, ixin kain
na̱ benu'e na̱ ixin xan nchrichjan undabe'en xan. 54 Kuthimejan Jesús
tse'e raa xan ko nichja seen ngain xan:
—Ja'a xan nchrichjan, dingathjen.
55 Ko je'e xan nchrichjan xechon xan, ko tuin je'e xan bingathjen
xan. Ko Jesús ndachro:
—Chje'e ra xan sine xan.
56 Ko ni ndu'a xan xratao tabithu'e na̱, aro Jesús kuetu'en na̱ ixin
xru'in chujni rundache na̱ thi ku'en.

Jesús kuetu'en xra sinche'e ni theyoo kuinchie'e

(Mt. 10:5-15; Mr. 6:7-13)

9 1 Jesús bayẹ̱e ni theyoo bakao, ko chjee na̱ juachaxin ixin nchao
sengixin na̱ ngain chujni kain espíritu jian'a, ko sinchexrue'en
chujni chunda kexe'on chin. 2 Ko je'e rua'an na̱ ixin bindache na̱
chujni ixin thi thetu'an Ndo Dio, ko sinchexrue'en na̱ ni ni'i. 3 Ko
ndachro ngain na̱:
—Xru'in thji'o ra ixin sunda'a ra ngatja nthi'á, thjio'a ra ntha
kutho, thi tamexin ra, niuthja, tumi ko thjio'a ra yoo luntho, je'o
luntho tenga'a ra. 4 Ko ngain kexe'o nchia saso ra, nthi̱'a̱ dithu'a

ra kain ncha'on tsunchrja'an ra ngain rajna yaa. [5] Ja̱ chrujan rajna sinao'a na̱ tsi'in na̱ thi jian juajna ja'a ra tsji'o ra, sathjixin ra nthi̱'a̱ ko tuntsjenga ra ruthea ra ixin singo jinche jiyaa ruthe, ko mee ruchro ixin bithikaon'a ra na̱.

[6] Kuthimejan sakjui na̱ rajna ko rajna ixin bindache na̱ chujni thi jian juajna ko binchexrue'en na̱ chujni teni'i.

Guen na̱ Juan, thi banchegithe chujni

(Mt. 14:1-12; Mr. 6:14-29)

[7] Ko Herodes, thi baketu'an nthi̱'a̱ Galilea, are kunu'e kain thi jian banche'e Jesús, je'e anto xraon, ko ibenue'a ke'e ruxraxaon ixin kanxion chujni bandachro na̱ ixin je'e Juan, thi banchegithe chujni, uxechon. [8] Ikanxion na̱ bandachro na̱ ixin kununxin profeta Elías, ko ikanxion na̱ bandachro na̱ ixin uxechon chrujan ni bagayee juajnee Ndo Dio are usee. [9] Aro Herodes ndachro:

—Ja'an kuetu'an chrijin jaa Juan, thi banchegithe chujni. Mexinxin, ¿kexe'e xii ji'i ixin chujni thekin na̱ ixin anto jian nche'e xa?

Ko Herodes anto kjuee kexreen rugikon Jesús.

Jesús bajon bine na'o no̱ xii

(Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Jn. 6:1-14)

[10] Are ni theyoo kjanxin na̱ thi kjui na̱, kuekin na̱ kain thi binche'e na̱. Kuthimejan Jesús sabikao na̱ ngain thi xru'in chujni te, chiaon rajna Betsaida. [11] Ko are chujni kunu'e na̱ thinoo sakjui Jesús, je'e na̱ ruee na̱. Kuthimejan je'e ndachro ngain na̱ ixin kexreen siketu'an Ndo Dio ngain anseen na̱, ko kai binchexrue'en kain ni beni'i.

[12] Ko are undakutsukjin, kunchie'en thi ni theyoo bakao Jesús ko ndachro na̱ ngain je'e:

—Dindache kain chujni satsji na̱, ixin sikjee na̱ thi sine na̱ ko thi sinchejuga'a na̱, ixin nthi'i thi te na̱ xru'in jii.

[13] Aro Jesús ndachro ngain na̱:

—Ja'a ra dajon ra thi sine na̱.

Je'e na̱ binthendachro na̱:

—Ja'an ná xru'in chunda ná, je'o na'o niuthja ko yoo kuchee, ko ja̱ ruchja'a ná sine kain chujni te'i, ja'an ná rugunda sike'na ná thi sine na̱.

14 Ko nthi̱'a̱ be'e inchin na'o no̱ xii. Ko Jesús ndachro ngain ni
theyoo bakao:
—Ndache ra chujni ruchjeeya na̱ ko siginthe na̱ yoo kan ko the na̱.
15 Ko jañaa binche'e ni bakao Jesús, ko kainxin chujni tabinthe
na̱. 16 Kuthimejan Jesús kuaa thi na'o niuthja ko thi yoo kuchee,
ko tsje'e ngajni ko binchenchaon niuthja ko kuchee. Kuthimejan
kunchjenga ko bajon ngain thi chujni bakao ko je'e na̱ kunchjeye'e
na̱ kainxin chujni. 17 Ko kain na̱ juine na̱ ko jian kuje'e na̱. Ko thi
xexin juine na̱ xra binchekaon na̱ theyoo nthaxra.

Pedro ndachro ixin Jesús thi Cristo

(Mt. 16:13-19; Mr. 8:27-29)

18 Naa ncha'on Jesús bachrjenda ixin nichjee Ndo Dio, ko are
juexin nichjee ndo banchiangi ngain chujni bakao ko ndachro:
—¿Ke'e ndachro chujni ixin kensen na ja'an?
19 Je'e na̱ ndachro na̱:
—Kanxion na̱ ndachro na̱ ixin suixin Juan, thi banchegithe chujni,
ko ikanxion na̱ ndachro na̱ ixin suixin Elías; ko ikanxion na̱ ndachro
na̱ ixin suixin naa thi bagayee juajnee Ndo Dio, ko be'e are usee.
20 Kuthimejan Jesús banchiangi ko ndachro:
—Ko ja'a ra, ¿ke'e ndachro ra ixin kensen na ja'an?
Ko Pedro ndachro ngain Jesús:
—Suixin thi Cristo, thi juixin ngain Ndo Dio.

Jesús ndachro ixin je'e ndase'en

(Mt. 16:20-28; Mr. 8:30—9:1)

21 Ko Jesús kuetu'en na̱ ixin xru'in chujni rundache na̱ ixin kensen
je'e. 22 Ko kai ndachro:
—Ja'an, thi Xii juixin ngajni, rugunda tangi tsunna, ko kain xi
thetu'an ngain ni'ngo, ko kain xi daana thetu'an ngain icha xi daana
ko kain xi tjaago ley runingakunna xa ko nasuenxon na na̱, aro ngain
ncha'on ninxin ja'an ruxechon na.
23 Kuthimejan je'e ndachro ngain kain chujni te nthi̱'a̱:
—Ja̱ chrujan thi rinao rurue'e na, rugunda rutjañe'e kain thi
jixraxaon sinche'e, maski anto tangi tsu'en ko ja̱ rugunda se'en,
ruxrajon se'en, ko rurue'e na. 24 Ixin thi rinao xru'in tsu'en, chujni

ji'i icha daka ndasitjaan. Aro thi ruxrajon tangi tsu'en ko ruxrajon
se'en ixin tjaago thi ja'an ntha'a, chujni mee rukjan inaa chujni
narua ko xru'in ncha'on se'en. 25 Ixin xru'in xree ja̱ naa chujni sacha
kainxin thi jii ngain nunthe ji'i ko ndasinchetjaan almee. 26 Ko ja̱
chrujan chujni tusuee runichja ixin ja'an ko ixin thi jian juajnana,
kai ja'an, thi Xii juixin ngajni, tsusua'na ixin chujni mee are si'i
kunixin juachaxiin Ndudana ko kain angeel ndo jii nthi̱'a̱ ngajni.
27 Ndua thi rindathjo ra, ixin thu'a ra xro te ra nthi'i jai, xra sen'a ra
sikunja ra thi thetu'an Ndo Dio.

Bikon na̱ Jesús anto ujee

(Mt. 17:1-8; Mr. 9:2-8)

28 Batho inchin jni ncha'on, kuthimejan Jesús kuani naa jna ixin
nichjee Ndo Dio, ko bikao Pedro, Jacobo ko Juan. 29 Ko are Jesús
jinichjee Ndo Dio, ngakon ndabituxi'in ko lunthue kurua luntho
xraa thee ncha'on. 30 Kuthimejan kununxin yoo xii jitjao Jesús,
ko xii mee, Moisés ko Elías. 31 Ko nguixin ngandajin na̱ chrjuin
jidingasaan, ko tetjao na̱ ixin kexreen se'en Jesús, ko ji'i ruku'en
nthi̱'a̱ Jerusalén. 32 Ko Pedro ko thi iyoo ni be'e ngain anto chjee na̱
kuthachrin, aro tabinthetsje'e na̱ ko bikon na̱ thi chrjuin jidakima
ngandajin Jesús ko kai bikon na̱ thi yoo xii juii ngain je'e. 33 Are
kayui xii te'i takunkjínxin ngain Jesús, Pedro ndachro ngain Jesús:

—Suixin ke tjaago, ¡atho nchao ixin ja'an ná te ná nthi'i!
Sinthachjian ná nii nchiachjan, naa ixin suixin, inaa ixin Moisés ko
inaa nchiachjan ixin Elías.

Aro Pedro benue'a ke'e jindachro. 34 Ko Pedro xra jañaa jinichja
are juii naa thjui ngain na̱ ko ndabithu'e na̱ ngakjan thjui. Ko anto
binthexraon na̱ ixin bithu'e na̱ ngakjan thjui. 35 Kuthimejan ngakjan
thjui mee kuinxin ni naa tha ko ndachro:

—Ji'i thi Xan'na, xan anto thjuaa. Dithikaon ra thi rundathjo ra
xan.

36 Ko are ujuexin nichja tha mee, je'o Jesús bithu'e nthi̱'a̱. Aro
kanio ni tatetsje'e, ko je'o kainxion ncha'on kuexi'in na̱ ixin xru'in
chujni kuekiin na̱ thi bikon na̱.

Jesús binchexrue'en xan xii bechunda espíritu jian'a

(Mt. 17:14-21; Mr. 9:14-29)

37 Nduexin are banianxin na̱ ngain jna mee, anto tsjé chujni
bigetanxin na̱ ngatja nthi'á. 38 Ko ngayee kain chujni mee, naa thi
xii nichja seen ko ndachro ngain Jesús:
—Suixin ke tjaago, nthatsa'an ñao, thjengijna xan'na ixin je'o xan
ji'i richunda 39 ixin naa espíritu jian'a tse xan ko nchekuyao xan, ko
tadetsinga xan xraa ndade'en xan ko tuxro thixin ru'a xan. Ko anto
nchegetan xan tangi ko tanchrjanda'a xan. 40 Ja'an ubinthatsaan ñao
chujnia chrji'o ixin rugantsje'e na̱ xan espíritu jian'a chunda xan,
aro chro'a bantsje'e na̱.
41 Jesús ndachro:
—¡Ja'a ra xro thinxin'a ra ko chunthia'a ra! ¿Xra kensa rugunda
sari'i ko xra tsixinna ngajin ra? ¡Siku'na xa'an nthi'i!
42 Ko are xan xii mee jitunchie'en xan ngain Jesús, espíritu jian'a
banka xan suji ngata'a nunthe, aro Jesús binchesathe'e espíritu
jian'a ko binchexrue'en xan xii mee, ko je'e bajon xan ngain ndudee
xan. 43 Ko kainxin chujni te nthi̱'a̱ kuise'en na̱ ixin bikon na̱ thi jié
juachaxiin Ndo Dio.

Jesús ndachro inaa ixin se'en

(Mt. 17:22-23; Mr. 9:30-32)

Ko are chujni xra texraxaon na̱ thi jian binche'e Jesús, je'e
ndachro ngain thi chujni bakao:
44 —Thi'in ra jian thi ja'an rundathjo ra ixin ja'an, thi Xii juixin
ngajni, chujni sajon na ngain raa chujni ningakunna.
45 Aro chujni bakao kuinxin'a na̱ thi ndachro je'e, ixin xra
xru'in juachaxin bechunda na̱ ixin rukinxin na̱. Ko xraunka na̱
ruganchiangi'i na̱ Jesús ixin ke'e ruchro thi ndachro je'e.

Kensen thi icha renthe

(Mt. 18:1-5; Mr. 9:33-37)

46 Kuthimejan thi chujni bakao Jesús, kuexi'in kjuao choo na̱ ixin
kensen thi icha renthe, 47 aro Jesús bechunxin juaxraxauen na̱ ko

ubenu'e ke'e tendache choo na̱. Kuthimejan je'e kjuua naa xan
nchinchjan ko bake'e xan ngaka je'e, 48 Ko ndachro ngain na̱:
—Thi chujni sayée naa xan nchinchjan ixin dithikaon na ja'an,
kai sayé'na ja'an, ko chujni sayé'na na̱ ja'an kai sayée thi rua'an na
ja'an. Ixin thi icha renthe'a ngaya'a ra yaa thi rukjan icha renthe
ngathexin kon Ndo Dio.

Thi chujni ningakuan'a ná, chujni mee jii ngajin ná

(Mr. 9:38-40)

49 Kuthimejan Juan ndachro ngain Jesús:
—Suixin ke tjaago, ja'an ná bikon ná naa thi jidengi espíritu
jian'a kunixin juachaxian; ko ja'an ná ndathjan ná ixin isinche'a
jamee, ixin je'e chrji'a ngajin ná.
50 Aro Jesús ndachro:
—Kayakuen'a ra chujni mee ixin thi chujni ningakuan'a ná,
chujni mee jii ngajin ná.

Jesús binchesathe'e Jacobo ko Juan

51 Are ubikunchiaon ncha'on ixin Jesús sarukajiin ngajni, je'e
ndachro ngathe anseen ixin tsji rajna Jerusalén. 52 Je'e rua'an
kanxion chujni ixin bitaon na̱ nthi'á ko bikao na̱ juajnee, ko chujni
mee kjui na̱ ngain naa rajnee nunthe'e Samaria ixin bikjee na̱ naa
nchia thi rugithu'e na̱ je'e na̱ kunixin Jesús. 53 Aro chujni samaritano
chro'a na̱ bayée na na̱ nthi̱'a̱ ixin kunu'e na̱ ixin Jesús ko chujnii
satethji na̱ Jerusalén. 54 Are Jacobo ko Juan kunu'e na̱ ixin ni
samaritano chro'a na̱ bayée na na̱, je'e na̱ ndachro na̱ ngain Jesús:
—¿Arinao suixin ixin ja'an ná tsetu'an ná ruxinkajinxin ngajni
xru'i ixin suen kain chujni yaa, inchin binche'e profeta Elías?
55 Kuthimejan Jesús ngaria tsje'e na̱ ko binchesathe'e na̱ ko
ndachro:
—Ja'a ra nua'a ra ke'e espíritu chunda ra. 56 Ixin ja'an, thi Xii
juixin ngajni, jui'a ixin nasuenxon chujni, jui'i ixin sinthakjan na̱
inaa chujni narua.
Kuthimejan sakjui na̱ ngain inaa rajna.

Thi chujni binao rugakao Jesús

(Mt. 8:19-22)

57 Are tethji na̱ ngatja nthi'á, naa xii ndachro ngain Jesús:
—Ja'an rina'o tsji kain rajna suixin sekji.
58 Jesús ndachro ngain thi xii mee:
—Kain kuntha chunda ba thjaue ba dixi'in ba, ko kain kunthua chunda ba kakee ba, aro ja'an, thi Xii juixin ngajni, chunda'a thinoo tsenkjon jana.
59 Jesús ndachro ngain inaa thi xii:
—Ja'a rue'na.
Aro thi xii mee ndachro:
—Nthatsa'an ñao, chunna sa'o ndasenja ndudana ixin ja'an thi tsjabaa ndo.
60 Jesús ndachro:
—Tanchrjanda thi chujni dithikaon'a na̱, ni yaa tsjabaa choo na̱, aro ja'a thji ko dindache chujni ixin Ndo Dio usiketu'an ngain anseen na̱.
61 Kuthimejan inaa thi xii ndachro ngain Jesús:
—Ja'an rina'o satsji na, aro chunna tsji sinthanua ni nchiania.
62 Aro Jesús ndachro:
—Thi jitse ni'nge, kuthimejan jichuntaunxin ton, chujni mee xru'in xree ngain thi thetu'an Ndo Dio.

Jesús rua'an nii kan ko the chujni kuinchie'e

10 1 Kuthimejan Jesús kuinchie'e nii kan ko the chujni, ko je'e rua'an yoo ko yoo na̱ ngain kain rajna thi je'e rukji. 2 Ko ndachro ngain na̱:
—Ndua thi rundathjo ra, anto tsjé xree Ndo Dio jii, aro ni nche'e xra tsjé'a na̱. Mexinxin nchetse'en ra ñao Xi najni rurua'an xa icha ni nche'e xra ixin sinche'e xree xa. 3 Thji ra jai ja'a ra ko xraxaon ra ixin ja'an rua'an ra inchin kuleko ngayee kundanixra. 4 Thjio'a ra thi tamanxin ni, thi dingachjian tumi ko kathe. Ko tadinthengathjen'a ra ngatja nthi'á ixin sajon ra juajna ngain chujni. 5 Ko are saso ra ngain kexe'o nchia, sa'o dajon ra juajna ko ndachro ra: “Chrjuin tsunu'e ngain ansean ra xro te ra ngain nchia ji'i.” 6 Ko ja̱ ngain nchia mee jii chujni jian, chujni mee tekininxin na̱ sayée na̱ thi chrjuin ja'a ra sajon ra ngain na̱, aro ja̱ na'i thi chrjuin mee sarukjan ngajin ra. 7 Ko

ngain nchia mee dithu'a ra ko nthi̱'a̱ jinthe ra ko di'i ra thi ruchjaa
ra na̱. Ixin thi nche'e xra jikininxin ruxenge'e 'na. Ko dithua'a ra
ngain jejee nchia. 8 Are saso ra ngain naa rajna thi jaan sayá'a ra na̱,
jinthe ra thi ruchjaa ra na̱, 9 ko nchexrue'en ra chujni ni'i te nthi̱'a̱,
ko ndache ra na̱: "Thi thetu'an Ndo Dio ujuii ngajin ra." 10 Aro ja̱
saso ra ngain naa rajna thi ruchro'a chujni sayá'a ra na̱, ja'a ra
dachrje ra ngaa nthi'á ko ndachro ra: 11 "Kain nche'e rajnaa ra tse
kathena ná, tsuntsjenga ná ixin yaa ruchro ixin ja'a ra bithikaon'a ra
juajna bikia'an ra. Aro xraxaon ra ixin thi thetu'an Ndo Dio uchiaon
juii ngajin ra." 12 Ja'an ndua rindathjo ra ixin are Ndo Dio sinche'e
jie̱ ngain kain chujni, icha suji'a jie̱ su'en rajna Sodoma ke thi rajna
juinao'a bayée thi juajna kjui'o ra.

Rajna bithikaon'a

(Mt. 11:20-24)

13 '¡Anto tangi tsu'an ra ja'a ra chujni rajna Corazín! ¡Ko anto
tangi tsu'an ja'a ra chujni rajna Betsaida! Ja̱ kain thi bikon ra
bintha'a ngajin ra, runtha'a ngayee chujni rajna Tiro ko Sidón,
nduaxin chujni mee usee rukinthu'e na̱ thi jian'a nche'e na̱. Ko
runthengaa na̱ luntho thie ko rukjata'a na̱ ntheeso gi'i ngata'a jaa na̱
ko jañaa rukjaguxin na̱ ixin ukuinthu'e na̱ thi jian'a banche'e na̱.
14 Mexinxin are Ndo Dio sinche'e jie̱ ngain kain chujni, icha suji'a jie̱
sue'en rajna Tiro ko Sidón ke ja'a ra. 15 Ko ja'a ra rajna Capernaum,
¿Axraxaon ra ja'a ra tsji ra ngajni? Na'i, je'a jamee ixin ja'a ra tsji ra
ngain xru'i danga'a.

16 Jesús xra ndachro ngain chujni kuinchie'e:

—Thi chujni tsi'in thi rundachro ra, kai tsinna na̱ ja'an. Ko thi
sithikaon'a ra ja'a ra, chujni mee kai ja'an sithikaon'a na. Ko thi
chujni sithikaon'a na̱, kai dithikaon'a na̱ ngain thi rua'an na.

Kjan thi nii kan ko the chujni

17 Are kjan thi nii kan ko the chujni, anto chee na̱ ko ndachro na̱:

—Kain espíritu jian'a bithikaon ko binche'e thi ndachrjan ná are
nichja ná kunixin juachaxian suixin.

18 Ko Jesús ndachro ngain na̱:

—Jaan, ja'an bikon kexreen betsingaxin nchiijin ngajni inchin
naa xru'i are tungiixin. 19 Ja'an chja'a ra juachaxin tsingachje ra

kunchee ko kunthanchia ko tsixi'an ra ngain thi jian'a, ko xru'in
tsu'an ra. [20] Ja'a ra tunua'a ra chrjuin ixin espíritu jian'a dithikaon
ra, icha jian cha'a ra ixin ngajni ubinthetaxin ra.

Nduda'a ko Xe'en ndo

(Mt. 11:25-27; 13:16-17)

[21] Are mee, Jesús anto chee ko jikaon kunixin Espíritu Santo ko
ndachro:
—Suixin Ndudana ko ja'an nthasaya'a, ixin Suixin thetu'an
nunthe ko ngajni, ko ji'i kueme'e kain ni anto nu'e ko ni anto thinxin
ko kjuagu'e ni kjan xraa naa xan nchinchjan. Jaan, ixin jañaa binao
Suixin.
[22] ’Ndudana chjana kain thi jii. Ko xru'in chujni nu'e kensen na
ja'an, je'o Ndudana chunxin na jian, ko xru'in kensen chunxin je'e
ndo, je'o ja'an thi chunxin ndo ko thi ni ja'an rina'o sinthagatsuan ndo.
[23] Kuthimejan Jesús tsje'e ngain chujni bakao ko ndachro ngain na̱:
—Anto chrjuin ixin thi chujni tedikon thi ja'a ra tedikon ra jai,
[24] ixin ja'an ndathjo ra ixin tsjé ni bagayee juajnee Ndo Dio ko ni
baketu'an binao na̱ rugikon na̱ thi ja'a ra tedikon ra, aro bikon'a na̱
ko ruki'in na̱ thi ja'a ra tethi'in ra jai, aro kuin'a na̱.

Naa thi samaritano anto jian

[25] Kuthimejan naa xi tjaago ley kjui xa bitsje'e xa Jesús ko
bikjexin ixin runchenichja Jesús naa thi jian'a ko ndachro xa:
—Suixin ke tjaago, ¿ke'e sintha'a ixin sayaa thi sarichunxin
kainxin ncha'on?
[26] Jesús ndachro ngain xa:
—¿Ke'e jitaxin ley bayée Moisés? ¿Ke'e thinxin?
[27] Ko xi tjaago ley ndachro:
—Ngain ley mee jindachro: “Thjue'e Ndo Dio kunixin ansean,
kunixin kain thi tsanga tunu'a, kunixin nguii juaxraxauan, ko thjue'e
icha chujni inchin thjue'e nthau'a.”
[28] Kuthimejan Jesús ndachro ngain xa:
—Atho nchao jii thi ja'a ndachro. Ja̱ sinche'e kain yaa, jaan
sayé'e kain thi sarichunxin kainxin ncha'on.
[29] Aro xi tjaago ley binao xa rugithu'e xa jian ngathexin kon Jesús
ixin thi ndachro xa, mexinxin kjan banchiangi xa ngain Jesús:

—Aro, ¿kensen mee, thi ruthjuaa inchin thjuaa nthau'na?
30 Kuthimejan ndachro Jesús ngain xa:
—Naa xii juixin Jerusalén ko sajithji rajna Jericó, ko ngatja nthi'á
kayakuen kanxion xi che'e, ko kue'e xa kain thi jidikao ko bantsje'e
xa lunthue ko bintja xa ko nthi̱'a̱ banka xa xraa thi undadige'en ko
sabinthekji xa. 31 Ko xraje'o nthi'á jithixin naa xi daana ko are bikon
xa thi xii jitsinga nthi̱'a̱, je'e xa batho xa nao. 32 Kai xraje'o nthi'á
jithixin naa chujnii Leví. Ko are je'e bikon thi xii jitsinga nthi̱'a̱, kai
batho xa nao. 33 Aro kai nthi̱'a̱ batho naa xi samaritano, ko are bikon
xa thi xii jitsinga nthi̱'a̱, je'e xa kuiakunue'e xa. 34 Ko kunchie'en
xa ngaka xii mee, ko binchexrue'en xa kain thi dikuni'i nthau'e xa
kunixin vino ko aceite ko kuensia xa jian. Kuthimejan bincheta'a
xa kuluchu'e xa ko sabikao xa ngain naa nchia dithu'e ni kjin, ko
nthi̱'a̱ je'e xa baku'en xa thi ni'i. 35 Ko nduexin are je'e xii mee
sakjui xa, bantsje xa yoo tumi anto renthe ko bajon xa tumi ngain
thi nchiandu'a, ko ndachro xa: “Daku'en xii ji'i, ko ja̱ sinchexi'in
icha tumi ixin je'e xa, ja'an tsjenga'a 'na are rukjan na.” 36 Mexinxin
ndachjejin na ja'a, ko ndachro, ¿kexe'e thi xii kjuaago ixin thjue'e
thi xii kue'e na̱ ko bikaon?
37 Xi tjaago ley ndachro:
—Thi xii kuiakunue'e thi kue'e na̱ ko bincheni'i na̱.
Kuthimejan Jesús ndachro ngain xa:
—Ja'a kai thji ko nche'e jamee.

Jesús bitsje'e Marta ko María

38 Jesús ruee nthiee ko biji ngain naa rajna nchiin, ko nthi̱'a̱
be'e naa nchrii bi'in Marta ko bajon nchra nchiandu'a nchra thi
bithu'e Jesús. 39 Je'e Marta bechunda naa xan choo bi'in María, ko
je'e María tabe'e chrika ruthee Jesús ixin kui'in thi jinichja Jesús.
40 Aro Marta anto jita juachjaon ixin juinao xraa urukjekua xree, ko
kunchie'en ngain Jesús ko ndachro:
—Nchana, ¿aditsje'a ixin xan chian jitajandana xan rintha'a kain?
¡Dindache xan tsjengijna na xan!
41 Aro Jesús ndachro:
—Marta, Marta, ja'a anto ta juachjaon ixin kain yaa, 42 aro nakua
thi rugunda sinche'e ni, ko María ukuinchie'e thi icha jian, ko xru'in
chujni santsje'e thi ukuinchie'e.

Jesús tjaago kexreen tsjao ni Ndo Dio

(Mt. 6:9-15; 7:7-11)

11 [1] Naa ncha'on Jesús jitjao Ndo Dio ngain naa jna, ko are
juexin kjuao ndo, naa thi chujni bakao ndachro ngain:
—Nchekuanna ni ra runichjaa ná Ndo Dio, jañaa inchin Juan, thi
banchegithe chujni, banchekue'en chujnii.
[2] Jesús ndachro:
—Are tsjao ra Ndo Dio, ndachro ra:
Suixin Ndudana ná thjen ngajni,
Suixin jikininxin tsusaya'a.
Diji'i diketu'an Suixin nthi'i.
Ko tsu'en inchin Suixin rinao nthi'i ngata'a nunthe
inchin tu'en nthi̱'a̱ ngajni.
[3] Chjana ni ra jai thi rugundana ná sine ná.
[4] Nchetjañana ni ra thi jian'a bintha'a ná, ixin ja'an ná kai
nthatjañaa ná thi chujni nche'e jian'a ngajin ná.
Nchegatho'a ni ra tangi ko tanchrjanda'a ni ra ngain thi jian'a.
[5] Kai ndachro Jesús ngain na̱:
—Kexe'e ra xro chunda ra naa xi jian dakjio'o ra, ko ngusine thie
siji xa nchiandui ra ko rundathjo ra xa: "Nalugaa, nchekjen na nii
niuthja [6] ixin naa xi jian dakji'an nandaa juixin xa kjín, ko biji xa
nchiania ko ja'an xru'in chunda thi ruchja'a xa." [7] Ko ja̱ rundachro
ra ngaxi'on nchiandui ra: "Ncheñao'a na, ukuejaa nchiania ko
utatejuangi xan'na ngata'a saon; chro'a singathjen ruchja'a thi ja'a
rinao." [8] Aro ja̱ xi jian dakjio'o ra tsanchrjanda'a runichja'a ra xa,
ja'a ra singathjen ra ko ruchje'e ra xa thi je'e xa rinao xa aro ije'a
ixin jian dakjio'o ra xa, je'o ixin tatsanchrjanda ra xa tasinthechrin
ra. [9] Mexin ja'an rindathjo ra: Danchia ra ko Ndo Dio ruchjaa ra,
thjee ra ko sinchii ra, dinga ra ntha dijexin, ko ntha dijexin mee
ruxiree ntha. [10] Ixin thi danchia, dayee, ko thi thjee, dithja, ko thi
dinga ntha dijexin, ntha dijexin xiree ixin je'e dinga.
[11] '¿Kexe'e ra xro chunda ra xa'an ra, anchao ruchje'e ra xan naa
xro are sanchia'a ra xan naa niuthja? ¿o aruchje'e ra xan nthau'e
kunchee are je'e xan sanchia'a ra xan nthau'e kuchee? [12] ¿o aruchje'e
ra xan naa kunthanchia are sanchia'a ra xan naa juja? [13] Mexinxin
ja'a ra maski chujni jian'a ra, aro nu'a ra dajon ra thi jian ngain

xa'an ra, ¡icha jian Ndudaa ná, ndo thjen ngajni ixin dajon ndo Espíritu Santo ngain chujni danchia!

Jesús ko Beelzebú thi thetu'en kain espíritu jian'a

(Mt. 12:22-30; Mr. 3:19-27)

14 Naa ncha'on Jesús bengi naa espíritu jian'a dinchethapo naa thi xii, ko are espíritu jian'a ji'i ubachrjexin ngain xa, je'e xa unchao nichja xa. Ko tsjé chujni be'e nthi̱'a̱ anto kuise'en na̱ ixin thi binche'e Jesús. 15 Aro ikanxion na̱ ndachro na̱:

—Xii ji'i dengi xa espíritu jian'a kunixin juachaxiin nchiijin thi di'in Satanás ko kai di'in Beelzebú, thi thetu'en kain espíritu jian'a.

16 Ko ikanxion na̱ binao na̱ runcheye'e na̱ Jesús, ko banchia na̱ ixin je'e runche'e naa thi jian rukixin ngajni. 17 Aro je'e ubenu'e thi texraxaon na̱, ko ndachro ngain na̱:

—Ja̱ chujni thetu'an ngain naa nunthe ndachjeeya na̱, chujni nunthe mee ndatsjexin na̱, ko ja̱ chujni ngain naa rajna o chujni texi'in ngain naa nchia theto na̱, chujni te'i tuin ndatsjexin na̱. 18 Ko ja̱ ndachro ra ixin ja'an dengi espíritu jian'a kunixin juachaxiin Beelzebú, ¿kexreen tsunchrje'en thi thetu'an nchiijin, ja̱ je'o dengi choo?, mee ruchro ixin thetuka'o choo ko thi je'e thetu'an se'a tsunchrje'en. 19 Ixin ja̱ ja'an dengi espíritu jian'a kunixin juachaxiin Beelzebú, anchee, ¿kensen chjee chujnia ra juachaxin ixin dengi na̱ espíritu jian'a? Ja̱ ja'a ra rundachro ra ixin Ndo Dio, mee ruchro ixin ndua'a thi texraxaon ra. 20 Aro ja'an de'ngi espíritu jian'a kunixin juachaxiin Ndo Dio, ko ji'i ruchro ixin thi thetu'an Ndo Dio ujii ngajin ra.

21 ’Are naa xii tsanga jinda xa nchiandu'a xa kunixin chia taade ngaa raa xa, are mee kain thi jichunda xa jichjian jian. 22 Aro ja̱ tsii inaa xii icha tsanga ngain xi jinda nchiandu'a, ko santsje'e xa chia taade jingaa raa, ko sasikao xa kain thi kuenchji'an xii mee ko tsunchjeeya kain thi bantsje xa ngain nchia mee.

23 ’Thi chujni rinao'a na ja'an, chujni mee ningakunna, ko thi thiao'a icha chujni ixin rurue'na, chujni mee nche'e ixin icha nchekjínxin chujni ngajin.

Thi espíritu jian'a kjan

(Mt. 12:43-45)

24 'Are naa espíritu jian'a sathjixin ngain naa chujni, espíritu ji'i
sathji thi xru'in chujni jii ixin dikjee thi sinchejuga'a. Ko are dithja'a
thi sinchejuga'a, je'e xraxaon ko ndachro: "Ja'an sarukjan na ngain
nchiania thi bachrjexin." 25 Ko are espíritu mee kjan, je'e dithja
chujni mee inchin naa nchia digajon nạ ko chrjuin ditsujin ngaxi'in
nchia. 26 Kuthimejan espíritu jian'a mee diruee iyaato espíritu icha
jian'a ke je'e, ko kain espíritu sadixi'in ngain chujni mee, ko chujni
mee icha tangi tu'en ke are sa'o.

Thi chujni ndua chrjuin tunu'e ngain anseen

27 Are Jesús jindachro kain ji'i, biji naa nchrii ngayee chujni ko
suji ndachro:
—¡Anto chrjuin ixin thi nchrii binthakunkji'a ko binthakai!
28 Ko Jesús ndachro:
—¡Icha chrjuin thi chujni thi'in thi ndachro Ndo Dio ko dithikaon!

Chujni jian'a banchia nạ naa thi jian runche'e Jesús

(Mt. 12:38-42; Mr. 8:12)

29 Chujni xrathe nạ ko kunchie'en nạ ngandajin Jesús, ko je'e
kuexi'in nichja ko ndachro:
—Kain chujni ngain ncha'on te'i, je'e nạ jian'a nạ ko danchia nạ
sikon nạ thi jian ntha'a, aro xru'in icha sikon nạ, je'o thi bathu'e
Jonás. 30 Ko jañaa inchin thi kjuaago Jonás ngain chujni binthe
ngain rajna Nínive, jañaa kai ja'an, thi Xii juixin ngajni, rukjan na
naa thi na'a dikunxin ni ngain chujni te jai. 31 Thi nchrii baketu'an
ngain sur singathjen nchra ngain ncha'on are sue'en chujni jiẹ te jai,
ko je'e nchra ruchro nchra jiẹ ngain nạ, ixin je'e nchra juixin nchra
anto kjín ixin biki'in nchra thi benu'e Salomón, ko nthi'i ngajin ra jii
naa thi icha nu'e ke Salomón aro xru'in chujni thinxin. 32 Ko chujni
binthe ngain rajna Nínive singathjen nạ ngain thi ncha'on are Ndo
Dio sinche'e jiẹ kain chujni ixin ruchro nạ jiẹ ixin chujni te jai, ixin
kain chujni Nínive bithikaon nạ are Jonás bindache nạ juajnee Ndo
Dio, ko nthi'i jii naa thi icha renthe ke Jonás aro xru'in chujni
thinxin.

Jmakon ni, mee thi xru'i nchengase'en anseen ni

(Mt. 5:15; 6:22-23)

33 ’Xru'in chujni sinchakaon naa xru'i ko tsema xrui, o sake'e
nganginde'e naa ntha kaja, icha jian dake'e xru'i nui ixin kain chujni
sixi'in nchia singase'en na̱. 34 Jmakon ni inchin naa xru'i nchengase'en
ni. Mexinxin ja̱ jmakon ja'a jian, nguixin ansean dingase'en kai.
Aro ja̱ jmakon jian'a, kai nguixin ansean jii ngain thi naxin xe'e.
35 Darinda thi dingasaan richunda ja'a, ko rukjan'a inchin thi naxin
xe'e. 36 Aro ja̱ nguixin ansean jichunda thi dingasaan ko xru'in thi
naxin xe'e jichunda, mexinxin ja'a ra inchin xru'i nchengasaan nguii
thi ridinthe ra, jañaa inchin naa xru'i chrjuin nchegasaan.

Jesús binchesathe'e xi fariseo ko xi tjaago ley

(Mt. 23:1-36; Mr. 12:38-40; Lc. 20:45-47)

37 Are Jesús juexin ndachro kain yaa, naa xi fariseo ndache xa
Jesús ixin sineka'o xa ngain nchiandu'a xa. Jesús kjui nchiandu'a xa
ko bixi'in ko be'e ngain ntha netaxin ni. 38 Je'e xi fariseo mee xratao
tabinchexruan xa ixin bikon xa Jesús be'e bine ko kunthi'a jinda
inchin kuku'en chujni judío. 39 Aro Jesús ndachro ngain xa:
—Ja'a ra xro fariseo ra je'o ngama ra tunthi ra jinda, jañaa inchin
thjeen ra thi dixin ni ko thi nea ni, aro ngaxi'in ansean ra jii kain
thi jian'a ko theme'e ra chujni ko nche'e ra icha jian'a. 40 ¡Ja'a ra
thinxin'a ra! ¿Anua'a ra ixin Ndo Dio thi binchechjian ngama ra, kai
binchechjian ngaxi'in ra? 41 Dajon ra tumi ngain chujni nua, aro
dajon ra kunixin ansean ra, ko jamee tsurua ra.
42 ’¡Anto tangi tsu'an ra ja'a ra xro fariseo ra!, ixin ja'a ra dajon
ra ngain Ndo Dio thi thexin dacha ra ngain kaxranchuni, ko karuda,
ko icha ka, aro ja'a ra nche'a ra thi jian ko thjue'a ra Ndo Dio. Aro
rugunda sinche'e ra thi jian ko xra dajon ra thi tedajon ra.
43 ’¡Anto tangi tsu'an ra, ja'a ra xro fariseo ra! Ja'a ra xro
nthaxruxi'an ra dinthe ra ngain ntha xintaon icha chiaon jikee xi
thetu'an ngaxi'in ni'ngo, ko nthaxruxi'an ra tsusaya'a ra kunixin
juajna ngatja nthi'á.
44 ’¡Anto tangi tsu'an ra ja'a ra xro tjaago ra ley ko ja'a ra xro
fariseo ra!, xro te ra inchin chinthi jima, ko chujni datho na̱ ngata'a
chinthi aro nue'a na ixin nthi̱'a̱ jixrabaa chujni.

45 Kuthejan naa xii anto nu'e ley ndachro xa ngain Jesús:
—Suixin ke tjaago, are suixin dinchesathe'e ni fariseo, ¿a kai
ja'an ná rindachjejin ni ra?
46 Ko Jesús ndachro:
—¡Kai ja'a ra xro tjaago ra ley anto tangi tsu'an ra! Ixin ja'a ra
ncheka ra chujni thi icha tangi, ko ja'a ra xru'in nche'e ra ixin
rukjengijna ra na̱.
47 '¡Anto tangi tsu'an ra ja'a ra! Ixin ja'a ra nchechjian ra chinthi
ixin xraxaunxin ra kain chujni bagayee juajnee Ndo Dio, ko ni
chujnia ra xranchrjen ni kjuaaya are sa'o. 48 Kunixin ji'i tjaago ra,
ixin nthaxruxi'an ra thi binche'e ni chujnia ra xranchrjen, ixin je'e
na bintheguen na̱ ni bagayee juajnee Ndo Dio are sa'o ko ja'a ra
nchechjian chinthi'i na̱.
49 'Mexinxin Ndo Dio kunixin thi jian juaxraxauen ndo ndachro
ndo: "Rurua'an ra tsjé ni dayee juajnee ndo Dio ko ni apóstol ngajin
ra, ko ja'a ra nasuenxon ra thu'a na̱ ko ithu'a na̱ sinchekinga ra
na̱." 50 Mexinxin chujni te jai Ndo Dio sinche'e jie̱ ixin jnii kain ni
bagayee juajnee Ndo Dio, ni buen na̱ are nakuexinxin kunchjian
nunthe ji'i, 51 ji'i ruchro are be'en Abel ko bikjexinxin are buen na̱
Zacarías, thi buenxin na̱ ngusine altar ko ni'ngo. Yaa thi rindathjuxin
ra ja'an ixin Ndo Dio sinche'e jie̱ ixin kain chujni yaa.
52 '¡Anto tangi tsu'an ra ja'a ra, xro tjaago ra ley!, ixin ja'a ra
chunda ra thi xroon jitaxin kain thi thetu'an Ndo Dio aro ja'a ra rinao'a
ra thinxin ra, ko tanchrjanda'a ra ixin icha chujni tsinxin xroon ji'i.
53 Are Jesús ndachro kain ji'i, xi tjaago ley ko xi fariseo anto
bintheguñao xa ngain Jesús, kuthimejan anto tsjé banchiangi'i xa
54 ixin rugikunxin xa ja̱ je'e runichja naa thi ndua'a, ixin jañaa nchao
rukjangi'i xa.

Jesús tjaago ixin thi kunxon nche'e chujni aro ndua'a

12 1 Are mee xrathe anto tsjé no̱ chujni, ko ixin anto tsjé na̱
anto kunxinka choo na̱ suji. Ko Jesús sa'o ndachro ngain thi
chujni bakao:
—Tsje'e ra ixin nche'a ra inchin nche'e xi fariseo ixin kunxon jian
xa aro je'a ndua. 2 Ixin xru'in thi jima ko rukununxin'a, ko xru'in
thi dema ko rukununxin'a. 3 Mexinxin, kain thi ja'a ra nichja ra are
naxin xe'e, tsununxin are usingasaan, ko kain thi ja'a ra nichja ra
jimao maski tajijee nchia, kai tsununxin nui ngata'a nchiandui ra.

Kensen jikininxin ruxraguen ni

(Mt. 10:28-31)

4 ’Ja'a ra xro jian dakji'an, ja'an rindathjo ra ixin xraguen'a ra
chujni naduenxon chujni ixin chujni mee chro'a sinche'e icha. 5 Aro
ja'an rundathjo ra kensen ruxragu'en ra: Xragu'en ra je'o Ndo Dio
ixin je'o je'e ndo thi nchao nasuenxon nthau'a ra ko rurua'an ra
ngain xru'i danga'a. Jaan, xragu'en ra je'o Ndo Dio.
6 ’¿Keja'in renthe na'o kunthuachjan, a je'a je'o renthe yoo
tuminchjan? Aro Ndo Dio xru'in kunthuachjan te'i tjañe'e ndo.
7 Xraje'o ji'i tu'en ngajin ra, Ndo Dio nu'e ndo keja'in xrajaa ra chunda
ra. Mexinxin xraon'a ra ixin ja'a ra icha renthe ra ke tsjé kunthuachjan.

Thi chujni nichja ixin chunthia ngain Jesús

(Mt. 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

8 ’Ja'an rundathjo ra ixin kexe'o chujni rundachro nthi'i ngata'a
nunthe ixin ja'an jian na, kai ja'an thi Xii juixin ngajni, rundachrjan
ngathexin kon kain angeel Ndo Dio ixin je'e chujnina. 9 Aro chujni
rundachro ngathexin kon icha chujni ixin je'e chunxin'a na, kai ja'an
rundachrjan ngathexin kon kain angeel Ndo Dio ixin chunxin'a je'e.
10 ’Ko kexe'o chujni runichja jian'a ixin ja'an, thi Xii juixin ngajni,
nchao sinthatjañaa, aro thi chujni runichja jian'a ixin Espíritu Santo
xru'in ncha'on sitjañe'e na̱.
11 ’Are tsji'o ra na̱ ngain ni'ngo o ngain xi nche'e jie̱, o ngain icha
xi thetu'an, ta'a ra juachjaon ixin kexreen rundachro ra ngain xa, ko
ta'a ra juachjaon ixin kexreen runichja ra, 12 ixin are sinkee ncha'on
ja'a ra runichja ra, Espíritu Santo sinthaxraxaon ra ke'e rundachro ra.

Thi ku'en thi xii anto bechunda ko baxraxraon'a thi banche'e

13 Naa thi be'e ngayee kain chujni ndachro ngain Jesús:
—Suixin ke tjaago, dindache xan chian ruchjana xan thi kuinthu'e
na ná ndudana ná.
14 Aro Jesús ndachro:
—¿Kensen bake'e na ja'an ixin tsuncheya'a ra thi jikininxin ra?
15 Ko kai ndachro:
—Tsje'e ra ixin sinthaxruxian'a ra ruchunda ra tsjé tumi, ixin
chujni techon na̱, je'a ixin thi tsjé techunda na̱.

16 Kuthimejan Jesús kuekin naa thi ku'en:
—Be'e naa xii tsjé tumi bechunda, ko anto guan ngain jngi'i
xa. 17 Kuthimejan thi xii mee be'e xraxaon: “¿Kexreen sintha'a
ja'an? Chunda'a thinoo tsenchianxin kain nuana.” 18 Je'e xraxaon
ko ndachro: “Ununa kexreen sintha'a. Sinthaxanthe thi dechjian
nuana ixin sinthachjian inaa thi icha jié, ko nthi̱'a̱ tsenchji'an
kainxin nuana ko kain thi ja'an chunda. 19 Kuthimejan rundathjan
ansenna: Ja'a uchunda anto tsjé thi jichjian ixin sinthe anto tsjé
nano. Jai nchejuga'a, jinthe, di'i ko cha'a.” 20 Aro Ndo Dio ndachro
ngain xii mee: “Ja'a thinxin'a. Ngain thie ji'i se'en ja'a, ko kain thi
kuenchji'an, ¿kensen sithu'e?” 21 Jañaa tu'en thi chujni anto tsjé
tumi chunda, aro je'e xru'in chunda ngathexin kon Ndo Dio.

Ta'a ra juachjaon kexreen sinthe ra

(Mt. 6:25-34)

22 Kuthimejan ndachro Jesús ngain chujni bakao:
—Ja'an rundathjo ra ta'a ra juachjaon ixin kexreen sinthe ra, ko
ke'e sinthe ra ko ke'e luntho sinthenga'a ra. 23 Thi techon ni yaa
icha renthe ke thi jine ni, ko nthau'e ni icha renthe ke lunthue ni.
24 Tsje'e ra kuntha'a, ko mee xru'in thenga ba ko xru'in nua datsiin
ba, ko chunda'a ba thi thenchjianxin ba, aro ixin'a mee, Ndo Dio
chjee ba thi jine ba. ¡Ko aje'a ja'a ra icha renthe ra ke kunthua!
25 ¿Axraxaon ra ixin anto ta ra juachjaon, unchao sangi ra icha ke
thi jikininxin ra? 26 Mexinxin ja̱ chro'a nche'e ra thi tangi'a, ¿unda
ta ra juachjaon ixin thi icha tangi?
27 ’Tsje'e ra jian kexreen dangi kain tsjo ngataon jngi, kain tsjo
mee nche'a tsjo xra ko tajin'a tsjo chjon. Ko ja'an rundathjo ixin rey
Salomón, ke je'e anto chrjuin bagitsaa, aro xru'in ncha'on betsaa
inchin naa tsjo ji'i. 28 Ja̱ Ndo Dio jañaa nchetsaa kain ka, ke je'o jai jii
ngain jngi ko ndue undaruche ka ngain xru'i, ¡mee ja'a ra aruchja'a
ra ndo kain thi rugunda'a ra, maski ja'a ra xra jian'a chunthia ra
ngain ndo! 29 Mexinxin, ta'a ra juachjaon ixin ke'e sinthe ra ko ke'e
si'i ra. 30 Ixin chujni ngain nunthe ji'i ta na̱ juachjaon ixin kain yaa,
aro ja'a ra chunda ra naa Ndudaa ra nthi̱'a̱ ngajni, ko je'e ndo unu'e
ndo ixin ja'a ra rugunda'a ra kain yaa. 31 Aro kain ncha'on thjee ra
thi thetu'an Ndo Dio, ko jamee sayé'e ra thi rugunda'a ra.

Thi renthe jii ngajni

(Mt. 6:19-21)

32 ’Xraon'a ra ja'a ra xro nchinnchinchjan'na, ixin maski tsjé'a ra,
Ndudaa ra ndo thjen ngajni, ruchjaa ra ndo thi je'e ndo thetu'an ndo.
33 Nchekji ra kain thi chunda ra ko thjengijna ra chujni rugunde'e,
ko jañaa tenchechjian ra thi dinga tumi ko xru'in ncha'on sichje, mee
ruchro ixin ngajni uchunda ra thi icha renthe ko thi renthe mee xru'in
ncha'on tsjexin, ixin nthi̱'a̱ xi che'e siji'a xa ko kuchii sinchexanthe'a.
34 Ko xraxaon ra ixin thi jii tumia ra, kai nthi̱'a̱ jii ansean ra.

Ni nche'e xra

35 ’Dantsje'a ra lunthue xra, ko ncheganga'a ra xru'i ndangasa'an
ra. 36 Ko nche'e ra inchin ni nche'e xra techu'en xi najnii, ixin
rukjanxin xa ngain naa kiai thi kuthe'e na̱. Ixin are siji xa ko singa
xa je'e na̱ santhjee na̱ nchia. 37 Anto chrjuin ixin thi ni nche'e xra
sithja xi najnii ixin tajitsje'e na̱. Ndua thi ja'an rindathjo ra ixin xi
najni setjaxin xa lunthue xa ko rundachro xa ixin sinthe na̱ ngain
nthanchaon ko je'e xa tsekia xa thi sine na̱. 38 Maski je'e xi najni
mee tsii xa ngusine thie o nduuyo, anto chrjuin ixin ni nche'e xra te'i
tatechu'en na̱ xi najnii na̱. 39 Aro thinxin ra ji'i, ja̱ xi najnii naa nchia
rukunu'e xa ke'e hora rukii xi che'e, xi najni mee ruchu'en xa ko
rukajanda'a xa rukee xi che'e. 40 Kai ja'a ra tadinthetsje'e ra, ixin ja'an,
thi Xii juixin ngajni, si'i inaa are ja'a ra texraxaon'a ra ixin ja'an si'i.

Thi nche'e xra dithikaon'a

(Mt. 24:45-51)

41 Kuthimejan Pedro banchiangi ngain Jesús ko ndachro:
—¿A bindachro thi ku'en ji'i ixin ja'an ná, o ixin kain ni te nthi'i?
42 Jesús ndachro:
—Naa thi nche'e xra dithikaon jian ko thinxin jian, mee thi
jikininxin tsintue'e xi najni kain ni nche'e xra, ko kai ruchjee na̱
sine na̱ are jikininxin sine na̱. 43 Anto chrjuin ixin thi nche'e xra
are tsii xi najnii, je'e jinche'e inchin bitu'en. 44 Ndua thi rundathjo
ra, xi najni mee rundachro xa ngain thi nche'e xra, ixin je'e senda
kain thi jichunda xa. 45 Aro ja̱ thi nche'e xra mee se'e ruxraxaon ko
rundachro: “Xi najnina daka'a tsii xa.” Kuthimejan je'e tsexi'in sintja

kain xi nche'e xree ko kain nchri nche'e xree xi najnii, ko se'e sine
ko si'i ko rukuan, 46 kuthimejan xi najni tsii xa ngain naa ncha'on ko
ngain naa hora ke je'e nue'a, ko xi najni anto suji jię sinche'e xa ngain
thi nche'e xra yaa, jañaa inchin jię dayee thi chujni dithikaon'a.
47 'Ko thi nche'e xra nu'e ke'e rinao xi najnii, aro rinao'a nche'e
thi ubitu'en, thi nche'e xra mee anto suji sikaon. 48 Aro thi nche'e xra
nue'a ke'e rinao xi najnii, ko nche'e chrujan jikininxin su'en jię, mee
icha suji'a sikaon. Ko thi chujni dayee icha tsjé, ruxranchie'e icha tsjé.

Chujni tuñau'e choo nạ ixin Jesús

(Mt. 10:34-36)

49 'Ja'an jui'i ixin sinthakaon xru'i ngata'a nunthe. ¡Ko ja'an
rujina'o ixin urugakaon xru'i mee! 50 Rugunda anto tangi tsunna, ko
mee inchin jạ rugithe nạ. Ko anto taa juachjaon sithjaja ncha'on
tsu'en ji'i. 51 ¿A xraxaon ra ixin ja'an jui'i ixin chrjuin sakao choo
chujni ngata'a nunthe ji'i? Aro ja'an rindathjo ra, na'i ixin chujni
tsuñau'e choo nạ ixin ja'an. 52 Jai na'o chujni ngain naa nchia
ruchjeeya nạ ixin ja'an, nii nạ sithikaon na nạ ja'an, ko yoo nạ
sithikaon'a na nạ o yoo nạ sithikaon na nạ ja'an, ko nii nạ sithikaon'a
na nạ. 53 Ixin ja'an, naa nduda'a runingaku'en ndo xe'en ndo, ko
naa chjan runingaku'en xan ndudee xan. Naa jana'a runingaku'en
jan nchrichje'e jan, ko xan nchrii runingaku'en xan janee xan. Naa
jancha'a runingaku'en jan nchri deinde'e jan, ko nchri deinda
runingaku'en nchra janchee nchra.

Thi na'a dikunxin jitu'en ngain ncha'on te'i

(Mt. 16:1-4; Mr. 8:11-13)

54 Kai ndachro Jesús ngain chujni:
—Are ja'a ra dikon ra ixin thjui chrinxin thjui thi detaunxin
ncha'on, ja'a ra ndachro ra ixin utsii chrin, ko jamee tu'en. 55 Ko are
tja chrintho no sur, ja'a ra ndachro ra ixin sania sua, ko ndua jamee
tu'en. 56 ¡Ja'a ra nche'a ra thi ndachro ra! Ja'a ra nu'a ra datsue'en
ra ke'e tsu'en ngajni ko ngata'a nunthe, ¿ko unda thinxin'a ra thi
jitu'en ngain ncha'on te ra jai?

Nche'e ra ixin jian dakjio'o ra thi ningaku'an ra

(Mt. 5:25-26)

57 ’¿Unda tsje'a ra a jian thi tenche'e ra? 58 Ja̱ naa chujni sichro
jie̱ ixin ja'a ko tsji'o ngain xi nche'e jie̱, icha jian ngatjao nthi'á tjao
choo ra ixin kexreen tsu'en ixin itsjio'a ngain xi nche'e jie̱. Ja̱ na'i, xi
nche'e jie̱ rundache xi tenda ndu'a xiiso ko tsiaxi'an xa. 59 Ko ja'an
rindathjo ixin chro'a sachrjexin nthi̱'a̱ tsjengaja 'na kainxin tumi
rika, kuthimejan sachrje.

Thi tsinthue'a thi jian'a nche'e ndasitjaan

13 1 Are mee nthi̱'a̱ binthekunchie'en kanxion chujni ngain ko
kuekiin na̱ Jesús ixin Pilato naguenxon kanxion xi Galilea
ngain xraje'o ncha'on are teduen xa kuxiigo banchendusen xa ngain
Ndo Dio. Ko nthi'a binthji jnii xa thi binthji jnii kuxiigo. 2 Ko Jesús
ndachro ngain chujni kuekiin ji'i:

—¿Axraxaon ra ixin ji'i ku'en xii te'i ixin icha jian'a xa ke kain
chujni ngain rajnee xa? 3 Ja'an rindathjo ra ixin je'a jamee. Ko ja̱
tsinthue'a ra thi jian'a tenche'e ra, kain ra ndasitjaan ra inchin je'e
na̱. 4 ¿O xraxaon ra ixin thi thejni chujni ndabe'en are betsingatja na̱
thi toree Siloé, a chujni mee icha jian'a na̱ ke kain chujni binthe
Jerusalén? 5 Ja'an rindathjo ra ixin je'a jamee. Ko ja̱ tsinthue'a ra thi
jian'a tenche'e ra, kai se'en ra inchin je'e na̱.

Thi ku'en naa ntha higo bajon'a thuchjuin

6 Ko Jesús kuekin ixin ntha higo ko ndachro:

—Naa xii bechunda xa naa ntha higo ngagee ntha uva ngain
jngi'i xa ko kjui xa bitsje'e xa aujichunda ntha thuchjuin, aro xru'in
thuchjuin bithja xa ngaga'a ntha. 7 Kuthimejan ndachro xa ngain thi
xii jinda jngi mee: “Tsje'e, ja'an unii nano thji'i dikjee thuchjuin
ngain nthaa ji'i, ko xru'in ncha'on dithja thuchjuin. Tunchrijin ntha:
¿unda xra se'e ntha ngata'a jngi'na ja̱ xru'in thuchjuin dajon ntha?”
8 Aro thi xii jinda jngi mee ndachro: “Nchana, xra thinthu'e ntha
nano ji'i, ko sinthandangia ntha jinche ko tsingungia ntha nchexee
kuleko. 9 Ko jamee usajon ntha thuchjuin, aro ja̱ na'i, kuthimejan
dikunchrijin ntha.”

Jesús binchexrue'en naa thi nchrii ngain ncha'on nchejuga'a ni

10 Naa ncha'on nchejuga'a ni, Jesús jitjaago ixin Ndo Dio ngain
naa ni'ngo. 11 Ko nthi̱'a̱ be'e naa nchrii beni'i nchra thejni nano. Naa
espíritu jian'a ndadinchechatho nchra, ko chro'a baxendua nchra.
12 Ko are Jesús bikon nchrii ji'i, je'e ndachro ngain nchra:
—Ja'a ukuxrua'an ixin thi chin barichunda.
13 Ko je'e kuenta'a raa ngata'a nchrii mee, ko tuin je'e nchra xendua
nchra ko kuexi'in nchra binchesaye'e nchra Ndo Dio. 14 Aro xi thetu'an
ngain ni'ngo guñao xa ixin Jesús binchexrue'en thi nchrii mee ngain thi
ncha'on nchejuga'a ni. Mexinxin ndachro xa ngain kain chujni te nthi̱'a̱:
—Jii inkjaon ncha'on thi jikininxin duan xra; ngain ncha'on mee
si'i ra ixin tsuxrua'an ra ko je'a ngain ncha'on nchejuga'a ni.
15 Kuthimejan Jesús ndachro ngain xii mee:
—Ja'a ra xro kunxon jian ra, aro ndua'a, ¿atunxindange'a ra
kuxintha'a ra o kuluchu'a ra ixin thji'o ra ba digi'i ba jinda ngain
ncha'on nchejuga'a ni? 16 Ko nchrii ji'i xra chujnii Abraham, ko nchiijin
dikia nchra thejni nano kunixin chin ji'i, ¿ko aje'a jian ixin ja'an
sinthaxruan nchra ixin thi chin yaa nchra ngain ncha'on nchejuga'a ni?
17 Are Jesús ndachro ji'i, kainxin chujni ningaku'en anto kusuee
na̱, ko icha chujni anto chee na̱ ixin bikon na̱ kain thi jian binche'e
Jesús.

Tse'e ka di'in mostaza

(Mt. 13:31-32; Mr. 4:30-32)

18 Kuthimejan ndachro Jesús:
—¿Ke'e sinthakaninxin thi thetu'an Ndo Dio? 19 Mee inchin tse'e naa
ka di'in mostaza thenga naa xii ngain jngi'i xa. Ko ka mee dangi ka inchin
naa nthaa jié, ko kunthua nchechjian ba kakee ba ngaga'a nthaa mee.

Thi nchege'en nchue niuthja

(Mt. 13:33)

20 Kai ndachro Jesús:
—¿Ke'e inaa sinthakaninxin thi thetu'an Ndo Dio? 21 Mee inchin
thi nchege'en nchue niuthja ko naa naniita tse ko dake'e nchion
ngain nchue niuthja, ko de'en nguii ncho.

Nthadijexin nchia jno

(Mt. 7:13-14, 21-23)

22 Are sakjan Jesús Jerusalén, je'e binchekue'en chujni ixin Ndo
Dio ngain rajna ko ngain rajnanchjan je'e bagatho. 23 Ko naa chujni
banchiangi ngain Jesús ko ndachro:
—¿A tsjé'a chujni thi rukjan inaa chujni narua?
Ko Jesús ndachro:
24 —Tsje'e ra kexreen aro dixinxin ra ngain nthajno dijexin nchia.
Ja'an rindathjo ra ixin tsjé chujni sinao na̱ sixinxin na̱ nthi̱'a̱ aro
chro'a sixi'in na̱. 25 Ko are thi nchiandu'a singathjen ko tsejee nchia,
ko ja'a ra xro sithu'a ra nduja, singa ra ko rundachro ra: "Nchana,
danthjena ni ra nchia." Aro je'e rundachro: "Ja'an chunxin'a
ra ko nuna'a thinoo juixin ra." 26 Kuthimejan ja'a ra tsexi'in ra
rundachro ra: "Ja'an ná juine ná ko bi'i ná ngajin Suixin, ko Suixin
thi banchekuanna ni ra ixin Ndo Dio ngaa nthiee rajnana ná." 27 Aro
je'e rundachro: "Ja'an undathjo ra ixin nuna'a thinoo juixin ra.
Sathjixin ra nthi'i, xro nche'e ra jian'a." 28 Nthi̱'a̱ ja'a ra rutsjanga ra
ko sinetaon neno ra are sikon ra ixin Abraham, Isaac, Jacob, kunixin
kain ni bagayee juajnee Ndo Dio te ngajni, thi thetu'an Ndo Dio,
ko Ndo Dio tsanchrjanda'a ra ixin sinthe ra nthi̱'a̱. 29 Ixin are mee
tsixin chujni kain nunthe, tsixin na̱ no thi chrinxin ncha'on, no thi
diataunxin ncha'on, ko no norte ko no sur ixin sinthe na̱ sine na̱,
nthi̱'a̱ thi thetu'an Ndo Dio. 30 Are mee tsjé chujni renthe'a, tsurenthe
na̱, ko kain chujni jai tunu'e ixin anto renthe, are mee tsurenthe'a na̱.

Jesús tsjangaxin Jerusalén

(Mt. 23:37-39)

31 Ncha'on ma'o kunchie'en kanxion xi fariseo ko binthendachro
xa ngain Jesús:
—Sathjixin nthi'i ixin Herodes rinao suen suixin.
32 Aro Jesús ndachro ngain xa:
—Thji ra ko ndache ra xi ncheyaxon mee ixin jai ko ndue sengixin
espíritu jian'a ngain chujni, ko sinthaxingamaa chujni ni'i, ko rejngi
utsjena xrana. 33 Aro ja'an xra rugunda ruruaa nthiana jai, ndue
ko rejngi, ixin chro'a senxin naa thi dayee juajnee Ndo Dio kjínxin
Jerusalén.

34 ’¡Ja'a rajna Jerusalén, ja'a thi naduenxon kain ni dayee juajnee
Ndo Dio ko taxin xro thi chujni thia'o juajnee ndo, ni rua'an ndo!
¡Ja'an anto tsjé nthi'a bina'o rugatse chujnia inchin kuchia datse ba
xe'en ba ngangi nene'e ba, aro ja'a binao'a! 35 Tsjexin ra, rajnaa ra
ndasithu'e rajna je'o rajna, ko rundathjo ra ixin irukjan'a ra sikon ni
ra, tsija ncha'on are ja'a ra rundachro ra: “Anto jian thi rua'an Ndo
Dio ko jua'o juachaxiin ndo.”

Jesús binchexrue'en naa thi ni'i

14 1 Naa ncha'on nchejuga'a ni, Jesús kjui bine ngain nchiandu'a
naa xi fariseo icha renthe, ko are mee icha xi fariseo
tatetsaye'e xa Jesús. 2 Ko ngathexin kon Jesús tajii naa xii beninxin
xa chikjan. 3 Kuthimejan Jesús banchiangi ngain xi tjaago ley ko
ngain xi fariseo:

—¿Anchao sinchexrue'en ni naa chujni ni'i ngain ncha'on
nchejuga'a ni?

4 Aro je'e xa tabinthetenkua xa, kuthimejan Jesús kathe thi ni'i
mee ko binchexrue'en ko ndache ixin unchao satsji xa. 5 Ko ndachro
Jesús ngain xi fariseo:

—¿Kexe'e ra, ja̱ naa kuluchu'a ra o naa kuxintha'a ra setsingaa
ba naa thue, asantsje'a ra ba ncha'on mee maski ncha'on mee
nchejuga'a ni?

6 Ko xru'in xii nchao bathe'e ngain Jesús.

Chujni bitu'en tsji ngain kiai thuthe'e na̱

7 Are Jesús bikon kexreen tedinchie'e na̱ ntha xintaon icha renthe
ixin ruginthe na̱, je'e kuekiin naa thi ku'en ko ndachro:

8 —Are naa chujni rundathjo ra ixin tsji ra kiai thuthe'e na̱,
dinthe'a ra ngain ntha xintaon sinthe chujni icha renthe, ixin ja̱
siji inaa chujni icha renthe ke ja'a, 9 ko thi ndathjo ixin kjui kiai,
je'e rundathjo ja'a: “Dajon ntha rita'a yaa ngain inaa chujni ji'i.”
Kuthimejan ja'a satsjixin nthi̱'a̱ kunixin jié juasuaxin ko sasigari'i
ngain ntha xintaon jii icha ngande'e. 10 Mexinxin, are naa chujni
rundathjo tsji ngain naa kiai, ja'a darita'a ntha xintaon sintheta'a ni
icha renthe, ixin are tsii thi ndathjo ixin rukji ngain kiai, je'e nchao
rundathjo: “Datho ngain ntha dinthe ni icha renthe.” Jamee ja'a
tsusaya'a ngathexin kon kain chujni te nthi̱'a̱. 11 Ixin thi chujni je'o

tusaye'e, sinchekusue na̱; ko thi chujni rinao'a tsusaye'e, ni mee
sinchesaye'e na̱.
12 Kai ndachro Jesús ngain thi kuetu'en ixin kjui ngain kiai mee:
—Ja'a are sakee naa kiai thetuen'a je'o xi chunxin, ko jeo'a xan
choo, jeo'a ni chujnia, jeo'a ni tekee nchiandui ko chunda na̱ tsjé
tumi, ixin kain chujni ji'i nchao sake'e na̱ inaa kiai ko tsetu'an na̱
ja'a ixin tsji sintheko'o na̱ ko jamee je'e na̱ utsunkjaña'a na̱ thi je'e
na̱ juine na̱ ngain kiaa. 13 Mexinxin are ja'a sakee naa kiai, kai
thetu'en chujni nua, thi chujni chro'a chrji, thi chujni chunda'a naa
raa ko thi chujni dikon'a. 14 Ko jamee Ndo Dio sinthanchaon ja'a
ixin je'e na̱ chro'a tsjenga 'na na̱, aro Ndo Dio tsjenga 'na ngajin are
ruxechon kain chujni binche'e jian.

Thi tsu'en ngain kiai jié se'e ngajni

15 Are bintheki'in na̱ ji'i, naa thi jii nthi̱'a̱ ndachro ngain Jesús:
—Anto chrjuin ixin thi chujni sine nthi̱'a̱ ngain thi thetu'an Ndo
Dio.
16 Kuthimejan Jesús ndachro ngain chujni mee:
—Naa xii kuiin xa naa kiai anto jié, ko kuetu'an xa ixin rugitu'en
anto tsjé chujni ixin rukii na̱ rujine na̱. 17 Ko are ujuexin kunchjian
thi sine na̱, xii mee rua'an xa naa thi ni nche'e xree xa ixin biketu'en
kain chujni ixin unchao tsii na̱ ixin sine na̱. 18 Aro kain chujni mee
kuexi'in na̱ ndachro na̱ ixin chro'a tsji na̱. Ko thi sa'o ndachro:
"Najuexinkua kue'na naa nunthe, ko rugunda sitsjaa nunthe.
Nthatsa'an ñao nchetjañana ixin chro'a tsji." 19 Inaa ndachro: "Ja'an
ukue'na na'o yuntee kuxinthaa, ko tsji ixin sikon anchao taon ba;
mexinxin nthatsa'an ñao nchetjañana ixin chro'a tsji." 20 Ko inaa
ndachro: "Ja'an najuexinkua kuthe na, mexinxin chro'a tsji." 21 Ko
are kjan thi nche'e xra, ndachro kain ji'i ngain xi najnii. Kuthimejan
xi najnii guñao xa ko ndachro xa ngain thi nche'e xra mee: "Jaka
thji ngain kain nthi'á yeye ko ngaa nthi'á nchinnchin ngain rajna ji'i
ko siku'na nthi'i chujni nua, chujni chro'a chrji, thi ko'a naa raa
ko thi dikon'a." 22 Kuthimejan je'e thi nche'e xra mee ndachro:
"Ubintha'a inchin suixin kuetunna, ko xra sithja sixi'in icha na̱."
23 Je'e xi najni mee ndachro ngain ni nche'e xree xa: "Thji no ngaa
nthi'á ko no nthiagado'o ko nchetse'en ñao na̱ ixin tsii na̱ sixi'in
na̱. ¡Ja'an rina'o rukaon nchiania! 24 Ixin ja'an irinao'a ixin sixi'in
chujni ja'an ukuetuan rukii sa'o."

Thi tangi tu'en chujni ruee Jesucristo

25 Anto tsjé chujni ruee Jesús, ko je'e ngaria ko ndachro ngain na̱:
26 —Ja̱ chrujan chujni tsii ngajin, rugunda icha ruthjue'na ja'an
ke ndudee, o janee, o chri'i, o xe'en, o xan choo o nchri choo, ko kai
icha ruthjue'na ke thi jichunxin je'e. Ko chujni sinche'a ji'i, chro'a
si'in chujnina. 27 Jañaa chujni ruxrajon'a se'en ixin ja'an, chujni mee
chro'a si'in chujnina. 28 Ja̱ chrujan ra sinchechjian ra naa nchia anto
jié, ¿a je'a sa'o ruxraxaon ra keja'in tumi tsunchjianxin nchia, ko
jañaa tsunu'a ra a sithja tumia ra tsjexinxin tsunchjian nchia? 29 Ixin
ja̱ kuexinxion kuethe xro ko ijua'a binchechjian nchia. Kuthimejan
chujni sikon ja'a tsjanua na̱, 30 ko chujni mee rundachro na̱: "Xii ji'i
kuexin'a xa jue'e xa nchia." 31 Ja̱ na rey utsji siketuka'o inaa rey, ¿a
je'a sa'o ruxraxaon anchao kunixin the no̱ xi soldadue tsji siketuka'o
thi inaa rey chunda kan no̱ xi soldado? 32 Ko ja̱ rey ruxraxaon ixin
tsixin'a, xra ikjion jithii rey jngo, je'e rurua'an kanxion chujnii
ixin sikao na̱ juajna ixin itseto'a. 33 Jañaa kai, ja̱ chrujan ra chro'a
tsinthue'e ra kain thi chunda ra, chro'a si'in ra chujnina.

Xijntha ndatsuxruathe

(Mt. 5:13; Mr. 9:50)

34 'Xijntha jian, aro ja̱ ndatsuxruathe, ¿kexreen rukjan sunda
inaa? 35 Ko xijntha mee ichro'a sinchegunda na̱ ngain thja, ko kai
xru'in xree sithekjan xee kuxiigo, ko ixru'in dunda xijntha. Ja'a ra
xro thi'in ra, thinxin ra jian.

Thi ku'en kuleko digitjaan

(Mt. 18:10-14)

15 1 Kain xi thjejo tumii César ko chujni nche'e jian'a
binthekunchie'en na̱ ixin bintheki'in na̱ thi ndachro Jesús.
2 Mexinxin xi fariseo ko xi tjaago ley chrjuin'a nichja xa ixin Jesús
ko ndachro xa:
—Xii ji'i dakao jian kain chujni nche'e jian'a ko jineka'o na̱.
3 Kuthimejan Jesús nichja naa thi ku'en ji'i:
4 —¿Kexe'e ra, xro chunda ra na'o kan kuleko, ko sinchetjaan ra
naa ba, atsinthue'a ra thi noo kan ko thena̱a̱ ba ngataon jngi ko tsji

ra sikjee ra thi ko ndabitjaan, ko sinchija ra ba kuthimejan rukjan
ra? 5 Ko are sinchii ra ba, ja'a ra rucha'a ra ko tsame ra ba ngata'a
nthachaan ra. 6 Ko are saso ra nchiandui ra, sinchenue'e ra kain ni
jian dakjio'o ra ko ni te chrika nchiadui ra ko rundache ra na̱: "Jai
cha'a ra ngajin ixin ubithja thi kuleko binthatjaan." 7 Ja'an ndathjo
ra ixin jañaa tsu'en nthi̱'a̱ ngajni, ixin icha se'e thi ruchee ni are naa
chujni isinche'a thi jian'a ko sithikaon Ndo Dio, ke ixin thi noo kan
ko thena̱a̱ chujni jian, ni irugunde'a tsentuxin na̱ thi jian tenche'e na̱.

Tumi digitjaan

8 Ko Jesús ndachro:
—Ke'e sinche'e naa nchrii chunda the tumi ko sinchetjaan nchra
naa tumi. ¿A je'a sinchegakaon nchra naa xru'i, sajon nchra nchia
ko jian tsjee nchra tumi siraja nchra tumi? 9 Ko are sithja nchra tumi
mee, je'e nchra siruee nchra kain nchri jian xrakao kunixin kain
nchri te chrika nchiandu'a nchra ko rundachro nchra ngain kain
nchrii mee: "Anchee cha'a ra ngajin ixin ja'an ubithja thi tumi
binthatjaan." 10 Ja'an rindathjo ra ixin xraje'o chee Ndo Dio ko
angeel ndo, are naa chujni inche'a thi jian'a ko dithikaon Ndo Dio.

Thi ku'en xan sakjuixin nchiandu'a

11 Ko kai ndachro Jesús:
—Naa thi xii bechunda xa yoo xaxii, 12 ko xan icha nchiin
ndachro xan ngain ndudee xan: "Pa, dichjana thi jikininxin na
sayaa." Kuthimejan je'e ndo kunchjeye'e ndo kayui xan mee thi
bechunda ndo. 13 Ko tsjé'a ncha'on batho, xan icha nchiin binchekji
xan nunthe bayée xan, ko tumi mee sakjuixin xan inaa nunthe anto
kjín. Ko nthi̱'a̱ binchexinkua xan tumii xan ko bakjikua xan. 14 Ko
are ujuexin binchexi'in xan kain tumii xan, anto ndakuchjunga thi
rune na̱ ngain nunthe mee, ko je'e xan anto bage'en xan jintha.
15 Kuthimejan sabiganchia xan xra ngain naa xi najni ngain nunthe
mee, ko xi najni mee bajon xa xra ngain xan. Ko je'e xan sabikingaria
xan kukuchi ngataon jngi'i xa. 16 Ko je'e xan anto bage'en xan
jintha, ko binao xan rujine xan thi bane kukuchi, ko xru'in chujni
bachjee xan thi rune xan. 17 Kuthimejan be'e xan xraxaon xan ko
ndachro xan: "¡Anto tsjé ni nchexree ndudana xe'e na̱ thi jine na̱
ko ja'an nthi'i ndajidenxin na jintha! 18 Icha jian ja'an sarukjan na
thi jii ndudana ko rundathjan ndo: Pa, ja'an jian'a bintha'a ngain

Ndo Dio ko ngajin suixin. 19 Ja'an ijikininxin'a na si'in na xa'an; je'o
chjana xra inchin naa ni nchexraa." 20 Ko jamee binche'e xan; kuaa
xan nthi'á ko sakjan xan nchiandu'a ndudee xan.

'Xra ikjion juii xan ko ndudee xan bikon xan ko kuiakunue'e ndo
xan. Ko kuinga ndo bigetanxin ndo xan ngatja nthi'á ko kjuua ndo
xan ko anto chee ndo. 21 Kuthejan je'e xan ndachro xan ngain ndudee
xan: "Pa, ja'an jian'a bintha'a ngain Ndo Dio ko ngajin suixin. Ja'an
ijikininxin'a na si'in na xa'an suixin." 22 Aro ndudee xan kuetu'en ndo
ni nchexree ndo: "Jaikua sikoo ra luntho icha jian ko thentuxinna ra
xan, ko kai dake'e ra naa kuchianingo ngain raa xan, ko nchekjanga
ra xan kathee xan. 23 Sikoo ra kuxinthachjan binthanthao ko due'en
ra ba. ¡Ko sunthe ná ko ruchaa ná! 24 Ixin xan'na ji'i xraa undabe'en
xan, ko jai kjan xechon xan. Undabitjaan xan ko xra kjan ná binthoo
ná xan." Ko kuexi'in nạ binchechjian nạ kiai ixin je'e xan.

25 'Ko are mee xan sa'o ngataon jngi jii xan. Ko are sakjan xan ko
uchiaon juii xan nchiandu'a xan, kui'in xan soon ko kui'in xan ixin
tethe nạ. 26 Kuthimejan bayẹe xan naa ni nche'e xree ndudee xan ko
banchiangi'i xan ke'e jitu'en yaa. 27 Je'e ni nche'e xra mee ndachro:
"Juii xan choo, ko ndudaa kuetu'an ndo be'en thi kuxinthachjan
kjunthao, ixin juii xan choo ko xru'in ku'en xan." 28 Aro xan sa'o guñao
xan, ko ichro'a xan bixi'in xan nchia, mexinxin ndudee xan bachrje
ndo ixin binchetse'en ndo ñao xan ixin rugixi'in xan nchia. 29 Ko
je'e xan ndachro xan ngain ndudee xan: "Suixin nu'a keja'in nano
ja'an rintha'a xra ngajin, ko kainxin ncha'on ja'an dithika'on kain thi
diketunna, aro suixin xru'in ncha'on bechjana naa kuchibatuchjan
ixin rujineki'an xan jian dakji'an. 30 Aro jai juii xa'an ji'i, xan
binchexinkua tumia ngain nchrii tuchji ngain xii, ko suixin bu'en thi
kuxinthachjan kjunthao ixin sine xan." 31 Kuthimejan ndudee xan
ndachro ndo ngain xan: "Ja'a kainxin ncha'on ri'i ngạjin, ko kainxin
thi richunda, ja'a kai chunda. 32 Aro jai jikininxin sake'e ná naa kiai
ko sunthe ná ko ruchaa ná, ixin xan choo ji'i xraa ndabe'en xan ko
kjan xechon xan. Ko je'e xan bitjaan xan, aro jai binthoo ná xan."

Xi nche'e xra jian'a binche'e

16 1 Jesús kuekiin chujni bakao ko ndachro:
—Be'e naa xii bechunda tsjé tumi ko bechunda naa
thi xii baketu'en ni nche'e xree, ko chujni kjuangi'i nạ xa ixin
banchexinkua xa tumii xi najni. 2 Kuthimejan xi najni mee bayẹe

xa thi thetu'an mee ko ndache xa: “¿Andua thi ndachjejin na
chujni ixin ja'a rithema na? Ndachjejin na thinoo kekaa binchexi'in
tumina, ixin ja'a isinche'a xra ngajin.” 3 Kuthimejan xi nche'e xra
mee be'e xa xraxaon xa: “¿Kexreen sintha'a jai?, ixin xi najnina
iruchjana'a xa xra sintha'a. Ja'an itsanga'a na ixin sintha'a xra
ngataon jngi, ko tusuana sanchiaga'a. 4 ¡Ununa ke'e sintha'a, ixin
are santsjena na̱ xra, chujni jian sayé'na na̱ ngain nchiandu'a na̱!”
5 Kuthimejan thi baketu'an mee bayẹ̱e nanaa chujni beke'e xi najnii.
Thi sa'o banchiangi'i: “¿Ja'a, keja'in rika ngain xi najnina?” 6 Ko je'e
ndachro: “Ja'an rika ngain xa cien barrika aceite.” Je'e thi baketu'an
ndachro: “Nthi'i jii xroon jitaxin thi rika. Tuin dari'i ko tentaxin je'o
yoo kan ko the barrika.” 7 Kuthimejan thi baketu'an banchiangi'i
inaa thi jika ngain xi najnii: “Ja'a, ¿keja'in rika ngain xi najnina?” ko
je'e ndachro: “Cien kusta trigo.” Kuthimejan thi baketu'an ndachro:
“Nthi'i jii xroon thi jitaxin thi rika, ko jai tentaxin je'o noo kan kusta
trigo.” 8 Ko xi najni ji'i bancheka'in xa ñao thi thetu'an mee ixin jian
xraxaon ke'e binche'e. Ixin chujni dithikaon'a Ndo Dio icha nu'e
thjengijna chujni ke chujni dithikaon Ndo Dio.

9 ’Ja'an ndathjo ra, ixin thjengijna ra icha chujni kunixin tumi
dacha ra ngain nunthe ji'i, ixin ruchunda ra icha tsjé chujni jian
sakji'o ra. Ko are undatsjexin tumia ra nthi'i ngata'a nunthe se'e
kensen ruchu'an ra nthi̱'a̱ ngajni.

10 ’Thi chujni daku'en thi tsjé'a chunda, kai jian saku'en thi tsjé
ruchunda, aro thi chujni dakuen'a thi tsjé'a, kai sakuen'a thi tsjé
ruchunda. 11 Mexinxin ja̱ dakuen'a ra thi ja'a ra chunda ra ngata'a
nunthe jian'a ji'i, ¿kensen nchao ruchunthia ngajin ra ixin sayaku'en
ra thi ndua icha renthe? 12 Ja̱ dakuen'a ra thi jichunda inaa chujni,
¿kensen ruchjaa ra thi jikininxin ra?

13 ’Xru'in ni nche'e xra nchao sinche'e xree yoo xi najni, ixin icha
sinao naa xi najni ko runingaku'en inaa xa, o icha sithikaon ngain
naa xi najni ko ngain inaa xa isinche'a xra. Jañaa kai, chro'a sinche'e
ni xree Ndo Dio ko tsjee ni tsjé tumi.

14 Xi fariseo anto banchexruxi'in xa tumi, ko je'e xa tatethi'in xa
kain ji'i, ko kjuanua xa Jesús. 15 Kuthimejan Jesús ndachro ngain xa:

—Ja'a ra ngathexin kon chujni kunxon nche'e ra ixin anto jian
ra, aro ndua'a, ko Ndo Dio chunxin ansean ra. Ko thi xraxaon chujni
ixin icha renthe, mee renthe'a ngathexin kon Ndo Dio.

Ley bayée Moisés ko thi thetu'an Ndo Dio

16 'Ley bayée Moisés ko kain thi ndachro ni bagayee juajnee Ndo
Dio, xrakuetu'an are Juan xra banchegithe chujni. Ko kai are Juan
xrabanchegithe chujni kai kuexi'in xraago thi jian juajna ixin thi
thetu'an Ndo Dio, ko tsjé chujni anto rinao na̱ tsji na̱ nthi̱'a̱ thi
thetu'an ndo.
17 'Ko icha tangi'a sitjaan ngajni ko nunthe, ke tsuen'a thi jitaxin
ngain ley.

Jesús tjaago ixin thi xii dachrjende'e chri'i

(Mt. 19:1-12; Mr. 10:1-12)

18 'Ja̱ naa xii sachrjende'e xa chri'i xa ko seka'o xa inaa nchrii, xii
mee jian'a sinche'e xa, ixin sejuaka'o xa inaa nchrii je'a chri'i xa. Ko
xi seka'o naa nchrii bachrjende'e xixi'i, kai jian'a sinche'e xa ixin
sejuaka'o xa naa nchrii je'a chri'i xa.

Thi xii anto chunda tumi ko Lázaro

19 'Be'e naa xii anto tsjé tumi bechunda ko bagengaa xa juxon
luntho anto renthe, ko kain ncha'on bakiin xa kiai anto jié. 20 Ko kai
be'e naa xii nua bi'in Lázaro bechunda tsjé thon ngain nthau'e ko
tabage'e ngandangii nchiandu'a xi anto tsjé jichunda. 21 Ko xi nua
ji'i binao xa rukujexin xa thi baginguxin ngata'a nthanchau'en thi
xii anto tsjé tumi jichunda. Ko kunia bakunchie'en ba ko banchegani
neje ba ngain thon bechunda xa. 22 Naa ncha'on thi nua ndabe'en
ko angeel Ndo Dio sabikao, ixin bige'e ngain thi jii Abraham. Ko
kai ndabe'en thi xii anto tsjé tumi bechunda ko kjuabaa na̱. 23 Ko are
xi ji'i utajii xa ngain xru'i danga'a ko tangi jidathu'e xa, ko je'e xa
batsiin kon xa, ko kjín bikunxin xa Abraham ko Lázaro. 24 Kuthimejan
kuyao ko ndachro: "Ndudana Abraham, thiakunuana, ko rua'an
Lázaro sinchetjao kon raa kunixin jinda, ko tsii sinchetjao neje, ixin
anto tangi jitunna ngathe xru'i ji'i." 25 Aro Abraham ndachro ngain
thi anto tsjé tumi bechunda: "Ja'a xan'na, xraxaon ixin ja'a anto jian
bari'i kain ncha'on barichon ngata'a nunthe, ko Lázaro anto tangi
ku'en are je'e bechon nthi̱'a̱. Jai je'e se'e jian nthi'i ko ja'a tangi
tsu'an. 26 Aro ngayaa ná jii naa tsaaga anto ni'nga thi chro'a dathujin
ni. Mexinxin thi chujni te nthi'i chro'a siji na̱ thi ri'i ja'a, ko thi chujni

te nthi̱'a̱ chro'a tsii na̱ nthi'i." 27 Kuthimejan ndachro thi anto tsjé
tumi bechunda: "Mexinxin suixin Abraham, nthatsa'an ñao rua'an
Lázaro ngain nchiandu'a ndudana, 28 ixin siketu'en thi na'o xan
chian xa xii, ixin isinche'a xan thi jian'a ko jañaa tsi'a xan nthi'i thi
ri'i ja'an, thi anto tangi ridathua." 29 Aro Abraham ndachro ngain thi
anto tsjé tumi bechunda: "Xan choo techunda xan xroon dikji̱n Moisés
ko thi dikji̱n kain ni bagayee juajnee Ndo Dio. Ja̱ je'e xan sithikaon
xan thi ndachro xroon mee, je'e xan siji'a xan thi ri'i ja'a." 30 Je'e thi
anto tsjé bechunda mee ndachro: "Suixin Abraham, yaa sithikaon'a
xan, aro ja̱ rurua'an naa chujni undabe'en ko runichjee xan, jamee
nchue sithikaon xan ko isinche'a xan thi jian'a tenche'e xan." 31 Aro
Abraham ndachro ngain thi anto tsjé tumi bechunda: "Ja̱ rinao'a xan
sithikaon xan thi kuetu'an Moisés ko thi dikji̱n ni bagayee juajnee
Ndo Dio, kai sithikaon'a xan chujni ruxechon ngayee ni ndadige'en."

Kain ncha'on jii thi nchenche'e ni thi jian'a

(Mt. 18:6-7, 21-22; Mr. 9:42)

17 1 Jesús ndachro ngain chujni bakao:
—Ngata'a nunthe ji'i, kain ncha'on se'e thi nchenche'e ni
thi jian'a, aro ¡icha tangi tsu'en thi chujni sincheye'e inaa chujni
ixin sinche'e thi jian'a! 2 Ko icha jian chujni mee rugechrianito naa
xruchrin ngain thusin ko rugetsingangi ndachaon, ke sinchetjajin
naa chujni ngain thi jian'a. 3 Mexinxin tsje'e ra jian thi tenche'e ra.
'Ko ja̱ naa thi dithikaon thi jian juajna nche'e thi jian'a ngajin,
nichje'e ko ndache ixin nchao'a jinche'e, ko ja̱ tsinthu'e thi jian'a
jinche'e, ja'a nchetjañe'e. 4 Ko chujni mee maski yaato nthi'a sinche'e
jian'a ngajin ngain nakua ncha'on, ko yaato nthi'a tsii sinthathjo:
"Irukjan'a na sintha'a jamee", ja'a sinchetjañe'e.

Thi juachaxin chunda chujni dithikaon Ndo Dio

5 Ko chujni bakao Jesús ndachro na̱ ngain:
—Thjengijna ni ra ixin ja'an ná ruchunthia ná icha.
6 Kuthimejan Jesús ndachro ngain na̱:
—Ja̱ thi chunthia ra rukujiéxin inchin naa tsee mostaza, ja'a
ra nchao rundache ra ntha yua ji'a: "Ja'a dachrjengixin yaa, ko
sadixenga ngangi ndachaon", ko ntha yua mee runche'e ntha thi
ruketu'en ra ntha.

Thi jikininxin nche'e ni nche'e xra

7 ’Ja̱ chrujan ra chunda ra naa ni nche'e xra ko thixin ngataon
jngi ixin bikenga o bikingaria kuleko, ¿ako ndache ra: “Xrakui
dari'i jinthe”? 8 Na'i, ja'a ra ndachro'a ra jamee, ko je'o ndachro ra:
“Nchechjian thi sine ko siku'na kain thi sina'o are ja'an rine ko ridi'i,
kuthimejan ja'a nchao sinthe ko si'i.” 9 ¿Andache ra thi nche'e xra
mee: “Ndo Dio tsjenga'a 'na”? Aro na'i ixin thi nche'e xra mee, je'o
binche'e thi ja'a kuetu'en. 10 Jamee ja'a ra kai, are tsjexin sinche'e ra
kain thi thetu'an Ndo Dio, ndachro ra: “Ja'an ná ni nche'e xra xru'in
xree ixin je'o bintha'a ná xra bitunna ná.”

The chujni bechunda chin lepra kuxrue'en na̱

11 Are Jesús sakjui ngain rajna Jerusalén, je'e batho nununthe'e
Samaria ko Galilea. 12 Ko are Jesús biji ngain naa rajnanchjan, ngande'e
rajna mee the xii bechunda chin lepra bachu'en xa Jesús ngatja nthi'á,
aro xra ikjion tabinthengathjen xa, 13 ko binthendachro xa seen:
—¡Jesús, Suixin ke tjaago, thiakunuana ni ra!
14 Are Jesús bikon kain xii mee, je'e ndachro ngain xa:
—Sathji ra ko dikjagu'e ra xi daana ixin ixru'in chin chunda ra.
Ko are satethji xa, chi'in xa ndabitjaan chin. 15 Kuthimejan naa xa
are bikon xa ixin ixru'in chin jichunda xa, sakjan xa ko suji jituyao
xa ixin jinchesaye'e xa Ndo Dio. 16 Ko bethuxin xa ko biseta'a xa
nunthe ngain ruthee Jesús, ko kuexruxi'in xa Jesús. Ko xii mee xi
Samaria. 17 Kuthimejan Jesús ndachro:
—¿Aje'a the xii xi kuxrue'en? ¿Thinoo te xi icha? 18 ¿Aje'o xii ji'i,
xi juixin inaa nunthe kjan xa ixin binchesaye'e xa Ndo Dio?
19 Kuthimejan Jesús ndachro ngain xii mee:
—Dingathjen ko sathji, ja'a ukuxrua'an ixin chunthia na.

Tsii thi thetu'an Ndo Dio

(Mt. 24:23-28, 36-41)

20 Kain xi fariseo banchiangi xa ngain Jesús ixin kensa tsii thi
thetu'an Ndo Dio, ko Jesús ndachro ngain xa:
—Are tsii thi thetu'an Ndo Dio, mee je'a thi nchao sikon ni. 21 Ko
chro'a rundachro ni: “Nthi'i jii”, o “Nuji'a jii”, ixin thi thetu'an Ndo
Dio ujii ngaya'a ra.

22 Kuthimejan ndachro ngain thi chujni bakao:
—Tsii ncha'on are ja'a ra sinao ra ixin ja'an, thi Xii juixin ngajni,
sari'i ngajin ra maski nakua ncha'on, aro ja'a ra ichro'a sikon ni ra.
23 Ko maski chujni rundathjo ra nthi'i ri'i ja'an o nuji'a ri'i, aro ja'a
ra dithikaon'a ra na̱ ko rue'a ra na̱. 24 Ko inchin dikon ni tungiixin
nguii ngajni, jamee tsu'en ngain ncha'on are ja'an, thi Xii juixin
ngajni, si'i inaa. 25 Aro sa'o rugunda anto tangi tsunna ko chujni te
ncha'on te'i runingakunna na̱. 26 Ko jañaa inchin banche'e chujni
ngain ncha'on are bechon Noé, jañaa kai sinche'e na̱ are ja'an, thi
Xii juixin ngajni, si'i inaa. 27 Ngain ncha'on bechon Noé, chujni bane
na̱, bagi'i na̱ ko bakuthe'e na̱, ko biji ncha'on are Noé bixi'in ngain
arca ko juii chrin suji ko binchexanthe kain. 28 Kai jamee ku'en
ngain nchauen Lot. Are mee kain chujni bane na̱, bagi'i na̱, bake'na
na̱, banchekji na̱, bakenga na̱ ko banchechjian na̱ nchia. 29 Are Lot
bachrjexin ngain rajna Sodoma, ngajni binguxin xru'i ko azufre ko
ndabuen kainxin chujni. 30 Xraje'o sinche'e chujni are ja'an, thi Xii
juixin ngajni, rukjan si'i inaa.
31 'Ngain ncha'on mee thi chujni se'e ngata'a nchiandu'a, ko thi
jichunda ngaxi'in nchiandu'a sania'a siruee. Ko ja̱ chrujan chujni se'e
ngataon jngi, rukjan'a nchiandu'a. 32 Xraxaon ra ke'e ku'en chri'i
Lot. 33 Thi je'o thjee ixin jian se'e ngata'a nunthe ji'i, ndase'en. Ko
thi ruxrajon se'en rukjan inaa chujni narua ko xru'in ncha'on tsjexin.
34 'Ja'an ndathjo ra, ixin ngain thie mee, ja̱ yoo chujni tatejua
ngain nakua saon, naa sasikao Ndo Dio ko naa tasithu'e. 35 Ko are
mee, ja̱ yoo nchrii teda'o nchra, naa nchra sasikao nchra Ndo Dio ko
inaa nchra tasithu'e nchra. 36 Ko ja̱ yoo xii tenche'e xa xra ngataon
jngi, naa xa sasikao xa Ndo Dio ko inaa xa tasithu'e xa. 37 Are chujni
kui'in ji'i, banchiangi na̱ ngain Jesús ko ndachro na̱:
—¿Thinoo tsuenxin kain ji'i?
Ko Jesús ndachro:
—Thi jitsinga thi ndadige'en, nthi̱'a̱ ruxrathe kunthachrjen.

Thi ku'en nchri ga'an ko xi nche'e jie̱ jian'a

18 1 Jesús kuekiin chujni bakao naa thi ku'en ko ixin rugunda
runichjee na̱ Ndo Dio kain ncha'on ko tsunchrjen'a na̱. 2 Je'e
ndachro ngain na̱:
—Ngain naa rajna be'e naa xi nche'e jie̱, aro baxraguen'a xa Ndo
Dio ko ndusen'a xa icha chujni. 3 Ngain rajna mee be'e naa nchri ga'an

ko bakji nchra ngain xi nche'e jię ixin baganchia nchra jię ixin chujni baketuka'o nchra. 4 Anto see xi nche'e jię ji'i chro'a xa binche'e xa jię ixin nchrii mee, aro be'e xa xraxaon xa: "Maski ja'an xraguan'a Ndo Dio ko ndusena'a icha chujni, 5 aro nchri ga'an ji'i juxon ndachjejin na nchra ixin sintha'a nchra jię, mexinxin icha jian tsjengijna nchra ixin jañaa itsi'a nchra nanao ko isincheñao'a na nchra."

6 Ko Jesús ndachro:

—Thi'in ra thi ndachro xi nche'e jię jian'a ji'i. 7 ¿A Ndo Dio sinche'a jię ixin kain chujni je'e ndo ukuinchie'e ndo ko nchetse'en nạ ñao ndo ncha'on ko thie? ¿Ako tsunchrje'en ndo ixin sathe'e ndo? 8 Ja'an ndathjo ra ixin jaikua sinche'e ndo jię ixin ja'a ra. Aro ja'an, thi Xii juixin ngajni, are rukjan na si'i inaa, ¿a xra sithja ngain nunthe ji'i chujni ndua chunthia ngajin?

Thi nche'e xi fariseo ko xi thjejo tumii César

9 Jesús kuekin inaa thi ku'en ngain chujni tunu'e ixin anto jian nạ ko baxraxaon nạ ixin icha chujni xru'in renthe nạ. Ko je'e ndachro:

10 —Yoo xii kjui xa ngain ni'ngo icha renthe ixin binichjee xa Ndo Dio, naa xa xi fariseo xa ko inaa xa xi thjejo tumii César. 11 Xi fariseo tajingathjen xa ko nichjee xa Ndo Dio, ko ndachro xa ja'in: "Suixin Ndo Diuna, ja'an thexruxi'an ixin ja'an je'a inchin kanxion chujni thee, chujni nche'e thi jian'a, o inchin ni dejuaka'o nchrii je'a chri'i nạ. ¡Ko ja'an je'a inchin xii ji'i, xi thjejo tumii César! 12 Ja'an nthakjaaño yoo nthi'a ngain semana, ko ja'an dajon kain thi thexin dacha." 13 Aro xi thjejo tumii César kjínxin bithu'e xa, ko je'e xa tsin'a kon xa ixin rutsje'e xa ngajni ko je'o xrangii xa thon ntha pechue xa ko ndachro xa: "¡Suixin Ndo Diuna, nthatsa'an ñao thiakunuana ixin ja'an naa chujni anto nche'e thi jian'a!"

14 Kuthimejan Jesús ndachro:

—Ja'an ndathjo ra ixin are xi thjejo tumi sakjan xa nchiandu'a xa, Ndo Dio ubinchetjañe'e xa kain thi jian'a binche'e xa, aro xi fariseo, na'i. Ixin thi chujni ta'in ñao ixin anto jian, chujni ji'i sathue'e juasuaxin, ko chujni tain'a ñao ixin anto jian, chujni ji'i, tsusaye'e nạ.

Jesús binchenchaon xan nchinnchinchjan

(Mt. 19:13-15; Mr. 10:13-16)

15 Chujni bakia'o nạ xan nchinnchinchje'en nạ ngain Jesús ixin banchenchaon xan, aro chujni bakao Jesús bikon nạ ji'i, ko

kuexi'in na̱ binchesathe'e na̱ ni bakia'o xe'en. 16 Aro Jesús bayẹ̱e xan
nchinnchinchjan ko ndachro ngain chujni bakao:
—Tanchrjanda ra xan nchinnchinchjan tsii xan ngajin, ko
kayakuen'a ra xan, ixin thi thetu'an Ndo Dio jikininxin chujni kjan
inchin je'e xan nchinnchinchjan. 17 Ndua thi ndathjo ra ixin thi
chujni daye'a thi thetu'an Ndo Dio, inchin naa chjan, chujni mee
sixin'a na̱ nthi̱'a̱ thi thetu'an ndo.

Naa xaxii anto tsjé tumi chunda

(Mt. 19:16-30; Mr. 10:17-31)

18 Naa xi thetu'an ngain chujni judío banchiangi xa ngain Jesús
ko ndachro xa:
—Suixin ke tjaago, ko anto jian, ¿ke'e icha sintha'a ixin sayaa thi
kjan ni inaa chujni narua ko xru'in ncha'on tsjexin?
19 Jesús ndachro ngain xa:
—¿Unda ndachro ja'a ixin ja'an jian na? Xru'in kensen jian, je'o
nakua thi jian, ko mee Ndo Dio. 20 Ja'a anu'a kain thi kuetu'an Ndo
Dio, thi ndachro: "Darichriko'a nchrii je'a chri'a o xii je'a xixi'a,
duen'a chujni, the'a, nichja'a thi ndua'a nche'e chujni ko dithikaon
ndudaa ko janaa."
21 Je'e thi xii mee ndachro:
—Kain yaa rintha'a ko bintha'a are xra nchiin na.
22 Are kui'in Jesús ji'i, je'e ndachro ngain xa:
—Ja'a xra nchetjaan naa thi sinche'e. Nchekji kain thi chunda
ko tumi mee tunchjeye'e chujni nua, ko jañaa nthi̱'a̱ ngajni ja'a
ruchunda thi icha renthe. Kuthimejan si'i ngajin ko ruena.
23 Are thi xii kui'in ji'i, anto tabechiin xa ixin anto tsjé tumi
bechunda. 24 Are Jesús bikon ixin anto tabechiin xa, je'e ndachro:
—¡Anto tangi sixi'in chujni chunda tsjé tumi ngain thi thetu'an
Ndo Dio! 25 Icha tangi'a ixin naa kucamello sathuxi'in ba thuechje'en
naa nthachia ke chujni anto chunda tumi sixi'in ngain thi thetu'an
Ndo Dio.
26 Ko kain ni kui'in ji'i banchangi na̱:
—Ko, ¿kensen nchao rukjan inaa chujni narua remee?
27 Jesús ndachro ngain na̱:
—Thi anto tangi tunu'e chujni sinche'e na̱, Ndo Dio tangi'a
sinche'e ndo.

28 Pedro ndachro ngain Jesús:
—Ja'an ná kuinthua ná kain thi techunda ná ixin rua'a ntha suixin.
29 Kuthimejan Jesús ndachro:
—Ndua thi rindathjo ra ixin kexe'o chujni thinthu'e nchiandu'a, ndudee, janee, xan choo, chri'i o xe'en ixin thi thetu'an Ndo Dio,
30 chujni mee ngata'a nunthe nthi'i sayée na̱ icha tsjé, ko ngain nunthe tsii, rukjan inaa chujni narua ko xru'in ncha'on tsjexin.

Jesús ndachro inaa ixin je'e ndase'en

(Mt. 20:17-19; Mr. 10:32-34)

31 Jesús bantsjenda thi theyoo chujni bakao ko ndachro ngain na̱:
—Jai ja'a ra unu'a ra ixin satsji ná Jerusalén. Nthi̱'a̱ thi tsuenxin kain thi ndachro kain ni bagayee juajnee Ndo Dio ixin ja'an, thi Xii juixin ngajni. 32 Ko nthi̱'a̱ chujni sajon na na̱ ngain chujni je'a judío ko je'e na̱ tsjanua na na̱, ko chrjuin'a runichja na̱ ixin ja'an ko tsjanito na na̱ ndathee na̱. 33 Ko are tsjexin sikaon na, kuthimejan nasuenxon na na̱. Aro ngain ncha'on ninxin ja'an ruxechon na.
34 Ko ni theyoo bakao Jesús kuinxin'a na̱ thi ndachro je'e, ixin xra bechunda'a na̱ juachaxin rukinxin na̱ thi je'e jindachro.

Jesús binchexrue'en naa xi Jericó chro'a bagikon

(Mt. 20:29-34; Mr. 10:46-52)

35 Are Jesús ko chujni bakao uchiaon tediji na̱ rajna Jericó, naa thi xii chro'a bagikon tajii ngande'e nthi'á ixin jidanchiaga'a. 36 Are je'e xa kui'in xa ixin nthi̱'a̱ jidatho tsjé chujni, banchiangi xa ke'e jitu'en. 37 Ko chujni ndache na̱ ixin Jesús, thi juixin Nazaret jidatho no nthi̱'a̱. 38 Je'e xa seen ndachro xa:
—¡Jesús, chujnii David, thiakunuana ja'an!
39 Ko chujni tetaon nthi̱'a̱ binchesathe'e na̱ ixin rutenkua xa, aro je'e xa icha suji kuyao xa:
—¡Suixin, chujnii David, thiakunuana ja'an!
40 Kuthimejan Jesús tabingathjen ko kuetu'an ixin rukiau'e na̱, ko are ukunchie'en thi bagikon'a, Jesús banchiangi'i ko ndachro:
41 —¿Ke'e rinao sintha'a ngajin?
Ko thi bagikon'a ndachro:
—Ja'an rina'o sikon.

42 Jesús ndachro:
—¡Ja'a unchao dikon! Ja'a ukuxrua'an ixin bithikaon na.
43 Ko tuinxion thi bagikon'a mee unchao bikon, ko saruee Jesús
ko binchesaye'e Ndo Dio, ko kain chujni bikon ji'i kai binchesaye'e
na̱ ndo.

Jesús ko Zaqueo

19 1 Kuthimejan Jesús kunixin chujnii biji na̱ rajna Jericó ko
kuexi'in na̱ bathuga'a na̱ rajna. 2 Ko nthi̱'a̱ be'e naa xii bi'in
Zaqueo, xi baketu'en kain chujni datse tumii César ko anto tsjé tumi
bechunda xa. 3 Ko Zaqueo binao rugikon kensen Jesús. Aro chro'a
bikon ixin anto tsjé chujni tethji, ko Zaqueo jini'a be'e. 4 Kuthimejan
Zaqueo kuinga bitaon nthi'á ixin nchao rugikon Jesús, ko kuani
ngaga'a naa nthaa di'in sicómoro chiaon thi rugatho Jesús. 5 Are
Jesús batho no nthi̱'a̱, je'e tsje'e nui thi jii Zaqueo ko ndachro:
—Zaqueo, jaka danianxin yaa ixin jai ja'an rina'o sithuna
nchiandui.
6 Kuthimejan Zaqueo daka bania ko anto chee ixin Jesús rukji
nchiandu'a. 7 Are chujni bikon na̱ ji'i, kain na̱ chrjuin'a nichja na̱ ko
ndachro na̱ ixin Jesús kjui bigithu'e ngain nchiandu'a naa xii nche'e
jian'a. 8 Kuthimejan Zaqueo bingathjen ko ndachro ngain Jesús:
—Tsjexin Suixin, ja'an ruchja'a chujni nua ngusinenxin thi
richunda. Ko ja̱ chrujan chujni binthayaa ko kuemaa tumii, ja'an
tsunkjañaa chujni mee noo nthi'a icha tsjé thi ja'an kuemaa na̱.
9 Ko Jesús ndachro ngain Zaqueo:
—Jai Ndo Dio rinao sinthakjan inaa chujni narua ja'a ko chujnia,
ixin ja'a ndua chujnii Abraham. 10 Ixin ja'an, thi Xii juixin ngajni,
jui'i bikjee ko nthakjan inaa chujni narua thi chujni ndabitjaan.

Thi the ni nche'e xra

(Mt. 25:14-30)

11 Are chujni xra tethi'in na̱ thi jindachro Jesús, je'e kuekin inaa thi
ku'en ixin uchiaon tediji na̱ Jerusalén, ko chujni xraxaon na̱ ixin thi
thetu'an Ndo Dio tuin rukexi'in. 12 Mexinxin Jesús ndachro ngain na̱:
—Be'e naa xii anto renthe ko sakjui kjín ngain inaa nunthe ixin
bigayee juachaxin ixin kjan rey, kuthimejan sakjan ngain nunthe'e.
13 Aro sa'o bayee̱ the ni nche'e xree xa ixin bajon xa ngain na̱ nanaa

tumi anto renthe, ko ndachro xa ngain na̱: “Nchenche'e ra xra tumi ji'i
tsija ncha'on are ja'an rukjan na.” 14 Aro chujni rajnee xa baningaku'en
na̱ xa, ko rua'an na̱ chujni ixin bikao na̱ juajna ixin rinao'a na̱ ixin xii
ji'i tsetu'an xa. 15 Aro je'e xa bayée xa juachaxin tsetu'an xa, ko are kjan
xa rajnee xa baye̱e xa thi the chujni binchegayee xa tumi ixin tsunu'e
xa keja'in bacha nanaa na̱. 16 Ko kunchie'en thi sa'o ko ndachro: “Thi
naa tumia chjana bacha ithe tumi.” 17 Je'e rey mee ndachro: “Ja'a
anto jian ni nche'e xra. Ja'a bayaku'en thi tsjé'a tumi, mexinxin jai
ja'an ruchja'a juachaxin tsetu'en the rajna.” 18 Kuthimejan kunchie'en
inaa ko ndachro: “Thi naa tumia suixin chjana bacha ina'o tumi.”
19 Ko xi rey mee kai ndache chujni ji'i: “Ja'a tsetu'en na'o rajna.”
20 Kuthimejan kunchie'en inaa xa ko ndachro xa: “Nthi'i jii tumia
chjana suixin. Ja'an kuenchji'an tumi ngaa naa paniito 21 ixin ja'an
xragu'an ixin suixin naa xii anto cha ngain anseen, ko dantsje'e
chujni thi chje'a na̱, ko datsiin thi thenga'a.” 22 Kuthimejan xi rey
mee ndachro: “Ja'a ni nche'e xra jian'a ixin thi ndachro ja'a sintha'a
jie̱. Ja̱ ubenu'a ixin ja'an anto cha ansenna, ko dantsjaa chujni thi
ja'an dajon'a ko thjejo thi ja'an thenga'a, 23 mexinxin, ¿unda bikan'a
tumi ngain naa thi dechjian tumi ixin jañaa ja'an rugayaa thi dacha
tumi are rukjan na nchiania?” 24 Ko ndachro xi rey ngain thi chujni
te nthi̱'a̱: “Dantsje'e ra xa tumi ko dajon ra tumi ngain xi bacha the
tumi.” 25 Ko je'e na̱ ndachro na̱: “Aro chujni mee uchunda the tumi.”
26 Xi rey mee ndachro: “Ja'an ndathjo ra ixin thi chujni uchunda,
sayée na̱ icha, aro thi chujni xru'in chunda, sachrje'e thi nchion
chunda na̱. 27 Ko kai chujni ningakunna ko binao'a ixin ja'an ruketuan
na̱, siku'na ra na̱ nthi'i ko naduenxon ra na̱ ngathexin kon na.”

Jesús biga'a rajna Jerusalén

(Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Jn. 12:12-19)

28 Kuthimejan, are Jesús juexin nichja ji'i, je'e ruee nthiee ko
sakjui no Jerusalén. 29 Ko are uchiaon jidiji rajna Betfagé ko Betania,
chiaon jna di'in Ntha Olivo, Jesús ndachro ngain yoo chujni bakao:
30 —Thji ra ngain rajnanchjan jii ngathexin kon ná, ko are saso ra
nthi̱'a̱ sinchii ra naa kuluchuchjan jichrua ba ko xra xru'in chujni
deta'a ba. Tunxindange'e ra ba ko sikoo ra ba. 31 Ko ja̱ chrujan
chujni sanchiangi'a ra ixin unda tetunxindange'e ra ba, ja'a ra
ndachro ra, Nchaa ná, rugunde'e ba.

32 Ko kayui ni kuinchie'e Jesús sabinthekji na̱ ko ku'en inchin
ndachro Jesús. 33 Ko are utetunxindange'e na̱ kuluchuchjan mee, ni
kuluchu'e ndachro na̱:
—¿Unda tetunxindange'e ra kuluchuchjan yaa?
34 Ko ni tetunxindange'e ba ndachro na̱:
—Nchaa ná rugunde'e ba.
35 Kuthimejan sabikao na̱ ba ngain Jesús, ko nthi̱'a̱ je'e na̱
kjuaji'in na̱ ba thi luntho tetsaa na̱ ko binche'e na̱ ixin Jesús beta'a
kuluchuchjan mee. 36 Ko are Jesús icha kunchiaon ngakee rajna
Jerusalén, chujni kuingo na̱ nguii ngaa nthi'á thi luntho tetsaa na̱
ixin rugatho Jesús. 37 Ko are uchiaon tediji na̱ thi xinkajinxin na̱
ngain jna Ntha Olivo, kain chujni jiruee ko bithikaon Jesús, kuexi'in
na̱ kuyao na̱ ixin anto chee na̱ ko binchesaye'e na̱ Ndo Dio ixin bikon
na̱ anto tsjé thi jian binche'e Jesús. 38 Ko ndachro na̱:
—¡Ndo Dio sinchenchaon thi Rey juii kunixin juachaxiin Ndo Dio!
¡Thi chrjuin tunu'e ni jii nthi̱'a̱ ngajni! ¡Ko kain chujni sinchesaye'e
na̱ ndo!
39 Kuthimejan kanxion xi fariseo te nthi̱'a̱ ngayee chujni
binthendachro xa ngain Jesús:
—Suixin ke tjaago, nchesathe'e chujnia te'i.
40 Aro Jesús ndachro ngain xa:
—Ja̱ chujni te'i rutenkua na̱, xro tsuyao xro.
41 Are Jesús biji chiaon Jerusalén, je'e bikon rajna ko tsjangaxin
rajna, 42 ko ndachro ngain rajna:
—¡Ja̱ chujnia rukinxin na̱ jai ixin ruchja'a na̱ thi chrjuin rukunu'e
ngain anseen na̱! Aro jai mee tabema, ko chro'a tsinxin na̱. 43 Tsii
ncha'on anto tangi ixin ja'a ra, are chujni ningaku'an ra sinthe
na̱ xraa thjario'o nguixin ngandajin ja'a Jerusalén, ko nguixin
ngandajin ja'a sinthendajin na̱ ko sixi'in na̱ ixin suen na̱ chujnia.
44 Ko nasuenxon na̱ chujnia, ko xru'in xro tsinthue'a na̱ ngajin
ngata'a inaa xro. Ko ji'i tsu'en ixin chujnia bithikaon'a na̱ thi ncha'on
are Ndo Dio juii ndo bitsja'a ra ndo.

Jesús bincherua ni'ngo icha jié

(Mt. 21:12-17; Mr. 11:15-19; Jn. 2:13-22)

45 Kuthimejan Jesús bixi'in ni'ngo icha jié ko nthi̱'a̱ bengixin kain
chujni tenchekji ko the'na. 46 Ko ndachro ngain na̱:

—Ngain Xruen Ndo Dio ndachro: “Nchiania nchia tjauxin ni Ndo Dio.” ¡Aro ja'a ra ndadinchechjian ra nchiandu'a xi che'e!

47 Kain ncha'on Jesús bakjaago ngain ni'ngo, aro kain xi daana baketu'an ngain icha xi daana, kain xi bakjaago ley ko kain xi baketu'an ngain rajna kjuee xa kexreen sinche'e xa ixin nasuenxon xa Jesús. 48 Aro chro'a bagire'e xa kexreen runche'e xa jamee, ixin kain chujni baki'in na̱ jian thi banichja Jesús.

Juachaxin chunda Jesús

(Mt. 21:23-27; Mr. 11:27-33)

20 1 Naa ncha'on are Jesús tajii ngaxi'in ni'ngo icha jié ixin jinchekue'en chujni ixin Ndo Dio ko jindache na̱ ixin thi jian juajna, binthegiji kanxion xi daana baketu'an ngain icha xi daana, kanxion xi tjaago ley ko kanxion xi thetu'an ngain ni'ngo mee. 2 Ko binthendachro xa ngain Jesús:

—Ndachjejin ni ra ke'e juachaxin chunda ja'a ixin nche'e kain ji'i. ¿Ko kensen chjaa juachaxin?

3 Kuthimejan Jesús ndachro ngain xa:

—Ja'an kai sanchiangi'a ra: 4 ¿Kensen rua'an Juan ixin banchegithe chujni? ¿A Ndo Dio o chujni?

5 Aro kuexi'in xa banchiangi'i choo xa ko ndachro xa:

—¿Ke'e rundachro ná? Ja̱ rundachro ná ixin Ndo Dio rua'an Juan, je'e rundathjo ná: “¿Unda bithikaon'a ra remee?” 6 Ko ja̱ rundachro ná ixin chujni thi rua'an Juan, kainxin chujni nasuenxon ná na̱ kunixin xro ixin je'e na̱ ndua bithikaon na̱ ixin Juan banichja juajnee Ndo Dio.

7 Ko je'e xa binthendachro xa ixin nue'a xa kensen rua'an Juan. 8 Kuthimejan Jesús ndachro ngain xa:

—Kai ja'an rundathjo'a ra ke'e juachaxin nthaxin kain ji'i.

Ni nche'e xra jian'a

(Mt. 21:33-44; Mr. 12:1-11)

9 Kuthimejan Jesús kuekiin chujni naa thi ku'en ko ndachro:

—Naa thi bechunda jié jngi kjuenga ntha uva, kuthimejan xi jngi'i bajon xa jngi ngain kanxion thi nche'e xra ko ni nche'e xra rukjenge'e na 'na xi nthatuchjuiin ko je'e xa sakjui xa kjín tsjé ncha'on. 10 Ko are ukunchiaon ncha'on are urukaade na̱ tho uva, thi jngi'i rua'an ni

nche'e xree ngain ni bithue'e ntha uva ixin ruchjee na̱ tho jikininxin
rugayee. Aro je'e thi ni kuaa jngi mee kuaxin na̱ nthaa thi rua'an xi
najni mee ko bengi na̱ ko xru'in chjee na̱. 11 Kuthimejan xi najni rua'an
xa inaa ni nche'e xree xa, aro kai bintja na̱, chrjuin'a nichja na̱ ixin je'e
xa ko bengi na̱ ko xru'in chjee na̱. 12 Xi najni mee kjan xa rua'an xa
inaa thi nche'e xra, aro kai bincheni'i na̱ ko bengi na̱ ko xru'in chjee na̱.
13 'Kuthimejan xi najni mee ndachro xa: "¿Ke'e sintha'a? Ja'an
rurua'an thi xan'na, xan anto thjuaa. Ko are je'e na̱ sikon na̱ xan'na ji'i,
je'e na̱ jaan, sithikaon na̱ ngain xan." 14 Ko ni bithue'e ntha uva are
bikon na̱ biji xe'en xi najni, je'e na̱ ndache choo na̱: "Ji'i thi sithue'e
nguii nunthe ji'i. Nasuenxon na̱ xan ko ja'an ná sithuaa ná nguixin jngi."
15 Kuthimejan bantsjegaxin na̱ xan ngain jngi mee ko naguenxon na̱ xan.
Kuthimejan Jesús banchiangi ko ndachro:
—Are tsii thi jngi'i, ¿ke'e sinche'e ngain ni bithu'e ntha uva?
16 Ja'an ndathjo ra ixin are tsii xa nasuenxon xa chujni mee ko sajon
xa jngi'i xa ngain ujee chujni.
Are bintheki'in na̱ ji'i, je'e na̱ binthendachro na̱:
—¡Ndo Dio tsjengijna ná!
17 Aro Jesús tsje'e ngain na̱ ko ndachro:
—Mexinxin, ¿ke'e ruchro thi jitaxin Xruen Ndo Dio?
Thi xro ke banchegunda'a xi thethe nchia,
xro mee xro icha jian ke'e nchia.
18 Ko kexe'o thi setsinga ngata'a xro, ndasaaña xro nthau'e. Ko ja̱
chrujan thi setsingata'a xro ndaruxanthe chringinde'e xro.

Tumi xenge 'na César

(Mt. 21:45-46; 22:15-22; Mr. 12:12-17)

19 Kain xi daana baketu'an ngain icha xi daana ko xi tjaago ley
binao xa rutse xa Jesús ixin kuinxin xa ixin Jesús nichja ixin je'e xa. Aro
xraguen xa kain chujni. 20 Mexinxin je'e xa rua'an xa kanxion chujni
ixin tsaye'e na̱ Jesús ko ni te'i xraa anto jian banche'e na̱, ko jañaa
runchenichja na̱ Jesús chrujan thi ndua'a ko nchao rukjangi'i na̱ ngain xi
gobernador. 21 Ko ni tetsaye'e Jesús banchiangi'i na̱ je'e ko ndachro na̱:
—Suixin ke tjaago, ja'an ná nuna ná ixin suixin nichja ko
nchekue'en chujni thi ndua, ko suixin dinche'a thi nche'e icha chujni
ko ndua dinchekue'en chujni nthiee Ndo Dio. 22 Ndachjejin ni ra:
¿Anchao tsjenga ná 'na ngain xi thetu'an o na'i?

23 Aro Jesús ukunu'e thi jian'a texraxaon na̱, ko je'e ndachro ngain na̱:
—¿Unda rinao ra sincheyana ni ra? 24 Tjagu'na ni ra naa tumi.
¿Kensen ngakon jinganito tumi ji'i ko kexreen di'in?
Je'e na̱ binthendachro na̱:
—Ngakon César.
25 Kuthimejan ndachro Jesús ngain na̱:
—Mexinxin chje'e ra César thi jikininxin je'e, ko chje'e ra Ndo
Dio thi jikininxin je'e ndo.
26 Ko Jesús xru'in jian'a nichja ngathexin kon chujni ko chro'a tse
na̱, ko anto kuise'en na̱ ixin jian bagathe'e.

Chujni danchiangi kexreen ruxechon ni

(Mt. 22:23-33; Mr. 12:18-27)

27 Kuthimejan kanxion xi saduceo binthekunchie'en ngain Jesús.
Ko xi saduceo bagithikaon'a xa ixin chujni ndade'en ruxechon na̱,
mexinxin ndachro xa ngain Jesús:
28 —Suixin ke tjaago, Moisés kuinthuna ná xroon jitaxin ja̱ naa
xii chunda chri'i ko ndade'en xa ko xru'in chjan binchian chri'i xa,
xichoo xi ndabe'en rugunda seka'o xa nchri ga'an ko ruchunda nchra
chjan ko chjan mee, rukjan xan xraa xe'en thi ndabe'en. 29 Ko binthe
yaato xii choo xan. Xan sa'o beka'o xan chri'i xan aro ndabe'en
xan ko xru'in chjan kuinthu'e xan. 30 Ko kai xan yuxin beka'o xan
nchri ga'an mee aro kai ndabe'en xan ko xru'in chjan kuinthu'e
xan. 31 Ko xraje'o ku'en xan ninxin ko jañaa ku'en kain xan ko biji
ngain xan yatuxin ko kain xan be'en xan ko xru'in chjan kuinthu'e
xan. 32 Kuthimejan kai ndabe'en nchri ga'an mee. 33 Mexinxin are
ruxechon na̱, ¿kexe'e thi yaato xii te'i tsji xixi'i nchra?, ixin kain xan
beka'o nchra.
34 Kuthimejan ndachro Jesús ngain xa:
—Ngain nunthe ji'i, xii ko nchrii thuthe'e na̱. 35 Aro chujni
jikininxin ruxechon ko tsji ngajni thuthe'a na̱ ko isajon'a na̱ xe'en na̱
ixin tsuthe'e xan, 36 ko isen'a na̱, ko rukjan na̱ inchin angeel Ndo Dio
ko uxe'en Ndo Dio na̱, ixin je'e na̱ xechon na̱. 37 Ko ixin thi ndade'en
ni ko ruxechon ni, Moisés kjuaago are bikon xru'i ngaga'a kancha'a,
are ndachro ixin Ndo Dio, Dioe Abraham, Isaac ko Jacob. 38 Ixin
Ndo Dio je'a Dioe ni ndadige'en, Ndo Dio, Dioe ni techon. Ko mee
ruchro ixin ngathexin kon Ndo Dio kain chujni techon na̱.

39 Kuthimejan kainxion xi tjaago ley binthendachro xa:
—Nchao ndachro, Suixin ke tjaago.
40 Ko ixru'in ni banchiangi icha ngain Jesús.

Kensen ni ndu'a Jesucristo

(Mt. 22:41-46; Mr. 12:35-37)

41 Ko Jesús ndachro ngain chujni te nthi̱'a̱:
—¿Unda chujni ndachro ixin Cristo bachrjeninxin David? 42 Ixin je'e David ndachro ngain Xruen Salmos:
Ndo Dio ndache Nchana:
"Dari'i ngain rajianxin na,
43 are ja'an sakeja kain ni ningaku'an chringi'i ruthea."
44 Mexinxin, ja̱ David ndache Cristo, "Nchana", ¿kexreen rundachro ra ixin xe'en?

Jesús nchesathe'e xi tjaago ley

(Mt. 23:1-36; Mr. 12:38-40; Lc. 11:37-54)

45 Ko ngathexin kon kain chujni, Jesús ndachro ngain chujni bakao:
46 —Tsje'e ra ixin nche'a ra inchin nche'e xi tjaago ley ixin je'e xa nchexruxi'in xa chrji xa kunixin luntho icha jinjini, ko rinao xa ixin chujni sajon na̱ juajna ngain xa ko tsusaye'e xa ngain ndaasin, ko ngaxi'in ni'ngo je'e xa thjee xa thi ntha xintaon icha renthe ixin dintheta'a xa, ko are thji xa dijine xa je'e xa rinao xa se'e xa ngain ntha icha renthe. 47 Kai dantsje'e xa nchri ga'an nchiandu'a nchra, ko ixin xru'in chujni ruxraxaon thi jian'a nche'e xa, je'e xa anto see nichjee xa Ndo Dio. Aro xi te'i icha tangi tsu'en xa.

Tumi bajon naa nchri ga'an nua

(Mr. 12:41-44)

21 1 Ngain ni'ngo icha renthe Jesús bikon kexreen chujni anto chunda tumi tedankaa na̱ tumi ngain thi dingachjian tumii ni'ngo. 2 Kai bikon Jesús naa nchri ga'an nua bankaa nchra yoo tumi renthe'a. 3 Ko Jesús ndachro:

—Ndua thi rundathjo ra ixin nchri ga'an nua ji'i bajon nchra icha tsjé ke kain chujni. [4] Ixin kain chujni bajon na̱ thi tumi xe'e na̱, aro je'e nchra, maski nua nchra, bajon nchra kainxin tumi je'e nchra bechunda nchra ixin runenxin nchra.

Jesús ndachro ixin ruxanthe ni'ngo icha renthe

(Mt. 24:1-2; Mr. 13:1-2)

[5] Kanxion chujni bakao Jesús tetjao na̱ ixin ni'ngo icha renthe ko ixin chrjuin xro dikunchjianxin ni'ngo mee, ko icha thi digajon chujni ngain ni'ngo. Kuthimejan Jesús ndachro ngain na̱:

[6] —Tsii ncha'on are kain thi tedikon ra ruxanthe, ko xru'in xro sithu'e ngata'a inaa xro.

Thi tsu'en sa'o kuthimejan ruxanthe nunthe

(Mt. 24:3-28; Mr. 13:3-23)

[7] Kuthimejan banchiangi'i na̱ Jesús ko ndachro na̱:

—Suixin ke tjaago, ¿kensa siku'en ji'i? ¿Ke'e sa'o ruxraago are ji'i usiku'en?

[8] Jesús ndachro:

—Jian tsje'e ra ixin xru'in kensen sinthaya'a ra, ixin anto tsjé chujni tsii ko rundachro na̱: "Ja'an thi Cristo na", ko kai rundachro na̱: "Uchiaon juii ncha'on ndatsjexin nunthe." Aro ja'a ra rue'a ra na̱. [9] Ko are tsi'in ra ixin tethetuka'o choo rajna, ja'a ra xraon'a ra ixin ji'i rugunda tsu'en sa'o, aro xra je'a ncha'on ixin undatsjexin nunthe.

[10] Jesús xra ndachro ngain na̱:

—Chujni naa nunthe tsetuka'o chujnii inaa nunthe, ko naa xi thetu'an tsetuka'o inaa xi thetu'an. [11] Ko kai anto suji tsingi nunthe, se'e jintha, ko chin ngain tsjé rajna, ko siku'en tsjé ni na'a dikunxin ni nthi̱'a̱ ngajni ko anto sinchexraon ni.

[12] 'Ko xra tsuen'a ji'i, are chujni rutse ra na̱ ja'a ra ko sinthakinga ra na̱. Ko tsji'o ra na̱ ngain ni'ngo ko tsiaxi'an ra na̱ ngain ndu'a xiiso ko tsji'o ra na̱ ngathexin kon ni rey ko xi gobernador ixin ja'an. [13] Ko are tsu'en kain ji'i, ja'a ra nchao runichja ra ixin ja'an. [14] Ko are mee, xraxaon'a ra kexreen rundachro ra ngain thi tsji'o ra na̱, [15] ixin ja'an rundathjo ra thi ja'a ra sathe'e ra ko jian juaxraxaon ruchja'a ra. Ko chujni ningaku'an ra tsixin'a na̱ ngajin ra ko chro'a

sathe'e na̱. 16 Aro chujni tsjangi'a ra, je'o ndudaa ra, xan choo ra,
chujnia ra, ko ni jian dakjio'o ra. Ko thu'a ra nasuenxon ra na̱. 17 Ko
nguixin nunthe runingaku'an ra na̱ ixin dithikaon ni ra ja'an. 18 Aro
ta'a ra juachjaon xru'in tsu'an ra ko xru'in xrajaa ra sitjaan. 19 Ja̱
kainxin ncha'on sachrjende'a ra thi ukui'in ra, jañaa rukjan ra inaa
chujni narua ko xru'in ncha'on tsjexin.

20 'Are sikon ra rajna Jerusalén digixindajin xi soldado, ja'a ra
unu'a ra ixin uruxanthe. 21 Ko are mee thi chujni te Judea satsinga
na̱ ngaga'a jna. Ko thi ni te ngain rajna Jerusalén satsingaxin na̱
nthi̱'a̱. Ko thi ni sinthe ngataon jngi are mee, irukjan'a na̱ ngain
rajna. 22 Ixin ngain ncha'on mee tangi tsu'en chujni inchin jitaxin
ngain Xruen Ndo Dio. 23 ¡Anto tangi sathu'e kain ni nchrii sintheyaa
chjan ngain ncha'on mee o nchrii tenchekai chjan! Ixin are mee
anto tangi tsu'en chujni nguii nunthe, ko icha tangi tsu'en rajna
Jerusalén. 24 Are mee chujni nasuenxon ra na̱ kunixin chia taade
ko icha na̱ satsjio'o ra na̱ ngain icha nunthe. Ko chujni dithikaon'a
Ndo Dio sinche'e na̱ thi rinao na̱ ngain rajna Jerusalén, ruxethjaja
ncha'on bayée na̱ juachaxin.

Rukjan tsii thi Xii juixin ngajni

(Mt. 24:29-35, 42-44; Mr. 13:24-37)

25 'Kuthimejan sikon ni thi xra na'a dikunxin ni tu'en ngain
ncha'on, ngain kunithjao ko ngain kunutse. Ko nthi'i ngata'a
nunthe kainxin chujni ruxraon na̱ ixin suji saxruen ndachaon ko
suji rukjamangiathe nda. 26 Chujni ndasenda na̱ ixin juaxraon are
ruxraxaon na̱ ixin thi siku'en ngain nunthe ji'i ixin kainxin thi jii
ngajni ruxranga. 27 Kuthimejan sikon ni ra ja'an, thi Xii juixin ngajni,
si'i ngakjan naa thjui jidakima kunixin juachaxiin Ndo Dio. 28 Ko are
tsexi'in tsu'en kain ji'i, ja'a ra xro xra sinthechon ra, cha'a ra ko
tsje'e ra ngajni ixin are mee Ndo Dio tsjengijna ra ndo ko isetan'a ra
thi tangi mee.

29 Jesús kai kuekin naa thi ku'en ko ndachro:

—Tsje'e ra ntha higo, o kexe'o ntha yua. 30 Are uchri'in
chanchje'en ntha, ja'a ra unu'a ra ixin ujitunchiaon kunithjaue chrin.
31 Ko are sikon ra tsu'en kain ji'i, ja'a ra unu'a ra ixin ujitunchiaon
ncha'on are utsetu'an Ndo Dio.

32 ’Ndua thi rindathjo ra ixin chujni te jai xra sinthechon na̱ are
tsu'en kain thi ndathjo ra. 33 Maski ngajni ko nunthe ndatsjexin, aro
kainxin thi ja'an ndachrjan tsu'en.
34 ’Tsje'e ra jian ko tanchrjanda'a ra tsuncha ansean ra ixin kain
thi jian'a jii, inchin thi kuan na̱ ko thi ta na̱ juachjaon ixin thi jii
ngata'a nunthe ji'i, ko jañaa sithja'a ra Ndo Dio tenche'e ra thi
jian'a, 35 o tsu'en xraa naa thi dijekjio ko tse na̱ kuxiigo, jañaa tsii
ncha'on mee ngain chujni jii nguixin ngata'a nunthe. 36 Mexinxin
ja'a ra kain ncha'on tsje'e ra jian ko nichje'e ra Ndo Dio ixin xru'in
tsu'an ra ngain thi siku'en, ko jamee nchao tsunchie'en ra ngajin na
ja'an, thi Xii juixin ngajni —jañaa ndachro Jesús.
37 Ko nguii ncha'on Jesús bakjague chujni ixin Ndo Dio ngain
ni'ngo, ko are bakunthie je'e sabakji ixin bagithu'e ngaga'a thi
jnanchjan di'in Ntha Olivo. 38 Ko kain ncha'on anto dakao bagiji
chujni ngain ni'ngo ixin baki'in na̱ thi bandachro Jesús.

Kjuathexin na̱ ixin kexreen rutse na̱ Jesús

(Mt. 26:1-5, 14-16; Mr. 14:1-2, 10-11; Jn. 11:45-53)

22 1 Ko uchiaon ujuii thi kiai jine na̱ niuthja chunda'a thi
nchege'en ncho'o, ko mee thi di'in kiai pascua. 2 Ngain
ncha'on mee, kain xi daana baketu'an ngain icha xi daana ko kain xi
tjaago ley kjuee na̱ kexreen naruguenxon xa Jesús, aro baxraguen xa
ni rajna.
3 Kuthimejan nchiijin bixi'in ngain anseen Judas Iscariote,
naa thi theyoo chujni bakao Jesús. 4 Ko Judas ji'i kjui bitsje'e xi
daana baketu'an ngain icha xi daana ko xi jinda ngain ni'ngo, ko
binthekjuathexin ixin je'e tsjaago thinoo rutsexin xa Jesús. 5 Kain xa
anto binthechee xa ko kjuathexin choo xa ixin sajon xa tumi ngain
Judas. 6 Ko Judas ndachro ixin nchao jii, ko ukuexi'in xraxaon
kexreen sinchechie'en Jesús ngaa raa xa ko xru'in ni rajna rugikon.

Jesús bineka'o thi theyoo chujni bakao

(Mt. 26:17-29; Mr. 14:12-25; Jn. 13:21-30; 1 Co. 11:23-26)

7 Ko juii kiai di'in pascua are baguen na̱ kuleko ixin banchendusen
na̱ ngain Ndo Dio, 8 ngain ncha'on mee Jesús rua'an Pedro ko Juan
ko ndachro ngain na̱:

—Thji ra dinchechjian ra thi sunthe na̱ ngain kiai ji'i.
9 Je'e na̱ ndachro na̱ ngain Jesús:
—¿Thinoo rinao sinthachjianxin na̱?
10 Jesús ndachro ngain na̱:
—Are ja'a ra siga'a ra ngain rajna, setan ra naa xii jidikao naa nchiixra jinda. Rue'e ra xa ngain nchia je'e xa sixi'in xa, 11 ko ndache ra thi nchiandu'a: "Xi tjaago ndachro xa: ¿Thinoo jii nchia sinekianxin kiai pascua thi theyoo chujnina?" 12 Kuthimejan je'e tsjagu'a ra naa nchia jié jii nui. Nthi̱'a̱ nchechjianxin ra thi sunthe ná.
13 Kayui chujni mee sabinthekji na̱ ko bithja na̱ kain inchin ndachro Jesús. Ko nthi̱'a̱ binchechjianxin na̱ thi bineka'o na̱ Jesús ngain kiai mee.
14 Ko are ubithja hora, Jesús ko thi theyoo chujni bakao binthendajin na̱ nthanchaon. 15 Kuthimejan Jesús ndachro ngain na̱:
—¡Anto bina'o ixin ja'in rujine ngajin ra ngain kiai ji'i ixin tangi sathua ko se'en na! 16 Ko ja'an rindathjo ra irukjan'a na sine ngajin ra kiai ji'i, ko rukjan sunthe ná nthi̱'a̱ ngajni, thi thetu'an Ndo Dio.
17 Ko Jesús tse thi dixin ni vino ko kuexruxi'in Ndo Dio, ko ndachro:
—Tse ra ko diko'o choo ra, 18 ixin ja'an irukjan'a na si'i vino, tsija thi thetu'an Ndo Dio.
19 Kuthimejan kuaa niuthja, kunchjenga nio ko kuexruxi'in Ndo Dio, ko bajon nio ngain na̱ ko ndachro:
—Ji'i ruchro nthau'na thi ruxrajon ixin ja'a ra. Ko are ja'an isari'a ngajin ra ja'in nche'e ra ixin ruxraxaunxin ni ra.
20 Ko are ujuexin bine na̱, Jesús kuaa thi dixin ni vino ko ndachro:
—Vino ji'i ruchro thi jnina singo ixin ja'a ra ko ji'i thi trato narua ntha'a ixin ja'a ra.
21 'Aro thi sajon na ngain thi chujni rutse na̱ ja'an, je'e rineki'an nthi'i ngain nthanetaxin ni. 22 Ixin ja'an, thi Xii juixin ngajni, rugunda se'en na inchin jitaxin ngain Xruen Ndo Dio, aro ¡anto tangi tsu'en thi rundache chujni ixin rutse na!
23 Kuthimejan thi theyoo chujni bakao Jesús kuexi'in na̱ banchiangi'i choo na̱ ixin kensen runche'e ji'i.

Tetjao na̱ ixin kensen thi icha renthe

24 Kuthimejan thi theyoo chujni bakao Jesús suji kjuao na̱ ixin kensen icha tsurenthe ngayee na̱. 25 Aro Jesús ndachro ngain na̱:
—Ngain nunthe ji'i, kain rey thetu'an inchin je'e rinao ko ndachro xa ixin anto jian nche'e xa. 26 Aro ja'a ra rugunda'a sinche'e ra

jañaa, ixin thi sige'e icha renthe ngaya'a ra, mee thi icha renthe'a
se'e ngajin ra. Ko thi tsetu'an ngaya'a ra, yaa thi icha tsjengijna
ra. [27] Ndachjejin ni ra, ¿kensen icha renthe, a thi de'e jine ngain
nthanetaxin ni o thi nche'e xra ixin dikaan thi jine thi jii ngain
nthanetaxin ni? ¿A je'a thi jii ngain nthanetaxin ni, mee thi icha
renthe? Aro ja'an nthi'i ri'i ngaya'a ra inchin naa thi nche'e xra.
[28] 'Aro ja'a ra binthe ra ngajin kainxin ncha'on are tangi bathua.
[29] Mexinxin ja'an richja'a ra juachaxin tsetu'an ra, inchin juachaxin
chjana Ndudana, [30] ixin sinthe ra ko si'i ra ngain nthanetaxin ni, are
ja'an tsetu'an, ko sinthe ra ngain ntha xintaon ixin sinche'e ra jie̱
ngain chujnii thi theyoo xe'en Israel.

Pedro rundachro ixin chunxin'a Jesús

(Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Jn. 13:36-38)

[31] Ko kai ndachro Jesús:
—Simón, Simón; Satanás banchia juachaxin ixin tangi tsu'an ra, ko
tsuntsjenga ra inchin katrigo. [32] Aro ja'an ubinthatsaan ñao Ndo Dio
ixin ja'a, ixin rutjaña'a ixin ja'a chunthia. Ko are ja'a rukjan ngajin na
inaa, thjengijna icha chujni dithikaon ixin sithikaon na̱ kainxin ncha'on.
[33] Simón Pedro ndachro ngain Jesús:
—Nchana, ja'an rina'o tsji ngajin, maski siaxinna inchin suixin,
ko thi senxin suixin kai ja'an nthi̱'a̱ senxin na.
[34] Jesús ndachro ngain Pedro:
—Pedro, ja'an rindathjo ixin xrarutsje'a kunthaxichia ko ja'a unii
nthi'a rundachro ixin chunxin'a na.

Ujuii ncha'on are Jesús tangi tsu'en

[35] Kuthimejan Jesús banchiangi ngain chujni bakao ko ndachro:
—Are ja'an kuetu'an ra ixin bindache ra chujni thi jian juajnee
Ndo Dio, ko ndathjo ra ixin rukjuio'a ra thi tamexin ni ko tumi ko
kathe, ¿ako chrujan binthechunda'a ra?
Je'e na̱ ndachro na̱:
—Kain binthechunda ná.
[36] Kuthimejan ndachro Jesús ngain na̱:
—Ko jai ije'a jamee, jai thji'o ra thi tamexin ni ko tumi, ko xro
techunda'a ra chia taade, nchekji ra lunthua ra ixin thenanxin ra
chia. [37] Ko ja'an rindathjo ra ixin rugunda tsu'en ngajin inchin

jitaxin ngain Xruen Ndo Dio, thi ndachro: “Ko je'e be'en inchin chujni nche'e jian'a.” Ixin kain thi jitaxin ixin ja'an rugunda tsu'en.
38 Kuthimejan je'e na̱ binthendachro na̱:
—Nthi'i jii yoo chia taade.
Ko Jesús ndachro:
—Ja'a ra thinxin'a ra.

Jesús nichjee Ndo Dio ngain Getsemaní

(Mt. 26:36-46; Mr. 14:32-42)

39 Kuthimejan bachrje Jesús inchin banche'e kain ncha'on ko sakjui ngain jna di'in Ntha Olivo, ko chujni bakao ruee na̱ je'e. 40 Ko are ubiji na̱ nthi̱'a̱, Jesús ndachro ngain na̱:
—Nichje'e ra Ndo Dio ixin tsjengijna ra ndo ko sita'a ra sinche'e ra thi jian'a.
41 Kuthimejan Jesús kunkjínxin ni baruee, inchin kjínxin tjaxin ni naa xro, ko nthi̱'a̱ bethuxin ko nichjee Ndo Dio. 42 Ko ndachro:
—Suixin Ndudana, ja̱ rinao, tanchrjanda'a na sathua thi anto tangi tsunna, aro tsuen'a inchin ja'an rina'o, nchutsu'en inchin Suixin rinao.
43 Kuthimejan kununxin naa angeel Ndo Dio ngain Jesús ixin binchesuji anseen je'e. 44 Ko je'e icha kuaa juachjaon anseen, ko icha nichjee Ndo Dio, ko ndachjiin Jesús kjan inchin jni ko binthji ngain nunthe.
45 Ko are juexin nichjee Ndo Dio bingathjen ko kjui ngain chujni bakao, ko je'e na̱ utatejua na̱ ixin ikuxin'a na̱ ixin juachjaon.
46 Kuthimejan je'e ndachro ngain na̱:
—¿Unda tatechrin ra? Dingathjen ra, ko nichje'e ra Ndo Dio ixin tsjengijna ra ko xru'in thi jian'a sita'a ra.

Tse na̱ Jesús

(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Jn. 18:2-11)

47 Jesús xra jinichja jañaa are ujuii anto tsjé chujni. Ko thi bi'in Judas, naa thi theyoo chujni bakao Jesús, je'e mee thi jitaon nthi'á, ko kunchie'en ngain Jesús ixin kuetuxin. 48 Kuthimejan Jesús ndachro ngain Judas:
—Judas, ¿akuetuxin na ixin kjuaago ixin ja'an thi Xii juixin ngajni?

49 Ko ni bakao Jesús, are bikon na̱ ji'i, ndachro na̱ ngain je'e:
—¿Atsjaaya ná kunixin chia taade?
50 Ko naa ni bakao Jesús bincheni'i naa xi nche'e xree xi daana
icha renthe, ixin kunchriji'in ndatsjon rajianxin xa. 51 Aro Jesús
ndachro ngain ni bakao:
—Tanchrjanda ra xa, ithetu'a ra.
Kuthimejan Jesús kathe ndatsjuen xii mee ko binchetsexin
ndatsjon ko kuxrue'en ndatsjon. 52 Kuthimejan nichja Jesús ngain xi
daana baketu'an ngain icha xi daana, ko xi bagenda ngain ni'ngo ko
xi thetu'an ngain rajna ixin juii xa biruee xa, ko je'e ndachro:
—¿Ajui'i ra biruena ni ra kunixin chia taade ko nthaa xraa ja̱ rukji naa
thi che'e? 53 Kain ncha'on bari'i ngajin ra ngain ni'ngo, ko xru'in ncha'on
tse ni ra. Aro jai utsu'en ji'i ixin unaxin xe'e ko nchiijin thi thetu'an jaxon.

Pedro ndachro ixin chunxin'a Jesús

(Mt. 26:57-58, 69-75; Mr. 14:53-54, 66-72; Jn. 18:12-18, 25-27)

54 Ko tse na̱ Jesús ko sabikao na̱ ngain nchiandu'a xi daana icha
renthe. Ko Pedro kjín jiruexin. 55 Nthi̱'a̱ ngain patiue nchia mee kjuaaga
na̱ naa xru'i ko bixindajin na̱ ixin xixru'e na̱. Ko kai Pedro tabe'e ngayee
na̱. 56 Kuthimejan naa nchri nchexree xi daana mee, are bikon nchra ixin
Pedro tajixixru'e ngande'e xru'i, tabetsje'e nchra jian ko ndachro nchra:
—Kai xii ji'i be'e xa ngain Jesús.
57 Aro Pedro ndachro'a ixin jaan, ko ndachro:
—Ja'an chunxin'a xii mee.
58 Kuthimejan inaa chujni bikon Pedro, ko ndachro:
—Kai ja'a naa chujni bakao Jesús.
Aro Pedro ndachro:
—Na'i, ja'an je'a chujnii je'e.
59 Batho inchin naa hora, kuthimejan inaa chujni kjan ndachro:
—Jaan ndua, xii ji'i bakao xa Jesús, ixin je'e xa kai Galilea rajnee xa.
60 Ko Pedro ndachro:
—Ja'an nuna'a ke'e rinichja ja'a.
Ko are xra jinichja Pedro, tuinxion tsje kunthaxichia. 61 Ko
Jesús ngaria tsje'e Pedro, ko Pedro xraxaon ixin Jesús undachro:
"Jai ja'a rundachro nii nthi'a ixin chunxin'a na ko tuinxion rutsje
kunthaxichia." 62 Kuthimejan Pedro bachrjexin nthi̱'a̱ ko anto
bincheni'i thi binche'e ko tsjanga.

Xi soldado tjanua xa Jesús

(Mt. 26:67-68; Mr. 14:65)

63 Xi soldado tenda Jesús kjuanua xa ko xrangii xa nthaa. 64 Kai
kueje'e xa jmakon Jesús ko xrangii xa thon ngakon ko ndachro xa:
—¡Datsue'en kensen bintja!
65 Ko je'e xa anto chrjuin'a ndache xa Jesús.

Jesús gue'en jie̱

(Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Jn. 18:19-24)

66 Ko are ubingasaan xrathe kain ni joon thetu'an ngain rajna,
kain xi daana thetu'an ngain icha xi daana ko kain xi tjaago ley. Ko
nthi̱'a̱ banchiangixin xa Jesús, ko ndachro xa:
67 —Nthi'i ndachjejin ni ra, ¿aja'a thi Cristo?
Ko je'e ndachro ngain xa:
—Ja̱ rundathjo ra ixin jaan, sithikaon'a ni ra. 68 Ko ja̱ sanchiangi'a
ra chrujan, ja'a ra sathe'a ra ko tsanchrjanda'a ni ra satsji. 69 Aro
jai ja'an, thi Xii juixin ngajni, usari'i ngain rajianxiin Ndo Dio, ndo
chunda kainxin juachaxin.
70 Kuthimejan kainxin xa banchiangi'i xa Jesús ko ndachro xa:
—Mexinxin, ¿aja'a thi Xe'en Ndo Dio?
Jesús ndachro:
—Jaan, ja'an, inchin ja'a ra ndachro ra.
71 Kuthimejan binthendachro xa:
—¿Unda tsjee ná icha chujni runichja ixin thi nche'e Jesús, ja̱
ja'an ná ukui'in ná thi jian'a ndachro xii ji'i?

Bikao na̱ Jesús ngain Pilato

(Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5; Jn. 18:28-38)

23 1 Kuthimejan kainxin xi thetu'an bingathjen xa ko bikao xa
Jesús ngain Pilato. 2 Ko nthi̱'a̱ kuexi'in xa kjuangi'i xa Jesús
ko ndachro xa:
—Ja'an ná bikon ná xii ji'i ncheketo xa chujnina ná, kai ndachro
xa ixin sajon'a ná thi tumi jikininxin sajon ná ngain César, ko
ndachro xa ixin je'e xa thi Cristo, ko mee ruchro ixin je'e naa xi
thetu'an kai.

3 Kuthimejan Pilato banchiangi'i Jesús:
—¿Aja'a Rey chujni judío?
Jesús ndachro:
—Jaan, inchin ja'a ndachro.
4 Ko Pilato ndachro ngain xi daana baketu'an ngain icha xi daana
ko ngain kain chujni xrathe nthi̱'a̱:
—Ja'an xru'in jian'a dithjaa xii ji'i.
5 Aro kain xa icha kuyao xa ko ndachro xa:
—Xii ji'i bancheketo xa chujni jii nguii nunthe Judea ixin thi tjaago
xa. Kuexinxin xa ngain rajna Galilea, ko jai unthi'i jinche'e xa jamee.

Jesús ngathexin kon Herodes

6 Ko are Pilato kui'in ji'i, banchiangi a Jesús juixin Galilea. 7 Ko
are Pilato kunu'e ixin juixin xa ngain nunthe thetu'an Herodes,
rua'an xa ngain je'e. Ko ngain ncha'on te'a kai Herodes be'e nthi̱'a̱
Jerusalén. 8 Ko Herodes anto chee are bikon Jesús ixin je'e anto see
jixraxaon rugikon, ixin je'e tsjé kui'in ixin Jesús. Ko Herodes binao
rugikon naa thi na'a bagikunxin ni runche'e je'e. 9 Mexinxin Herodes
anto tsjé banchiangi'i Jesús, aro Jesús xru'in bathe'e. 10 Ko nthi̱'a̱
binthe tsjé xi daana baketu'an ngain icha xi daana ko tsjé xi tjaago
ley, ko icha binthekjangi'i xa Jesús. 11 Kuthimejan Herodes kunixin
kain xi soldadue, chrjuin'a nichja xa ixin Jesús ko binthekjanua xa,
ko binchengaa xa naa luntho anto chrjuin inchin lunthue xi thetu'an.
Kuthimejan Herodes rua'an Jesús ngain Pilato inaa. 12 Pilato ko Herodes
baningaku'en choo, aro ngain ncha'on mee kuexi'in bakao choo jian.

Chujni banchia ixin ndase'en Jesús

(Mt. 27:15-26; Mr. 15:6-15; Jn. 18:39—19:16)

13 Ko Pilato bay̱e̱ kain xi daana baketu'an ngain icha xi daana
ko kain xi thetu'an ngain chujni judío, ko kain chujni rajna, 14 ko
ndachro ngain na̱:
—Ja'a ra biku'na ra xii ji'i inchin naa chujni ncheketo ni rajna,
aro ja'an banchiangia xa ngathexin kon ra, ko ja'an xru'in jian'a
bithjaa xa ixin thi ja'a ra tetjangi'i ra xa. 15 Kai Herodes binchekjan
xii ji'i inaa ixin je'e xru'in thi jian'a bithje'e xa. Ko xii ji'i xru'in thi
jian'a binche'e xa ko jikininxin'a se'en xa. 16 Mexinxin ja'an tsetu'an
sikaon xa suji, kuthimejan tsanchrjanda xa satsji xa.

17 Ko ngain kiee rajna, Pilato bakanchrjanda naa thi teaxi'in.
18 Aro kain chujni kuexi'in na̱ kuyao na̱ suji ko ndachro na̱:
—¡Ncho de'en xii yaa ko tanchrjanda Barrabás!
19 Ko Barrabás ji'i kuiaxi'in na̱ ngain ndu'a xiiso ixin je'e
bancheketo chujni ngain rajna Jerusalén ko ixin naguenxon chujni.
20 Pilato binao rukanchrjanda Jesús, mexinxin je'e kjan nichja ngain
na̱ inaa, 21 aro je'e na̱ icha seen kuyao na̱ ko ndachro na̱:
—¡Tenganito xa ntha cruz! ¡Tenganito xa ntha cruz!
22 Ninxin nthi̱'a̱ ndachro Pilato ngain na̱:
—Mexinxin, ¿ke'e jian'a binche'e xii ji'i? Ja'an xru'in jian'a
dithjaa xa ixin jikininxin se'en xa. Ja'an tsetu'an sikaon xa suji,
kuthimejan tsanchrjanda xa satsji xa.
23 Aro je'e na̱ bithuexin'a na̱, ko icha kuyao na̱ ko banchie'e na̱
Pilato tsenganito Jesús ngain ntha cruz. Aro icha suji kuyao na̱ ko
bacha na̱ thi banchia na̱. 24 Ko Pilato binche'e inchin je'e na̱ binao
na̱. 25 Ko je'e kuanchrjanda sakjui Barrabás thi bancheketo chujni ko
naguenxon chujni. Ko je'e Pilato bajon Jesús ngain na̱ ixin runche'e
na̱ thi je'e na̱ binao na̱.

Kuenganito na̱ Jesús ngain ntha cruz

(Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Jn. 19:17-27)

26 Ko are satedikao na̱ Jesús ixin rukenganito na̱ ntha cruz,
kayakuen na̱ naa xii bi'in Simón, naa xi rajna Cirene jikjanxin xa
ngataon jngi, ko bincheka na̱ ntha cruz ko je'e ruee Jesús.
27 Ko anto tsjé chujni jiruee, ko tsjé nchrii tetsjanga nchra ixin
juachjauen Jesús. 28 Aro Jesús tsje'e kain nchrii mee ko ndachro:
—Ja'a ra nchri Jerusalén, tsjangaxin'a ni ra ja'an. Icha jian
tsjanga ra ixin tangi tsu'an ra ko tsjangaxin ra xa'an ra. 29 Ixin
ujitunchiaon ncha'on are chujni rundachro na̱: “Anto chrjuin ixin
thi nchrii chro'a ruchunda chjan, ko binchekunkjin'a nchra xan
ko thi nchrii binchekai'a xan.” 30 Ko are mee chujni sanchie'e jna
setsingata'a na̱ jna ko jnachjan tsjamatja na̱. 31 Ixin ja̱ ngain ntha
yua ja'in nche'e na̱, ¿mee ke'e runche'a na̱ ngain ntha xema?
32 Ko kai nthi̱'a̱ tedikao na̱ yoo xi che'e ixin sinthege'en xa kai.
33 Are ubiji na̱ ngain jna di'in Ntha Luro Jaa Chujni, nthi̱'a̱ kuenganito
na̱ Jesús ngain ntha cruz ko kai thi yoo xi che'e, naa no rajianxiin Jesús,
ko inaa xa no rakjon. 34 Ko are Jesús ujinganito ntha cruz, ndachro:

—Suixin Ndudana, nchetjañe'e na̱ ixin nue'a na̱ ke'e tenche'e na̱.
Ko kain xi soldado kuengaxin xa cha ixin kensen rugacha lunthue
Jesús. 35 Ko tsjé chujni be'e nthi̱'a̱ ixin tatetsje'e na̱, ko xi thetu'an
rajna kjuanua xa Jesús ko ndachro xa:
—Je'e nchao kjuengijna icha chujni, ko ncho danianxin ntha
cruz, ja̱ ndua je'e thi Cristo, thi rua'an Ndo Dio.
36 Ko kain xi soldado kjuanua xa Jesús, ko binthekunchie'en xa
ngain ntha cruz ko bajon xa vino san ixin bi'i Jesús, 37 ko ndachro xa:
—Ja̱ ndua ja'a thi Rey thetu'en chujni judío, danianxin nthacruz.
38 Ko ngain kon ntha cruz benganito Jesús be'e naa nthaa betaxin
ngigua griego, latín ko hebreo thi ndachro:
"Xii ji'i thi Rey thetu'en chujni judío."
39 Ko naa xi che'e jinganito ntha cruz chrjuin'a nichja xa ngain
Jesús ko ndachro xa:
—Ja̱ ndua ja'a thi Cristo, danianxin ntha cruz ko nchegania ni ra
ja'an ná kai.
40 Aro inaa xi che'e binchesathe'e choo xa ko ndachro xa:
—¿Axraguen'a Ndo Dio, ja'a thi kai ridathu'e tangi? 41 Ja'an ná
jikininxin ná jituan ná ji'i ixin tethjenga ná 'na thi jian'a bintho'o
ná, aro xii ji'i xru'in jian'a binche'e xa.
42 Kuthimejan ndachro xii mee ngain Jesús:
—Xraxaon na ja'an, are Suixin tsexi'in tsetu'an.
43 Ko Jesús ndachro:
—Ja'an rindathjo ixin jai ja'a sari'i ngajin nthi̱'a̱ ngajni.

Ndabe'en Jesús

(Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Jn. 19:28-30)

44 Are inchin ngusine ncha'on, ndakunaxin xe'e nguixin ngata'a
nunthe, ko mee kunchrje'en nii hora. 45 Ko are ndabanga ncha'on,
thi manta bethua ngaxi'in ni'ngo icha jié, ndabichjedunga manta.
46 Kuthimejan Jesús suji ndachro:
—Suixin Ndudana, ngaa raa Suixin sakee espirituna.
Ko are je'e juexin ndachro ji'i, ndabe'en.
47 Ko are bikon xi capitán romano ixin kexreen ku'en, je'e xa
xraon xa ko binchesaye'e xa Ndo Dio ko ndachro xa:
—Jaan, ndua xii ji'i xru'in jian'a jika xa.

48 Ko kain chujni te nthi̱'a̱, are bikon na̱ kain mee, sabinthekji na̱
ko xrangii na̱ thon pechue na̱ ixin anto kuaa na̱ juachjaon. 49 Ko
kain ni jian bechunxin Jesús ko kain ni nchrii juixin Galilea ixin
baruee nchra je'e. Kjínxin tabinthe na̱ ixin bikon na̱ kain ji'i.

Xrabaa Jesús

(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Jn. 19:38-42)

50 Be'e naa xii bi'in José, ko xii ji'i anto jian xa ko rajnee xa
Arimatea jii nunthe'e Judea, ko xii mee, naa xi thetu'an ngain
ni'ngo. 51 José ji'i jichu'en are siketu'an Ndo Dio ngata'a nunthe.
Ko je'e binchexruxin'a thi binche'e chujni ngain Jesús. 52 Mexinxin
je'e kjui bitsje'e Pilato ixin biganchia juachaxin ixin sasikao Jesús.
53 Kuthimejan bincheganianxin na̱ Jesús ntha cruz ko je'e kuensia
naa manta rua ko bikiin ngado'o naa thjaue jna thi xra xru'in chujni
dixrabaa. 54 Mee kjui viernes tsukjin ko techu'en na̱ thi ncha'on
nchejuga'a na̱.
55 Ko kain nchrii juixin Galilea ixin ruee nchra Jesús chiaon
jidikauxin nchra José ixin binthetsje'e nchra kexreen bixranxi'in
na̱ Jesús ngain chinthi. 56 Ko are sakjan nchra nchiandu'a
nchra, binchechjian nchra ndaxrajni ixin rukinga nchra nthau'e
Jesús. Kuthimejan ngain thi ncha'on nchejuga'a na̱, je'e nchra
binthenchejuga'a nchra kai inchin thetu'an ley bayée Moisés.

Xechon Jesús

(Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Jn. 20:1-10)

24 1 Domingo, thi ncha'on thexinxin semana, nduuyo kain nchrii
kjan nchra ngain chinthi'i Jesús, ko bikao nchra ndaxrajni
binchechjian nchra, ko kjui icha nchrii kai. 2 Ko are binthegiji nchra
nthi̱'a̱ bikon nchra ixin dikingi xro jiree chinthi'i Jesús. 3 Ko je'e
nchra binthegixi'in nchra chinthi mee, aro ibithja'a nchra Jesús.
4 Ko anto binthexraon nchra ko ibenue'a nchra ke'e runche'e nchra,
are bikon nchra yoo xii tatengathjen ngaka nchra ko lunthue xa
tedakima luntho. 5 Ko je'e nchra anto binthexraon nchra ko biseta'a
nchra nunthe, ko kayui thi xii binthendachro:
—¿Unda ja'a ra tethjee ra ngakjan ni ndadige'en thi jichon jai?
6 Jesús iko'a nthi'i ixin je'e xechon. Xraxaon ra kexreen ndathjo ra

are je'e xra be'e ngain nunthe Galilea. 7 Are ndachro: Ja'an thi Xii
juixin ngajni, rugunda sajon na na̱ ngaa raa chujni nche'e jian'a,
ko je'e na̱ tsenganito na̱ ngain ntha cruz, aro ngain ncha'on ninxin
ruxechon na.
8 Kuthimejan xraxaon kain nchrii mee thi ndachro Jesús. 9 Ko
are kjanxin nchra ngain chinthi, kuekin nchra kain ji'i ngain thi
thejngo chujni bakao Jesús, ko ngain icha chujni kai. 10 Ko María
Magdalena, Juana ko inaa María janee Jacobo ko ikanxin nchrii, ni
te'i thi bikao juajna ji'i ngain thi thejngo chujni bakao Jesús. 11 Aro
chujni bakao Jesús bithikaon'a na̱ thi ndachro kain nchrii te'i.
12 Aro Pedro bingathjen ko kuinga bitsje'e chinthi. Ko are je'e
tsje'e ngaxi'in chinthi, je'o bikon thi manta besia Jesús. Kuthimejan
sakjan ngain nchia ko anto xraxaon ixin thi ku'en ji'i.

Thi ku'en ngatja nthi'á Emaús

(Mr. 16:12-13)

13 Ngain xraje'o ncha'on mee, yoo chujni bagithikaon Jesús
satethji na̱ ngain rajna di'in Emaús, ko inchin thejngo kilómetro
kjínxin jikauxin rajna Jerusalén. 14 Ko thinga tetjao na̱ ixin kain thi
ku'en Jesús. 15 Ko are je'e na̱ tetjao na̱ mee, Jesús kunchie'en ko
kuexi'in kjuao na̱ ko sabikao na̱. 16 Aro je'e na̱ maski bikon na̱,
chro'a batsuan na̱ Jesús ixin xraa ke'e jitau'en kon na̱. 17 Kuthimejan
Jesús banchiangi ngain na̱ ko ndachro:
—¿Ke'e tethekin ra ngatja nthi'á?, ko, ¿unda techi'in ra?
18 Ko thi di'in Cleofas ndachro:
—Nguixin nunthe nu'e thi ku'en nthi̱'a̱ Jerusalén ngain ncha'on
te'a. ¿Je'o ja'a thi nua'a ke'e ku'en maski nthi̱'a̱ ri'i?
19 Kuthimejan Jesús banchiangi:
—¿Ke'e ku'en?
Ko je'e na̱ ndachro na̱:
—Thi ku'en Jesús, thi juixin Nazaret, thi kjui naa thi bagayee
juajnee Ndo Dio. Ko je'e bechunda anto tsjé juachaxin ngathexin kon
Ndo Dio ko ngathexin kon chujni ixin thi banche'e ko thi banichja.
20 Aro kain xi daana thetu'en icha xi daana ko kain xi thetu'an rajna
binchechie'en xa Jesús ngain ni romano ixin naguenxon na̱ nganito
ntha cruz. 21 Ja'an ná chuan ná ixin je'e thi rukjengijna chujni te
ngain nunthe Israel. Ko jai uchunda nii ncha'on ndabe'en. 22 Ko

kanxion nchrii chrji ngajin ná, dinthekji nchra nduuyo ngain chinthi'i
Jesús ko ja'an ná anto xraon na̱ 23 ixin thi ndachjejin ná nchra, ixin
binthegitja'a nchra Jesús ngain chinthi ko ixin kai binthegikon nchra
yoo angeel Ndo Dio ko ángel te'i binthendachro ixin Jesús jichon.
24 Kuthimejan kanxion xi bakji'an ná kjui xa ngain chinthi, ko ndua
bikon xa inchin ndachro ni nchrii, aro binthegikon'a xa Jesús.

25 Ko Jesús ndachro ngain kayui xii mee:

—¡Thinxin'a ra, ko anto tetunchrja'an ra ixin sithikaon ra kain
thi bindachro ni bagayee juajnee Ndo Dio! 26 ¿Anua'a ra ixin Cristo
ruku'en kain thi tangi ji'i, kuthimejan sarukji ngajni, nthi̱'a̱ thi
tsetu'an?

27 Ko je'e kuexi'in ndache na̱ ke'e ruchro kain thi jitaxin Xruen
Ndo Dio thi jinichja ixin Jesús; kuexinxin ngain Xruen Moisés,
kuthimejan ngain Xroon dikji̱n kain ni bagayee juajnee Ndo Dio.

28 Are biji na̱ ngain rajna satethji na̱, Jesús xraa binche'e ixin
sarukji icha kjín. 29 Aro je'e na̱ anto binchetse'en na̱ ñao ixin sithu'e
ngain na̱, ko ndachro na̱:

—Dithu'a nthi'i ngajin ná ixin undajitunaxin xe'e.

Ko Jesús bixi'in nchia ko bithu'e ngain na̱. 30 Ko are je'e utabe'e
ngain na̱ ngain nthanetaxin ni, kuaa niuthja ko binchenchaon nio.
Kuthimejan kunchjenga nio ko bajon nio ngain na̱. 31 Kuthimejan
Ndo Dio chjee na̱ juachaxin ixin batsuan na̱ Jesús aro je'e ndabitjaan
ngathexin kon na̱. 32 Ko ndache choo na̱:

—Anto chrjuin kunu'e ansean ná are je'e jinichjaa ná ngatja
nthi'á ko jindathjo ná thi jitaxin Xruen Ndo Dio.

33 Ko bingathjenbe'o na̱ ko sakjan na̱ Jerusalén. Nthi̱'a̱ bithjaxin
na̱ thi thejngo chujni bagakao Jesús kunixin icha ni bagakao na̱.
34 Ko ndachro na̱:

—Jaan, ndua xechon Jesús, ixin kununxin ngain Pedro.

35 Kuthimejan yui thi xii ndachro xa thi ku'en ngatja nthi'a, ko
kexreen batsuan xa Jesús are je'e kunchjenga niuthja.

Jesús kununxin ngain chujni bakao

(Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Jn. 20:19-23)

36 Xra tetjao na̱ ixin ji'i, are ukununxin Jesús ngayee na̱ ko bajon
juajna ngain na̱ ko ndachro:

—Dio teko'o ra.

37 Je'e na̱ anto binthexraon na̱ ixin xraxaon na̱ ixin bikon na̱
nthancheen naa ni ndadige'en. 38 Ko Jesús ndachro ngain na̱:
—¿Unda anto texraon ra? ¿Unda xra dithikaon'a ni ra? 39 Tsjexin
ra ngain rana ko ngain ruthena thi bincheni'i na̱. Kathe ni ra ja̱ rinao
ra, ko sikon ra ixin ja'an Jesús na, ixin nthancha'an chunda'a nthao
ko nthaluro inchin thi ja'an richunda jaxon.
40 Are je'e ndachro ji'i, je'e kjuaago raa ko ruthee thi bido'o chia
nthi̱'a̱ nganito ntha cruz. 41 Aro je'e na̱ nchin xraon na̱ ko nchin chee
na̱ xraa chro'a bithikaon na̱ thi jidikon na̱, ko Jesús ndachro ngain
na̱:
—¿A jii thi sinexin ni?
42 Kuthimejan chjee na̱ Jesús rio'o kuchee dichjan ko rio'o tsjeen
kurmeena. 43 Ko Jesús juine ngathexin kon na̱. 44 Kuthimejan
ndachro:
—Ji'i ndathjo ra are ja'an xra bari'i ngajin ra, ixin rugunda
ruku'en thi bikunna inchin jitaxin ngain ley bayée Moisés ko ngain
Xroon dikji̱n ni bagayée juajnee Ndo Dio ko ngain salmo.
45 Kuthimejan je'e bajon juachaxin kuinxin na̱ thi jitaxin ngain
Xruen Ndo Dio, 46 ko ndachro ngain na̱:
—Ja'in jitaxin ngain Xruen Ndo Dio ixin Cristo rugunda ndase'en,
ko ncha'on ninxin je'e ruxechon. 47 Ko kai kunixin juachaxiin
Jesucristo tsji'o ra juajna, ko tsexinxin ra Jerusalén kuthimejan
nguixin nunthe. Ko rundache ra chujni ixin rukjan na̱ ngain Ndo
Dio ko je'e sinchetjañe'e na̱ kain thi jian'a nche'e na̱. 48 Ko ja'a ra
bikon ra kain thi kunna. 49 Ko ja'an rurua'an ngajin ra thi ndachro
Ndudana. Ko tadinthe ra nthi'i Jerusalén ixin sayé'e ra thi juachaxin
tsixin ngajni.

Jesús sakjui ngajni

(Mr. 16:19-20)

50 Kuthimejan Jesús bachrjeka'o na̱ ko sakjui na̱ ngain rajna
Betania, ko nthi̱'a̱ je'e tsiin raa ko binchenchaon na̱. 51 Ko are
xrajinchenchaon na̱, ngayee na̱ sakuajinxin ko sakjui ngajni. 52 Ko
je'e na̱ binchesaye'e na̱ Jesús, kuthimejan sakjan na̱ Jerusalén, ko
anto chee na̱. 53 Ko kainxin ncha'on je'e na̱ binthe na̱ ngain ni'ngo
icha jié ixin banchesaye'e na̱ Ndo Dio. Jañaa tsu'en.

Thi Jian Juajnee Jesucristo dikjin Juan

Cristo thi tha ube'e ko jii kainxin ncha'on

1 [1] Are kainxin kuexi'in be'e, ube'e thee Ndo Dio, ko tha ji'i
ube'e ngain ndo, ko tha ji'i, jaan, Ndo Dio. [2] Ko tha ube'e
ngain Ndo Dio are kainxin kuexi'in be'e. [3] Ko ixin tha mee, Ndo
Dio binchechjian kain thi jii; ko ja ruge'a tha mee, kain thi jii
rukunchjian'a. [4] Ko tha ji'i thi nchegechon kain thi kunchjian, ko thi
nchegechon ni mee, inchin naa xru'i nchengasaan ngain chujni. [5] Ko
thi dingasaan ji'i nchengasaan ngain thi naxin xe'e, ko thi naxin xe'e
thixin'a ncheganga xru'i ji'i.

[6] Ko Ndo Dio rua'an naa xii di'in Juan. [7] Ko juii xa ixin runichja xa
ixin xru'i ji'i ngain chujni ko rugithikaon na ngain xru'i ixin thi je'e
nichja. [8] Ko Juan je'a je'e thi xru'i nchengasaan, je'e je'o nichja thi
ndua ixin thi xru'i nchengasaan mee. [9] Ko thi ndua xru'i nchengasaan
ji'i, jinchengase'en kain chujni ko uchiaon jithii ngata'a nunthe.

[10] Ko je'e be'e ngain nunthe, ko nunthe kunchjian nunthe ixin
je'e tha, aro chujni ngata'a nunthe batsuan'a na je'e. [11] Ko juii bige'e
ngata'a nunthe, aro chujni rajnee baye'a na. [12] Aro kain ni bayée je'e
ko bithikaon na ngain, je'e chjee na juachaxin di'in na xe'en Ndo
Dio, [13] ko je'e na je'a inchin xe'en naa nduda'a nthi'i ngata'a nunthe,
ko duan'a na inchin kain chujni, ko je'a ixin naa xii juinao ixin chri'i
runchekunkji'i xe'en; je'e na xe'en Ndo Dio na ixin jañaa juinao ndo.

[14] Ko je'e thi tha mee kjan inchin naa xii ko be'e ngayaa ná, ko
je'e anto thjue'e kainxin chujni ko je'e thi ndua, ko ja'an ná bikon
ná thi jié juachaxin chunda ixin je'e thi nakuaxinxon Xe'en Ndudaa
ná, ndo thjen ngajni. [15] Juan nichja jian ixin je'e, ko ndachro:

—Xii ji'i, thi ja'an bandachrjan: "Tsii naa xii icha renthe ke ja'an,
ko je'e ube'e icha sa'o ke ja'an."

[16] Ko je'e chunda kain thi jian ko kain ná dayée ná thi jian
kainxin ncha'on ixin je'e nthanchaon ná. [17] Ndo Dio binthagatsuan
ná ndo ley ixin Moisés, aro ixin Jesucristo binthagatsuan ná ndo thi
thjuaa ná ndo ko thi ndua. [18] Xra xru'in chujni dikon Ndo Dio. Je'o
thi nakuaxinxon Xe'en ndo, thi jian chunxin ndo ko binthagatsuan
ná xan je'e ndo.

Thi nichja Juan thi banchegithe chujni

(Mt. 3:11-12; Mr. 1:7-8; Lc. 3:15-17)

19 Ji'i thi banichja Juan are ni judío ruanxin na̱ rajna Jerusalén
kanxion daana ko kanxion ni levita ixin ruganchiangi na̱: "¿Kensen
ja'a?" 20 Ko je'e ndachro thi ndua:
—Ja'an je'a Cristo na.
21 Kuthimejan kjan na̱ banchiangi'i na̱:
—¿Kensen ja'a remee? ¿Aja'a Elías?
Ko Juan ndachro:
—Na'i, je'a ja'an.
Kuthimejan banchiangi'i na̱:
—¿Kexreen remee? ¿Aja'a thi daye'e juajnee Ndo Dio?
Ko Juan ndachro:
—Na'i.
22 Kuthimejan ndache na̱:
—¿Kensen ja'a remee? Ixin rugunda tsji'an ná juajna ngain thi
chujni rua'an ná nthi'i, ¿ke'e rundachjejin ni ra ixin kensen ja'a
remee?
23 Juan ndachro:
—Ja'an thi tuyao ngaga'a jna thi xru'in jii ko ndachrjan:
"Nchechjian ra naa nthi'á nao ixin Nchaa ná", —jañaa inchin
ndachro Isaías, thi bagayée juajnee Ndo Dio.
24 Ko ni te'i kjui na̱ ixin jañaa ndachro xi fariseo ko biganchiangi'i
na̱ Juan kain yaa. 25 Ko je'e na̱ binthendachro na̱ ngain Juan:
—Mexinxin, ja̱ je'a ja'a thi Cristo, je'a Elías ko kai je'a thi dayée
juajnee Ndo Dio, ¿unda nchegithe chujni?
26 Juan ndachro:
—Ja'an nthagithe chujni kunixin jinda, aro ngaya'a ra xro judío
ra jii naa thi chunxin'a ra. 27 Ko je'e tsii ko se'e icha renthe ke ja'an.
Ko ja'an jikininxin'a na tsunxindangaa kathee.
28 Ko kain ji'i ku'en nthi̱'a̱ Betábara, tuenxin nda Jordán, thi
banchegithexin Juan chujni.

Jesús inchin kulekue Ndo Dio

29 Nduexin Juan bikon Jesús jitunchie'en ngain je'e, ko ndachro:
—Tsjexin ra, xii ji'i inchin kulekue Ndo Dio ixin je'e xa tsjenga xa
'na kain thi jian'a nche'e chujni nthi'i ngata'a nunthe. 30 Ixin xi ji'i

thi ja'an bandachrjanxin: “Tsii naa xii icha renthe ke ja'an, ko je'e
icha sa'o ube'e ke ja'an.” 31 Ko ja'an bechunxian'a xii ji'i, aro ja'an
jui'i ixin binthagithe chujni kunixin jinda, ko jañaa kain ra satsuan
ra xii ji'i.
32 Kai ndachro Juan:
—Ja'an bikon Espíritu Santo xinkajinxin ngajni inchin naa
kunthuanajni ko bithu'e ba ngata'a xii ji'i. 33 Ko ja'an bechunxin'a
xii mee, aro thi kuetunna binthagithe chujni kunixin jinda, je'e
ndachjejin na: “Are sikon Espíritu Santo ruxinkajin ko sithu'e ngata'a
naa xii, xii mee thi sinchegithe chujni kunixin Espíritu Santo.” 34 Ko
ja'an bikon xii mee, ko ndachrjan ixin je'e xa jaan, ndua, Xe'en Ndo
Dio xa.

Chujni kuexinxin bagakao Jesús

35 Nduexin nthi̱'a̱ be'e Juan inaa kunixin yoo ni bagakao je'e.
36 Ko are bikon Juan batho Jesús, je'e ndachro:
—Tsjexin ra, ji'i thi kulekue Ndo Dio.
37 Are kayui ni bagakao Juan kui'in na̱ thi ndachro je'e, saruee na̱
Jesús. 38 Jesús ngaria ko bikon ixin jiruee ni te'i, ko ndachro ngain
na̱:
—¿Ke'e tethjee ra?
Je'e na̱ binthendachro na̱:
—Suixin ke tjaago, ¿thinoo dithu'a?
39 Jesús ndachro:
—Xrakui ra sitsje'e ra.
Kuthimejan binthekji kayui ni mee ixin binthegikon na̱ thinoo
be'e Jesús ko nthi̱'a̱ tabinthegithu'e na̱ ngain je'e ixin undakutsukjin,
ko mee inchin las cuatro.
40 Ko Andrés, xan choo Simón Pedro, ji'i naa thi yoo ni bintheki'in
thi ndachro Juan ko saruee Jesús. 41 Andrés sa'o bithja xan choo,
xan di'in Simón, ko ndachro ngain xan:
—Ubinthoo ná thi Mesías —ko mee ruchro thi Cristo.
42 Kuthimejan Andrés bikao Simón thi jii Jesús, ko are Jesús
bikon Simón, ndachro:
—Ja'a di'in Simón, xi tsi'i Jonás, aro jai ja'a si'in Cefas —ko Cefas
ruchro Pedro.

Jesús bayee Felipe ko Natanael

43 Nduexin Jesús ndachro kjui nunthe'e Galilea, ko nthi'a betan
Felipe, ko Jesús ndache:
—Rue'na.
44 Ko rajnee Felipe di'in Betsaida, ko kai mee rajnee Andrés ko
Pedro. 45 Ko Felipe bikjee Natanael ko ndache:
—Ja'an ná bithja ná thi xii nche'e inchin dajin ley dikjin Moisés
ko thi dikjin ni bagayée juajnee Ndo Dio, ko mee Jesús xi tsi'i José
thi juixin rajna Nazaret.
46 Ndachro Natanael:
—¿Anchao ngain rajna Nazaret sachrjexin chrujan thi jian?
Felipe ndachro:
—Xrakui sitsje'e.
47 Are Jesús bikon ixin Natanael jitunchie'en, je'e ndachro:
—Nthi'i juii naa xii nduaxin israelita xa ko xii ji'i ncheya'a xa.
48 Ko Natanael banchiangi'i Jesús:
—¿Kexreen chunxinxin na?
Ko Jesús ndachro:
—Icha sa'o ke Felipe rugithja, ja'an ubikon are tari'i ngangi'i
ntha higo.
49 Ko Natanael ndachro:
—Suixin ke tjaago, ¡ja'a thi Xe'en Ndo Dio ko Rey Israel!
50 Jesús bathe'e ko ndachro:
—¿A bithikaon je'o ixin ndathjo ixin ja'an bikon ja'a taringa'ngi
ntha higo? ¡Nduaxin ja'a sikon icha tsjé thi jian siku'en!
51 Kai ndachro Jesús:
—Ndua rindathjo ra ixin ja'a ra sikon ra ngajni jixrangee ko
angeel Ndo Dio tsajiin ko ruxinkajin thi ri'i ja'an, thi Xii juixin
ngajni.

Ni kuthe'e ngain rajna Caná

2 1 Batho nii ncha'on ko be'e naa kiai ixin kuthe'e na ngain rajna
Caná thi jii ngain nunthe'e Galilea, ko janee Jesús nthi'a be'e
jan. 2 Ko kai ndache na Jesús ixin rukji ngain kiai mee, je'e ko
chujnii bakao. 3 Ko are ndajuexin vino, janee Jesús ndachro jan
ngain je'e:
—Ichunda'a na vino.

[4] Ko Jesús ndachro ngain jan:
—Suixin, ¿unda ndachjejin na yaa? Xra thi'a hora ixin ja'an tsjengijna chujni.
[5] Aro janee Jesús ndachro jan ngain chujni tedajon thi tedi'i na̱:
—Nche'e ra kain thi je'e xan rundathjo ra xan.
[6] Nthi̱'a̱ binthe inkjaon chikuthe dikunchjianxin xro, thi banchegunda ni judío ixin bakunthixin na̱ jinda inchin dikukue'en na̱. Ko nanaa chikuthe mee bagikia inchin noo kan o naa renkia litro jinda. [7] Ko Jesús ndachro:
—Nchechre ra kain chikuthe te'i.
Ko je'e na̱ binchechretankua na̱ kain chikuthe. [8] Kuthimejan Jesús ndachro ngain na̱:
—Anchee, dantsje ra nchin nda ko thjiu'e ra thi thjengayaxin vino.
Ko jamee binche'e na̱. [9] Ko thi jinda kiai mee kjuengayaxin jinda dikjan vino, ko je'e benue'a thinoo juixin vino mee, aro thi ni bakuchjeeya vino, jaan, benu'e na̱ ixin je'e na̱ binchechre na̱ chikuthe mee. Ko thi bakjengayaxin bayẹe xi kuthe'e, [10] ko ndachro:
—Kainxin chujni sa'o dajon na̱ thi vino icha jian, ko are kain ni thji ngain kiai uatho digi'i na, kuthimejan tunchjeeya na̱ thi vino renthe'a. ¡Aro ja'a rinchekjexinxin ridajon thi vino icha jian!
[11] Nthi'i kuexinxin binche'e Jesús thi na'a dikunxin ni ngain rajna Caná thi jii ngain nunthe'e Galilea ixin bikunxin chujni ixin je'e chunda anto tsjé juachaxin. Ko kain chujni bakao bithikaon na̱ ngain je'e.
[12] Ko are juexin ji'i, Jesús, janee, xan choo ko kain chujni bakao sakjui na̱ ngain rajna Capernaum, ko nthi̱'a̱ binthe na̱ kanxion ncha'on.

Jesús bincherua ni'ngo

(Mt. 21:12-13; Mr. 11:15-18; Lc. 19:45-46)

[13] Ubikunchiaon thi kiai di'in pascua ko Jesús kjui ngain rajna Jerusalén. [14] Ko bithjaxin ngain ni'ngo chujni tenchekji kuxinthaa, kuleko ko kunthua, ko chujni tate nthi̱'a̱ ixin tedasingixinxin na̱ tumi. [15] Are Jesús bikon ji'i, binchechjian naa cuarta kunixin jino ko bantsjexin kain chujni mee nthi̱'a̱, je'e na̱ kunixin kulekue na̱ ko kuxinthe'e na̱. Ko thi chujni tedasingixin tumi, banke'e tumii na̱

ngata'a nunthe ko kjua nthanchau'en na̱ nda'a. [16] Ko ndachro ngain
chujni tenchekji kunthuanajni:
—¡Dantsjexin ra kain ji'i nthi'i! ¡Nchekjan'a ra nchiandu'a
Ndudana naa ndaasin!
[17] Kuthimejan chujni bakao Jesús xraxaon na̱ thi jitaxin ngain
Xruen Ndo Dio: “Thi anto chjiguxin na nchiandui, mee nchekiin
ansenna.”
[18] Ko chujni judío banchiangi na̱ ngain Jesús:
—¿Kensen chjaa juachaxin nche'e ji'i ko ke'e tsjagu'na ni ra?
[19] Jesús ndachro:
—Nchexanthe ra ni'ngo ji'i, ko ncha'on ninxin ja'an tsjexin
sinthachjian ni'ngo inaa.
[20] Ko chujni judío ndachro na̱:
—Yoo kan ko inkjaon nano kunchrje'en chujni ixin binchechjian
na̱ ni'ngo. ¿Ko ja'a ndachro ixin ninkua ncha'on sinchechjianxin
ni'ngo?
[21] Aro Jesús jinichja ixin nthau'e. [22] Mexinxin are Jesús xechon
ngayexin ni ndadige'en, kain chujni bakao je'e, xraxaon na̱ thi je'e
ndachro, ko bithikaon na̱ thi jitaxin ngain Xruen Ndo Dio ko thi
ndachro Jesús ngain na̱.

Jesús chunxin kain chujni

[23] Are Jesús be'e ngain rajna Jerusalén ngain kiai di'in pascua,
anto tsjé chujni bithikaon na̱ ngain je'e are bikon na̱ kain thi na'a
bagikunxin na̱ binche'e je'e. [24] Aro Jesús bachunthia'a ngain na̱ ixin
je'e bechunxin kain na̱. [25] Ko je'e gunde'a ixin inaa chujni rundache
ke'e nche'e inaa chujni, ixin je'e ubenu'e ke'e xraxaon kain na̱.

Jesús ko Nicodemo

3 [1] Be'e naa xi fariseo bi'in Nicodemo, mee kjui naa xii renthe
ngayee chujni judío. [2] Xii ji'i thie kjui bitsje'e Jesús ko ndachro
xa:
—Suixin ke tjaago, nuna ná ixin Ndo Dio rua'an suixin ixin
tsjagu'na ni ra ixin xru'in chujni nchao sinche'e tsjé thi na'a dikunxin
ni inchin nche'e suixin ja̱ ko'a Ndo Dio ngain chujni mee.
[3] Kuthimejan Jesús ndachro:
—Ndua thi rindathjo ixin xru'in chujni nchao sixi'in ngain thi
thetu'an Ndo Dio ja̱ chujni mee rukjan'a tsunkji'i inaa.

4 Ko Nicodemo ndachro:
—Aro, ¿kexreen naa xii ujié rukjan tsunkji'i inaa? ¿Anchao rukjan
xa ngaxi'in tse'e janee xa ixin rukjan xa tsunkji'i xa inaa?
5 Ko Jesús ndachro:
—Ndua thi rundathjo thi tsunkjixin'a ngain jinda ko ngain
Espíritu chro'a sixi'in ngain thi thetu'an Ndo Dio. 6 Kain chujni
tunkjixin ngain chujni, je'o chujni na̱. Aro chujni tunkjixin ngain
Espíritu, ni mee xe'en Ndo Dio. 7 Thisan'a ixin rindathjo: “Kainxin
chujni rugunda tsunkji'i na̱ inaa.” 8 Chrintho danuthe chrintho ko
sathji chrintho thi rinao chrintho, ko ja'a thi'in kexreen daxruen
chrintho, aro nua'a thinoo thixin chrintho ko thinoo sathji chrintho.
Jañaa kai chro'a thinxin ni thi tunkjixin ni ngain Espíritu.
9 Ko Nicodemo kjan banchiangi inaa:
—¿Kexreen nchao tsu'en ji'i?
10 Jesús ndachro:
—Ja'a naa thi tjaago ley ngain chujni Israel, ¿ko nua'a kain
ji'i? 11 Ndua rindathjo, ixin ja'an ná nichja ná thi nuna ná ko thi
dikon ná, aro ja'a ra dithikaon'a ra thi ja'an ná tendathjo ra. 12 Ja̱
dithikaon'a ra are rinichja'a ra ixin thi jii nthi'i ngata'a nunthe,
¿kexreen sithikaon ra ja̱ runichja'a ra ixin thi jii nthi̱'a̱ ngajni?
13 ’Xru'in chujni kuajiin ngajni ko kjan juii, je'o ja'an, thi Xii juixin
ngajni. 14 Ko jañaa inchin Moisés batsiin naa kunchee kunchjianxin
chia nthi̱'a̱ ngaga'a jna thi xru'in jii, kai ja'an, thi Xii juixin ngajni,
rugunda satsiin na na̱ nui, 15 ko jañaa kain chujni sithikaon na̱
ngajin, chujni mee tsji'a na̱ ngain xru'i danga'a, ko rukjan na̱ inaa
chujni narua thi xru'in ncha'on tsjexin.

Ndo Dio thjue'e ndo kainxin chujni

16 ’Ndudana thjen ngajni anto thjue'e ndo kainxin chujni ngata'a
nunthe, mexinxin bajon na ndo ja'an, thi nakuaxinxon Xe'en Ndo
ixin kainxin chujni dithikaon na ja'an tsji'a na̱ ngain thi xru'i
danga'a, ko rukjan na̱ inaa chujni narua thi xru'in ncha'on tsjexin.
17 Ixin Ndo Dio ruan'a na ndo ja'an, thi Xe'en ndo, ngata'a nunthe
ixin sinche'e xan jie̱; Ndo Dio rua'an na ja'an ixin tsjengijna kainxin
chujni ixin rukjan na̱ inaa chujni narua.
18 ’Thi dithikaon na ja'an, thi Xe'en Ndo Dio, chujni mee isuen'a
na̱ jie̱, aro thi dithikaon'a na ja'an, ni yaa undachro Ndo Dio ixin
sue'en jie̱ ixin bithikaon'a na na̱ ja'an, thi nakuaxinxon Xe'en ndo.

19 Ko ji'i thi suanxin jie̱: Ixin xru'i nchengasaan juii xrui ngata'a
nunthe, aro chujni icha thjue'e na̱ thi naxin xe'e ixin nche'e na̱
juxon thi jian'a. 20 Ko kain chujni nche'e thi jian'a ningaku'en na̱ thi
xru'i nchengasaan ko tunchien'a na̱ ngain thi nchengasaan ji'i ixin
xraon na̱ tsununxin thi jian'a nche'e na̱. 21 Aro chujni nche'e thi jian
tunchie'en ngain thi xru'i nchengasaan ixin sikon icha chujni ixin
je'e na̱ tenche'e na̱ inchin rinao Ndo Dio.

Juan thi banchegithe chujni

22 Kuthimejan Jesús kunixin ni bakao sakjui na̱ ngain nunthe
Judea, ko nthi̱'a̱ be'e Jesús kanxion ncha'on kunixin chujni bakao,
ko banchegithe na̱ chujni. 23 Ko kai Juan banchegithe chujni ngain
rajna di'in Enón, chiaon ngain rajna Salim ixin nthi̱'a̱ anto yee jinda
be'e ko chujni bakji ixin je'e banchegithe na̱. 24 Ji'i ku'en are xra
biaxin'a Juan ngain ndu'a xiiso.

25 Kuthimejan chujni bakao Juan kunixin kanxion ni judío
kuyauthe choo na̱ ixin kexreen tsurua na̱ ngain Ndo Dio.
26 Kuthimejan ni bakao Juan kjui na̱ ngain je'e ko ndachro na̱:

—Suixin ke tjaago, thi be'e ngajin tuenxin nda Jordán ko thi ja'a
nichja jian ixin je'e, ko jai je'e jinchegithe chujni ko kainxin na̱ thji
na̱ ngain je'e.

27 Ko Juan ndachro:

—Xru'in chujni nchao sayée juachaxin ja̱ Ndo Dio sajon'a
juachaxin ngain na̱. 28 Ja'a ra kui'in ra are ndachrjan: “Ja'an je'a
thi Cristo na, ixin ja'an Ndo Dio rua'an na ixin bitauan nthi'á je'e.”
29 Ngain naa kiai thi thuthe'e na̱, xi tsuthe'e mee xi jichunda nchri
seka'o xa, aro xi jian dakao xi tsuthe'e jii xa ngaka xi tsuthe'e ko
thi'in xa thi ndachro xi tsuthe'e, ko anto chee xa are thi'in xa thee
xi tsuthe'e. Mexinxin anto cha'na ixin Jesús ujii nthi'i. 30 Ko Jesús
rugunda icha tsurenthe, ko ja'an itsurenthe'a na.

Thi tsixin ngajni

31 ’Thi juixin ngajni, mee thi icha renthe ke kain chujni jii ngain
nunthe; ko thi jii ngata'a nunthe nichja ixin thi jii ngata'a nunthe. Ko
thi thixin ngajni, je'e icha renthe ke kain thi jii ngata'a nunthe, 32 ko
je'e nichja ixin thi je'e kui'in ko bikon, aro xru'in chujni dithikaon
thi je'e ndachro. 33 Aro ja̱ chrujan chujni dithikaon thi je'e ndachro,
jañaa xraguxin ixin chujni mee dithikaon ixin Ndo Dio ndachro ndo

thi ndua. [34] Ko thi rua'an Ndo Dio nichja juajnee ndo ixin je'e ndo
bajon ndo kain juachaxiin Espíritu Santo ngain je'e. [35] Ko Ndo Dio
thjue'e Xe'en ndo, ko dajon ndo kainxin juachaxin ngain xan. [36] Thi
dithikaon ngain Xe'en ndo kjan inaa chujni narua ko xru'in ncha'on
tsjexin. Aro thi rinao'a dithikaon Xe'en Ndo Dio, rukjan'a naa chujni
narua, ko sayée thi anto suji jie̱ sinche'e ndo.

Jesús ko nchri nunthe Samaria

4 [1] Ko Jesús kunu'e ixin xi fariseo kui'in xa ixin ncha'on ko ncha'on
icha bakutsjé chujni baruee Jesús ko icha tsjé ni banchegithe
je'e ke Juan. [2] Maski je'a Jesús thi banchegithe na̱, chujni bakao
je'e, mee ni banchegithe na̱. [3] Ko are je'e kunu'e thi kui'in xi fariseo,
bachrjexin nunthe Judea ko sakjan ngain nunthe Galilea.

[4] Ko bunda batho no nunthe Samaria. [5] Ko nthi̱'a̱ biji ngain naa
rajna di'in Sicar, chiaon ngain nunthe digajon Jacob ngain xe'en,
xan bi'in José. [6] Ko nthi̱'a̱ be'e thi kjui pozue Jacob, ko Jesús
undadikunchrjen juixin kjín ko nthi̱'a̱ tabetanda ngande'e pozo. Ko
ji'i kjui inchin ngusine ncha'on. [7] Ko naa nchri nunthe Samaria juii
nchra biruee nchra jinda, ko Jesús ndachro ngain nchra:

—Chjana nchin jinda si'i.

[8] Ko je'o Jesús be'e nthi̱'a̱ ixin ni bakao je'e sabinthekji na̱ nga'a
rajna ixin bike'na na̱ thi sine na̱. [9] Nchri nunthe Samaria ndachro
nchra ngain Jesús:

—¿Ja'a naa chujni judío, kexreen ixin danchiana jinda ja'an, naa
nchri Samaria?

(Ixin chujni judío ko ni Samaria xrakao'a choo na̱ jian.) [10] Ko
Jesús bathe'e ko ndachro:

—Ja̱ ruchunxin thi dajon Ndo Dio, ko kensen thi jidanchia'a jinda,
ja'a kai ruganchie'e jinda, ko je'e ruchjaa thi nda nchegechon ni.

[11] Thi nchrii ndachro:

—Suixin, rechunda'a thi segantsjexin nda ko anto ni'nga jii nda.
¿Thinoo sigantsjexin nda nchegechon ni? [12] ¿A suixin icha renthe ke ndo
dachri'na ná xrachrjen bi'in Jacob?, ndo kuinthu'e na ná pozo ji'i, thi nda
je'e ndo bagi'i ndo, ko nda bagi'i kain xe'en ndo ko kain kuxigue ndo.

[13] Jesús ndachro:

—Kain chujni di'i jinda ji'i, rukjan se'en na̱ jinda inaa; [14] aro thi
chujni si'i jinda ja'an dajon, ixru'in ncha'on rukjan se'en na̱ jinda
inaa ixin thi jinda dajon ja'an, kjan inchin naa thi chrinxin jinda

ngain anseen chujni mee ko rukjan na̱ inaa chujni narua ko xru'in
ncha'on tsjexin.
15 Ko thi nchrii ndachro:
—Suixin, chjana jinda yáa ixin irukjan'a se'en na jinda inaa, ko
isigantsje'a nda nthi'i.
16 Jesús ndachro:
—Thji, daye'e xixi'a, ko si'i nthi'i.
17 Ko thi nchrii ndachro:
—Ja'an chunda'a xixi'na.
Ko ndachro Jesús:
—Jaan, ndua thi ndachro ixin chunda'a xixi'a, 18 ixin ja'a
ubariko'o na'o xii, ko thi xii chunda jai je'a xixi'a.
19 Ko nchrii mee ndachro:
—Suixin, ja'an tununa ixin suixin naa ni dayée juajnee Ndo Dio.
20 Ni ndo dachri'na ná xrachrjen banchesaye'e na̱ Ndo Dio ngata'a
jna ji'i, aro ja'a ra xro judío ra ndachro ra ixin ngain Jerusalén,
nthi̱'a̱ thi jikininxin sinchesayexin ni Ndo Dio.
21 Jesús ndachro:
—Dithikaon thi rindathjo ixin tuin tsii ncha'on are ja'a ra
sinchesaye'e ra Ndudaa ná ko irugunda'a tsji ra ngain jna ji'i ko
ngain rajna Jerusalén. 22 Ja'a ra xro samaritano ra nua'a ra kensen
nchesaye'e ra, aro ja'an ná, xro judío ná, nuna ná kensen nthasayaa
ná, ixin thi tsjengijna chujni tsixin ngain ni judío. 23 Aro uchiaon
juii ncha'on, ko jai ujuii nchaon mee ixin chujni ndua nchesaye'e
Ndudaa ná, sinchesaye'e na̱ ndo kunixin espíritu ko thi ndua. Ixin
Ndudaa ná thjee ndo chujni jañaa sinchesaye'e ndo. 24 Ndo Dio
Espíritu, ko chujni sinchesaye'e ndo rugunda sinchesaye'e na̱ ndo
kunixin espiritue na̱ ko thi ndua.
25 Thi nchrii ndachro:
—Ja'an nuna ixin tsii thi Mesías, —thi kai di'in Cristo—, ko are
je'e tsii, je'e rundachjejin ná kain.
26 Jesús ndachro:
—Ja'an thi Cristo na, thi jinichja ngajin.
27 Ko are mee binthekii chujni bakao Jesús, ko je'e na̱ kuise'en na̱
ixin Jesús jitjao naa nchrii. Aro xru'in ni banchiangi'i Jesús ixin ke'e
binao o ke'e jitjao nchrii mee. 28 Kuthimejan nchrii mee kuinthu'e
nchixre'e nchra nthi̱'a̱ ko sakjui nchra ngaga'a rajna ixin bindache
nchra chujni:

29 —Xrakui ra sitsje'e ra naa xi ndachjejin na kainxin thi ja'an
bintha'a. ¿Aje'a xi ji'i thi Cristo?
30 Kuthimejan tsjé chujni binthegachrjexin na̱ rajna ko binthekji
na̱ bitsje'e na̱ thi jii Jesús. 31 Ko are xra diji'a chujni, ni bakao Jesús
binchetse'en na̱ ñao ko ndachro na̱:
—Suixin ke tjaago, dijinthe.
32 Aro je'e ndachro:
—Ja'an chunda naa thi jine ko ja'a ra chunxin'a ra.
33 Ko chujni bakao kuexi'in na̱ banchiangi'i choo na̱:
—¿A chrujan ni juiau'e thi bine?
34 Aro Jesús ndachro:
—Are ja'an ntha'a thi rinao thi rua'an na, ko tsjena xree, mee thi
ja'an jine. 35 ¿A je'a ja'a ra ndachro ra: “Xra ditjaan noo kunithjao
satsinxin ni thi kuenga ni”? Ja'an ndathjo ra: Danthje'e ra jmakon ra
ko tsje'e ra jngi diginga ixin unchao tsjejo ni thi udiguan. 36 Ko thi
nche'e xra ixin datse thi diguan, Ndo Dio tsjenge'e 'na. Ko thi tsee
xra tse, mee chujni kjan inaa chujni narua ko xru'in ncha'on tsjexin.
Ko thi thenga ko thi thjejo, kayui na̱ ruchee na̱. 37 Ixin jañaa chro thi
nichja na̱: “Jee thi thenga ko jee thi thjejo.” 38 Ja'an rua'an ra ixin
bigatsiin ra tsee thi ja'a ra kuenga'a ra. Ko ikanxion na̱ ubinche'e na̱
xra, ko jai ja'a ra thjejo ra thi uguan.
39 Ko tsjé ni samaritano bithikaon na̱ ngain Jesús, je'o ixin thi
ndachro thi nchrii: “Je'e ndachjejin na kain thi ja'an bintha'a.”
40 Mexinxin ni samaritano kjui na̱ ngain je'e ko binchetse'en na̱
ñao ixin tarugithu'e ngain na̱. Ko Jesús bithu'e ngain na̱ yoo
ncha'on. 41 Ko icha tsjé ni bithikaon are kui'in na̱ thi ndachro je'e.
42 Kuthimejan ndache na̱ thi nchrii ji'i:
—Jai dithika'on ná jeo'a ixin thi ja'a ndachjejin ni ra, kai ixin
ja'an ná kuian ná thi nichja je'e, ko nuna ná ixin ndua je'e thi Cristo
ko tsjengijna kain chujni ngata'a nunthe rukjan na̱ inaa chujni narua.

Jesús binchexrue'en naa xe'en xi thetu'an

43 Batho thi yoo ncha'on, kuthimejan Jesús bachrjexin nunthe
Samaria ko sakjui ngain nunthe Galilea. 44 Ko Jesús ndachro: “Xru'in
profetee Ndo Dio tusaye'e ngain rajnee profeta.” 45 Ko chujni Galilea
jian bayée na̱ ixin bikon na̱ kain thi binche'e Jesús ngain kiai di'in
pascua are binthekji na̱ Jerusalén.

46 Ko kjan Jesús ngain rajna Caná ngain nunthe Galilea, thi
binchekjan Jesús jinda vino. Ko nthi̱'a̱ be'e naa xii bechunda jié
juachaxin ngain rey, ko xii ji'i bechunda xa naa xe'en xa beni'i xan
ngain rajna Capernaum. 47 Ko are xii ji'i kunu'e xa ixin Jesús juixin
nunthe Judea ko juii ngain nunthe Galilea, kjui xa bitsje'e xa, ko
binchetse'en xa ñao Jesús tsji ngain nchiandu'a xa ixin sinchexrue'en
xe'en xa ixin undajide'en xan. 48 Ko Jesús ndachro:
—Ja'a ra je'o dithikaon ra ngain Ndo Dio ja̱ sikon ra thi na'a
dikunxin ra.
49 Aro xi thetu'an ndachro xa:
—Suixin, chjin ná tuin nchiania, ja̱ na'i, ndase'en xan'na.
50 Jesús ndachro:
—Sakjan nchiandui, xa'an jichon xan.
Thi xii ji'i bithikaon thi ndachro Jesús, ko sakjui xa. 51 Ko are
uchiaon jidiji xa nchiandu'a xa, bachrje ni nche'e xree xa ixin
bichuenxin na̱ xa ngatja nthi'á, ko ndachro na̱ ngain xa:
—Xa'an jichon xan.
52 Ko banchiangi xa ngain na̱ ixin ke hora kuexi'in xan kunu'e
xan jian, ko je'e na̱ ndachro na̱:
—Jna tsukjin inchin a la una ndabachrje'e xan sua.
53 Kuthimejan nduda'a xraxaon ndo ixin jaan, inchin hora mee
ndachro Jesús ngain ndo:
—Xa'an uxingame'e xan.
Ko je'e xa kunixin kain ni ndu'a xa bithikaon na̱ Jesús.
54 Ji'i thi yuxin na'a bagikunxin chujni binche'e Jesús are je'e
kjanxin nunthe Judea ko juii ngain nunthe Galilea.

Jesús binchexrue'en naa xii chro'a bakji

5 1 Are batho kanxion ncha'on ni judío binchechjian na̱ naa kiai,
ko Jesús kjan ngain rajna Jerusalén. 2 Ko ngain rajna Jerusalén,
chiaon thi dixinxin ni rajna thi di'in “Thi dixinxin kuleko” nthi̱'a̱
jii naa thi jiria jinda ko ngain ngigua hebreo di'in Betesda. Ko thi
jiria jinda jindajin na'o thjario'o jike'e thi jijanthe. 3 Ko nthi̱'a̱ te
tsjé chujni ni'i, ni chro'a dikon, ni chro'a thji ko ni chro'a thingi,
ko kain chujni mee techu'en na̱ tsingi jinda. 4 Ixin naa ángel nanao
baxinkanjio ngain thi jiria jinda ko banchengithjen nda, ko thi ni'i
sa'o baxinkajingi jinda mee, ndabakuxrue'en kexe'o chin bechunda.
5 Ko nthi̱'a̱ be'e naa xii ubechunda kan ko thejni nano beni'i xa. 6 Ko

are Jesús bikon xii mee tajitsinga xa nthi̱'a̱, je'e ubenu'e ixin anto see beni'i xa. Mexinxin ndachro ngain xa:

—¿Arinao tsuxrua'an?

7 Ko thi ni'i ndachro:

—Ja'an chunda'a kensen ruxrangi na ngain jinda are thingithjen nda, ixin are ja'an rina'o singi nda, ko ujee ni dingi sa'o.

8 Ko Jesús ndachro:

—Dingathjen, ko tsi'in kania'a ko thjixin ruthea.

9 Ko tuinxion xii mee ndakuxrue'en xa ko tsiin xa kanie'e xa ko kuexi'in kjuixin ruthee xa. Ko ncha'on mee, ncha'on banchejuga'a na̱. 10 Mexinxin ni judío ndachro na̱ ngain je'e thi kuxrue'en:

—Jai ncha'on nchejuga'a ni, ko je'a jian ixin ja'a tsame kania'a.

11 Thi xii mee ndachro:

—Thi binchexruanna ndachjejin na: “Tsi'in kania'a ko thjixin ruthea.”

12 Kuthimejan banchiangi'i na̱ ko ndachro na̱:

—¿Kensen ndathjo: “Tsi'in kania'a ko thjixin ruthea”?

13 Ko thi xii mee benue'a kensen binchexrue'en ixin Jesús sadikjixin ngayee chujni te nthi̱'a̱. 14 Kuthejan Jesús betanxin thi xii mee ngain ni'ngo, ko ndachro ngain xa:

—Tsjexin, ja'a ukuxrua'an, mexinxin ikjan'a nche'e thi jian'a ko jañaa tsuan'a thi icha tangi.

15 Ko thi xii mee sakjui xa bindachro xa ngain ni judío ixin Jesús thi binchexrue'en xa. 16 Ko ni judío ruee na̱ Jesús ixin naruguenxon na̱ ixin je'e banchexrue'en ni ni'i ngain ncha'on nchejuga'a ni. 17 Aro Jesús ndachro ngain na̱:

—Ndudana kainxin ncha'on nche'e ndo xra, ko ja'an kai rintha'a xra.

18 Ko ixin ji'i ni judío icha bakjee kexreen ruguen na̱ Jesús, ko jeo'a ixin banchexrue'en ni ni'i ngain ncha'on nchejuga'a ni, kai ixin bandachro ixin Ndo Dio, Ndudee je'e, ko je'e inchin je'e ndo.

Thi juachaxin chunda xe'en Ndo Dio

19 Kuthimejan Jesús ndachro ngain na̱:

—Nduaxin thi rundathjo ra, ja'an thi Xe'en Ndo Dio, chro'a sintha'a thi ja'on rina'o, ja'an ntha'a thi dikon nche'e Ndudana ixin kain thi nche'e Ndudana, mee thi ntha'a ja'an kai. 20 Ixin Ndudana anto thjue na ndo, ko tjagu'na ndo kain thi je'e ndo nche'e ndo, ko

xra tsjaago ndo thi icha jié xra sinche'e ndo ko ja'a ra tsisa'an ra
are sikon ra ji'i. 21 Jañaa inchin Ndudana nchexechon ndo chujni
dige'en, jañaa kai ja'an, thi Xe'en ndo, sinthagechon chujni ja'an
rina'o. 22 Ko Ndudana xru'in jię sinche'e ndo ngain chujni ixin ja'an
thi bayáa juachaxin sintha'a jię 23 ixin ja'an thi Xe'en Ndo Dio, kai
sinchesayana nạ ja'an jañaa inchin nchesaye'e nạ je'e ndo. Ko thi
nchesayana'a, kaxon nchesaye'a Ndudana, ndo rua'an na ja'an.
24 'Ja'an ndua thi rindathjo ra, thi chujni thi'in thi ja'an ndachrjan
ko dithikaon thi rua'an na ja'an, chujni mee kjan nạ inaa chujni
narua ko xru'in ncha'on tsjexin, ko chujni mee isuen'a nạ jię ixin thi
jian'a binche'e nạ, ixin je'e nạ ubayee nạ juachaxin kjan nạ inaa
chujni narua thi xru'in ncha'on tsjexin. 25 Ja'an ndua rindathjo ra
ixin tsii ncha'on, ko nchaon mee ujuii nchaon are chujni chunxin'a
na ko tsi'in nạ thana ja'an, thi Xe'en Ndo Dio, chujni mee rukjan
nạ inaa chujni narua ko xru'in ncha'on tsjexin. 26 Ixin jañaa inchin
Ndudana chunda ndo juachaxin dajon ndo thi nchegechon ni, jañaa
kai xraje'o juachaxin mee bayáa ja'an ixin sajon thi nchegechon
ni. 27 Ko kai chjana ndo juachaxin sintha'a jię ja'an, thi Xii juixin
ngajni. 28 Ko ja'a ra thisan'a ra ixin ji'i ixin tsii ncha'on are kain
chujni undabe'en tsi'in nạ thana, 29 ko sachrjeduxin nạ thi texrabaa
nạ. Ko ni binche'e thi jian ruxechon nạ ko ixru'in ncha'on se'en nạ,
aro ni binche'e thi jian'a ruxechon nạ ixin su'en nạ jię.

Chujni ndachro ixin Jesús, jaan, Xe'en Ndo Dio

30 'Ja'an chro'a sintha'a thi ja'on rina'o. Ja'an ntha'a jię inchin
thetunna Ndudana ko jian ntha'a jię, ko ja'an thje'a sintha'a thi
ja'an rina'o, ixin ja'an ntha'a thi rinao Ndudana, ndo rua'an na. 31 Jạ
ja'on rundachrjan ixin ja'an anto jian na, mee xru'in xree. 32 Aro
jii naa thi nichja ixin kensen na ja'an, ko thi nichja je'e ixin ja'an,
jaan ndua. 33 Ja'a ra rua'an ra chujni ixin banchiangi'i nạ Juan, ko
thi je'e nichja, jaan, ndua. 34 Aro ja'an rugundana'a ixin chujni
runichja nạ jian ixin ja'an, je'o ndachrjan ji'i ixin ja'a ra nchao
rukjan ra inaa chujni narua. 35 Juan, be'e inchin naa candil bache
ko banchengasaan, ko ja'a ra cha'a ra ixin xruii kainxion ncha'on.
36 Aro ja'an chunda inaa thi nichja jian ixin ja'an ko icha renthe ke
thi nichja Juan, ko mee thi ntha'a ja'an thi kuetunna Ndudana. Ko
mee thi nichja ixin ja'an ko nichja ixin Ndudana thi rua'an na. 37 Ko
Ndudana, ndo rua'an na ja'an, nichja ndo ixin ja'an, ko ja'a ra xru'in

ncha'on kui'in ra thee ndo ko xra dikon'a ra ndo. 38 Ko ja'a ra daye'a
ra juajnee ndo, ixin dithikaon'a ni ra ja'an, thi je'e ndo rua'an ndo.
39 Ja'a ra anto tsje'e ra Xroon ixin tuenao ra ixin jañaa rukjan ra
inaa chujni narua ke xru'in ncha'on tsjexin, aro Xroon nichja xron
ixin ja'an. 40 Aro ja'a ra rinao'a ra dithikaon ni ra ja'an ko rukjan ra
inaa chujni narua ke xru'in ncha'on tsjexin.

41 'Ko ja'an rinao'a ixin chujni runichja chrjuin ixin ja'an. 42 Ko
ja'an chunxin ra ko nuna ixin ja'a ra thjue'a ra Ndo Dio. 43 Ko ja'an
jui'i ixin Ndudana rua'an na ndo, aro ja'a ra dayéna'a ni ra, aro ja̱
kexe'o inaa chujni rukii ko runichja thi je'o xraxaon, chujni mee,
jaan, rugaye'e ra na̱. 44 ¡Kexreen sithikaon ni ra ja'an, ja̱ je'o ja'a
ra nchesaye'e choo ra ko thje'a ra juasaaya thixin ngain Ndo Dio!
45 Aro xraxaon'a ra ixin ja'an tsjangi'a ra ngathexin kon Ndudana, ko
ja'a ra chunthia ra thi kji̱n Moisés, ko Moisés thi tsjangi'a ra. 46 Ko ja̱
rugithikaon ra Moisés, kai rugithikaon ni ra ja'an, ixin Moisés dikji̱n
ixin ja'an. 47 Ko ja'a ra ja̱ dithikaon'a ra thi je'e dikji̱n, ¿kexreen
sithikaon ra thi ja'an rindathjo ra?

Jesús chjee juine na'o no̱ chujni

(Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17)

6 1 Batho kanxion ncha'on, kuthimejan Jesús kjui tuenxin nda Galilea,
thi kai di'in Tiberias. 2 Ko tsjé chujni baruee Jesús ixin bagikon na̱
thi na'a bagikunxin na̱ banche'e je'e ngain chujni ni'i. 3 Kuthimejan
Jesús kuani ngain naa jna, ko nthi̱'a̱ tabe'e je'e ko ni theyoo bakao.
4 Ko uchiaon juii kiai banche'e ni judío, thi kiai di'in pascua. 5 Ko are
Jesús bikon ixin anto tsjé chujni jiruee, je'e ndachro ngain Felipe:

—¿Thinoo sike'na ná thi sine kainxin chujni ji'i?

6 Aro Jesús ndachro jañaa ixin bikunxin ke'e rundachro Felipe
aro je'e ubenu'e jian ke'e runche'e. 7 Ko Felipe ndachro:

—Kain tumi dacha naa thi nche'e xra jni kunithjao xra sithja'a
tumi sinanxin kain niuthja sine kain chujni ji'i.

8 Kuthimejan Andrés, xan choo Simón Pedro, je'e kai naa chujni
bakao Jesús, ko je'e Andrés ndachro ngain Jesús:

9 —Nthi'i jii naa xichjan chunda na'o niuthja dikunchjianxin
cebada ko yoo kuchee, aro ¿kexreen siraxin sine kain chujni ji'i?

10 Kuthimejan ndachro Jesús:

—Ndache ra kainxin na̱ tasinte na̱ ngata'a nunthe.

Ko anto ka be'e nthi̱'a̱ thi binthe kain na̱, ko je'o ni xii binthe
inchin na'o no̱ na̱. 11 Kuthimejan Jesús kuaa thi na'o niuthja ko
kuexruxi'in Ndo Dio, kuthimejan bajon niuthja ngain chujni bakao,
ko je'e na̱ kunchjeeya na̱ niuthja ngain chujni binthe nthi̱'a̱. Ko
xraje'o binche'e Jesús ngain kuchee ko kain na̱ juine na̱ ba ko jian
kuje'e na̱. 12 Ko are ujuexin kuje'e na̱, Jesús ndachro ngain chujni
bakao:

—Datse ra kain thi xe'e ixin singukua'a.

13 Ko je'e na̱ batse na̱ kain thi xe'e ko binchekauntja na̱
theyoo nthaxra thi niuthja dikunchjianxin cebada xexin juine na̱.
14 Kuthimejan are kain chujni bikon na̱ ixin Jesús binche'e thi na'a
bagikunxin na̱ ji'i, je'e na̱ ndachro na̱:

—Ndua, je'e naa thi dayée juajnee Ndo Dio, thi rukii ngata'a
nunthe ji'i.

15 Aro kain chujni mee binao na̱ sarugikao na̱ Jesús ixin
runchekjan na̱ rey na̱, ko je'e kunu'e ji'i mexinxin jeuxinxion kjan
sakjui ngain jna inaa.

Jesús kjuixin ruthee ngatau'en jinda

(Mt. 14:22-27; Mr. 6:45-52)

16 Ko are undakunthie chujni bakao Jesús kjui na̱ ngain jinda,
17 ko kuani na̱ naa ntha barko ixin rukatau'en na̱ jinda ixin rugiji
na̱ ngain rajna Capernaum. Ko undakunaxin xe'e ko Jesús xra
diji'a ngain na̱. 18 Ko kuexi'in kjua chrintho suji ko jinda anto
suji kjamangiathe nda. 19 Ko are usakjui na̱ inchin na'o o inkjaon
kilómetro ngatau'en jinda, je'e na̱ bikon na̱ Jesús jitunchie'en ngain
ntha barko ko jithixin ruthee ngatau'en nda, ko kain na̱ binthexraon
na̱. 20 Aro je'e ndachro ngain na̱:

—¡Ja'an jui'i, xraon'a ra!

21 Ko je'e na̱ ixraon'a na̱ ko chu'en na̱ ixin Jesús kuani ntha barko,
ko tuin biji na̱ ngain nunthe tethji na̱.

Chujni kjuee na̱ Jesús

22 Ko nduexion kainxin chujni ndabithu'e tuenxin ndachaon
binthegikon na̱ ixin kain chujni bakao Jesús sabikao na̱ thi
nakuaxinxon ntha barko be'e nthi̱'a̱ ko bikon na̱ ixin Jesús kjui'a
ngain na̱. 23 Aro kanxion ntha barko juixin rajna Tiberias biji ntha

chiaon thi juinenxin na̱ niuthja, nio binchenchaon Jesús. 24 Ko are
chujni bikon na̱ ixin Jesús ko ni bakao je'e ibinthe'a na̱ nthi̱'a̱, kain
chujni kuani na̱ ntha barko ko sakjui na̱ ngain rajna Capernaum ixin
bikjee na̱ Jesús.

Jesús thi niuthja nchegechon ni

25 Ko are ubiji na̱ tuenxin jinda, betan na̱ Jesús ko banchiangi'i na̱:
—Suixin ke tjaago, ¿kensa jui'i nthi'i?
26 Aro Jesús ndachro ngain na̱:
—Jaan ndua thi rindathjo ra ixin ja'a ra thjee ni ra aro je'a ixin
thi na'a bikunxin ra bintha'a, ja'a ra thjee ni ra ixin juinthe ra ko
jian kuja'a ra. 27 Ko nche'e ra xra, aro je'a ixin thi jine ni ixin yaa
ndathjexin, nche'e ra xra ixin thi nchekjan ni inaa chujni narua ko
xru'in ncha'on tsjexin. Ko ja'an thi Xii juixin ngajni, ruchja'a ra je'e
mee ixin Ndo Dio Ndudana chjana ndo juachaxin mee.
28 Kuthimejan banchiangi na̱ ko ndachro na̱:
—¿Ke'e rinao Ndo Dio ixin ja'an ná sintha'a ná?
29 Ko Jesús ndachro:
—Ndo Dio rinao ndo ixin ja'a ra dithikaon ni ra ja'an, thi je'e ndo
rua'an ndo.
30 Kuthimejan banchiangi'i na̱ Jesús ko ndachro na̱:
—¿Ke'e thi xra na'a dikunxin ná sinche'e ja'a, ixin ja'an ná
sithika'on ná? ¿Ke'e nchao sinche'e? 31 Ni ndo dachri'na ná xrachrjen
juine na̱ maná ngain jna thi xru'in jii, jañaa inchin jitaxin ngain
Xruen Ndo Dio: “Ngajni xinkajinxin niuthja bajon ndo juine na̱.”
32 Ko Jesús ndachro:
—Ja'an ndua thi rindathjo ra ixin je'a Moisés thi chjaa ra niuthja
juixin ngajni, Ndudana dajon ndo thi niuthja ndua juixin ngajni.
33 Ko niuthja dajon Ndo Dio, mee thi juixin ngajni ko je'e nchekjan
chujni inaa chujni narua.
34 Kuthimejan ndachro na̱:
—Nchana ná, kainxin ncha'on chjana ni ra niuthja yaa.
35 Ko Jesús ndachro ngain na̱:
—Ja'an thi niuthja nchegechon chujni. Thi chujni tsii ngajin
xru'in ncha'on se'en na̱ jintha, ko thi sithikaon na ja'an xru'in
ncha'on se'en jinda. 36 Aro undathjo ra, maski ubikon ni ra, ja'a ra
dithikaon'a ni ra. 37 Kainxin chujni chjana Ndudana, tsii na̱ ngajin,
ko kain chujni thii ngajin, ja'an sayaa na̱. 38 Ixin ja'an juixin ngajni

ko je'a ixin sintha'a thi ja'an rina'o, ja'an jui'i ixin sintha'a thi rinao
thi rua'an na nthi'i. 39 Ko thi rinao thi rua'an na nthi'i, mee ke xru'in
chujni chjana ndo sinthatjaan, ixin ja'an sinthaxechon chujni mee
ngain thi ncha'on are ndatsjexin nunthe. 40 Ixin Ndudana rinao ndo
ixin kain chujni satsuan na na̱ ja'an, thi Xe'en ndo, ko sithikaon na̱
ngajin, rukjan na̱ inaa chujni narua ko xru'in ncha'on tsjexin, ko
ja'an sinthaxechon na̱ ngain thi ncha'on are ndatsjexin nunthe.
41 Ko ni judío kuexi'in na̱ nichja na̱ jian'a ixin Jesús ixin je'e
ndachro: "Ja'an thi niuthja juixin ngajni." 42 Ko ndachro na̱:
—¿Aje'a ji'i Jesús, thi xi tsi'i José? Ja'an ná chunxin ná ndudee
ko janee. ¿Kexreen je'e nchao rundachro ixin je'e juixin ngajni?
43 Kuthimejan Jesús ndachro ngain na̱:
—Inichja'a ra jañaa. 44 Xru'in chujni nchao tsii ngajin, ja̱ je'a
Ndudana thi tsia'o na na̱, ko ja'an sinthaxechon chujni mee ngain
thi ncha'on are ndatsjexin nunthe. 45 Ngain xroon dikji̱n ni bagayée
juajnee Ndo Dio ndachro: "Ndo Dio sinchekue'en kain chujni."
Mexinxin kain chujni kui'in thi ndachro Ndudana ko kuangi ngain
je'e ndo, chujni mee thii na̱ ngajin.
46 'Xru'in chujni bikon Ndudana, je'o ja'an thi juixin ngajni,
bikon ndo. 47 Ja'an ndua thi rindathjo ra, thi chujni dithikaon
ngajin, chujni mee rukjan na̱ inaa chujni narua thi xru'in ncha'on
tsjexin. 48 Ja'an thi niuthja nchegechon chujni. 49 Ni ndo dachri'a
ra xrachrjen juine na̱ maná ngain jna thi xru'in jii, ko maski juine
na̱ je'e na̱ ndabe'en na̱. 50 Aro ja'an thi niuthja juixin ngajni, ko
thi sine niuthja ji'i, chujni mee isen'a. 51 Ja'an thi niuthja jichon
juixin ngajni. Thi chujni sine niuthja ji'i, chujni mee sechon kainxin
ncha'on, ko thi niuthja ja'an sajon, mee nthau'na, ko ja'an sajon
nthau'na ixin kainxin chujni rukjan na̱ inaa chujni narua thi xru'in
ncha'on tsjexin.
52 Kuthimejan ni judío kuexi'in kuyauthe choo na̱ ko
binthendachro na̱:
—¿Kexreen ixin xii ji'i nchao ruchjaa ná nthau'e sunthe ná?
53 Jesús ndachro ngain na̱:
—Ja'an rindathjo ra ndua, ixin ja̱ sinthe'a ra nthau'na, thi nthau'e
thi Xii juixin ngajni, ko si'a ra jnina, ja'a ra chro'a rukjan ra inaa
chujni narua thi xru'in ncha'on tsjexin. 54 Thi chujni jine nthau'na
ko si'i jnina, chujni mee nchao rukjan inaa chujni narua ko xru'in
ncha'on tsjexin, ko ja'an sinthaxechon chujni mee ngain thi ncha'on

are ndatsjexin nunthe. 55 Ixin nthau'na mee thi ndua jine ni, ko
jnina, mee thi ndua di'i ni. 56 Thi chujni jine nthau'na ko di'i jnina,
chujni mee jii ngajin ko ja'an ri'i ngain chujni mee. 57 Ndudana,
ndo jichon, je'e ndo rua'an na ndo, ko ja'an richon ixin je'e ndo,
mexinxin thi chujni sine na ja'an kai sechon ixin ja'an. 58 Ko ja'an thi
niuthja juixin ngajni. Ko je'a inchin niuthja juine ni ndo dachri'a ra
xrachrjen ko maski juine na̱ niuthja mee, je'e na̱ ndabinthege'en na̱,
aro thi chujni jine niuthja ji'i, chujni mee sechon kainxin ncha'on.
59 Kain ji'i kjuaago Jesús are be'e ngain ni'ngo Capernaum.

Tsjé chujni bakao Jesús sakjuixin na̱ ngain

60 Are kain chujni bakao Jesús kui'in na̱ ji'i, ndachro na̱:
—Thi kjuagua ná xii ji'i anto tangi sithikaon ni, ¿kensen nchao
sithikaon ji'i?
61 Ko Jesús kunu'e ixin chujni tedithikaon'a na̱ thi je'e kjuaago ko
ndachro:
—¿Achrjuin'a tunu'a ra ixin thi ja'an rindachrjan? 62 Mexinxin,
¿ke'e ruxraxaon ra ja̱ rugikon ni ra ja'an, thi Xii juixin ngajni,
sarukajiin nthi̱'a̱ thi bari'i? 63 Espíritu thi nchegechon ni, ko nthao
xru'in renthe nthao. Ko thi ja'an ndathjo ra, mee Espíritu ko mee thi
nchegechon ni. 64 Aro xra te kanxion ra xro xra dithikaon'a ra.
Ixin Jesús ubenu'e kekaa chujni bagithikaon'a, ko kensen
rukjaago je'e ixin rutse na̱. 65 Ko ndachro:
—Mexinxin ja'an ndathjo ra ixin xru'in chujni nchao tsii ngajin,
ja̱ Ndudana tsiao'a na̱.
66 Are ma'o, tsjé chujni bakao Jesús irue'a na̱ je'e. 67 Kuthimejan
Jesús banchiangi'i thi theyoo chujni bakao ko ndachro:
—¿Akai ja'a ra rinao ra satsji ra?
68 Aro Simón Pedro ndachro:
—Nchana, ¿ngain kensen tsji ná? Je'o thi Suixin nichja nchekjan
ni inaa chujni narua ko xru'in ncha'on tsjexin. 69 Ja'an ná ubithika'on
ná ko nuna ná ixin Suixin thi Cristo, thi Xe'en Ndo Dio, ndo jichon.
70 Jesús ndachro:
—Ja'an kuinchia'a ra ja'a ra xro theyoo ra, ko ixin'a mee, naa ra
chujnii nchiijin ra.
71 Jesús ndachro ji'i ixin Judas Iscariote xe'en Simón, naa thi
theyoo chujni kuinchie'e Jesús ko je'e thi rundachro ixin rutse na̱
Jesús.

Xachoo Jesús bagithikaon'a xan ngain

7 [1] Batho kanxion ncha'on, kuthimejan Jesús bagakji ngain
nunthe Galilea, ixin binao'a kjui Judea ixin ni judío binao na̱
naruguenxon na̱. [2] Ko uchiaon juii thi ncha'on banchechjian ni judío
thi kiai di'in tabernáculos, [3] ko kain xan choo Jesús ndachro xan ngain:
—Dithua'a nthi'i, sathji Judea ixin kain chujni chrji'o sikon na̱
kain thi ja'a nche'e. [4] Ixin are naa chujni rinao ixin icha chujni satsuan
na̱ je'e, je'e xru'in jimao nche'e. Ko ja̱ richunda juachaxin ixin ja'a
nche'e thi na'a dukunxin chujni, tjagu'e chujni kain thi ja'a nche'e.
[5] Jañaa binthendachro xan choo Jesús ixin je'e xan kai
bagithikaon'a xan ngain je'e. [6] Kuthimejan Jesús ndachro:
—Xra thi'a ncha'on ixin kain chujni satsuan na na̱, aro ixin ja'a ra
kexe'o ncha'on jian nchaon. [7] Chujni nunthe ji'i chro'a runingaku'an
ra na̱, aro ja'an ningakunna na̱ ixin ja'an ndathjan na̱ thi jian'a
nche'e na̱. [8] Ja'a ra thji ra ngain kiai mee, aro ja'an xra tsji'a ixin xra
thi'a ncha'on ixin chujni satsuan na na̱.
[9] Kuthimejan are juexin ndachro ji'i, tabithu'e nthi̱'a̱ Galilea.

Jesús kjui ngain thi kiai di'in tabernáculos

[10] Kuthimejan are sabinthekji xan choo Jesús, je'e kai sakjui
ngain kiai mee, ko xru'in chujni ndache ixin jimao kjui. [11] Ko ni
judío, ni baketu'an kjuee na̱ Jesús ngain kiai, ko ndachro na̱:
—¿Thinoo jii xii ji'i?
[12] Ko nthi̱'a̱ ngain kiai tsjé chujni banichja na̱ ixin Jesús, kanxion
na̱ bandachro na̱: "Je'e naa xii jian"; aro ikanxion na̱ ndachro na̱:
"Je'a jian xii yaa ixin ncheye'e xa chujni."
[13] Aro chujni baxraon na̱ banichja na̱ ixin Jesús ngayee icha
chujni ixin baxraguen na̱ ni judío.
[14] Ko are ngusine kiai Jesús bixi'in ni'ngo ko kuexi'in kjuaago
ngain chujni. [15] Ko ni judío kuise'en na̱ ko ndache choo na̱:
—¿Thinoo kuangixin xii ji'i thi anto tsjé nu'e xa ixin xru'in thinoo
kjui xa bikangi xa xroon?
[16] Jesús ndachro ngain na̱:
—Thi ja'an nthakua'an ra je'a thi ja'an nuna, ji'i thi nu'e thi
rua'an na nthi'i. [17] Thi rinao sinche'e thi rinao Ndo Dio, chujni
mee tsunu'e ja̱ thi ritjaago thixin ngain ndo o rinichja thi ja'an
rina'o. [18] Ko thi nichja thi je'e rinao, chujni mee thjee ixin chujni

sinchesaye'e na̱ je'e; aro thi nche'e ixin tsusaye'e thi rua'an je'e,
chujni mee nichja thi ndua ko xru'in thi jian'a jii ngain chujni mee.
19 '¿A je'a Moisés chjaa ra ley? Aro xru'in ra dithikaon ra ley mee.
¿Unda rinao ra su'en ni ra?
20 Ko chujni mee ndachro na̱ ngain Jesús:
—Ja'a chunda naa espíritu jian'a, ¿kensen rinao suen?
21 Jesús ndachro ngain na̱:
—Ja'an bintha'a naa thi na'a bagikunxin ra, ko ja'a ra kuisa'an
ra. 22 Ndua, Moisés kuetu'an ixin kain ni xii rugayee xru'e di'in
circuncisión, (maski je'a je'e thi kuexinxin binche'e ji'i, kuexinxin
ngain ni ndo dachri'a ra icha xrachrjen), ko ja'a ra chje'e ra xru'e xan
xii maski ncha'on nchejuga'a ni. 23 Ko ixin sinche'e ra thi thetu'an
ley bayée Moisés ja'a ra chje'e ra xaxii xru'e maski ngain ncha'on
nchejuga'a ni, ¿unda duñao ra ixin ja'an nthaxruan xii ji'i ngain
ncha'on nchejuga'a ni? 24 Nche'a ra jie̱ inchin ja'a ra xraxaon ra;
nche'e ra jie̱ inchin jikininxin.

Jesús ndachro thinoo juixin

25 Kanxion chujni Jerusalén kuexi'in na̱ ndachro na̱:
—¿Aje'a xii ji'i thi jithjee na̱ ixin suen na̱ xa? 26 Aro tsjexin ra
kexreen jinichja xa ngayee chujni, ko xru'in kensen kayakuen. ¿O ni
judío thetu'an ubithikaon ixin xii ji'i thi Cristo? 27 Aro ja'an ná nua ná
thinoo juixin xii ji'i, ko are tsii Cristo, xru'in chujni tsunu'e thinoo tsixin.
28 Ko are Jesús jitjaago ngaxi'in ni'ngo, je'e seen ndachro:
—¿Ja'a ra chunxin ni ra ko nu'a ra thinoo juixin? Ko ja'an jui'a
ixin ja'an rujina'o, ja'an jui'i ixin thi rua'an na jian ko je'e thi ndua,
ko ja'a ra chunxian'a ra je'e. 29 Ko ja'an chunxin je'e ixin ja'an juixin
ngain je'e, ko je'e ru'an na.
30 Kuthimejan binao na̱ rutse na̱ Jesús, aro binche'a na̱ ixin xra
xethja'a ncha'on ixin rutse na̱. 31 Aro tsjé chujni bithikaon na̱ ngain
je'e, ko ndachro na̱:
—Are tsii Cristo, ¿a xra sinche'e icha tsjé thi na'a dikunxin chujni
ke xii ji'i?

Xi fariseo binao xa rukiaxi'in xa Jesús

32 Xi fariseo bintheki'in xa thi bandachro chujni ixin Jesús, ko
je'e xa ko kanxion xi daana baketu'an ngain icha xi daana rua'an xa
xi bagenda ni'ngo ixin rutse xa Jesús. 33 Kuthimejan Jesús ndachro:

—Ja'an xra sari'i ngajin ra aro ise'a, kuthimejan sarukjan na
ngain thi rua'an na. 34 Ja'a ra tsjee ni ra aro sinchi'a ni ra ixin ja'a ra
chro'a tsji ra thi ja'an sari'i.
35 Kuthimejan ni judío, ni baketu'an kuexi'in na̱ ndache choo na̱:
—¿Thinoo satsji xii ji'i ixin ja'an ná chro'a sinthoo ná xa? ¿A
satsji xa ngain icha ni judío, ni te ngayee chujni griego ko a nthi̱'a̱
tsjaago xa ngain chujni griego? 36 ¿Ke'e ruchro thi ndathjo ná xa:
"Tsjee ni ra aro sinchi'a ni ra ko ja'a ra chro'a tsji ra nthi̱'a̱ thi sari'i"?

Jesús dajon thi jinda nchegechon ni

37 Ngain thi ncha'on thjexin kiai, ncha'on mee ncha'on icha
renthe, ko Jesús bingathjen ko seen ndachro:
—Ja̱ chrujan chujni be'en jinda, tsii ngajin ko si'i nda. 38 Inchin
ndachro ngain Xruen Ndo Dio; thi chujni dithikaon ngajin,
ngain anseen chujni mee rukjan xraa naa thi dachrjeduxin jinda
nchegechon ni.
39 Ji'i ndachro Jesús ixin jinichja ixin Espíritu Santo, thi sayée
kain chujni sithikaon je'e, aro ncha'on mee Espíritu xra jui'a ixin
Jesús xra sakuajin'a ngajni.

Chujni jejee binthexraxaon na̱ ixin Jesús

40 Kanxion ni te ngayee chujni nthi̱'a̱, are kui'in na̱ ji'i, ndachro na̱:
—Ndua xii ji'i thi dayée juajnee Ndo Dio.
41 Ikanxion na̱ ndachro na̱:
—Xii ji'i thi Cristo.
Aro ikanxion na̱ ndachro na̱:
—¿Kexreen tsixin Cristo ngain nunthe Galilea? 42 ¿A je'a ngain
Xruen Ndo Dio ndachro ixin Cristo rugunda sachrjeninxin ngain naa
chujnii rey David?, ko chujni ji'i tsixin Belén, thi kai kjui rajnee
David.
43 Ko jañaa chujni jejee binthexraxaon na̱ ixin Jesús.
44 Ko kanxion na̱ binao na̱ rutse na̱ Jesús ixin rukiaxi'in na̱, aro
xru'in ni tse.

Chujni judío thetu'an bithikaon'a na̱ Jesús

45 Ko xi bagenda ni'ngo kjan xa ngain xi fariseo ko ngain xi daana
thetu'en icha xi daana ko banchiangi xa:
—¿Unda biko'a ra Jesús?

46 Ko xi bagenda ni'ngo binthendachro xa:
—¡Xru'in chujni thian ná nichja jian inchin nichja xii ji'i!
47 Kuthimejan xi fariseo binthendachro xa:
—¿A kai ja'a ra binthaya'a ra xii yaa? 48 ¿A chrujan xi thetuan
ná o xi thetu'en xi fariseo bithikaon xa ngain xii yaa? 49 ¡Na'i! Aro
chujni ruee Jesús chunxin'a na ley, ko Ndo Dio sinche'e jie̱ ngain na̱.
50 Ko Nicodemo, thi kai fariseo ko bitsje'e Jesús naa thie, ndachro:
51 —¿A ley chunda ná nche'e jie̱ ngain naa xii are xra thin'a ná
thi ndachro xa ko jamee rukunua ná ke'e binche'e xa?
52 Kuthimejan je'e xa binthendachro xa:
—¿A ja'a kai naa xii Galilea? Tsje'e ngain Xruen Ndo Dio, ko
tsunu'a ixin xru'in ni bagayée juajnee Ndo Dio juixin Galilea.
53 Kuthimejan kain xa sabinthekji xa nchiandu'a xa.

Nchri dejuaka'o naa xii je'a xixi'i

8 1 Jesús sakjui ngaga'a jna di'in Ntha Olivo. 2 Ko nduexin are
bingasaan, Jesús sakjan ngain ni'ngo ko kain chujni kunchie'en
na̱ ngain, ko je'e tabe'e ko kuexi'in kjuague na̱. 3 Kuthimejan xi
tjaago ley ko xi fariseo binthekia'o xa naa nchrii dinthegithjaxin
xa tajijuaka'o inaa xii, ko binthegake'e xa nchrii ji'i ngusine kain
chujni, 4 ko binthendachro xa ngain Jesús:
—Suixin ke tjaago, nchrii ji'i bithjaxin ná nchra tajijuaka'o nchra naa
xii je'a xixi'i nchra. 5 Ko ley bayée Moisés thetunna ná ixin nasuenxon
ná kunixin xro kain nchrii nche'e jañaa. ¿Suixin, ke'e ndachro?
6 Je'e xa binthendachro xa jañaa ixin ruki'in xa ke'e ruchro Jesús
ko jañaa ruki'in xa thi jian'a runichja je'e ixin rukjangixin xa. Aro
Jesús bisee ko kuexi'in kji̱n ngata'a nunthe kunixin kon raa. 7 Ko
je'e xa tenkua'a xa ko xra banchiangi xa, mexinxin Jesús xendua ko
ndachro ngain xa:
—Kexe'o ra xro tunu'a ra ixin xru'in jian'a nche'e ra, yaa thi sa'o
tsja xro ngain nchra.
8 Ko Jesús kjan bisee ko xra kjan kji̱n ngata'a nunthe. 9 Ko are
kain na̱ kui'in na̱ ji'i, chrjuin'a kunu'e na̱ ko kuexi'in na̱ sakjui na̱
naa na̱ ko naa na̱, ko sa'o binthegachrje ni icha nthaxii, kuthimejan
binthegachrje ni icha chjan ko bithu'e je'o Jesús kunixin thi nchrii.
10 Kuthimejan Jesús xendua ko ixru'in chujni bikon, je'o thi nchrii
tajii nthi̱'a̱. Ko Jesús ndachro ngain nchra:
—¿Thinoo te chujni kjuangi'a? ¿Kja chujni rinao suen?

11 Je'e nchra ndachro nchra:
—Xru'in kensen.
Kuthimejan Jesús ndachro:
—Kai ja'an chro'a su'en, sathji, ko ikjan'a nche'e thi jian'a yaa.

Jesús thi xru'i nchengasaan

12 Jesús kjan nichjee chujni inaa, ko ndachro ngain na̱:
—Ja'an thi xru'i nchengasaan nguixin ngata'a nunthe. Thi chujni ruruena sakji'a ngain thi naxin xe'e, ixin je'e ruchunda thi xru'i sinchekjan inaa chujni narua.
13 Kuthimejan kain xi fariseo ndachro xa ngain Jesús:
—Ja'o rinichja jian ixin ja'o, ko thi rinichja xru'in renthe.
14 Jesús ndachro ngain xa:
—Maski ja'on rinichja ixin ja'an, aro thi rinichja, jaan ndua, ixin ja'an nuna thinoo juixin ko thinoo satsji. Aro ja'a ra nua'a ra thinoo juixin ko kai nua'a ra thinoo satsji. 15 Ja'a ra nche'e ra jie̱ inchin chujni nthi'i ngata'a nunthe, ko ja'an xru'in chujni ntha'a jie̱.
16 Aro ja̱ ntha'a jie̱, ja'an sintha'a jie̱ inchin jikininxin ixin jaon'a ntha'a jie̱, ixin Ndudana, ndo rua'an na ko ja'an, ntha'a ná jie̱.
17 Ngain ley chunda ra jitaxin ixin are yoo chujni xraje'o rundachro, rugunda sithikaon ni chujni te'i. 18 Ja'an nichja thi ndua ixin ja'on, ko Ndudana thi rua'an na kai nichja ndo ixin ja'an.
19 Kuthimejan banchiangi'i xa Jesús:
—¿Thinoo jii Ndudaa?
Jesús ndachro ngain xa:
—Ja̱ ruchunxin ni ra ja'an, kai ruchunxin ra Ndudana.
20 Jesús ndachro ji'i, are tajii ngain thi thjejuxin na̱ tumi ngaxi'in ni'ngo. Aro xru'in chujni tse Jesús ixin rukiaxi'in ixin xra diji'a ncha'on ixin rugiaxi'in.

Jesús ndache chujni ixin chro'a tsji na̱ thi je'e tsji

21 Jesús kjan ndachro ngain na̱ inaa:
—Ja'an satsji ko ja'a ra tsjee ni ra, aro ja'a ra se'en ra ko xru'in ncha'on sanchia ra sitjaña'a ra thi jian'a nche'e ra, mexinxin thi ja'an tsji, ja'a ra chro'a tsji ra.
22 Kuthimejan ni judío ndachro na̱:
—¿A xraxaon xa ixin je'o xa sasige'en xa, mexinxin ndachro xa ixin ja'an ná chro'a tsji ná thi je'e xa tsji xa?

23 Kuthimejan Jesús ndachro ngain na̱:
—Ja'a ra nunthe ji'i ra, aro ja'an juixin nui; ja'a ra nunthe ji'i ra,
aro ja'an je'a nunthe ji'i na. 24 Mexinxin ndathjo ra ixin se'en ra ko
xru'in ncha'on sanchia ra sitjaña'a ra thi jian'a nche'e ra, ixin ja̱
dithikaon'a ra ixin kensen na ja'an inchin undachrjan, ja'a ra se'en
ra ngain thi jian'a nche'e ra.
25 Kuthimejan ndachro na̱:
—¿Kensen ja'a?
Ko Jesús ndachro:
—Undathjo ra kensen na ja'an. 26 Ja'an chunda tsjé thi
rundachrjan ixin ja'a ra ko tsjé jie̱ sintha'a ngajin ra. Aro thi rua'an
na nichja thi ndua, ko thi ja'an nichja ngain chujni nunthe ji'i, mee
thi kuian nichja thi rua'an na.
27 Aro je'e na̱ kuinxin'a na̱ ixin je'e jinichja ixin Ndudee.
28 Mexinxin Jesús ndachro ngain na̱:
—Are ja'a ra rutsi'in ni ra nui, ja'an, thi Xii juixin ngajni,
kuthimejan tsunu'a ra ixin ja'an inchin ndachrjan, ko xru'in ntha'a
inchin ja'on rina'o, ixin ja'an je'o nichja thi kjuagu'na Ndudana.
29 Ko thi rua'an na, jii ngajin, ko je'e thinthuna'a ja'on ixin ja'an
kainxin ncha'on ntha'a inchin je'e rinao.
30 Kuthimejan are Jesús juexin nichja kain ji'i, tsjé chujni
bithikaon ngain je'e.

Ni chujnii Abraham

31 Kuthimejan Jesús ndachro ngain ni judío bithikaon ngain je'e:
—Ja̱ sithikaon ra kainxin ncha'on thi ja'an tjagu'a ra, ja'a ra ndua
rukjan ra chujni sakji ngajin. 32 Ko ruchunxin ra thi ndua, ko thi
ndua itsanchrjanda'a ra sinthe ra xraa thi chujni dinchekji na̱ ngain
naa xi najni.
33 Je'e na̱ ndachro na̱ ngain Jesús:
—Ja'an ná chujni bachrjeninxin Abraham ko xru'in ncha'on kjui
ná xraa chujni dikuchji ngain naa xi najni. ¿Kexreen ndachruxin ja'a
ixin isinthe'a ná xraa chujni dikuchji?
34 Jesús ndachro ngain na̱:
—Ja'an rindathjo ra ndua ixin kainxin chujni nche'e jian'a, chujni
mee xraa dikuchji ngain thi jian'a. 35 Ko naa chujni dikuchji tade'a
ngain nchiandu'a xi najnii kainxin ncha'on; aro naa xe'en xi najni
tade'e xan ngain nchiandu'a ndudee xan kainxin ncha'on. 36 Jamee

ja'an, thi Xe'en Ndo Dio, rithjengijna ra ixin isinthe'a ra xraa chujni
dikuchji ngain thi jian'a. 37 Ununa ixin ja'a ra chujni bachrjeninxin
Abraham, aro rinao ra nasuenxon ni ra ixin rinao'a ra dithikaon
ra thi tjagu'a ra. 38 Ja'an nichja thi kjuagu'na Ndudana ko ja'a ra
nche'e ra thi ndathjo ra ndudaa ra.

39 Je'e na binthendachro na ngain Jesús:

—Ndudana ná Abraham.

Aro Jesús ndachro ngain na̱:

—Ja̱ rukji ra ndua chujni bachrjeninxin Abraham, ja'a ra runche'e
ra thi je'e binche'e. 40 Aro ja'a ra rinao ra nasuenxon ni ra ixin
ndathjo ra thi ndua. ¡Ko Abraham xru'in ncha'on binche'e jañaa!
41 Ja'a ra nche'e ra xraje'o thi nche'e ndudaa ra.

Kuthimejan je'e na̱ ndachro na̱ ngain Jesús:

—Ja'an ná je'a xan diguama ná ixin ja'an ná chunda ná
nakuaxinxon Ndudana ná ko mee Ndo Dio.

42 Kuthimejan Jesús ndachro ngain na̱:

—Ja̱ ndua Ndo Dio rukji ndudaa ra, ja'a ra ruthjuena ni ra ixin
ja'an juixin ngain ndo ko nthi'i ri'i. Jui'a ixin ja'on rujina'o, Ndo
Dio thi rua'an na. 43 ¿Unda thinxin'a ra thi ja'an rindathjo ra? Ja'a
ra thinxin'a ra ixin rinao'a ra thi'in ra juajnana. 44 Ja'a ra ndudaa
ra nchiijin, ko ja'a ra rinao ra sinche'e ra thi rinao ndudaa ra. Ko
nchiijin naduexon chujni ko ji'i ubanche'e are nakuexinxion be'e
kain ko ningaku'en thi ndua ixin ngain je'e xru'in thi ndua jii. Are
je'e nichja thi ndua'a, jinichja ixin je'o, ixin je'e nichja juxon thi
ndua'a ko je'e ndudee kainxin chujni nichja thi ndua'a. 45 Aro ja'an
nichja thi ndua ko ja'a ra dithikaon'a ni ra. 46 ¿Kexe'e ra xro nchao
tjaago ixin ja'an bintha'a thi jian'a? Ko ja̱ ndachrjan thi ndua, ¿unda
dithikaon'a ni ra? 47 Ko thi xe'en Ndo Dio, xan mee thi'in thi nichja
ndo, aro ja'a ra je'a xe'en ndo ixin rinao'a ra thi'in ra ndo.

Jesús ko Abraham

48 Kuthimejan ni judío ndachro na̱:

—Ja'an ná ndachrjan ná ndua ixin ja'a naa chujni samaritano ko
chunda naa espíritu jian'a.

49 Jesús ndachro ngain na̱:

—Ja'an xru'in espíritu jian'a chunda. Ko ja'an nthasayaa
Ndudana, aro ja'a ra chrjuin'a nichja ra ixin ja'an. 50 Ja'an rinao'a
tsusayana, aro Ndo Dio rinao ixin ja'an tsusayana ko je'e ndo nche'e

ndo jie̱. 51 Ja'an ndua rindathjo ra ixin thi chujni nche'e thi ja'an
ndachrjan, chujni mee xru'in ncha'on se'en na̱.
52 Kuthimejan chujni judío binthendachro na̱ ngain Jesús:
—Jai nuna ná ixin ja'a chunda naa espíritu jian'a, Abraham ko
kain chujni bagayee juajnee Ndo Dio ndabinthege'en na̱, ko ja'a
ndachro: “Thi chujni nche'e thi ja'an ndachrjan, chujni mee xru'in
ncha'on se'en.” 53 ¿A ja'a icha renthe ke Ndudana ná Abraham, ndo
ndabe'en? Ko kain ni bagayee juajnee ndo binthege'en na̱. ¿A ja'a
tunu'a icha renthe ke ni te'i?
54 Jesús ndachro ngain na̱:
—Ja̱ ja'on tsusayana, thi juasaaya sayaa xru'in renthe, aro thi
nchesayana mee Ndudana, thi ndachro ra ixin Diua ra. 55 Ja'a ra
chunxin'a ra ndo, aro ja'an, jaan, chunxin ndo. Ko ja̱ rundachrjan ixin
chunxin'a ndo, ja'an runthayaxon xraa ja'a ra. Aro ja'an chunxin ndo,
ko ntha'a thi ndachro ndo. 56 Abraham, thi ndo dachri'a ra xrachrjen,
anto chee ixin ja'an ruji'i ngain nunthe ji'i, ko je'e bikon ko anto chee.
57 Kuthimejan ni judío binthendachro na̱ ngain Jesús:
—Ja'a xra chunda'a yoo kan ko the nano, ¿kexreen ndachruxin
ixin bikon Abraham?
58 Jesús ndachro ngain na̱:
—Ja'an ndua rindathjo ra ixin icha sa'o ke Abraham, ja'an ubari'i.
59 Kuthimejan kuaa na̱ xro ixin ruxrangii na̱ Jesús, aro je'e tabema
ko bachrjexin ni'ngo.

Jesús binchexrue'en naa xii bagikon'a

9 1 Are jidatho Jesús bikon naa xii bagikon'a ixin jañaa guan xa.
2 Ko chujni bakao Jesús banchiangi'i na̱ ko ndachro na̱:
—Suixin ke tjaago, ¿kensen binche'e jian'a, a je'e xa o ni ndu'a
xa ixin chro'a dikon xa?
3 Jesús ndachro:
—Je'a je'e xa binche'e xa chrujan thi jian'a o ni ndu'a xa. Jañaa
guan xa ixin ngain xa ruxraguxin thi nchao nche'e Ndo Dio. 4 Are
xra jii ncha'on, rugunda sintho'o ná xree thi rua'an na nthi'i, ixin
utsii thie are chujni ichro'a sinche'e na̱ xra. 5 Ko ixin ja'an xra ri'i
nthi'i ngain nunthe, ja'an thi xru'i na nchengasaan nguixin nunthe.
6 Are juexin ndachro Jesús kain ji'i, je'e kuinthji ndathee ngata'a
nunthe ko binchechjian nchetja'o, ko kuinga nche nganito kon thi
xii bagikon'a. 7 Kuthimejan ndachro Jesús ngain thi xii mee:

—Thji ngain thi di'in Siloé, thi jiria jinda, ko tunthi nda ngakon.
(Ko Siloé ruchro “Thi rua'an na̱”).
Thi bagikon'a mee kjui ko bikunthi jinda, ko are kjan, unchao
bikon. 8 Kuthimejan kain chujni bechunxin ko ni bagikon ixin je'e
bagikon'a, binthendachro na̱:
—¿Aje'a xii ji'i xi baganchiaga'a tumi?
9 Kanxion na̱ ndachro na̱:
—Jaan, je'e xa.
Ikanxion na̱ ndachro na̱:
—Na'i, je'a xa, aro inchin jitsje'e xii mee, jitsje'e xii ji'i.
Aro xi bagikon'a ndachro xa:
—Jaan, ja'an.
10 Kuthimejan kjan ndachro na̱:
—¿Kexreen binche'e ixin ja'a unchao dikon?
11 Je'e xa ndachro xa:
—Thi xii di'in Jesús binchechjian xa nchetja'o ko kuinga xa nche
nganito kon, ko ndachjejin na xa: “Anchee, thji ngain thi di'in Siloé
thi jiria jinda ko tunthi nda ngakon.” Mexinxin ja'an kjui, ko are
kunthi nda, ja'an unchao bikon.
12 Kuthimejan ndachro na̱:
—¿Thinoo jii xii yaa?
Ko je'e ndachro:
—Nuna'a.

Xi fariseo tsjé banchiangi xa ngain xi bagikon'a

13 Kuthimejan bikao na̱ je'e thi bagikon'a ngain xi fariseo,
14 ixin Jesús binchechjian nchetja'o ko binchexrue'en kon thi xii
bagikon'a ngain thi ncha'on nchejuga'a ni. 15 Mexinxin xi fariseo kai
banchiangi'i xa je'e thi xii bagikon'a ixin kexreen je'e unchao dikon.
Ko je'e ndachro:
—Kuinga xa nchetja'o nganito kon, ko kunthi jinda ko unchao
dikon.
16 Ko kanxion xi fariseo ndache choo xa:
—Xii ji'i je'a Ndo Dio rua'an xa ixin nchesaye'a xa ncha'on
nchejuga'a ni.
Ko ikanxion xa ndachro xa:
—¿Kexreen naa xii nche'e jian'a nchao sinche'e xa thi bukon ná?

Mexinxin bagithikauen'a choo xa thi bandache choo xa. 17 Ko
kjan xa banchiangi'i xa inaa je'e thi bagikon'a, ko ndachro xa:
—¿Ko ja'a ke'e ndachro ixin thi xii binchexrue'en kon?
Ko je'e ndachro:
—Ja'an ndachrjan ixin xii mee naa thi dayée juajnee Ndo Dio.
18 Aro chujni judío bagithikaon'a na̱ ixin xii mee bagikon'a xa ko
ixin jai unchao dikon xa, mexinxin bayẹ̱e xa ni ndu'a je'e thi xii
bagikon'a, 19 ko banchiangi xa:
—¿Aji'i xi tsi'a ra, xi ja'a ra ndachro ra ixin are kunkji'i xa
bagikon'a xa? ¿Ko kexreen jai unchao dikon xa?
20 Ko ni ndu'a xii mee ndachro na̱:
—Nuna ná ixin ji'i xi tsi'na ná ko bagikon'a xan are kunkji'i xan,
21 aro nuna'a ná kexreen jai unchao dikon xan ko nuna'a ná kensen
binchexrue'en jmakon xan. Danchiangi'i ra xan, uchunda xan tsjé
nano ko je'e xan unchao rundathjo ra xan.
22 Ni ndu'a thi bagikon'a jañaa ndachro na̱ ixin baxraguen na̱
ni judío, ixin ni judío udikjauthexin choo na̱ ixin kexe'o chujni
rundachro ixin Jesús thi Cristo ko Ndo Dio rua'an, chujni ji'i sengixin
na̱ ngaxi'in ni'ngo. 23 Mexinxin ni ndu'a je'e thi bagikon'a ndachro
na̱: “Utsjé nano chunda xan, danchiangi'i ra xan.”
24 Ko xi fariseo kjan bayẹ̱e xa thi xii bagikon'a, ko ndachro xa:
—Ndachjejin ni ra thi ndua ngathexin kon Ndo Dio ixin ja'an ná
nuna ná ixin xii yaa nche'e xa thi jian'a.
25 Ko thi bagikon'a ndachro:
—Ja̱ nche'e xa jian'a, yaa ja'an nuna'a, ja'an je'o nuna ixin ja'an
bagikon'a ko jai udikon.
26 Ko je'e xa kjan xa banchiangi xa inaa ko ndachro xa:
—¿Ke'e binche'e xa ngajin? ¿Kexreen binche'e xa ixin
binchexrue'en xa jmakon?
27 Je'e thi bagikon'a ndachro:
—Undathjo ra, aro thin'a ra thi ndathjo ra, mexinxin, ¿unda rinao
ra ixin rukjan rundathjo ra inaa? ¿Akai rinao ra rukjan ra chujni
ruee je'e xa?
28 Kuthimejan je'e xa chrjuin'a nichja xa ngain je'e thi bagikon'a
mee, ko ndachro xa ngain:
—Ja'a rue'e xii yaa, aro ja'an ná dithika'on ná Moisés. 29 Ja'an ná
nuna ná ixin Ndo Dio nichja ndo ngain Moisés, aro xii yaa nuna'a ná
thinoo juixin xa.

30 Thi xii bagikon'a ndachro xa:
—Ji'i thi chrjuin, ixin ja'a ra nua'a ra thinoo juixin xa, aro ja'an
binchexrue'en xa jmakon na. 31 Ja'an ná nua ná ixin Ndo Dio thin'a
ndo chujni nche'e jian'a, aro jaan thi'in ndo chujni nchesaye'e ko
nche'e thi rinao ndo. 32 Xru'in ncha'on kui'in ni ixin naa chujni nchao
runchexrue'en jmakon naa chujni bagikon'a ixin jañaa kunkji'i. 33 Ja̱
xii ji'i je'a ngain Ndo Dio rukixin xa, je'e xa chro'a runche'e ji'i.
34 Ko xi fariseo binthendachro xa:
—Ja'a kunkji'a ngakjan thi jian'a, ¿ko jai rinao sinchekuanna ni
ra ixin Ndo Dio?
Ko bengixin na̱ ngain ni'ngo.

Chujni chunthia'a Cristo te na̱ inchin thi dikon'a

35 Jesús kunu'e ixin bengi na̱ thi xii bagikon'a mee, ko are betan
ndachro ngain:
—¿Adithikaon ja'a ngain Xe'en Ndo Dio?
36 Ko je'e thi bagikon'a mee ndachro:
—Ndachjejin na kensen mee, ixin ja'an sithika'on ngain.
37 Jesús ndachro:
—Ja'a ubikon, ko mee thi ritjao.
38 Kuthimejan je'e thi xii bagikon'a bethuxin nthajuchji'i ngain
Jesús ko ndachro:
—Nchana Jesús, jaan dithika'on ngajin.
39 Kuthimejan ndachro Jesús:
—Ja'an jui'i ngain nunthe ji'i ixin sintha'a jie̱, ko chujni dikon'a
nchao sikon na̱, ko chujni dikon isikon'a na̱.
40 Ko nthi̱'a̱ binthe kanxion xi fariseo ngain Jesús ko are kui'in xa
ji'i, bintheganchiangi xa ko ndachro xa:
—¿A ja'an ná kai dikon'a ná?
41 Jesús ndachro ngain xa:
—Ja̱ ja'a ra rugikon'a ra, xru'in thi jian'a runche'e ra. Aro ixin ja'a
ra ndachro ra ixin dikon ra, mexinxin ja'a ra xra nche'e ra thi jian'a.

Jesús, thi jian thingaria kuleko

10 1 'Ndua rindathjo ra, ixin thi che'e dixinxin'a no thi dixinxin
kuleko ixin ujee thi dixinxin. 2 Aro thi dixinxin ngain thi
dixinxin kuleko, je'e mee thi thingaria ba. 3 Thi jinda thi dixinxin
kuleko danthjee ixin dixi'in thi thingaria ba, ko je'e daye̱e ba inchin

di'in ba ko je'e ba datsuan ba thee ko dantsje ba. [4] Ko are uthjexin
dantsje kain kue, je'e ditau'en ba nthi'á ko ruee ba ixin datsuan ba
thee. [5] Ko rue'a ba chujni chunxin'a ba, icha jian sathinge'e ba ixin
chunxin'a ba thee chujni mee.
[6] Jesús kuekin ji'i ngain xi fariseo, aro je'e xa binthekinxin'a xa.

Jesús thi jian thingaria kuleko

[7] Kuthimejan Jesús kjan ndache xa:
—Ndua rindathjo ra ixin ja'an thi nthadijexin thi dixinxin kuleko.
[8] Kainxin chujni juii icha sa'o ke ja'an, chujni mee thi che'e, aro kuleko
rue'a ba na̱. [9] Ja'an thi nthadijexin thi dixinxin kuleko, ko thi chujni
sixi'in ngajin, chujni mee ja'an nthakjan na̱ inaa chujni narua. Ko chujni
mee inchin naa kuleko sixi'in ko sachrje ko sithja ba kachji sine ba.
[10] ’Thi che'e je'o thii ixin thee ko naduenxon chujni ko nchexanthe
kain thi jii, aro ja'an jui'i ixin chujni rukjan na̱ inaa chujni narua, ko
xru'in sitje'en na̱. [11] Ja'an thi chujni jian thingaria kuleko, ko thi jian
thingaria kuleko xrajon de'en ixin je'e ba, [12] aro thi thjenge'e na̱ 'na ixin
thingaria kuleko, are dikon thii kundanixra, je'e sathinga ko tathinthu'e
ba ixin je'a kulekue, ko kundanixra duen ba ba ko tunchjekee ba.
[13] Ko thi dacha ixin thingaria kuleko, ndusen'a ixin je'e ba.
[14] ’Ja'an thi jian thingaria kuleko ko ja'an chunxin kulekuna, ko
je'e ba chunxin na ba ja'an, [15] jañaa inchin Ndudana chunxin na ndo
ja'an, ko ja'an chunxin je'e ndo, ko ja'an xrajon na se'en na ixin
kulekuna. [16] Kai chunda ikanxion kuleko ko je'a nthi'i theaxi'in ba
ko rugunda sikian ba, ko tsi'in ba thana ko rukjan ba nakua taajo ko
nakua thi tsingaria ba.
[17] ’Ndudana thjuena ndo, ixin ja'an xrajon na se'en na ko rukjan
sarichon inaa. [18] Xru'in kensen nchao santsjena thi richunxin, ixin
ja'on ruxrajon na se'en na. Ko ja'an chunda juachaxin sajon thi
richunxin ko kai chunda juachaxin rukjan tsaa thi richunxin. Ko ji'i
thi kuetunna Ndudana.
[19] Ko are ni judío kui'in na̱ kain ji'i, je'e na̱ kjan bithikauen'a
choo na̱ inaa. [20] Tsjé na̱ ndachro na̱:
—Je'e xa chunda xa naa espíritu jian'a ko ndadixinga xa, ¿unda
thi'in ra thi ndachro xa?
[21] Aro ikanxion na̱ ndachro na̱:
—Xru'in chujni chunda espíritu jian'a nchao runichja jañaa.
¿Anchao naa espíritu jian'a sinchexrue'en jmakon chujni dikon'a?

Chujni judío baye'a na̱ Jesús

22 Ko are mee kunithjaue kin ko ngain rajna Jerusalén chujni
judío tenchesaye'e na̱ thi kiai xraxaunxin na̱ thi ncha'on kunchaon
ni'ngo. 23 Ko Jesús tarede'e ngain ni'ngo mee ngain thi dixinxin ni
di'in Salomón. 24 Ko chujni judío bisiandajin na̱ Jesús ko ndachro na̱:
—¿Kesa sinchenuna ni ra?, ja̱ ja'a thi Cristo ndachjejin ra jaxon.
25 Jesús ndachro ngain na̱:
—Ja'an undathjo ra ko ja'a ra bithikaon'a ra, aro thi ja'an ntha'a,
ntha'a kunixin juachaxiin Ndudana ko thi ntha'a tjaago kensen na
ja'an. 26 Ko ja'a ra dithikaon'a ra, ixin ja'a ra je'a kulekuna ra.
27 Kulekuna thi'in ba thana ko ja'an chunxin ba ko je'e ba rue'na
ba. 28 Ja'an nthagechon ba ko xru'in ncha'on sitjaan ba, ko xru'in
kensen santsjenanxin ba ngaa rana. 29 Ndudana thi chjana ba ko je'e
ndo thetu'an ndo kain, ko xru'in kensen santsjexin ndo ba ngaa raa
ndo. 30 Ndudana ko ja'an je'o nakua ná.
31 Kuthimejan chujni judío kjan na̱ kuaa na̱ xro ixin ruxrangii na̱
Jesús. 32 Ko Jesús ndachro ngain na̱:
—Ja'an bintha'a tsjé thi jian ngathexin kon ra kunixin
juachaxiin Ndudana; ko ndachjejin ni ra, ¿kexe'e thi jian bintha'a
ruxranginanxin ni ra xro?
33 Ko chujni judío ndachro na̱:
—Ja'an ná ruxrangia'a ra xro ixin thi jian nche'e, ja'an ná
ruxrangi'a ra xro ixin thi jian'a nichja ixin Ndo Dio, ixin ja'a je'o naa
xii, aro ja'a ndachro ixin ja'a Dio.
34 Kuthimejan Jesús ndachro ngain na̱:
—Ngain Xruen ley Ndo Dio ndachro: “Ja'a ra dio ra.” 35 Ja̱ Ndo
Dio banchegi'in dio chujni bayée juajnee ndo, ko ja'an ná chro'a
rundachro ná na'i ngain thi jitaxin Xruen ndo. 36 Ko ja̱ Ndo Dio
kuinchie'e na ko rua'an na nthi'i ngata'a nunthe, ¿unda ndachro ra
ixin ja'an nichja jian'a ixin Ndo Dio je'o ixin ndachrjan: “Ja'an Xe'en
Ndo Diona”? 37 Ja̱ xru'in thi nche'e Ndudana rintha'a, dithikaon'a ni
ra ja'an. 38 Aro ja̱ ntha'a kain thi nche'e Ndudana, dithikaon ra ngain
thi ntha'a ja'an, maski dithikaon'a ni ra ja'an, ko jañaa tsunu'a ra ko
sithikaon ra ixin Ndudana jii ndo ngajin na ko ja'an ri'i ngain ndo.
39 Ko kjan binao na̱ rutse na̱ ixin rukiaxi'in na̱ Jesús, aro je'e
sakuinge'e na̱.

40 Ko kjan Jesús inaa tuenxin nda Jordán, thi banchegithexin
Juan chujni are icha sa'o ko nthi̱'a̱ tabithu'e. 41 Tsjé chujni kjui ngain
Jesús ndache choo na̱:
—Jaan ndua, maski Juan xru'in chujni binchexrue'en inchin xii
ji'i, aro kain thi nichja ixin xii ji'i, jaan ndua.
42 Ko nthi̱'a̱ tsjé chujni bithikaon na̱ ngain Jesús.

Ndabe'en Lázaro

11 1 Be'e naa xii bi'in Lázaro ko anto beni'i xa, ko rajnee xa di'in
Betania, xraje'o rajnee María ko Marta, xan choo Lázaro.
2 Ko xraje'o María ji'i thi kuinthjithe ndaxrajni ngata'a ruthee Jesús
ko binchexemanxin kunixin xrajaa. 3 Kayui nchrii mee rua'an nchra
juajna ngain Jesús ko ndachro nchra:
—Nchana, xi thjue'e suixin ni'i xa.
4 Are Jesús kui'in ji'i, ndachro:
—Chin ji'i senxin'a Lázaro, chin ji'i ruxraguxin juachaxiin Ndo
Dio ko thi juachaxin chunda ja'an, thi Xe'en ndo.
5 Ko Jesús anto bathjue'e Marta, María ko Lázaro. 6 Ko maski
Jesús kunu'e ixin Lázaro beni'i, je'e xra tabithu'e iyoo ncha'on nthi̱'a̱
thi be'e. 7 Kuthimejan ndachro Jesús ngain ni bakao:
—Chjin ná Judea inaa.
8 Ko thi chujni bakao ndachro na̱:
—Suixin ke tjaago, chujni judío xra se'a binao na̱ naruguenxon
na̱ suixin kunixin xro, ¿ko xra rinao tsji nthi̱'a̱ inaa?
9 Jesús ndachro:
—¿Andua'a ixin ncha'on nchengasaan theyoo hora? Thi chrji are
jii ncha'on tunthengixin'a ixin jii xruii ncha'on, 10 aro thi chrji thie
tunthengixin ixin xru'in xru'i jii.
11 Ko Jesús xra ndachro:
—Lázaro, xi jian dakji'o ná, tajijua xa aro ja'an tsji sinthaxingamaa
xa.
12 Kuthimejan ni bakao Jesús ndachro na̱:
—Nchana ná, ja̱ tajijua xa, a tuin tsuxrue'en xa.
13 Aro thi binao Jesús rundachro, mee ixin Lázaro undadige'en.
Ko kain chujni bakao Jesús xraxaon na̱ ixin je'e jinichja ixin ndua
je'o tajijua Lázaro. 14 Kuthimejan Jesús nduaxin ndachro ngain na̱:
—Lázaro undabe'en. 15 Ko ja'an cha'na ixin bari'a nthi̱'a̱, ixin
jañaa ja'a ra sithikaon ra ngajin na. Aro chjin ná sitsje'e ná Lázaro.

16 Kuthimejan Tomás, thi banchegi'in na̱ xan Kuata, ndachro
ngain icha chujni bakao Jesús:
—Chjin ná kai ixin se'en ná ngain Jesús.

Jesús thi nchexechon chujni

17 Are biji Jesús nthi̱'a̱, je'e kui'in ixin Lázaro ubechunda noo
ncha'on jixrabaa. 18 Rajna Betania be'e nii kilómetro ngain rajna
Jerusalén. 19 Mexinxin tsjé chujni judío bitsje'e Marta ko María ixin
binchesuji na̱ nchrii te'i ixin be'en Lázaro, xichoo nchra. 20 Are
Marta kunu'e ixin Jesús jithii, je'e bachrjexin nchia ixin bichuenxin
Jesús ngatja nthi'á, aro María ndabithu'e ngaxi'in nchia. 21 Ko Marta
ndachro ngain Jesús:
—Nchana, ja̱ suixin rugari'i nthi'i, rugen'a xan chian. 22 Aro jai
nuna ixin kain thi Suixin sanchie'e Ndo Dio, je'e ndo ruchjaa ndo.
23 Jesús ndachro:
—Xan choo rukjan xan sechon xan.
24 Ko Marta ndachro:
—Ja'an nuna ixin rukjan xan sechon xan are ruxechon kainxin ni
ndadige'en, ngain thi ncha'on are ndatsjexin nunthe.
25 Ko Jesús ndachro:
—Ja'an thi ruxechunxin kainxin chujni, ko ja'an thi nthakjan na̱
inaa chujni narua. Thi chujni dithikaon na ja'an, maski ndadige'en
na̱, je'e na̱ ruxechon na̱. 26 Ko kain chujni jichon ko dithikaon ngajin
na, chujni mee rukjan na̱ inaa chujni narua ko xru'in ncha'on tsjexin.
¿Adithikaon ji'i?
27 Marta ndachro:
—Nchana, jaan dithika'on ixin Suixin thi Cristo, thi Ndo Dio
ndachro ixin rukii ngata'a nunthe ko thi kai Xe'en ndo.

Jesús tsjanga ngakee chinthi'i Lázaro

28 Are Marta juexin ndachro ji'i, kjui bigaye̱e María, ko jimao
ndachro ngain María:
—Xi tjaago, nthi'i jii xa ko daya'a xa.
29 Are María kui'in ji'i, jaikua bingathjen ko kjui bitsje'e Jesús.
30 Jesús xra bithu'e ngade'e rajna, thi betanxin Marta. 31 Are ni judío
bikon na̱ ixin María jaikua bingathjen ko bachrje, thi ni tate nthi̱'a̱
ixin jinchesuji na̱, ruee na̱ María ixin xraxaon na̱ ixin María sarukji
ngain thi jixrabaa Lázaro ixin rutsjangaxin xan nthi̱'a̱.

32 Are biji María thi jii Jesús, bethuxin ngakee ruthee Jesús, ko
ndachro:
—Nchana, ja̱ suixin rugari'i nthi'i, xan chian rugen'a xan.
33 Are Jesús bikon ixin María ko kain chujni judío bikao tetsjanga
na̱ kai, Jesús bechiin ko anto suji juachjaon kunu'e ngain anseen.
34 Kuthimejan Jesús banchiangi ko ndachro:
—¿Thinoo kjuabaa ra Lázaro?
Ko je'e na̱ ndachro na̱:
—Xrakui, sitsje'e.
35 Ko Jesús tsjanga. 36 Ko ni judío ndachro na̱:
—Tsjexin ra, kexreen anto thjue'e xa Lázaro.
37 Ko ikanxion na̱ ndachro na̱:
—Xii ji'i binchexrue'en jmakon thi xii bagikon'a, ¿unda xru'in
binche'e xa ixin rugen'a Lázaro?

Lázaro xechon

38 Jesús kjan kunu'e juachjaon, ko je'e kunchie'en ngain thi
jixrabaa Lázaro, ngain naa thi dikinchrjado'o na̱ jna ko jiree naa
xro. 39 Jesús ndachro:
—Dinthjian ra xro.
Ko Marta, nchri choo Lázaro, ndachro nchra ngain Jesús:
—Nchana, uchunda noo ncha'on jixrabaa xan ko uxra xan.
40 Aro Jesús ndachro:
—¿Andathjo'a ixin ja̱ sithikaon ngajin na, ja'a sikon juachaxiin
Ndo Dio?
41 Kuthimejan binthjian na̱ xro mee. Ko Jesús tsje'e ngajni ko
ndachro:
—Suixin Ndudana, thexruxi'an ixin kui'in thi ja'an ndachrjan.
42 Ja'an nuna ixin kainxin ncha'on thi'in thi ja'an ndachrjan, aro
ndachrjan ji'i ixin chujni te nthi'i sithikaon na̱ ixin Suixin rua'an na
ja'an.
43 Ko are Jesús juexin ndachro ji'i, je'e kuyao suji:
—¡Lázaro, dachrjexin yaa!
44 Ko je'e bachrje ko nguixin raa ko ruthee jisiandajin naa manta,
ko ngakon jisia inaa manta. Ko Jesús ndachro:
—Dantsje'e ra manta ko tanchrjanda ra satsji.

Chujni kjuathexin na̱ ixin suen na̱ Jesús

(Mt. 26:1-5; Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2)

45 Tsjé chujni judío be'e ngain María bithikaon na̱ ngain Jesús ixin
thi binche'e je'e. 46 Aro ikanxion na̱ kjui na̱ ngain xi fariseo ixin kuekiin
na̱ xa thi binche'e Jesús. 47 Kuthimejan xi fariseo ko xi daana thetu'en
icha xi daana bayẹe xa kain chujni nche'e jiẹ ko binthendachro xa:
—¿Ke'e sintho'o ná? ¡Xii ji'i atho tsjé thi na'a dikunxin ni nche'e
xa! 48 Ja̱ tsanchrjanda ná xa xra sinche'e xa jañaa, kainxin chujni
sithikaon na̱ ngain xa. Ko tsii ni romano ko tsuxanthe na̱ ningua ná
ko suen na̱ kain chujni nunthe'a ná.
49 Aro naa xi daana icha renthe ko baketu'an ngain nano mee
bi'in Caifás ko je'e xa ndachro xa:
—Ja'a ra xru'in nu'a ra. 50 ¿Anua'a ra ixin icha jian ixin se'en
nakua xii ke se'en kainxin chujni nunthe'a ná?
51 Aro Caifás ndachro'a ji'i ixin je'o xraxaon, thi ku'en ixin je'e
kjui xi daana icha renthe ngain nano mee, mexinxin Ndo Dio
binchenichja je'e ko jañaa nichja ixin Jesús ruge'en ixin chujni judío.
52 Ko jeo'a ixin chujni judío, kai ixin chujnii ndo dichjekee nguixin
nunthe. 53 Ko ngain ncha'on mee kuexinxin kjuathexin ni thetu'an
ixin naruguenxon na̱ Jesús.
54 Mexinxin Jesús ibakji'a ngayee ni judío ko bachrjexin rajna
Judea ko sakjui chiaon ngain naa jna xru'in jii, chiaon ngakee rajna
di'in Efraín, thi bithu'e je'e kunixin kain chujni bakao.
55 Are uchiaon rukii kiee ni judío di'in pascua, tsjé chujni jejee
rajna sakjui na̱ Jerusalén ixin bakurua na̱ ngain Ndo Dio. 56 Ko kjuee
na̱ Jesús, ko are tate na̱ ngain ni'ngo banchiangi'i choo na̱:
—¿Ke'e xraxaon ra? ¿Atsii Jesús ngain kiai ji'i?
57 Xi fariseo ko kain xi daana baketu'an ngain icha xi daana
ukuetu'an xa ixin kexe'o chujni rukunu'e thinoo jii Jesús, rukjaago
na̱ ixin rutse na̱ Jesús ko rukiaxi'in na̱.

Naa nchrii kuinthjithe ndaxrajni Jesús

(Mt. 26:6-13; Mr. 14:3-9)

12 1 Inkjaon ncha'on bithjaan ixin rukii kiai di'in pascua, are
biji Jesús ngain rajna Betania, thi be'e nchiandu'a Lázaro, thi
ndabe'en ko Jesús binchexechon. 2 Ko nthi̱'a̱ binchechjian na̱ thi

bineka'o na̱ Jesús are utsukjin. Ko Marta bajon bine na̱ ko Lázaro
tabe'e ngain nthanchaon thi be'e Jesús. 3 Kuthimejan María juia'o
inchin rio'o litro ndaxrajni dikunchjianxin juxon tsjo di'in nardo,
ko ndaxrajni ji'i anto renthe nda. Ko María kuinthjithe nda ruthee
Jesús, kuthimejan binchexemanxin kunixin xrajaa. Ko nguixin
ngaxi'in nchia kunkaxrajni nda. 4 Kuthimejan nichja Judas Iscariote,
xi tsi'i naa thi bi'in Simón, ko Judas kai kjui naa thi theyoo chujni
bakao Jesús ko thi rugajon Jesús ixin rutse na̱, ko ndachro:
5 —¿Unda kuchji'a ndaxrajni ji'i ixin anto renthe nda inchin
tsjexin dacha naa thi nche'e xra nguixin nano, ko tumi mee nchao
rukjengijnanxin ná chujni nua?
6 Aro Judas ndachro'a ji'i ixin ndua rukaxin juachjaon chujni
nua, je'e jañaa ndachro ixin je'e naa thi che'e. Ko je'e bechunda
thi bengachjian tumii ni bakao Jesús, ko nthi̱'a̱ bakakua tumi
bagunde'e. 7 Mexinxin Jesús ndachro:
—Tanchrjanda nchra ixin je'e nchra kuenchji'an nchra ndaxrajni
ji'i ixin sunda ngain ncha'on ruxrabaa na. 8 Chujni nua kainxin
ncha'on sinthechunda ra na̱ ngaya'a ra, aro ja'an kainxin'a ncha'on
sari'i ngaya'a ra.

Chujni kjuathexin na̱ ixin ruguen na̱ Lázaro

9 Tsjé chujni judío kunu'e na̱ ixin Jesús be'e ngain rajna Betania,
ko je'e na̱ binthekji na̱ nthi̱'a̱, aro jeo'a ixin bitsje'e na̱ Jesús, kai kjui
na̱ ixin bitsje'e na̱ Lázaro, thi binchexechon Jesús. 10 Aro xi daana
baketu'an icha xi daana kjuathexin xa ixin kai naruguenxon xa
Lázaro 11 ixin thi ku'en Lázaro, tsjé chujni judío ibagithikaon'a na̱ xi
daana ko icha bagithikaon na̱ Jesús.

Jesús biga'a rajna Jerusalén

(Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Lc. 19:28-40)

12 Tsjé chujni dikji Jerusalén ngain thi kiai di'in pascua, ko
nduexin kunu'e na̱ ixin Jesús rugiji ngain rajna mee.
13 Mexinxin je'e na̱ kunchrijin na̱ kajne ko bichuenxin na̱ Jesús
ngatja nthi'á, ko suji ndachro na̱:
—¡Thjengijna ni ra jai, ja'a thi binthanchaon Ndo Dio ko jui'i
kunixin juachaxiin ndo, ja'a thi rey thetu'en chujni Israel!

14 Ko Jesús bithja naa kuluchuchjan ko beta'a ba, inchin jitaxin
ngain Xruen Ndo Dio:
15 Xraon'a ja'a, rajna Sión;
tsjexin ixin juii thi Rey thetu'an ja'a
ko jita'a naa kuluchuchjan.
16 Are nakuexinxion, chujni bakao Jesús kuinxin'a na̱ thi jitu'en
ji'i, ko are Jesús sakjui ngajni, kuthimejan kuinxin na̱ thi jitaxin
ngain Xruen Ndo Dio ixin Jesús ruku'en ji'i.
17 Ko kain chujni binthe ngain Jesús, bakekin na̱ kexreen je'e
kuetu'en Lázaro bachrjexin chinthi ixin binchexechon ngayexin ni
ndadige'en. 18 Mexinxin tsjé chujni bachrje na̱ bachu'en na̱ Jesús
ngatja nthi'á ixin kunu'e na̱ thi binche'e ngain Lázaro. 19 Aro xi
fariseo ndache choo xa:
—Tsjexin ra, jañaa ixru'in sintho'o ná ixin kain chujni saruee na̱
je'e.

Kanxion chujni griego thjee na̱ Jesús

20 Ngayee chujni kjui Jerusalén ixin banchesaaya na̱ ngain kiai,
kai be'e nchin ni griego. 21 Ko chujni te'i kunchie'en na̱ ngain Felipe,
thi juixin rajna Betsaida nunthe'e Galilea, ko binchetse'en na̱ ñao ko
ndachro na̱:
—Nthatsa'an ra ñao suixin, rina'o ná sikon na̱ Jesús.
22 Ko Felipe kjui bindache Andrés, kuthimejan kayui na̱ bindache
na̱ Jesús. 23 Ko Jesús ndachro:
—Ujuii ncha'on ixin tsusayana ja'an, thi Xii juixin ngajni. 24 Ja'an,
ndua rindathjo ra ixin ja̱ naa nuatrigo setsingata'a jinche ko sen'a
nua, xru'in tsu'en nua, aro ja̱ nua mee ndase'en nua, rukjan suan
anto tsjé nuanchjan. 25 Thi je'o thjee ixin jian se'e ngata'a nunthe ji'i,
ndase'en. Aro thi chujni xraxaon ixin renthe'a ngain nunthe ji'i ko
dithikaon na, chujni ji'i rukjan inaa chujni narua. 26 Ja̱ chrujan chujni
rinao sinche'e xrana, ruruee na, ko thi ja'an sari'i, nthi̱'a̱ se'e je'e kai.
Ko thi chujni sinche'e xrana, Ndudana sinchesaye'e ndo chujni mee.

Jesús ndachro ixin ndase'en

27 'Jai anto suji juachjaon tunu'e ansenna, ¿Arundathjan Ndudana:
"Tanchrjanda'a na satho tangi ngain hora ji'i"? ¡Na'i, ixin mee
juixin ja'an! 28 Icha nchao rundathjan: "Ndudana, ¡nchegundana
ixin tsusayaxin!"

Kuthimejan ngajni kui'in ni naa thee thi ndachro:
—Ja'an ubinthasaya'a, ko rukjan na sinthaya'a inaa.
29 Ko thi tsjé chujni be'e nthi̱'a̱ kui'in na̱ tha juixin ngajni ko
ndachro na̱ ixin bathe ko ikanxion na̱ ndachro na̱:
—Naa ángel nichjee Jesús.
30 Kuthimejan Jesús ndachro ngain na̱:
—Thi tha kui'in ra jui'a ixin ja'an, juii ixin ja'a ra. 31 Jai Ndo
Dio sinche'e jie̱ ngain nunthe ji'i, ko nchiijin thi thetu'an nunthe ji'i
sinchetjaan juachaxiin. 32 Ko are chujni satsiin na na̱ nganito ntha
cruz, ja'an sintha'a ixin kainxin chujni sithikaon na na̱ ngajin.
33 Ko ja'in kjuaguxin Jesús ixin kexreen ruge'en. 34 Aro chujni
ndachro na̱ ngain Jesús:
—Ja'an ná kuian ná thi jitaxin ngain ley, ixin Cristo sechon
kainxin ncha'on. ¿Kexreen ndachruxin ja'a ixin thi Xii juixin ngajni
rugunda rutsiin na̱ nganito ntha cruz? ¿Ko kensen mee, thi Xii juixin
ngajni?
35 Kuthimejan Jesús ndachro ngain na̱:
—Xra ikanxion ncha'on se'e ngaya'a ra xru'i sinthangasa'an ra,
mexinxin dakji ra ngain xru'i mee. Ko jañaa rutse'a ra thi naxin xe'e
ixin thi chrji ngain thi naxin xe'e nue'a thinoo thji. 36 Ko are xra ri'i
ngajin ra, inchin xru'i nchengasaan, dithikaon ra ngain xru'i, ko
rukjan ra xe'en xru'i nchengasaan.
Ko are juexin ndachro Jesús ji'i, je'e sakjui ko tabeme'e na̱.

Chujni judío bithikaon'a na̱ Jesús

37 Maski Jesús binche'e ngathexin kon chujni anto tsjé thi xra na'a
bagikunxin na̱, aro bithikaon'a na̱ ngain je'e, 38 Ko ja'in bikuenxin
thi dikji̱n Isaías, thi bagayee juajnee Ndo Dio, are ndachro:
—Nchana, ¿kensen bithikaon juajnaa ná?
¿Ko kensen kjuagu'e juachaxian?
39 Aro chujni bithikaon'a na̱, ixin kai dikji̱n Isaías ja'in:
40 Ndo Dio banchekajin na̱
ko banchecha anseen na̱,
ixin sikunxin'a na̱ kunixin jmakon na̱,
ko tsinxin'a na̱ ixin anseen na̱,
ko tsi'a na̱ ngajin ixin tsuxrue'en na̱.
41 Isaías ndachro kain ji'i ixin je'e bikon juachaxiin Jesús, mexinxin
banichja ixin Jesús.

42 Ko maski kain ji'i ku'en, tsjé ni judío ko kai tsjé ni baketu'an
bithikaon na̱ Jesús. Aro je'e na̱ bandachro'a na̱ ngayee chujni ixin
baxraon na̱ rugengixin na̱ na̱ ngain ni'ngo. 43 Ixin je'e na̱ icha
bathjue'e na̱ thi chrjuin banichja chujni ixin je'e na̱, ko bagaye'a na̱
thi chrjuin thixin ngain Ndo Dio.

Thi nichja Jesús sinche'e jie̱ ngain chujni

44 Jesús nichja suji ko ndachro:
—Thi chujni dithikaon ngajin, jeo'a ngajin dithikaon, kai
dithikaon Ndudana thi rua'an na. 45 Thi dikon na ja'an, kai dikon thi
rua'an na. 46 Ja'an, thi xru'i nchengasaan, jui'i ngata'a nunthe, ko
kain thi dithikaon na ja'an, se'a ngain thi naxin xe'e. 47 Thi chujni
thi'in thi ndachrjan ko dithikaon'a, je'a ja'an rintha'a jie̱ ngain
chujni mee, ixin ja'an jui'a ixin sintha'a jie̱ ngain chujni nunthe ji'i,
ja'an jui'i ixin sinthakjan na̱ inaa chujni narua. 48 Thi chujni rinao'a
ruena ko dithikaon'a thi ja'an ndachrjan, chujni mee uchunda thi
sinche'e jie̱. Ixin thi ja'an nichja mee thi sinche'e na̱ jie̱ ngain thi
ncha'on are kain ndatsjexin. 49 Ko ja'an nichja'a inchin ja'on rina'o,
Ndudana, ndo rua'an na, kuetunna thi ja'an rundachrjan ko thi
ja'an tsjagua chujni. 50 Ko nuna ixin thi thetu'an Ndudana, mee thi
nchekjan ni inaa chujni narua ko xru'in ncha'on tsjexin. Mexinxin
thi ja'an ndachrjan, rindachrjan inchin Ndudana ndachjejin na.

Jesús kjueen ruthee chujni bakao

13 1 Ko are ujitunchiaon thi kiai di'in pascua, kai Jesús ubenu'e
ixin ujitunchiaon thi ncha'on ixin je'e tsinthu'e nunthe ji'i ko
satsji ngain Ndudee. Ko je'e anto thjue'e chujni bakao ngain nunthe
ji'i ko je'e kjuague na̱ thi anto thjue'e na̱ are juexin kain.
2 Ko are xra thexin'a jine na̱, nchiijin ubake'e ngain anseen Judas
Iscariote, xi tsi'i Simón, ixin rugajon Jesús. 3 Ko Jesús ubenu'e ixin
Ndo Dio, chjee ndo kainxin juachaxin ixin ruketu'an kain thi jii, ko
benu'e ixin ngain ndo juixin ko ngain ndo satsji inaa. 4 Ko Jesús
bingathjenxin ngain nthanchaon ko binthjianma luntho jitsaa ko
bithedunga naa luntho xemanxin ni. 5 Kuthimejan kuekia jinda ngain
naa chikuthe ko kuexi'in kjueen ruthee ni bakao ko binchexemanxin
ruthee na̱ kunixin luntho jithedunga.
6 Ko are urukjeen ruthee Pedro, Pedro ndachro:
—Nchana, ¿a suixin sikjeen ruthena?

7 Jesús ndachro:
—Jai ja'a thinxin'a thi rintha'a, aro kuthimejan tsinxin.
8 Aro Pedro ndachro:
—Xru'in ncha'on sithunanxin ixin Suixin sikjeen ruthena.
Jesús ndachro:
—Ja̱ sithuaxin'a ixin ja'an tsjeen ruthea, ja'a chro'a sari'i ngajin.
9 Simón Pedro ndachro:
—Jeo'a ruthena dikjeen; kai dikjeen rana ko jana.
10 Aro Jesús ndachro:
—Thi chujni nandaa ditsinda je'o rugunda tsjeen ruthee, ixin nguixin urua. Ja'a ra urua ra maski je'a kain ra.
11 Ko je'e ubenu'e kensen rugajon ngain chujni ningaku'en, mexinxin ndachro, kainxin'a ra urua ra.
12 Ko are ujuexin kjueen ruthee kain na̱, je'e kjan betsaa lunthue, ko kjan tabe'e ngain nthanchaon ko ndachro ngain na̱:
—¿Athinxin ra thi juexin bintha'a ngajin ra? 13 Ja'a ra nchegi'in ni ra, “Thi Tjaago” ko “Nchana ná” ko nchao ndachro ra, ixin mee ndua. 14 Ja̱ ja'an Nchaa ra ko Thi Tjagu'a ra, ko kjueen ruthea ra, mexinxin kai ja'a ra rugunda tsje'en choo ruthea ra. 15 Ja'an ukjuagu'a ra kexreen sinche'e ra, nche'e ra xraje'o thi ja'an bintha'a ngajin ra. 16 Ndua thi rundathjo ra, xru'in thi nche'e xra thetu'an icha ke xi najnii, ko xru'in ni dikao naa juajna icha tsetu'an ke thi rua'an ixin bikao juajna mee. 17 Ja̱ thinxin ra ji'i Ndo Dio sinthachaon ra are sinche'e ra, thi kuinxin ra.
18 ’Ja'an rinichja ji'i aro je'a ixin kain ra, ja'an nuna kensen kuinchiaa. Aro rugunda tsu'en thi jitaxin ngain Xruen Ndo Dio, thi ndachro: “Thi jine niuthja ngajin na sankaxin na ruthee.” 19 Jai ndathjo ra ji'i ixin are utsu'en ji'i, ja'a ra sithikaon ra ixin ja'an thi Cristo. 20 Ja'an ndua rindathjo ra, ixin chujni sayée thi ni ja'an rurua'an, kai ja'an sayena na̱, ko thi sayena ja'an, sayée thi rua'an na ja'an.

Jesús ndachro ixin Judas sajon ngain chujni ningaku'en

(Mt. 26:20-25; Mr. 14:17-21; Lc. 22:21-23)

21 Are Jesús juexin ndachro ji'i, je'e kunu'e naa juachjaon anto suji, ko ndachro:
—Ja'an ndua rundathjo ra ixin naa ra xro te ra nthi'i sajon na ngain chujni ningakunna.

22 Ko chujni bakao Jesús kuexi'in tsje'e choo na̱ aro nue'a na̱ ixin
kensen jinichja Jesús. 23 Naa ni theyoo bakao Jesús, thi anto thjue'e,
je'e mee tajikee Jesús. 24 Ko Simón Pedro raa ndachexin thi tajikee
Jesús, ixin sanchiangi'i kensen mee. 25 Kuthimejan thi tajikee Jesús
banchiangi:
—Nchana, ¿ixin kensen rinichja yaa?
26 Jesús ndachro:
—Thi ja'an ruchja'a rio'o niuthja sinthatjao.
Ko are juexin binchetjao niuthja bajon nio ngain Judas Iscariote,
xi tsi'i Simón. 27 Ko are Judas bine niuthja mee, nchiijin icha bixi'in
ngain juaxraxauen Judas. Kuthimejan Jesús ndachro:
—Jaikua nche'e thi sinche'e.
28 Aro xru'in ni binthe ngain nthanchaon kuinxin na̱ ixin unda
jañaa ndachro Jesús. 29 Aro ixin Judas bakenchji'an tumii ni bakao
Jesús, mexinxin kanxion na̱ xraxaon na ixin Jesús chrujan jindache
Judas ixin ruke'na thi rugunda ngain kiai o rugajon nchin tumi
ngain chujni nua. 30 Ko are Judas juexin bine niuthja mee, je'e
bachrjexin nthi̱'a̱. Ko uthie.

Inaa thi narua kuetu'an Jesús

31 Are Judas bachrje, Jesús ndachro:
—Jai ja'an, thi xii juixin ngajni, jai tsusayana ko Ndo Dio
tsusaye'e ixin ja'an. 32 Ko ja̱ Ndo Dio tsusaye'e ixin ja'an, kai je'e
ndo sinche'e ndo ixin tsusayana ja'an, ko utuin sinche'e ndo ji'i.
33 Ja'a ra xan nchinnchinchjan'na, ja'an ndathjo ra ixin ise'a sari'i
ngajin ra. Ko ja'a ra tsjee ni ra, aro xraje'o thi ndathjan ni judío,
ndathjo ra ja'a ra jai: Ja'a ra chro'a tsji ra thi ja'an tsji. 34 Ji'i inaa
thi narua rithetu'an ra, ixin ruthjue'e choo ra, jañaa inchin ja'an
thjua'a ra. 35 Ja̱ ndua ruthjue'e choo ra, jañaa kain chujni tsunu'e na̱
ixin ja'a ra ndua chujni ruena.

Pedro rundachro ixin chunxin'a Jesús

(Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Lc. 22:31-34)

36 Simón Pedro banchiangi'i Jesús:
—Nchana, ¿thinoo sekji?
Ko Jesús ndachro:
—Thi ja'an tsji jai, ja'a chro'a rurue'na, aro kuthejan nchao rurue'na.

37 Kuthimejan ndachro Pedro:
—Nchana, ¿unda chro'a rurua'a jai? Ja'an nchao se'en na ixin suixin.
38 Jesús ndachro:
—¿Andua se'en ixin ja'an? Ja'an ndua rindathjo ixin xra rutsje'a kunthaxichia ko ja'a uninxin nthi'a rundachro ixin chunxin'a na.

Je'o Jesús thi dikao ni ngain Ndo Dio

14 1 Tsje'a ncha'on batho ko Jesús ndachro ngain chujni bakao:
—Ta'a ra juachjaon ko chunthia ra Ndo Dio ko kai chunthia ni ra ja'an. 2 Ko ngain nchiandu'a Ndudana anto tsjé thi sinthe ra jii, ja̱ je'a jañaa rukji, ja'an urundathjo ra. Mexinxin ja'an tsji sinthachjian thi sinthe ra. 3 Ko are utsjexin sinthachjian, rukjan na si'i inaa ko satsji ra ngajin ixin thi ja'an sari'i, kai ja'a ra sinthe ra. 4 Ja'a ra unu'a ra thinoo tsji, ko uchunxin ra nthi'á rurue'e ra.
5 Ko Tomás ndachro:
—Nchana ná, nuna'a ná thinoo sekji, ¿kexreen uchunxinxin ná nthi'á?
6 Jesús ndachro:
—Ja'an thi nthi'á na, ko thi ndua, ko thi nchegechon ni ko xru'in kensen nchao tsii ngain Ndudana ja̱ je'a ixin ja'an. 7 Ja̱ uchunxin ni ra ja'an, kai uchunxin ra Ndudana, ko jai uchunxin ra ndo ixin ubikon ra ndo.
8 Felipe ndachro:
—Nchana, tjagu'na ni ra ndo, ko kunixin ma'o usithika'on ná.
9 Jesús ndachro:
—Felipe, utsjé ncha'on ri'i ngajin ra, ko ¿xra chunxin'a na? Thi chujni bikon na̱ ja'an, kai bikon Ndudana. ¿Unda xra ndachro: “Tjagu'na ra ndo”? 10 ¿Adithikaon'a ixin ja'an ri'i ngain Ndudana ko je'e ndo jii ndo ngajin? Kain thi ja'an rindathjo ra, rindathjo'a ra inchin ja'on rina'o, Ndudana, ndo jii ngajin, je'e ndo, ndo nche'e ndo kain. 11 Dithikaon ni ra ixin ja'an ri'i ngain ndo ko je'e ndo jii ndo ngajin na, ja̱ je'a jañaa, dithikaon ni ra ixin thi dikon ra ntha'a. 12 Ja'an ndua rindathjo ra, thi chujni dithikaon ngajin, kai sinche'e na̱ thi ja'an ntha'a, ko xra icha yeye thi sinche'e na̱ ixin ja'an tsji ngain Ndudana. 13 Ko kain thi sanchie'e ra Ndudana kunixin juachaxinna, ja'an ruchja'a ra ixin Ndudana tsusaye'e ndo ixin thi ja'an ntha'a. 14 Ja̱ chrujan sanchia ra kunixin juachaxinna, ja'an sintha'a.

Jesús ndachro ixin rurua'an Espíritu Santo

15 'Ja̱ thjue'na ni ra, dithikaon ra thi ja'an rithetu'an. 16 Ko ja'an
sinthatsaan ñao Ndudana ixin rurua'an ra ndo inaa thi tsjengijna
ra ko se'e kainxin ncha'on ngajin ra. 17 Ko mee Espíritu Santo, thi
tjaago thi ndua, ko chujni dithikaon'a ngajin chro'a sayée na̱ Espíritu
ji'i ixin dikon'a na̱ ko chunxin'a na̱. Aro ja'a ra, jaan chunxin ra
je'e ixin jii ngajin ra ko kainxin ncha'on se'e ngajin ra. 18 Ja'an
tsinthua'a ra ja'o ra, ja'an rukjan na si'i ngajin ra. 19 Tuin, chujni
isikon'a na na̱ ja'an, aro ja'a ra sikon ni ra, ko ixin ja'an richon kai
ja'a ra sinthechon ra. 20 Ngain ncha'on mee ja'a ra tsunu'a ra ixin
ja'an ri'i ngain Ndudana, ko ja'a ra te ra ngajin, ko ja'an ri'i ngajin
ra. 21 Thi chujni chunxin ko dithikaon thi ja'an thetu'an, chujni mee
thi thjue'na, ko thi thjue'na kai Ndudana ruthjue'e ndo, ko kai ja'an
ruthjuaa ko ruxraago na ngain chujni mee.

22 Kuthimejan inaa Judas, je'a thi Judas Iscariote, ndachro:

—¿Unda je'o ruxraago suixin ngajin ná ko je'a ngain icha chujni?

23 Jesús ndachro:

—Thi chujni thjue'na sithikaon thi ja'an ndachrjan, ko Ndudana
ruthjue'e ndo, ko si'i ná sinthe ná ngain chujni mee. 24 Thi chujni
thjuena'a, chujni mee dithikaon'a na̱ thi ja'an ndachrjan, ko thi
juajna ja'an ndachrjan je'a juajnana, mee juajnee Ndudana thi
rua'an na.

25 'Ja'an rindathjo ra kain ji'i, ixin xra ri'i ngajin ra, 26 Aro
Espíritu Santo, thi rurua'an Ndudana kunixin juachaxinna, mee thi
tsjengijna ra, ko tsjagu'a ra kain thi ndua ko sinthaxraxaon ra kain
thi ja'an ndathjo ra.

27 'Ja'an tsinthua ngajin ra thi chrjuin tunu'e ansean ra. Aro
je'a inchin chrjuin tunu'e anseen chujni nchexruxi'in thi jian'a jii
ngata'a nunthe ji'i. Mexinxin ta'a ra juachjaon ko xraon'a ra. 28 Ja'a
ra ukui'in ra are ja'an ndachrjan ixin ja'an satsji, aro rukjan na
ngajin ra inaa. Ja̱ thjue'na ra, ja'a ra rucha'a ra ixin ja'an satsji thi
jii Ndudana ixin je'e ndo icha jié juachaxin chunda ndo ke ja'an.
29 Ja'an urindathjo ra kain ji'i ko are siku'en, ja'a ra sithikaon ra.

30 'Ichro'a rundathjo ra icha, ixin ujuii thi thetu'en chujni
dithikaon'a ngajin. Maski je'e xru'in juachaxin chunda ixin tsetunna.
31 Aro chujni nguixin nunthe rugunda tsunu'e na̱ ixin ja'an thjuaa

Ndudana ixin ja'an ntha'a je'o thi je'e ndo kuetunna ndo. Ko dingathjen ra ko satsjixin ná nthi'i.

Jesús thi ndua ntha uva

15 [1] 'Ja'an thi ndua ntha uva, ko Ndudana thi nche'e xra ngain ntha. [2] Ko kain chaan ntha uva dajon'a thuchjuin, Ndudana tsunchrijin ntha, ko kain chaan ntha dajon thuchjuin Ndudana sincherua ntha ixin sajon ntha icha thuchjuin. [3] Ko ja'a ra ukurua ra ixin thi juajna ja'an kjuagu'a ra. [4] Ko dinthe ra ngajin na ko ja'an sari'i ngajin ra. Jañaa inchin naa chaan ntha uva chro'a sajon thuchjuin, ja̱ jitsexin'a nganito ntha jieto, jañaa ja'a ra kaxon chro'a sinche'e ra thi jian, ja̱ sinthe'a ra ngajin.

[5] 'Ja'an ntha uva na ko ja'a ra chaan ntha, ko thi chujni de'e ngajin na ko ja'an ngain je'e, je'e dajon tsjé thuchjuin, aro ja̱ sachrjendana ni ra xru'in sinche'e ra. [6] Ko thi de'a ngajin na, je'e xraa chaan ntha xru'in xree ke ndadanka na̱ ko dixema, ko thjejo na̱ ko tja na̱ ngathe xru'i ixin che ntha.

[7] 'Ko ja̱ sinthe ra ngajin ko thi ndathjo ra se'e ngain ansean ra, nchao danchia ra kain thi sinao ra ko sayé'e ra. [8] Ko Ndudana tusaye'e ndo are ja'a ra dajon ra tsjé thuchjuin, ko tjaago ra jian ixin ndua ja'a ra ruena ni ra. [9] Jañaa inchin Ndudana thjue'na ndo, jañaa kai thjua'a ra, mexinxin thinthue'a ra thi ja'an anto thjua'a ra. [10] Ja̱ dithikaon ra thi ja'an thetu'an ra, yaa ruchro ixin ja'a ra thinthue'a ra thi ja'an thjua'a ra, jañaa inchin ja'an dithika'on thi thetunna Ndudana ko je'e ndo thjue na ndo.

[11] 'Ja'an ndathjo ra kain ji'i ixin rucha'a ra inchin cha'na ja'an, ko ruxethjaxin thi rucha'a ra. [12] Ko ji'i thi thetu'an ja'an, ixin ruthjue'e choo ra, inchin ja'an thjua'a ra. [13] Ko thi anto thjue'e choo ni, mee xraago are xrajon ni se'en ni ixin thi jian xrakao ni. [14] Ja'a ra chujni jian dakji'an, ja̱ sithikaon ra thi ja'an thetu'an. [15] Ja'an isinthagin'a ra ni nche'e xrana ixin thi nche'e xra nue'a ke'e nche'e xi najnii. Aro ja'an nthagi'in ra chujni jian dakji'an ixin kain thi kuian ngain Ndudana, ja'an binthanu'a ra. [16] Ja'a ra kuinchiena'a ni ra, ja'an thi kuinchia'a ra ja'a ra ko kuetu'an ra thji ra ko nche'e ra xraa chaan ntha uva dajon tsjé thuchjuin, ko thuchjuin mee see tsunchrje'en tho. Ko jañaa kain thi sanchie'e ra Ndudana kunixin juachaxinna, je'e ndo ruchjaa ra ndo. [17] Ko ji'i thi ja'an thetu'an ra: Thjue'e choo ra.

Chujni ningaku'en nạ̱ Jesús kunixin chujnii

18 ’Jạ̱ chujni nunthe ji'i, thi ni dithikaon'a ngajin na ningaku'an
ra, xraxaon ra ixin ja'an icha sa'o baningakunna nạ̱ ke ja'a ra. 19 Ko
jạ̱ rukji ra chujni dithikaon'a ngajin na, chujni jañaa nche'e ruthjua'a
ra nạ̱ inchin thjue'e nạ̱ chujnii nạ̱, aro ja'a ra ije'a chujni yaa, ixin
ja'an kuinchia'a ra ixin sithikaon ra, mexinxin chujni dithikaon'a
ningaku'an ra nạ̱. 20 Xraxaon ra thi ja'an ndathjo ra: “Thi nche'e
xra thetuan'a icha ke xi najnii.” Jạ̱ ja'an ningakunna nạ̱, kai ja'a ra
runingaku'an ra nạ̱, ko jạ̱ kui'in nạ̱ thi ja'an ndathjan nạ̱ kai tsi'in nạ̱
thi ja'a ra rundache ra nạ̱. 21 Ko jamee sintha'a ra nạ̱ ixin ruena ni ra
ja'an, ko jañaa nche'e nạ̱ ixin chunxin'a nạ̱ thi rua'an nạ̱ ja'an.
22 ’Jạ̱ ruji'a ja'an ko xru'in rundathjan nạ̱, xru'in thi jian'a
ruchunxin nạ̱. Aro jai ixru'in rundachro nạ̱ ixin nche'e nạ̱ thi jian'a
23 ixin thi chujni ningakunna, kai ningaku'en nạ̱ Ndudana. 24 Ko jạ̱
xru'in ncha'on runtha'a ngayee nạ̱ thi xru'in inaa chujni nche'e, je'e
nạ̱ ruchunxin'a nạ̱ thi jian'a, aro je'e nạ̱ ubikon nạ̱ kain thi bintha'a,
ko maski jamee, xra ningakunna nạ̱ ja'an ko ningaku'en nạ̱ Ndudana.
25 Aro ji'i tu'en ixin ruxethjaxin thi jitaxin ngain ley chunda nạ̱, ko
ja'in ndachro: “Baningakunna nạ̱ ko xru'in banthakian nạ̱.”
26 ’Ja'an rurua'an je'e thi tsjengijna ra ko thi dantsje'e juachjaon
ngain ansean ra. Je'e mee thi Espíritu thixin ngain Ndudana ko
tjaago thi ndua. Ko Espíritu mee thi sinthakua'an ra thi ndua ixin
ja'an. 27 Ko kai ja'a ra runichja ra ixin ja'an, ixin ja'a ra binthe ra
ngajin are nakuexianxion kain xra.

16 1 Ko Jesús ndachro ngain chujni bakao:
—Kain ji'i ndathjo ra ixin tsinthue'a ra thi chunthia ni ra.
2 Ixin chujni sengixin ra nạ̱ ngain ni'ngo, ko tsii ncha'on are kexe'o
chujni nasuenxon ra nạ̱ ixin ruxraxaon nạ̱ ixin jañaa tenchesaye'e nạ̱
Ndo Dio. 3 Ko ja'in sinche'e nạ̱ ixin je'e nạ̱ chunxin'a na nạ̱ ja'an
ko chunxin'a nạ̱ Ndudana. 4 Ja'an rindathjo ra kain ji'i ixin are tsii
ncha'on mee, ja'a ra ruxraxaon ra ixin ja'an undathjo ra kain ji'i.

Thi nche'e Espíritu Santo

’Ja'an ndathjo'a ra kain ji'i are sa'o ixin ja'an xra bari'i ngajin
ra. 5 Aro jai ja'an rukjan na ngain thi rua'an na, ko xru'in ra xro
danchiangina ni ra: “¿Thinoo sekji?” 6 Aro ixin nchingo ndathjo ra
ji'i, ja'a ra anto ndabinthechi'in ra ngain ansean ra. 7 Aro ndua

rindathjo ra, icha jian ixin ja'a ra, ja̱ ja'an satsji. Ixin ja̱ satsji'a, tsi'a
Espíritu Santo ixin tsjengijna ra, aro ja̱ satsji, ja'an rurua'an tsii
ngajin ra. 8 Are Espíritu Santo tsii, je'e sinchegikon chujni ixin kensen
jinche'e thi jian'a, ko sinchegatsuan na̱ thi jian ko sinchekunu'e
na̱ kensen sayée jie̱ sinche'e Ndo Dio. 9 Ko chujni tsunu'e na̱ ixin
tenche'e na̱ thi jian'a ixin dithikaon'a na na̱ ja'an, 10 ko chujni
tsunu'e na̱ thi nthi'á jian ixin ja'an satsji thi jii Ndudana, ko ja'a ra
isikon'a ni ra. 11 Ko chujni tsunu'e na̱ ixin Ndo Dio sinche'e jie̱ ngain
na̱ ixin nchiijin thi thetu'en na̱ ugue'en jie̱.

12 'Ko xra tsjé jii thi rundathjo ra, aro ja'a ra chro'a tsinxin ra
jai. 13 Aro Espíritu Santo, thi nichja thi ndua, tsii ko je'e tsjagu'a ra
kain thi ndua ixin je'e runichja'a inchin je'e rinao, je'e rundachro
je'o thi tsi'in ngain Ndudana ko je'e sinthanu'a ra kain thi siku'en.
14 Ko je'e sinchesayana ixin je'e sinthagatsuan ra kain thi ndua
sayée ixin ja'an. 15 Kain thi chunda Ndudana kai ja'an thetu'an,
mexinxin ja'an ndachrjan ixin Espíritu Santo sayée thi ja'an chunda
ko sinthagatsuan ra.

Satho juachjaon ko tsii thi chrjuin tunu'e anseen ni

16 'Ise'a ko ja'a ra isikon'a ni ra, aro se'a ko rukjan ra sikon ni ra
inaa.

17 Kuthimejan kanxion chujni bagakao Jesús banchiangi'i choo
na̱ ko ndachro na̱:

—¿Ke'e ruchro: "Thi ise'a ko isikon'a ni ra, aro se'a ko rukjan
ra sikon ni ra inaa", ko kai are ndachro, "ixin ja'an satsji ngain
Ndudana"?

18 Ko xrandachro na̱:

—¿Ke'e ruchro thi "ise'a"? Ixin ja'an ná nuna'a ná ixin ke'e
jinichja.

19 Jesús kunu'e ixin je'e na̱ binao na̱ ruganchiangi'i na̱ ke'e ruchro
ji'i, ko Jesús ndachro ngain na̱:

—¿A xra tedanchiangi'i choo ra, ixin ndachrjan: "Ise'a ko isikon'a
ni ra, aro se'a ko rukjan ra sikon ni ra inaa"? 20 Ja'an ndua rindathjo
ra, ixin ja'a ra rutsjanga ra ko tsa ra juachjaon ko chujni dithikaon'a
ngajin na ruchee na̱. Maski ja'a ra sinthechi'in ra, aro thi techi'in
ra ndarukjan thi anto ruchee ni. 21 Are naa nchrii utunkji'i xe'en,
thiin nchra ixin utsunkji'i xan, ko are utunkji'i xan, ndatjañe'e nchra
thi kuiin nchra, ixin anto chee nchra ixin guan naa xan xichjan.

22 Xraje'o jañaa jitu'an ra jai ixin techi'in ra, aro ja'an rukjan na
ko sikon ra, ko ja'a ra rucha'a ra, ko xru'in kensen santsja'a ra thi
rucha'a ra yaa.
23 'Ngain ncha'on mee ixru'in sanchiangi'na ni ra. Ja'an nduaxin
rundathjo ra ixin kain thi sanchie'e ra Ndudana kunixin juachaxinna,
jaan ruchjaa ra ndo. 24 Ko ja'a ra xra xru'in danchia ra kunixin
juachaxinna; danchia ra ko sayé'e ra, ko jañaa ruxethjaxin thi rucha'a ra.

Jesús bacha ngain kain thi jian'a jii ngata'a nunthe

25 'Ja'an ndathjo ra jai kunixin tsjé thi baku'en ko je'a jian thinxin
ra, aro tsii ncha'on are ja'an irundathjo'a ra kunixin thi baku'en, ixin
ja'an rundathjo ra thi jian tsinxin ra ixin Ndudana. 26 Ngain ncha'on
mee ja'a ra sanchia ra ngain Ndo Dio kunixin juachaxinna, ko ja'an
rindachrjan'a ixin ja'an thi sinthatsaan ñao Ndudana ixin ja'a ra,
27 ixin je'e ndo thjua'a ra ndo, ixin ja'a ra thjuena ni ra ko bithikaon
ra ixin ja'an juixin ngain ndo. 28 Ja'an juixin ngain Ndudana ko jui'i
ngata'a nunthe ji'i, aro jai tsinthua nunthe ixin sarukjan na ngain
Ndudana.
29 Ko chujni bagakao Jesús ndachro na̱:
—Anchee, thianxin ná thi rinichja, ko irinichja'a ixin thi baku'en.
30 Anchee, thianxin ná ixin Suixin nu'a kain, ko irugunda'a ixin inaa
chujni sanchiangi'a na̱, mexinxin dithika'on ná ixin Suixin juixin
ngain Ndo Dio.
31 Jesús ndachro ngain na̱:
—¿Anchee audithikaon ni ra? 32 Tsje'e ra, ujuii ncha'on ixin ja'a
ra ruchjeke'e ra ko satsji ra thi ja'a ra sinao ra, ko tatsinthuna ni
ra ja'on. Aro jaon'a ri'i, ixin Ndudana jii ndo ngajin na. 33 Ja'an
rindathjo ra kain ji'i ixin chrjuin tsunu'e ngain ansean ra ixin ja'a ra
te ra ngajin. Ixin ngain nunthe ji'i sinthechunda ra juachjaon, aro
cha'a ra, ixin ja'an kuixinna ngain thi thetu'an nunthe ji'i.

Jesús nchetse'en ñao Ndo Dio ixin chujni bakao

17 1 Are Jesús juexin ndachro kain ji'i, je'e tsje'e ngajni ko
ndachro:
—Suixin Ndudana, ubinkee horana, ko nchesayana ja'an thi Xa'an
ixin ja'an kai sinthasaya'a. 2 Suixin chjana juachaxin ixin tsetu'an
ngain chujni jii nguixin nunthe, ko sinthakjan na̱ inaa chujni narua
ko xru'in ncha'on se'en na̱ ixin Suixin bechjana na̱. 3 Ko thi rukjan na̱

inaa chujni narua ko xru'in ncha'on se'en na̱, ji'i tsu'en are satsuan na̱ Suixin, thi ndua nakuaxinxon Ndo Dio, ko ja'an thi Cristo, thi Suixin rua'an nthi'i ngata'a nunthe.

4 ’Ja'an binthasaya'a Suixin nthi'i ngata'a nunthe, ko juena bintha'a thi Suixin kuetunna. 5 Ko jai nchesayana ngathexin kon Suixin, ko chjana xraje'o juachaxin barichunda ngajin are xrabe'a nunthe.

6 ’Thi chujni Suixin kuinchie'e nthi'i ngata'a nunthe, ko bechjana, ja'an binthagatsuan na̱ kensen Suixin. Ko ni te'i kjui chujnia, ko Suixin bechjana na̱ ko je'e na̱ bithikaon na̱ juajnaa Suixin. 7 Ko jai unu'e na̱ ixin kainxin thi Suixin bechjana, juixin ngajin. 8 Ko ja'an chja'a na̱ juajna Suixin bechjana, ko je'e na̱ bayée na̱ juajna, ko kuinxin na̱ jian ixin ja'an bachrjexin ngajin ko bithikaon na̱ ixin suixin rua'an na.

9 ’Ja'an nthatsa'an ñao ixin je'e na̱, ja'an rinthatsan'a ñao ixin kainxin chujni jii ngata'a nunthe, ja'an rinthatsa'an ñao ixin chujni Suixin bechjana, ixin chujni mee chujnia Suixin. 10 Kain chujnina kai chujnia Suixin, ko ja'an kusayana ixin je'e na̱.

11 ’Ja'an ise'a sari'i nthi'i ngata'a nunthe ixin rukjan na ngajin Suixin, ndo thjen ngajni, aro je'e na̱ sithu'e na̱ nthi'i ngata'a nunthe. Nthatsa'an ñao, darinda na̱ kunixin juachaxian, ixin je'e na̱ kainxin ncha'on ruxraxaon na̱ inchin nakua chujni, jañaa inchin Suixin ko ja'an, nakua ná. 12 Ko kain ncha'on bari'i ngain na̱, ja'an barinda na̱ kunixin juachaxian, ko barinda na̱ jian ko xru'in ni bitjaan, je'o bitjaan thi bikininxin rugitjaan, ixin jañaa xethjaxin thi Xroon dikji̱n na̱ juajnaa Suixin.

13 ’Aro jai rukjan na ngajin ko rindachrjan ji'i ixin xra ri'i nthi'i ngata'a nunthe ko ruchee na̱ inchin ja'an cha'na. 14 Ja'an chja'a na̱ juajnaa Suixin, aro chujni dithikaon'a ngajin ningaku'en na̱ chujnia ná, ixin chujnia ná ije'a nunthe ji'i na̱, jañaa inchin ja'an je'a nunthe ji'i na. 15 Ja'an rinthatsan'a ñao ixin satsjiuxin na̱ nunthe ji'i, je'o rinthatsa'an ñao ixin thjengijna na̱ ko tanchrjanda'a na̱ ixin nchiijin sincheye'e na̱. 16 Ko je'e na̱, ije'a nunthe ji'i na̱, inchin ja'an kai je'a nunthe ji'i na. 17 Dantsjendaxin na̱ ngain kain thi jian'a kunixin thi ndua Suixin ndachro, ixin juajnaa Suixin mee thi ndua. 18 Jañaa inchin Suixin rua'an na ngayee chujni nunthe ji'i, kai jañaa ja'an rurua'an na̱ ngayee chujni nunthe ji'i. 19 Ko ixin je'e na̱, ja'an rintha'a je'o inchin Suixin rinao, ko kai je'e na̱ jañaa sinche'e na̱ ixin chunxin na̱ thi ndua.

20 ’Aro jeo'a rinthatsa'an ñao ixin ni kuinchie'e, kai nthatsa'an ñao
ixin chujni sithikaon na na̱ ja'an, are ni kuinchie'e tsjaago na̱ juajnaa
Suixin. 21 Ko kain na̱ tsato choo na̱ ko ruxraxaon na̱ xraa nakua
chujni, jañaa inchin Suixin ko ja'an nakua ná, ko kai je'e na̱ sinthe
na̱ ngajin ná, ko jañaa sithikaon kain chujni ixin Suixin berua'an na
nthi'i ngain nunthe. 22 Ja'an uchja'a na̱ juachaxin inchin juachaxin
bechjana Suixin, ixin tsato choo na̱ ko ruxraxaon na̱ xraa nakua
chujni, inchin Suixin ko ja'an nakua ná. 23 Ja'an ri'i ngain na̱, ko
Suixin ri'i ngajin na, ko nthatsa'an ñao chje'e na̱ juachaxin rukjan na̱
xraa nakua chujni, ixin chujni te nguixin nunthe tsunu'e na̱ ixin Suixin
rua'an na, ko tsunu'e na̱ ixin Suixin thjue'e na̱ inchin thjue'na ja'an.
24 ’Suixin Ndudana, ja'an rina'o ixin chujni bechjana sinthe na̱ thi
ja'an sari'i ixin je'e na̱ sikon na̱ thi jié juachaxin Suixin bechjana, ixin
Suixin bethjue'na icha sa'o ke are nakuexinxon kunchjian nunthe.
25 Ndudana, Suixin anto jian, aro chujni nunthe ji'i chunxin'a na̱
Suixin, ja'an chunxin Suixin, ko chujni kuinchie'e kuinxin na̱ ixin
Suixin rua'an na. 26 Ko ja'an banthakianxin na̱ kensen Suixin, ko xra
sinthagatsuan na̱ icha ixin Suixin, ixin thi anto thjue na ja'an, se'e
ngain na̱ ko ja'an sari'i ngain na̱.

Tse na̱ Jesús

(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Lc. 22:47-53)

18 1 Ko are Jesús juexin nichjee Ndo Dio, je'e ko chujni bakao
bathujin na̱ jinda jithinga di'in Cedrón, ko tuenxin jinda
ji'i, jii naa jngi diginga ntha thuchjuin ko nthi̱'a̱ biga'a Jesús ko
chujni bakao. 2 Ko Judas, thi bindachro ixin rutse na̱ Jesús, je'e kai
bechunxin jngi mee ixin tsjé nthi'a Jesús bikao na̱ nthi̱'a̱. 3 Mexinxin
Judas bijikao anto tsjé xi soldado, ko kanxion xi bagenda ni'ngo, xi
rua'an xi daana icha renthe ko xi fariseo, ko bijikao xa ngain jngi
mee candil, kanxion nthaa dichjee xa xru'i ko thi rukjayaxin xa.
4 Aro Jesús ubenu'e kain thi je'e ruku'en, mexinxin bachrjegexin ni
bakao ko bigetan xii binthekii ngatja nthi'á ko ndachro ngain xa:
—¿Kensen tethjee ra?
5 Ko je'e xa ndachro xa:
—Tethjee ná Jesús thi juixin Nazaret.
Ko Jesús ndachro:
—Ja'an thi di'in na Jesús.

Ko Judas, thi bindachro ixin rutse na̱ Jesús, xrabe'e nthi̱'a̱ kai.
6 Ko are Jesús ndachro: “Ja'an thi di'in na Jesús”, je'e na̱ ngaxinto
na̱ ko binthji na̱ ngata'a nunthe. 7 Mexinxin Jesús kjan banchiangi
inaa:
—¿Kensen tethjee ra?
Ko je'e xa ndachro xa:
—Jesús thi juixin Nazaret.
8 Ko Jesús ndachro inaa ngain xa:
—Undathjo ra ixin ja'an thi di'in na Jesús. Ko ja̱ tethjee ni ra
ja'an, tanchrjanda ra chujni te'i satsji na̱.
9 Ko ja'in bikuenxin thi je'e ndachro: “Suixin Ndudana, thi chujni
Suixin bechjana, xru'in ni binthatjaan.” 10 Kuthimejan Simón Pedro
bantsje naa chia taade ko kunchriji'in ndatsjon rajianxiin naa thi
xii bi'in Malco, ko xii mee naa xi nche'e xree xi daana icha renthe.
11 Aro Jesús ndachro ngain Pedro:
—Thenchji'an chia taade. Ja̱ Ndudana jitanchrjanda na satho thi
anto tangi tsunna ji'i, ¿asatho'a thi anto tangi tsunna ji'i?

Jesús ngathexin kon Anás

(Mt. 26:57-58; Mr. 14:53-54; Lc. 22:54)

12 Kuthimejan kain xi soldado, ko xi thetu'en xa ko xi baginthenda
ni'ngo tse na̱ Jesús ko kuia na̱. 13 Ko sa'o sabikao na̱ Jesús ngain
nchiandu'a Anás, thi kai ndo nchee Caifás, ko Caifás kjui thi daana
icha renthe ngain nano mee. 14 Ko Caifás ji'i thi ndachro ngain
chujni judío ixin icha jian nakua xii se'en ixin kainxin chujni judío.

Pedro ndachro ixin je'e chunxin'a Jesús

(Mt. 26:69-70; Mr. 14:66-68; Lc. 22:55-57)

15 Simón Pedro ko inaa chujni bakji ngain na̱ teruee na̱ Jesús.
Ko thi daana icha renthe bechunxin thi inaa chujni bikao Simón
Pedro, mexinxin kuajanda bixi'in ngain patiue Anás. 16 Ko Pedro
ndabithu'e ndujaxin. Aro bachrje thi bikao Simón Pedro ixin nichjee
nchri jinda thi dixinxin na̱ patio ixin kuajanda nchra bixi'in Pedro.
17 Kuthimejan thi nchrii mee banchiangi'i nchra Pedro, ko ndachro
nchra:
—¿Aje'a ja'a kai naa chujni xrakao xii ji'a?

Pedro ndachro:
—Na'i, je'a ja'an.
18 Ko are mee anto kin, mexinxin kanxion xi nche'e xree Anás
ko xi bagenda ni'ngo dikjaaga xa xru'i, ko nthi̱'a̱ tatengathjen xa
texixru'e xa, ko Pedro kai jixixru'e ngayee xa chrika xru'i mee.

Anás binchekendue'e ñao Jesús

(Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Lc. 22:66-71)

19 Ko Anás, xi daana icha renthe kuexi'in banchiangi'i xa Jesús ixin
kekaa chujni bakao ko ke'e banchekue'en chujnii. 20 Jesús ndachro:
—Ja'an nichja ngathexin kon kainxin chujni. Kainxin ncha'on
binthakuaan chujni ngain ni'ngo ko ngain ni'ngo icha renthe thi xrathe
kainxin chujni judío. Ko ja'an je'a jimao nichja. 21 ¿Unda danchiangina
ja'an? Danchiangi'i chujni kui'in thi ja'an ndachrjan ko je'e na̱
rundathjo na̱ ke'e ndathjan na̱, ixin je'e na̱ nu'e na̱ thi ja'an ndachrjan.
22 Are Jesús ndachro ji'i, naa xi denda ni'ngo xrangii xa naa thon
ru'a Jesús ko ndachro xa:
—¿Unda jañaa dathe'e xi daana icha renthe?
23 Ko Jesús ndachro ngain xa:
—Ja̱ chrujan thi jian'a ndachrjan, ndachjejin na thi jian'a mee,
aro ja̱ ndachrjan jian, ¿unda dintja na?
24 Kuthimejan Anás rua'an Jesús ngain Caifás, thi daana icha
renthe, ko Jesús xra bechria.

Pedro ndachro inaa ixin chunxin'a Jesús

(Mt. 26:71-75; Mr. 14:66-72; Lc. 22:58-62)

25 Ko Pedro xra tajingathjen ixin jixixru'e are banchiangi'i na̱ inaa:
—¿Aje'a ja'a naa thi chujni bakao xii ji'a?
Ko Pedro ndachro:
—Na'i, je'a ja'an.
26 Kuthimejan naa thi nche'e xree Anás, naa thi xra ichoo thi
chrijin ndatsjuen, ndachro ngain Pedro:
—¿Nchingo ja'a kai bikon ngain xii yaa, nthi̱'a̱ ngaga'a ntha
thuchjuin?
27 Pedro ndachro inaa ixin na'i, ko are juexin nichja tsje
kunthaxichia.

Jesús ngathexin kon Pilato

(Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5; Lc. 23:1-5)

28 Kuthimejan ngain nchiandu'a Caifás bantsjexin na̱ Jesús ixin
bikao na̱ ngain nchia nchexin jie̱ xi gobernador. Ko ukuexi'in
bingasaan ko chujni judío bixin'a na̱ ngain nchia duanxin jie̱, ixin ja̱
rugixi'in na̱ urukunu'e na̱ ixin ithjua'a na̱ ko ichro'a rujine na̱ ngain
kiai pascua. 29 Mexinxin Pilato bachrje ko biganchiangi'i na̱:
—¿Ke'e jian'a tjangixin ra xii ji'i?
30 Je'e na̱ ndachro na̱:
—Ja̱ xii ji'i rukji'a naa chujni nche'e jian'a, ja'an ná rujikian'a ná
xa ngajin.
31 Aro Pilato ndachro ngain na̱:
—Sathji'o ra xa, ko ja'a ra nche'e ra jie̱ inchin thetu'an ley chunda ra.
Chujni judío ndachro na̱:
—Aro ja'an ná chujni judío ná ko xru'in juachaxin chunda ná ixin
nasuenxon ná chujni.
32 Ko jañaa biku'en thi ndachro Jesús, ixin kexreen ruge'en. 33 Pilato
kjan bixi'in ngain thi nchexin jie̱ ko baye̱e Jesús ko banchiangi'i:
—¿Aja'a thi Rey thetu'en chujni judío?
34 Jesús ndachro:
—¿Aja'o xraxaon thi danchiangina ji'i, o chrujan chujni ndathjo
ixin ja'an thi rey na?
35 Pilato ndachro:
—¿Atuenao ixin ja'an judío na? Chujnia ko xi daana thetu'an
ngain icha xi daana, ni mee ni bikoo nthi'i. ¿Mee ke'e binche'e?
36 Ko Jesús ndachro:
—Thi ja'an thetu'an je'a nthi'i ngata'a nunthe. Ja̱ rukethu'an
nthi'i, chujni ruena rukjengijna na ko rukajanda'a na̱ ixin rutsena
chujni judío. Aro thi ja'an thetu'an je'a ngata'a nunthe ji'i.
37 Ko Pilato ndachro:
—¿A ja'a thi rey remee?
Jesús ndachro:
—Jaan, ja'an rey na inchin ja'a ndachro. Ja'an mee kunkjinanxin
ko jui'i ngata'a nunthe ji'i ixin banichja thi ndua. Kain chujni
dithikaon thi ndua, je'e na̱ thi'in na̱ thana.
38 Pilato ndachro ngain Jesús:
—¿Kexe'e thi ndua mee?

Pilato kuanchrjanda buen na̱ Jesús

(Mt. 27:15-31; Mr. 15:6-20; Lc. 23:13-25)

Ko are juexin ndachro ji'i, bachrje inaa ixin bindache chujni judío:
—Ja'an xru'in thi jian'a dithja ngain xii ji'i. 39 Aro ja'a ra ngain kiai
pascua kukua'an ra thetunna ra ixin tsanchrjanda kexe'o thi teaxi'in
ngain ndu'a xiiso. ¿Arinao ra tsanchrjanda thi Rey thetu'en chujni judío?
40 Kuthimejan kainxin na̱ kjan kuyao na̱ ko ndachro na̱:
—¡Xii yaa na'i! ¡Icha jian tanchrjanda Barrabás!
Ko Barrabás kjui naa thi che'e.

19 1 Kuthimejan Pilato kuetu'an bintja na̱ Jesús. 2 Ko xi soldado
kuaa xa ntha ncha'a ko binchekjinga xa jaa Jesús ko
binchengaa xa naa luntho jatse suji. 3 Kuthimejan binthekunchie'en
xa ngain Jesús ko kjuanua xa ko ndache xa:
—¡Kainxin ncha'on darichon ja'a, thi Rey thetu'en ni judío!
Ko xrangii xa thon ngakon Jesús.
4 Kuthimejan Pilato bachrje inaa, ko ndachro:
—Tsjexin ra, ja'an bantsje xa nthi'i, ixin ja'an xru'in thi jian'a
dithja ngain xa.
5 Ko bachrje Jesús ko jichjinga ntha ncha'a dika̱a̱ xa ko jitsaa
luntho jatsje. Kuthimejan Pilato ndachro:
—Tsje'e ra, nthi'i jii xa.
6 Are bikon xi dinthenda ni'ngo ko xi daana thetu'en icha xi
daana binthekuyao xa ko suji ndachro xa:
—¡Thenganito ra ntha cruz! ¡Thenganito ra ntha cruz!
Ko Pilato ndachro:
—Sathji'o ra ko ja'a ra thenganito ra ntha cruz, ixin ja'an xru'in
jian'a dithjaa xa.
7 Aro chujni judío ndachro na̱:
—Ja'an ná chunda ná naa ley thi jitaxin ixin xii yaa rugunda
se'en xa, ixin ndachro xa ixin je'e xa Xe'en Ndo Dio xa.
8 Are Pilato kui'in ji'i, je'e icha xraon. 9 Je'e bixi'in inaa ngain
nchia nchexin jie̱ ko banchiangi'i Jesús:
—¿Thinoo rajnaa?
Aro Jesús ixru'in ndachro.
10 Ko Pilato ndachro:
—¿Unda dathena'a? ¿Anua'a ixin ja'an chunda juachaxin tsetuan
chujni tsanchrjanda na̱ o tsenganito na̱ ntha cruz?

11 Kuthimejan Jesús ndachro:
—Ja'a, xru'in juachaxin ruarichunda ixin sinche'e jie̱ ngajin, ja̱ Ndo Dio ruchja'a juachaxin. Mexinxin icha jié jian'a binche'e thi chujni bajon na ngajin ke thi jian'a rinche'e ja'a.
12 Are Jesús juexin nichja ji'i, Pilato kjuee kexreen runche'e ixin rukanchrjanda Jesús, aro chujni judío kuyauthe na̱ ko ndachro na̱:
—¡Ja̱ tsanchrjanda Jesús, ja'a je'a naa thi jian xrakao César, xi emperador! ¡Kexe'o chujni ndachro ixin kjan rey, chujni mee kjan naa thi ningaku'en xi emperador!
13 Ko are Pilato kui'in ji'i, je'e bachrjeka'o Jesús ko beta'a ngain xintaon nchexin jie̱, ko ngigua hebreo di'in Gabata, ko ruchro thi dikea na̱ xro. 14 Ko ji'i ku'en inchin ngusine ncha'on ko nduexin urukii thi kiai di'in pascua. Kuthimejan ndachro Pilato ngain chujni judío:
—¡Nthi'i chunda ra thi rey thetu'an ra!
15 Aro je'e na̱ kuyao na̱ ko suji ndachro na̱:
—¡Thjio'o ra! ¡Thjio'o ra! ¡Thenganito ra ntha cruz!
Ko Pilato ndachro:
—¿A ja'an tsenganito ntha cruz thi Rey thetu'an ra?
Aro xi daana thetu'en icha xi daana binthendachro xa:
—Ja'an ná chunda'a ná inaa rey, je'o César, xi emperador.
16 Ko Pilato ndabajon Jesús ngain na̱ ixin tsenganito na̱ ntha cruz, ko sabikao na̱.

Jesús kuenganito na̱ ntha cruz

(Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-43)

17 Ko Jesús bachrjexin nthi̱'a̱ ko jiyama ntha cruz ko sabikao na̱ ngain thi banchegi'in na̱ Ntha Luro Jaa Chujni, ko ngain ngigua hebreo di'in Gólgota. 18 Nthi̱'a̱ kuenganito na̱ Jesús ngain ntha cruz. Ko kai iyoo chujni kuenganito ntha cruz, naa no rakjunxin ko inaa no rajianxin, ko Jesús be'e ngusine. 19 Ko Pilato kuetu'an benganito ngadathexin jaa Jesús naa thi jitaxin unda jinganito ntha cruz, ko ndachro:
"Jesús thi juixin Nazaret, Rey thetu'en chujni judío."
20 Ko tsjé chujni judío tsje'e na̱ thi betaxin nganito ntha cruz ixin thi kuenganituxin na̱ Jesús ntha cruz jii chrika rajna Jerusalén, ko

dikjinxin na ngigua hebreo, griego ko latín. 21 Mexinxin xi daana
baketu'an ngain icha xi daana ndachro xa ngain Pilato:
—Rukentaxin'a “Rey thetu'en chujni judío”; icha jian rukentaxin
“Thi ndachro ixin je'e Rey thetu'en chujni judío.”
22 Aro Pilato ndachro:
—Thi ja'an kuentaxin, jañaa sithu'e.
23 Are xi soldado juexin kuenganito xa Jesús ngain ntha cruz, noo
xi soldado kunchjeye'e choo xa lunthue Jesús. Kuthimejan kuaa xa
luntho jini jingaa, ko luntho mee dikjaon'a na luntho ixin nakua
dikaa na luntho. 24 Mexinxin xi soldado ndache choo xa:
—Tsinchje'a ná luntho, icha jian rutsuntaon ná ixin sukon ná
kensen sacha ko sithu'e luntho.
Jañaa biku'en thi jitaxin ngain Xruen Ndo Dio thi ndachro:
“Chjeye'e na lunthuna, ko tsuntaon na ixin kensen rugithu'e luntho.”
25 Ngaka ntha crue Jesús be'e janee, ko nchri choo janee, ko
María, thi kjui chri'i Cleofas ko María Magdalena. 26 Ko are Jesús
bikon janee, ko ngaka jan tajingathjen naa ni bakao Jesús thi anto
bathjue'e. Jesús ndachro ngain janee:
—Yaa richunda xa'an.
27 Kuthimejan Jesús ndachro ngain thi anto bathjue'e:
—Yaa chunda janaa.
Ko are juexin nichja Jesús, je'e xi ji'i bayée jan inchin janee ko
sabikao jan nchiandu'a xa.

Be'en Jesús

(Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49)

28 Ko are ujuexin ji'i, Jesús ubenu'e ixin kainxin uku'en, ko ja'in
xethjaxin thi jitaxin ngain Xruen Ndo Dio, ko are mee Jesús ndachro:
—Be'en na jinda.
29 Nthi'a be'e naa chi beria vino san dikjan inchin vinagre,
kuthimejan biruee xa naa thi datse jinda inchin chjon, ko xrangi xa
vinagre ko kuenkjin xa kon naa nthaa di'in hisopo ko tsiin xa nui
ngain ru'a Jesús ixin rugi'i. 30 Ko Jesús kjuengayaxin vino san mee,
kuthimejan ndachro:
—Kainxin uku'en.
Ko kuinsee jaa ko ndabe'en.

Ntha nthakuin Jesús binchegathudo'o na̱ naa lanza

31 Ko nduexin urukii kiai di'in pascua, mexinxin chujni judío
binao'a na̱ ixin rugithu'e kanio chujni mee nganito ntha cruz, ixin
ncha'on mee, naa ncha'on anto banchesaaya na̱. Mexinxin ndache
na̱ Pilato ruketu'an ixin rukunthai xa nthatsao chujni ixin icha
daka ndaruginthege'en na̱ ko ruginthjianxin na̱ na̱ ngain ntha cruz.
32 Kuthimejan xi soldado binthekji xa ko kunthai xa nthatsao thi sa'o
benganito ntha cruz, kuthejan thi yuixin be'e chrikee Jesús. 33 Ko
are binthekunchie'en xa ngain Jesús ko bikon xa ixin undadige'en,
ikundai'a xa nthatsao.
34 Aro naa xi soldado kuenchria xa lanzee xa ngain ntha nthakuin
Jesús ko bachrjedo'o jni ko jinda. 35 Thi bikon ji'i, nichja thi ndua
bikon. Ko je'e nu'e ixin jinichja thi ndua, ixin ja'a ra kai sithikaon
ra. 36 Ko kain ji'i ku'en ixin xethjaxin thi jitaxin ngain Xruen Ndo
Dio, thi ndachro: “Xru'in ntha lurue kunthai na̱.” 37 Ko kai jii inaa
thi ndachro ngain Xruen Ndo Dio: “Sikon ra thi binchegathudo'o na̱
lanza.”

Xrabaa Jesús

(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56)

38 Kuthimejan José, thi juixin rajna Arimatea banchie'e juachaxin
Pilato ixin runcheganianxin Jesús ngain ntha cruz, ko Pilato bajon
juachaxin. Mexinxin binchegania Jesús ko sabikao. Ko José kjui naa
chujni bagithikaon Jesús, aro je'e binao'a ixin rukunu'e chujni ixin
baxraguen ni judío. 39 Kai Nicodemo, thi kjui binichjee Jesús naa
thie, bijikao inchin naa kan ko the kilo mirra ko áloes digithekjan.
40 Ko José ko Nicodemo tse na̱ Jesús ko kuensia na̱ kunixin manta
ko bisiakauxin kayui ka xrajni, jañaa inchin nche'e chujni judío
are tjabaa choo na̱. 41 Ko thi kuenganituxin na̱ Jesús ntha cruz,
nthi̱'a̱ be'e naa jngi ntha thuchjuin, ko ngain jngi mee be'e naa
thjao jichrjado'o, thi xra xru'in chujni dixrabaa. 42 Ko ixin uchiaon
rukexi'in ncha'on nchejuga'a chujni judío, mexinxin nthi̱'a̱ kjuabaa
na̱ Jesús, ixin chinthi mee chiaon be'e.

Xechon Jesús

(Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12)

20 [1] Ngain ncha'on domingo, are nduuyo ko xra naxion xe'e,
María Magdalena kjui ngain chinthi thi xrabaa Jesús, ko
bikon ixin iko'a xro bejee chinthi mee. [2] Kuthimejan kuinga kjui thi
be'e Simón Pedro ko ngain inaa ni bakao Jesús, thi anto bathjue'e,
ko ndachro ngain na̱:
—Sadikao na̱ Jesús ko iko'a ngain chinthi, ko nua'a ná thinoo
bake'e na̱.
[3] Ko Simón Pedro ko thi anto bathjue'e Jesús, binthegachrje na̱
ko kjui na̱ ngain chinthi. [4] Ko kayui na̱ tethinga na̱, aro je'e icha
kuinga ke Pedro, ko mee thi icha sa'o biji ngain chinthi. [5] Ko are
bisee ixin chunxi'in, bikon je'o manta tate nthi̱'a̱, aro bixin'a. [6] Ko
tuenxion biji Simón Pedro, ko bixi'in ngain chinthi ko bikon je'o
manta tate nthi̱'a̱. [7] Ko manta besia jaa Jesús, ibe'a manta ngain
manta icha ixin jixea manta ko ujee tajii manta. [8] Kuthimejan bixi'in
thi anto bathjue'e Jesús, thi biji icha sa'o ngain chinthi, ko are
bikon, je'e bithikaon. [9] Ko je'e na̱ xra kuinxin'a na̱ thi jitaxin ngain
Xruen Ndo Dio, ixin Jesús rugunda ruxechon ngayee ni ndadige'en.
[10] Kuthimejan kayui ni te'i sakjui na̱ nchiandu'a na̱.

Jesús xraago ngain María Magdalena

(Mr. 16:9-11)

[11] Aro María ndabithu'e nduja ngaka chinthi ko jitsjanga. Ko are
bisee ixin chunxi'in thi jii chinthi, [12] bikon yoo ángel tengaa luntho
rua ko tate ngata'a thi bake'e na̱ Jesús, naa tajii thi be'e jaa Jesús ko
inaa thi be'e ruthee. [13] Ko kayui ángel te'i banchiangi'i María ko
ndachro:
—Ja'a, ¿unda ritsjanga?
Ko María ndachro ngain ángel:
—Ixin sabikao na̱ Nchana ko nuna'a thinoo bake'e na̱.
[14] Are juexin ndachro ji'i, bathunua ko bikon Jesús ixin nthi̱'a̱
tajii, aro benue'a ixin a jaan Jesús. [15] Kuthimejan Jesús banchiangi'i:
—¿Unda ritsjanga? ¿Kensen rithjee?
Ko María xraxaon ixin xii ji'i xi jinda ntha thuchjuin ko ndachro
ngain:

—Ja̱ suixin sakjui'o Jesús thi be'e nthi'i, ndachjejin na thinoo kuinthu'e ixin ja'an siruaa ko satsji'an.

16 Kuthimejan ndachro Jesús:

—¡María!

Ko María kjan ko ndachro kunixin ngigua hebreo:

—¡Raboni!

Ko raboni ruchro, Xi tjaago.

17 Jesús ndachro:

—Kathe'a na ixin xra tajin'a thi jii Ndudana, aro thji thi te xan chian ko chje'e xan juajnana ixin ja'an tsajiin thi thjen Ndudana ko Ndudaa ra kai, thi Ndo Diona ko Ndo Dioa ra kai.

18 Kuthimejan María Magdalena kjui bindachro thi jian juajna ngain chujni bakao Jesús ixin María bikon Jesús. Ko Jesús kuetu'en María ixin rundachro ji'i ngain na̱.

Jesús xraago ngain chujni bakao

(Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Lc. 24:36-49)

19 Ko xraje'o ncha'on domingo, are uthie, chujni bakao Jesús tate na̱ ngain naa nchia ko jian dikejee na̱ nchia ixin baxraguen na̱ chujni judío. Ko nthi̱'a̱ kununxin Jesús ngayee na̱, ko ndachro:

—Thi chrjuin tunu'e anseen ni se'e ngajin ra.

20 Ko are jindachro ji'i, je'e kjuague na̱ raa ko ntha nthakuin thi kuni'i. Ko je'e na̱ chee na̱ ixin bikon na̱ Jesús inaa. 21 Kuthimejan Jesús kjan ndachro ngain na̱:

—Thi chrjuin tunu'e ngain anseen ni se'e ngajin ra. Ko jañaa inchin rua'an na Ndudana, rurua'an ra kai.

22 Kuthimejan Jesús banuthetaon na̱ ko ndachro ngain na̱:

—Daye'e ra Espíritu Santo. 23 Thi chujni ja'a ra sinchetjañe'e ra thi jian'a binche'e na̱, jaan sitjañe'e na̱, ko thi chujni sinchetjañe'a ra, chujni mee sitjañe'a na̱ thi jian'a binche'e na̱.

Jesús kununxin ngain Tomás

24 Tomás naa thi theyoo chujni bakao Jesús, thi kai banchegi'in na̱ xan Kuata, ko je'e be'a ngain na̱ are kununxin Jesús. 25 Kuthejan ni binthe nthi̱'a̱, ni bakao Jesús ndachro na̱ ngain Tomás:

—Ja'an ná bikon ná Jesús.

Aro Tomás ndachro ngain na̱:

—Ja̱ sikon'a ngaa raa thi xrando'o na̱ chia ko ja̱ ruxranxin'a kon rana thi bido'o chia ko ngain ntha nthakuin thi kuni'i, ja'an chro'a sithika'on.

26 Batho jni ncha'on kuthimejan kain chujni bakao Jesús kjan na̱ ngain nchia inaa, ko nthi̱'a̱ be'e Tomás ngain na̱ kai. Ko maski kain thi bixinxin na̱ nchia jian tatejee, Jesús biji ko tabe'e ngayee na̱ ko bajon juajna ngain na̱ ko ndachro:

—Thi chrjuin tunu'e ngain anseen ni se'e ngajin ra.

27 Kuthimejan Jesús ndachro ngain Tomás:

—Tsje'e rana ko ntha nthakuin na, ko xranxi'in kon raa thi kuni'i, ko ixraxaon'a ixin ndua'a thi ridikon, icha jian dithikaon.

28 Kuthimejan Tomás ndachro:

—¡Suixin thi Nchana ko Ndo Diona!

29 Ko Jesús ndachro:

—Tomás, ¿audithikaon ixin ubikon na? Ndo Dio sinchenchaon chujni bikon'a na ko dithikaon na na̱.

Thi binao kjuaago Juan ngain xroon ji'i

30 Jesús binche'e anto tsjé thi na'a bagikunxin chujni, ngathexin kon ni bagakao, aro kainxin'a jitaxin ngain xroon ji'i. 31 Aro kain ji'i betaxin ixin sithikaon ra ixin Jesús mee thi Cristo, thi Xe'en Ndo Dio, ko are sithikaon ra rukjan ra inaa chujni narua ko xru'in ncha'on tsjexin ixin juachaxiin je'e.

Jesús xraago ngain yaato chujni bakao

21 1 Kuthimejan Jesús kjan xraago inaa ngain chujni bakao nthi̱'a̱ ngande'e nda di'in Tiberias. Ko ja'in ku'en: 2 Ko dikato choo, Simón Pedro, Tomás thi banchegi'in na̱ xan Kuata, Natanael thi juixin rajna Caná nunthe'e Galilea, ko kayui xi tsi'i Zebedeo ko iyoo chujni bakao Jesús. 3 Ko Simón Pedro ndachro ngain na̱:

—Ja'an sitse kuchee.

Ko je'e na̱ ndachro na̱ ngain:

—Kai ja'an ná tsji ná ngajin.

Ko kuani na̱ ntha barko ko sabinthekji na̱, aro thie mee xru'in kuchee tse na̱. 4 Ko are ukuexi'in bingasaan, bikon na̱ Jesús tajingathjen ngande'e jinda, aro kain chujni bagakao batsuan'a na̱. 5 Kuthimejan Jesús ndachro ngain na̱:

—Ja'a ra xan'na ra, ¿achrujan kuchee tse ra ixin sine ni?

Ko je'e na̱ bathe'e na̱:
—Na'i.
6 Kuthimejan Jesús ndachro ngain na̱:
—Danka'ngi ra nuncha'a no rajianxin sajithji ntha barko ko rutse ra kuchee.
Ko jamee binche'e na̱, kuthimejan ichro'a dantsjengixin na̱ nuncha'a ngain jinda ixin anto tsjé kuchee bingachjian nuncha'a.
7 Kuthimejan thi bakao Jesús ko anto bathjue'e, ndachro ngain Pedro:
—¡Ji'i Nchaa ná!
Ko are kui'in Simón Pedro ixin je'e Jesús, Pedro jaikua bengaa lunthue ixin digantsje luntho dedathexin, ko chrinka ixin kuatau'en jinda. 8 Ko ni icha ruexin na̱ ntha barko ko jithingajin na̱ nuncha'a jikauntja kuchee, ixin xra kjínxin bithu'e na̱ ngatau'en nda, inchin cien metro bitjaan rugijixin na̱ ngande'e nda. 9 Ko are ujuii na̱ ngande'e nda thi ujii jinche, bithja na̱ xruithja ko ngata'a xruithja jita'a naa kuchee ko naa niuthja. 10 Jesús ndachro ngain na̱:
—Sikoo ra kanxion kuchee nandaa tse ra.
11 Ko Simón Pedro kuani ntha barko inaa ko bantsjengixin jinda nuncha'a jiringa tsjé kuchee yeye ko kuingajin nuncha'a ngata'a jinche. Ko ditse na̱ naa renkia ko yoo kan ko thenii kuchee, ko maski anto tsjé ba, bichje'a nuncha'a. 12 Kuthimejan Jesús ndachro ngain na̱:
—Xrakui ra jinthe ra.
Ko xru'in ni banchiangi'i Jesús ixin kensen je'e, ixin benu'e na̱ ixin jaan, je'e Jesús. 13 Kuthimejan Jesús kunchie'en, ko je'e kuaa niuthja ko kuchee ko bajon ngain na̱.
14 Ji'i ninxin nthi'a xraago Jesús ngain chujni bagakao are uxechon.

Jesús nichja ngain Pedro

15 Are juexin juine na̱, Jesús banchiangi'i Simón Pedro ko ndachro:
—Simón, xi tsi'i Jonás, ¿athjue'na icha ke ni te'i?
Pedro ndachro:
—Jaan, Suixin nu'a ixin, jaan, rina'o.
Jesús ndachro:
—Mexinxin ja'a dayaku'en kulekuna.
16 Ko uyuxin nthi'a Jesús banchiangi'i inaa ko ndachro:
—Simón, xi tsi'i Jonás, ¿athjue'e na ja'an?

Pedro ndachro ngain:
—Jaan, Suixin nu'a ixin, jaan, rina'o.
Ko Jesús ndachro:
—Ja'a dayaku'en kulekuna.
17 Ko ninxin nthi'a banchiangi Jesús ko ndachro:
—Simón, xi tsi'i Jonás, ¿athjue'na?
Ko Pedro tabechiin ixin uninxin nthi'a Jesús banchiangi'i ixin athjue'e je'e, ko Pedro ndachro ngain Jesús:
—Suixin nu'a kainxin. Suixin nu'a ixin ja'an, jaan, rina'o.
Jesús ndachro ngain:
—Dayaku'en kulekuna. 18 Ja'an ndua rindathjo ixin ja'a are xra xan xii, ja'o bagituxi'an ko sabakji thi ja'a bajinao, ko are utsunthaxii, ja'a tsinxe raa ko ujee ni sinthangaa lunthua ko tsji'o na̱ thi ja'a sinao'a tsji.
19 Jesús ndachro ji'i, ixin binao runchekinxin Pedro kexreen ruge'en je'e ko runchesaye'e Ndo Dio. Ko are Jesús juexin ndachro ji'i, ndachro ngain Pedro:
—¡Rue'na!

Thi bagakao Jesús ko anto bathjue'e

20 Are Pedro ngaria, je'e bikon ixin jiruee thi anto bathjue'e Jesús, thi tabe'e ngaka Jesús are juine na̱ ngain kiai pascua, thi kai banchiangi ngain Jesús ko ndachro: “Nchana, ¿kensen thi sajon ngain chujni ningaku'an?” 21 Ko are Pedro bikon xii mee, je'e banchiangi'i Jesús ko ndachro:
—Xii ji'i, ¿ke'e tsu'en xa?
22 Jesús ndachro ngain Pedro:
—Ja̱ rina'o ixin xii yaa sechon xa rukjanja na si'i inaa, ¿ja'a ke'e ndusaan? Ja'a rue'na.
23 Mexinxin kuinga chijni ngayee chujni bakao Jesús ixin xii mee rugen'a. Aro Jesús ndachro'a ngain Pedro ixin xii mee rugen'a, je'o ndachro: “Ja̱ rina'o ixin xii yaa sechon xa rukjanja na si'i inaa, ¿ja'a ke'e ndusaan?”
24 Ko je'e thi anto bathjue'e Jesús, mee ja'an thi nichja kain ji'i, ko kji̱n kain ji'i. Ko nua ná ixin thi nichja ja'an, jaan ndua.
25 Ko Jesús binche'e icha tsjé, ko ja̱ rugetaxin naa ko naa thi binche'e, ja'an xraxa'on ixin rugithja'a nguixin nunthe rugingachjian kain xroon rugetaxin ixin thi binche'e. Jañaa tsu'en.

Thi binche'e ni bagakao Jesucristo

Jesús ndachro ixin tsii Espíritu Santo

1 [1] Ngain thi xroon kjin na sa'o, ko ru'an xron ngajin ja'a Teófilo,
kuentaxin kain thi binche'e ko kjuaago Jesús are nakuexinxin
xree [2] ko are sakjui ngajni. Ko are ubinkee ncha'on sarukji ngajni,
Jesús ndache kunixin juachaxiin Espíritu Santo ngain ni kuinchie'e
ixin kexreen runche'e na xra. [3] Are Jesús tangi bathu'e ko be'en, je'e
kjan xechon ko yoo thi kan ncha'on xraago ngain kain chujnii. Ko
Jesús anto tsjé thi binche'e ixin nunxinxin je'e jichon, ko bakjaago
kexreen thetu'an Ndo Dio.

[4] Ko Jesús, are xra be'e ngain na, kuetu'en na ixin ruchu'en na
ngain rajna Jerusalén ko ndachro:

—Chu'en ra tsuenja thi ndachro Ndudana, thi ja'an ndathjo ra
kai, [5] ixin ndua Juan banchegithe chujni kunixin jinda, aro nthi'i
kanxion ncha'on ja'a ra sigithe ra kunixin Espíritu Santo.

Jesús sakuajiin ngajni

[6] Ko ni tate ngain Jesús banchiangi'i na ko ndachro na:

—Suixin, ¿ajai ruchje'e chujni Israel juachaxin rukjan na tsetu'an
na nunthe'e na?

[7] Ko Jesús ndachro ngain na:

—Ja'a ra xru'in juachaxin chunda ra ixin tsunu'a ra kesa ko ke'e
ncha'on tsu'en kain ji'i ixin je'o Ndo Dio chunda ndo juachaxin
rundachro ndo ke'e ncha'on siku'en. [8] Ko are tsii Espíritu Santo
ngajin ra, ja'a ra sayé'e ra juachaxin ko runichja ra ixin ja'an.
Tsexinxin ra nguii Jerusalén, kuthimejan satsji ra nunthe'e Judea,
ko nunthe'e Samaria, ko nguii sasendajni.

[9] Ko are Jesús juexin ndachro kain yaa, kain ni bagakao tatetsje'e
na kexreen sakuajiin Jesús ngajni. Ko are unui biji, naa thjui
kjuamataon ko ibikon'a na. [10] Xra tatetsje'e na ngajni ixin thi
sakuajiin Jesús, are kununxin ngaka na yoo thi xii tengaa luntho rua
[11] ko ndachro kayui xii mee ngain na:

—Ja'a ra chujni Galilea, ¿unda tatetsje'e ra ngajni? Thi Jesús
tedikon ra sakjui ngajni, jañaa sikon ra tsii inaa.

Matías bithu'e ixin Judas

12 Kuthimejan kain ni kuinchie'e Jesús kjanxin na̱ jnanchjan di'in
Jnee Ntha Olivo. Ko jna ji'i chiaon jikee Jerusalén ixin ley Israel
tajanda'a chujni sathji na̱ icha kjín ngain ncha'on nchejuga'a ni.
13 Ko are biji na̱ ngain rajna kuani na̱ nchia teta'a choo, thi binthe na̱
kanxion ncha'on. Ko nthi̱'a̱ bagithu'e Pedro, Jacobo, Juan, Andrés,
Felipe, Tomás, Bartolomé, Mateo, inaa Jacobo xe'en Alfeo, Simón
thi baketuka'o ni romano, ko Judas xan choo Jacobo. 14 Kain chujni
mee baxrathe na̱ ixin banichjayee na̱ Ndo Dio, kunixin xan choo
Jesús, ko María janee Jesús ko ikanxion ni nchrii.
15 Ko ncha'on mee binthe inchin naa inkjaon kan chujni, ko Pedro
bingathjen ngayee na̱ ko ndachro ngain na̱:
16 —Thi'in ra xro dithikaon ra, ixin kain ná nua ná ixin Jesús tse
na̱ ixin Judas kjuaago Jesús ngain chujni baningaku'en, ko kain ji'i
ndachro Espíritu Santo ixin David, thi kji̱n ngain thi jitaxin Xruen
Ndo Dio ko jañaa ku'en. 17 Ko nua ná jian ixin Judas bakji ngajin ná
ixin xraje'o xra bantho'o ná. 18 Aro kunixin thi tumi kjuenge'e na̱ 'na
ixin thi jian'a binche'e ngain Jesús, kue'na naa nunthe. Ko Judas
kjui nthi̱'a̱ ko kjuixin jaa ko chrintaon nthau'e ko bachrje kain thi
jiringa. 19 Ko kain chujni binthe ngain rajna Jerusalén kunu'e na̱ ixin
thi ku'en, ko je'e na̱ binchegi'in na̱ nunthe mee Acéldama ko ji'i
ngigue'e hebreo ko ruchro Jngi'i Jni. 20 Ko ji'i jitaxin ngain xruen
Salmos thi ndachro:

Nchiandu'a je'o nchia sithu'e nchia,
ko xru'in chujni sinthe ngaxi'in nchia.

Ko kai ndachro:

Inaa chujni ruchunda thi xra bechunda.

21 'Ko nthi'i ngayaa ná te xii bakji'o ná kainxin ncha'on are Jesús
be'e nthi'i ngajin ná 22 kuexinxin are Juan binchegithe Jesús ko
bithjaja ncha'on are Jesús sakuajiin ngajni. Mexinxin rugunda ixin
naa xii mee se'e ngajin ná ixin rundache icha chujni ixin je'e bikon
ixin Jesús nduaxin xechon.
23 Kuthimejan kuinchie'e na̱ yoo ni bagakao na̱ kain ncha'on mee.
Naa bi'in José, thi banchegi'in na̱ Justo ko Barsabás. Ko thi yuxin
bi'in Matías. 24 Ko are juexin kuinchie'e na̱ yui ni te'i, nichjee na̱
Ndo Dio ko ndachro na̱:

—Suixin chunxin anseen kainxin chujni, tjagu'na ni ra kexe'e
yui xii te'i Suixin ukuinchie'e, 25 ixin sinche'e xraa Suixin, thi xra
banche'e Judas. Aro je'e binchetjaan xra mee ixin binche'e thi jian'a
ko jai ujii thi jikininxin.
26 Kuthimejan tsuntaon na̱ ixin jañaa kuinchie'e choo na̱ ko thi
bithutaon Matías. Ko ubikin ngakjan ni kuinchie'e Jesús.

Espíritu Santo juii ngain chujni

2 1 Are juii kiai di'in Pentecostés, kainxin chujni bagithikaon Jesús
tate na̱ ngain nakua nchia. 2 Ko tuinxon anto suji bathe ngajni,
inchin are anto suji tja chrintho. Ko nguixin ngaxi'in nchia kui'in na̱
thi bathe. 3 Kuthimejan bikon na̱ tsjé thi xraa neje xru'i, ko chjeeya
xru'i ji'i ngata'a nanaa na̱. 4 Ko bayée na̱ juachaxin thi bajon Espíritu
Santo ngain na̱. Ko je'e na̱ kuexi'in na̱ nichja na̱ ujejee ngigua inchin
Espíritu Santo banchenichja na̱.
5 Ko ncha'on mee nthi̱'a̱ Jerusalén binthe tsjé chujni judío, ko
ni te'i juixin na̱ jejee rajna ngain nguixin nunthe. Ko chujni mee
anto bagithikaon na̱ ley Israel. 6 Ko are kui'in na̱ thi anto suji bathe,
anto tsjé chujni xrathe na̱ ngain nchia be'e ni theyoo, ko ni kui'in
ibenue'a na̱ ke'e ruxraxaon na̱ ixin kain na̱ kui'in na̱ ngigue'e na̱
tenichja chujni bagithikaon Jesús. 7 Ko xratao tabinthetsje'e choo na̱
ixin kuinxin na̱ thi nichja chujnii Jesús. Ko ndache choo na̱:
—¿Aro ke'e tenichja chujni te'i? ¿Ni te'i, aje'a Galilea na na̱?
8 ¿Kexreen? Ixin ja'an ná tethi'in ná thi tenichja na̱ jejee ngigua'a ná.
9 Nthi'i ngayaa ná te chujni juixin Partia, Media, Elam, Mesopotamia,
Judea, Capadocia, Ponto, ko ngain nunthe Asia, 10 Frigia, Panfilia,
Egipto, ko kai ngayaa ná te chujni juixin Africa thi rajna jii icha
nda'a de Cirene. Kai tsjé chujni romano te nthi'i. Ko thu'a na̱ ndudee
na̱ judío na̱, ko ikanxion na̱ kjan na̱ judío ixin bithikaon na̱ ley judío.
11 Kai be'e chujni juixin Creta, ko Arabia. Aro kain ná tethi'in ná
tenichja na̱ ngigua'a ná ko nichja na̱ kain thi chrjuin binche'e Ndo
Dio.
12 Ko xratao tabinthe na̱ ko inue'a na̱ ke'e ruxraxaon na̱ ko
banchiangi'i choo na̱:
—¿Ke'e ruchro kain ji'i?
13 Aro ikanxion na̱ kjuanua na̱ na̱ ko ndachro na̱:
—Ni te'i dinthekuan na̱, mexinxin jañaa nichja na̱.

Thi nichja Pedro ngain chujni

14 Kuthimejan Pedro kunixin ithejngo chujni kuinchie'e Jesucristo
bingathjen na̱ ko Pedro nichja seen ko ndachro:
—Chujni Judea ko kainxin chujni te ngain rajna Jerusalén, tunu'a
ra ko thi'in ra jian thi rundathjo ra. 15 Xii te'i dikuan'a xa inchin ja'a
ra xraxaon ra, ixin xra dakao, nandaa las nueve. 16 Thi ja'a ra bikon
ra jaxon, ji'i thi ndachro profeta Joel are ndachro:
17 Ndo Dio ndachro, ngain ncha'on are uchiaon tsjexin nunthe,
rurua'an Espirituna ngain kainxin chujni.
Ko xa'an ra xan xii ko xan nchrii runichja xan thi siku'en,
ko ja'an anto tsjé sinthagikon xan ixin thi siku'en,
ko kai ni joon are tsuxinxin na̱, tsjé sinthagikon
na̱ ixin thi siku'en.
18 Ko kai ngain ncha'on mee sinthaganiata'a Espirituna
ngata'a kain xi nchexrana ko nchri nchexrana
ko runichja na̱ thi siku'en.
19 Ko ngajni tsjaago tsjé thi bagikon'a chujni are sa'o.
Ko ngata'a nunthe tsjaago tsjé thi siku'en kai.
Tsjaago jni, xru'i ko thjui dikunchjianxin juxon nchi̱n.
20 Are mee ncha'on tasanga nchaon,
ko kunithjao ndarukjan ba xraa jni.
Kain yaa tsu'en sa'o, kuthimejan tsii Nchaa ná are
sinche'e jie̱ ngain kain chujni,
ko je'e tsjague na̱ thi juachaxin jichunda.
21 Ko kainxin chujni runichjayee Nchaa ná Jesús rukjan
na̱ inaa chujni naruaxin.
22 Kai Pedro ndachro:
—Ja'a ra xro Israel ra, thi'in ra thi rundathjo ra: Ja'an nichja ixin
Jesús thi juixin rajna Nazaret. Ndo Dio kjuagu'a ra ixin je'e ndo
kuinchie'e ndo Jesús are chjee ndo jié juachaxin ixin binche'e tsjé
thi jian, binchexingame'e ko binchexechon tsjé chujni, inchin ja'a ra
unu'a ra. 23 Ko Ndo Dio ubenu'e ndo ixin Jesús anto tangi rugathu'e.
Ko ja'a ra tse ra ko kuia ra Jesús ko binchechie'en ra ngaa raa chujni
jian'a. Ko je'e na̱ kuenganito na̱ ntha cruz inchin ja'a ra banchia ra.
24 Aro Ndo Dio binchexechon Jesús ixin thi ndade'en ni jikininxin'a
tsethu'an ngain je'e. 25 Ko nichja rey David ixin Jesús ko ndachro:
Ja'an kainxin ncha'on bagikon Nchana ngathexin kon.

Ko ixin Nchana jii ngain rajianxin na, xru'in
kensen sinchetjajin na.
[26] Mexinxin ansenna anto chee, ko neje na tsjethee Nchana.
Ko kain ncha'on sarichon ko maski ndase'en na
xru'in ruxraguan.
[27] Ixin Suixin tsintue'a thi richunxin ngain thi xrabaa chujni,
ko sajon'a juachaxin ixin ruxanthe nthau'e xi
nchexraa ngado'o nche.
[28] Suixin kjuagu'na nthi'á kexreen sintha'a nthi'i
ngata'a nunthe,
ko jañaa anto rucha'na are ja'an sari'i ngathexin kon.
[29] Ko Pedro xra ndache chujni:
—Tsjexinxin ja'a ra xro Israel ra, runichja ná ixin ndo dachri xrachrjen David ixin be'en ko xrabaa ko chinthi'i xrajii ngajin ná jai. [30] Aro David kjui naa profetee Ndo Dio ko mexinxin ndache ndo ixin naa chujnii rugachrjeninxin je'e, thi ruge'e rey ngain Israel. [31] Ko David ubenu'e ixin Cristo ruxechon, mexinxin ndachro ixin je'e rugithue'a ngado'o jinche ko nthau'e ruxanthe'a nthao. [32] Ko ja'an ná ndua bukon ná ixin Ndo Dio binchexechon ndo Jesús. [33] Ko are ndo Dio binchegayee ndo kain juachjaxin ko bake'e ndo ngain rajianxin ndo, ko chjee ndo Espíritu Santo inchin ndathjo ná Jesús ko jai je'e bincheganiata'a ná Espíritu Santo ja'an ná ko mee thi dikon ra ko thi'in ra. [34] Ixin David xrakjui'a ngajni are mee. Aro je'e ndachro:
Ndo Dio ndachro ngain Nchana:
"Dari'i ngain rajianxinna,
[35] ko ja'an sinthagacha ja'a ngain kainxin thi ningaku'an,
ko sari'i ngain thi sinthasaya'a na̱."
[36] 'Mexinxin ja'a ra ko kainxin chujni Israel, tunu'a ra jian ixin Jesús, thi ja'a ra kuenganito ra ntha cruz, Ndo Dio ndachro ixin Jesús kjan Nchaa ná, ko mee Cristo ixin Ndo Dio chjee ndo kain juachaxin ko tsetu'an ngain kainxin chujni teta'a nunthe.
[37] Ko kain ni kui'in thi ndachro Pedro, anto tabinthechiin na̱ ko kuaa na̱ juachjaon ko banchiangi'i na̱ Pedro ko thi ni thejngo, ni nchexree Jesús ko ndachro na̱:
—Ja'a ra xro choo ná, ¿ke'e sintha'a ná?
[38] Kuthejan Pedro ndachro ngain na̱:
—Nchetse'en ra ñao Ndo Dio sinthatjaña'a ra kain thi jian'a binche'e ra, ko ja'an ná sinthagithe ra kunixin juachaxiin Jesús ko

Ndo Dio ruchjaa ra Espíritu Santo [39] ixin Ndo Dio ndachro ixin
ruchjaa ra Espíritu Santo kunixin xa'an ra, ko kain ni tsiakunue'e
Ndo Dio nguii ngata'a nunthe ko sinchetjañe'e ndo kain thi jian'a
nche'e na̱.
[40] Ko xra tsjé nichja Pedro ixin binchekinxin na̱ ko ndache na̱:
—Dachrjende'e ra kain chujni jian'a ko sitjan'a ra ngathe xru'i.
[41] Ko tsjé chujni bagithikaon juajna nichja Pedro. Ko ncha'on
mee inchin nii no̱ chujni bithikaon Jesús, ko bigithe na̱. [42] Ko kain
chujni bithikaon thi kjuaago thi theyoo chujni kuinchie'e Jesús. Ko
jian bagakao choo na̱, ko bakunchjenga na̱ niuthja, ko bajineka'o
choo na̱ inchin Jesús kjuaago, ko banichjayee na̱ Ndo Dio.

Thi banche'e ni bagithikaon Jesucristo

[43] Ko kuise'en kain chujni ixin thi anto tsjé thi jian banche'e
thi theyoo chujni kuinchie'e Jesús. [44] Ko kain ni bagithikaon
baxraxaon na̱ xraa nakua chujni ko bakjengijna choo na̱ ixin bagajon
na̱ thi bechunda na̱. [45] Ko banchekji na̱ thi binthechunda na̱ ko
bakunchjeeya na̱ tumi ngain chujni inchin bagunde'e na̱. [46] Ncha'on
ko ncha'on baxrathe na̱ ngain ni'ngo icha renthe, ko bakunchjenga
na̱ niuthja inchin kjuaago Jesús ko kaxon ngain nchia banche'e na̱
ji'i ko baneka'o choo na̱, ko anto bachee na̱ ko bancheni'a na̱ thi
bagajon na̱. [47] Ko banchesaye'e na̱ Ndo Dio, ko ni rajna anto bajinao
na̱ na̱. Ko kain ncha'on Nchaa ná Jesús banchetsjé chujni ngain
ni'ngo, thi ni bakjan inaa chujni narua.

Pedro ko Juan juinchexingame'e naa thi chro'a bakji

3 [1] Naa ncha'on utsukjin inchin las tres, Pedro ko Juan kjui na̱
ni'ngo icha renthe ixin hora mee banchesaye'e na̱ Ndo Dio. [2] Ko
nthi̱'a̱ be'e naa thi xii chro'a bakji ixin jañaa guan. Ko kain ncha'on
bagikaan na̱ ngandangii thi dixinxin ni ni'ngo, thi banchegi'in na̱
Anto Chrjuin Jii ixin baganchiaga'a. [3] Ko are thi chro'a bakji bikon
Pedro ko Juan tatedixi'in ni'ngo, je'e banchiage'e na̱ tumi. [4] Ko
Pedro ko Juan jian tabinthetsje'e thi chro'a bakji, ko Pedro ndachro:
—Tsjena ni ra jian.
[5] Ko thi chro'a bakji tsje'e jian ngain na̱ ixin xraxaon achrujan
ruchjee na̱. [6] Aro Pedro ndachro ngain:
—Ja'an chunda'a tumi ruchja'a, aro thi ja'an chunda ruchja'a:
Kunixin juachaxiin Nchaa ná Jesucristo, dingathjen ko thjixin ruthea.

7 Kuthejan Pedro tse'e rajian ko binchengathjen, ko tuenxon
kusuji kayui ruthee. 8 Ko thi chro'a bakji nakua chrinka ko
bingathjenxin ruthee, ko thinga jichrinka ko anto jichee bikao Pedro
ko Juan ngaxi'in ni'ngo. Ko binchesaye'e Ndo Dio. 9 Ko nguii rajna
bikon jitjixin ruthee ko jinchesaye'e Ndo Dio. 10 Ko kain chujni
anto kuise'en na̱ ko xraon na̱ ixin kexreen xingame'e ixin kain na̱
bechunxin na̱ thi chro'a bakji, ixin bagikon na̱ ngandangii ni'ngo
baganchiaga'a tumi, nthi̱'a̱ thi di'in Anto Chrjuin Jii.

Pedro nichja ngandangii ni'ngo

11 Ko thi chro'a bagakji ninchin bachrjende'a Pedro ko Juan, ko
kain chujni kuise'en kuinga na̱ ngain inaa thi dixinxin ni ni'ngo,
thi nchegi'in na̱ Salomón, ixin bitsje'e na̱ kanio ni te'i. 12 Are bikon
Pedro kain chujni te'i, ndachro ngain na̱:

—Ja'a ra chujni Israel ra, ¿unda xratao tabinthetsje na ni ra?
¿Unda nchexruan ni ra?, ¿atunao ra ixin ja'an ná bindaxingamaa
ná xii ji'i? 13 Na'i, ixin Ndo Dio thi kjui Ndo Dioe ni xrachrje'an
ná Abraham, Isaac, ko Jacob, Ndo Dio mee bajon juachaxin thi
icha jié juasaaya ngain Xe'en ndo, xan di'in Jesús. Ko Jesús mee
thi ja'a ra baye'a ra ko bajon ra ngain ni nche'e ji̱e, ko are Pilato
uxraxaon rukanchrjanda, ja'a ra juinao'a ra. 14 Ko ja'a ra ndachro
ra ixin rukajanda'a na̱ Jesús, ko banchia ra kuajanda na̱ naa thi
duen chujni. 15 Ko jañaa gu'en ra Jesús thi ndakjan ná inaa chujni
naruaxin. Aro Ndo Dio juinchexechon ndo, ko mee ja'an ná bikon
ná. 16 Ixin dithika'on ná juachaxin chjana ná Jesús, ko juachaxin ji'i
thi najuinchexingamenxon thi xii tedikon ra ko chunxin ra.

17 'Ja'a ra xro chujni Israel ra, ja'an nuna ixin ja'a ra kunixin
kain xi thetu'an ra gu'en ra Jesús, ko kain ji'i binche'e ra ixin
xru'in benua'a ra. 18 Aro ja'in biku'en thi ubajin Ndo Dio ngain
ni banichjee ndo, ixin jañaa ruge'en thi rukii, thi banchegi'in
na̱ Mesías. 19 Mexinxin thinthu'e ra kain thi jian'a nche'e ra, ko
kjan ra dithikaon ra Ndo Dio, ko je'e ndo sinthatjaña'a ra ndo thi
jian'a nche'e ra ko jañaa tsii ncha'on sinthasuji ra ndo. 20 Ko Ndo
Dio rurua'an ra Jesús, thi Cristo ixin are xra xru'in be'e, je'e ndo
ukuinchie'e ndo rukii ngajin ra. 21 Ko jai Jesucristo jii ngajni, sithjaja
ncha'on are Ndo Dio ndakua sake'e ndo kain thi dukon ná ngata'a
nunthe, inchin ndachro ndo ngain ni bagayee juajnee ndo are icha
sa'o. 22 Ko Moisés ndachro ngain ni chujnia ra bechon are sa'o:

“Ndo Dio santsjegee ngaya'a ra naa thi runichjee ndo xraa ja'an, ko
dithikaon ra kain thi rundathjo ra. 23 Ko kainxin chujni sithikaon'a
thi tsii ji'i ichro'a si'in na̱ chujni rajnee Ndo Dio.”
24 ’Ko kain ni banichjee Ndo Dio kuexinxin Samuel ko icha ni
banichjee Ndo Dio, nichja na̱ thi jitu'en ncha'on te'i. 25 Ko ja'a
ra xe'en ni banichjee Ndo Dio, ja'a ra thi juinthakininxin ra ndo
ixin rugaye'e ra thi ndachro ndo ngain Abraham: “Ko chujni
sachrjeninxin ra sinchenchaon kain chujni ngata'a nunthe.” 26 Ko are
Ndo Dio juinchexechon ndo Xe'en ndo, sa'o rua'an ndo xan ngajin
ra. Ko jañaa je'e ndo juinthanchaon ra ndo ixin tsintu'e ra kain thi
jian'a nche'e ra.

Pedro ko Juan ngathexin kon ni thetu'an

4 1 Pedro ko Juan xra tenichja ngain chujni are binthekii xi daana
kunixin ni baketu'en ni bagenda ni'ngo kunixin ni saduceo. 2 Ko
ni te'i teduñao na̱ ixin Pedro ko Juan tetjaago ngain chujni ixin ni
ndadige'en nchao xechon na̱, jañaa inchin bikon na̱ Jesús xechon.
3 Ko tse na̱ ko takuinthu'e na̱ ndu'a xiiso ixin utsukjin, ko nduexin
runche'e na̱ jie̱. 4 Aro tsjé chujni kui'in na̱ thi ndachro Pedro ko
Juan, ko bithikaon na̱ Jesús. Ko bikin je'o ni xii ko xethja inchin
na'o no̱ na̱.
5 Ko nduexion nthi̱'a̱ Jerusalén, xrathe xi baketu'an ngain chujni
judío, ko ni baketu'an ngain ni'ngo kunixin xi tjaago ley Israel. 6 Ko
nthi̱'a̱ be'e Anás, xi daana icha renthe. Ko kai be'e Caifás, Juan,
Alejandro, ko kaxon be'e icha chujnii xi daana baketu'an ngain
ni'ngo. 7 Kuthejan kuetu'an na̱ rukiau'e na̱ Pedro ko Juan ko bake'e
na̱ ngusine ko kuexi'in na̱ banchiangi'i na̱:
—¿Ke'e juachaxin chunda ra, ni kensen nichjaye'e ra ixin
binchexingame'e ra thi xii chro'a bagakji?
8 Ko Pedro, kunixin tsjé juachaxiin Espíritu Santo, bathe'e ko
ndachro:
—Ja'a ra xro thetu'an ra rajna ko ja'a ra xro thetu'an ra ngain
ni'ngo icha renthe, 9 ja'a ra danchiangina ni ra ixin thi jian bintha'a
ná ngain thi beni'i ji'i, ixin tsunu'a ra kexreen kuxrue'en. 10 Ja'an ná
ndachrjan ná ngathexin kon ra ko ngathexin kon kain chujni Israel
ixin thi xii ji'i kuxrue'en kunixin juachaxiin Jesús thi Nazaret, ji'i
thi Mesías thi ja'a ra kuetu'an ra ixin ruguen na̱ nganito ntha cruz.
Aro Ndo Dio binchexechon. 11 Aro ja'a ra xro nchechjian ra nchia

bithikaon'a ra xro, thi xro icha suji ke'e nchia, ko jañaa ku'en Jesús
inchin xro ji'i [12] ixin ixru'in inaa thi sinthatjañaa ná nthi'i ngata'a
nunthe inchin Jesús ixin ixru'in inaa thi rua'an Ndo Dio ngata'a
nunthe ixin sinthakjan ná inaa chujni narua.

[13] Are ni baketu'an kui'in na̱ ixin Pedro ko Juan suji nichja ná ko
xraon'a ná, ni baketu'an kuise'en na̱ ixin ni te'i benue'a na̱ xroon.
Kuthejan batsuan na̱ ixin ni te'i bagakao Jesús. [14] Ko chro'a kjuangi'i
na̱ ixin xru'in thi ndua'a bithje'e na̱ ixin nthi̱'a̱ jindaxi'in na̱ thi
kuxrue'en. [15] Kuthejan kuetu'en na̱ Pedro ko Juan rugachrjeyexin na̱
nthi̱'a̱ ixin ni thetu'an kjuao na̱ kexreen sinche'e na̱. [16] Ko ndachro
na̱:

—¿Ke'e sintho'o ná ngain kayui xii te'i? Kainxin chujni Jerusalén
nu'e na̱ kexreen binchexingame'e xii ji'i. Ko ja'an ná chro'a tjangi'i
ná xa ixin je'a ndua thi binche'e xa. [17] Aro jai sinthuxraon ná xa, ko
jañaa itsenkin'a xa icha ixin juachaxiin Jesús ngain icha chujni.

[18] Ko baye̱e na̱ Pedro ko Juan ixin kuetu'en na̱ ixin irukjago'a na̱
ko irunichja'a na̱ kunixin juachaxiin Jesús. [19] Aro Pedro ko Juan
ndachro ngain na̱:

—¿Ndachjejinxin ni ra ajian jii ngathexin kon Ndo Dio sithika'on
ná ja'a ra ani sithika'on ná thi ndachro je'e ndo? [20] Ko ja'an ná
chro'a rutenkua ná ixin kain thi kuian ná ko bikon ná.

[21] Kuthejan ni thetu'an binchexraon na̱ Pedro ko Juan inaa, ko
kuanchrjanda na̱ sabinthekji ixin xru'in thi jian'a biku'en na̱ ko
ixru'in banchekao na̱, ixin kain chujni tenchesaye'e Ndo Dio ixin
bikon na̱ thi jian binche'e kayui ni te'i. [22] Ko thi xii xingame'e
kunixin juachaxiin Ndo Dio bechunda icha yakan nano.

Chujni kuinchie'e Jesús nichjayee na̱ Ndo Dio

[23] Are Pedro ko Juan ukuanchrjanda na̱, je'e sabinthekji ngain ni
kuinchie'e Jesús ko kuekiin na̱ kain thi ndachro xi thetu'an xi daana
ko xi thetu'an chujni judío. [24] Ko are ni kuinchie'e Jesús kui'in na̱ thi
nichja Pedro ko Juan, kuexi'in na̱ nichjayee na̱ Ndo Dio ko ndachro
na̱:

—Suixin Ndudana ná, thi binchechjian ngajni, nunthe ko
ndachaon, ko kainxin thi jii ngajni, ngata'a nunthe ko chringi
ndachaon. [25] Ko Suixin thi nichjaxin ixin Espíritu Santo ngain
ndudana ná David, xi nchexraa:

¿Unda tuxrunga kain nunthe ko unda kain rajna

tjauthexin ná thi xru'in xree?
26 Ko kain thi thetu'an ngata'a nunthe kuato choo na̱
ko tjauthexin na̱ kexreen sinche'e na̱ thi jian'a
ngain Ndo Dio ko ngain Xe'en ndo, thi Cristo.
27 'Ko nduaxin ngain rajna ji'i Herodes, Poncio Pilato ko chujni
je'a judío ko chujni Israel kuato choo na̱ ixin guen na̱ Jesús, thi
Xa'an Suixin rua'an ixin thjengijna ná. 28 Aro je'e na̱ binche'e na̱
je'o thi Suixin ndachro thi ruku'en are icha sa'o. 29 Jai tsje'e Suixin
kexreen nchexraon ná na̱, ko thjengijna ni ra ixin xru'in juaxraon
ruchunda ná, are runichja ná ixin Suixin ngain kexe'o chujni. 30 Ko
tjaago juachaxiin Jesús ruxingamenxin icha chujni ko tsu'en tsjé thi
jian ko jañaa sikunxin tsjé chujni thi jié juachaxin binchegaye'e xi
nchexraa Jesús.
31 Ko are juexin nichjayee na̱ Ndo Dio, kuingi nunthe thi binthe
na̱, ko bayee na̱ juachaxiin Espíritu Santo, ko kain na̱ banichja na̱
juajnee Ndo Dio ko ixru'in juaxraon be'e ngain na̱.

Kain thi bechunda na̱ bakunchjeye'e choo na̱

32 Ko kain ni bithikaon xraje'o bakunu'e na̱ ko xraje'o juaxraxaon
bechunda na̱. Ko kain thi bechunda na̱ bakunchjeye'e choo na̱ ko
xru'in kensen bandachro, ixin je'o na̱ baketu'an na̱ thi bechunda
na̱. 33 Ko ni kuinchie'e Jesús banichja na̱ kunixin icha jié juachaxin
ko bandachro na̱ ixin Jesús xechon ko Ndo Dio banchenchaon
na̱ icha. 34 Ko xru'in bagitje'en chujni ngayee ni bagithikaon ixin
thi ni bechunda nunthe'e ko nchiandu'e banchekji na̱, ko tumi
bagajon na̱ 35 ngain ni theyoo chujni kuinchie'e Jesús. Ixin je'e na̱
bakunchjeeya na̱ tumi ngain chujni bagitje'en. 36 Ko jañaa binche'e
naa xii juixin ngain naa nunthe ngusine ndachaon di'in Chipre. Xii
mee bachrjeninxin ni Leví ko bi'in José aro ni theyoo kuinchie'e
Jesús banchegi'in na̱ Bernabé, ko ji'i ruchro naa Thi Thjengijna
Chujni. 37 Ko xii ji'i bechunda naa nunthe ko binchekji xa nunthe ko
bajon xa tumi ngain ni theyoo kuinchie'e Jesús.

Thi jian'a binche'e Ananías ko Safira

5 1 Aro be'e inaa xii bi'in Ananías, ko chri'i xa bi'in Safira. Ko
kayui ni te'i binchekji na̱ naa nunthe'e na̱ kai. 2 Aro xii ji'i
kjuauthexin chri'i xa ko bithu'e na̱ thu'a tumi ko thi tumi xe'e na̱

bajon na̱ tumi ngain ni theyoo kuinchie'e Jesús, ko ndachro na̱ ixin
yaa kain tumi bayée na̱. 3 Ko Pedro ndachro:
—Ananías, ¿unda bithuaxin binthaya'a nchiijin ko binao
rujincheye'e Espíritu Santo, ko bithu'a thu'a tumi chjaa na̱ ixin
nunthe? 4 Icha nchao runchekji'a nunthe'a, ko are runchekji
tarugithu'a kain tumia. Aro, ¿unda bincheeya ixin rugajon kain tumi
ko ibajon'a tumi? ¿Unda binche'e ji'i? Ja'a bincheye'a chujni, ja'a
binao runcheye'e Ndo Dio.
5 Are Ananías kui'in ji'i, betsinga ko ndabe'en. Ko kain chujni
kunu'e thi ku'en anto xraon na̱. 6 Kuthejan juii kanxion xa xii kuensia
xan Ananías ko bikjabaa xan.
7 Batho inchin nii hora, kuthejan biji chri'i Ananías. Ko benue'a
ke'e ku'en xixi'i nchra. 8 Ko Pedro banchiangi'i nchra ko ndachro:
—Ndachjejinxin na, ¿aje'in binchekjixin ra nunthe?
Ko je'e nchra bate'e nchra:
—Jaan, jañaa binthakjixin ná nunthe.
9 Kuthejan Pedro ndachro ngain nchra:
—¿Unda kjuauthexin choo ra ixin runcheye'e ra Espiritue Nchaa
ná? Nthimee juii xan kjui bikjabaa xixi'a. Ko jai tsji'o xan ja'a kai.
10 Ko are juexin nichja Pedro, tabenbe'o nchra chrika ruthee. Ko
are bixi'in xan xii te'i, bithja xan Safira ndadige'en, ko sabikao xan,
bikjabaa xan ngandaxi'in xixi'i. 11 Kain ni ni'ngo ko kain ni rajna
kunu'e ji'i anto xraon na̱.

Tsjé thi jian nche'e Ndo Dio

12 Ko ixin ni theyoo kuinchie'e Jesús, Ndo Dio banche'e tsjé
thi jian ngayee chujni ko banchexingame'e ni ni'i. Ko kain ni
bithikaon Jesús baxrathe na̱ ngandangii naa thi dixinxin ni ni'ngo,
ko ngandangii mee nchegi'in na̱ Salomón. 13 Ko ni bagithikaon'a
bakunchien'a na̱ ngain ni theyoo, aro banichja na̱ jian ixin je'e na̱.
14 Ko kain ncha'on bagithikaon icha xii ko nchrii ngain Jesús. 15 Ko
tsjé chujni bagantsje na̱ ni ni'i ngata'a nthatu'en na̱ ngande'e nthi'á,
ixin rugatho Pedro ngandaxi'in na̱, ko kara sauen rugathutaon
ni ni'i ko ruxingame'e na̱. 16 Kaxon kain rajna tendajin Jerusalén
bakia'o na̱ ni ni'i na̱ kunixin chujni tedo'o espíritu jian'a ko kain na̱
bakuxrue'en na̱.

Ni thetu'an dingaku'en na̱ Pedro ko Juan

17 Kuthejan xi baketu'en xi daana kunixin xi saduceo anto
bakunchjue'e xa ixin thi banche'e Pedro ko Juan, 18 mexinxin
kuetu'an xa biaxi'in kayui ni te'i ngaxi'in ndu'a xiiso. 19 Aro naa
angeel Ndo Dio kunxiree ndu'a xiiso ngain thie mee ko bachrje na̱,
ko ángel ndachro:
20 —Thji ra ngain ni'ngo icha renthe ko thekin ra kexreen rukjan
na̱ naa chujni naruaxin ixin Jesucristo.
21 Ko nduexin nduuyo bixi'in na̱ ngain ni'ngo ko kuexi'in na̱
kjuaago na̱.
Kuthejan xi baketu'en xi daana ko ni binthe ngain xa kuetu'an xa
ruxrathe kain ni baketu'en chujni judío. Kuthejan rua'an na̱ bixrakua
Pedro ko Juan. 22 Aro ni biruee kayui ni te'i, are biji na̱ ndu'a xiiso
ibira'a na̱ na̱ ko sakjan na̱ ngain xi daana, 23 ko binthendachro na̱:
—Bithja na̱ jian jijee ndu'a xiiso ko xi tenda tatendangii xa thi
dixinxin ni, aro ja'an ná kunxiraa ná thi dixinxin ni ko xru'in kensen
bithja ná ngaxi'in.
24 Are xi baketu'an xi bagenda ni'ngo ko xi baketu'en xi daana
kui'in na̱ ji'i ko ibenue'a na̱ ke'e runche'e na̱, ko banchangi'i choo
na̱ kexreen rukjexin kain ji'i. 25 Ko are mee bijibe'o naa thi ndachro
ngain na̱:
—Thi ni kuiaxi'in ra utatenangii na̱ ni'ngo ko tetjague na̱ ni rajna.
26 Kuthejan xi baketu'an ko ni baginthenda kjui na̱ biruee na̱ ni
tetjaago, aro bintja'a na̱ ixin xraon na̱ ixin ni rajna rukaxin na̱ na̱
xro. 27 Ko are ubijikao na̱ ngathexin kon ni thetu'an, xi daana icha
renthe ndachro:
28 —Undathjo ra ixin irukjagu'a ra thi binche'e thi xii di'in Jesús.
Aro ja'a ra bithikaon'a ra, ko ja'a ra banchekue'en ra nguixin rajna
Jerusalén ixin thi kjuaago Jesús, ko xra tjangina ni ra ixin ja'an ná
gu'en ná Jesús.
29 Kuthejan Pedro ko ni kuinchie'e Jesús bathe'e na̱:
—Ja'an ná sa'o jikininxin sithika'on ná Ndo Dio kuthimejan
chujni. 30 Ko ja'a ra gu'en ra Jesús nganito ntha cruz. Aro Ndo Dioe
ni xrachrje'an ná juinchexechon Jesús. 31 Ko Ndo Dio binchesaye'e
Jesús ko bake'e ndo ngain rajianxin ndo, ko binchekjan ndo naa thi
Thetu'an ko thi Tsjengijna chujni Israel, ko jañaa rukjan na̱ ngain
Ndo Dio ko sayée na̱ juaditjaaña ixin thi jian'a nche'e na̱. 32 Ko ja'an

ná kuian ná ko bikon ná kain thi ku'en, ko kai Espíritu Santo nu'e
ji'i, ko Espíritu ji'i dajon Ndo Dio ngain kain chujni dithikaon Jesús.
33 Ko are kui'in kain ni thetu'an Israel kain ji'i, anto kuñao na̱ ko
juinao na̱ naruguenxon na̱ ni theyoo kuinchie'e Jesús. 34 Aro ngayee
ni te'i be'e naa xii bi'in Gamaliel, naa xii bakjaago ley ko ni rajna
anto banchesaye'e na̱ xa, ko je'e xa bingathjen xa ko kuetu'an xa
nchion rugachrje ni theyoo kuinchie'e Jesús. 35 Ko xii ji'i ndache
kain ni thetu'an:
—Ja'a ra xro thetu'an ra rajna Israel, xraxaon ra jian thi sinche'e
ra ngain xii te'i. 36 Xraxaon ra ixin are ikainxin ncha'on batho,
bingathjen naa xii bi'in Teudas ko ndachro xa ixin je'e xa naa xii
anto renthe. Ko ruee inchin noo renkia xii bithikaon ngain. Aro
jngujngujni na̱ guen Teudas, ko ni baruee chjekee na̱, ko jañaa
juexinxin kain. 37 Ko batho ikanxion ncha'on are binthetaxin chujni
rajna, bingathjen naa xii rajna Galilea bi'in Judas. Ko kai ruee
kanxion chujni, aro kai guen na̱ ko chujni baruee, chjekee na̱ kai.
38 Mexinxin ja'an ndathjo ra, tanchrjanda ra xii te'i ko dixinthe'a ra
ngain xa. Ixin thi tenche'e xa ja̱ je'a Ndo Dio jithetu'an, taruchjekee
na̱ kai. 39 Mexinxin tsje'e ra jian rujixinthe ra ko ruketuko'o ra
Ndo Dio ixin ja̱ tenche'e xa thi kuetu'an Ndo Dio, xru'in kensen
rukayakuen xa.
40 Ko kain na̱ bithikaon na̱ thi ndachro Gamaliel. Kuthejan bayee̱
na̱ ni theyoo kuinchie'e Jesús ko kuetu'an na̱ ixin bintja na̱ ko
ndache na̱ ixin irunichja'a na̱ ixin Jesús, kuthejan kuanchrjanda na̱
na̱. 41 Ko are ni theyoo te'i sakjuixin na̱ ngathexin kon ni thetu'an,
anto chee na̱ ixin Ndo Dio bajon juachaxin bikaon na̱ ixin dithikaon
na̱ Jesús. 42 Ko kain ncha'on banichja na̱ ko bakjague na̱ chujni thi
juajna juia'o Jesús, thi banchegi'in na̱ Mesías, ko ji'i banche'e na̱
ngain ni'ngo ko ngain nchia.

Thi ni yaato rukjengijna ni theyoo kuinchie'e Jesús

6 1 Ko are mee chujni bagithikaon Jesús icha bakutsjé na̱, ko ni
banichja ngigua griego kuexi'in na̱ kuñao na̱ ngain ni banichja
ngigua hebreo ko kuexi'in na̱ ndachro na̱ ixin kain nchri ga'an
banichja griego itsjé'a bagayee na̱ ixin bane na̱. 2 Kuthejan ni theyoo
bayee̱ na̱ kain ni bagithikaon Jesús, ko ndachro na̱:
—Nchao'a jii ixin ja'an ná tetunchjeeya ná tumi ko thi jine ni
ko tethintua ná thi xra kuinchienanxin ná Jesús ixin tsjaago ná

juajnee. [3] Mexinxin thinchie'e ra yaato xii ngaya'a ra, xi nchao
ruchunthiaxin xa ko jian juaxraxaon ruchunda xa ko ruchunda xa
juachaxiin Espíritu Santo. Ko ja'an ná tsetuan ná xa tsunchjeeya xa
thi sine chujni. [4] Ko ja'an ná rukjan ná runichjayaa ná Ndo Dio ko
tsjaago ná juajnee ndo.

[5] Ko kain na̱ bithikaon na̱ thi ndachro ni te'i, ko kuinchie'e na̱
Esteban, naa xii bagithikaon Ndo Dio ko bechunda juachaxiin
Espíritu Santo, ko jañaa kai Felipe, Prócoro, Nicanor, Timón,
Parmenas, ko naa xi Antioquía bi'in Nicolás, ko xii ji'i je'a judío, aro
bagithikaon xa ko banche'e xa xraa ni judío. [6] Kuthejan bikao na̱ ni
yaato te'i ngain ni theyoo kuinchie'e Jesús. Ko nichjayee na̱ Ndo Dio
ko kuenta'a raa na̱ ngata'a ni yaato runche'e xra.

[7] Ko nguii rajna Jerusalén chjekee juajnee Ndo Dio, ko ni
bagithikaon icha bakutsjé na̱. Ko kai tsjé xi daana bagithikaon xa
Jesucristo.

Tse na̱ Esteban

[8] Esteban bechunda anto tsjé juachaxiin Espíritu Santo ko Ndo
Dio anto banchenchaon ndo. Ko Esteban banche'e tsjé thi jian ko
banchexingame'e chujni. [9] Kuthimejan juii kanxion chujni bakji
ngain ni'ngo bi'in Esclavos Libres. Ko kai ikanxion chujni juixin
rajna Cirene, ko rajna Alejandría, ko nunthe Cilicia, ko kai ni juixin
nunthe Asia. Kain ni te'i kuexi'in na̱ kuetuka'o na̱ Esteban. [10] Aro
xru'in ni banchetenkua Esteban ixin banichja kunixin juachjaxiin
Espíritu Santo. [11] Kuthejan ni kuetuka'o Esteban kjuenge'e na̱ 'na
ikanxion na̱ ixin rundachro na̱ ixin Esteban jian'a nichja ixin Moisés
ko ixin Ndo Dio. [12] Ko ja'in juincheñauxin na̱ ni rajna ko ni judío
baketu'an ko ni bakjaago ley. Ni te'i tse na̱ Esteban ko bikao na̱
ngain kainxion ni thetu'an ni'ngo judío. [13] Ko kjuee na̱ icha chujni
nichja thi ndua'a ko ndachro na̱:

—Jaan, ndua, xii yaa anto nichja xa jian'a ixin ni'ngo icha renthe
ko ixin ley ba̱jon Moisés. [14] Ko kuian ná ndachro xii ji'i ixin Jesús
juixin Nazaret tsunxanthe ni'ngo icha renthe ko sasengixin thi
binthakuan ná Moisés.

[15] Kuthejan kain ni thetu'an ko kain chujni te nthi̱'a̱ tsje'e na̱
Esteban. Ko bikon na̱ ngakon Esteban xraa ngakon naa ángel.

Esteban nichja ngain ni thetu'an

7 [1] Kuthejan xi daana icha renthe banchiangi'i xa Esteban ko
ndachro xa:
—¿Andua thi nichja ni te'i ixin ja'a?
[2] Ko Esteban ndachro:
—Ja'a ra xro chujni Israel ra ko xro thetu'an ra, thi'in ra thi
rundathjo ra: Ndo Diua ná, ndo thetuan ná kununxi'in ndudaa
ná Abraham are xra be'e ndo Mesopotamia, are xrasakjui'a ndo
ruge'e ndo Harán. [3] Ko ndachro Ndo Dio ngain Abraham: "Thinthu'e
nunthe'a ngain ni chujnia, ko sathji ngain nunthe ja'an tsjagu'a."
[4] Kuthejan ndo Abraham bachrjexin nunthe Caldea ko sakjui
ndo ngain nunthe Harán. Ko nthi̱'a̱ ndabe'en ndudee Abraham.
Kuthimejan Ndo Dio sajuia'o Abraham ngain nunthe te ra jai. [5] Ko
Ndo Dio xra bajon'a ndo ni rio'o nunthe thi rugeta'a Abraham.
Aro, jaan, ndache ndo ixin rugajon ndo nunthe ngain, ko are
ndarugenja je'e, kuthimejan xe'en ruketu'an nunthe, maski are mee
xra xru'in chjan bechunda. [6] Ko Ndo Dio ndache Abraham: "Chujni
sachrjeninxin ja'a, sinthe na̱ thi je'a nunthe'e na̱, ko tsuchji na̱ ixin
sinche'e na̱ xra ko sikaon na̱ noo renkia nano. [7] Ko ja'an sintha'a jie̱
ngain rajna rutse chujnia ixin sinchenche'e na̱ na̱ xra. Kuthimejan
sachrjexin na̱ nunthe yaa, ko tsexi'in na̱ sinchesayana na̱ ngain
nunthe ji'i." [8] Ko Ndo Dio kjuauthexin Abraham ixin xe'en ruka
xan xru'e di'in circuncisión. Mexinxin are bithja Isaac jni ncha'on,
Abraham chjee xan xru'e ji'i, ko kaxon Isaac jañaa binche'e ngain
xe'en di'in Jacob, ko Jacob kaxon ji'i binche'e ngain thi theyoo
xe'en, thi xan kjui ndudee thi theyoo rajnee Israel.
[9] 'Ko kain xe'en Jacob kjui ni ndui ná xrachrjen, ko kunchjue'e na̱
ngain xan choo na̱ di'in José. Ko binchekji na̱ xan ngain ni tachji ko
nchekji chujni, ko jañaa ni tachji sabikao na̱ xan Egipto. Aro Ndo
Dio be'e ngain José, [10] mexinxin kjuengijna ndo ngain kain thi jian'a
ku'en, ko chjee ndo jian juaxraxaon, ko mexinxin Faraón, xi thetu'an
Egipto, anto binao xa José, ko binchegayee xa juachaxin tsetu'an
Egipto ko tsetu'an ngaxi'in nchiandu'a xa.
[11] 'Kuthimejan juii jintha ko jié juachjaon ngain nunthe Egipto ko
ngain nunthe Canaán. Ko ni ndui ná xrachrjen bechunda'a na̱ thi
bane na̱. [12] Are Jacob kunu'e ixin Egipto be'e thi bane na̱, rua'an
xe'en nthi̱'a̱ ixin ruke'na xan. Ko ncha'on ji'i ncha'on sa'o kjui xan

nthi̱'a̱. 13 Kuthimejan kjui xan Egipto inaa ko are mee José xraago
ngain xan choo, ko Faraón kunu'e kensen chujnii José. 14 Kuthejan
kuetu'an José ixin rukii ndudee, ndo di'in Jacob, ko kain ni choo.
Ko ni kjui Egipto nii kan ko thena'o na̱. 15 Ko Jacob ko kain ni te'i
sabiginthe na̱ Egipto, ko nthi̱'a̱ benxin na̱ kain na̱. 16 Kuthimejan
xe'en Jacob, xan José, sabikao xan ntha lurue Jacob ngain nunthe'e
Siquem ixin xrabaa ntha ngain naa chinthi kue'na Abraham ngain
xe'en Hamor nthi̱'a̱ Siquem.

17 'Ko batho ncha'on ko Ndo Dio ubikon ndo ixin unchao ruku'en
thi kjuauthexin ndo Abraham. Ko ngain nunthe'e Egipto icha kutsjé
chujni Israel. 18 Kuthimejan nthi̱'a̱ Egipto kuexi'in kuetu'an naa xi
bechunxin'a José. 19 Ko xi thetu'an ji'i anto jian'a kjui xa ngain
ni Israel ko anto bakjaaya xa ngain na̱, ko baketu'an xa ixin
ndarukuntu'e na̱ xe'en na̱, xan nandaa baguan ixin ndarunthege'en
xan. 20 Ko are mee kunkji'i Moisés. Ko Ndo Dio anto banchexruxi'in
ndo xan, ko ni ndu'a xan bayaku'en na̱ xan nii kunithjao, ko xru'in
ni rajna bikon xan. 21 Kuthimejan kuinthu'e na̱ xan ko nchrichje'e
Faraón bithja xan ko binchegangi xraa xe'en. 22 Mexinxin Moisés
anto jian kuangi xraa juaxraxauen ni egipcio, ko kjui naa xii anto
renthe ixin thi banichja ko thi banche'e.

23 'Are Moisés bechunda yoo kan nano, je'e xraxaon bitsje'e ni
Israel, ni chujnii. 24 Ko nthi̱'a̱ bikon naa xi egipcio jitjaaya ngain naa
chujni Israel, je'e Moisés kjuengijna chujni jidikaon, ko naguenxon
xi jitjaaya. 25 Ko Moisés xraxaon ixin ni Israel rukinxin na̱ ixin Ndo
Dio rugantsjexin na̱ Egipto ko Moisés thi rugitau'en na̱ nthi'á, aro
je'e na̱ xraxaon'a na̱ jañaa. 26 Ko nduexin, Moisés bikon yoo ni Israel
tetheto na̱ ko je'e binao rugantsjende'e choo na̱. Ko ndache na̱: "Ja'a
ra xraje'o rajna ra, ¿unda theto ra?" 27 Kuthejan thi jitjaaya kunxinka
Moisés ko ndachro ngain: "¿Kensen kuiin ja'a ixin tseton ná ra ko
sinche'e jie̱ ngajin ná? 28 ¿Arinao nasuenxon na ja'an kai, xraa gu'en
naa chujni Egipto jna?" 29 Ko are kui'in ji'i, Moisés sakuingaxin
Egipto ko sabige'e ngain nunthe'e Madián, ko nthi̱'a̱ be'e maski je'a
nunthe'e, ko nthi̱'a̱ guanxin yoo xe'en.

30 'Batho yoo kan nano, kuthejan naa ncha'on tajii Moisés ngain
thi nunthe xru'in jii, chiaon ruthee jna Sinaí ko nthi̱'a̱ kununxin naa
angeel Ndo Dio ngayee ntha ncha'a jitsama xru'i. 31 Ko Moisés anto
xraon, aro kunchie'en ixin icha jian bikon thi jitu'en. Kuthejan Ndo
Dio suji nichjee ndo ko ndachro ndo: 32 "Ja'an Ndo Dioe Abraham,

Isaac, Jacob ko kain ni chujnia undabinthege'en.” Kuthejan Moisés
kuexi'in xranga ixin juaxraon, ko ninchin batsi'an jmakon ixin
rutsje'e kensen jinichjee. 33 Ko Ndo Dio ndachro ngain Moisés:
“Dantsje kathea ixin ngandaxinna ja'an ri'i. 34 Ja'an bikon ixin
chujnina tangi jidathu'e ixin ni Egipto anto nchenche'e na̱ na̱ xra, ko
kai thian kexreen tuyao na̱, mexinxin ja'an jui'i ixin tsjengijna na̱ ko
jai ja'an rurua'an ja'a tsji Egipto.”
35 ’Ko ni israelita bithikaon'a na̱ Moisés ko bandache na̱: “¿Kensen
kuiin ja'a ixin tsetu'an ko sinche'e jie̱ ngajin ná?” Aro Ndo Dio
kuetu'en ixin je'e tsetu'en rajna, ko ji'i ku'en ixin ángel kununxi'in
Moisés ngain ntha ncha'a jitsama xru'i. 36 Ko Moisés tsjé kjuaago
ixin je'e bechunda juachaxiin Ndo Dio, ko mexinxin bantsjexin
chujnii ngain nunthe Egipto ko binchegato na̱ no ndachaon di'in
Jatse, ko yoo kan nano je'e bitau'en na̱ nthi'á ngain thi nunthe anto
xema. 37 Ko Moisés thi bandachro ngain chujni Israel: “Ndo Dio
tsinchie'e naa chujni ngayee rajnaa ná, naa thi tsia'o juajna xraa
ja'an.” 38 Ko Moisés thi bikao ni ndui ná ngain nunthe anto xema, ko
ángel bajon juajna ngain Moisés ngain jna Sinaí, ko juajna ji'i thi
tjagua ná kexreen sintho'o ná thi jian.
39 ’Aro ni Israel bithikaon'a na̱ ko nichjangii na̱ Moisés, ko binao
na̱ rukjan na̱ Egipto. 40 Ko naa ncha'on ni Israel ndache na̱ Aarón, xi
choo Moisés: “Moisés bantjsexin ná Egipto aro jai nuna'a ná ke'e
ku'en. Icha nchao nchechjianna ni ra naa diuchjan sitaon na ná
nthi'á ko tsjengijna ná.” 41 Kuthejan binchechjian na̱ naa kuxinthaa
kunixin chia ko buen na̱ tsjé kuxiigo binchesayexin na̱ dioe na̱, ko
binchechjie'en na̱ kuxinthaa ji'i naa kiai jié, ko anto chee na̱ ixin thi
dio binchechjian na̱. 42 Mexinxin Ndo Dio tatjañe'e ixin je'e na̱, ko
kuanchrjanda na̱ banchesaye'e na̱ kunutse te ngajni. Ko ndachro
ngain xroon dikji̱n kain ni banichja juajnee Ndo Dio:

Ja'a ra chujni Israel, nguixin thi yoo kan nano bakji
ra ngain nunthe anto xema,
xru'in ncha'on binchesayana ni ra ko xru'in kuxiigo
bu'en ra ixin ja'an.
43 Ko icha jian'a banche'e ra ixin bakame ra ngata'a
ndachaan ra nchiandu'a dio Moloc,
ko kai thi jii xraa kunutsee dio Refán.
Ko ixin ja'a ra banchechjian ra kain dio te'i ko banchesaye'e ra,

mexinxin tsajanda ra satsjio ra na̱ icha kjín thi je'a
nunthe'a ra, tuenxin Babilonia.
44 'Nthi̱'a̱ ngain nunthe anto xema, ni ndui ná xrachrjen bechunda
na̱ nchiandu'a Ndo Dio, nchia kunchjian inchin kuetu'an ndo ngain
Moisés, ko ngain nchia ji'i bakenchjianxin na̱ xro dikji̱n Ndo Dio,
xro bayée Moisés. 45 Ko nchia ji'i bayée ni ndui ná xrachrjen, ko je'e
na̱ binchegayee na̱ Josué, thi kuexi'in kuetu'en chujni Israel. Ko
nchiandu'a Ndo Dio ji'i bagakao na̱ ngain kain nunthe bagacha na̱
ixin Ndo Dio bagajon juachaxin. Ko xra nthi̱'a̱ bechunda na̱ nchia
are kuexi'in kuetu'an David. 46 Ndo Dio anto binao David. Ko David
binao runchechjian naa ni'ngo thi rugexi'in Ndo Dioe Jacob. 47 Aro
je'a David thi binchechjian ni'ngo; Salomón thi binchechjian ningue
ndo. 48 Aro Ndo Dio de'a ndo ngaxi'in ni'ngo nchechjian chujni ixin
jañaa nichja thi thia'o juajnee ndo:
49 Ngajni ntha xintaunna
ko ngata'a nunthe thi thingachje ruthena.
Xru'in kensen nchao sinchechjianna naa nchia,
thi nchao sinthajuga'a.
50 Ja'an binthachjian kain thi dikon ra.
Jañaa ndachro Ndo Dio.
51 Ko xra thjexin'a nichja Esteban ngain ni thetu'an are ndachro:
—¡Ja'a ra atho nchecha ra ansaan ra ko thinxin'a ra juajnee Ndo
Dio! Ko jañaa kai banche'e ni ndui ra xrachrjen ixin bagithikaon'a
na̱ Espíritu Santo. 52 Ixin je'e na̱ guen na̱ kain ni juia'o juajnee Ndo
Dio, ni nichja ixin rukii Jesús, thi Mesías, ko jai ja'a ra bithikaon'a
ra ko gu'en ra Jesús. 53 Ko maski ángel ba̱jon ley ngain ni ndui ra
xrachrjen, aro ja'a ra dithikaon'a ra.

Esteban guenxin na̱ kunixin xro

54 Ko are ni thetu'an kui'in na̱ kain ji'i, binetaon neno na̱ ixin anto
kuñao na̱ ngain Esteban. 55 Aro Esteban bechunda tsjé juachaxiin
Espíritu Santo, ko are tsje'e ngajni jidakima nthi̱'a̱ ko bikon Ndo
Dio, ko rajianxin ndo jingathjen Jesús. 56 Kuthejan ndachro:
—¡Tsjexin ra, ja'an ridikon ngajni jixrangee ko kai ridikon Jesús,
thi Xii juixin ngajni, tajingathjen xa ngain rajianxiin Ndo Dio!
57 Aro je'e na̱ kuejee na̱ ndatsjuen na̱ kunixin raa na̱, ko kuyao
na̱ suji. Ko kainxin na̱ tse na̱ Esteban. 58 Ko bantsjexin na̱ rajna, ko
kuexi'in na̱ kuaxin na̱ xro Esteban. Ko ni kjuangi'i Esteban ixin thi

ndua'a, bantsje na̱ thi luntho tetsaa na̱ ko kuinthu'e na̱ luntho
ngain naa xan xii di'in Saulo. 59 Ko are tetaxin na̱ Esteban xro, je'e
nichjayee Ndo Dio ko ndachro:
—Nchana Jesús, daye'e espirituna.
60 Kuthejan bethuxin ko kuyao suji ko ndachro:
—Nchana, nchetjañe'e na̱ thi jian'a tenche'e na̱.
Ko are juexin nichja ji'i, ndabe'en.

Saulo baningaku'en chujni bagithikaon Jesús

8 1 Ko Saulo bikon kexreen guen na̱ Esteban ko ndachro ixin
nchao ku'en.
Ko ncha'on mee kuexi'in na̱ bingaku'en na̱ ko baruee na̱ chujni
bagithikaon Jesús ixin ruguen na̱ na̱ kain ni binthe nthi̱'a̱ Jerusalén.
Ko ni te'i sakuinga na̱ ko chjekee na̱ ngain nunthe'e Judea ko
nunthe'e Samaria. Je'o ni theyoo kuinchie'e Jesús bithu'e na̱
Jerusalén. 2 Ko tsukjin mee kanxion ni bagithikaon Jesús kjui na̱
bigatsiin na̱ Esteban ko kjuabaa na̱ ko tsjé ncha'on tsjangaxin na̱.
3 Ko ncha'on mee Saulo bagixi'in nchiandu'a ni bagithikaon Jesús,
ko bagantsje xii ko nchrii ko bakingajin na̱ ixin bakiaxi'in na̱.

Felipe be'e Samaria

4 Aro chujni sakuingaxin Jerusalén nguii thi bakji na̱, thinga
banichja na̱ thi jian juajnee Jesucristo. 5 Ko Felipe kjui Samaria ko
nthi̱'a̱ nichja ixin Jesús, thi bi'in Mesías. Ko Felipe ji'i kjui naa
ni yaato kuinchie'e ni bagithikaon. 6 Ko kain chujni baxrathe na̱
ko baki'in na̱ thi jian bandachro Felipe, ko bagikon na̱ kexreen
banchexingame'e ni ni'i kunixin juachaxiin Ndo Dio, 7 ixin tsjé
chujni bechunda espíritu jian'a bagachrje'e na̱ espíritu mee, ko
espíritu jian'a bakuyao are bagachrjexin ngain na̱. Ko chujni chro'a
bakingi ko chujni chro'a bakji kai bakuxrue'en na̱. 8 Mexinxin ngain
rajna mee chujni anto bachee na̱.
9 Kaxon nthi̱'a̱ be'e naa xii bi'in Simón, banchekise'en xa ko
bancheye'e xa chujni ixin kain juathuso banche'e xa ngain rajna
mee, ko je'e xa bandachro xa ixin je'e xa renthe xa. 10 Ko ni yeye
ko xan nchinnchinchjan baki'in na̱ jian thi bandachro xii ji'i, ko
bandachro na̱:
—Xii ji'i chunda xa juachaxiin Ndo Dio.

11 Ko kain na̱ anto baki'in na̱ ko bagikon na̱ juathuso banche'e xii
ji'i, ko anto tsjé nano bancheye'e xa chujni. 12 Ko are kui'in na̱ thi
ndachro Felipe ixin thi jian juajnee Ndo Dio ko thi binche'e Jesús,
mexinxin ni xii ko ni nchrii bithikaon na̱ ko bigithe na̱. 13 Ko kai
Simón bithikaon ko bigithe ixin bikon kexreen banchexingame'e ni
ni'i ko icha thi jian banche'e Felipe. Ko Simón ibachrjende'a Felipe.
14 Ko ni theyoo kuinchie'e Jesús xra binthe na̱ Jerusalén. Ko are
kunu'e na̱ ixin chujni Samaria bithikaon na̱ juajnee Ndo Dio rua'an
na̱ Pedro ko Juan nthi̱'a̱. 15 Ko are biji na̱ nthi̱'a̱, nichjee na̱ Ndo
Dio ixin kain ni nandaa bithikaon nthi̱'a̱ rajna Samaria rugayee na̱
Espíritu Santo, 16 ixin xra baye'a na̱ Espíritu Santo, ixin je'o bigithe
na̱ kunixin juachaxiin Jesús. 17 Kuthejan Pedro ko Juan kuenta'a raa
na̱ ngata'a jaa ni bigithe ko kain na̱ bayée na̱ Espíritu Santo.
18 Ko Simón bagikon ixin chujni bagayée na̱ Espíritu Santo
are ni apóstol bakenta'a raa na̱ ngata'a jaa ni bigithe, ko Simón
banchenthuxi'in na̱ tumi 19 ko ndachro:
—Chjana ra juachaxin chunda ra yaa ixin kaxon are ja'an tsenta'a
rana ngata'a jaa kexe'o chujni, sayée na̱ Espíritu Santo.
20 Aro Pedro bathe'e:
—¡Ditjaan ja'a ko tumia ixin ja'a xraxaon ixin thi dajon Ndo
Dio nchao sinanxin kunixin tumi! 21 Ja'a jikininxin'a sarichunda
juachaxin sinche'e xra ji'i ixin Ndo Dio chunxin ndo ixin je'a jian
juaxraxauan. 22 Thendue'e ñao ixin thi jian'a ji'i, ko nchetse'en ñao
Ndo Dio, a sinthatjaña'a ndo thi ja'a xraxaon ngain ansean. 23 Ja'an
dikon ja'a anto tunchjua'a ko thi jian'a tanchrjanda'a ansean ixin
tsinxin thi jian.
24 Ko Simón ndachro:
—Nchetse'en ra ñao Ndo Dio ixin tsunna'a thi ja'a ra ndachjejin
ni ra.
25 Are Pedro ko Juan juexin nichja na̱ ixin kain thi baku'en are
bagakao na̱ Jesús, sakjan na̱ Jerusalén, ko kain rajnee Samaria
bathuga'a na̱ nichja na̱ juajnee Ndo Dio.

Felipe ko naa xi Etiopía

26 Kuthimejan naa angeel Ndo Dio ndache Felipe:
—Dingathjen ko sadingajin ngain nthi'á xinkajinxin Jerusalén ko
sathji Gaza.

Ko nthi'á ji'i datho thi anto xema. 27 Ko Felipe bingathjen ko
sakjui. Ko ngatja nthi'á betanxin naa xi eunuco, xi juixin Etiopía, ko
xi ji'i xi bakenchji'an tumii nchri Candace, nchri baketu'an Etiopía.
Ko sakjui xa Jerusalén ixin banchesaye'e xa Ndo Dio. 28 Ko xii ji'i
sajikjan xa rajnee xa ngaa ntha thingajin kunxin, ko jitjao xa xroon
dikjin Isaías, xi banichja juajnee Ndo Dio. 29 Kuthimejan Espíritu
Santo ndachro ngain Felipe:

—Tunchie'en ngain ntha jithingajin kunxin ji'a ko tato xi jitji
ngaa ntha.

30 Ko are Felipe kunchie'en, kui'in ixin thi xii mee jitjao xa xroon
dikjin Isaías, kuthejan banchiangi'i xa:

—¿Athinxin thi jitaxin xroon ritjao yaa?

31 Ko je'e xa bathe'e xa:

—Aro xru'in kensen tjagu'na, ¿ko kexreen tsianxin?

Kuthejan xii ji'i binchetse'en xa ñao Felipe ixin rukanito ko
taruge'e chrika xa.

32 Ko thi jitjao xa ngain Xruen Ndo Dio ja'in chro xron:

Bikao na bige'en inchin are de'en naa kuleko.
Ko kai inchin are kjin ba tuyao'a ba ngain thi kji'in ba,
jañaa je'e kai kuyao'a.
33 Ko chujni kjuanua na je'e ko xru'in kensen
binche'e jie ixin je'e.
Ko xru'in chjan bechunda.
Ixin chujni naguenxon na nthi'i ngata'a nunthe.

34 Ko xi Etiopía banchiangi'i xa Felipe ko ndachro xa:

—Nthatsa'an ñao ndachjejin na, ¿ixin kensen jinichja xroon ji'i?
¿A ixin je'e Isaías o inaa chujni?

35 Ko Felipe kuexinxin nichja ixin thi jitaxin xroon ji'i, thi xroon
kjuao xi Etiopía ko kuekiin xa thi binche'e Jesús. 36 Ko ngatja nthi'á
tethji na are bikon na jinda ko xi Etiopía, ndachro xa:

—Nthi'i jii jinda. ¿Achro'a sigithe na nthi'i?

37 Ko Felipe ndachro ngain xa:

—Ja tuenao ixin bithikaon kunixin ansaan, nchao sigithe.

Ko je'e xa bathe'e xa:

—Jaan, dithika'on ixin Jesús Xe'en Ndo Dio.

38 Kuthejan kuetu'an xa rugengathjen ntha thingajin kunxin, ko
banianka'o xa Felipe chringi jinda ko Felipe binchegithe xa. 39 Ko
are bachrjengixin na jinda, Espíritu Santo sabikao Felipe. Ko maski

xi Etiopía ibikon'a xa Felipe, anto chee xa ko ruee xa nthiee xa. 40 Ko
Felipe xraago ngain rajna di'in Azoto, ko sakjui ngain rajna Cesarea,
ko kain rajna bathuga'a kjuaago ixin Jesús.

Saulo ubithikaon Jesús

(Hechos 22:6-16; 26:12-18)

9 1 Ko Saulo xra nchexraon chujni dithikaon Jesús ixin suen na̱,
mexinxin kjui ngain xi thetu'an icha xi daana. 2 Ko banchie'e xa
xroon rugetaxin juachaxin rugiruexin ni nchesaye'e Jesús ngain nunthe
jii Damasco ixin je'e jixraxaon rukjee kain nchrii ko xii dithikaon Jesús
ko rutse na̱ ko sarugikao na̱ rukiaxi'in na̱ Jerusalén. 3 Ko are uchiaon
jidiji Damasco, bisiandajinbe'o naa xru'i xraa xru'i tungixinma ngajni.
4 Kuthejan Saulo betsinga ngata'a nunthe ko kui'in naa thee thi ndachro:
—Saulo, Saulo, ¿unda ruena ko rinao sincheni'i chujnina?
5 Kuthejan Saulo banchiangi ko ndachro:
—¿Kensen Suixin?
Ko thi thee kui'in, ndachro:
—Ja'an Jesús thi ja'a rirue'e. Aro ja'o rituni'a xraa kuxinthaa are
xrantue ba kon ninge.
6 Kuthejan Saulo jixrangaxin juaxraon ndachro:
—¿Nchana, ke'e rinao sintha'a?
Ko Jesús ndachro:
—Dingathjen ko sathji rajna Damasco ko nthi̱'a̱ rundathjo na̱ thi
sinche'e.
7 Ko ni xii jidikao Saulo atho binthexraon na̱ ixin kui'in na̱ thee thi
nichja, aro xru'in kensen bikon na̱. 8 Kuthejan Saulo bingathjenxin
ngata'a nunthe, ko are kunxiree jmakon ichro'a bikon. Mexinxin
tse'e na̱ raa ko sabikao na̱ ngain rajna Damasco. 9 Ko nthi̱'a̱ be'e nii
ncha'on ko xra chro'a bikon, ko xru'in juine ko xru'in bi'i.
10 Ko nthi̱'a̱ Damasco be'e naa xii bi'in Ananías ko bagithikaon
Ndo Dio. Ko Jesús kununxi'in xii ji'i, ko ndachro:
—¡Ananías!
Ko je'e bathe'e:
—Nthi'i ri'i, Nchana.
11 Kuthejan Jesús ndachro:
—Dingathjen ko sathji ngain thi nthi'á di'in Nao. Ko are saso
nchiandu'a Judas, danchiangi ixin naa xii di'in Saulo juixin Tarso ko

xi ji'i jinichjayee xa Ndo Dio. 12 Ko xraa jituxinxin xa ixin jidixi'in
naa xii di'in Ananías, ko jitunchie'en ngain ixin tsenta'a raa ngata'a
jaa xa ko unchao rukjan sikon inaa.
13 Are kui'in Ananías ji'i, ndachro:
—Nchana, ja'an kuian nichja na̱ ixin kain thi jian'a nche'e xii ji'i
ngain ni ubithikaon ngajin Suixin ngain rajna Jerusalén; 14 ko jai juii
xii ji'i kunixin juachaxiin xi thetu'en kain xi daana ixin rutse xa ko
sasikao xa kain ni dithikaon ngajin Suixin.
15 Aro Jesús ndachro ngain Ananías:
—Thji, ixin ja'an kuinchiaa xii ji'i ixin runichja xa ixin ja'an
ngain chujni je'a judío, ko ngain ni thetu'an icha nunthe ko ngain ni
Israel. 16 Ko ja'an tsjagua xa kain thi tangi tsu'en xa ixin ja'an.
17 Kuthejan Ananías kjui ngain nchia thi be'e Saulo. Ko are je'e
bixi'in nchia mee, kuiin raa ngata'a jaa Saulo, ko ndachro:
—Saulo, Nchaa ná Jesús, thi kununxi'an ngatja nthi'á thi juixin,
kuetunna jui'i ixin ja'a rukjan sikon ko sayé'e Espíritu Santo.
18 Ko betsingabe'o xuli xematau'en ngata'a jmakon ko kjan
bikon ko bingathjen ko bigithe. 19 Kuthejan juine ko kjan kusuji ko
tabithu'e kanxion ncha'on ngain ni ubithikaon Jesús, thi ni binthe
Damasco.

Saulo tjaago ngain rajna Damasco

20 Ko Saulo tuin kuexi'in kjuaago ngain kain ni'ngo ixin Jesús,
Xe'en Ndo Dio. 21 Ko kain ni baki'in bakise'en na̱ ko baganchiangi'i
choo na̱:
—¿Aje'a xii ji'i thi baruee kain ni bagithikaon Jesús nthi̱'a̱
Jerusalén ixin ruguen na̱? Ko ¿aje'a xi ji'i xi juii nthi'i kai ixin rutse
xa kain chujni dithikaon Jesús ixin sarugikao xa na̱ ngain xi thetu'en
icha xi daana?
22 Aro Saulo icha baxraon'a banichja ko bakjague chujni kunixin
juachaxiin Ndo Dio ko kain ni judío binthe Damasco baki'in na̱ ko
bakise'en na̱ ixin Saulo bakjaago ixin Jesús, thi Cristo.

Saulo sakuinge'e ni judío

23 Kuthimejan batho tsjé ncha'on, ko ni judío kjuauthexin na̱ ixin
ruguen na Saulo. 24 Aro Saulo kunu'e thi kjuauthexin choo na̱ ixin
ncha'on ko thie bachu'en na̱ ngain kain thi bagixinxin na̱ rajna ixin
ruguen na̱ Saulo. 25 Mexinxin chujni bagithikaon Jesús kuenga'a

na̱ Saulo ngaa naa nthaxrakaxro jié, ko naa thie bantsje na̱ ko
bincheganianxin na̱ nganito thjario'o jindajin rajna ko sakuinga.

Saulo be'e Jerusalén

26 Are Saulo biji Jerusalén, binao rukato chujni bagithikaon
Jesús, aro kain na̱ baxraguen na̱ ixin bithikaon'a na̱ ixin Saulo
ubithikaon Jesús. 27 Ko maski jamee, Bernabé bikao Saulo ngain ni
theyoo kuinchie'e Jesús. Ko Bernabé kuekiin na̱ kexreen Saulo bikon
ko nichjee Jesús ngatja nthi'á, ko kexreen Saulo ixraon'a nichja ixin
Jesús ngain rajna Damasco. 28 Ko Saulo bithu'e Jerusalén ko bagakao
ni theyoo, 29 ko baxraon'a banichja ixin Jesús, ko binao runchekinxin
ni banichja griego, aro ni te'i bakjauthexin na̱ ixin binao na̱ ruguen
na̱ Saulo. 30 Ko are ni bagithikaon Jesús kui'in na̱ kain ji'i, sabikao
na̱ Saulo ngain rajna Cesarea. Ko nthi̱'a̱ saruanxin na̱ rajna Tarso.
31 Ko ni'ngo binthe Judea, Galilea ko Samaria ibaxraon'a na̱
ixin rugikaon na̱ ko kain ncha'on banchesaye'e na̱ Ndo Dio, ko
bagithikaon na̱ Jesús kunixin juachaxiin Espíritu Santo, ko jañaa
baginkjuntaon icha chujni bagithikaon Jesús.

Pedro binchexingame'e Eneas

32 Pedro ngaria rajna ko rajna ixin bagitsje'e chujni bagithikaon
Jesús. Ko naa ncha'on bitsje'e ni binthe rajna Lida. 33 Ko nthi̱'a̱
batsuan naa xii di'in Eneas ko ujní nano jitsingata'a saon ko chro'a
bakji xa. 34 Ko Pedro ndachro:
—Eneas, Jesucristo sinthaxrua'an. Dingathjen ko datsiin sauan.
Ko tuinxion bingathjen Eneas. 35 Ko kainxin chujni binthe ngain
rajna Lida ko ngain rajna Sarón bikon na̱ kexreen xingame'e Eneas
ko kain chujni te'i bithikaon na̱ Jesús.

Xechon Dorcas

36 Are mee be'e ngain rajna Jope naa naniita bi'in Tabita, ko
naniita ji'i bagithikaon Jesús. Ko ngain ngigua griego Tabita ruchro
Dorcas. Ko naniita ji'i nguxon bakjengijna chujni nua. 37 Ko are mee
naniita ji'i kuni'i ko ndabe'en. Kuthejan binchetsinda na̱ ko bake'e
na̱ ngain naa nchia jitaunthe choo. 38 Ko rajna Jope be'e chiaon
rajna Lida thi be'e Pedro, ko ni bagithikaon Jesús kunu'e na̱ ixin
nthi̱'a̱ be'e, ko rua'an na̱ yoo xii ngain rajna Jope bindache na̱ Pedro:
—Chjin ná tuin ngain rajnana ná.

39 Ko tuinxon Pedro sakjui ngain na̱. Ko are biji na̱ Jope bikao na̱
ngain nchia jitsingaxi'in Dorcas. Ko kainxin nchri ga'an bisiandajin
nchra Pedro ko tetsjanga nchra ko kjuaago nchra kain luntho
banchechjian Dorcas are xra bechon. 40 Kuthejan Pedro bantsje kain
ni texi'in nthi̱'a̱ ko bethuxin nthajuchji'i ko nichjayee Ndo Dio.
Kuthejan tsje'e nchri ndadige'en ko ndachro:

—Tabita, dingathjen.

Ko nchri ndadige'en ji'i banthjee jmakon nchra, ko are bikon
nchra Pedro, xendua nchra. 41 Ko Pedro tse'e raa nchra ko
binchengathjen nchra, kuthejan baye̱e ni dithikaon Jesús kunixin
kain nchri ga'an. Ko Pedro bikao nchra ngathexin kon na̱ ixin bikon
na̱ uxechon nchra. 42 Ji'i kunu'e kain chujni rajna Jope ko tsjé na̱
bithikaon na̱ ngain Jesús. 43 Ko Pedro bithu'e kanxion ncha'on ngain
rajna Jope ngain nchiandu'a naa thi bi'in Simón, thi banchexrue'en
ruee kuxiigo ixin bakuxra'a rua.

Pedro ko Cornelio

10 1 Be'e naa xii bi'in Cornelio ngain rajna Cesarea, ko xi ji'i
baketu'an naa renkia xi soldado ko ni te'i bi'in na̱ Italiano.
2 Cornelio je'a judío, aro je'e kunixin ni ndu'a anto banchesaye'e na̱
Ndo Dio ko banche'e na̱ thi baketu'an ndo ko bagajon na̱ tsjé tumi
ngain chujni judío ni icha nua. Ko kain ncha'on banichjayee na̱ Ndo
Dio. 3 Ko naa tsukjin inchin thi nii xrachu'a ncha'on, naa angeel Ndo
Dio kununxi'in Cornelio. Ko ángel ji'i bixi'in thi jii Cornelio ko ndachro:

—¡Cornelio!

4 Ko Cornelio tabetsjekua ángel ko anto xraon ko banchiangi'i:

—¿Achrujan rinao, Suixin?

Kuthejan ángel mee ndachro:

—Ndo Dio jaan kui'in ndo kain thi ja'a ndache ndo are nichjaye'e
ndo ko juinchexruxi'in ndo kain thi ja'a binche'e ngain chujni nua.
5 Rua'an kanxion ni xii ngain rajna Jope ixin tsia'o na̱ naa xii di'in
Simón thi kai nchegi'in na̱ Pedro. 6 Ko Pedro be'e ngain nchiandu'a
inaa thi di'in Simón, thi banchexrue'en ruee kuxiigo ixin tsuxra'a
rua ko nchia ji'i chrika ndachaon jii nchia.

7 Ko are sakjui ángel nichjee Cornelio, Cornelio baye̱e yoo xi
nchexree kunixin naa xi soldado ko xi ji'i anto bagithikaon xa Ndo
Dio, ko Cornelio anto bachunthiaxin xa. 8 Ko are Cornelio juexin
kuekiin na̱ kain thi ku'en, sarua'an na̱ Jope.

9 Ko nduexion inchin ngusine ncha'on are uchiaon tediji xa rajna
Jope, Pedro kuanito ngata'a nchia ixin nichjayee Ndo Dio. 10 Ko
Pedro anto be'en jintha ko juinao rujine ko are tenchechjian na̱ thi
rujine, je'e xraa jituxinxin, 11 bikon xiree ngajni ko xinkajin naa
luntho rua ko jithe kanui kon luntho. 12 Ko ngaa luntho jingaa kain
kuxiigo jichunda noo ruthee, ko kain kuxiigo thingajinta'a tse'e
nunthe ko kain ko tjanga. 13 Ko kui'in naa thee thi ndache:

—Pedro, dingathjen, ko du'en kexe'o kuxiigo rinao sinthe.

14 Aro Pedro ndachro:

—Nchana, na'a jinenxin nthau'e kuxiigo rua'a, je'o nthao
jikininxin jine ni judío, nthao mee sine.

15 Kuthejan Ndo Dio nichjee inaa ko ndachro ndo:

—Thi juinchenchaon Ndo Dio ixin sinthe, ja'a chro'a rundachro
ixin thjua'a.

16 Ko ji'i ku'en nii nthi'á, kuthimejan sakjan luntho ngajni. 17 Ko
Pedro kuaa juachjaon ko jixraxaon ixin chro'a thinxin ke'e ruchro thi
bikon. Ko xra ji'i jixraxaon are ni rua'an Cornelio tedanchiangi na̱ ixin
nchiandu'e Simón ko binthendangii na̱ nchia. 18 Ko banchiangi na̱:

—¿A nthi'i jii naa xii di'in Simón thi kai nchegi'in na̱ Pedro?

19 Ko Pedro xra jixraxaon ixin thi bikon are Espíritu Santo ndache:

—Tsjexin, nii xii jidanchiangi ixin ja'a. 20 Dingathjen, dania ko
xraon'a ko sathji ngain ni te'i ixin ja'an rua'an na̱.

21 Ko Pedro bania ko ndache ni te'i:

—Nthi'i ri'i ja'an thi tethjee ni ra. ¿Achrujan rinao ra?

22 Ko je'e na̱ bathe'e na̱:

—Bikian ná juajnee xi thetu'an di'in Cornelio, ji'i naa xii jian
ko xraguen xa Ndo Dio, ko ni judío anto dithikaon na̱ xa. Ko naa
angeel Ndo Dio kuetu'en Cornelio ixin ruji'i ná, rujiru'a ra ixin ja'a
tsji nchiandu'e xa ixin tsi'in xa thi ja'a rundache xa.

23 Kuthejan Pedro ndache na̱:

—Dixi'in ra nchia ko nthi'i dithu'a ra thie ji'i.

Ko nduexion Pedro sakjui ngain na̱, ko kai kjui kanxion ni
bagithikaon Jesús binthe rajna Jope.

24 Ko batho naa ncha'on, biji na̱ rajna Cesarea, ko Cornelio
nthi̱'a̱ tajichu'en na̱, je'e kunixin kain ni choo kunixin ni anto jian
bagakao, ko nthi̱'a̱ xrathe kain na̱. 25 Are Pedro biji nchiandu'a
Cornelio, Cornelio bachrje ko chjee juajna ko bethuxin nthajuchji'i
ixin runchesaye'e. 26 Aro Pedro ndache:

—Dingathjen, Cornelio, ixin ja'an je'a dio na, ja'an naa chujni na inchin ja'a.

27 Ko thinga tetjao binthixi'in nchia, ko Pedro nthi̱'a̱ betanxin tsjé chujni. 28 Kuthejan Pedro ndache na̱:

—Ja'a ra jian nu'a ra ixin ley chujni judío tajanda'a ná tsato ná chujni je'a judío ko kai chro'a sitsjaa ná na̱. Aro Ndo Dio kjuagu'na rundachrjan'a ixin chujni thjua'a na̱. 29 Mexinxin are biji chujni ruanna ni ra, bithika'on ko tuin sajui'i. Anchee ndachjejin ni ra, ¿unda bayana ni ra?

30 Ko Cornelio bathe'e:

—Jai bithja noo ncha'on utsukjin inchin jaxon ja'an tari'i nthi'i nchiania rinthakjaaño ko rinichjayaa Ndo Dio, are kununxinna naa xii jingaa luntho jidakima. 31 Ko xii ji'i ndachjejin na xa: “Cornelio, Ndo Dio kui'in ndo ixin nichjaye'e ndo ko xraxaon ndo ixin ja'a thjengijna chujni nua. 32 Mexinxin rua'an juajna rajna Jope ixin tsii Simón, thi kai nchegi'in na̱ Pedro jii ngain nchiandu'e naa thi kai di'in Simón, thi nchexrue'en ruee kuxiigo ixin tsuxra'a rua, ko nchiandu'e jii nchia chrika ndachaon.” 33 Mexinxin jaikua rua'an juajna ixin ruji'i ja'a, ko ja'a anto jian chujni ko bithikaon jui'i. Ko jai te ná kain ná ngathexin kon Ndo Dio ko rina'o ná tsian ná kain thi kuetu'an Nchaa ná ixin rundachjejin ni ra.

Thi nichja Pedro ngaxi'in nchiandu'a Cornelio

34 Kuthejan Pedro kuexi'in nichja ko ndachro:

—Jai thianxin ixin ngathexin kon Ndo Dio kain ná renthe ná. 35 Ko je'e ndo chee ndo dikon ndo chujni te ngain kain nunthe, thi ni xraguen ndo ko nche'e na̱ thi jian. 36 Ko Ndo Dio rua'an ndo Jesucristo ngayee chujni Israel ixin nichja thi jian juajna, thi juajna dajon thi chrjuin tunu'e anseen ni, ko Jesucristo, thi Nchaa ná kain ná. 37 Ko ja'a ra jian nu'a ra kain thi ku'en ngain nunthe'e Judea. Kuexinxin nthi̱'a̱ Galilea, are Juan bajon juajnee Ndo Dio ko juinchegithe chujni, 38 ko kexreen Ndo Dio bajon ndo juachaxiin Espíritu Santo ngain Jesús, thi juixin Nazaret, ko je'e ndo be'e ndo ngain Jesús. Ko Jesús bakji ko banche'e thi jian ixin banchexingame'e ni ni'i, ko ni bagetan tangi ixin nchiijin. 39 Ko ja'an ná bikon ná kain thi binche'e Jesús ngain nunthe'e Judea ko ngain rajna Jerusalén. Kuthimejan kuenganito na̱ ntha cruz ko guen na̱. 40 Aro ncha'on ninxin Ndo Dio juinchexechon Jesús, ko kjan ná

bikon ná inaa. 41 Aro kainxin'a ni rajna bikon Jesús, je'o ja'an ná xro
Ndo Dio kuinchie'na ná, xro juineki'an ná ko biki'an ná Jesús are
xechon ngayee ni ndadige'en. 42 Ko Jesús kuetunna ná rundathjan
ná chujni ixin Ndo Dio bake'e Jesús ixin sinche'e jie̱ ngain chujni
techon ko ngain chujni undabinthege'en. 43 Ko ni banichja juajnee
Ndo Dio ndachro na̱ ixin kain ni rukendue'en ñao ko rugithikaon na̱
Jesús, Ndo Dio runchetjañe'e na̱ kain thi jian'a binche'e na̱.

Espíritu Santo juii ngain chujni je'a judío

44 Xra jinichjao Pedro are juii Espíritu Santo ngain kainxin chujni
jithi'in juajna jinichja Pedro. 45 Ko ni juia'o Pedro kuise'en na̱ ixin
kaxon ni je'a judío kai bayée na̱ Espíritu Santo. 46 Ko kai kui'in na̱
ixin ni je'a judío kai tenchesaye'e na̱ Ndo Dio ko tenichja na̱ jejee
ngigua. 47 Kuthejan Pedro ndache ni juia'o:
—Ndo Dio rua'an ndo Espíritu Santo ngain chujni je'a judío
inchin juii Espíritu Santo ngajin ná xro judío ná. Ko jai xru'in kensen
rukayakuen ixin ni te'i sigithe na̱ ixin ubithikaon na̱.
48 Ko Pedro kuetu'an ixin bigithe na̱ kunixin juachaxiin Jesucristo.
Kuthimejan chujnii Cesarea binchetse'en na ñao Pedro ixin rugithu'e
ngain na̱ ikanxion ncha'on.

Pedro kjan Jerusalén

11 1 Ni apóstol ko ni ubithikaon binthe nunthe Judea kunu'e na̱
ixin ni je'a judío kai bithikaon na̱ juajnee Ndo Dio. 2 Ko are
sakjan Pedro Jerusalén, ni atho bagithikaon thi xru'e bagayee ni
judío chrjuin'a nichja na̱, 3 ko ndache na̱ Pedro:
—¿Unda bitsje'e ko juintheko'o chujni je'a judío?
4 Kuthejan Pedro kuekiin na̱ kexreen ku'en ko ndachro:
5 —Ja'an tari'i ngain rajna Jope ixin rinichjayaa Ndo Dio are xraa
jituxinanxin bikon xinkajinxin ngajni naa luntho rua ko biji luntho
thi ri'i ja'an ko jithe kanui kon luntho. 6 Ko tsjaa ngaa luntho ko
bikon kuxiigo chunda noo ruthee, ko kuxiigo chrintho te ngaga'a
jna, ko kuthingajintaon tse'e ngata'a nunthe ko kain kutjaganga.
7 Ko kuian naa thee thi ndachro: “Pedro, dingathjen, du'en kuxiigo
ko jinthe ba.” 8 Ko ja'an bathaa ko ndachrjan: “Nchana, ja'an na'a
dixinxin ru'a thi thjua'a.” 9 Kuthejan kjan kuian thee thi nichja'na
ko ndachro: “Thi bincherua Ndo Dio, ja'a chro'a rundachro ixin
thjua'a.” 10 Ji'i ku'en nii nthi'á, ko kjan sakuajiin luntho ngajni inaa.

11 Ko xraji'o jitu'en, are binthekii nii xii juixin Cesarea ngain nchia
tari'i ixin juii bikjee na. 12 Ko Espíritu Santo kuetunna ixin ruxraon'a
na ko rukji ngain xii te'i. Ko kjui'an inkjaon ni chian ni ubithikaon
Jesús. Ko baso ná ko bixi'in ná kain ná ngain nchiandu'a Cornelio.
13 Ko Cornelio kuekinna ná kexreen nthi̱'a̱ nchiandu'a kununxi'in
naa ángel ndachro: "Rua'an kanxion ni xii rajna Jope ixin tsia'o na̱
Simón, thi kai nchegi'in na̱ Pedro. 14 Ko je'e rundathjo ra kexreen
ja'a ko kain ni nchiandui sitjaña'a ra kain thi jian'a binche'e ra ko
rukjan ra inaa chujni narua." 15 Ko are ja'an kuexian nichjaa na̱,
xinkajinbe'o ngata'a na̱ Espíritu Santo, xraa xinkajinta'a ná ja'an ná
sa'o kai. 16 Kuthejan xraxa'on are Nchaa ná Jesús ndachro: "Juan
banchegithe chujni kunixin jinda, aro ja'a ra sigithexin ra kunixin
Espíritu Santo." 17 Ko jañaa kai Ndo Dio rua'an ndo Espíritu Santo
ngain na̱ inchin rua'an ndo Espíritu Santo ngajin ná are buthikaon
ná Nchaa ná Jesucristo. Mexinxin, ¿kensen na ja'an ixin rukayakuan
xree Ndo Dio?

18 Ko are kui'in na̱ kain thi nichja Pedro ndababanga ñao na̱ ko
binchesaye'e na̱ Ndo Dio ko ndachro na̱:

—Kaxon ni je'a judío Ndo Dio chjee na̱ juachaxin tsendue'en ñao
na̱ ko rukjan na̱ inaa chujni narua.

Ni'ngo Antioquía

19 Ko ni naguenxon Esteban kuexi'in na̱ ruee na̱ kain ni
bagithikaon Jesús ko bagintja na̱ na̱, mexinxin tsjé na̱ sakuinga na̱
ngain nunthe Fenicia ko nunthe jii ngusine ndachaon, di'in Chipre
ko rajna Antioquía. Ko nguii thi batho na̱ nichjee na̱ je'o ni judío ixin
Jesús. 20 Aro kai ngayee na̱ be'e kanxion ni Chipre ko ni Cirene, ni
ubithikaon Jesús, ko ni te'i are biji na̱ Antioquía kaxon kuexi'in na̱
nichjee na̱ chujni je'a judío ixin thi jian juajnee Nchaa ná Jesús. 21 Ko
juachaxiin Nchaa ná Jesús be'e ngain na̱ ko kjuengijna na̱, mexinxin
tsjé chujni bithikaon ko kuinthu'e na̱ thi jian'a banche'e na̱.

22 Ko thi ku'en ngain rajna Antioquía, kunu'e ni'ngo Jerusalén,
mexinxin ni'ngo Jerusalén rua'an Bernabé ngain rajna Antioquía.
23 Ko are biji Bernabé bikon ixin Ndo Dio anto banchenchaon ndo
ni nthi̱'a̱, je'e anto chee. Ko ndache na̱ ixin sinchesuji anseen na̱
ko rutjañe'a na̱ thi jian juajna bayée na̱. 24 Ko Bernabé naa xii jian
bechunda tsjé juachaxiin Espíritu Santo, mexinxin icha tsjé chujni
bithikaon Jesús.

25 Kuthimejan Bernabé sakjui Tarso bikjee Saulo. 26 Ko are
Bernabé betan Saulo, sabikao ngain rajna Antioquía. Ko nthi̱'a̱ binthe
na̱ nguixin naa nano ko bakji na̱ ni'ngo ko bakjague na̱ chujni. Ko
nthi̱'a̱ Antioquía thi sa'o kuexinxin bi'in cristiano, ni bagithikaon
Jesús.
27 Ko ncha'on te'a kanxion ni bagajon juajnee Ndo Dio sakjuixin
na̱ rajna Jerusalén ko biji na̱ rajna Antioquía. 28 Ko naa chujni bakao
ni te'i bi'in Agabo, ko je'e ndachro kunixin juachaxiin Espíritu Santo
ixin tsjé chujni ruchunda'a na̱ thi rujine na̱ nguii ngata'a nunthe,
ko ji'i biku'en are baketu'an Claudio nthi̱'a̱ Roma. 29 Kuthimejan ni
bagithikaon Jesús binthe rajna Antioquía xraxaon na̱ ixin rukjengijna
na̱ ni bagithikaon Jesús binthe Judea. Ko kain na̱ bajón na̱ inchin
bechunda na̱. 30 Ko Bernabé ko Saulo bikao na̱ tumi ngain Judea ko
bajón na̱ tumi ngain ni baketu'an ngain ni'ngo.

Jacobo ndabe'en ko kuiaxi'in na̱ Pedro

12 1 Ko are mee Herodes, xi baketu'an, kuiaxi'in xa ko bintja
xa kanxion ni ni'ngo. 2 Ko kai kuetu'an naguenxon na̱ Jacobo
kunixin chia taade, thi kjui xan choo Juan. 3 Ko are Herodes bikon
ixin ni judío banchexruxi'in thi baku'en ni bagithikaon Jesús, kai
tse Pedro. Ko ji'i ku'en ngain naa kiai di'in pascua. 4 Are utse na̱
ko kuiaxi'in na̱ Pedro, xi soldado noo chjeeya xa ixin a nunoo xa
binthenda xa nguii thie. Ko Herodes xraxaon ngathe anseen runche'e
jie̱ ngain Pedro ngathexin kon nguii rajna. 5 Ko Pedro nguii thie
benda na̱. Aro ni ni'ngo banchetse'en na̱ ñao Ndo Dio ixin Pedro.

Naa ángel bantsjexin Pedro thi biaxi'in

6 Ko xraje'o thie mee Pedro tajijua ngayee yoo xi soldado ko
jichriaxin yoo chia, ko nduja kaxon tatenda icha xi soldado thi
dixinxin ni ndu'a xiiso. Ji'i ku'en thie ko nduexon Herodes rugantsje
Pedro ixin runche'e jie̱ ngathexin kon nguii rajna. 7 Ko xraje'o thie
ji'i kununxinbe'o naa angeel Ndo Dio ko naa xru'i suji kungiixin
ngaxi'in thi jii Pedro. Ko ángel kathe no ntha nthakuin Pedro ixin
ruxingame'e ko ndache:
—Dingaxin ñao dingathjen.
Ko xraji'o jinichja are betsingabe'o chia bechriaxin raa Pedro.
8 Ko ángel mee kuetu'en:
—Darithedunga rua thiaxin nthachajnua ko tjanga kathea.

Ko Pedro bithikaon, kuthejan ángel ndachro:
—Daritsii lunthua ko rue'na.
9 Ko Pedro ruee ángel, aro nue'a a ndua ji'i jitu'en o je'o jituxinxin.
10 Ko bachrjegexin na̱ xi tenda Pedro, kuthejan bathu'e na̱ xi yuxin
tenda, ko are biji na̱ thi dixinxin ni jii nungaxin nthi'á, ko thi dijexin
ji'i juxon chia ko ji'i je'o xiree. Ko bachrje na̱ ko sabinthekji na̱ ko
bathu'e naa nthi'á ko ángel ji'i bitjanbe'o. 11 Kuthejan Pedro kuinxin
thi ku'en ko ndachro:
—Jaan ndua, Ndo Dio rua'an ndo naa ángel ixin kjuengijna na
ixin kuna'a kain thi jian'a binao runche'e Herodes kunixin chujni
judío.
12 Kuthejan Pedro sakjui nchiandu'a María, janee Juan thi
kaxon di'in Marcos, ko nthi̱'a̱ te tsjé chujni bagithikaon Jesús ko
tenichjayee na̱ Ndo Dio. 13 Ko are Pedro binga ntha dijexin nchia,
naa xan nchrii di'in Rode kjui bitsje'e kensen juii. 14 Ko are kui'in
xan ko batsuan xan thee Pedro, anto chee xan ko ibanthje'a xan
nchia, ko kuinga xan biketu'an xan ixin Pedro tajindangii nchia.
15 Kuthejan ndache na̱ xan:
—¡Ja'a ndadixinga!
Aro je'e xan ndachro xan, nduaxin nthi'i jii. Ko ni kainxin ndachro
na̱:
—Je'a je'e. Yaa angeel.
16 Ko Pedro xra jidinga ntha dijexin nchia. Ko are kunxiree na̱
nchia, kain na̱ kuise'en na̱. 17 Aro Pedro kjuaguxin raa ixin rutenkua
na̱ ko kuekiin na̱ kexreen Ndo Dio bantsjexin ndo ndu'a xiiso, ko kai
ndache na̱:
—Thji ra ko theki'in ra Jacobo ko kai kain ni dithikaon Jesús.
Kuthejan bachrje ko sakjui inaa rajna.
18 Ko are bingasaan xi soldado anto kuyauthe choo xa ixin
danchiangi'i choo xa kexreen bachrje Pedro. 19 Herodes kuetu'an
bikjee na̱ Pedro aro bithja'a na̱. Kuthejan je'e bankata'a xi soldado
ixin kuajanda xa Pedro sakjui, ko Herodes kuetu'an guen na̱ kain xi
binthenda Pedro. Kuthimejan Herodes sakjuixin nunthe'e Judea ko
sakjui ngain rajna Cesarea. Ko nthi̱'a̱ be'e tsjé ncha'on.

Herodes ndabe'en

20 Ko Herodes Agripa anto baguñau'e chujni binthe rajna Tiro
ko Sidón, rajna binthe ngade'e ndachaon. Mexinxin kanxion ni te'i

bitsje'e na̱ Blasto, naa thi anto jié juachaxin bechunda ngaxi'in nchiandu'a Herodes, ko ndache na̱:

—Ja'an ná rinao'a ná tsetuki'an ná Herodes ixin chujnina ná thii na̱ dike'na na̱ thi jine na̱ ngain nunthe'e. Ko Blasto nichjaxin na̱ ngain Herodes.

21 Ko Herodes bake'e naa ncha'on rukjao ni Tiro ko ni Sidón, ko are bithja ncha'on mee, je'e bengaa lunthue icha renthe, luntho dengaa are de'e naa kiai ko beta'a ntha xintauen ko anto kua'in ñao ko kuexi'in nichjee na̱. 22 Kuthejan chujni kuexi'in kuyao na̱ ko ndachro ná:

—¡Thi thee jinichja ji'i je'a naa thee xii! ¡Ji'i naa thee dio!

23 Ko xrajinichjao Herodes, are naa angeel Ndo Dio binchetse naa chin ixin je'e juinchesaye'a Ndo Dio. Ko juxon kutsindo kuexi'in bine nthau'e ko ndabe'en.

24 Ko juajnee Ndo Dio icha bachjekee ngain kain rajna.

25 Ko are Bernabé ko Saulo binthekje'e xree ngain rajna Jerusalén, sabinthekjan Antioquía ko sabinthekao Juan, thi kai bi'in Marcos.

Bernabé ko Saulo kuexi'in nichja juajnee Ndo Dio ngain icha rajna

13 1 Ko ngain ningue rajna Antioquía binthe chujni bagayee juajnee Ndo Dio ko ni banchekue'en chujni ixin kexreen runche'e na̱ ngathexin kon Ndo Dio. Ko chujni te'i bi'in na̱ Bernabé, Simón, (thi kai banchegi'in na̱ thi Thie), Lucio, thi juixin rajna Cirene, Manaén, (thi bangika'o Herodes, thi baketu'an ngain nunthe'e Galilea) ko Saulo. 2 Naa ncha'on are tenchesaye'e na̱ Ndo Dio ko tenchekjaaño na̱ ko Espíritu Santo ndachro ngain na̱:

—Thetu'en ra Bernabé ko Saulo ixin sinche'e na̱ thi xra ukuinchiaa ixin je'e na̱.

3 Ko kain na̱ xranichjayee na̱ Ndo Dio ko xrabinchekjaaño na̱, kuthejan nichjayee na̱ Ndo Dio ixin Bernabé ko Saulo ko kuenta'a raa na̱ ngata'a jaa kayui ni te'i, ko bikanxin choo na̱ ngatja nthi'á.

Bernabé ko Saulo ngain nunthe Chipre

4 Ko Espíritu Santo rua'an Bernabé ko Saulo ngain rajna Seleucia. Ko nthi̱'a̱ kuanituxin na̱ ntha barko ko sabikao na̱ ngain nunthe ngusine ndachaon di'in Chipre. 5 Ko are biji na̱ ngande'e ndachaon rajna Salamina, kuexi'in na̱ nichja na̱ juajnee Ndo Dio ngain ningue chujni judío. Ko kai bikao na̱ Juan Marcos ixin kjuengijna na̱. 6 Ko

are juexin ngariaga'a na̱ nunthe Chipre, biji na̱ rajna Pafos, jii
ngande'e nda. Nthi̱'a̱ betanxin na̱ naa thi judío bi'in Barjesús. Ko
xii ji'i thuso xa. Ko je'e xa bancheye'e xa chujni ko bandachro
xa ixin je'e xa banichja xa juajnee Ndo Dio. 7 Ko xi thuso ji'i jian
bagakao xa xi baketu'an nunthe Chipre, ko xi baketu'an ji'i bi'in xa
Sergio Paulo ko anto jian juaxraxauen xa. Ko rua'an xa juajna juii
Bernabé ko Saulo ixin anto binao xa ruki'in xa juajnee Ndo Dio.
8 Aro thi thuso Barjesús, thi ngain ngigua griego kai banchegi'in na̱
Elimas, ko xi thuso ji'i binao'a ixin xi baketu'an ruki'in juajnee Ndo
Dio bikao Bernabé ko Saulo. 9 Kuthejan Saulo, thi kai bi'in Pablo,
kunixin anto tsjé juachaxiin Espíritu Santo jian tabetsje'e xi thuso,
10 ko je'e ndache xa:

—Ja'a thi ncheye'e chujni, ko nche'e thi jian'a; ja'a xe'en nchiijin
ko ningaku'en kain thi jian. ¿Xra kesa sinchetjajin chujni ixin
sithikaon'a na̱ juajnee Ndo Dio? 11 Anchee, Ndo Dio binche'e jie̱
ngajin ko kanxion ncha'on ichro'a sikon thee ncha'on.

Ko Elimas kukajinbe'o ko kuexi'in kayaja, ko kjuee kensen
rutse'e raa ixin je'e chro'a bikon. 12 Ko are xi baketu'an bikon thi
ku'en, anto kuise'en xa ixin kexreen kjuaago na̱ ixin Jesús ko je'e xa
nduaxin bithikaon xa Jesús.

Pablo ko Bernabé ngain rajna Pisidia

13 Ko ngain rajna Pafos, Pablo ko ni bagakao kuani na̱ ntha barko
ko sakjui na̱ ngain rajna Perge, ngain nunthe'e Panfilia. Ko nthi̱'a̱
Juan Marcos bachrjende'e na̱ ko sakjan Jerusalén. 14 Pablo ko ni
jidikao kjuixin na̱ ruthee na̱ rajna Antioquía thi jii ngain nunthe'e
Pisidia. Ko naa ncha'on nchejuga'a ni, bixi'in na̱ ningue rajna ko
tabinthe na̱ nthi̱'a̱. 15 Ko are juexin kui'in na̱ thi xruen ley ko thi
dikji̱n ni dayee juajnee Ndo Dio, ni thetu'an ngain ni'ngo ndachro
na̱ ngain Pablo ko ngain ni bagakao:

—Ja'a ra xro Israel ra, ¿a chrujan juajna jian bikoo ra ixin chujni
nthi'i?, ixin nchao runichja ra.

16 Kuthejan Pablo bingathjen ko batsiin raa ixin chujni rutenkua
na̱ ko ndachro:

—Ja'a ra xro Israel ra ko kain ra xro rinao ra Ndo Dio ko
dithikaon ra ndo, thi'in ra: 17 Ndo Dioe chujni Israel kuinchie'e ndo
ni ndo dachrji'a ná xrachrjen ko are xra binthe na̱ nunthe'e Egipto
thi je'a nunthe'e na̱ binchetsjé ndo ni rajna. Kuthimejan ni Egipto

banchekjan na̱ ni nchexree na̱, aro Ndo Dio kunixin juachaxiin ndo
bantsjexin ndo chujni nthi̱'a̱. 18 Ko chujni Israel bagakji na̱ yoo
kan nano ngain nunthe xema thi xru'in jii, ko kain nano te'i Ndo
Dio bayaku'en na̱ ko maski ni te'i anto tsjé thi jian'a banche'e na̱.
19 Kuthimejan Ndo Dio kunxanthe ndo yaato rajna binthe ngain
nunthe'e Canaán. Ko binchegayee ndo nunthe ni Israel. 20 Kain ji'i
ku'en inchin noo ko rio'o renkia nano, kuthejan ndo Dio kuinchie'e
ndo tsjé xi juez baketu'an ngain chujni Israel, juija Samuel, thi
bagayee juajnee Ndo Dio. 21 Aro kain na̱ banchia na̱ ngain Ndo Dio
naa rey ruketu'en ni rajna Israel, ko Ndo Dio bake'e ndo Saúl, thi
kjui xe'en Cis, thi bachrjeninxin Benjamín. Ko Saúl kuetu'an yoo
kan nano ngain rajna. 22 Kuthimejan Ndo Dio binthjian ndo Saúl ko
bake'e ndo David. Ko ndachro ndo ixin David: “Ja'an anto rina'o
David, thi xe'en Isaí, naa xii jichunda anseen xraa ansenna ko je'e
sinche'e kain thi ja'an rina'o.” 23 Jesús kjui naa thi bachrjeninxin
David mee thi binchekininxin Ndo Dio ixin rukjengijna chujni
Israel inaa. 24 Ko are xra jui'a Jesús, Juan bandache chujni Israel
ixin rugithe na̱ ko rukinthu'e na̱ kain thi jian'a nche'e na̱. 25 Ko
are Juan chiaon ndaruge'en, ndachro: “Ja'an je'a thi Mesías thi
ja'a ra xraxaon ra. Aro kuthejan tsii naa thi ja'an jikininxin'a na
tsunxindangaa kathee.”

26 ’Thi'in ra jian, ja'a ra xro bachrjeninxin ra Abraham, ko kai
ja'a ra xro je'a chujni Israel ra aro dithikaon ra Ndo Dio. Ko juajna
ji'i tsjengijna ná ixin tsji'a ná ngathe xru'i danga'a. 27 Ko ni binthe
Jerusalén ko ni baketu'an nunthe benue'a na̱ kensen Jesús, mexinxin
are guen na̱ Jesús, binche'e na̱ thi betaxin xroon dikji̱n ni bayée
juajnee Ndo Dio, ko ji'i xroon thi bakjao na̱ kain ncha'on nchejuga'a
ni. 28 Ko maski xru'in bire'e na̱ ixin rukjangixin na̱ ixin ruguen na̱, ni
rajna Israel banchie'e Pilato ixin naruguenxon Jesús. 29 Kuthejan are
uxethja thi kji̱n ni bagayee juajnee Ndo Dio, bincheganianxin na̱
ntha cruz ko kjuabaa na̱. 30 Aro Ndo Dio binchexechon Jesús. 31 Ko
tsjé ncha'on Jesús xrabakununxi'in chujnii, ni bikauxin Galilea ko
kjui na̱ Jerusalén ko ni te'i ni nichja ixin Jesús ngain kain chujni.

32 ’Ko mexinxin ja'an ná techja'a ra thi jian juajna binchekininxin
Ndo Dio ngain ni ndo dachri'a ná xrachrjen are sa'o. 33 Ko jai
ja'an ná xannthi xrachrjen ná bukon ná xethja thi nichja Ndo Dio
ixin binchexechon Jesús inchin jitaxin ngain salmo yuxin: “Ja'a
Xan'na. Ko ja'an binthaxechon jai.” 34 Ko Ndo Dio unichja ndo ixin

runchexechon Jesús ixin nthau'e rurenga'a nthao inchin jitaxin
ngain Xroon: “Sinthanchaon ra inchin ndathjan David.” 35 Mexinxin
ngain inaa salmo ndachro: “Tsinthue'a nthau'na ngain chinthi ko
ja'a tsajanda'a ixin thi jian xi nchexraa ndase'en.” 36 Ko ndua David
binche'e xra inchin kuetu'an Ndo Dio ngain chujni binthechon are
mee. Ko ndabe'en ko xrabaa inchin ndo dachri'i ko nthau'e ndarenga
nthao. 37 Aro Ndo Dio binchexechon Jesús ko nthau'e renga'a nthao.
38 Ko tunu'a ra jian chujni Israel ra ixin Jesús nchao sinthatjaña'a ra
kain thi jian'a nche'e ra. 39 Ko ley bayée Moisés nchetjañe'a chujni
kain thi jian'a nche'e na̱, aro kain chujni dithikaon Jesús ditjañe'e
na̱ kain thi jian'a nche'e na̱. 40 Mexinxin tsje'e ra jian ixin tsuen'a
ngajin ra inchin dikji̱n ni bagayee juajnee Ndo Dio are ndachro na̱:

41 Tsjexin ra, ja'a ra xro tjanuanka ra Ndo Dio,
thisa'an ra ko sathinga ra jai,
ixin ja'an anto tangi sinthagatho kain chujni dithikaon'a,
ko ji'i sithikaon'a ra
maski chrujan ni tseki'an ra.

42 Ko are Pablo ko ni bagakao bachrjexin na̱ ningue chujni judío,
chujni binchetse'en na̱ ñao ni te'i ixin rukjan na̱ ijnínxin ncha'on,
ngain ncha'on nchejuga'a ni, ixin rukjaago na̱ icha ixin thi nichja na̱.
43 Ko are juexin binchesaye'e na̱ Ndo Dio ngain ni'ngo, tsjé ni judío
ko ni je'a judío bithikaon na̱ Jesús ruee na Pablo ko Bernabé. Ko
Pablo ko Bernabé ndache na̱ ixin sachrjende'a na̱ nthiee Ndo Dio.
44 Ko are bithja thi jní ncha'on, thi ncha'on nchejuga'a ni judío,
chiaon nguii rajna kuinchie'en ngain ni'ngo ixin kui'in na̱ juajnee
Ndo Dio. 45 Ko are chujni judío bikon na̱ ixin juii anto tsjé chujni,
kunchjue'e na̱. Kuthejan kuexi'in na̱ nichja na̱ ixin Pablo tjajin ko
ujee jinichja. Ko kuexi'in na̱ kuetuka'o na̱ Pablo. 46 Aro Pablo ko
Bernabé xraon'a na̱ ko bathe'e na̱:

—Ja'an ná bitunna ná ixin sa'o ja'a ra rugiki'an ra juajnee Ndo
Dio aro ja'a ra rinao'a ra dithikaon ra ko tunu'a ra ixin chro'a
sitjaña'a ra kain thi jian'a nche'e ra, mexinxin satsji ná ngain chujni
je'a judío. 47 Ixin jañaa kuetunna ná Ndo Dio:

Ja'an bakee ja'a chujni Israel inchin naa xru'i
sinchengase'en nguixin nunthe.
Ko ixin runichje'e chujni ngain nguixin nunthe, ko tsji'o
juajnana ixin tsji'a na̱ ngathe xru'i.

48 Are kui'in chujni je'a judío kain ji'i, anto chee na̱ ko kuexi'in na̱
nichja na̱ ixin juajnee Ndo Dio anto jian. Ko kain ni kuinchie'e Ndo
Dio je'e na̱ bithikaon na̱ ngain Jesús ko sinthechon na̱ kain ncha'on.
49 Ko jañaa nichja na̱ juajnee Ndo Dio nguixin nunthe Pisidia. 50 Aro
chujni judío nichja na̱ ngain kanxion ni nchrii anto jian bechunxin
ni rajna ko anto bachunthia na̱ thi je'e na̱ bagithikaon na, ko kai
kanxion ni xii anto jian bechunxin ni rajna. Ko juinchegathea na̱
ni te'i ixin rugantsjegaxin na̱ Pablo ko Bernabé ngain nunthe ji'i.
51 Mexinxin Pablo ko Bernabé kuntsjenga na̱ ruthee na̱ ixin bingo
kain jinche jiyaa kathee na̱, ji'i ruchro ixin are ndase'en na̱ ko sitjaan
na̱ ngathe xru'i, Pablo ko Bernabé setsingata'a na̱ thi jie̱ sue'en ni
te'i ixin bithikaon'a na̱ juajnee Ndo Dio. Ko sakjui na̱ ngain rajna
Iconio. 52 Ko chujni bagithikaon Jesús tabithu'e na̱ Antioquía ko
anto chee na̱ ko bayée na̱ kain juachaxiin Espíritu Santo.

Pablo ko Bernabé ngain rajna Iconio

14 1 Are Pablo ko Bernabé biji na̱ ngain rajna Iconio, kayui na̱
bixinkao na̱ choo na̱ ngain ningue ni judío ko nthi̱'a̱ nichja
na̱ ixin Jesús ko tsjé ni judío ko ni je'a judío bithikaon na̱. 2 Mexinxin
chujni judío bithikaon'a Jesús ndache na̱ ni je'a judío rugithikaon'a
na̱ ngain Jesús ko bancheñao na̱ na̱ ko kuexi'in na̱ bingaku'en na̱ ni
bakao juajnee Jesús. 3 Aro Pablo ko Bernabé tabithu'e na̱ see ngain
rajna Iconio ko anto chunthia na̱ Nchaa ná Jesús, ko xraon'a na̱ nichja
na̱ juajnee Jesús. Ko Jesús bagajon juachaxin banche'e na̱ kain thi jian
ko banchexingame'e na̱ ni ni'i. 4 Ko ni rajna tachjeeya na̱ ixin thu'a na̱
bagithikaon na̱ ni judío ko ithu'a na̱ bagithikaon na̱ Pablo ko Bernabé.
5 Mexinxin chujni judío ko chujni je'a judío, thi ni bagithikaon'a Jesús,
nichjee na̱ xi nchiixin ko kjuao choo na̱ ixin sintja na̱ na̱ ko suenxin
na̱ na̱ xro. 6 Are Pablo ko Bernabé kunu'e mee, sakuinga na̱ ko sakjui
na̱ ngain rajna Listra ko ngain rajna Derbe, ko ngain Licaonia ko
kain nunthe te chiaon. 7 Ko nthi̱'a̱ kai nichja na̱ thi jian juajnee Jesús.

Pablo kuaxin na̱ xro ngain rajna Listra

8 Ko nthi̱'a̱ rajna Listra be'e naa xii chro'a bagakji ixin xii ji'i jañaa
guan xa. 9 Ko xii ji'i tajithi'in xa thi ndachro Pablo, ko Pablo tsje'e
xa jian ko kunu'e ixin xii mee bithikaon xa ixin nchao ruxingame'e
xa. 10 Kuthejan Pablo seen ndache xa:
—Dingathjen ko thjixin ruthea.

Ko xii ji'i chrinka xa ko bingathjen xa ko kuexi'in kjuixin ruthee
xa. 11 Ko are chujni bikon na̱ thi binche'e Pablo, kuexi'in na̱ kuyao
na̱ kunixin ngigue'e nunthe Licaonia ko ndachro na̱:
—Yoo dio kjan xii ko juii ngayaa ná.
12 Ko Bernabé banchegi'in na̱ dio Júpiter ko Pablo binchegi'in
na̱ dio Mercurio ixin je'e thi banichja. 13 Ko ngande'e rajna be'e
naa ni'ngo thi banchekuanxi'in na̱ dio Júpiter. Ko naa xi danee
Júpiter juia'o kuxinthaa tethia ba tsjo. Ko xi daana ko chujni binao
na̱ ruguen na̱ ba ixin runchesayexin na̱ Pablo ko Bernabé. 14 Are
Bernabé ko Pablo kunu'e thi jitu'en, bintheguñao ko kuinchje
lunthue ko kuagee na̱ chujni ko seen kuyao na̱:
15 —¿Unda jañaa tenche'e ra? Ja'an ná xii ná inchin ja'a ra. Ko
ja'an ná jui'i ná ixin bindathjo ra thinthu'e ra kain thi jian'a ko
danchie'e ra Ndo Dio sinthatjaña'a ra ndo. Ixin je'e ndo binchechjian
ndo ngajni, nunthe ko ndachaon ko kain thi jii. 16 Are icha sa'o Ndo
Dio kuanchrjanda ndo chujni binche'e na̱ thi bita'a jaa na̱. 17 Ko
maski jamee, kainxin ncha'on je'e ndo nche'e ndo jian ngain chujni
ko jañaa tjaago ndo ixin je'e ndo Dio ndo. Ixin je'e Ndo nchegania
Ndo chrin mexinxin duanxin tsjé thi jine ni ko jañaa chee anseen ni.
18 Ko maski anto tsjé nichja na̱, je'e na̱ anto tangi kayakuen na̱
chujni ixin guen'a na̱ kuxinthaa rukusayexin na̱.
19 Ko xratate na̱ nthi̱'a̱ are binthekixin rajna Antioquía ko rajna
Iconio kanxion ni judío, ko ni te'i nichja na̱ ko basingixi'in na̱
juaxraxauen chujni ko kuaxin na̱ xro Pablo. Ko xraxaon na̱ ixin
undabe'en ko kuingajin na̱ ixin sabiganka na̱ ngande'e rajna.
20 Aro chujni bagithikaon Jesús xrathe na̱ ngandajin Pablo ko je'e
bingathjen ko sakjan ngaga'a rajna inaa. Ko nduexion Pablo ko
Bernabé sabinthekji ngain rajna Derbe.
21 Are juexin nichja na̱ juajnee Jesucristo ngain rajna Derbe,
tsjé chujni bithikaon Jesucristo. Kuthimejan sakjan na̱ inaa ngain
rajna Listra ko ngain rajna Iconio ko Antioquía. 22 Ko ngain rajna
te'i Pablo ko Bernabé ndache na̱ ni ubithikaon ixin sachrjende'a
na̱ nthiee Jesucristo ko icha sithikaon na̱ thi thetu'an Ndo Dio ko
kai ndachro na̱: “Rugunda sathu'e ná tsjé thi tangi ixin suxinxin
ná ngain thi thetu'an Ndo Dio.” 23 Ko ngain kain ni'ngo Pablo ko
Bernabé kuinchie'e ni ruketu'an ngain ni'ngo ko kai nichjayee na̱
Ndo Dio ko banchekjaaño na̱ ko kuenta'a raa na̱ ngata'a na̱ ko
binchetse'en na̱ ñao Jesús ixin ni ruketu'an ngain ni'ngo.

Pablo ko Bernabé sakjan na̱ rajna Antioquía nunthe'e Siria

24 Kuthimejan batho na̱ nunthe'e Pisidia ko biji na̱ ngain nunthe'e
Panfilia. 25 Ko nichja na̱ thi jian juajnee Jesucristo nthi̱'a̱ ngain
rajna Perge. Kuthejan sakjui na̱ ngain rajna Atalía. 26 Ko nthi̱'a̱
kuaninxin na̱ ntha barko ko sakjui na̱ ngain rajna Antioquía, ngain
nunthe'e Siria, ko ni rajna ji'i anto baganchie'e na̱ Ndo Dio ixin jian
rukji'i Pablo ko Bernabé ixin xru'in thi tangi rugetan na̱ are runichja
na̱ juajnee Ndo Dio ko jai ujuexin xra ji'i. 27 Ko are biji na̱ rajna
Antioquía xrathe kain chujni bagithikaon Jesús ko kuekiin na̱ na̱ kain
thi binche'e Ndo Dio ixin je'e na̱, ko kexreen Ndo Dio kjuengijna na̱
ixin nichja na̱ juajnee ndo ngain chujni je'a judío. 28 Ko Pablo ko
Bernabé see bithu'e na̱ nthi̱'a̱, ngain chujni bagithikaon Jesús.

Xrathe na̱ ngain Jerusalén

15 1 Ngain ncha'on mee binthekii kanxion ni Judea ngain ni rajna
Antioquía ko kuexi'in na̱ kjuaago na̱ ngain ni te'i ixin ruka na̱
xru'e di'in circuncisión ixin jañaa tjaago ley Moisés ko jañaa rukjan
na̱ inaa chujni narua. 2 Aro Pablo ko Bernabé binchexruxin'a na̱ thi
kjuaago ni te'i ko suji kjuao choo na̱. Ko ni ni'ngo Antioquía banchie'e
na̱ Pablo ko Bernabé ko ikanxion na̱ rukji na̱ Jerusalén ngain ni
kuinchie'e Jesús ko ni thetu'an ngain ni'ngo ixin rukjao na̱ thi ku'en ji'i.
3 Ko ni ni'ngo Antioquía bikanxin na̱ na̱ ngatja nthi'á ko ni te'i
sakjui na̱ ko batho na̱ ngain nunthe'e Fenicia ko nunthe'e Samaria.
Ko nthi̱'a̱ kuekiin na̱ ni ubagithikaon ixin thi ni je'a judío kuinthu'e
na̱ kain thi jian'a banche'e na̱ ko bithikaon na̱ Ndo Dio. Ko kain ni
ubagithikaon anto chee na̱.
4 Ko are Pablo ko Bernabé biji na̱ ngain rajna Jerusalén, ni ni'ngo,
ni kuinchie'e Jesús ko ni thetu'an ngain ni'ngo anto chee na̱. Kuthejan
Pablo ko Bernabé kuekiin kain ni te'i thi binche'e Ndo Dio ngain na̱. 5 Aro
kanxion ni fariseo ni ubithikaon Jesús bingathjen na̱ ko ndachro na̱:
—Chujni je'a judío ko ubithikaon Jesús rugunda sayée thi xru'e
di'in circuncisión ko tsetu'en ni na̱ sithikaon na̱ ley Moisés.
6 Kuthejan ni theyoo kuinchie'e Jesús ko ni thetu'an ni'ngo xrathe
na̱ ixin kjuao na̱ ixin thi xru'e bagayée ni judío. 7 Ko are usee kjuao
na̱, bingathjen Pedro ko ndache na̱:
—Ja'a ra jian nu'a ra ixin are icha sa'o Ndo Dio kuinchie'na
ngaya'a ra ixin ja'an thi runichja thi jian juajna rugitjañenxin kain

thi jian'a nche'e ni je'a judío ko rugithikaon na̱ Jesús. 8 Ko Ndo Dio,
thi chunxin ansean ná, kjuaago ixin je'e binchetjañe'e na̱ ko rua'an
Espíritu Santo ngain na̱ xraa are rua'an Espíritu ngajin ná. 9 Ko Ndo
Dio ndachro ixin je'e na̱ ko ja'an ná xraje'o renthe ná ko bincherua
Ndo anseen na̱ ixin bithikaon na̱ Jesús. 10 Ko jai, ¿unda ja'a ra rinao
ra sincheñao ra Ndo Dio? ¿Unda rinao ra, ni je'a judío sithikaon na̱
ley, thi ja'an ná chro'a bithikaon ná ko kai chujnia ná xrachrjen
bithikaon'a na̱? 11 Ko ja'an ná duthikaon ná ixin Ndo Dio binthakjan
ná inaa chujni narua ixin Nchaa ná Jesucristo kjuenga 'na kain. Ko
kai ni je'a judío jañaa bithikaon na̱.

12 Kuthejan kainxin ni tatethi'in tatenkua na̱ ko kui'in na̱ thi
nichja Bernabé ko Pablo ixin kuekin na̱ kain thi jian binche'e Ndo
Dio ixin je'e na̱ ngain chujni je'a judío. 13 Ko are juexin nichja
Bernabé ko Pablo, Jacobo ndachro:

—Ja'a ra xro Israel ra, thi'in ra thi rundathjo ra: 14 Simón Pedro
kuekian ná ixin kexreen Ndo Dio kuexinxin kuinchie'e chujni je'a
judío ixin jañaa rukjan na̱ chujni rajnee Ndo. 15 Ko kain thi ku'en ji'i
ubetaxin ngain thi dikji̱n ni bagayee juajnee Ndo Dio thi jindachro:

16 Ja'an thi Dioa ra rukjan na inaa
ko ja'an sintha'a ixin rukjan tsetu'an
naa thi sachrjeninxin David,
17 ko are ji'i tsu'en,
chujni te nguixin ngata'a nunthe tsii na̱ ngajin ko
ni te'i rukjan chujnina.

18 Jañaa chro Nchaa ná Dio, thi binthagatsuan ná kain ji'i are usee.

19 'Mexinxin ja'an ndachrjan ixin ni je'a judío itsetuen'a ná na̱
sinche'e na̱ thi ndachro ley ixin je'e na̱ ukuintu'e na̱ kain thi jian'a
banche'e na̱ ko ruee na̱ nthiee Ndo Dio. 20 Icha jian rukji̱'in ná na̱
ixin sine'a na̱ thi banchekininxin na̱ thi diuchjan kunchjianxin xro
ko nthaa, ko kai ixin sinthejuakao'a na̱ thi nchrii je'a nchri chri'i na̱
ko xii je'a xixi'i na̱, ko sine'a na̱ jni ko nthau'e kuxiigo digachrjengi'a
jni. 21 Ixin are usee ngain ningue kain rajna, kuexinxin na̱ banichja
na̱ ley Moisés ngain ncha'on nchejuga'a ni ko xranichja na̱ jai.

22 Kuthimejan ni kuinchie'e Jesús ko ni baketu'an ngain ni'ngo
kjuauthexin choo na̱ ixin rukinchie'e na̱ kanxion ni rugikao Pablo ko
Bernabé ngain rajna Antioquía ko kuinchie'e na̱ Judas thi kai bi'in
Barsabás ko Silas. Ko chujni anto jian banichja na̱ ixin yui ni te'i.
23 Ko ni te'i bikao na̱ xroon jitaxin ja'in:

"Ja'an ná xro kuinchie'na ná Jesús ko kain ni thetu'an
ngain ni'ngo, chja'a ra juajna ja'a ra xro je'a judío ra ko
bithikaon ra Ndo Dio ko te ra nunthe'e Antioquía, Siria
ko Cilicia. 24 Ja'an ná kununa ná ixin kanxion chujni
kjuixin nthi'i, binthatjajin ra na̱ kunixin thi kjuagu'a ra
na̱ ixin rugaye'e ra xru'e di'in circuncisión ko rugithikaon
ra ley Moisés ko ja'an ná xru'in juachaxin chja'a ná na̱.
25 Mexinxin kjuauthexin chian ná ixin kuinchiaa ná
kanxion chujni ngaye'na ná ixin sitsja'a ra na̱ je'e na̱
kunixin Bernabé ko Pablo, ni anto rina'o na̱. 26 Ko ni
te'i, xrajon na̱ bikao juajnee Nchaa ná Jesucristo, maski
ruge'en na̱. 27 Ko kai rua'an ná Judas ko Silas ngajin
ra ixin je'e na̱ rundathjo ra na̱ kain thi kjuao ná nthi'i.
28 Ko Espíritu Santo binchexruxi'in ko kai ja'an ná ixin
tsetuan'a ra thi ley tangi sinche'e ra. Ko nche'e ra je'o
thi jitaxin ngain xroon ji'i: 29 Sinthe'a ra nthau'e kuxiigo
udinchekininxin na̱ thi diuchjan, ko kai sinthe'a ra
nthau'e kuxiigo digachrjengi'a jni ko sinthe'a ra jnii ba
ko sinthechriko'a ra nchri je'a nchri chri'a ra, ko xi je'a
xixi'a ra inchin chro ley Moisés. Ko are sithikaon ra kain
ji'i, jian sinche'e ra. Ngatja Dio ruchunda ra kain ra."

30 Kuthejan Bernabé, Pablo, Judas ko Silas sakjui na̱ ngain rajna
Antioquía. Ko are biji na̱ nthi̱'a̱ je'e na̱ binchexrathe na̱ kain ni ni'ngo
ko bajon na̱ xroon bikao na̱. 31 Ko are ni ubithikaon Jesús kui'in na̱
thi jitaxin xroon, anto chee na̱ ko tandao kunu'e na̱. 32 Judas ko
Silas nichja na̱ juajnee Ndo Dio, ko anto see kjuao na̱ ko ndache
na̱ chujni ixin rukinthue'a na̱ nthiee Ndo Dio. 33 Ko Judas ko Silas
bithu'e kanxion ncha'on nthi̱'a̱. Kuthimejan sakjan na̱ thi juixin
na̱ ko chujni bagithikaon Jesús bikanxin na̱ ngatja nthi'á. 34 Ko
Silas ndachro ixin tarugithu'e nthi̱'a̱. 35 Aro kai Pablo ko Bernabé
tabinthegithu'e nthi̱'a̱ Antioquía kunixin ikanxion ni bagithikaon
Jesús ixin banichja na̱ juajnee Nchaa ná Jesucristo.

Pablo ko Bernabé bachrjende'e choo na̱

36 Are ubatho kanxion ncha'on, Pablo ndache Bernabé:

—Chjin ná inaa ngain kain rajna thi ukjui ná ko nichja ná juajnee
Nchaa ná Jesucristo ixin sitsje'e ná na̱ kexreen te na̱.

37 Ko Bernabé binao rugikao Juan, thi banchegi'in na̱ Marcos,
38 aro Pablo binao'a rugikao Juan Marcos ixin je'e bachrjende'e
na̱ ngain nunthe'e Panfilia, ko ijuinao'a ruee ixin runcheka'o na̱
xra. 39 Pablo ko Bernabé chro'a binthekjauthexin na̱ ndakua ko
bintheketuka na̱. Mexinxin Bernabé sabikao Marcos ko binthetse na̱
barko ko sakjui nunthe'e Chipre, thi jii ngusine ndachaon. 40 Aro
Pablo kuinchie'e Silas. Kuthejan ni bagithikaon Jesús ni ni'ngo
Antioquía binchetse'en na̱ ñao Ndo Dio ixin je'e na̱ ko sakjui na̱.
41 Ko batho na̱ ngain nunthe Siria ko nunthe Cilicia ko ndache na̱ ni
ubithikaon sachrjende'a na̱ nthiee Ndo Dio.

Timoteo kuato Pablo ko Silas

16 1 Ko Pablo ko Silas biji na̱ rajna Derbe ko rajna Listra. Ko
nthi̱'a̱ rajna Listra betan na̱ naa thi bagithikaon Ndo Dio bi'in
Timoteo, xe'en naa nchri judía bithikaon Ndo Dio ko ndudee xan
naa xi griego. 2 Ko chujni bithikaon Jesús ngain rajna Listra ko
rajna Iconio jian banichja na̱ ixin Timoteo. 3 Ko Pablo juinao bikao
Timoteo, mexinxin chjee xru'e thi di'in circuncisión ixin rukuñao'a
chujni judío binthe nthi̱'a̱, ixin kain na̱ benu'e na̱ jian ixin ndudee
kjui naa xi griego. 4 Ko are bagatho na̱ ngain kain rajna, bagajon na̱
xroon ko bakjaago na̱ thi jitaxin thi kjuathexin ni theyoo kuinchie'e
Jesús kunixin ni baketu'an ni'ngo Jerusalén, ixin ni dithikaon Jesús
runche'e na̱ kain thi jitaxin ngain xroon. 5 Ko jañaa kain ni ni'ngo
bakusuji ko icha bagithikaon na̱ Jesús ko ncha'on ko ncha'on icha
tsjé chujni baxrathe ngain ni'ngo.

Pablo xraa jituxinxin bayẹ̱e naa xi Macedonia

6 Ko bathuga'a na̱ nunthe Frigia ko nunthe Galacia, aro Espíritu
Santo kuanchrjanda'a na̱ nichja na̱ juajnee Ndo Dio ngain nunthe'e
Asia. 7 Ko are biji na̱ ngande'e nunthe Misia, kai xraxaon na̱ rukji
na̱ nunthe'e Bitinia, aro Espíritu Santo kuanchrjanda'a na̱ inaa.
8 Mexinxin je'e na̱ batho na̱ ngande'e nunthe'e Misia ko sakjui na̱
rajna Troas jii ngande'e ndachaon. 9 Ko are ndakunaxin xe'e, Pablo
xraa jituxinxin bikon tajingathjen naa xi Macedonia ko jinchetse'en
xa ñao ko ndachro xa: “Datho nunthe Macedonia ko thjengijna ni
ra.” 10 Ko are Pablo juexin bikon ji'i, tuinxon bingaxin ñao ná ko
sakjui ná nunthe Macedonia. Ko kununa ná ixin Ndo Dio jidayana
ná ixin runichja ná thi jian juajnee Ndo ngain chujni te nthi̱'a̱.

Pablo ko Silas ngain nunthe Filipos

11 Ko bachrjexin ná rajna Troas ko kuatauan ná nda kunixin ntha
barko ko baso ná nunthe Samotracia. Ko nduexon baso ná ngain
rajna Neápolis. 12 Ko nthi̱'a̱ sakjuixin ná ngain rajna Filipos, naa
rajna renthe jii ngain nunthe Macedonia, ko ni romano baketu'an
ngain rajna ji'i. Ko ngain rajna yaa bithunna ná tsjé ncha'on. 13 Ko
naa ncha'on nchejuga'a ni judío, bachrjexin ná rajna ko sakjui ná
ngande'e naa nda jithinga ixin xraxa'on ná ixin nthi̱'a̱ xrathe ni judío
ixin nichjayexin na̱ Ndo Dio ko nthi̱'a̱ tabinthe ná ko kuekian ná
juajnee Jesús ni nchrii xrathe nthi̱'a̱. 14 Ko naa nchri be'e nthi̱'a̱ bi'in
nchra Lidia ko nchri ji'i banchesaye'e nchra Ndo Dio ko rajnee nchra
di'in Tiatira, ko je'e nchra banchekji nchra luntho na'o jatse renthe.
Ko are tajithi'in nchra thi jinichja Pablo, Espiritue Nchaa ná Jesús
banchekinxin nchra thi jian juajna. 15 Ko bigithe nchra je'e nchra
kunixin kain ni nchiandu'a nchra, kuthejan je'e nchra juinchetsenna
nchra ñao ná ko ndachro nchra:

—Ja̱ nduaxin dithikaon ra ixin ja'an dithika'on Nchaa ná Jesús,
chjin ná nchiania dithu'a ra.

Ko, jaan, bithunna ná nthi̱'a̱ kanxion ncha'on.

16 Naa ncha'on are satethji ná thi nichjayexin ni Ndo Dio, ngatja
nthi'á betan ná naa xan nchrii bechunda xan naa espíritu jian'a thi
bandache xan thi ruku'en. Ko jañaa bagacha xan tsjé tumi ixin
bagajon xan ngain ni najnii xan. 17 Ko xan nchrii ji'i kuexi'in xan
ruee xan Pablo kunixin ja'an ná, ko tuyao xan ko ndachro xan:

—Xii te'i, xi nchexree Ndo Dio jii ngajni, tendathjo ra xa kexreen
sitjaña'a ra thi jian'a binche'e ra.

18 Ko jañaxon banche'e xan nchrii tsjé ncha'on. Mexinxin Pablo
anto kuñao ko ndache espíritu jian'a bechunda xan:

—Kunixin juachaxiin Nchana Jesucristo, ja'an thetu'an dachrjexin
ngain xan nchrii yaa.

Ko tuinxion espíritu jian'a bachrjexin ngain xan.

19 Ko are ni najnii xan bikon na̱ ixin ichro'a rugachaxin na̱ xan
icha tumi, tse na̱ Pablo ko Silas ko bikao na̱ ngain nchia xrathe
chujni thetu'an ngain ni rajna. 20 Ko bikao na̱ na̱ ngathexin kon ni
nche'e jie̱ ko ndachro na̱:

—Xii te'i xi judío xa, ko jincheketo xa ni rajnaa ná 21 ko xii te'i
tjaago xa thi ja'an ná chro'a sintho'o ná ixin ja'an ná romano ná.

22 Kuthimejan kain chujni xrata'a na̱ Pablo ko Silas ixin rugintja
na̱. Ko ni nche'e jie̱ kuetu'an na̱ bantsje'e na̱ na̱ lunthue na̱ ko
bintjaxin na̱ nthasen. 23 Ko are anto bintja na̱ na̱, ko kuiaxi'in na̱
ngaxi'in ndu'a xiiso ko kuetu'en na̱ xi jinda rugenda xa jian. 24 Ko xi
jinda ji'i xranxi'in xa na̱ ngain thi icha jima ngaxi'in ndu'a xiiso ko
kuega'a xa ruthee na̱ ngagee ntha di'in sepo.
25 Ko inchin ngusine thie, Pablo ko Silas tenichjayee na̱ Ndo Dio
ko tetsjethe'e na̱ Ndo, ko chujni ubintheaxi'in nthi̱'a̱ tatethi'in na̱.
26 Ko kuingibe'o nunthe anto suji ko kuingithjen kain thjario'o, ko
xirebe'o kain thi teaxi'in chujni, ko chia techriaxin na̱ xindanga
chia. 27 Ko are xi jinda xingame'e xa ko bikon xa dixiree kain thi
teaxi'in chujni ko tuenao xa ixin kain na̱ sakuinga na̱, bantsje xa
chia tjayaxin xa ko juinao xa runchegathudo'o xa chia ngain nthau'e
xa ko ndaruge'en xa. 28 Aro Pablo kuyauthe ko ndache xa:
—Na'i, jaña'a nche'e; den'a. Kain ná te ná nthi'i.
29 Kuthejan xi jinda banchia xa naa xru'i ko kuinga xa, bixi'in xa
thi jii Pablo ko Silas ko jixranga xa, bethuxin xa chrika ruthee na̱.
30 Kuthimejan xi jinda bantsje xa Pablo ko Silas ko banchiangi'i xa:
—¿Ke'e sintha'a ixin sitjañananxin kain thi jian'a juintha'a?
31 Ko je'e na̱ bathe'e na̱:
—Dithikaon Nchaa ná Jesús, ja'a ko kain ni nchiandui ko sitjaña'a
ra kain thi jian'a binche'e ra.
32 Kuthimejan Pablo ko Silas ndachro na̱ juajnee Jesucristo ngain
thi jinda ndu'a xiiso ko ngain kain ni ndu'a. 33 Ko xraje'o thie mee,
thi jinda ndu'a xiiso binchexrue'en thi kuni'i Pablo ko Silas ixin
bikaon na̱. Kuthimejan je'e ko kain ni ndu'a bigithe na̱. 34 Ko thi
jinda ndu'a xiiso sabikao Pablo ko Silas ngain nchiandu'a ko chjee
na̱ juine na̱. Ko je'e kunixin ni ndu'a anto chee na̱ ixin bithikaon na̱
Ndo Dio.
35 Ko are nduexin, xi nche'e jie̱ rua'an xa xi soldado ngain thi
jinda ndu'a xiiso ixin rugantsje xa Pablo ko Silas. 36 Kuthimejan thi
jinda ndu'a xiiso ndache Pablo:
—Xi nche'e jie̱ kuetunna ixin santsje ra. Mexinxin sathji ra ko
Ndo Dio sitau'an ra nthi'á.
37 Aro Pablo ndache xi soldado:
—Ja'an ná chujni romano ná ko kjui'a ná ngain xi nche'e jie̱ ixin
chujni rundachro a jian o jian'a juintha'a ná. Ko maski xra xru'in
jie̱ guanna ná, anto bintja ná na̱ ko tsjé chujni tatetsje'e. Kuthejan

kuiaxinna ná na̱ ngain ndu'a xiiso. ¿Ko jaxon rinao na̱ santsje ná na̱
jimao? ¡Jañaa na'i! Icha jian ndache ra na̱ je'e na̱ tsii na̱ ko je'e na̱
sikanxin ná na̱ ngatja nthi'á.
38 Xi soldado kuekiin xa xi nche'e jie̱ kain thi ndachro Pablo ko
Silas ko xi nche'e jie̱ xraon xa are kunu'e xa ixin Pablo ko Silas
kai romano na̱. 39 Kuthimejan xi nche'e jie̱ kjui xa ngain Pablo ko
Silas ko juinchetse'en xa ñao na̱ ixin sinchetjañe'e na̱ xa. Kuthejan
xi nche'e jie̱ bantsje xa Pablo ko Silas ko juinchetse'en xa ñao na̱
ixin sarukjixin na̱ rajna. 40 Are bachrjexin na̱ ndu'a xiiso, sakjui na̱
nchiandu'a Lidia. Ko nthi̱'a̱ xrathe kain ni bagithikaon Jesús. Ko
Pablo ko Silas ndache na̱ ni xrathe te'i ixin sachrjende'a na̱ nthiee
Ndo Dio. Kuthimejan sakjui na̱.

Kuyauthe choo chujni ngain Tesalónica

17 1 Ko are sakjui Pablo ko Silas, bathuga'a na̱ rajna Anfípolis ko
rajna Apolonia. Kuthimejan biji na̱ rajna Tesalónica. Ko nthi̱'a̱
be'e naa ningue chujni judío. 2 Ko bithu'e na̱ nthi̱'a̱ Tesalónica nii
semana. Ko ngain ncha'on banchejuga'a na̱, Pablo kjui ningue na̱ ko
kjuague ni te nthi̱'a̱ ixin jañaa banche'e Pablo ngain kain rajna. 3 Ko
Pablo ndache na̱ ixin ngain Xruen Ndo Dio jitaxin ixin Cristo tangi
rugathu'e kuthejan ndaruge'en ko rukjan ruxechon. Ko je'e ndache na̱:
—Thi Jesús tendathjo ra ji'i, mee thi Cristo.
4 Kuthimejan kanxion chujni judío bithikaon Jesús kuato na̱ Pablo
ko Silas ko kai nchín ni griego baxraguen Ndo Dio ko tsjé nchrii
bechunda tumi. 5 Aro ni judío bagithikaon'a Jesús kunchjiigo na̱ ko
batse na̱ tsjé chujni banche'e jian'a ko bakjikua na̱ ngaa nthi'á. Ko
kain ni mee binchexrunga na̱ chujni rajna ko bixinthe na̱ nchiandu'a
Jasón ixin rugantsje na̱ Pablo ko Silas ixin rugue'en jie̱ ngathexin
kon ni rajna. 6 Ko bithja'a na̱ Pablo ko Silas, mexinxin kuinganjinkua
na̱ Jasón ko ikanxion ni bagithikaon Jesús, ko bikao na̱ na̱ ngain ni
nche'e jie̱ ngain rajna. Ko kuyao na̱ suji ko ndachro na̱:
—Xii te'i nchexinga xa chujni nguii nunthe ko kai ubinthekii xa
nthi'i. 7 Ko Jasón bayée xii te'i ngain nchiandu'a ko kain xii te'i
dithikaon'a xa thi ndachro xi tethu'an Roma, ko dinthendachro xa
ixin jii inaa rey jichunda icha tsjé juachaxin ko di'in Jesús.
8 Are chujni rajna ko ni nche'e jie̱ kui'in na̱ kain ji'i, anto kuñao
na̱. 9 Aro Jasón ko kain ni rugiaxi'in xranchie'en na̱ tumi ixin
rukajanda na̱ na̱.

Pablo ko Silas binthekji rajna Berea

10 Ko are ndakunaxin xe'e, Jasón ko ni icha kjuengijna na̱ Pablo
ko Silas ixin bantsje na̱ na̱ ko rua'an na̱ na̱ ngain rajna Berea. Ko are
biji na̱ nthi̱'a̱, kjui na̱ ngain ningue ni judío. 11 Ko chujni judío jii
Berea icha bithuexin na̱ kui'in na̱ juajnee Ndo Dio ke ni te rajna
Tesalónica. Ko ni te'i kain ncha'on batsje'e na̱ Xruen Ndo Dio
ixin bagikunxin na̱ a ndua thi bakjague na̱ na̱. 12 Ko jañaa tsjé
chujni judío ko tsjé ni griego, ni xii griego ko ni nchrii chunda
tumi, bithikaon na̱ juajnee Jesús. 13 Ko are kunu'e ni judío te rajna
Tesalónica ixin Pablo ko Silas tetjaago na̱ juajnee Ndo Dio ngain
rajna Berea, kai kjui na̱ nthi̱'a̱ ko binchexrunga na̱ chujni. 14 Aro
chujni bagithikaon ngain Jesús jaikua rua'an na̱ Pablo ngande'e
ndachaon. Ko Silas ko Timoteo tabithu'e na̱ nthi̱'a̱ Berea. 15 Ko ni
bikaan Pablo ngande'e ndachaon nasabikauxon na̱ ngain rajna
Atenas. Ko ni te'i bayée na̱ juajnee Pablo ko kjan na̱ rajna Berea ixin
ruketu'en na̱ Silas ko Timoteo ixin tuinxion ruruee na̱ Pablo.

Pablo be'e ngain rajna Atenas

16 Ko are Pablo tajichu'en Silas ko Timoteo ngain rajna Atenas,
je'e chrjuin'a kunu'e ixin bikon anto tsjé diuchjan nchesaye'e na̱.
17 Mexinxin Pablo kjui ngain ni'ngo ixin nichjee ni judío ko ni
griego, ni baxraguen Ndo Dio. Ko kai Pablo bakji kain ncha'on ngain
ndaasin ko bakjaago juajnee Ndo Dio ngain kain chujni bagetan
nthi̱'a̱. 18 Kuthimejan kanxion chujni bi'in epicúreos ko estoicos, ni
te'i banchekue'en na̱ na̱ ixin je'o na̱ rukangi na̱ runche'e na̱ thi jian.
Ni te'i nichja na̱ ixin Pablo ko ndachro na̱:

—¿Ke'e jindachro xii yaa ixin anto nichja xa?

Ko ikanxion na̱ ndachro na̱:

—Xraa dikon ni ixin je'e rinao sinchekue'en chujni ixin ikanxion
dio.

Jañaa ndachro na̱, ixin Pablo jinichjee na̱ ixin Jesús thi kjan
xechon. 19 Kuthimejan sabikao na̱ Pablo ngain thi bakjauthexin ni
baketu'an rajna ko ji'i be'e ngain naa jna bi'in Areópago. Ko nthi̱'a̱
banchiangi'i na̱ Pablo ko ndachro na̱:

—Rina'o ná tsununa ná ke'e ritjaago ja'a, 20 ixin ja'a nichja thi
ja'an ná thianxin'a ná, ko rina'o ná tsununa ná ke'e ruchro thi
tetjagu'na ni ra.

21 Ixin kain chujni Atenas ko ni je'a ni Atenas binthe nthi̱'a̱
banchexruxi'in na̱ baki'in thi xra na'a thinxin na̱ ko kai banchexruxi'in
na̱ bakekin na̱ kain thi nandaa baki'in na̱.
22 Kuthimejan Pablo bingathjen ngagee chujni nthi̱'a̱ Areópago
ko ndachro:
—Ja'an bikon ixin ja'a ra, xro te ra nthi'i Atenas, anto nchesaye'e
ra tsjé dio. 23 Ixin are ja'an ngariaga'a rajnaa ra, bikon kekaa thi
nchesayexin ra diua ra ko kai bithja naa thi dinchetsujin ra ko nthi̱'a̱
jitaxin ji'i: "Thi Dio chunxin'a ni." Mexinxin ja'an runichja'a ra ixin
thi Ndo Dio nchesaye'e ra ko chunxin'a ra.
24 'Ndo Dio ji'i juinchechjian nunthe ko kain thi jii, je'e ndo thi
chunda ndo kain juachaxin nthi̱'a̱ ngajni ko nthi'i ngata'a nunthe.
Ko dithue'a ndo ngaxi'in ni'ngo nchechjian chujni. 25 Ko rugunde'a
ndo ixin chujni sinche'e chrujan ixin je'e ndo ixin je'e ndo chjaa ná
ndo thi techunxin ná, chrintho ko kain thi rugundaa ná.
26 'Ko kainxin ná xro te ná ngata'a nunthe juixin ná ngain thi
nakua xii juinchechjian ndo sa'o. Ko kuetu'an ndo ixin sunthe ná
nguixin ngata'a nunthe; ko undachro ndo thinoo sekaxin nunthe'a ná
ko keja'in ncha'on sunthechon ná. 27 Ko jañaa binche'e ndo ixin rinao
ndo ixin kain ná tsjee ná ndo ko sithikaon ná ngain ndo, ixin je'e ndo
kjín'a jixin ndo ngajin ná. 28 Ko ixin Ndo Dio, techunxin ná, tethingi
ná ko ntho'o ná kain thi ntho'o ná. Kai inchin nichja ko kji̱n kanxion
chujni rajnaa ra, ni mee ndachro: "Ja'an ná chujnii Ndo Dio."
29 Mexinxin ixin ja'an ná chujnii Ndo Dio, ruxraxaon'a ná ixin je'e ndo
inchin naa dio dikunchjianxin chia oro, plata ko xro, thi nchechjian
xii kunixin raa inchin xraxaon xa. 30 Aro Ndo Dio anto see binche'a
ndo jie̱ ngain chujni banche'e thi jian'a ji'i. Aro jai je'e ndo thetu'an
ndo ngain nguixin nunthe ixin kain ná tsintu'e ná kain thi jian'a
ntho'o ná. 31 Ixin ukuinchie'e ndo ncha'on are je'e ndo sinche'e ndo
jie̱ ngain kain ná xro te ná ngata'a nunthe ixin ukuinchie'e ndo naa xii
sinche'e jie̱ ko kjuaago ndo ixin xii ji'i Jesús, thi juinchexechon ndo.
32 Are kui'in na̱ ixin Jesús be'en ko kjan xechon, kanxion na̱
kjuanua na̱ Pablo ko ikanxion na̱ ndachro na̱:
—Ja'an ná rina'o ná ixin tjagu'na ni ra inaa ncha'on ixin thi
xechon ni.
33 Kuthimejan Pablo kuinthu'e na̱ ko sakjui. 34 Aro kanxion chujni
bithikaon na̱ ixin Jesús xechon ko sakjui na̱ ngain Pablo. Ngagee ni
mee be'e naa xii bi'in Dionisio. Ko xii ji'i naa xii banche'e jie̱ nthi̱'a̱

Areópago. Ko kai ngagee ni mee be'e naa naniita bi'in Dámaris ko kai be'e icha chujni bithikaon.

Pablo ngain rajna Corinto

18 [1] Kuthimejan Pablo bachrjexin rajna Atenas ko sakjui ngain rajna Corinto. [2] Ko nthi̱'a̱ betan naa xi judío bi'in Aquila kunixin chri'i xa di'in Priscila, xii mee guanxin nunthe'e Ponto. Ko xra tsjé'a ncha'on bechunda juixin na̱ nunthe'e Italia ixin Claudio, thi thetu'an Roma, kuetu'an ixin kainxin chujni judío rugachrjexin na̱ Roma. Ko Pablo kjui bitsje'e na̱ ngain rajna Corinto [3] ixin Aquila ko Priscila benu'e xraje'o xra banche'e Pablo ko kanio na benu'e na̱ banchechjian na̱ nchia ndasinchjan. Mexinxin Pablo bithu'e ngain na̱ ixin sincheka'o na̱ xra. [4] Ko kain ncha'on sábado, ncha'on nchejuga'a ni judío, Pablo bakji ngain ningue na̱ ixin banichjee ni judío ko ni je'a judío ixin rugithikaon na̱ juajnee Jesucristo.

[5] Ko are Silas ko Timoteo juixin na̱ nunthe Macedonia, Pablo ibinchechjian'a nchia ndasinchjan ixin kain ncha'on bakjaago juajnee Jesucristo ngain ni judío ixin Jesús thi Cristo thi je'e na̱ techu'en na̱. [6] Aro chujni juiningakuenka na̱ ko nichja na̱ jian'a ixin Pablo. Mexinxin Pablo kuntsjenga lunthue ixin ujue'e xree ko ndache na̱:

—Are ndase'en ra ko sitjaan ra ngathe xru'i, ja'o ra setsingata'a ra ko idankata'a ni ra ja'an. Ko jai tsji'an thi jian juajna ngain chujni je'a judío.

[7] Kuthimejan bachrjexin ningue chujni judío ko sakjui nchiandu'a naa xii bi'in Justo, ko xii ji'i banchesaye'e xa Ndo Dio. Ko nchiandu'a xii ji'i be'e nchia chrika ningue ni judío. [8] Ko naa xii bi'in Crispo baketu'an ngain ningue ni judío. Je'e xa kunixin ni ndu'a xa bithikaon na̱ juajnee Jesús. Ko kai anto tsjé ni Corinto, ni kui'in juajna bajon Pablo, bithikaon na̱ ko bigithe na̱. [9] Ko naa thie Jesús kununxi'in Pablo, xraa ngathe naa kuthachrin. Ko ndachro:

—Xraon'a, xra nichje'e chujni ko tenkua'a [10] ixin ja'an ri'i ngajin, ko maski rukathe na̱ xru'in tsu'an. Mexinxin xraon'a ixin tsjé chujni ngain rajna ji'i xra sithikaon na̱.

[11] Mexinxin Pablo bithu'e naa nano ko rio'o nthi̱'a̱ Corinto ixin kjuague na̱ juajnee Ndo Dio.

[12] Aro ngain ncha'on mee Galión baketu'an ngain nunthe'e Acaya, ko chujni judío xrathe na̱ ixin tse na̱ Pablo. Ko bikao na̱ ngain nchia nchexin na̱ jie̱, [13] ko ndache na̱ Galión, xi baketu'an:

—Xii ji'i jee jitjaago ixin kexreen sinchesaye'e ni Ndo Dio ko je'a inchin jitaxin ngain ley thi ja'an ná chunda ná.

14 Ko Pablo urujinichja are Galión ndache ni judío:

—Ja'an rukian ko runtha'a jie̱ ngain xii ji'i, aro xru'in thi jian'a binche'e xa ko rugunda'a tsian thi ja'a ra tenichja ra. 15 Ko ja'a ra je'o tuñao ra ixin tjaago xa thi jitaxin'a ngain ley chunda ra ja'a ra, mexinxin yaa tjao ra ja'a ra. Ko ja'an rinao'a sintha'a jie̱ ixin thi ja'a ra duñaunxin ra.

16 Ko Galión bantsjexin chujni ngain nchia nchexin jie̱. 17 Kuthejan ni judío tse na̱ Sóstenes, thi baketu'an ngain ningue ni judío, ko bintja na̱ ngathexin kon Galión, aro je'e juinchexon bikon'a.

Pablo kjan Antioquía

18 Pablo xra tabithu'e tsjé ncha'on nthi̱'a̱ Corinto. Kuthimejan Pablo ko Priscila ko Aquila juinchenu'e na̱ ni bagithikaon Jesús ixin satsji ngain rajna Siria. Ko are biji na̱ rajna Cencrea, Pablo juinchexulo jaa ixin uxethja thi je'e juincheeya, kuthejan binthekani ntha barko ko sakjui na̱ ngain rajna Siria. 19 Ko are biji na̱ rajna Éfeso, Pablo kuinthu'e Priscila ko Aquila ko sakjui ngain ningue ni judío ko kjuague ni baxrathe nthi̱'a̱ juajnee Jesús. 20 Ko ni judío juinchetse'en na̱ ñao Pablo ixin rugithu'e icha see nthi̱'a̱, aro je'e chro'a. 21 Kuthejan Pablo ndachro:

—Rugunda sari'i ngain kiai jitunchiaon ngain rajna Jerusalén, ja̱ Ndo Dio ruchjana juachaxin, rukjan na si'i ngajin ra inaa.

Kuthejan Pablo kuanito ntha barko ko sakjuixin Éfeso. 22 Ko are biji rajna Cesarea, Pablo sakjui ngain rajna Jerusalén ixin chjee juajna ni bagithikaon Jesús. Kuthejan sakjui ngain rajna Antioquía. 23 Ko ube'e kanxion ncha'on nthi̱'a̱, kuthimejan bachrje bitsje'e kain ni bagithikaon Jesús binthe ngain rajna jii ngain nunthe'e Galacia ko Frigia, ko ndache na̱ ixin rukinthue'a na̱ nthiee Ndo Dio.

Apolos nichja juajnee Ndo Dio ngain Éfeso

24 Ko are mee biji naa xii judío ngain rajna Éfeso, ko xii ji'i bi'in xa Apolos ko rajnee xa rajna Alejandría. Je'e xa anto benu'e xa banichja xa juajnee Ndo Dio ko bechunxin xa jian thi jitaxin ngain xruen Ndo Dio. 25 Ko je'e xa ubenu'e xa nchín juajnee Jesús, ko anto bachee xa bakjaago xa thi jian juajna. Aro je'e xa je'o bechunxin xa kexreen banchegithe Juan chujni. 26 Ko Apolos xraon'a nichja ngagee chujni

ngain ningue ni judío. Ko are kui'in Priscila ko Aquila thi ndachro
Apolos, bantsjenda na̱ ko kjuague na̱ jian juajnee Ndo Dio. 27 Ko
Apolos juinao rugatho ngain nunthe Acaya, ko ni bagithikaon Jesús
nthi̱'a̱ rajna Éfeso kjuengijna na̱ Apolos ko kji̱n na̱ naa xroon thi
betaxin ixin jian sayée na̱ are siji nthi̱'a̱. Ko are biji ngain nunthe
Acaya je'e anto kjuengijna tsjé chujni, thi ni Ndo Dio chjee juachaxin
ixin bithikaon na̱ Jesús. 28 Ko Apolos bakjague ni judío ixin thi
banichja na̱ je'a ndua ko bakjague na̱ kunixin thi jitaxin ngain Xruen
Ndo Dio, ixin Jesús ndua thi Cristo, thi kuinchie'e Ndo Dio.

Pablo biji ngain rajna Éfeso

19 1 Are Apolos xra be'e ngain rajna Corinto, Pablo batho kain
rajna binthe no ngaga'a jna. Ko are biji Éfeso, betan tsjé
chujni bagithikaon Jesús. 2 Ko Pablo banchiangi'i na̱:

—¿Abayé'e ra Espíritu Santo are bithikaon ra juajnee Jesús?

Ko je'e na̱ bathe'e na̱:

—Ja'an ná xrana'a thian ná ixin jii Espíritu Santo.

3 Kuthejan Pablo banchiangi'i na̱:

—¿Ke'e ruchro thi bigithe ra?

Je'e na̱ bathe'e na̱:

—Yaa ruchro ixin bithika'on ná thi bakjaago Juan, ko jañaa
bigithe ná.

4 Ko Pablo ndache na̱:

—Ndua, Juan banchegithe chujni kuinthu'e thi jian'a banche'e.
Aro kai je'e ndache chujni ixin rugithikaon na̱ thi tsii, ko mee ujuii
ko mee Jesús.

5 Ko are kui'in na̱ ji'i, kain na̱ bigithe na̱ kunixin juachaxiin Nchaa
ná Jesús. 6 Ko are Pablo bake'e raa ngata'a jaa na̱, Espíritu Santo juii
ngain na̱ ko kuexi'in na̱ nichja na̱ jejee ngigua ko banichja na̱ thi
Ndo Dio banchenu'e na̱. 7 Ko kain ni bithikaon inchin theyoo xii.

8 Ko Pablo bithu'e nthi̱'a̱ rajna Éfeso nii kunithjao, ko bakji ngain
ningue ni judío ko baxraon'a bakjaago ixin rugithikaon na̱ juajnee
Ndo Dio. 9 Aro kanxion chujni bithikaon'a na̱ thi ndachro Pablo. Ko
ni mee nichja na̱ jian'a ixin juajnee Jesucristo ngathexin kon icha
chujni. Ko Pablo tabachrjende'e na̱ ko sabikao chujni bagithikaon
Jesús ngain naa nchia bakangixin na̱, thi bakjaguxin naa xii bi'in
Tiranno. Ko nchia mee kjuaguxin Pablo kain ncha'on. 10 Ko jañaa
kjuaago yoo nano. Mexinxin kainxin chujni binthe ngain nunthe'e

Asia, ni judío ko ni je'a judío kui'in na̱ juajnee Nchaa ná Jesús. [11] Ko
Ndo Dio juinchexingame'e tsjé ni ni'i ixin Pablo. [12] Ko kai tsjé luntho
bagindathe Pablo bagikao na̱ luntho ngain ni ni'i ko baxingame'e
na̱, ko ni bechunda espíritu jian'a bagachrjexin espíritu ngain na̱.
[13] Ko kai binthe kanxion chujni judío bagakji ngaa nthi'á ixin
bagantsje na̱ espíritu jian'a ngain chujni. Ko chujni te'i juinao na̱
runchegunda na̱ juachaxiin Jesús. Ko bandache na̱ espíritu te'i:
—Kunixin juachaxiin Jesús, thi tjaago Pablo, ja'an thetu'an ra
ixin dachrje ra.
[14] Jañaa binche'e thi yaato xe'en naa xi daana judío bi'in Esceva,
xi daana baketu'en icha xi daana, [15] aro be'e naa ncha'on espíritu
jian'a bathe'e ngain xan:
—Ja'an chunxin Jesús ko nuna kensen di'in Pablo, Aro ja'a ra
chunxin'a ra.
[16] Kuthejan thi xii bechunda espíritu jian'a chrinka ni xa na̱ ko
anto suji kjuaaya xa ko kuinchjema xa lunthue na̱ ko anto kuni'i na̱
ko thuluchunthao na̱ sakuingaxin na̱ nchia mee. [17] Kainxin chujni
binthe ngain rajna Éfeso, ni judío ko ni je'a judío, kunu'e na̱ kain thi
ku'en ko anto xraon na̱, ko chujni kuexi'in na̱ nichja na̱ ixin Jesús
anto jian banche'e.
[18] Kai tsjé chujni ubithikaon juajnee Jesús bakendue'en ñao na̱
ngathexin kon chujni ixin kain thi jian'a banche'e na̱. [19] Ko tsjé ni
kjui thuso juia'o na̱ xroon bakangixin na̱ juathuso, ko xroon ji'i
kjuaaga na̱ ngathexin kon kain chujni. Ko are kuekin na̱ keja'in
rugithe kain xroon te'i, xraxaon na̱ rugithe xron inchin yoo kan ko
the no̱ chia plata. [20] Ko jañaa icha chjekee juajnee Jesucristo ko
baxraago juachaxiin.
[21] Ko are juexin ku'en kain ji'i, Pablo xraxaon satsji sitsje'e
nunthe'e Macedonia ko nunthe'e Acaya. Ko kai bandachro ixin
rukji rajna Jerusalén, kuthejan rukji Roma. [22] Kuthimejan Pablo
rua'an Timoteo ko Erasto, thi bakjengijna, saruntekji ngain nunthe'e
Macedonia. Ko Pablo xra see tabithu'e ngain nunthe'e Asia.

Chujni rajna Éfeso kuñao na̱

[23] Are mee tsjé chujni kuñao ixin thi jian juajnee Jesucristo
banichja Pablo. [24] Ko thi juincheñao chujni kjui naa xii bi'in
Demetrio, xii ji'i banchechjian xa tsjé ninguchjan kunixin plata, xraa
ningue diuchjan bi'in Diana. Ko chujni banche'e xree xa tsjé tumi

bagacha na̱. 25 Ko je'e xa bayẹ̱e xa ni nchexree xa ko icha ni banche'e
xraje'o xra ji'i ko ndache xa na̱:
—Ja'a ra jian nu'a ra ixin xra ji'i jian texin ná ko tedacha ná
tsjé tumi. 26 Ko ja'a ra dikon ra ko thi'in ra thi ndachro xi di'in
Pablo, ixin thi diua ná nthuchjian ná je'a Ndo Dio. Ko jañaa
banchegithikaon tsjé chujni, ko jeo'a rajna Éfeso, ko kaxon merukua
kainxin chujni Asia dithikaon na̱ thi ndachro Pablo. 27 Ko nchao'a jii
ixin ja'an ná iruchunda'a ná xra. Ko kai chujni irunichja'a na̱ ixin
renthe ningue diua ná Diana ko isinchesaye'a na̱ diua ná. Ko kainxin
chujni jii ngain nunthe'e Asia ko kainxin chujni thixin nguixin
nunthe isinchesaye'a na̱ diua ná.
28 Ko are kain chujni kui'in na̱ ji'i, anto kuñao na̱ ko ndachro na̱
seen:
—¡Nthusaye'e ná Diana diue rajna Éfeso!
29 Mexinxin anto kuñao na̱ ko xrata'a na̱ Gayo ko Aristarco, thi yui
xii juiauxin Pablo rajna Macedonia. Ko tethingajinkua na̱ xa sabikao
na̱ xa ngain nchia tjauxin choo na̱. 30 Ko Pablo binao rugixi'in nthi̱'a̱
ixin runichjee chujni sabikao ni te'i, aro chujni bagithikaon Jesús
kuanchrjanda'a na̱. 31 Kai kanxion chujni baketu'an ngain nunthe'e
Asia, ni jian bakao Pablo, rue'en na̱ juajna ixin sixinthexin'a nthi̱'a̱.
32 Ko thi ni xrathe nthi̱'a̱, jejee tetuyauthe choo na̱ ixin kain na̱
teduñao na̱ ko tsjé chujni tetuyao na̱ ko nue'a na̱ ixin unda xrathe
na̱ nthi̱'a̱. 33 Kuthejan kanxion ni judío tengagee nthi̱'a̱ ndache na̱
naa xii bi'in Alejandro ixin rugathugee ixin rundachro ke'e jitu'en
nthi̱'a̱. Ko Alejandro batsiin raa ixin rutenkua chujni ko nichjaxin
yui ni judío ixin xru'in runchekao na̱ na̱. 34 Ko are chujni kunu'e na̱
ixin je'e kai judío, kainxin na̱ kuexi'in na̱ kuyao na̱ inchin yoo hora
ko ndachro na̱:
—¡Nthusaye'e ná Diana, diue rajna Éfeso!
35 Kuthimejan xi kji̱n kain xroon ngain rajna, binchetenkua xa
kain chujni ko ndachro xa:
—Ja'a ra xro rajna Éfeso, nu'a ra jian ixin kain chujni thixin nguii
nunthe nu'e na̱ ixin ja'an ná xro Éfeso ná tenda ná ningue diua ná
Diana, thi chunda tsjé juachaxin. Ko ja'an ná tenda ná xro jinganito
diua ná xinkanjinxin ngajni. 36 Ko xru'in chujni nchao rundachro
ixin ji'i ndua'a; mexinxin tenkua ra, ko xraxaon ra jian sa'o thi
sinche'e ra. 37 Ixin xi bikoo ra te'i xru'in bantsjexin xa ningua ná ko
nichja'a xa jian'a ixin diua ná. 38 Ko Demetrio kunixin ni nchexree,

chrujan chundaka'o ni te'i, ncho dichro na̱ jie̱ ngain xi nche'e jie̱; ko nthi̱'a̱ nchao tjangi'i choo ra kain thi ku'en. 39 Aro ja̱ ja'a ra ujee rinao ra, nchao datse ra ni rajna, ko tjao ra inchin thetu'an ley 40 ixin thi ku'en jai chujni nchao sinthakaxin ná na̱ ixin rinao ná tsetuko'o ná xi thetu'an, ko ¿ke'e rundachro ná are chrujan ni sanchiangia ná ixin unda nthaketo ná chujni?

41 Ko are juexin nichja xa kain yaa, kuetu'en xa chujni ixin satsji na̱.

Pablo kjui Macedonia ko Grecia

20 1 Ko are utababanga ñao kain chujni, Pablo baye̱e kain ni bagithikaon Jesús ko ndache na̱ ixin rugachrjende'a na̱ nthiee Ndo Dio. Ko are juexin nichja Pablo, sakjui nunthe'e Macedonia. 2 Ko Pablo kjui ngain kain rajna ixin bitsje'e ni bagithikaon Jesús, ko bandache na̱ ixin rugachrjende'a na̱ nthiee Ndo Dio. Kuthimejan biji nunthe'e Grecia. 3 Ko nthi̱'a̱ bithu'e nii kunithjao, ko are je'e ruka ntha barko ixin sarukji ngain nunthe'e Siria, kunu'e ixin ni judío juinao na̱ ruguen na̱. Mexinxin Pablo sakjanxin no nunthe'e Macedonia inaa. 4 Ko ni te'i bikao Pablo: Naa xa bi'in xa Sópater, xi juixin rajna Berea, inaa xa bi'in xa Aristarco, inaa xa bi'in xa Segundo, ko kayui xii te'i juixin xa rajna Tesalónica, ko inaa xa bi'in xa Gayo, juixin xa rajna Derbe, ko inaa xa bi'in xa Timoteo, ko iyoo xa juixin xa nunthe'e Asia, naa xa bi'in xa Tíquico ko inaa xa Trófimo. 5 Ko kain xi te'i bitaon xa nthi̱'a̱ ko chunna ná xa nthi̱'a̱ rajna Troas. 6 Ko are juexin kiai jine ni niuthja chunda'a thi nchegenxin ncho'o, ja'an ná kuaa ná ntha barko ko bachrjexin ná rajna Filipos. Ko ncha'on naunxin betanxin ná ni icha ngain rajna Troas. Ko nthi̱'a̱ bithuna ná iyaato ncha'on.

Pablo ngain rajna Troas

7 Ko domingo, ncha'on sa'o, ja'an ná xrathe ná ixin juine ná niuthja xraxaunxin ni Jesús. Ko Pablo anto see nichja ko inchin ngusine thie jue'e ixin je'e nduexin sarukji. 8 Ko ja'an ná tate ná ngain nchia nui ko nthi̱'a̱ anto tsjé xruii kanthela teche. 9 Ko naa xan xii bi'in Eutico tajii xan ngandangii ventana. Aro Pablo anto see nichja, mexinxin xan xii anto chjee xan kuthachrin ko tabejua xan ko betsingaxin xan ngain nchia ninxin teta'a choo. Ko are je'e na̱

batsiin na̱ xan undadige'en xan. 10 Kuthejan Pablo bania ko bejanta'a
xan ko kjuua xan ko ndachro ngain ni bagithikaon Jesús:
—Xraon'a ra, je'e xan jichon xan.
11 Kuthejan Pablo kjan kjuaaso ngaxi'in nchia nui ko juine
niuthja xraxaunxin ni Jesús. Kuthejan kjuaago nguixin thie ko nthi̱'a̱
bingasanthe'e na̱, kuthejan sakjui. 12 Ko xan xii jichon xan ko
sabikao na̱ xan nchiandu'a xan ko kain na̱ anto chee na̱.

Sakjuixin na̱ Troas ko siji na̱ Mileto

13 Pablo ndachro ixin rutheo rukjixin rajna Asón. Aro ja'an ná
kuanito ná ntha barko ixin nthi̱'a̱ biruaa ná Pablo. 14 Ko are ubetan
ná Pablo nthi̱'a̱ Asón, je'e kuanito ntha barko ngajin ná ko sakjui ná
ngain rajna Mitilene. 15 Ko bachrjexin ná rajna Mitilene ko nduexin
baso ná ngain naa nunthe jii ngusine ndachaon di'in Quío. Ko
ncha'on ninxin baso ná ngain inaa nunthe jii ngusine ndachaon di'in
Samos, ko juinthajuga'a ná ngain rajna Trogilio. Ko nduexin baso ná
ngain rajna Mileto. 16 Jañaa ku'en ixin Pablo juinao'a rukunchrje'en
see ngain nunthe'e Asia ko juinao'a kjui rajna Éfeso ixin je'e juinao
tuin rugiji rajna Jerusalén ko ja̱ nchao ruge'e ngain kiai di'in
Pentecostés.

Thi nichja Pablo ngain ni baketu'en ni'ngo Éfeso

17 Are ubiji Pablo ngain rajna Mileto, rua'an juajna ixin rukii ni
baketu'an ngain ni'ngo Éfeso. 18 Ko are juii na̱ ndache na̱:
—Ja'a ra nu'a ra jian kexreen bantha'a are najuixon nthi'i Asia.
19 Ko kainxin ncha'on ja'an bari'i ngajin ra ko juintha'a thi kuetunna
Nchaa ná Jesús, ko bakain'a ña'o ko batsjangaxin ra maski tangi
banchegetan na kanxion ni judío. 20 Ko ja'an kain ncha'on kjuagu'a
ra thi jian ixin jian sinthe ra ko sinche'a ra thi jian'a. Ko kai
juinthakua'an ra ngatja nthi'á ko ngain nchiandui ra. 21 Kai ja'an
kuetuan ni judío ko ni je'a judío ixin rukuntu'e na̱ thi jian'a nche'e
na̱ ko rugithikaon na̱ Nchaa ná Jesús. 22 Ko jai ja'an satsji rajna
Jerusalén ixin Espíritu Santo kuetunna, maski nuna'a ke'e tsunna
nthi̱'a̱. 23 Je'o nuna ixin kain rajna tsji, Espíritu Santo nchenuna ixin
anto tangi tsunna ko siaxinna ngain ndu'a xiiso. 24 Aro ja'an xraon'a
na ixin thi ndachjejin na Espíritu Santo ko xraon'a na maski ndase'en
na. Je'o rina'o tsjena xra kuetunna Nchaa ná Jesús ixin tsji'an juajna,
juajna ndachro ixin Ndo Dio anto rinao Ndo kain chujni.

25 ’Ko jai nuna jian ixin kain ra xro kjuagu'a ra juajnee Ndo
Dio, irukjan'a ra sikon ni ra inaa. 26 Mexinxin jai rina'o rundathjo
ra ja̱ sinche'e ra thi jian'a sitjaan ra, ja'an isetsingata'a na 27 ixin
ja'an undathjo ra kain thi rinao Ndo Dio, ko xru'in kuema'a ra.
28 Mexinxin nche'a ra thi jian'a ko dinthenda ra kainxin chujni
dithikaon Jesús ixin Espíritu Santo chjaa ra xra ji'i ixin Nchaa ná
Jesús kjuenga 'na kunixin jnii. 29 Ko ja'an nuna ixin are ja'an satsji,
tsii ujee chujni ko je'e na̱ sinao na̱ sinthaya'a ra na̱ ixin isithikaon'a
ra Jesús ko ni mee inchin kundanixra anto de'en jintha ko rinao ba
sine ba kuleko. 30 Ko kai ngaya'a ra sachrjegexin kanxion chujni
tsjaago na̱ thi ndua'a, ko jamee kanxion chujni dithikaon Jesús
ruruee na̱ ni te'i. 31 Mexinxin tsje'e ra jian ko xraxaon ra ixin ja'an
nii nano binthakua'an ra ncha'on ko thie ko batsjangaxin ra.
32 ’Ko jai danchiaa Ndo Dio ixin je'e ndo senda ra ndo, ko juajnee
ndo tsjengijna ra sinche'e ra thi jian kain ncha'on. Ko ruchjaa ra ndo
thi jikininxin sajon ndo ngain kain ni dithikaon ndo. 33 Ko juinao'a
lunthua ra ko tumia ra ixin rugunda na ja'an. 34 Ko ja'a ra jian nu'a
ra ixin rana te'i banthaxin xra ko barichunda kain thi bagundana ko
kai thi bagunde'e ni bagakji'an. 35 Ko kain ncha'on ja'an kjuagu'a
ra ixin jañaa sinche'e ni xra ko tsjengijna ni chujni rugunde'e. Ko
xraxaon ra thi ndachro Nchaa ná Jesús are ndachro: “Icha chrjuin
tunu'e anseen chujni dajon ke thi chujni dayée.”
36 Ko are Pablo juexin nichja kain yaa, bethuxin nthajuchji'i je'e
ko kain ni binthe nthi̱'a̱ ko nichjee na̱ Ndo Dio. 37 Ko kain na̱ tsjanga
na̱ ko kjuua na̱ ko kuetuxin na̱ Pablo. 38 Ko anto binthechiin na̱
ixin Pablo ndachro ngain na̱ ixin irukjan'a na̱ sikon na̱. Kuthejan
bikanxin na̱ thi jii ntha barko.

Pablo sakjui Jerusalén

21 1 Are kuinthua ná ni choo ná bagithikaon Jesús, kuaa ná ntha
barko ko sakjui ná nao ngain nunthe jii ngusine ndachaon
di'in Cos. Ko ncha'on yuxin baso ná ngain nunthe di'in Rodas ko
nthi̱'a̱ sakjuixin ná ngain rajna Pátara. 2 Ko nthi̱'a̱ Pátara bithja ná
naa ntha barko sajithji ngain nunthe'e Fenicia, mexinxin kuaa ná
ntha ko sakjui ná. 3 Ko are sakjui ná bikon ná nunthe jii ngusine
ndachaon di'in Chipre ko nunthe ji'i bithu'e no rakjunxin ná ko sakjui
ná ngain nunthe Siria ko baso ná Tiro ixin nthi̱'a̱ ruxrakuajinxin
thi jidikao ntha barko. 4 Ko nthi̱'a̱ betan ná ni bagithikaon Jesús ko

tabithuna ná yaato ncha'on. Ko Espíritu Santo juinchenu'e ni te'i
ixin rundache na̱ Pablo rukji'a rajna Jerusalén. 5 Ko are batho thi
yaato ncha'on, ni xii, ni nchrii ko ni nchinchje'en na̱ bikanxin ná na̱
ngande'e rajna, ko binthethuxin ná ngande'e ndachaon ko nichjaa
ná Ndo Dio. 6 Kuthejan kjuua ná na̱ ko ndathjan ná na̱ sutan ná ko
kuaa ná ntha barko ko je'e na̱ sakjan na̱ nchiandu'a na̱.
7 Ko bachrjexin ná rajna Tiro ko baso ná rajna Tolemaida ko
jañaa juexinxin ngariatauan ná rajna te ngusine ndachaon. Ko nthi̱'a̱
Tolemaida betan ná ni dithikaon Jesús ko chja'a ná na̱ juajna ko
bithunna ná ngain na̱ naa ncha'on. 8 Ko nduexin sakjuixin ná rajna
Tolemaida ko baso ná rajna Cesarea. Ko nthi̱'a̱ kjui ná nchiandu'a
Felipe, xi bakjaago juajnee Jesucristo, ko ji'i kjui naa ni yaato
bakjengijna ni theyoo kuinchie'e Jesús. Ko bithuna ná ngain xii mee.
9 Ko Felipe bechunda noo xe'en xan nchrii xra thuthe'a xan. Ko xan
nchrii te'i banichja xan juajnee Ndo Dio ko thi siku'en. 10 Ko utsjé
ncha'on binthe ná nthi̱'a̱, kuthejan juixin Judea naa xii banichja
juajnee Ndo Dio ko thi siku'en. Ko xi ji'i bi'in Agabo. 11 Ko xii ji'i
bitsjena ná xa ko tse xa thi rua bithedunga Pablo ko kuiaxin xa
ruthee xa ko raa xa, ko ndachro xa:
—Espíritu Santo ndachro ixin ja'in sinche'e ni judío ko tsiathe na̱
thi dunde'e rua ji'i, ko sajon na̱ ngain chujni je'a judío.
12 Are kuian ná ji'i, ja'an ná ko chujni rajna Cesarea binthatsaan
ná ñao Pablo ixin tsji'a Jerusalén. 13 Aro Pablo bathe'e:
—¿Unda tsjanga ra ko nche'e ra ixin ja'an sarichi'in? Ixin ja'an
undachrjan tsji rajna Jerusalén ko jeo'a tsiathe na na̱, kai nchao
se'en na ixin juajnee Nchaa ná Jesús.
14 Aro maski ja'an ná nichjaa ná, je'e chro'a bithikaon. Mexinxin
ixru'in icha ndathjan ná, je'o ndachrjan ná:
—Ncho tsu'en inchin Nchaa ná rundachro.
15 Ko are juexin kain ji'i, juinthachjian ná kain thi rukji'an ná
ko sakjui ná Jerusalén. 16 Ko kjui'an ná kanxion ni Cesarea, ni
bagithikaon Jesús. Ko ni te'i kjui'an ná na̱ ngain nchiandu'a naa xi
nunthe Chipre, bi'in Mnasón. Xii ji'i usee digithikaon xa Jesús, ko xi
ji'i chjana ná xa juachaxin rugithunna ná nchiandu'a xa.

Pablo bitsje'e Jacobo

17 Ko are baso ná rajna Jerusalén, ni bagithikaon Jesús anto
chee na̱ ko jian baye'na ná na̱. 18 Ko nduexin Pablo ko ja'an ná

kjui ná bitsjaa ná Jacobo ko nthi̱'a̱ binthe kainxin ni baketu'en ni
bagithikaon Jesús. 19 Ko Pablo bajon juajna, kuthejan kuekin kainxin
thi binche'e kunixin juachaxiin Ndo Dio ngain chujni je'a judío.
20 Are je'e na̱ kui'in na̱ yaa, binchesaye'e na̱ Ndo Dio. Kuthejan
ndache na̱ Pablo:

—Nchao jii, aro ja'a nu'a ixin jii tsjé no̱ chujni judío ubithikaon
Jesús. Ko kain ni te'i ndachro na̱ ixin rugunda sithikaon ni ley bayée
Moisés. 21 Ko ni te'i kui'in na̱ ixin ja'a nchekue'en kainxin ni judío
te'a rajnee ixin sithikaon'a na̱ thi kuetu'an Moisés. Ko kui'in na̱ kai
ixin ja'a nchekue'en na̱ ixin icha jian ruchje'a na̱ xe'en na̱ xru'e
di'in circuncisión ko sinche'a na̱ inchin kukuan ná xro judío ná.
22 ¿Ke'e rundachrja ná remee are chujni tsunu'e na̱ ixin ja'a ujui'i?
23 Mexinxin icha jian nche'e ji'i ixin jingayaa ná noo xii juincheeya
xa ngain Ndo Dio ko rugunda sinche'e xa thi juincheeya xa ngain
ncha'on te'i. 24 Thji'o xa ngain ni'ngo ko tsurua ra ngathexin kon
Ndo Dio ko thjenga 'na kain thi sinchexi'in xa ixin nchao sinchexulo
jaa xa ixin uxethja ncha'on juincheeya xa. Ja̱ sinche'e ji'i, kain ni
choo ná tsunu'e na̱ ixin ndua'a thi kuekiin na̱ na̱ ixin ja'a. Ko sikon
na̱ ixin ja'a kai dithikaon ley. 25 Aro ni je'a judío ko ubithikaon na̱,
ja'an ná ukji̱an ná na̱ thi ja'an ná ndachrjan ná: Sine'a na̱ nthao thi
udinchekininxin na̱ diuchjan dikunchjianxin xro ko nthaa, kai sine'a
jni, kai sine'a na̱ nthau'e kuxiigo dixingixi'in ko sinthejuakao'a na̱
nchri je'a nchri chri'i na̱ ko xi je'a xixi'i na̱.

Tse na̱ Pablo ngain ni'ngo icha renthe

26 Ko nduexin Pablo sabikao thi noo xii te'i ko bikuruaka'o xa.
Kuthejan bixi'in ni'ngo ixin biketu'an ke'e ncha'on rukjexin thi
binthencheeya xa ko kensa ruginthegajon xa thi binthencheeya xa
ngain Ndo Dio.

27 Ko are uchiaon rugithja thi yaato ncha'on ixin rukurua na̱,
kanxion ni judío juixin nunthe'e Asia bikon na̱ Pablo ngain ni'ngo
icha renthe. Chujni te'i juincheñao na̱ kainxin chujni ko tse na̱
Pablo. 28 Ko seen kuyao na̱:

—Ja'a ra xro Israel ra, xrakui ra ko thjengijna ni ra. Xii ji'i kjui xa
kainxin rajna ko ndache xa kainxin chujni ixin sithikaon'a na̱ inchin
chujnia ná ko sithikaon'a na̱ ley Moisés ko sinchesaye'a na̱ ni'ngo ko
xra xranxi'in xa ngaxi'in ni'ngo chujni griego, ko jañaa tjanua xa
ningua ná.

29 Jañaa ndachro na̱ ixin je'e na̱ bikon na̱ Pablo ngain rajna
Jerusalén kunixin naa xii griego bi'in Trófimo, xi juixin rajna Éfeso.
Ko je'e na̱ xraxaon na̱ ixin Pablo bikao xa ngaxi'in ni'ngo.
30 Ko kainxin ni Jerusalén anto kuñao na̱ ko kuinga na̱ juii na̱ ko
tse na̱ Pablo. Ko kuingajin na̱ bantsjexin na̱ ni'ngo ko jaikua kuejee
na̱ ni'ngo. 31 Ko je'e na̱ juinao na̱ naruguenxon na̱ Pablo, ko kunu'e
xi baketu'en xi soldado romano ixin kain chujni ngain Jerusalén anto
tetheto na̱, 32 mexinxin thi baketu'an bayẹe xi soldadue ko icha xi
baketu'en icha xi soldado ko kain xi te'i kuinga xa kjui xa ngain thi
tetheto chujni. Ko are kain chujni bikon xi soldado ko thi baketu'en
xa, je'e na̱ ibintja'a na̱ Pablo icha. 33 Kuthejan xi thetu'an kunchie'en
xa ko tse xa Pablo ko kuetu'an xa ngain xi soldadue xa ixin rukiathe
xa Pablo kunixin yoo chia. Ko banchiangi xa kensen Pablo ko
ke'e binche'e. 34 Aro kainxin chujni jejee tetuyao na̱. Mexinxin xi
baketu'en xi soldado xru'in kuinxin xa ixin anto kuyao chujni. Ko
kuetu'an xa ixin sabikao xa Pablo ngain nchia binthe xi soldado.
35 Ko are biji na̱ thi rukaninxin na̱ thi jii nchiandu'e xi soldado,
kuekjinka xa Pablo raa xa ixin xranxi'in xa nchia ixin chujni juinao
na̱ ruguen na̱ Pablo. 36 Ko kainxin chujni ruee na̱ ko ndachro na̱ seen:
—Naduenxon ra.

Thi ndachro Pablo ngathexin kon kainxin chujni

37 Ko are Pablo ruxranxi'in na̱ ngain nchia te xi soldado, Pablo
ndache xi baketu'an:
—¿Anchao runichja ngajin?
Ko xi baketu'an bathe'e xa:
—¡Jan, ja'a nchao nichja ngigua griego! 38 Mexinxin, ¿a ja'a je'a
xi juixin Egipto xi najai juinao ruketukao xi thetu'an Roma ko
juinchegathea xa noo no̱ chujni anto chrintho ko sabikao xa na̱
ngain jna xru'in jii?
39 Kuthimejan Pablo ndachro:
—Ja'an judío na ko guanxin na rajna Tarso, rajna renthe ngain
nunthe'e Cilicia. Ko nthatsa'an ñao, chjana juachaxin ixin runichja
ngain kainxin chujni.
40 Ko thi baketu'en xi soldado bajón juachaxin ko Pablo bingathjen
ngata'a thi taninxin ni, ko raa ndachexin chujni rutenkua na̱. Ko are
undatenkua na̱, Pablo nichjexin na̱ ngigua hebreo ko ndachro:

22 [1]—Ja'a ra xro Israel ra ko xro thetu'an ra rajna, thi'in ra
thi rundathjo ra.
[2]Ko are kui'in na̱ ixin Pablo nichjexin na̱ ngigua hebreo, je'e na̱
xratao tabinthe na̱ ko Pablo ndache na̱:
[3]—Ja'an judío na ko guanxin na ngain rajna Tarso nunthe'e
Cilicia ko bangixin na nthi'i rajna Jerusalén ko xi juinchekuanna
kjui Gamaliel. Ko je'e xa jian juinchekuanna xa kunixin ley bayée ni
xrachrje'an ná. Ko chjiigo bari'i ixin Ndo Dio, inchin chjiguxin ra
ja'a ra jai. [4]Ixin are sa'o ja'an baruaa ko batse chujni bagithikaon
Jesús ko bakiaxian ni xii ko ni nchrii ngain ndu'a xiiso, ko baketu'an
ixin baguen na̱ na̱. [5]Ko xi daana icha renthe ko ni thetu'an rajna
bikon na̱ thi juintha'a, ko ni te'i chjana xroon thi betaxin juachaxin
ixin rugitsexin ni bagithikaon Jesús binthe ngain rajna Damasco. Ko
ja'an kjui nthi̱'a̱ ixin rugikian na̱ nthi'i Jerusalén ko rugintja ná na̱.

Pablo ndache na̱ kexreen bithikaon ngain Jesús

(Hechos 9:1-19; 26:12-18)

[6]'Ko ngatja nthi'á are uchiaon ridaso rajna Damasco inchin
ngusine ncha'on, kuingixinbe'o suji naa xru'i ngandajin na. [7]Ko
baritsinga ngata'a nunthe. Kuthejan kuian naa thee chujni ndachjejin
na: "Saulo, Saulo, ¿unda ruena?" [8]Kuthejan ja'an banchiangia ko
ndachrjan: "¿Kensen Suixin?" Ko je'e ndachjejin na: "Ja'an Jesús,
thi juixin rajna Nazaret, thi ja'a ningaku'en ko rue'e." [9]Ko chujni
kjui'an bikon na̱ xru'i ji'i ko anto xraon na̱ aro je'e na̱ kuinxin'a na̱
thee thi nichjana. [10]Kuthejan ja'an ndathjan: "¿Ke'e rinao Suixin
ixin sintha'a?" Ko je'e ndachjejin na: "Dingathjen ko sathji rajna
Damasco. Nthi̱'a̱ rundathjo na̱ kain thi sinche'e." [11]Ko thi xru'i
suji kungiixin juinchekajin na. Ko chujni kjui'an tse na na̱ rana ko
sakjui'an na̱ rajna Damasco.
[12]'Nthi̱'a̱ be'e naa xii bi'in Ananías. Ko xii mee anto jian xa ko
bagithikaon xa ley bayée Moisés. Ko kain ni judío binthe rajna
Damasco anto jian banichja na̱ ixin je'e xa. [13]Ko Ananías juii bitsjena
ko ndachjejin na: "Saulo, ja'a sikon inaa." Ko are je'e juexin nichja,
kjan bikon inaa, ko nchao bikon Ananías. [14]Kuthejan Ananías
ndachjejin na: "Ndo Dioe ni xrachrje'an ná ukuinchia'a ndo ixin
tsunu'a thi rinao ndo, ko sikon Jesús, thi xru'in thi jian'a binche'e
ko tsi'in thee Jesús. [15]Ko ja'a runichja juajnee Jesús ngain kainxin

chujni ko ja'a tseki'in na̱ thi bikon ko thi kui'in. [16] Ko chuen'a
icha. Dingathjen ko dithikaon Jesús, digithe ko danchie'e ndo ixin
sinthatjaña'a ndo kain thi jian'a binche'e.”

Pablo kuekin unda sakjui ngain ni je'a judío

[17] ’Ko are kjan na Jerusalén, kjui ngain ni'ngo ixin nichjaa Ndo
Dio ko nthi̱'a̱ xraa jituxinanxin bikon Jesús, [18] ko ndachjejin na:
“Sathjixin rajna Jerusalén ixin nthi'i sithikaon'a na̱ thi ja'a rindache
na̱ ixin ja'an.” [19] Ko ja'an ndathjan: “Jesús, kain chujni te'i nu'e na̱
ixin ja'an bakji ngain kain ni'ngo ixin tse kain ni bagithikaon ngajin
ko bagintja na̱ ko bakiaxian na̱ ngain ndu'a xiiso. [20] Ko are chujni
kuaxin na̱ xro Esteban ixin banichja juajnaa, ja'an bari'i nthi̱'a̱ ko
bikon. Ko kai ndachrjan nchao jii kadu'en ra ko kai barinda lunthue
ni kjuaaya.” [21] Aro Jesús ndachjejin na: “Sathji ixin ja'an rurua'an
ngain chujni je'a judío.”

Pablo ngain xi baketu'en xi soldado

[22] Ko je'o ji'i kui'in na̱, ko kuexi'in na̱ kuyao na̱:
—¡Icha jian xii ji'i ndase'en xa! ¡Jikininxin'a sechon xa!
[23] Ko chujni xratetuyao na̱ ko tuntsjenga lunthue na̱ ko tja na̱
jinche ngatau'en chrintho. [24] Ko xi thetu'en xi soldado kuetu'an xa
ruxranxi'in xa Pablo ngaxi'in thi binthe xi soldado. Ko xi thetu'an
ndache xi soldadue ixin rugintja xa Pablo ixin runchekendue'e xa
ñao ixin unda jañaa tuyauthe na̱ je'e. [25] Ko are juexin kuia xa Pablo
ixin rugintja xa, je'e ndache xi thetu'an be'e nthi̱'a̱:
—¿Achunda ra juachaxin ixin sintja ra naa chujni romano ko
xraduen'a na̱ jie̱?
[26] Are xi thetu'an kui'in xa ji'i, sakjui xa ko ndache xa xi baketu'en
icha xi soldado ko ndachro xa:
—¿Ke'e sinche'e suixin?, ixin xi ji'i naa chujni romano.
[27] Kuthejan xi baketu'en icha xi soldado kunchie'en xa ko
banchiangi'i xa Pablo:
—¿Andua ja'a naa chujni romano?
Ko Pablo bathe'e:
—Jaan, ndua.
[28] Kuthejan thi baketu'en xi soldado ndachro:
—Ja'an kjuenga 'na tsjé tumi ixin kjan na chujni romano.
Ko Pablo bathe'e:

—Ja'an naa chujni romano na ixin ndudana kjui ndo naa chujni romano.

29 Ko xi soldado rugintja Pablo kui'in xa ji'i, kunkjínxin xa ngain Pablo je'e xa kunixin xi baketu'en icha xi soldado ixin kunu'e xa ixin xi ji'i naa xi romano. Ko xraon xa ixin kuiathe xa Pablo.

Pablo kjui ngathexin kon ni thetu'an ni'ngo

30 Ko ncha'on nduexin xi baketu'en xi soldado juinao xa rukunu'e xa jian ixin ke'e bakjangi ni judío ixin Pablo, mexinxin je'e xa bantsje'e xa chia dikiaxin xa Pablo. Ko rua'an xa juajna juii kain xi daana icha thetu'an ko kain ni baketu'an rajna, kuthejan bantsje xa Pablo ko banchiangi'i xa ngathexin kon na̱.

23 1 Pablo tsje'e ngain kain ni daana ko ni thetu'an ko ndache na̱:

—Ja'a ra xro Israel ra, ja'an chrjuin tunu'e ansenna ngathexin kon Ndo Dio ixin ja'an dithika'on thi thetu'an ndo.

2 Kuthejan Ananías, xi daana icha renthe, kuetu'en ni te chrikee Pablo ixin rukentee na̱ thon ru'a. 3 Ko Pablo bathe'e:

—¡Ndo Dio sintja ja'a ixin nche'a inchin ndachro! Ja'a tarita'a xintaon yaa ixin sinchena jie̱ inchin ndachro ley. Aro ley chja'a juachaxin ixin kuetu'en chujni bintja na na̱.

4 Ko ni binthe nthi̱'a̱ ndachro na̱:

—¿Unda jañaa dathe'e xi danee Ndo Dio, xi daana icha renthe?

5 Pablo ndachro:

—Ja'an benuna'a ixin je'e xi daana icha renthe; ixin ngain Xruen Ndo Dio jitaxin: “Nichja'a jian'a ixin thi thetu'en chujnia.”

6 Kuthejan Pablo kunu'e ixin ngagee ni baketu'an binthe xi saduceo ko xi fariseo. Mexinxin Pablo nichja suji:

—Thi'in ra ja'a ra xro Israel ra, ixin ja'an naa xi fariseo na kai ixin ndudana naa xi fariseo ndo. Ko nthi'i tenchena ni ra jie̱ ixin dithika'on ixin ruxechon ni ndadige'en.

7 Ko are juexin ndachro Pablo yaa, xi fariseo ko xi saduceo kuexi'in xa kuyauthe choo xa. Ko ndachjeeya xa. 8 Ixin xi saduceo bandachro xa ixin thi ni ndadige'en irukjan'a ruxechon na̱, ko xru'in ángel jii ko xru'in espíritu jii. Ko xi fariseo bandachro xa ixin, jaan, jii kain yaa. 9 Ko kain xa tetuyao xa; ko kanxion xi bakjaago ley, xi baruee ni fariseo, bingathjen xa ko ndachro xa:

—Xii ji'i xru'in jian'a binche'e xa. Chrujan espíritu o naa ángel nichjee xa, mexinxin nthucha'a ná ansean ná ngain Ndo Dio.

10 Ko icha suji kuyauthe choo xa ko xi baketu'en xi soldado bido'o xa juaxraon ixin ruginche na̱ Pablo. Mexinxin kuetu'an xa ikanxion xi soldado ixin rugantsjegee xa Pablo ko sarugikao xa ngain nchia te xa.

11 Ko are thie mee, Nchaa ná Jesús kununxi'in Pablo ko ndache:

—Xraon'a, Pablo, ixin jañaa inchin nichja ixin ja'an nthi'i Jerusalén, jañaa kai runichja nthi̱'a̱ Roma.

Kjuathexin na̱ ixin kexreen ruguen na̱ Pablo

12 Ko nduexion kanxion ni judío kjuathexin choo na̱ ixin kexreen ruguen na̱ Pablo. Ko ndache choo na̱ ixin rujine'a na̱ ko rugi'a na̱ ko rugetsingata'a na̱ thi jian'a ja̱ ruguen'a na̱ Pablo. 13 Ko ni kjuathexin choo icha de yoo kan na̱. 14 Ko kjui na̱ ngain kain xi daana thetu'an ngain icha xi daana ko ngain ni thetu'an rajna ko ndachro na̱:

—Ja'an ná ndathjan chian ná ixin sine'a ná ko si'a ná ko tsii thi jian'a ngata'a ná ja̱ suen'a ná Pablo. 15 Mexinxin ja'a ra xro thetu'en ra icha xi daana ko ni thetu'en rajna, ndache ra xi thetu'en xi soldado ixin ndue tsia'o xa Pablo ngathexin kon ra. Ko chijninxion ndachro ra ixin tsjao ra thi ku'en je'e. Aro Pablo tsi'a ixin ja'an ná ruchuan ná ngatja nthi'á ixin su'en ná.

16 Aro xan kueen, xe'en nchri choo, kunu'e xan kain yaa, mexinxin kjui xan thi binthe xi soldado ixin bindache xan Pablo thi kui'in xan. 17 Ko Pablo bayee̱ naa xi thetu'an ko ndache xa:

—Nthatsa'an ñao, thji'o xan ji'i ngain xi icha thetu'an ixin juia'o xan naa juajna.

18 Ko xi thetu'an ji'i bikao xa xan ngain xi icha thetu'an ko ndache xa:

—Pablo, thi jiaxi'in baya'na ixin bikian xan ji'i, ixin je'e xan juia'o xan naa juajna ngajin.

19 Ko thi thetu'an tse'e raa xan ko bantsjenda xan nchion ko banchiangi'i xan:

—¿Ke'e rinao rundachjejin na?

20 Kuthejan je'e xan ndachro xan:

—Ni judío kjuathexin choo na̱ ixin ndue sanchia'a na̱ Pablo ixin tsji'o ngathexin kon ni daana ko ni thetu'en rajna ixin chijninxion icha jian tsunu'e na̱ thi ku'en Pablo. 21 Aro suixin dithikaon'a na̱ ixin

ngatja nthi'á icha de yoo kan ni xii rutsaye'e na̱ Pablo. Ko ndachro na̱ sine'a na̱ ko si'a na̱ ko setsingata'a na̱ thi jian'a, ja̱ suen'a na̱ Pablo ko utetsaaya na̱ je'o techu'en na̱ ixin suixin sinchechie'en Pablo.
22 Kuthejan xi thetu'an ndache xan, ixin xru'in ni rukekiin xan thi je'e xan ndachro xan ngain xa.

Rua'an na̱ Pablo ngain Félix xi thetu'an

23 Kuthejan thi baketu'en xi soldado bayẹ̱e yoo xi thetu'an ko ndache xa:
—Sikoo yoo renkia xi soldado tsjixin ruthee ko nii kan ko the xi sintheta'a kunxin ko yoo renkia xi soldado sikao lanzee xa. Ko kainxin ra sathji ra thie inchin las nueve ngain rajna Cesarea. 24 Ko kai kuetu'an xa tsjaji'in xa kanxion kunxin ixin seta'a Pablo. Ko kai ndachro xa dinthenda ra ixin xru'in tsu'en Pablo ko jian siji ngain Félix, xi thetu'an Judea.
25 Ko xi te'i bikao xa naa xroon dikji̱n xi thetu'en kain xi soldado, ko ja'in ndachro xron:

> 26 "Ja'an Claudio Lisias ko dichja'a juajna suixin Félix, xii anto jian thetu'an. 27 Ni thetu'an ni judío tse na̱ xii ji'i ko binao na̱ naruguenxon na̱ xa. Aro ja'an kununa ixin xii ji'i naa chujni romano, mexinxin ja'an kjui kunixin tsjé xi soldaduna ko bantsjexin xa ngaa raa ni judío. 28 Ko ja'an juina'o rukununa ke'e tjangixin na̱ xa ko mexinxin kjui'an xa ngathexin kon ni nche'e jiẹ̱ ngain rajna. 29 Ko jañaa kununa ixin ni judío anto teduñao na̱ ngain xa, je'o ixin dithikaon'a xa ley na̱. Aro jikininxin'a se'en xa ko jikininxin'a siaxi'in xa ngain ndu'a xiiso. 30 Kuthejan kuian ixin kanxion ni judío kjuathexin choo na̱ ixin naruguenxon na̱ Pablo. Mexinxin ja'an rua'an Pablo ngajin suixin. Ko ndathjan ni judío tsii na̱ sichro na̱ jiẹ̱ ngajin."

31 Ko xi soldado binche'e xa inchin bitu'en xa. Ko are kunaxin xe'e sabikao xa Pablo ngain Antípatris, ngain nchiandu'a xi soldado. 32 Ko nduexin xi soldado, xi binthekixin ruthee, sakjan xa thi juixin xa. Ko xi teta'a kunxin sabikao xa Pablo ngain rajna Cesarea. 33 Ko are biji xa ngain rajna Cesarea, bajon xa xroon ngain xi thetu'an rajna ko kai kuinthu'e xa Pablo nthi̱'a̱. 34 Ko are juexin kjuao xa

xroon, banchiangi'i xa Pablo thinoo rajnee. Ko are kunu'e xa ixin
Pablo juixin nunthe'e Cilicia, 35 ndache xa:
—Ja'an tsian thi rundachro ja'a are tsii ni sichro jię ixin ja'a.
Kuthejan kuetu'en xa xi soldado ixin benda xa Pablo ngaxi'in
nchia binchechjian Herodes.

Thi nichja Pablo ngain Félix xi thetu'an

24 1 Are batho na'o ncha'on, Ananías, xi daana icha renthe,
biji Cesarea kunixin kanxion ni baketu'an chujni judío. Ko
kai bikao nạ naa xi nichjaxin nạ bi'in Tértulo. Kain ni te'i kjui nạ
ngathexin kon xi thetu'an Cesarea ixin bichro nạ jię ixin Pablo. 2 Ko
are Pablo kunchie'en ngain xi thetu'an, Tértulo kuexi'in kjuangi'i
Pablo ko ndache Félix xi thetu'an:
—Thexruxi'an ra suixin ixin jian diketu'an ko theto'a ná. Ko
nunthe'na ná jian jii ixin suixin kunixin jian juaxraxaon diketu'an.
3 Suixin Felix, nthasaya'a ra ixin anto jian dinche'e, ko ixin kain
thi jian texin ná. 4 Ko ja'an ná rinao'a ná sinthachrjan'a ra. Aro
nthatsa'an ra ñao, dekinna ni ra nchion thi rundachrjan ná. 5 Ja'an
ná kununa ná ixin xii ji'i xraa naa chin juii ngayena ná ko ncheñao
xa chujni. Ko ngain kain nunthe kjui xa juinchexrunga xa chujni
judío. Ko xi ji'i xi thetu'en chujni nchegi'in nạ nazareno. 6 Ko je'e xa
juinao xa runche'e xa naa thi jian'a ngain ninguna ná. Ko mexinxin
tse ná xa ko kuiaxian ná xa ixin runtha'a ná jię inchin chro leyna ná.
7 Aro Lisias, xi thetu'en xi soldado, anto chrintho binche'e xa ko
bantsjena ná xa Pablo. 8 Ko suixin nchao sinchekendue'en ñao Pablo
ko sikunu'a ixin kain thi tetjangia nạ ji'i, jaan ndua.
9 Ko chujni judío te nthị'ạ kai xraje'o ndachro nạ inchin ndachro
Tértulo. 10 Kuthejan Felix, xi thetu'an, raa xa ndachexin xa Pablo
ixin runichja. Ko Pablo ndachro:
—Ja'an nuna ixin suixin anto tsjé nano dinche'e jię ngain nunthe
ji'i. Mexinxin anto cha'na ixin nchao runichja ko rundachrjan ixin
ndua'a thi tetjangi na chujni te'i. 11 Ko suixin nchao sanchangi ko
sikunu'a ixin jai bithja theyoo ncha'on ja'an kjui Jerusalén ixin
juinthasayaa Ndo Dio. 12 Ko xru'in ni rituyautheki'an ngaxi'in ni'ngo
icha renthe ko xru'in ni juinthaketo ngain icha ni'ngo, ko xru'in
ni juinthaketo ngaga'a rajna. 13 Ko chujni te'i chunda'a nạ ke'e
tsjanginanxin na ixin kain thi ndachro nạ ndua'a. 14 Aro thi ja'an
thenduan ña'o ixin nthasayaa Ndo Dioe ni xrachrjen'na ko dithika'on

kain thi jitaxin xroon dikjin ni bagayée juajnee Ndo Dio ko kai thi
jitaxin ngain ley, ko ji'i thi nthi'á narua riruaa. Aro ni judío ndachro
na ixin ujee nthasayaa Ndo Dio. 15 Ko ja'an kai chuan inchin ni te'i
chu'en ixin Ndo Dio sinchexechon Ndo ni ndabinthege'en, ni jian ko
ni jian'a binche'e. 16 Mexinxin ja'an kain ncha'on rina'o sintha'a
thi jian ixin ansenna chrjuin tsunu'e ngathexin kon Ndo Dio ko
ngathexin kon chujni.

17 'Ko tsjé nano ngaria ikanxion rajna. Kuthimejan kjan na
nunthe'na ko bikiaan tumi ni nunthe'na ko kjan na ixin rugajon thi
juinthaaya ngain Ndo Dio. 18 Ko kain ji'i rintha'a ngaxi'in ni'ngo icha
renthe ko are juexin kurua na, kanxion ni judío juixin Asia bithjaxin
na na ngaxi'in ni'ngo ko tsjé'a chujni binthe ngajin ko xru'in ni
juinthañao. 19 Ko ni juixin Asia, ni yaa ni rukii rugichro jie ixin ja'an
ja chrujan jian'a juintha'a. 20 O rundachro ni te nthi'i, ¿achrujan thi
jian'a juintha'a are bari'i ngathexin kon ni nche'e jie ngain rajna
Jerusalén? 21 ¿Aje'a are bari'i ngagee na ko nichja seen: "Ixin ni
ndadige'en rukjan ruxechon na inaa, aje'a yaa tenchenanxin ra jie"?

22 Ko are Félix kui'in yaa, kuinthu'e kexe'o inaa ncha'on runche'e
jie ixin benu'e jian kexreen nche'e ni bagithikaon Jesús, ko ndache
na:

—Are tsii Lisias, xi thetu'en xi soldado, xi yaa xi rundachjejin na
ke'e thetuxin ra.

23 Kuthejan Félix kuetu'en xi thetu'en xi soldado ixin xrarukiaxi'in
xa ko rugenda xa Pablo. Ko kai kuetu'an xa ixin rukajanda xa
runche'e Pablo chrujan thi rujinao, ko kai rukajanda xa ni chunxin
Pablo rukunchie'en na ngain je'e ixin rukjengijna na.

24 Batho kanxion ncha'on, kuthimejan Félix ko chri'i, nchri bi'in
Drusila, kai judía nchra, ko je'e bayee Pablo. Ko kui'in nichja Pablo
ixin kexreen dithikaon ni Jesucristo. 25 Aro Pablo kuexi'in nichjee
Félix ixin kexreen sinche'e ni jian ngathexin kon Ndo Dio, ko chro'a
sinche'e ni inchin nthau'e ni rinao ko kexreen Ndo Dio sinche'e jie
ngain kain chujni. Ko are Félix kui'in kain yaa, xraon ko ndachro:

—Anchee sathji. Ko are nchao tsjuan ná usaya'a inaa.

26 Ko Félix tsjé nthi'á bagayee Pablo ixin bakjao. Aro Félix tunao
ixin Pablo rugajon tumi rukanchrjandaxin sarukji. 27 Ko jañaa batho
yoo nano, kuthimejan Félix bachrje'e juachaxin baketu'an ko kuexi'in
kuetu'an naa xii bi'in Porcio Festo. Ko Félix juinao jian rugithu'e
ngain ni judío, mexinxin xrakuinthu'e Pablo ngain ndu'a xiiso.

Pablo nichja ngain Festo

25 [1] Festo biji ngain rajna Cesarea ixin kuexi'in kuetu'an. Ko
ncha'on ninxin sakjui Jerusalén. [2] Ko nthi̱'a̱ xi thetu'en icha
xi daana ko ni judío icha thetu'an juichro na̱ jie̱ ixin Pablo. [3] Ko ni
te'i anto juinchetse'en na̱ ñao Festo ixin ruketu'an rugikao na̱ Pablo
ngain rajna Jerusalén. Ko runche'e na̱ thi kjuathexin choo na̱ ixin
ruguen na̱ Pablo ngatja nthi'á. [4] Aro Festo bathe'e:

—Pablo xraseaxi'in nthi̱'a̱ Cesarea ko ja'an xraxa'on rukjan na
tuin nthi̱'a̱.

[5] Ko kai ndache na̱:

—Mexinxin xro icha thetu'an ra tsji ra ngajin nthi̱'a̱ Cesarea ko
dichro ra jie̱ ixin Pablo, ja̱ chrujan jian'a binche'e.

[6] Ko Festo xrabithu'e inchin jni o the ncha'on ngain rajna
Jerusalén, kuthejan sakjan rajna Cesarea. Ko nduexion beta'a
xintaon thi dintheta'a ni thetu'an ko kuetu'an rukia'o na̱ Pablo. [7] Ko
are Pablo bixi'in, xrathe tsjé ni judío juixin Jerusalén ko kuexi'in na̱
kjuangi'i na̱ ixin anto tsjé thi jian'a binche'e, aro ni judío chro'a
juinchegithikaon na̱ Festo ixin nduaxin Pablo binche'e thi jian'a.
[8] Kuthejan Pablo ndachro:

—Ja'an xru'in thi jian'a juintha'a ngain ley ni judío, ko ngain
ni'ngo icha renthe, ko xru'in jian'a juintha'a ngain ni thetu'an Roma.

[9] Aro Festo binao rugithu'e jian ngain ni judío, mexinxin ndache
Pablo:

—¿Arinao tsji Jerusalén?, ko nthi̱'a̱ ja'an sintha'a jie̱.

[10] Ko Pablo bathe'e:

—Ja'an ri'i nthi'i thi nchexin jie̱, suixin Festo, ko nthi'i thi suan
na jie̱ ko suixin nu'a jian ixin ja'an xru'in thi jian'a juintha'a ngain
ni judío. [11] Ja̱ chrujan thi jian'a juintha'a, ja'an ruxrajon na se'en
na. Aro thi tjanginanxin na̱ ji'i, je'a ndua. Ko xru'in chujni chunda
juachaxin sajon na ja'an ngain ni judío. Ko ja'an danchia ixin xi
thetu'an Roma sinchena jie̱.

[12] Ko Festo kjuao ni bakjengijna, kuthejan ndache Pablo:

—Ja'a banchia ixin xi thetu'an Roma sintha'a jie̱, ngain xa tsji.

Pablo ngathexin kon xi rey Agripa

[13] Ko batho kanxion ncha'on, xi rey Agripa ko Berenice, nchri
choo xa, kjui na̱ Cesarea ixin bitsje'e na̱ Festo. [14] Ko ixin je'e na̱

bithu'e na̱ tsjé ncha'on nthi̱'a̱, mexinxin Festo kuekiin Agripa thi jitu'en ixin Pablo. Ko ndachro:

—Nthi'i jii naa xii kuinthu'e Félix ngain ndu'a xiiso. 15 Ko are ja'an kjui Jerusalén xi daana thetu'an ngain icha xi daana ko ni thetu'an rajna juichro na̱ jie̱ ngajin na. Ko juinao na̱ ixin ja'an ruketu'an ruguen na̱ Pablo. 16 Aro ndathjan na̱ ixin ja'an ná, xro romano ná, chro'a tsetu'an ná se'en naa chujni are xra tunchien'a chujni kjuangi'i ixin thi jian'a binche'e. Ko thi chujni jidu'en jie̱ jikininxin runichja kai. 17 Mexinxin are ni judío juii na̱ nthi'i, ja'an nduexin barita'a ntha xintaunna ko bayа̱a Pablo. 18 Aro ni kjuangi'i nichja'a na̱ ixin anto jian'a binche'e, inchin ja'an bixraxa'on. 19 Ko je'o ndachro na̱ ixin je'e dithikaon'a inchin je'e na̱ dithikaon na̱. Ko nichja na̱ ixin naa xii bi'in Jesús thi undabe'en. Aro Pablo ndachro ixin xii mee xra jichon xa. 20 Ko ja'an benuna'a kexreen rujintha'a jie̱ ji'i, mexinxin ja'an banchiangia Pablo arinao tsji Jerusalén ixin sue'en jie̱ nthi̱'a̱. 21 Aro Pablo banchia ixin Augusto César runche'e jie̱ ngain. Mexinxin kuetu'an ixin xra tarugiaxi'in, rugeja naa ncha'on rugikaan Roma.

22 Kuthejan Agripa ndache Festo:

—Kai ja'an rina'o tsian thi rundachro xii yaa.

Festo bathe'e:

—Ndue tsi'in thi rundachro xa.

23 Ko nduexin Agripa ko Berenice, ko xi thetu'an xi soldado, ko chujni icha renthe binthe ngain rajna bixi'in na̱ nchia kunixin jié juasaaya. Ko Festo kuetu'an rugixrakua Pablo ko ruge'e ngathexin kon na̱. 24 Kuthejan Festo ndachro:

—Rey Agripa ko kainxin ra xro jui'i ra nthi'i, jai ngathexin kon ra jii xii ji'i, ixin tsjé ni judío ngain Jerusalén ko nthi'i Cesarea juichro na̱ jie̱ ixin xii ji'i. Ko kainxin ncha'on danchia na na̱ ixin su'en xa. 25 Aro ja'an xraxa'on ixin je'e xa tsjé'a jian'a binche'e xa ixin rukininxin ruge'en xa. Ko ixin je'e xa banchia xa ixin Augusto xi thetu'an Roma, mee xi sinche'e xa jie̱, mexinxin ja'an undachrjan rurua'an ngain xa. 26 Aro ja'an xru'in jian'a bithjaa xii ji'i ko xru'in chunda rukji̱an xi thetu'an Roma. Mexinxin bikian xa ngathexin kon ra, ko icha ixin suixin rey Agripa nchekendue'en ñao xa ko jañaa tsian thi rukji̱n na ngain xi thetu'an 27 ixin nchao'a jii ixin ja'an rurua'an naa thi jiaxi'in ko rundachrjan'a ke'e biaxinxin xa.

Pablo nichja ngain rey Agripa

26 [1] Kuthejan Agripa ndache Pablo:
—Jaxon nchao nichja ixin thi ja'a binche'e.
Ko Pablo batsiin raa ixin kain na̱ ruki'in na̱ kain thi runichja ko ndachro:
[2] —Anto cha'na ixin nchao runichja ngathexin kon, suixin rey Agripa, ixin kain thi jian'a nichja ni judío ixin ja'an. [3] Ko icha ixin suixin dichunxin kain thi ntha'a ná xro judío ná ko kai thi thetuxin ná. Mexinxin nthatsa'an ñao, duñao'a ko dekinna thi runichja.

Kexreen banche'e Pablo are xrabechunxin'a Jesús

[4] 'Kainxin ni judío bechunxin na na̱ kexreen barichon ngain rajnana ko ngain rajna Jerusalén are xra xa xii na. [5] Ko je'e na̱ chunxin na na̱ ko nchao rundathjo na̱ ixin ja'an naa fariseo na. Ko kain ni fariseo chrintho na̱ ko anto dithikaon na̱ ley. [6] Ko jai ni judío tenchena na̱ jie̱ ixin dithika'on thi ndachro Ndo Dio ngain ni xrachrjenna ná ixin ni ndadige'en ruxechon na̱. [7] Ko chujnia ná, ni theyoo xe'en Israel, chuan ná siku'en thi nichja Ndo Dio ngain ni xrachrje'an ná. Mexinxin nthasayaa ná Ndo Dio ncha'on ko thie. Ko ji'i thi tjanginanxin ni judío. [8] ¿Ana ja'a ra dithikaon'a ra ixin Ndo Dio sinchexechon ni ndadige'en?

Pablo nichja kexreen baningaku'en ni bagithikaon Jesús

[9] 'Are sa'o ja'an baxraxa'on ixin rugunda runtha'a thi jian'a ngain ni bagithikaon Jesús thi Nazaret. [10] Ko jañaa bantha'a ngain rajna Jerusalén. Ko xi daana thetu'an ngain icha xi daana chjana xa juachaxin kuiaxian tsjé ni bagithikaon Jesús. Ko are baguen na̱ ni bagithikaon, ja'an bandachrjan ixin nchao jii. [11] Ko tsjé nthi'á bagintja na̱ ixin rundachro na̱ ke dithikaon'a na̱ ngain Jesús, ko ji'i bantha'a ngain kain ningue rajna. Ko ja'an anto baningakuan na̱ ko baruaa na̱ ngain nunthe je'a nunthe'na ná.

Pablo nichja ixin kexreen bithikaon Jesús

(Hechos 9:1-19; 22:6-16)

[12] 'Ko ji'i bitunna runtha'a are kjui rajna Damasco kunixin juachaxiin xi daana thetu'an ngain icha xi daana. [13] Aro ngatja

nthi'á are sarithji rajna Damasco, inchin ngusine ncha'on, naa xru'i
juixin ngajni juinchengasanthe na ná, ja'an kunixin ni rithji'an, ko
thee xru'i icha suji ke thee ncha'on. 14 Ko kain ná binthji ná ngata'a
nunthe. Ko ja'an kuian naa thee chujni nichjananxin ngigua'na
hebreo ko ndachro: “Saulo, Saulo, ¿unda ningakunna ko ruena?
Ja'o rituni'a ixin xraa kuxinthaa are xrantue ba kon rejon dekaxin
na̱ ba.” 15 Kuthejan ndachrjan: “¿Kensen, Suixin?” Ko Nchana
Jesús, ndachro: “Ja'an Jesús na, thi ja'a ningaku'en ko rue'e. 16 Jai
dingathjen ko thi'in thi rundathjo: Jai kununxinna ngajin ixin
sinthakjan naa xi nchexrana ko runichja thi nu'a ixin ja'an, ko kai
tsjaago thi xra tsjagu'a. 17 Ko ja'an rithetu'an tsji ngain ni judío ko
ni je'a judío ko ja'an saku'an ko tsajanda'a na̱ are je'e na̱ sinao na̱
sinthani'a na̱. 18 Ko ja'an thetu'an tsji ngain na̱ ixin sinchekue'en na̱
thi ndua ko tsinthu'e na̱ kain thi jian'a nche'e na̱ ko jañaa sithikaon
na̱ Ndo Dio ko sithikaon'a na̱ nchiijin. Ko sithikaon na na̱ ja'an ko
sinthatjañaa na̱ kain thi jian'a nche'e na̱. Ko sinthe na̱ ngayee chujni
ubithikaon na̱ ja'an nthi̱'a̱ ngajni.”

Pablo bithikaon thi ndachro Jesús

19 ’Mexinxin, suixin rey Agripa, ja'an bithika'on kain thi ndachro
Jesús are kununxinna. 20 Ko sa'o nichjaa ni te rajna Damasco,
kuthimejan nichjaa ni te rajna Jerusalén, kuthimejan nichjaa ni te
nguii nunthe'e Judea ko kai ni je'a judío. Ko ndathjan na̱ tsintu'e na̱
kain thi jian'a nche'e na̱ ko rukjan na̱ ngain Ndo Dio. Ko sinche'e na̱
kain thi jian ko jañaa sikunxin ni ixin jaan dithikaon na̱ Ndo. 21 Ko
ixin thi kueki'an ji'i, ni judío tse na na̱ ngain ni'ngo ko juinao na̱
ruguen na na̱. 22 Aro ja'an Ndo Dio kjuengijna na ko xraruaa ndo,
mexinxin tjagua ni chunda tumi ko ni nua. Ko ja'an xru'in thi jee
ritjaago, je'o thi nichja Moisés ko thi banichja ni bayée juajnee Ndo
Dio ixin thi ruku'en. 23 Ixin thi Cristo anto tangi ruku'en ko ruge'en,
aro je'e thi sa'o ruxechon ko je'e runchengase'en ni judío ko ni je'a
judío ko rukjaago kexreen rutjañe'e na̱ kain thi jian'a nche'e na̱ ko
rukjan na̱ inaa chujni narua.

Agripa bathe'e Pablo

24 Are Pablo nichja kain yaa, Festo kuyao suji:
—¡Pablo, ja'a ndadixinga!, ixin anto tangi xroon.
25 Aro Pablo bathe'e:

—Na'i, ja'an dixinga'a na ixin kainxin thi ja'an ndachrjan, jaan, thinxin ni, ko jaan, ndua. [26] Ko nthi'i jii rey Agripa ko je'e chunxin jian kain ji'i. Mexinxin xraon'a na nichja ngathexin kon je'e ko ja'an nuna ixin je'e jian chunxin kain ji'i ixin kain thi kjuan ná ji'i, je'a jima ku'en.

[27] Kuthimejan Pablo ndache rey Agripa:

—Suixin, ¿adithikaon thi dikjin ni bayée juajnee Ndo Dio? Ja'an nuna ixin, jaan, digithikaon.

[28] Kuthimejan Agripa ndachro:

—¡Abeo nchiunchjaon ko runchegithikaon na ngain Cristo!

[29] Kuthimejan Pablo ndachro:

—¡Maski see o se'a, rundachro Ndo Dio jeo'a suixin rugithikaon, kaxon kain ni tethinna jai rukjan na inchin ja'an, aro ruchriaxin'a raa na kunixin chia inchin ja'an!

[30] Kuthejan rey Agripa, Festo, Berenice ko kain ni te nthi'a bingathjen na, [31] ko bachrjexin na nthi'a ko je'o na kjuao choo na ko ndachro na:

—Xii ji'i xru'in thi jian'a binche'e xa ixin rukininxin ruge'en xa ko kaxon jikininxin'a rugiaxi'in xa.

[32] Ko Agripa ndache Festo:

—Xii ji'i nchao rukajanda ni xa, ja rundachro'a xa ixin César runche'e xa jie.

Rua'an na Pablo ngain nunthe'e Roma

27 [1] Kuthimejan kjuao choo Festo ko Agripa ixin sajon na Pablo ngain rajna Roma, nunthe'e Italia. Mexinxin bajon na Pablo ko ikanxion ni bintheaxi'in ngain naa xi thetu'an xi soldado bi'in Julio. Ko Julio kjui naa xi baketu'en tsjé xi soldado bagenda Augusto, rey thetu'an nguixin nunthe Roma. [2] Ko kuanito ná naa ntha barko jidachrjexin ngain rajna Adramitio ko sarukji ná ngande'e nunthe Asia. Ko kai be'e ngajin ná Aristarco, naa xi Macedonia juixin rajna Tesalónica. [3] Ko nduexion baso ná rajna Sidón. Ko nthi'a Julio chrjuin nichjee Pablo ko juinchechrinthu'a ko kuanchrjanda Pablo banianxin ntha barko ko bitsje'e ni jian bagakao ko ni te'i chjee na thi bunde'e. [4] Ko bachrjexin ná Sidón kuataon ná ndachaon inchin jithii chrintho, ko kunchian ná ngande'e nunthe jii ngusine ndachaon di'in Chipre ko nunthe ji'i kayakuenna ná chrintho. [5] Kuthimejan sakjui ná ngande'e nunthe'e Cilicia ko nunthe Panfilia ko baso ná rajna Mirra ngain nunthe'e Licia.

6 Ko xi baketu'an xi soldado bithja xa naa ntha barko juixin
rajna Alejandría ko sajithji ntha ngain nunthe Italia. Ko ntha mee
juinchekanito na̱ ná ixin sarukji ná Roma. 7 Ko tsjé ncha'on kuataon
ná jinda ko anto yao kjui ntha barko ko tangi baso ná chiaon rajna
Gnido ixin chrintho xratedetan ná chrintho inchin satethji ná.
Mexinxin bathunda ná chiaon nunthe jii ngusine ndachaon di'in
Salmón ko kai yauchjan bathunda ná nunthe jii ngusine ndachaon
di'in Creta ixin nthi̱'a̱ icha suji'a chrintho be'e. 8 Ko tangi kuataon ná
ndachaon ngande'e rajna te'i, ko baso ná naa nganda ndachaon di'in
Buenos Puertos ko nunthe ji'i jii chiaon rajna di'in Lasea.
9 Ko tsjé ncha'on juinthatjangi ná ko anto tangi rukataon ntha
barko jinda ixin jitunchiaon kunithjaue kin, ncha'on utathjexin naa
kiai are nchekjaaño ni judío. Mexinxin Pablo nichjee kain ni tethji
ngain ntha barko 10 ko ndachro:
—Tsjexinxin ra, ja'an tununa anto tangi se'e thi tsji ná jai ixin
sinthutjaan ná ntha barko ko thi jiyama ntha. Ko kai ja'an ná chrujan
tsuan ná ja̱ tsji ná.
11 Aro xi thetu'en xi soldado icha bithikaon xa thi xi ntha barkue
ko xi deka ntha barko ko bithikaon'a xa Pablo. 12 Ixin Buenos
Puertos je'a jian sithu'e ntha barko ngain kunithjaue kin, mexinxin
tsjé na̱ xraxaon na̱ ixin icha jian rugachrjexin ná nthi̱'a̱ ko rugaso ná
rajna Fenice ko nthi̱'a̱ rugathuaxin ná kunithjaue kin. Ko Fenice jii
ngain nunthe Creta ko nthi̱'a̱ nchao rugachrjexin ni no sureste o no
noroeste.

Thi suji tja chrintho ko kjamangiathe ndachaon

13 Kuthimejan juii naa chrintho juixin no sur ko kusa'a suji
chrintho, ko xraxaon na̱ ixin xranchao sarukji na̱. Ko sakjui na̱ nuxon
ngade'e nunthe Creta. 14 Ko se'a are kuexi'in banuthe naa chrintho
suji juixin no noreste. Ko chrintho ji'i, banchegi'in na̱ Euroclidón ko
anto suji kuxinka ntha barko. 15 Ko chrintho ji'i kuingajin ntha barko
ko chro'a sakjui'an na̱ ntha inchin jithii chrintho, mexinxin thi deka
ntha ndabinchengathunua ntha inchin sajitji chrintho ko kuajanda
na̱ chrintho beka ntha. 16 Ko batho ná ngain naa nunthe nchiin jii
ngusine ndachaon di'in Clauda. Ko nthi̱'a̱ danto'a suji jidanuthe
chrintho beka ntha barko. Mexinxin maski tangi, batsiin ná ntha
lanchachjan ngain ntha barko ixin ruxanthe'a lanchachjan mee.
17 Ko are juexin binthakajiin ná ntha lanchachjan, je'e na̱ bunde'e na̱

jino jieto kuiathexin na̱ ntha barko ixin rukunthei'a ntha chrintho.
Ko baxraon na̱ ixin ntha barko ndarugechrua ntha ngain nchiise
di'in Sirte ixin nthi̱'a̱ ninga'a jinda. Mexinxin binchegania na̱ manta
jié ko kuajanda na̱ ixin chrintho beka ntha barko. 18 Ko nduexin xra
be'e chrin ko chrintho suji, mexinxin kuexi'in na̱ kjuangi na̱ jinda thi
jiyama ntha barko. 19 Ko batho nii ncha'on, kuthimejan kjuangi ná
jinda kain thi bagunde'e na̱ banchexin na̱ xra ngaxi'in ntha barko.
20 Ko tsjé ncha'on bikon'a ná xruii ncha'on ko kunutse. Ko ja'an ná
xraxa'on ná ixin ndaruge'en ná nthi̱'a̱ ixin xra anto suji jidanuthe
chrintho.

21 Ko utsjé ncha'on juine'a ná. Ko Pablo bingathjen ngagee na̱ ko
ndachro:

—Icha jian ja'a ra rugithikaon ra thi ja'an ndathjo ra ko
rugachrjexin'a ná nunthe Creta ko jañaa rugutan'a ná kain thi tangi
butan ná ji'i. 22 Ko ja'an ndathjo ra ixin ta'a ra juachjaon ixin maski
ntha barko ji'i sitjaan ntha, aro ja'a ra ninaa ra ndasen'a ra. 23 Ko
ji'i ndathjon ra ixin riunkjin kununxin na naa angeel Ndo Diona,
thi thetunna ko thi ntha'a xree. 24 Ko ángel mee ndachjejin na:
“Xraon'a, Pablo, ixin ja'a rugunda tsji ngain xi thetu'an Roma.
Ko Ndo Dio tsajanda'a ndo se'en ninaa chujni jithji ngaxi'in ntha
barko.” 25 Mexinxin tusuji ra ixin ja'an chunthia ngain Ndo Dio ko
dithika'on ixin tsu'en inchin ndachjejin na ángel. 26 Ko ntha barko
tsingajintaon tse'e ntha ngain nchiise ko sechrua ntha, aro sakon ná
ngain naa nunthe jii ngusine ndachaon.

27 Jañaa batho yoo semana beka ná chrintho ngatau'en ndachaon,
kuthimejan batsuan ná ixin te ná ngatau'en ndachaon Adriático. Ko
inchin ngusine thie, ni tenda ntha barko bikon na̱ ixin tedaso ná
chiaon thi jii nunthe. 28 Ko je'e na̱ bathuchu'a na̱ kie'en ningaxin
jinda. Ko jinda ningaxin nda kanthe ko inkjaon metro. Ko icha sakjui
ná ko kjan na̱ bathuchu'a na̱ inaa ixin kexreen ningaxin nda ko nthi̱'a̱
abeo bechunda kan ko yaato metro. 29 Ko ixin juaxraon ixin rundathe
ntha barko ngain xro, mexinxin bankangi na̱ nuton ntha noo chia
yeye kunixin jino ixin kuenchruaxin na̱ ntha. Ko xraa rujinao na̱
urugingasaan. 30 Aro ni dinthenda ntha barko xraxaon na̱ sarukinga
na̱ ko xraa binche'e na̱ ixin runchegania na̱ chia yeyee dechruaxin
ntha barko no ntha thjenxin ntha. Aro yaa kunxon binche'e na̱ ko
kuexi'in na̱ binchegania na̱ ntha lanchachjan ixin sarukinga na̱.
31 Kuthejan Pablo ndache xi thetu'an kunixin xi soldadue:

—Ja̱ ni te'i sithue'a na̱ ngain ntha barko, ja'a ra ndase'en ra.
32 Mexinxin xi soldado kunchrijin xa jinue lanchachjan ko
betsingangi lanchachjan ngain jinda.
33 Ko are anto xranduuyo Pablo ndache na̱:
—Uyoo semana ja'a ra dinthechrin'a ra ko jinthe'a ra. 34 Mexinxin
nthatsa'an ñao ra jinthe ra inchín ja̱ rinao ra sinthechon ra ko ta'a ra
juachjaon ixin ni naa xrajaa ra sitjan'a.
35 Ko are juexin nichja Pablo ji'i, kuaa naa niuthja ko kuexruxi'in
Ndo Dio ngathexin kon kain na̱ ko kunchjenga nio ko kuexi'in juine.
36 Kuthejan bikon na̱ ixin Pablo jine ko kaxon kuexi'in na̱ juine na̱.
37 Ko yoo renkia ko nii kan ko theinkjaon chujni, xro binthe ná
ngain ntha barko. 38 Ko are juexin juine na̱ ko kuje'e na̱, kuexi'in na̱
kjuangi na̱ trigo ngain ndachaon ixin ikusa'a rukuye ntha barko.

Xinkajin'ngi ntha barko jinda

39 Ko are bingasaan, ni tenda ntha barko batsuan'a na̱ nunthe,
aro bikon na̱ ndachaon sadigee nda nunthe ko chrjuin nataunxin
nchiise, mexinxin maski tangi, xrangee na̱ ntha barko nthi̱'a̱.
40 Kuthejan kunchrijin na̱ jinue chia yeye ko takuinthu'e na̱ chia
chringi ndachaon. Ko ntha bagunde'e na̱ ixin banchegathunuanxin
na̱ ntha barko tabinchenda na̱ ntha. Kuthejan batsiin na̱ manta jié
thji nunthatjenxin ntha barko ko kuexi'in ntha kunchie'en ntha
ngain nchiise. 41 Aro bechriathe ntha ngain nchiise ko nuton ntha
kuexi'in kuai ixin suji kjamangiathe jinda nganito ntha. 42 Ko xi
soldado juinao xa ruguen xa kain thi bintheaxi'in ixin rukajanda'a
xa sarukinga na̱ ngatau'en jinda. 43 Aro xi thetu'en xi soldado juinao
xa rukjengijna xa Pablo, mexinxin kuanchrjanda'a xa kjuaaya xi
soldadue xa, ko kuetu'en xa ixin ni nu'e tatu'en jinda ruchrikangi na̱
nda sa'o ixin rugiji na̱ ngain nunthe. 44 Ko ni nue'a tatu'en jinda
ruruee na̱ ngata'a thuthurio'o nthee ntha barko, thi ntha kunthai
jinda. Ko jañaa iben'a ná ko baso ná ngain nunthe.

Pablo jii ngain nunthe Malta

28 1 Ko are iben'a ná ni naa ná ko kain ná jian te ná, kuthejan
kununa ná ixin nunthe ji'i di'in Malta. 2 Ko chujnii nunthe te'i
anto jian baye'na ná na̱, aro jichjee chrin ko anto jitunkin. Mexinxin
je'e na̱ juinchekaon na̱ naa xru'i ko ndachjejin ná na̱ ixin ruxixruna
ná. 3 Ko Pablo batse inchín ntha ni'o ko jidankathe nthani'o xru'i,

are bachrjengindekjio naa kunchee sajithinge'e ba xru'i ko juine'e
ba ko taberianda ba nganito raa Pablo. [4] Are bikon ni nunthe ji'i ixin
kunchee tajirianda ba nganito raa Pablo ndache choo na̱:
—Xii ji'i achrujan chujni buen xa, maski benxin'a xa ngain
ndachaon, jie̱e̱ Ndo Dio tajanda'a xa sechon xa.
[5] Aro Pablo kuntsjenga raa ko banka ba ngathe xru'i. Ko xru'in
ku'en Pablo. [6] Ko kain na̱ techu'en na̱ tarugatjue raa ko rugetsingakjio
ko ndaruge'en, aro anto chu'en na̱ ko are bikon na̱ ixin xru'in ku'en,
basingixin na̱ thi xraxaon na̱ ko kuexi'in na̱ ndachro na̱ ixin Pablo
naa dio.
[7] Ko nthi̱'a̱ chiaon be'e kainxion jngi ko thi jngi'i bi'in Publio ko
xi ji'i xi icha baketu'an ngain nunthe Malta. Ko je'e xa anto jian
baye'na ná xa ko chjana ná xa thi bundana ná nii ncha'on. [8] Ko are
mee ndudee Publio bagingathjen'a ndo ixin anto suji sua ko thi thiin
tse'e bechunda ndo. Kuthejan Pablo kjui bitsje'e ndudee Publio ko
kuenta'a raa ngata'a ndo ko nichjayee Ndo Dio ko ndaxingame'e.
[9] Ko are kunu'e kain ni beni'i binthe ngain nunthe ji'i ixin ndudee
Publio xingame'e, kjui na̱ bikjee na̱ Pablo, ko kain na̱ xingame'e na̱.
[10] Kuthejan anto tsjé binchethun'na ná na̱, ko are sakjui ná chjana
ná na̱ kain thi rugundana ná.

Pablo biji Roma

[11] Ko nii kunithjao binthe ná ngain nunthe Malta. Kuthimejan
kuanito ná inaa ntha barko bathuexin kunithjaue kin nthi̱'a̱, ntha ji'i
juixin Alejandría. Ko ntha ji'i benganito yoo diuchjan banchegi'in na̱
Cástor ko Pólux. [12] Ko baso ná ngande'e rajna Siracusa. Ko nthi̱'a̱
bithunna ná nii ncha'on. [13] Ko nthi̱'a̱ sakjuixin ná nuxon ngande'e
ndachaon ko baso ná rajna Regio ko nduexin kuexi'in kjua chrintho
juixin sur. Ko yoo ncha'on basuxin ná rajna Puteoli. [14] Ko nthi̱'a̱
betan ná kanxion ni ubagithikaon Jesús, ko je'e na̱ ndachjejin ná na̱
ixin rugithuna ná yaato ncha'on ngain na̱, kuthejan baso ná Roma.
[15] Ko kain ni bagithikaon Jesús binthe nthi̱'a̱ ngain rajna Roma
ubenu'e na̱ ixin ja'an ná rugaso ná. Mexinxin bigetanxin ná na̱ ngain
ndaasin di'in Foro de Apio ko ikanxion na̱ ngain nunthe di'in thi
Nii Taberna. Ko are bikon ná ni te'i, Pablo kuexruxi'in Ndo Dio ko
anto chrjuin kunu'e. [16] Ko are baso ná Roma, xi thetu'an xi soldado
bajon xa kain ni bintheaxi'in ngain inaa xi thetu'an xi soldado

nthi̱'a̱ Roma, aro Pablo chjee na̱ naa nchia thi be'e je'o, ko nakua xi soldado bagenda.

Pablo kjuaago juajnee Ndo Dio nthi̱'a̱ Roma

17 Ko are batho nii ncha'on ko ubaso ná Roma, Pablo rua'an
juajna xrathe kain ni judío icha renthe te nthi̱'a̱ Roma, ko are
uxrathe na̱, Pablo ndachro:
—Ja'a ra xro choo ná, xro rajna judío ná, ja'an xru'in thi jian'a
juintha'a ngain rajnaa ná ko xru'in thi jee kjuaago inchin ubenu'e ni
ndo dachri'a ná xrachrjen, ko maski jamee, kanxion ni judío tse na na̱
ko bajon na na̱ ngain ni romano. 18 Ko ni romano juinchekenduen'na
na̱ ña'o ko kui'in na̱ ixin ja'an xru'in thi jian'a juintha'a ko juinao na̱
rukajanda na na̱. 19 Aro ni judío chro'a na̱. Mexinxin ja'an banchia
ixin xi thetu'an Roma sinchena jie̱. Ko nduaxin rinao'a ruxraxinthe
ni naa chijni ni rajnana. 20 Mexinxin ja'an baya'a ra ixin juina'o
rugikon ra ko rukeki'an ra ixin ja'an kai richunthia thi chunthia kain
ni Israel, mexinxin jichriaxin rana kunixin chia te'i.
21 Kuthejan je'e na̱ ndachro na̱ ngain Pablo:
—Ja'an ná xru'in xroon kji̱n'na ná ni te nthi̱'a̱ Judea ixin ja'a, ko
ni juixin nthi̱'a̱ ni naa na̱ nichja'a na̱ jian'a ixin ja'a. 22 Aro ja'an
ná rina'o ná tsununa ná kexreen xraxaon ja'a ixin thi ni dithikaon
Jesús, ixin thian ná nichja na̱ jian'a ixin je'e na̱.
23 Kuthejan ni xrathe nthi̱'a̱ bake'e na̱ naa ncha'on ixin ruxrathe
na̱ inaa ko anto tsjé chujni xrathe ngain nchia be'e Pablo. Ko je'e
kjuaago juajnee Ndo Dio nguii ncha'on mee. Kuexinxin kjuaago ngain
ley Moisés ko kain thi dikji̱n ni bayée juajnee Ndo Dio ixin juinao
runchegatsuan na̱ juajnee Jesús. 24 Ko jngujngujnio na̱ bithikaon na̱
thi ndachro Pablo aro ni icha bithikaon'a na̱. 25 Aro chro'a kuinxi'in
choo na̱ ko kuexi'in na̱ sakjui na̱, ko Pablo ndache na̱:
—Anto ndua thi ndachro Espíritu Santo ngain ni ndo dachri'a ná
xrachrjen are nichja Isaías, ko ndachro:

26 Thji ko ndache rajna ji'i:
Maski icha tsi'in na̱, je'e na̱ tsinxin'a na̱.
Maski icha sikon na̱, aro satsun'a na̱ thi sikon na̱;
27 ixin anseen chujni te'i ndakuncha,
ko ndakua'a thi'in na̱
ko tatejee jmakon na̱
ixin sikunxin'a na̱ jmakon na̱.

Ko thinxin'a na̱ ixin ndatsjuen na̱,
ko chro'a tsinxin na̱ ixin anseen na̱,
ko rinao'a na̱ kjan na̱ ko rinao'a na̱ ixin ja'an sinthaxruaan na̱.
28 Ko Pablo kai ndachro:
—Mexinxin tunu'a ra jian ixin jai tsexinxin Ndo Dio sinchetjañe'e ndo kain thi jian'a binche'e chujni je'a judío ko je'e na̱, jaan, tsinxin na̱.
29 Ko are juexin nichja Pablo kain ji'i, sakjui kain ni judío ko anto kuyauthe choo na̱ ixin thi kui'in na̱.
30 Ko Pablo tabe'e yoo nano ngain nchia bakjenga'a 'na. Ko nthi̱'a̱ bagayexin kain chujni bagitsje'e. 31 Ko Pablo banichja juajnee Ndo Dio ko bakjaago thi binche'e Jesucristo ko xru'in chujni bangakuen.

Xroon dikjin Pablo ngain chujni dithikaon Jesucristo jii ngain rajna Roma

Pablo dajon juajna ngain ni romano

1 [1] Ja'an Pablo na, thi nche'e xree Jesucristo, ko je'e thi baya'na
ko kuinchie'na ixin tsji'an juajnee Ndo Dio ngain kain chujni.
[2] Ko are usee Ndo Dio ubinchegayee juajna ji'i ni bagayee juajnee
ndo ko kjin na juajna, [3] ko juajna ji'i thi jinichja ixin Jesucristo, Xe'en
Ndo Dio. Ko ixin nthi'i ngata'a nunthe, Jesucristo thi bachrjeninxin
rey David. [4] Aro Ndo Dio binchexechon Jesucristo kunixin juachaxiin
Espíritu Santo, ko jañaa xraago ixin Jesucristo Xe'en Ndo Dio.
[5] Ko ixin Jesucristo kuinchie'na ná ko binchekininxin ná tsji'an ná
juajnee Ndo Dio nguixin ngata'a nunthe ko chujni sithikaon na ngain
ndo. [6] Ko ngayee kain ni te'i, te ra ja'a ra kai ixin rukjan ra xe'en
Jesucristo.
[7] Mexinxin ja'an rikji'an ra xroon ji'i, ja'a ra xro te ra ngain rajna
Roma, xro anto thjua'a ra Ndo Dio ko baya'a ra ndo ixin rukjan
ra chujni tsinthu'e thi jian'a ko dithikaon ndo. Ko ja'an danchiaa
Dio Ndudaa ná, kunixin Nchaa ná Jesucristo, sinthanchaon ra ko
ruchjaa ra thi chrjuin tsunu'e ansean ra.

Pablo rinao sitsje'e chujni te nunthe Roma

[8] Sa'o thexruxian Ndo Dio kunixin juachaxiin Jesucristo ixin
ja'a ra ixin nguixin nunthe nichja na kexreen ja'a ra dithikaon ra
Jesucristo. [9] Ko ngain ansenna dachrjexin ntha'a xree Ndo Dio ixin
thji'an juajnee Xe'en ndo, ko Ndo Dio nu'e ndo jian ixin ja'an nanao
nthatsaan ñao ndo ixin ja'a ra. [10] Ko kain ncha'on nthatsaan ñao
Ndo Dio ixin ja je'e ndo sinao ndo ruchjana ndo juachaxin sasutsja'a
ra. [11] Ixin ja'an rina'o sikon ra ko tsjagu'a ra kexreen sithikaon ra
Jesucristo icha jian, [12] ji'i ruchro ixin ja'a ra ko ja'an tsjengijna choo
ná ixin suthikaon ná Jesucristo.
[13] Rina'o tsunu'a ra, ja'a ra xro bithikaon ra Jesucristo, ixin tsjé
nthi'a xraxa'on rugasutsja'a ra, aro ditjanxin'a thi tajanda'a na

sasutsja'a ra. Ja'an rina'o saso nthi̱'a̱ Roma ixin tsjagu'a ra juajnee Jesucristo ixin tsjé chujni sithikaon na̱ inchin bithikaon na̱ ngain ikanxion nunthe. 14 Ko ja'an tununa ixin rugunda tsji sinthanua kain chujni ixin juajnee Jesucristo, ngain ni griego ko ni je'a griego, ngain ni nu'e xroon ko ngain ni nue'a xroon. 15 Mexinxin anto rina'o saso Roma ixin runichja juajnee Jesucristo.

Juajnee Jesucristo chunda jié juachaxin

16 Ja'an tusuana'a ixin juajnee Jesucristo, ixin juajna ji'i thi juachaxiin Ndo Dio ixin kain thi thi'in ko dithikaon kjan inaa chujni naruaxin, ko juajna ji'i sa'o kjui ngain chujni judío kuthejan ngain ni je'a judío. 17 Ko juajnee Jesucristo ji'i thi tjagua ná kexreen bitjañaa ná kain thi jian'a bintho'o ná. Inchin jitaxin ngain Xruen Ndo Dio: "Ko thi ni Ndo Dio juinchetjañe'e ko chunthia na̱ ngain ndo, ni te'i sinthechon na̱ kain ncha'on."

Chujni dithikaon'a Ndo Dio

18 Ja'an ná nua ná ixin thi anto suji jie̱e̱ Ndo Dio thixin ngajni ngata'a chujni jian'a ko chujni nche'a thi jikininxin. Ko ixin thi jian'a nche'e na̱ tajanda'a na̱ tununxin thi ndua. 19 Kain chujni nu'e na̱ ixin jii Ndo Dio ixin je'e ndo kjuague ndo na̱. 20 Ixin maski chro'a dukon ná Ndo Dio, aro nchao satsuan ná ndo ixin kain thi juinchechjian ndo. Ko thi jié juachaxin chunda ndo xru'in ncha'on tsjexin, mexinxin chujni jian'a chro'a rundachro na̱ ixin xru'in Ndo Dio jii. 21 Ko kain chujni te'i maski bechunxin na̱ Ndo Dio, kuexruxin'a na̱ ndo ko binchesaye'a na̱ ndo inchin jikininxin ko tabitjaan na̱ ngain juaxraxauen na̱ ko anseen na̱ ndatjajin ko binche'e na̱ juxon thi jian'a. 22 Ko ndachro na̱ ixin anto benu'e na̱ aro ndua'a ixin xru'in bechunxin na̱. 23 Ixin ijuinchesaye'a na̱ Ndo Dio, thi ndo xru'in ncha'on se'en, ko juinchesayekua na̱ thi diuchjan nchechjian xii, thi te xraa chujni, xraa kunthua, xraa kuxiigo chunda noo ruthee ko thi te xraa kunchee.

24 Mexinxin Ndo Dio kuajanda na̱ sinche'e na̱ thi sita'a jaa na̱ ko thi jian'a juaxraxauen na̱ banchexraxaon na̱ thi jié juasuaxin binche'e na̱. 25 Ko jañaa je'e na̱ ibithikaon'a na̱ thi ndua ndachro Ndo Dio, ko icha bithikaon na̱ thi ndua'a. Ko icha juinchesayekua na̱ kain thi juinchechjian ndo ko ijuinchesaye'a na̱ je'e ndo, ndo jikininxin rukusaye'e kainxin ncha'on. Jañaa tsu'en.

26 Mexinxin Ndo Dio kuajanda nạ sinche'e nạ thi sita'a jaa nạ ko ni
nchrii ixraxaon'a rugejuaka'o nạ naa xii ko xraxaon nạ binthejuaka'o
choo nạ nchrii ko nchrii. 27 Ko jañaa kai ni xii basingixin xa ko
ixraxaon'a bejuaka'o xa ni nchrii, ko teche xa sinche'e xa thi rinao
xa ixin sejuaka'o choo xii ko xii, ko anto jié juasuaxin nche'e xa,
mexinxin nthau'e xa detan tangi ixin thi jian'a nche'e xa.
28 Ko ixin chujni te'i juinao'a bithikaon nạ Ndo Dio, mexinxin je'e
ndo takuajanda nạ sinche'e nạ thi jian'a xraxaon jaa nạ. 29 Ko chujni
te'i nche'e nạ thi jikininxin'a, ko anto jian'a nạ ko thiaku'en nạ thi jii
ngata'a nunthe. Ko ni te'i chjue'e nạ, duen nạ chujni, nchexruxi'in nạ
theto nạ, chjeeya nạ ko nichja nạ thi ndua'a. 30 Ko nichja nạ jian'a
ixin icha chujni, ningaku'en nạ Ndo Dio, tjanua nạ chujni, ta'in
ñao nạ, tunu'e nạ anto renthe nạ ko juxon texraxaon nạ kexreen
sinche'e nạ thi jian'a ko dithikaon'a nạ ni ndu'e nạ. 31 Ko rinao'a nạ
thinxin nạ, nche'a nạ thi ndachro nạ, xru'in chujni thjue'e nạ, nue'a
nạ nchetjaaña nạ ko nue'a nạ thiakunue'e nạ chujni. 32 Ko je'e nạ
nu'e nạ jian ixin Ndo Dio kuetu'an ndo ixin kain chujni nche'e thi
jian'a jikininxin se'en nạ, aro maski jamee, je'e nạ xrabanche'e nạ
thi jian'a ko bachee nạ bagikon nạ icha chujni banche'e thi jian'a.

Ndo Dio sinche'e jiẹ

2 1 Ko ja'a ra xro thi'in ra, nche'a ra jiẹ ngain inaa chujni. Ixin are
tenche'e ra jiẹ ngain inaa chujni, ja'o ra tedua'an ra jiẹ ixin ja'a
ra xraje'o tenche'e ra. 2 Ko kain ná nua ná ixin are Ndo Dio nche'e
ndo jiẹ, jian nche'e ndo jiẹ ngain chujni nche'e thi jian'a. 3 Ko ja'a ra,
xro nche'e ra jiẹ ngain icha chujni ko xraje'o tenche'e ra, ¿axraxaon
ra tsinge'e ra jiẹẹ Ndo Dio? 4 ¿Axraxaon ra ixin xru'in renthe thi anto
rinao ná Ndo Dio? Ndo anto thixi'in ko daka'a duñao ndo, ko ja'a ra
nchexon ra dikon'a ra thi anto rinao ná ndo, ko mee thi tsjengijna ra
tsinthu'e ra kain thi jian'a ko rukjan ra inaa chujni narua. 5 Aro ja'a ra
anto cha thinxin ra ko rinao'a ra rukjan ra ngain Ndo Dio. Mexinxin ja'a
ra tedasintja ra kain thi tangi sayé'e ra are sua'an ra jiẹ ngain ncha'on
are Ndo Dio sinche'e ndo jiẹ inchin jikininxin ngain kain chujni. 6 Ko
are mee Ndo Dio tsjenge'e ndo 'na kain chujni inchin jikininxin nạ.
7 Ko sajon ndo thi sechon chujni kain ncha'on, ngain chujni tsinthue'a
thi jian nche'e, ko thjee juasayee Ndo Dio ko thjee nạ rukjan nạ inaa
chujni narua thi xru'in ncha'on tsjexin. 8 Aro Ndo Dio sinche'e ndo
suji jiẹ ngain chujni bithikaon'a ndo, ko ji'i tsu'en ni ningaku'en thi

ndua ko icha bithikaon na̱ thi jian'a. 9 Ko tangi se'e ko tsa juachjaon
kain chujni nche'e thi jian'a; ko sa'o ni judío aro kai ni je'a judío.
10 Aro kain chujni nche'e jian, Ndo Dio ruchjee na̱ juasaaya ko chrjuin
sinchekunu'e ndo anseen na̱, aro sa'o ni judío kuthimejan ni je'a judío.
11 Ixin Ndo Dio kain chujni xraje'o renthe na̱. 12 Ko kain chujni
je'a judío ko chunxin'a ley Ndo Dio, ko jinche'e na̱ thi jian'a,
ndasitjaan na̱ aro je'a kunixin ley sue'en na̱ jie̱. Ko ni judío chunxin
ley ko tenche'e na̱ thi jian'a kunixin ley sue'en na̱ jie̱. 13 Je'a ni thi'in
ley ni te jian ngathexin kon Ndo Dio, je'o ni nche'e thi ndachro ley.
14 Ko are chujni je'a judío, ni chunda'a ley, aro nche'e na̱ thi jian
dachrjexin ngain anseen na̱, je'e na̱ tenche'e na̱ thi ndachro ley
maski chunda'a na̱ ley. 15 Ko jañaa je'e na̱ tjaago na̱ ngain thi nche'e
na̱ ixin chunda na̱ ley ngain anseen na̱. Mexinxin chunxin na̱ thi
jian, ko juaxraxauen na̱ ndache na̱ a jian o je'a jian thi tenche'e
na̱. 16 Ko mee tsu'en ngain ncha'on are Ndo Dio sinche'e ndo jie̱,
tsanchrjanda ndo Jesucristo mee thi sinche'e jie̱ ngain kain thi jimao
binche'e chujni, inchin ndachro thi jian juajna ndathjo ra.

Chujni judío ko ley bayée Moisés

17 Aro ja'a ra ndachro ra ixin ja'a ra judío ra ko chunxin ra ley
Moisés ko ta'in ñao ra ixin chunxin ra Ndo Dio, 18 ko chunxin ra
thi rinao ndo, ko ley tjagu'a ra kexreen tsinchie'e ra thi icha jian.
19 Ko ja'a ra tuenao ra ixin nchao tsingatse'e ra chujni dikon'a ko kai
tuenao ra ixin ja'a ra thi xru'i ixin thi ni ridinthe ngain thi naxin
xe'e. 20 Ko xraxaon ra ixin ja'a ra nu'a ra kexreen sinchekue'en ra
chujni chunxin'a Xruen Ndo Dio, ko kexreen sinchekue'en ra chujni
nandaa bithikaon ngain Ndo Dio ixin ngain ley techunda ra jitaxin
kexreen tsjaago ra thi jian ko thi ndua. 21 Ko ja'a ra, xro tjagu'e ra
ikanxion chujni, ¿unda tangi'a ra ja'a ra? Ixin ja'a ra ndachro ra ixin
jian'a thee ni, ¿unda ja'a ra tethe'e ra? 22 Ja'a ra, xro ndachro ra ixin
jian'a sachee choo ni, ¿unda ja'a ra dinthechriko'o ra thi je'a chri'a
ra? Ko ja'a ra ndachro ra ixin ningaku'en ra diuchjan dikunchjianxin
xro ko nthaa, ¿unda the'e ra thi jii ngaxi'in ningu'e? 23 Ja'a ra
ta'in ñao ra ixin chunxin ra ley, aro nchesaye'a ra Ndo Dio ixin
dithikaon'a ra ley. 24 Mexinxin jitaxin ngain Xruen Ndo Dio: “Chujni
je'a judío nichja na̱ jian'a ixin Ndo Dio, ixin thi jian'a nche'e ra.”
25 Jaan, ndua thi xru'e di'in circuncisión renthe are ja'a ra
dithikaon ra ley bayée Moisés. Ko are ja'a ra dithikaon'a ra ley, te ra

inchin chujni chunda'a xru'e. 26 Ko are naa chujni chunda'a xru'e ko
nche'e inchin thetu'an ley, Ndo Dio dikon ndo inchin naa chujni
chunda xru'e. 27 Ixin chujni chunda'a xru'e, aro dithikaon ley, chujni
mee thi sinche'e jie̱ ngajin ra ixin ja'a ra dithikaon'a ra ley, maski
ja'a ra techunda ra xru'e ko ley nganito xroon. 28 Ko xraxaon'a ra
ixin ja'a ra judío ra ixin ndudaa ra ko janaa ra kjui na̱ judío ko ixin
baye'e ra xru'e. 29 Thi ndua judío ngain anseen ncherenthe xru'e ixin
dithikaon Ndo Dio ko je'a je'o tsinxin ley, ixin Espíritu Santo thi
nchekinxin thi jitaxin ngain ley. Ko Ndo Dio dayée chujni te'i maski
icha chujni ningaku'en.

3 1 Mexinxin, ¿unda renthe naa chujni judío? ¿Ko unda renthe
xru'e di'in circuncisión? 2 Jaan, jii tsjé thi renthexin na̱. Ko thi
icha renthexin na̱ ixin Ndo Dio sa'o bajon juajnee ndo ngain ni judío.
3 ¿A ixin jngujngujni ni judío dithikaon'a na̱ Ndo Dio? ¿Amexinxin
Ndo Dio isinthanchaon'a ná ndo inchin ndachro ndo? 4 ¡Ndua je'a
jañaa! Ixin Ndo Dio nche'e ndo inchin jikininxin thi ndua, maski
kain chujni runichja na̱ thi ndua'a, aro ngain Xruen ndo ndachro:

Kain na̱ satsuan na̱ ixin Suixin nichja thi ndua,
ko Suixin sacha are chujni sintha'a na̱ jie̱.

5 Are ja'an ná ntho'o ná thi jian'a, ji'i dukunxin ná ixin Ndo Dio
nche'e ndo thi jian are duñao ndo ko ndagetan ná ndo tangi. ¿Amee
rundachruxin ná ja'an ná ixin je'e ndo jian'a ndo ixin nche'e ndo
jie̱? (Ko ja'an nichja inchin xraxaon chujni.) 6 ¡Ndua, je'a jañaa! Ja̱
Ndo Dio jian'a runche'e ndo, ¿kexreen runche'e ndo jie̱ ngain chujni
jii nguixin nunthe?

7 Aro jngujngujni chujni rundachro na̱ ixin thi jian'a ntha'a
ruxraguxin thi jian nche'e Ndo Dio ko icha tusaye'e ndo, ¿unda ja'an
duan na jie̱ inchin naa chujni jian'a? 8 A icha jian rundachro ná,
¿unda sintho'a ná thi jian'a ixin yaa tsixin thi jian? Ji'i thi ndachro
jngujngujni chujni ixin ji'i thi tjaago ná, aro chujni te'i jikininxin na̱
sue'en na̱ jie̱.

Kain chujni nche'e na̱ thi jian'a

9 ¿Mexinxin ke'e rundachro ná? ¿Aja'an ná xro judío ná icha jian
ná ke ni je'a judío? ¡Nduaxin na'i! Inchin undathjo ra ixin ja'an ná
xro judío ná ko ni je'a judío kain ná jian'a ntho'o ná. 10 Ixin Xruen
Ndo Dio ndachro:

Xru'in chujni nche'e jian; ni naa chujni nche'e jian.

[11] Xru'in chujni chunda juaxraxaon jian,
ko xru'in ni thjee Ndo Dio.
[12] Kain nạ bichrue nạ ko ndakuinthu'e nạ nthiee Ndo Dio.
Xru'in chujni nche'e thi jian, ni naa chujni nche'e kain jian.
[13] Kukuee nạ xraa naa thue thi jixrabaa chujni ko jixrangee;
ko neje nạ ncheyaxin nạ.
Ko thi nichja nạ jian'a, xraa ndachikjeen kunchee;
[14] ru'a nạ nchekininxin nạ thi jian'a ngain chujni ko
xru'in thi jian jii ngain anseen nạ.
[15] Atho daka duñao nạ ko rinao nạ suen nạ chujni.
[16] Ko nguii thi thji nạ, nche'e nạ thi jian'a ko ncheketo nạ
chujni ko tsjé nạ detan nạ tangi,
[17] ko je'e nạ chunxin'a nạ thi chrjuin tunu'e anseen ni.
[18] Ko xru'in juaxraon chunda nạ ngathexin kon Ndo Dio.
[19] Ja'an ná nua ná ixin kain thi nichja ley, nichja ixin ni judío bayée ley. Ko jañaa kain nạ rutenkua nạ ixin ichro'a runichjangi nạ ixin thi jitaxin ngain ley, ko chujni teta'a nguii nunthe, Ndo Dio sinche'e jiẹ ngain nạ. [20] Ixin xru'in chujni kjan jian ngathexin kon Ndo Dio ixin sinche'e kain thi thetu'an ley, ley je'o tjaago ixin kain chujni jian'a nche'e nạ.

Ndo Dio thjengijna chujni are chunthia nạ ngain Jesucristo

[21] Aro jai jeo'a ley tjagua ná, kai Ndo Dio ubinthanua ná kexreen ja'an ná sunthe ná jian ngathexin kon ndo, ko ji'i thi kjuagua ná ley ko ni bagayee juajnee Ndo Dio. [22] Ko thi kjan ná jian ngathexin kon Ndo Dio tu'en ixin chunthia ná ngain Jesucristo, ko je'e ndo tsje'a ndo a judío ná o je'a judío ná [23] ixin kain ná bintho'o ná thi jian'a, mexinxin ndakunkjínxin ná ngathexin kon Ndo Dio. [24] Aro Ndo Dio, ixin anto thjuaa ná, binthatjañaa ná kain thi jian'a bintho'o ná ko xru'in kjuenga ná 'na ixin bithikaon ná Jesucristo. [25] Ko Ndo Dio rua'an ndo Jesucristo ixin be'en, ko jạ ruchunthia ná ixin Jesucristo be'en ixin ja'an ná, Ndo Dio sinthatjañaa ná kain thi jian'a bintho'o ná. Ko ji'i tjaguxin ndo ixin je'e ndo jian ndo ko daka'a duñao ndo, mexinxin nchetjaaña ndo kain thi jian'a bintho'o ná are sa'o. [26] Ji'i ku'en ixin tjaguxin ndo ngain ncha'on te'i ixin kexreen nche'e ndo jiẹ. Ko je'e ndo jian ndo ko je'e ndo thi nchetjañe'e ndo ni dithikaon ngain Jesús.
[27] Mexinxin, ¿ke'e tsainxin ñao chujni ngathexin kon Ndo Dio? Ixru'in ke'e jii tsainxin ñao chujni ixin thi anto jian nche'e nạ. Ko

jai ja'an ná jian ná je'o ixin chunthia ná ngain Jesucristo. [28] Ko
ji'i sinthukjexinxin ná, ixin Ndo Dio nchetjañe'e ndo chujni ixin
chunthia na̱ Jesucristo, ko je'a ixin dithikaon na̱ ley.
[29] ¿A Ndo Dio je'o Dioe ni judío? ¿Aje'a kai Dioe ni je'a judío?
Nduaxin kai Dioe ni je'a judío. [30] Ixin je'o nakuaxinxon Ndo Dio
jii, ko je'e ndo sinchetjañe'e ndo ni chunthia Jesucristo, ni judío
bayée thi xru'e di'in circuncisión ko kai sinchetjañe'e ndo ni je'a
judío ko baye'a xru'e. [31] Ko jai, ¿a ixin chunthia ná Jesucristo nchao
rundachro ná ixin xru'in xree ley bayée Moisés? ¡Nduaxin je'a jañaa!
Ixin ley dukunxin ná a jaan jian o jian'a te ná.

Thi binche'e Abraham

4 [1] Mexinxin, ¿ke'e rundachro ná ixin ke'e bacha Abraham, thi
kjui ndo dachri'a ná xrachrjen? [2] Ja̱ Ndo Dio binchetjañe'e
Abraham ixin thi jian binche'e, Abraham jichunda ke'e tsainxin ñao,
aro je'a ngathexin kon Ndo Dio. [3] Aro ndachro ngain Xruen Ndo Dio:
"Abraham bechunthia Ndo Dio, mexinxin Ndo Dio bayée Abraham
inchin naa chujni xru'in thi jian'a binche'e." [4] Ko nua ná ixin thi
xenge'e 'na naa thi nche'e xra je'a jidithuen ixin yaa thi dacha ixin
xra binche'e. [5] Aro je'a jamee ngain Ndo Dio ixin thi nche'a xra aro
chunthia ngain Ndo Dio, ndo nchetjañe'e chujni thi jian'a nche'e na̱.
Ko je'o ixin chunthia na̱ ngain ndo, je'e ndo dayée ndo chujni te'i
inchin naa chujni jian. [6] David kai nichja ixin chrjuin tunu'e anseen
chujni kunchaon maski xru'in xra binche'e na̱. [7] Ko David ndachro:

Anto chrjuin tunu'e chujni bithjañe'e
kain thi jian'a binche'e.
Ko kain thi jian'a binche'e na̱, ndaxramataon.
[8] Anto chrjuin tunu'e thi chujni,
binchetjañe'e ndo kain thi jian'a binche'e na̱.

[9] ¿Aro aje'o chujni judío, thi chunda thi xru'e di'in circuncisión,
Ndo Dio sinchenchaon na̱, o kai sinchenchaon ni je'a judío, thi
chunda'a xru'e? Ixin ja'an ná undachro ná ixin Ndo Dio bayée
ndo Abraham inchin naa chujni jian je'o ixin bithikaon ngain ndo.
[10] Are Ndo Dio bayée Abraham, ¿a ubechunda xru'e o na'i? Je'e xra
bechunda'a xru'e are bayée Ndo Dio. [11] Kuthimejan Abraham bayée
xru'e ixin rugatsuanxin ni ixin Ndo Dio ubayée inchin naa chujni
jian ixin je'e chunthia ngain ndo. Ko jañaa Abraham kjan ndudee
kain ni chunthia Ndo Dio, maski baye'a na̱ xru'e. Ko jañaa Ndo Dio

dayée ndo chujni te'i ixin chunthia na̱ ngain ndo. 12 Ko Abraham kai
ndudee ni bayée xru'e ko chunthia na̱ ngain Ndo Dio, jañaa inchin
binche'e Abraham are xra baye'a xru'e.

Thi jikininxin sayée ni chunthia Ndo Dio

13 Ndo Dio ndachro ngain Abraham ko ngain kain chujni
bachrjeninxin je'e ixin je'e rugayee nguixin nunthe. Ko bayée nunthe
ixin chunthia ngain Ndo Dio ko kjan jian chujni ngain ndo, ko je'a
ixin bithikaon ley. 14 Ixin ja̱ je'o ni dithikaon ley rugayee na̱ thi
ndachro ndo, yaa ruchro ixin xru'in renthe thi chunthia ni ngain
Ndo Dio, ko jamee xru'in rukurenthe thi undachro Ndo Dio. 15 Ndo
Dio nche'e ndo jie̱ ngain chujni dithikaon'a ley. Aro ja̱ xru'in ley jii,
xru'in jie̱ duan.
16 Mexinxin rugunda ruchunthia ra ngain Ndo Dio ko jañaa
sithu'an ra thi ndachro ndo ixin sajon ndo ngajin ra, ko ngain kain
chujni rugachrjeninxin Abraham. Ko jeo'a ni dithikaon ley rugayee
ji'i, kai sayée ni chunthia xraa Abraham. Mexinxin Abraham ndudaa
ná kain ná xro chunthia ná. 17 Inchin jitaxin ngain Xruen ndo: “Ja'a
rukjan ndudee tsjé chujni nguixin nunthe.” Ko Abraham bayée
nunthe ixin chunthia ngain Ndo Dio, ndo nchexechon ni ndadige'en
ko nchechjian thi xra ji'a.
18 Maski are mee, Abraham ibixraxaon'a ixin nchao rugechunda
chjan, aro maski jamee, je'e bechunthia ngain Ndo Dio, ko jañaa je'e
bige'e “ndudee tsjé chujni nguixin nunthe”, jañaa inchin ndachro
ndo. 19 Maski Abraham bechunda chiaon na'o thi kan nano ko
uchiaon ndaruge'en, je'e xra bachunthia ngain Ndo Dio ko kai Sara
thi kjui chri'i ko anto joon ko chro'a runchian chjan. 20 Aro Abraham
kain ncha'on bagithikaon ixin Ndo Dio runche'e ndo thi ndachro
ndo, ko kain ncha'on icha bachunthia ngain ndo ko banchesaye'e
ndo. 21 Ko Abraham jian benu'e ixin Ndo Dio jié juachaxin chunda
ndo ko runche'e ndo kain thi ndachro ndo. 22 Mexinxin Ndo Dio
bayée ndo Abraham inchin naa chujni jian ixin bachunthia ngain
ndo. 23 Ko kji̱n'a na̱ ji'i je'o ixin Abraham, 24 kai kji̱n na̱ ixin ja'an ná
xro chunthia ná ngain Ndo Dio ixin dayáa ná ndo inchin naa chujni
jian ixin duthikaon ná ngain Nchaa ná Jesucristo, thi binchexechon
Ndo Dio ngayexin ni ndadige'en. 25 Ko Jesucristo xrajon guen na̱
ixin kjuenga 'na kain thi jian'a bintho'o ná ko kjan xechon, ko jamee
Ndo Dio nchao bayáa ná ndo inchin chujni jian.

Ndo Dio ubayáa ná ndo inchin chujni jian

5 [1] Ko Ndo Dio binthatjañaa ná ndo ixin chunthia ná ngain ndo
ko chrjuin tunu'e ansean ná jai, ko ji'i ku'en ixin Nchaa ná
Jesucristo kjuengijna ná are je'e be'en. [2] Ko chaa ná ixin Jesucristo
kunchiaunxin ná ngain Ndo Dio ixin chunthia ná ngain je'e,
mexinxin ja'an ná dachrjendaxian'a ná nthiee ndo, ko kai ruchaa ná
ixin naa ncha'on sunthe ná ngain ndo ko sukon ná kain juachaxin
chunda ndo. [3] Ko jeo'a chaa ná ixin ji'i, kai ruchaa ná ngain thi anto
tangi tuan ná ixin are sathu'e ná thi tangi ji'i, icha tsusuji ná. [4] Ko
are ja'an ná thixian ná ngain thi tangi tuan ná, are mee icha tsusuji
ná, ko are icha tsusuji ná, icha jian tsunua ná ixin sunthe ná ngain
Ndo Dio. [5] Ko thi chunthia ná ngain Jesucristo sinthakusua'a ná ixin
Ndo Dio kuinthjima ndo Espíritu Santo ngain ansean ná ixin anto
thjua ná ndo, ko uchjaa ná ndo Espíritu Santo.

[6] Ixin are ja'an ná benua'a ná kexreen rugitjañaa ná thi jian'a
bintho'o ná, Cristo be'en ixin kain chujni jian'a nche'e, ko be'en
ngain ncha'on Ndo Dio kuinchie'e ndo. [7] Nduaxin xru'in chujni
ruxrajon se'en ixin inaa chujni, maski naa chujni jian, ko ja̱ runthoo
ná chujni ruxrajon se'en ixin inaa chujni, aro se'en ixin naa chujni
atho jian. [8] Aro Ndo Dio tjagua ná ndo kexreen anto thjua ná ndo
ixin maski bantho'o ná thi jian'a, Cristo be'en ixin ja'an ná. [9] Ko jai
Ndo Dio binchetjaaña jie̱ ruguan ná, ixin bajon Xe'en ndo be'en xan
ixin ja'an ná, mexinxin je'e xan tsjengijna ná xan are su'en jie̱ kain
chujni, ja'an ná xru'in suntheka ná. [10] Are xra baningaku'en ná Ndo
Dio, je'e ndo binthakjan ná ngain ndo inaa are be'en Jesucristo; ko
unda jai sikjengijna'a ná ndo ixin Jesucristo jichon ko jii ngajin ná.
[11] Ko jeo'a ji'i, kai chaa ná ngain Ndo Dio, ixin Nchaa ná Jesucristo
binthatjañaa ná kain thi jian'a bintho'o ná ko binthakjan ná ngain
Ndo Dio.

Adán ko Cristo

[12] Ko ixin thi jian'a binche'e nakuaxinxon xii, juii thi jian'a
ngata'a nunthe ko kai juii thi de'en ni. Ko mexinxin kainxin ná
ndase'en ná ixin kainxin ná ntho'o ná thi jian'a. [13] Are xra xru'in ley
be'e, ubanche'e na̱ thi jian'a ngata'a nunthe, aro thi xru'in ley jii
xru'in chujni nchao tsjangi'i na̱ ixin thi jian'a binche'e na̱. [14] Maski
jamee chujni kuexinxin ngain Adán ko juexinxin ngain Moisés, kain

chujni mee be'en na̱, maski binche'a na̱ thi jian'a binche'e Adán, ko Adán kjui xraa thi rukii.

15 Aro chro'a sinthuya'i ná thi jian'a binche'e Adán kunixin thi binthathuan ná Ndo Dio. Ixin thi jian'a binche'e nakua xii di'in Adán, tsjé chujni ndabe'en, aro thi binche'e Ndo Dio ixin nakua xii di'in Jesucristo, binthathuan ná ndo thi jian, ko ji'i jian ixin tsjengijna tsjé chujni. 16 Thi jian'a binche'e Adán chro'a tsuya'i kunixin thi chrjuin chjaa ná Ndo Dio. Ixin thi jian'a binche'e Adán, Ndo Dio ndachro ndo ixin jaan jian'a binche'e, aro ixin thi jian binche'e Jesucristo, Ndo Dio binthatjaaña ná jie̱ ruguan ná maski jikininxin'a ná. 17 Ixin thi jian'a binche'e thi nakuaxinxon xii di'in Adán, thi ndade'en ni kuetu'an ngata'a nunthe, aro jai ixin Jesucristo, ja'an ná sunthechon ná ngain Ndo Dio are ruxechon ná, ixin Ndo Dio thjuaa ná ndo, ko bayáa ná ndo, ko xru'in kjuenga 'na ná.

18 Ko ixin thi jian'a binche'e Adán, Ndo Dio ndachro ixin kain ni se'en ni. Aro ixin thi binche'e Jesucristo, Ndo Dio ndachro ixin xru'in teka ná ko xru'in ncha'on ndase'en ná. 19 Ko ixin bithikaon'a thi nakuaxinxon xii, tsjé chujni bithikaon'a ko binche'e thi jian'a, aro kai ixin bithikaon na̱ Jesucristo, Ndo Dio binchetjaaña jie̱ ngain tsjé chujni.

20 Ko kununxin ley ko jañaa kununxin tsjé thi jian'a banche'e chujni, aro maski tsjé na̱ binche'e na̱ thi jian'a, Ndo Dio icha tsjé chujni binchetjañe'e ndo na̱. 21 Ko jañaa, inchin thi jian'a kuetu'an ruge'en ni, jañaa kai Ndo Dio ndachro ndo ixin binchetjaaña jie̱ ngajin ná, ko chjaa ná ndo juachaxin sunthechon ná kain ncha'on ixin juachaxiin Nchaa ná Jesucristo.

Ja'an ná intho'a ná thi jian'a, jai ntho'o ná thi thethu'an Jesucristo

6 1 ¿Kexreen sinthukjexinxin ná ji'i remee? ¿Axra sintho'o ná thi jian'a ixin Ndo Dio xra sinthatjañaa ná ndo? 2 ¡Na'i, isintho'a ná thi jian'a! Ja'an ná ukuentuxi'in ná ko intho'a ná thi jian'a bantho'o ná. Mexinxin, ¿kexreen xrasintho'o ná thi jian'a? 3 ¿Anua'a ra, ixin ja'an ná xro bigithe ná, xrabako'o ná Jesucristo ko ja'an ná ko je'e kjan ná inchin nakua chujni? 4 Ixin are ja'an ná bigithe ná, ji'i ruchro ixin ja'an ná kai xrabako'o ná Jesucristo are je'e ndabe'en, ko inchin je'e xechon ixin thi anto jié juachaxiin Ndudaa ná thjen ngajni, kai

ja'an ná xechon ná, mexinxin basingixin ná ko sakji ná inchin inaa chujni narua.

5 Ja̱ ja'an ná ko Jesucristo kjan ná inchin nakua chujni ko xrabako'o ná are je'e xrabaa, kai sunthechon ná ngain je'e ixin je'e xechon. 6 Ko nua ná ixin kain thi jian'a bantho'o ná are sa'o, kain mee undabe'en nganito ntha cruz kunixin Jesucristo, ko jañaa juexinxin thi jian'a banthaxruxian ná bantho'o ná. Ko jai isintho'a ná thi jian'a, ko thi jian'a ichro'a tsethuan ná. 7 Ixin are undade'en ni ichro'a sinche'e ni icha thi jian'a. 8 Ja̱ undabe'en ná kunixin Jesucristo, ja'an ná jian nua ná ixin sunthechon ná ngain je'e. 9 Ixin ja'an ná nua ná ixin Cristo uxechon ko ixru'in ncha'on rukjan se'en inaa ixin thi ndade'en ni ixru'in juachaxin chunda ngain Jesucristo. 10 Ixin are Cristo ndabe'en, thi ndade'en ni juinchetjaan juachaxin ngain Cristo, ko jai je'e jichon ixin nchesaye'e Ndo Dio. 11 Jañaa ja'a ra kai xraxaon ra, xraa undabe'en ra ko ichro'a sinche'e ra thi jian'a binche'e ra, aro jai techon ra ixin je'o sinchesaye'e ra Ndo Dio ixin Jesucristo.

12 Mexinxin jai ja'a ra dithuaxin'a ra ixin thi jian'a xra tsetu'an ngain nthau'a ra. Ko dithuaxin'a ra ixin thi jian'a sinthantha'a ra thi jian'a nchexruxi'in nthau'a ra. 13 Ko dithuaxin'a ra ixin thi jian'a sinchegunda nthau'a ra ngain kain thi jian'a; icha jian xrajon ra ngain Ndo Dio inchin jikininxin chujni undabe'en ko kjan xechon. Dithuaxin ra ixin Ndo Dio tsetu'an ngain nthau'a ra ixin sinche'e ra thi jian. 14 Ixin thi jian'a ixru'in juachaxin chunda ngajin ra ixin ley bayée Moisés ithetuan'a ngajin ra jai ixin jai thi jian thixin ngain Ndo Dio, mee thi thetu'an ngajin ra.

Ja'an ná ni nchexree Ndo Dio

15 ¿Mee jai, ke'e sintho'o ná?, ixin ithetuan'a ná ley ko jai thetuan ná thi thjuaa ná Ndo Dio, ¿a xrasintho'o ná thi jian'a? ¡Na'i isintho'a ná thi jian'a! 16 Ja'a ra nu'a ra jian ixin ja̱ ruxrajon ra sinche'e ra xra ngain naa xi najni rugunda sithikaon ra xa, ji'i ruchro ixin ndakue'na ra xa. Jañaa tu'en ni are dithikaon ni thi jian'a, ja̱ suthikaon ná thi jian'a, ndasitjaan ná. Ko ja̱ suthikaon ná Ndo Dio, je'e ndo sinthatjañaa ná ndo jie̱ ruguan ná. 17 Are sa'o ja'a ra xraa ndakue'na ra thi jian'a, aro ja'an thexruxian Ndo Dio ixin jai ja'a ra ubithikaon ra kunixin ansean ra thi jian juajnee Ndo Dio uxragu'a ra. 18 Ko jai ithetun'a ra thi jian'a ixin jai ja'a ra uni nchexree thi

jian rinao Ndo Dio. [19] Ja'an nichja inchin kexe'o chujni ixin ja'a
ra xra chro'a thinxin ra jian kain ji'i. Ixin are sa'o ja'a ra xrajon ra
binche'e ra thi thjua'a ko thi jian'a, aro jai xrajon ra nche'e ra thi
jian ko jañaa rukjan ra jian chujni ngathexin kon Ndo Dio.
[20] Are ja'a ra xrabinthe ra xraa chujni dikuchji ngain thi jian'a,
are mee banche'a ra inchin nchexruxi'in Ndo Dio. [21] ¿Aro ke'e bacha
ra are mee? Xru'in bacha ra, je'o juasuaxin ixin thi banche'e ra ko
banthakjínxin ra ngain Ndo Dio. [22] Aro jai thi jian'a ithetun'a ra ixin
ja'a ra uxrajon ra nche'e ra xree Ndo Dio, ko ji'i jian, ixin jian sinthe
ra ngathexin kon ndo, ko je'e ndo sinthagechon ra ko xru'in ncha'on
se'en ra. [23] Thi chujni nche'e thi jian'a sacha na̱ tsji na̱ ngathe xru'i.
Aro thi juinthathuan ná Ndo Dio nthakjan ná inaa chujni narua ko
xru'in ncha'on se'en ná ko sunthe ná ngain Nchaa ná Jesucristo.

Ja'an ná xraa ni dintheka'o choo

7 [1] Ja'a ra xro choo ná, xro chunxin ra ley bayée Moisés, unu'a ra
ixin ley ji'i chunda juachaxin tsetu'an ngain chujni je'o are xra
techon na̱. [2] Ji'i xraa naa nchrii thuthe'e: ley thetu'en nchra se'e
nchra ngain xixi'i nchra are je'e xa xrajichon xa, ko are ndase'en xa,
ixru'in ley tsetu'en nchra. [3] Mexinxin ja̱ naa nchrii seka'o inaa xii ko
xixi'i nchra xra jichon xa, je'e nchra jian'a nche'e nchra ixin jika'o
nchra yoo xii. Ko ja̱ xixi'i nchra ndase'en xa, je'e nchra chunda nchra
juachaxin tsuthe'e nchra inaa xii ko jañaa je'a jian'a thi sinche'e
nchra.
[4] Jañaa ja'a ra kai, ja'a ra xro choo ná, ja'a ra xro tekininxin ra
Cristo, xraa undabe'en ra ixin ithetuan'a ra ley. Jai thetu'an ra
Cristo, thi xechon ngayee ni ndabe'en, ko jai sintho'o ná thi jian
ixin tsusayexin Ndo Dio. [5] Ixin are sa'o, are ja'an ná xra bantho'o ná
kain thi bajinao nthau'a ná, are mee ley banchekiaku'en nthau'a
ná bantho'o ná icha jian'a, ko kain thi jian'a ná banthagacha ná
ixin rukji ná ngathe xru'i. [6] Aro jai ja'an ná xraa undabe'en ná
ko ithetuan'a ná ley, thi ley anto suji baketuan ná, ko jai unchao
sithikaon ná Ndo Dio kunixin Espíritu Santo ko sintho'a ná inchin
bantho'o ná are baketuan ná ley.

Thi jian'a jii ngajin ná

[7] Mexinxin, ¿ke'e rundachro ná? ¿Rundachro ná ixin ley bayée
Moisés, jian'a? ¡Na'i! Aro ja'an ruchunxin'a kexe'e thi jian'a ja̱ ruge'a

ley. Ixin ley ndachro: “Thiakuen'a thi chunda inaa chujni.” Ko ley ji'i
kununanxin ixin ji'i jian'a. 8 Ja̱ ruge'a ley ji'i, ja'an runchexruxina'a
runtha'a thi jian'a, aro ixin ley juii ngain juarixaunna, icha bintha'a
thi jian'a. Ko thi ko'a ley, nthi̱'a̱ chujni chunxin'a kexe'e thi jian'a.
9 Are ja'an xra benuna'a thi thetu'an ley, are mee, ja'an baxraxa'on
ixin xru'in thi jian'a bantha'a. Ko are ja'an ukununa ke'e thetu'an
ley, are mee, ja'an kununa ixin ubintha'a tsjé thi jian'a, ko kai
kununa ixin thi jian'a be'e ngajin ko ja'an xraa ndabe'en na. 10 Ko
ley ruchjana juachaxin rugarichon ko xru'in ncha'on ruge'en na, aro
je'o kjuagu'na ixin ja'an jikininxin na tsji ngathe xru'i. 11 Ixin thi
jian'a nchexruxi'in nthau'na bancheyana, kuthimejan banchegunda
ley ixin banchekjínxin na ngathexin kon Ndo Dio.

12 Mexinxin nchao rundachro ná ixin ley bayée Moisés juixin
ngain Ndo Dio, ko xru'in thi jian'a nche'e ley, ko kain thi thetu'an
ley jian ko nchao jii. 13 Aro thi rindachrjan ji'i ixin ley anto jian
ley, ¿a ley thi nchao suen na? ¡Na'i! Kain thi jian'a ja'an bintha'a,
mee thi ndachro ixin ja'an jikininxin tsji ngathe xru'i, ko thi jian'a
banchegunda ley ixin kjuaguxin thi jian'a ja'an bintha'a. Ko kai ley
ji'i kjuaago ixin atho jian'a thi nche'e ni.

14 Ja'an ná nua ná ixin ley jian ixin juixin ngain Ndo Dio, aro
ja'an xraa kaxe'o chujni, ko suji'a na ko xraa ndakuchji na ngain
thi jian'a ko ntha'a thi je'e rinao. 15 Ixin ja'an thianxin'a ke'e tunna
ixin are ja'an rina'o sintha'a thi jian, aro chro'a. Ko thi jian'a ja'an
rinao'a sintha'a, mee thi ja'an ntha'a. 16 Ko thi ja'an rinao'a sintha'a,
mee thi ja'an ntha'a, ko jañaa tjaago ixin ley bayée Moisés jian ley.
17 Mexinxin ije'a ja'an thi ntha'a thi jian'a, thi nche'e ji'i thi jian'a jii
ngaxi'in nthau'na. 18 Ixin ja'an suji'a na, ko xru'in thi jian jii ngain
ansenna, mexinxin chro'a ntha'a thi jian. 19 Ja'an chro'a ntha'a thi
jian inchin ja'an rina'o, ko je'o ntha'a thi jian'a ke ja'an rinao'a.
20 Ko are ja'an ntha'a thi ja'an rinao'a, nduaxin je'a ja'an ntha'a yaa
ixin thi jian'a jii ngaxi'in nthau'na, mee thi nche'e yaa.

21 Jañaa tunna: Are ja'an rina'o sintha'a thi jian, aro chro'a ixin
je'o ntha'a thi jian'a jii ngajin. 22 Ko ngaxi'in ansenna anto rina'o
sintha'a inchin thetu'an Ndo Dio ngain ley. 23 Aro thi jian'a jixi'in
nthau'na tajanda'a na ntha'a inchin rinao juaxraxaunna. Ko thi
jian'a jii ngaxi'in nthau'na, thetunna.

24 ¡Anto chrjuin'a tununa ja'an! ¿Kensen nchao rugantsje
juachaxin jian'a jii ngain nthau'na ixin sen'a na? 25 Thexruxian Ndo

Dio ixin je'o Nchaa ná Jesucristo nchao tsjengijna na ja'an. Ko ja'an thianxin ixin rugunda sithika'on ley bajon Ndo Dio, aro thi jian'a jii ngaxi'in nthau'na thetunna ko ntha'a thi je'e rinao.

Espíritu Santo thjengijna ná ixin ntho'o ná inchin jikininxin

8 1 Aro jai Ndo Dio ixru'in jie̱ sinche'e ndo ngain chujni ubithikaon
Jesucristo, thi ni nche'e inchin ndachro Espíritu Santo ko
inche'a na̱ thi jian'a rinao nthau'e na̱. 2 Ixin thi thetu'an Espíritu
Santo binthakjan ná inaa chujni narua ixin bithikaon ná Cristo, ko
je'e thi bantsjexin ná ngain kain thi jian'a bantho'o ná ko ngain thi
ndade'en ni. 3 Ixin Ndo Dio nchao binche'e thi chro'a binche'e ley
bayée Moisés ixin ley ji'i chro'a kjuengijna chujni ixin suji'a na̱ ko
icha juinao na̱ binche'e na̱ thi jian'a. Mexinxin Ndo Dio rua'an ndo
Xe'en ndo ko bayée xan naa nthao inchin nthau'a ná ko be'en xan
ixin kjuenga xan 'na kain thi jian'a bintho'o ná. Ji'i ruchro ixin Ndo
Dio bantsje'e ndo juachaxin bechunda thi jian'a ngain nthau'a ná.
4 Kain ji'i binche'e Ndo Dio ixin ja'an ná nchao sintho'o ná kain thi
thetu'an ley, ixin jai ja'an ná intho'a ná inchin rinao nthau'a ná, jai
ntho'o ná inchin rinao Espíritu Santo.
5 Ixin thi chujni nche'e inchin rinao nthau'e, chujni mee je'o
xraxaon na̱ thi rinao nthau'e na̱. Aro thi chujni nche'e inchin rinao
Espíritu Santo, chujni mee xraxaon sinche'e thi rinao Espíritu
Santo. 6 Ja̱ sintho'o ná je'o thi rinao nthau'a ná, satsji ná ngathe
xru'i. Ja̱ sintho'o ná thi rinao Espíritu Santo, sunthe ná ngain Ndo
Dio ko chrjuin tsunu'e ansean ná. 7 Kain chujni xraxaon sinche'e
je'o thi rinao nthau'e, chujni mee ningaku'en Ndo Dio ixin rinao'a
na̱ dithikaon na̱ ley ndo ko chro'a nche'e na̱ thi jindachro ley.
8 Mexinxin chujni nche'e je'o thi rinao nthau'e, chujni mee chro'a
sinche'e thi nchexruxi'in Ndo Dio.
9 Aro ja'a ra itenche'a ra inchin rinao nthau'a ra ixin ja'a ra
nche'e ra inchin rinao Espíritu Santo, ixin Espíritu Santo jii ngajin
ra. Ja̱ ji'a Espíritu Santo ngajin ra, ja'a ra je'a chujnii Jesucristo.
10 Nthau'a ra rugunda se'en nthao ixin thi jian'a binche'e nthao, aro
ja̱ Cristo jii ngain ansean ra, kai espiritua ra xechon ixin jai xru'in
teka ra ngain Ndo Dio. 11 Ja̱ jii ngajin ra Espíritu binchexechon
Cristo, Espíritu ji'i sinchexechon nthau'a ra, thi nthao ndade'en ixin
Espiritue Ndo Dio jii ngajin ra.

12 Mexinxin, ja'a ra xro choo ná, sintho'o ná inchin rinao Ndo
Dio ko je'a inchin rinao nthau'a ná. 13 Ja̱ sinche'e ra inchin rinao
nthau'a ra, tsji ra ngathe xru'i, aro ja̱ ruxrajon ra ixin Espiritue Ndo
Dio tsjengijna ra ixin tsinthu'e ra kain thi jian'a, sinthechon ra kain
ncha'on.
14 Kainxin chujni nche'e inchin rinao Espiritue Ndo Dio, chujni
mee xe'en Ndo Dio. 15 Ko Espíritu bayée ná je'a naa espíritu
ruxrando'o ná juaxraon. Espíritu ji'i nthakjan ná xe'en Ndo Dio, ko
Espíritu ji'i chjaa ná juachaxin rundachro ná: "¡Suixin Ndudana!"
16 Ko xraje'o Espíritu Santo thi thii ngajin ná ixin ndathjo ná, ixin
ja'an ná ndua xe'en Ndo Dio ná. 17 Ko ixin ja'an ná xe'en Ndo Dio,
ja'an ná ko Jesucristo sayée ná kain thi jian ndachro ndo ixin ruchjaa
ná ndo, ja̱ kai tangi tedathu'e ná inchin Cristo bathu'e, ko jañaa
tsusayaa ná inchin tsusaye'e je'e.
18 Ko ja'an xraxa'on ixin thi tangi tedathu'e ná nthi'i, tsuyai'a,
kunixin thi chrjuin sukon ná. 19 Ko nguixin nunthe kunixin kainxin
thi jii ngajni xraa uruginaunka rugikon ncha'on tsununxin ixin ja'an
ná xe'en Ndo Dio. 20 Ko kain mee ibinue'a ke'e runche'e, ji'i ku'en
ixin Ndo Dio jañaa ndachro ixin thi jian'a binche'e Adán. Aro kain thi
binchechjian Ndo Dio xrajichu'en ncha'on mee, 21 ko chrjuin tsunu'e
nguixin nunthe ixin isathue'a tangi ko isitjan'a ko chrjuin tsunu'e
xraa kain ná xro ukjan xe'en ndo. 22 Ko ja'an ná nua ná ixin kain thi
tangi jidathu'e, ko thiin xraa naa nchrii are sinchekunkji'i nchra
chjan. 23 Ko jeo'a kain mee tangi jitunu'e, kai ja'an ná, maski ja'an
ná Ndo Dio uchjaa ná ndo Espíritu Santo, ko ji'i thi chjaa ná ndo
nthi'i, ko xra ditjaan sayée ná icha. Ko tangi tunua ná ko techu'en
ná ncha'on are Ndo Dio sayáa ná ndo inchin xe'en ndo ko sayée ná
inaa nthao narua. 24 Ko ixin chunthia ná thi ndachro Ndo Dio, je'e
ndo binthakjan ná ndo inaa chujni narua. Ja̱ tedikon ni thi techu'en
ni, irugunda'a ruchu'en ni ixin utedikon ni. 25 Aro ja̱ techu'en ná thi
xra dukon'a ná, rugunda ruchu'en ná ko tsunchrjen'a ná tsija.
26 Ko kai Espíritu Santo thjengijna ná are ja'an ná suji'a ná ixin
ja'an ná nua'a ná nthutse'en ná ñao Ndo Dio inchin jikininxin. Aro
Espíritu Santo je'e nchetse'en ñao ndo ixin ja'an ná, maski ja'an ná
thinxin'a ná kexreen nchetse'en ñao ndo. 27 Ko Ndo Dio, thi chunxin
anseen kain chujni, nu'e ndo thi runichja Espíritu Santo ixin Espíritu
Santo nichjaxin chujni dithikaon ngain ndo, ko Espíritu nichja
inchin rinao ndo.

Ixru'in kensen santsjendaxin ná nthiee Ndo Dio

28 Ja'an ná nua ná ixin kainxin thi tuan ná ja'an ná xro thjue'e
ná Ndo Dio, je'e ndo tanchrjanda ndo tuan ná ixin jañaa tsjia ná
jian, ja'an ná xro kuinchia ná ndo inchin je'e ndo xraxaon ndo. 29 Ko
are xra xru'in be'e, Ndo Dio ukuinchiaa ná ndo, ko undachro ndo
ixin juinthakininxin ná ndo xe'en ndo, ko Jesucristo thi xan sa'o
jii ngayee kain ni chunthia ngain ndo. 30 Ko kain ná xro kuinchia
ná ndo sa'o, ko bayạa ná ndo, kai binthatjañaa ná ndo jiẹ, ko xro
binthatjañaa ná ndo jiẹ, kai binthasayaa ná ndo.
31 ¿Mexinxin, jai ke'e rundachro ná remee? Jạ Ndo Dio jii ngajin
ná, ¿kensen nchao tsja cha ngajin ná? 32 Ko Ndo Dio bajon ndo
Xe'en ndo maski tangi rugathu'e xan ixin ja'an ná, ¿unda sichja'a ná
ndo ja'an ná kunixin Jesucristo kain thi undachro ndo ixin ruchjaa
ná ndo? 33 ¿Kensen nchao tsjangi'i ni kuinchie'e Ndo Dio? Xru'in
kensen, ixin Ndo Dio thi binthatjañaa ná kain thi jian'a bintho'o ná.
34 Mexinxin, ¿kensen nchao sinche'e jiẹ ngajin ná? Cristo be'en ixin
ja'an ná, ko kai Cristo thi uxechon ko jai je'e jii ngain rajianxiin
Ndo Dio, ko jinchetse'en ñao ndo ixin ja'an ná. 35 Mexinxin, ¿kensen
santsjendaxin ná thi thjuaa ná Cristo? ¿A thi tuni'i ni, a thi ta ni
juachjaon, a thi tjaaya chujni ngain ni, a thi de'en ni jintha, a thi
ruchunda'a ni luntho, a thi chujni rinao suen ni kunixin chia taade?
36 Inchin ndachro ngain Xruen Ndo Dio:

Ixin nichja ná juajnee Ndo Dio, ja'an ná de'en ná
ko thingajin ná nạ xraa kuleko are sasiguen nạ ba.

37 Aro maski kain ji'i tuan ná, ja'an ná sacha ná ixin Jesucristo, thi
anto thjuaa ná. 38 Ko jian nuna ixin xru'in kensen santsjenda ná
ngain thi thjuaa ná Ndo Dio, maski se'e thi de'en ni, thi techon ni,
ángel, espiritue nchiijin, thi jitu'en, thi siku'en, 39 thi jii ngajni, thi
jii chringi nunthe ko xru'in inaa thi binchechjian Ndo Dio nchao
santsjenda ná ngain thi thjuaa ná Ndo Dio, thi juathjua kjuagua ná
ndo ixin thi binche'e Nchaa ná Jesucristo ixin ja'an ná.

Ndo Dio thi kuinchie'e chujni Israel

9 1 Ja'an rindachrjan thi ndua ko xru'in rinthaaya ixin ngathe
ansenna Espíritu Santo jindachjejin na ixin ji'i jaan ndua. 2 Ko
anto jié juachjaon chunda ngain ansenna kainxin ncha'on. 3 Ko ja'an
rujina'o rugetsingata'a na thi jian'a ko rugari'a ngain Jesucristo jạ

mee nchao rukjengijna kain ni judío ixin ruginthe na̱ ngain Ndo Dio.
4 Chujni bachrjeninxin Israel, Ndo Dio bayée chujni te'i xraa xe'en
ndo, ko anto chrjuin ixin je'e ndo bengayee ndo na̱ kunixin kain
juachaxiin ndo, ko je'e ndo kjuauthexin ndo na̱, ko bajon ndo ley,
ko bajon ndo juachaxin ixin je'e na̱ runchesaye'e na̱ ndo ko bajon
ndo juachaxin sayée na̱ kain thi ndachro ndo rugajon ndo. 5 Ko kain
chujni Israel bachrjeninxin na̱ ni ndo dachri'a ná xrachrjen. Ko kai
Cristo bachrjeninxin ni te'i are je'e guan ngata'a nunthe ji'i, ko je'e
Dio kai ixin thetu'an kainxin thi dukon ná, mexinxin je'e jikininxin
tsusaye'e kainxin ncha'on. Jañaa tsu'en.

6 Ko rindachrjan'a ixin ibaye'a na̱ thi ndachro ndo rugajon ndo
ngain na̱, ixin je'a kainxin chujni bachrjeninxin chujni Israel nduaxin
chujnii Israel. 7 Kai kainxin'a chujni bachrjeninxin Abraham nduaxin
kjui chujnii Abraham, ixin Ndo Dio undachro ndo ngain Abraham:
"Ngain xa'an Isaac sachrjeninxin chujnia." 8 Ko ji'i tjagua ná ke je'a
ixin sachrjeninxinja ná Abraham rukjan ná xe'en Ndo Dio; je'o chujni
dithikaon thi ndachro ndo, ni mee xe'en ndo ixin jañaa ndachro
ndo ngain Abraham. 9 Ko ndachro ndo ixin ja'in rugiku'en ngain
Abraham: "Nthi'i nano rukjan na inaa ko nchrichri'a Sara ruchunda
nchra naa chjan."

10 Ko jeo'a ji'i. Kayui xe'en Rebeca chunda xan nakua ndudee
xan, ko ndudee xan, di'in Isaac ko kjui ndo xrachrje'an ná. 11 Ko are
xraduan'a kayui xan ko xraxru'in thi jian ko thi jian'a binthenche'e
xan, Ndo Dio xraago ixin chunda ndo juachaxin thinchie'e ndo
chujni rinao ndo, 12 ko thinchie'a ndo chujni ixin thi nche'e na̱. Je'e
ndo thinchie'e ndo thi ni je'e ndo rinao ndo. Ko je'e ndo ndachro
ndo ngain Rebeca: "Thi xan sa'o suan, rukjan xan ni nche'e xree
xan yuxin suan." 13 Ko ja'in ndachro ngain Xruen Ndo Dio: "Ja'an
kuinchiaa Jacob ko je'a Esaú."

14 Mexinxin ¿ke'e rundachro ná? ¿A rundachro ná ixin Ndo Dio
nche'a inchin jikininxin? ¡Na'i! 15 Ixin Ndo Dio ndachro ngain
Moisés: "Ja'an tsiakunuaa chujni ja'an rina'o, ko tsjengijna chujni
ja'an rina'o." 16 Mexinxin Ndo Dio tsiakunue'a chujni xraxaon ixin
anto jian nche'e. Je'e ndo thiakunue'e ndo thi chujni je'e ndo rinao
ndo. 17 Inchin jitaxin thi ndachro Ndo Dio ngain Faraón: "Ja'an
chja'a juachaxin kjan rey ixin tsjaago juachaxin chunda ja'an ixin
jañaa kainxin chujni jii ngata'a nunthe tsunu'e na̱ thi ja'an ntha'a."

18 Mexinxin Ndo Dio tsiakunue'e chujni je'e ndo rinao ndo ko je'e
ndo sinchecha ndo anseen chujni je'e ndo rinao ndo.
19 Aro ja'a rundachjejin na: “¿Unda Ndo Dio xradankata'a chujni
thi jian'a nche'e na̱? ko ¿kensen nchao rukayakuen ndo ixin sinche'e
ndo thi je'e ndo rinao ndo?” 20 Aro, ¿kensen ja'a ixin danchiangi'i
Ndo Dio ixin thi nche'e ndo? ¿A naa chi nchao rundachro chi ngain
thi binchechjian chi: “Unda ja'a jañaa binchechjian na”? 21 Ixin thi
nchechjian chi kunixin nchethja'o chunda juachaxin sinche'e inchin
je'e rinao. Je'e nchao sunde'e xraje'o nchethja'o sinchechjianxin naa
chi chrjuin ko inaa chi chrjuin'a.
22 Ko Ndo Dio binao rukjaago kexreen duñao ndo ko kexreen
nche'e ndo jie̱, ko rukjaago thi jié juachaxin chunda ndo, aro je'e ndo
anto kuixi'in ndo ngain chujni jian'a, thi chujni bikininxin rugue'en
jie̱ ko rukji ngathe xru'i. 23 Ko ji'i binche'e ndo ixin kjuaguxin ndo
thi anto chrjuin jii thi jii ndo, ko je'e ndo kuiakunua ná ndo ko
kuinchiaa ná ndo ko binthakjan ná ndo chujni narua ixin sunthe
ná ngain ndo. 24 Ko Ndo Dio baya̱a ná ndo ja'an ná, xro judío ná,
kunixin ja'a ra xro je'a judío ra. 25 Inchin ndachro ngain Xruen Ndo
Dio thi dikji̱n Oseas:

Rajna je'a rajnana sinthagi'in rajnana,
ko rajna bathjua'a, ruthjuaa rajna.
26 Ko ngain rajna ndachrjan: “Ja'a ra je'a chujnina ra”,
nthi̱'a̱ sinxin ra xe'en Ndo Dio, ndo jichon.

27 Ko profeta Isaías ndachro ixin chujni Israel: “Maski chujni
bachrjeninxin Israel tsutsjé na̱ inchin nchiise jii ngande'e ndachaon,
aro je'o thu'a na̱ rukjan na̱ inaa chujni narua ngain Ndo Dio, 28 ixin
Ndo Dio sinche'e ndo jie̱ nguixin ngata'a nunthe inchin undachro
ndo.” 29 Ko inchin ndachro Isaías are sa'o ngain Xruen Ndo Dio:

Ja̱ Ndo Dio, thi chunda kain juachaxin, rukanchrjanda
ruge'en kain chujni Israel, ja'an ná rugunthe
ná xraa rajna Sodoma ko Gomorra.

Chujni judío bithikaon'a na̱ thi jian juajna

30 Mexinxin, ¿ke'e icha rundachro ná? Rundachro ná ixin chujni
je'a judío kjue'a na̱ kexreen ruginthe na̱ jian ngathexin kon Ndo Dio.
Aro Ndo Dio baye̱e na̱ inchin chujni jian je'o ixin bithikaon na̱ ngain
ndo. 31 Aro chujni Israel binao na̱ ruginthe na̱ jian ngathexin kon
Ndo Dio ixin je'o binao na̱ rugithikaon na̱ ley aro chro'a binche'e na̱

thi thetu'an ley, mexinxin Ndo Dio bayé'a na̱. 32 ¿Unda chro'a binthe
na̱ jian ngathexin kon Ndo Dio? Ixin je'e na̱ chunthia'a na̱ ngain
Ndo Dio ko je'o chunthia na̱ ngain thi banche'e na̱. "Mexinxin je'e
na̱ kunthengixin na̱ xro, ko xro mee Cristo" 33 inchin jitaxin ngain
Xruen Ndo Dio:

Ja'an tsiin ngain rajna Jerusalén naa xro tsunthengixin chujni,
ko xro ji'i tsunthengixin na̱ ko setsjinga na̱;
ko kain chujni sithikaon ngain je'e, xru'in ncha'on
satho na̱ juasuaxin.

10 1 Ja'a ra xro choo ná, ja'an nthatsaan ñao Ndo Dio ko rina'o
ixin kainxin chujni Israel sitjañe'e na̱ thi jian'a binche'e na̱
ko rukjan na̱ inaa chujni narua ko xru'in ncha'on tsjexin. 2 Ko ja'an
nchao rundachrjan ixin je'e na̱ anto rinao na̱ sinchesaye'e Ndo
Dio, aro nue'a na̱ kexreen. 3 Ixin je'e na̱ juinao'a na̱ bithikaon na̱
kexreen Ndo Dio nchetjañe'e ndo chujni. Je'o na̱ kjuee na̱ kexreen
sitjañenxin na̱ ngathexin kon ndo, ko bithikaon'a na̱ thi binche'e
ndo ixin rugitjañenxin na̱. 4 Ko Cristo juii ixin je'e binche'e kain thi
thetu'an ley ko jañaa xethja ley. Ko jai ixin je'o dithikaon ni jian
ngain Cristo te ná ngathexin kon Ndo Dio.

5 Ko Moisés dikji̱n ixin kexreen chujni runche'e thi ndachro
ley: "Chujni sithikaon kain thi ndachro ley sinthechon na̱ kainxin
ncha'on." 6 Aro ja'an ná kjan ná jian chujni ngathexin kon Ndo
Dio ixin chunthia ná ngain ndo, ko juajnee ndo ndachro ja'in:
"Ndachro'a ngathe ansean: ¿Kensen tsajiin ngajni? —ji'i ruchro
ixin sinchexinkajin ra Jesucristo—; 7 ko kai ndachro'a ra: ¿Kensen
ruxinkajin ngain thi te ni ndadige'en?" —ji'i ruchro ixin sinchekajiin
ra Cristo ngayee ni ndadige'en. 8 ¿Ke'e ruchro ji'i? "Ji'i ruchro ixin
Thee Ndo Dio chiaon jii ngajin ixin ujii ngain ru'a ko ngain ansean."
Ko juajna ji'i thi chunthia ná ko nichja ná. 9 Ja̱ rundachro kunixin
ru'a ixin Jesucristo Nchaa ko ngain ansean sithikaon ixin Ndo Dio
binchexechon Jesucristo ngayee ni ndadige'en, jamee ja'a rukjan
inaa chujni narua. 10 Ixin anseen ni dithikaunxin ni ixin Ndo Dio
nchekjan ni jian chujni, aro ixin ru'a ni rundachruxin ni ixin batsuan
ni Jesucristo, ixin jañaa rukjan ni inaa chujni narua.

11 Ngain Xruen Ndo Dio ndachro: "Chujni chunthia ngain
Jesucristo, je'e tsajanda'a satho na̱ juasuaxin." 12 Ixin ni judío ko
ni je'a judío xraje'o renthe na̱ ngathexin kon Ndo Dio ixin nakua
Nchaa ná kain ná, ko anto nchenchaon ndo kain ni nichjayee

ndo. [13] Ixin ja'in ndachro ngain Xruen Ndo Dio: “Kainxin chujni
runichjayee Nchaa ná Jesús sitjan'a na̱.” [14] Aro, ¿kexreen chujni
nchao runichjayee na̱ Nchaa ná Jesús ja̱ xra dithikaon'a na̱ ngain?
¿Ko kexreen nchao sithikaon na̱ ngain Nchaa ná Jesús ja̱ xra xru'in
kui'in na̱ ixin je'e? ¿Ko kexreen tsi'in na̱, ja̱ xru'in chujni nichja
juajnee Jesucristo? [15] ¿Ko kexreen tsji chujni sindache icha chujni
juajna ji'i, ja̱ xru'in kensen rua'an na̱? Inchin jitaxin ngain Xruen
Ndo Dio: “¡Anto chrjuin dikon ni are thii thi chujni thia'o juajnee
Ndo Dio!”

[16] Aro kainxin'a chujni bithikaon thi jian juajna nchekjan ni inaa
chujni narua. Inchin ndachro profeta Isaías: “¿Kensen kui'in ko
bithikaon juajna kuekin ná?” [17] Mexinxin chujni chunthia ngain Ndo
Dio ixin thi'in na̱ juajnee Jesucristo.

[18] Aro ja'on danchiangi ngathe ansenna: ¿Anduaxin chujni Israel
kuin'a na̱ juajnee Jesucristo? ¡Jaan ndua, kui'in na̱! Ixin ngain xruen
Ndo Dio ndachro:

Juajna ji'i kui'in na̱ nguixin ngata'a nunthe,
ko juajna ji'i biji thi thjexinxin nunthe.

[19] Aro ja'an xradanchiangi inaa: ¿A chujni Israel kuinxin'a na̱ juajna
ji'i? Ixin are sa'o Ndo Dio nichjaxin thee Moisés ko ndachro ndo:

Ja'an sinthakunchjiigo ra ixin naa rajnanchjan renthe'a;
ko ja'an sintha'a ixin suñao ra ngain naa rajna thinxin'a.

[20] Kuthimejan Ndo Dio nichjaxin thee profeta Isaías ko ndachro ndo:

Chujni kjue'a na̱ ja'an, chujni mee ni bithja na;
ko ja'an xraago na ngain chujni banchiangi'a ixin ja'an.

[21] Ko Ndo Dio nichja inaa ixin thee Isaías ko ndachro ndo ixin
Israel: “Nguixin ncha'on bina'o rukjengijna rajna Israel, thi rajna
dithikaon'a ko thinxin'a.”

Thu'a ni Israel kjan inaa chujni narua

11 [1] Mexinxin jai ja'an danchiangi: ¿A Ndo Dio ibinao'a chujnii,
chujni Israel? ¡Na'i!, ixin ja'an kai naa chujni Israel na.
Ixin ni nia bachrjeninxin na̱ chujnii Benjamin ko Benjamin kai
bachrjeninxin chujnii Abraham. [2] Ndo Dio ndachro'a ixin ijuinao'a
chujni Israel, chujnii je'e, chujni batsuan sa'o. ¿A nua'a ra thi
ndachro Xruen Ndo Dio are Elías nichjayee ndo ko kjuangi ngain ndo
thi binche'e chujni Israel? Ko ndachro: [3] “Chujni Israel naguenxon na̱
kain ni bagayee juajnaa ko ndakunxanthe na̱ kain xro thi bachetaxin

kuxiigo bakusayaxin Suixin. Ko je'o ja'an bithuna, aro je'e na̱ rinao
na̱ nasuenxon na na̱ kai." [4] Aro Ndo Dio ndachro: "Ja'an bantsjenda
yaato no̱ xii xra juinchesaye'a diuchjan di'in Baal." [5] Ko xraje'o
jitu'en jai kai. Ndo Dio kuinchie'e inchin chujni Israel ixin Ndo Dio
anto jian ndo. [6] Ja'an ndachrjan ji'i ixin Ndo Dio kuinchie'e ndo na̱
ixin jian ndo ko anto thjue'e ndo na̱. Ko je'a ixin ndua runche'e na̱
thi jian ixin ja̱ jian runche'e na̱, nduaxin thi anto thjue'e ndo na̱
xru'in rukurenthe ko ixru'in runchetjañe'e ndo na̱.
[7] ¿Mee jai ke'e ku'en? Chujni Israel bithja'a na̱ thi kjuee na̱, aro
chujni Ndo Dio kuinchie'e, ni mee ni bithja thi jian chunda ndo.
Ko ni icha banchecha na̱ anseen na̱. [8] Inchin ndachro ngain Xruen
Ndo Dio: "Ndo Dio banchecha anseen na̱, ko makon na̱ idikon'a
ko ndatsjuen na̱ xru'in thi'in, ko xra ji'i tu'en na̱ jai." [9] Kai David
ndachro:

Ko thi kiai nchechjian na̱
rukjan xraa naa thi rukjatjabe'o na̱ xraa nuncha'a,
o xraa xro tsunthengixin na̱ ko setan na̱ tangi.
[10] Ko makon na̱ tsunaxi'in xe'e ixin isikon'a na̱,
ko anto tangi sathu'e na̱
ko sakji na̱ xraa chujni anto ye jiyama.

Chujni je'a judío nchao rukjan inaa chujni narua

[11] Jai ja'an danchiangi: Chujni judío betsinga, ¿a ko singathjen'a
na̱ inaa? Aro ixin bithikaon'a ni judío, jai chujni je'a judío nchao
rukjan na̱ inaa chujni narua. Ko ni Israel tsunchjiigo na̱ ko jañaa
rukjan na̱ tsjee na̱ Ndo Dio. [12] Ko ixin chujni judío bithikaon'a, kain
chujni ngata'a nunthe Ndo Dio kjuengijna na̱, ko ixin bithikaon'a ni
judío icha jian kjui'i ni je'a judío, ¡ko icha jian tsji'i ni sithikaon Ndo
Dio are ni judío rukjan na̱ sithikaon na̱ inaa!
[13] Aro ja'an rina'o rundathjo ra ja'a ra xro je'a judío ra: Ixin Ndo
Dio chjana xra ixin tsji'an juajnee Jesucristo ngain chujni je'a judío,
mexinxin ja'an cha'na ntha'a xra ji'i, ko anto renthe xra. [14] Ko kai
rina'o ixin xra ji'i kanxion ni chujnina, ni judío, tsunchjiigo na̱ ixin
ja'a ra, ko sinao na̱ rukjan na̱ inaa chujni narua. [15] Ko ixin Ndo Dio
kuinthu'e ni judío, jañaa bayéxin ndo chujni je'a judío. Mexinxin,
¿ke'e tsu'en are Ndo Dio sayée chujni judío inaa? Yaa ruchro ixin
chujni xraa ndadige'en na̱ ixin thi jian'a binche'e na̱, aro jai xraa
xechon na̱ inaa. [16] Ja̱ naa chujni nchekininxin ngain Ndo Dio rio'o

nchue niuthja dikunchaon, kai nguii ncho bithu'e dikunchaon ncho.
Kai ja̱ naa nu'e nthaa dikunchaon, kai kain chaan ntha udikunchaon.
17 Jai nua ná jian ixin thu'a chaan ntha olivo najni ndachrijin,
ko ja'a ra xraa naa ntha olivo duanka ngataon jngi, Ndo Dio
juinthatsenito ra ngain thi chrijinxin ntha olivo najni, ko jai
techunxin ra jinda thjinxin ngain nue'e ntha olivo najni. 18 Aro
xraxaon'a ra ixin icha jian ra ke chaan ntha bechundaxon ntha. Ja̱
ta'in ñao ra, xraxaon ra jian ixin je'a ja'a ra thi dajon ra thi jichunxin
nue'e ntha olivo najni, ixin nue'e ntha olivo najni techunxin ra ja'a
ra.
19 Ja̱ rundachro ra: “Chrijin kanxion chaan ntha ixin Ndo Dio
juinthatsenito ná.” 20 Ko ndua ji'i ku'en ixin je'e na̱ bachrjenda na̱
ko bithikaon'a na̱ Ndo Dio, aro ja'a ra te ra ngain ndo je'o ixin
chunthia ra ndo. Mexinxin tain'a ñao ra ko tsje'e ra kexreen dakji ra.
21 Ja̱ Ndo Dio binchetjañe'a chujni judío, thi kjui inchin naa chaan
ntha olivo najni, kai ja'a ra sinthatjaña'a ra ja̱ sithikaon'a ra ngain
Jesucristo. 22 Thi'in ra, Ndo Dio anto jian ndo, aro kai rinao ndo ixin
sithikaon ra kain thi ndachro ndo. Je'e ndo nchegetan ndo tangi thi
ni bithikaon'a, aro je'e ndo anto jian ndo ngajin ra. Aro rugunda
ixin ja'a ra sithikaon ra ngain ndo kain ncha'on. Ja̱ sithikaon'a ra
kai ruchrijin ra inchin chaan ntha olivo najni. 23 Ko kai chujni judío,
ja̱ rukjan na̱ sithikaon na̱ inaa, Ndo Dio sinchetsexin na̱ xraa naa
chaan ntha olivo ixin Ndo Dio chunda ndo juachaxin sinchetsexin
na̱ inaa. 24 Ixin ja'a ra xro je'a judío ra, kjui ra xraa naa chaan ntha
olivo duanka ngataon jngi, aro Ndo Dio juinthatsexin ra nganito
ntha olivo najni. Ko chujni judío icha tangi'a rutsexin na̱ inaa ixin
yaa chrijinxin na̱.

Ndo Dio tsjengijna chujni Israel

25 Kain ra xro dithikaon ra Jesucristo, ja'an rina'o ixin ja'a ra
tsunu'a ra thi bema are usee, aro jai rina'o tsunu'a ra mee ixin
jañaa tsain'a ñao ra. Ko mee ruchro: Tsjé chujni judío dithikaon'a
na̱ Jesucristo jai, ko xra jañaa sinche'e na̱, sithikaunja tsjé chujni
je'a judío. 26 Kuthimejan kainxin chujni Israel rukjan na̱ inaa chujni
narua, inchin ndachro ngain Xruen Ndo Dio:

Thi tsjengijna na̱ tsixin rajna Sión,
ko sinchetjane'e kain thi jian'a binche'e rajna Israel.
27 Ko ji'i thi kjuauthexin ixin sintha'a,

are ja'an sinthatjañaa na̱ kain thi jian'a binche'e na̱.
28 Chujni judío dithikaon'a na̱ thi jian juajnee Jesucristo, mexinxin
Ndo Dio xraa ningaku'en ni te'i. Aro ixin ni te'i dithikaon'a na̱, ja'a
ra xranchao sithikaon ra thi jian juajnee Jesucristo. Aro Ndo Dio
xra thjue'e chujni judío ixin kuinchie'e ndo ni xranchje'en na̱. 29 Ko
thi dajon Ndo Dio je'e ndo xru'in ncha'on rukjan sanchia ndo,
ko rutjañe'a ndo chujnii ndo, chujni kuinchie'e ndo. 30 Are icha
sa'o ja'a ra kai bagithikaon'a ra Ndo Dio, aro jai ixin chujni judío
bithikaon'a na̱ ndo, mexinxin kuiakunua'a ra ndo. 31 Ko jañaa inchin
ja'a ra bithikaon'a ra, jai je'e na̱ kai dithikaon'a na̱, aro inchin
kuiakunua'a ra Ndo Dio, jamee tsiakunue'e ndo na̱ kai. 32 Ixin Ndo
Dio kuanchrjanda ndo ixin kain na̱ bithikaon'a na̱ ngain ndo, ixin
jañaa nchao kuiakunue'e ndo kain na̱.
33 ¡Anto jié ko renthe thi nu'e Ndo Dio ko thi chunxin ndo! Xru'in
kensen nchao rundachro thi rinao ndo sinche'e ndo; kai xru'in
kensen tsinxin nthiee ndo. 34 Inchin jitaxin ngain Xruen Ndo Dio:
"¿Kensen kuinxin thi xraxaon Ndo Dio? ¿Ko kensen rundache Ndo
Dio thi sinche'e ndo? 35 ¿Ko kensen sa'o bajon chrujan ngain Ndo
Dio ixin je'e ndo kai rukjan ndo sajon ndo inaa?" 36 Ixin kainxin thi
jii, Ndo Dio binchechjian, ko kain kunchjian ixin je'e ndo ko kain thi
jii sinchesaye'e ndo. ¡Mexinxin kain ná sinthusaye'e ná ndo kainxin
ncha'on! Jañaa tsu'en.

Thi jikininxin sinche'e chujni dithikaon Jesucristo

12 1 Ko Ndo Dio anto kuiakunua'a ra ndo, mexinxin nthatsa'an
ñao ra kain ra xro dithikaon ra Jesucristo ixin kainxin
ncha'on nche'e ra xree ndo ko dithikaon ra inchin je'e ndo rinao
ndo, ixin jañaa rugunda tsusaye'e ndo. 2 Nche'a ra inchin nche'e
chujni dithikaon'a Jesucristo, icha jian dasingixin ra thi xraxaon ra
ko inche'a ra xraa chujni dithikaon'a, ko jañaa tsunu'a ra thi rinao
Ndo Dio ngajin ra, ko kexe'e thi jian, ko ke'e thi nchexruxi'in ndo ko
ke'e thi nchao jii.
3 Ixin anto thjue na Ndo Dio, je'e ndo kuinchie'e na ndo ixin
tsji'an juajnee Jesucristo. Mexinxin kain ra rindathjo ra, xraxaon'a
ra ixin ja'a ra anto jian ra, icha jian xraxaon ra ke'e xra chjaa ra Ndo
Dio ixin sinche'e ra inchin binthakinxin ra ndo, ko inchin chunthia
ra ngain ndo, jañaa nche'e ra xra. 4 Ja'an ná xro chujni ná chunda
ná raa ná ko icha thi nthuxin ná xra, aro kain ji'i je'a xraje'o xra

nche'e. [5] Jamee kai ja'an ná maski tsjé ná, aro ja'an ná inchin nakua
chujni ixin duthikaon ná Jesucristo. Ko kain ná duthikaon choo ná,
inchin raa ná ko ruthea ná nche'e thi ja'an ná xraxaon ná.
[6] Ndo Dio uchjaa ná jejee xra ixin sintho'o ná. Ko je'e ndo
kunchjeyaa ná jejee xra thi bithuanxin ná sintho'o ná. Ko ja̱ chrujan
ná bithuan ná runichja ná juajna dayéxin ná ngain Ndo Dio,
mexinxin runichja ná, jañaa inchin chunthia ná ngain Ndo Dio. [7] Ja̱
Ndo Dio chjaa ná juachaxin ixin tsjengijna ná na̱ ikanxion chujni,
thjengijna ná na̱ jian. Ko xro bayée ná juachaxin ixin sinthuku'en ná
icha chujni, nguxon nthukuen ná na̱. [8] Ko xro bayée ná juachaxin
ixin sinthusuji ná anseen ikanxin chujni, ji'i sintho'o ná; ko xro dajon
ná thi chunda ná ngain icha chujni, ncho dajon ná kunixin ansean
ná, ko xro chunda ná juachaxin thetu'an ná, tsetu'an ná jian ko xro
tsjengijna ná chujni nua, ruchee ansean ná ixin tsjengijna ná na̱.

Thi jikininxin sinche'e chujni dithikaon Jesucristo

[9] Thjue'e choo ra kunixin ansean ra, ningaku'en ra thi jian'a ko
nche'e ra thi jian. [10] Thjue'e choo ra xraa nakua ndudaa ra ko janaa
ra; ko chunde'e choo ra juasaaya ko thjengijna choo ra.
[11] Suji nche'e ra xra, ko dinthe'a ra sa'a ra, nche'e ra xree Ndo Dio
inchin Espíritu thetuan ná, xraa naa chujni uruginaunka rukje'e xree.
[12] Ko cha'a ra ixin ja'a ra chunthia ra ngain Jesucristo, ko thixi'an
ra are setan ra tangi, ko kain ncha'on nichje'e ra Ndo Dio.
[13] Ko chujni icha rugunde'e ko dithikaon Jesucristo, icha
thjengijna ra na̱. Ko jian daye'e ra chujni siji sitsja'a ra.
[14] Ko danchie'e ra Ndo Dio sinchenchaon chujni chungi'a ra ko
ndagetan ra tangi, ko danchia'a thi jian'a ixin je'e na̱.
[15] Ko cha'a ra ngain chujni chee; ko tsjangako'o ra chujni tsjanga.
[16] Chrjuin dakjio'o choo ra. Ko tain'a ñao ra, ko nche'e ra inchin
nche'e chujni renthe'a, ko tunua'a ra ixin anto nu'a ra.
[17] Ja̱ naa chujni nche'e jian'a ngajin ra, ja'a ra nche'a ra jamee.
Ko nche'e ra thi jian ngathexin kon kain chujni. [18] Nche'e ra thi jian
ixin jian sakji'o ra kain chujni. [19] Ja'a ra xro anto thjua'a ra, jao'a
ra nche'e ra jie̱, tajanda ra Ndo Dio sinche'e ndo jie̱ ixin ndachro
ngain xruen ndo: “Ja'an thi jikininxin na sintha'a jie̱ ngain chujni;
ko ja'an thi tsjengaa na̱ 'na”, ndachro Ndo Dio. [20] Ko kai ndachro:
“Ja̱ naa chujni ningaku'an jide'en jintha, chje'e sine; ja̱ rinao si'i,
chje'e si'i ixin are jamee sinche'e, je'e xraa xru'i tsjaaya ngakon ko

anto tsusuee.” [21] Dithuaxin'a ixin thi jian'a sinthatjajin ko nche'e thi
jian ko jañaa thi jian'a sacha'a ngajin.

13 [1] Kain chujni rugunda sithikaon nạ ngain ni thetu'an ixin
xru'in chujni nchao tsetu'an jạ Ndo Dio ruchje'a juachaxin.
Ko kain ni thetu'an Ndo Dio chjee nạ juachaxin. [2] Mexinxin chujni
dithikaon'a ni thetu'an ngain rajna, chujni mee dithikaon'a thi
ukuethu'an Ndo Dio. Ko kain chujni sithikaon'a, sue'en nạ jiẹ. [3] Ixin
kain ni thetu'an te'a nạ ixin sinchexraon nạ chujni nche'e jian, te
nạ ixin sinchexraon nạ chujni nche'e jian'a. Mexinxin jạ rinao'a
ruxragu'en ni thetu'an, nche'e thi jian ko ni thetu'an sinthasaya'a
nạ. [4] Ixin ni thetu'an nche'e nạ xree Ndo Dio ixin jian sari'i ja'a. Aro
jạ sinche'e thi jian'a, xragu'en nạ ixin je'e nạ kunxon'a teyama nạ
chia taade. Ni te'i nche'e nạ xree Ndo Dio, ko nche'e nạ jiẹ ngain ni
nche'e thi jian'a. [5] Mexinxin rugunda sithikaon ra ngain ni thetu'an,
ko jeo'a ixin sintha'a ra nạ jiẹ, dithikaon ra ixin jañaa jikininxin
sithikaon ra. [6] Mexinxin ja'a ra tethjenga ra 'na thi jikininxin thjenga
ra 'na ngain ni thetu'an ixin ni te'i nche'e nạ xree Ndo Dio ko
jikininxin tsetu'an nạ.

[7] Thjenge'e ra 'na kain ni teke'e ra: tumi jikininxin ni thetu'an
Roma dajon ra, thi tumi jikininxin thjenga ra 'na ixin nunthe teta'a
ra thjenga ra 'na, thi sinchesaye'e ra nchesaye'e ra ko thi chje'e
ra juasaaya, chje'e ra nạ juasaaya. [8] Xru'in dintheke'e ra chujni,
je'o thjue'e choo ra. Ixin chujni thjue'e icha chujni, chujni mee
nche'e kain thi thetu'an ley. [9] Ixin thi thetu'an Ndo Dio ndachro:
“Darichriko'a nchrii je'a chri'a o xii je'a xixi'a, duen'a chujni,
the'a, nichja'a thi ndu'a nche'e chujni, thiakuen'a thi jichunda inaa
chujni.” Kain ji'i ko kain thi thetu'an Ndo Dio, xethjaxin ngain nakua
thi kuetu'an ndo: “Thjue'e chujni inchin thjue'e nthau'a.” [10] Naa thi
ndua thjue'e chujni, nche'a thi jian'a ngain nạ, ko are ndua thjue'e
nạ chujni, xethja kain thi thetu'an ley.

[11] Ko nche'e ra kain ji'i ko tsje'e ra jian thi jitu'en ngain ncha'on
te ná jai. Ko xingama'a ra ixin uchiaon juii ncha'on tsjexinxin rukjan
ná inaa chujni narua ko icha chiaon juii ncha'on ke are nakuexinxion
ná buthikaon ná. [12] Atho uthie, ko uchiaon juii ncha'on. Mexinxin
nthu'a ná thi jian'a nche'e chujni chrji ngain thi naxin xe'e, icha jian
suntho'o nạ thi jian inchin chujni ngain ncha'on, jañaa inchin tengaa
chia xi soldado are theto xa. [13] Ndakua sintho'o ná, xraa are chrji ná
ngain ncha'on; ko tsiakuen'a ná thi juxon sunthe ná, rukuan'a ná,

ruxraxaon'a ná xraa chujni xraxaon juxon sejuaka'o choo na̱, xru'in
thi jian'a tsiaku'en ná, tsetuko'a choo ná ko tsunchjua'a ná. [14] Icha
jian sintho'o ná thi jian inchin binche'e Jesucristo ko jañaa ruxraago
ixin je'e jii ngajin ná, ko ruxraxaon'a ná sintho'o ná inchin rinao
nthau'a ná.

Nichjakua'a ixin chujni xrachunxin'a jian juajnee Jesucristo

14 [1] Jian daye'e ra chujni nandaa bithikaon Jesucristo, maski xra
jian'a thinxin na̱ thi jian juajna, ja̱ chrujan nthaxruxian'a ra
kexreen thinxin na̱, thetuko'a ra na̱. [2] Te chujni xraxaon ixin nchao
sine na̱ kain, ko te chujni xra jian'a chunthia ko je'o jine na̱ juxon
ka. [3] Thi jine kain tsjanua'a chujni jine juxon ka, ko thi chujni jine
juxon ka, runichja'a jian'a ixin chujni jine kain ixin Ndo Dio bayée
na̱ kayui na̱. [4] ¿Ko kensen ja'a ixin jian'a runichja ixin xi nchexree
inaa chujni? Ja̱ jian o jian'a nche'e, yaa uxi najnii rundachro. Aro
jian sinche'e ixin Ndo Dio chjee juachaxin sinche'e thi jian.

[5] Ko jii chujni ndachro te ncha'on icha renthe ke kain ncha'on, ko
te chujni ndachro ixin xraje'o renthe kain nchaon. Ko kayui ni te'i
rugunda jian tsunu'e na̱ unda jañaa ndachro na̱. [6] Ko chujni xraxaon
ixin te ncha'on icha renthe, ni te'i xraxaon ixin jañaa nchesaye'e na̱
Ndo Dio; ko chujni xraxaon ixin xraje'o renthe kain ncha'on, kai
jañaa nchesaye'e na̱ ndo. Ko chujni jine kain, jine na̱ ixin nchesaye'e
na̱ Ndo Dio, ko thexruxi'in na̱ ndo ixin thi jine na̱; ko chujni jine'a
kain, kai jine'a na̱ ixin jañaa nchesayexin na̱ ndo ko thexruxi'in na̱
ndo.

[7] Techon'a ná ixin ja'on ná rinao ná ko ndasen'a ná ixin ja'on ná
rinao ná se'en ná. [8] Ja̱ techon ná, ixin Jesucristo rinao, mee techunxin
ná, ko ja̱ ndase'en ná, ixin je'e rinao jañaa tsu'en. Mexinxin ja̱ techon
ná o ja̱ ndase'en ná, Jesucristo Nchaa ná. [9] Ko Jesucristo be'en ko
xechon ixin kjan Nchee ni ndabe'en ko ni xra techon.

[10] Aro ja'a, ¿unda jian'a nichja ixin xan choo? Ko kai, ¿unda
rinao'a xan choo? Ixin kain ná sunthe ná ngathexin kon Jesucristo
ixin je'e sinche'e jie̱ ngajin ná. [11] Ixin ngain Xruen Ndo Dio ndachro:

Ja'an richon, chro Nchaa ná,
ko kain chujni sethuxin ngathexin kon na,
ko kainxin na̱ rundachro na̱ ngathexin kon na ixin ja'an Dio na.

[12] Mexinxin kain ná rundache ná Ndo Dio kain thi bintho'o ná.

Sintho'a ná ixin chujni tsinthu'e nthiee Jesucristo

13 Icha jian irutsje'a ná thi nche'e xan choo ná, icha jian sintho'a
ná thi jian'a tsinthuexin xan choo ná nthiee Jesucristo. 14 Ja'an
chunthia Jesucristo ko nuna ixin kain thi jine ni thjua, aro ja̱
chrujan ni xraxaon ixin ngujngujni thi jine ni thjua'a, thjua'a ixin
jañaa xraxaon na̱ ko chro'a sine na̱ mee. 15 Ja̱ chrujan xan choo
tadechiin xan ixin thi ja'a jinthe, ji'i ruchro ixin ja'a ithjue'a xan.
Ko inche'a thi nchexruxin'a xan, ko jañaa sitjan'a xan ubithikaon
Jesucristo, thi be'en ixin je'e xan. 16 Nche'a ra thi runichjaxin chujni
ixin jian'a tenche'e ra, maski ja'a ra xraxaon ra ixin jian tenche'e ra.
17 Thi thetu'an Ndo Dio, je'a thi jine ni ko thi di'i ni. Je'e ndo rinao
ndo sintho'o ná thi jian, ko ruchaa ná ko chrjuin tsunu'e ansean
ná kunixin juachaxiin Espíritu Santo. 18 Ko thi jañaa nche'e xree
Jesucristo, Ndo Dio nchexruxi'in ko chujni chunde'e juasaaya ni te'i.
19 Mexinxin tsjee ná thi chrjuin sinchekunu'e ansean ná, ko
tsjengijna choo ná ixin icha jian tsinxin ná. 20 Tunxanthe'a xra
ubinche'e Ndo Dio ixin thi jinthe. Ndua kain thi jine ni thjua,
aro nchao'a jii ixin sinthe thi jine'a chujni thinxin'a jian, ko mee
tsinthuexin na̱ thi uchunthia na̱ ngain Ndo Dio. 21 Icha jian sine'a
ni nthao, ko si'a ni vino, ko sinche'a ni thi sinchetjajinxin ni o
sincheñaunxin ni xan choo ni ko jañaa isithikaon'a xan. 22 Thi ja'a
chunthia ixin nchao jii, ja'o nu'a ko kai Ndo Dio nu'e. ¡Ko Ndo Dio
sinchenchaon thi chujni tunu'e ngathe anseen ixin thi binche'e
nchao jii! 23 Aro ja̱ naa chujni jine chrujan ko xaxraon ixin nchao'a
sine mee, ubinche'e jian'a ngathexin kon Ndo Dio ixin kain thi
nche'e ni ko chunthia'a ni ixin jian jii, ubinche'e ni thi jian'a.

Sintho'o ná inchin Cristo binche'e

15 1 Ja'an ná xro jian duthikaon ná juajnee Jesucristo, chro'a
sintho'o ná je'o thi ja'an ná nthaxruxian ná. Icha jian tsixian
na̱ ko tsjengijna ná chujni xra jian'a thinxin. 2 Kain ná rugunda
sintho'o ná thi jian ixin sinchexruxi'in chujni ko tsjengijna na̱, ko
jañaa icha ruchunthia na̱ ngain Jesucristo. 3 Ixin Cristo kai binche'a
inchin je'e runchexruxi'in aro ku'en inchin jitaxin ngain Xruen Ndo
Dio: “Thi jian'a banichja chujni ixin Suixin, betsingata'a na ja'an.”
4 Ixin kain thi betaxin are icha sa'o ngain Xruen Ndo Dio, ko kain
ji'i betaxin ixin xraguaxin ná ixin tsangi ná ruchu'en ná ko xru'in

juachjaon ruchunda ná ko icha ruchunthia ná thi bithikaon ná. 5 Aro
Ndo Dio nthasuji ná ko thjengijna ná ixin kain ncha'on sunthe ná
ngain ndo, ko ruchjaa ra ndo nakua juaxraxaon inchin kjuaago
Jesucristo. 6 Ko jamee kain ná, xraa nakua thee chujni sinthusaye'e
ná Ndo Dio, Ndudee Nchaa ná Jesucristo.

Thi jian juajnee Jesucristo kai tsi'in ni je'a judío

7 Ko inchin Cristo bayáa ná, jañaa kaxon daye'e choo ra. Ko jañaa
sinchesaye'e ra Ndo Dio. 8 Ja'an ndathjo ra ixin Cristo juii binche'e
xra ngain chujni judío ni bagithikaon xru'e di'i circuncisión, ko ji'i
xraguxin ixin Ndo Dio ncheya'a ndo ko ku'en thi ndachro ndo ngain
ni ndo dachri'a ná xrachrjen. 9 Ko kai juii ndo ixin chujni je'a judío
sinchesaye'e nạ Ndo Dio ixin je'e ndo kuiakunue'e ndo nạ inchin
ndachro Xruen Ndo Dio:

Mexinxin ja'an sinthasaya'a ngayee chujni je'a judío
ko rutsje na ixin sinthasaya'a.

10 Ko kai ndachro:

Cha'a ra kain ra xro je'a judío ra ngain ni rajnee ndo.

11 Ko kai ndachro:

Nchesaye'e ra Ndo Dio, kainxin ra xro je'a judío ra
ko kain rajna runichja ixin thi juachaxin je'e chunda.

12 Ko Isaías dikjịn:

Tsunkji'i naa thi sachrjeninxin chujnii Isaí,
ko je'e tsetu'en kain rajna te nguii ngata'a nunthe;
ko chujni je'a judío ruchunthia nạ ngain je'e.

13 Ko Ndo Dio, thi chunthia ra, ruchjaa ra thi chrjuin tsunu'e
ansean ra ko rucha'a ra ixin dithikaon ra ngain je'e ndo. Ko jañaa
icha ruchunthia ra kunixin juachaxiin Espíritu Santo.

14 Ja'a ra xro choo ná, ja'an jian nuna ixin ja'a ra anto thjengijna
ra icha chujni ko jian chunxin ra juajnee Jesucristo, ko nu'a ra
kexreen sinchesathe'e choo ra are naa chujni jian'a jinche'e. 15 Ko
kjị'an ra ixin jian tsinxin ra ko rutjaña'a ra thi ukuetu'an ra ko ji'i
ntha'a ixin Ndo Dio kuetunna 16 ko jañaa ntha'a xree Jesucristo
ngayee chujni je'a judío ixin tsjaago juajnee Ndo Dio. Ko jañaa ni te'i
tsji nạ xraa naa thi nchendusen ni ngain Ndo Dio ko sinchexruxi'in
ndo ixin Espíritu Santo binchekjan nạ chujni jian.

17 Ja'an chunda ke'e tsainxin ña'o ixin ntha'a xree Ndo Dio ko
Jesucristo jii ngajin na. 18 Ja'an je'o runichja kexreen binchegunda

na Jesucristo ngain chujni je'a judío ixin sithikaon na̱ Ndo Dio.
Ko ji'i bintha'a jeo'a ixin thi nichja, kai ixin thi bintha'a. 19 Ko
bintha'a thi xra bagikunxin'a chujni ko banthaxruan chujni ni'i
kunixin juachaxiin Espíritu Santo. Ko ja'in kjui'an juajnee Jesucristo
ko kuexianxin Jerusalén ko baso ngain nunthe'e Ilírico ko kain
rajna te ngandajin. 20 Ko ja'an bakee ngain ansenna rukji'an juajnee
Jesucristo ngain rajna xra bakin'a na̱ ko bechunxin'a na̱ juajna. Ixin
irugunda'a tsjaago juajna ji'i, thi udikjaago na̱ juajna. 21 Ko icha jian
tsu'en inchin jitaxin ngain xruen Ndo Dio:

Chujni xra na'a kui'in juajna ixin je'e, sikon na̱;
ko chujni xra na'a kui'in ixin je'e, ni te'i tsinxin na̱.

Pablo xraxaon tsji Roma

22 Ko ixin xra ji'i, ja'an chro'a basutsja'a ra maski tsjé nthi'a
bina'o rugasutsja'a ra. 23 Aro jai ujuexin xrana ngain rajna te'i. Ko
utsjé nano ja'an rina'o sasutsja'a ra, 24 ko are satho nthi̱'a̱ sasutsja'a
ra are tsji España. Ko are usari'i ngajin ra ko ruchaa ná kanxion
ncha'on, ja'an chuan ixin ja'a ra tsjengijna ni ra ixin ruruaa nthiana.
25 Aro jai ja'an tsji Jerusalén ixin tsji'an tumi ngain chujni dithikaon
Jesucristo. 26 Ixin ni ni'ngo Macedonia ko Acaya xraxaon na̱ bajon
na̱ tumi ixin rua'an na̱ ngain chujni nua ubithikaon Jesucristo nthi̱'a̱
Jerusalén. 27 Je'e na̱ binche'e na̱ ji'i ixin bachrjexin ngain anseen na̱,
aro jikininxin sinche'e na̱ ji'i; ixin ni judío bayéxin ni je'a judío thi
jian juajna juixin ngain Ndo Dio, jañaa kai ni je'a judío jikininxin na̱
sajon na̱ tumi tsjengijnaxin na̱ ni judío. 28 Ko are tsjexin xra ji'i ko
sajon tumi ngain chujni te Jerusalén, kuthimejan satsji España ko
are mee satho sasutsja'a ra kai. 29 Ja'an nuna jian ixin are ja'an saso
rajna Roma, ja'an tsjé tseki'an ra ixin kexreen binchenchaon ná, thi
jian juajnee Jesucristo.

30 Ja'a ra xro choo ná kunixin juachaxiin Nchaa ná Jesucristo ko
thi thjue'e choo ná inchin kjuagua ná Espíritu Santo, nthatsa'an ñao
ra thjengijna ni ra ko nichje'e ra Ndo Dio ixin ja'an. 31 Nchetse'en ra
ñao Ndo Dio tsjengijna na ixin xru'in sinche'e na chujni dithikaon'a
Jesucristo nthi̱'a̱ Judea. Ko chujni dithikaon Jesús nthi̱'a̱ Jerusalén
jian sayée na̱ tumi tsjian na̱. 32 Ko are sasutsja'a ra, ja̱ Ndo Dio
sajon juachaxin, ja'an anto rucha'na ko anto chrjuin tsununa ko
sinthajuga'a nthi̱'a̱ ngajin ra. 33 Ko Ndo Dio, thi dajon thi chrjuin
tunu'e anseen ni, se'e ngajin ra. Jañaa tsu'en.

Pablo chjee juajna kain chujni chunxin

16 [1] Ja'an nthatsa'an ñao ra ixin xan choo ná Febe. Ji'i naa nchrii
thjengijna ni thetu'an ni'ngo jii ngain rajna Cencrea, thi jii
ngande'e ndachaon. [2] Jian daye'e ra nchrii ji'i, inchin jikininxin
sayée ni chujni nche'e xree Jesucristo ko thjengijna ra ko chje'e ra
nchra thi rugunde'e nchra ixin nchrii ji'i tsjé chujni kjuengijna ko
kai ja'an kjuengijna na nchra.

[3] Ko chjena ra juajna Priscila ko Aquila ixin kayui ni te'i
kjuengijna na bintha'a xree Jesucristo. [4] Ko kayui ni te'i xraon'a na̱
ruge'en na̱ ixin ja'an ko thexruxian na̱ ko jeo'a ja'an, kai ni choo ná,
ni ni'ngo je'a judío. [5] Ko chjena ra juajna kain chujni xrathe ngain
nchiadu'a Priscila ko Aquila. Kai chjena ra juajna Epeneto, xi anto
jian dakji'an ko anto thjuaa, ko ngain nunthe Acaya xi ji'i xi sa'o
bithikaon Jesucristo. [6] Chjena ra juajna María, thi anto binche'e xra
ngajin ra. [7] Chjena ra juajna Andrónico ko Junias thi ni xradikao
jnina ko judío na̱ kai, ko bintheaxi'in ngajin ngain ndu'a xiiso, ko
ni te'i anto thjue'e ni kuinchie'e Jesucristo ko sa'o bithikaon na̱
Jesucristo ke ja'an.

[8] Chjena ra juajna Amplias, xi anto jian dakji'an ko kai dithikaon
xa Jesucristo. [9] Chjena ra juajna Urbano, xi banthaki'an xree
Jesucristo, kai chjena ra juajna Estaquis, xi anto jian dakji'an.
[10] Chjena ra juajna Apeles, thi anto tangi bathu'e ixin bithikaon
Jesucristo. Kai chjena ra juajna kain ni nchiandu'a Aristóbulo.
[11] Chjena ra juajna Herodión thi xra dikao jnina. Ko kai chje'e
ra juajna kain ni nchiandu'a Narciso ni kai dithikaon Jesucristo.
[12] Chjena ra juajna Trifena ko Trifosa ixin ni te'i nche'e na̱ xree
Jesucristo. Chjena ra juajna Pérsida, nchrii anto binche'e xree
Jesucristo. [13] Kai chjena ra juajna Rufo, thi anto chunxin chujni ixin
nche'e xree Jesucristo, ko kai janee thi kjui xraa janana. [14] Chjena ra
juajna Ansíncrito, ko Flegonte, Hermas, Patrobas, Hermes, kunixin
kain chujni dithikaon Jesucristo te ngain na̱. [15] Chjena ra juajna
Filólogo, Julia, Nereo ko nchri choo kunixin Olimpas ko kain chujni
dithikaon Jesucristo te ngain na̱.

[16] Chje'e choo ra juajna inchin kukuan ná xro bithikaon ná
Jesucristo. Ko kain chujni te ngain kain ningue Jesucristo rua'an ra
na̱ juajna.

17 Ja'a ra xro choo ná, tsje'e ra ixin sinthaya'a ra chujni nchetjajin
ko ncheketo icha chujni, ko dithikaon'a na̱ thi jian juajna kuangi ra
ja'a ra. Tato'a ra chujni te'i. 18 Ixin kain chujni te'i nche'a xra ixin
Nchaa ná Jesucristo, ko je'o nche'e na̱ xra ixin thi rinao nthau'e na̱
ko chrjuin nichja na̱ ixin ncheye'e na̱ chujni xradithikaon'a jian.
19 Kainxin chujni nu'e ixin ja'a ra dithikaon ra Ndo Dio, ko ji'i anto
chananxin. Aro ja'an rina'o ixin icha jian ruxraxaon ra ixin thi jian
nche'e ra, ko nche'a ra jañaa ngain thi jian'a. 20 Ko Ndo Dio, thi
dajon thi chrjuin tunu'e anseen ni, utuin sinchethegua nchiijin
ngangi ruthaa ra. Ko thi anto chrjuin binthathuan ná Nchaa ná
Jesucristo se'e ngajin ra.

21 Timoteo, thi jian dakji'an ngain xra, chjaa ra juajna; kai chjaa
ra juajna Lucio, Jasón ko Sosípater, ni chujnina.

22 Pablo chjana xra ko di'in na Tercio, ko kji̱n na xroon inchin
ndachjejin na, kai chja'a ra juajna ixin dithika'on Nchaa ná.

23 Kai Gayo rua'an juajna. Ko ja'an ri'i ngain nchiandu'a ko kai
nthi'i xrathe kain ni dithikaon Jesucristo. Kai Erasto, thi tenchji'an
tumii rajna ko xan choo ná Cuarto rua'an ra na̱ juajna.

24 Ko thi chrjuin juinthathuan ná Nchaa ná Jesucristo se'e ngajin
ra. Jañaa tsu'en.

Nthi'i juexinxin juajna ji'i

25 Nthusaye'e ná Ndo Dio, thi nthasuji ra kunixin juajnee
Jesucristo, thi ja'an kjuagu'a ra. Ko juajna ji'i jixraago jai, ko kai
juajna ji'i ube'e are kunchjian nunthe. 26 Aro jai uchunxin ni juajna
ji'i ixin thi dikji̱n ni bagayee juajnee Ndo Dio ixin jañaa kuetu'an
Ndo Dio, ndo xru'in ncha'on se'en. Ko ji'i xraago ngain kain chujni
ixin sithikaon na̱ ko ruchunthia na̱ ngain ndo.

27 ¡Je'o nakua Ndo Dio jii thi nu'e kainxin, ko je'e thi jikininxin
tsusaye'e kainxin ncha'on ixin thi binche'e Jesucristo! Jañaa tsu'en.

Xroon sa'o dikjin Pablo ngain chujni dithikaon Jesucristo jii ngain rajna Corinto

Pablo chjee juajna chujni Corinto

1 [1] Ja'an Pablo na, thi kuinchie'e Ndo Dio ko binchekininxin na
tsji'an juajnee Jesucristo. Ja'an ko Sóstenes [2] techja'a ra juajna
ja'a ra xro dithikaon ra Ndo Dio, xro te ra ngain rajna Corinto, ja'a
ra xro kjan ra jian chujni ngain Ndo Dio ixin dithikaon ra Jesucristo.
Kai Ndo Dio kuinchia'a ra ndo ixin kjan ra chujni rajnee ndo
kunixin chujni jii nguixin nunthe ni nchesaye'e Nchaa ná Jesucristo
thi kai Nchee na. [3] Ndo Dio Ndudaa ná, ko Nchaa ná Jesucristo
sinthanchaon ra ko ruchjaa ra thi chrjuin tsunu'e ansean ra.

Kexreen nchenchaon Ndo Dio chujni ixin dithikaon na Jesucristo

[4] Ja'an kainxin ncha'on thexruxian Ndo Dio ixin ja'a ra ixin
Ndo Dio binthanchaon ra ixin Jesucristo. [5] Ko ixin Jesucristo, Ndo
Dio chjaa ra juachaxin kuinxin ra kain thi ja'a ra nu'a ra ko thi
ja'a ra nichja ra [6] ixin nduaxin juajnee Jesucristo jii ngain ansean
ra. [7] Mexinxin kain thi jian dajon Ndo Dio, xru'in sitjan'a ra are
xratechu'en ra ncha'on tsununxin Nchaa ná Jesucristo inaa. [8] Je'e
ndo sinchesuji ansean ra ixin xru'in jian'a sinche'e ra ko xru'in
kensen tsjangi'a ra sitjaja ncha'on tsii Nchaa ná Jesucristo inaa.
[9] Ndo Dio kainxin ncha'on nche'e ndo thi ndachro ndo, ko je'e ndo
thi kuinchia'a ra ndo ixin sinthe ra ngain Nchaa ná Jesucristo thi
Xe'en ndo.

Chujni dithikaon Jesús bachrjende'e choo na

[10] Nthatsa'an ñao ra kunixin juachaxiin Nchaa ná Jesucristo
ixin xraje'o juaxraxaon dinthechunda ra ko dachrjende'a choo ra.
Mexinxin thjengijna choo ra ko xraje'o juaxraxaon dinthechunda ra
ko xraje'o nche'e ra. [11] Ja'an ndachrjan ji'i ixin naa chujnii Cloe
banchenuna ixin ja'a ra ningaku'en choo ra. [12] Ja'an ndachrjan ji'i
ixin jejee xraxaon ra ko kanxion ra ndachro ra: “Ja'an ná chujnii

Pablo ná”; ko ikanxion ra ndachro ra: “Ja'an ná chujnii Apolo ná”;
ko kanxion ra ndachro ra: “Ja'an ná chujnii Pedro ná”; ko kanxion
ra ndachro ra: “Ja'an ná chujnii Cristo ná.” [13] Aro, ¿a tsjé Cristo jii?
¿A ja'an Pablo na benganito na ntha cruz ixin ja'a ra? ¿O bigithe ra
kunixin juachaxiin Pablo? [14] Ja'an thexruxian Ndo Dio ixin ja'an
xru'in ra xro binthagithe ra, je'o Crispo ko Gayo thi ni binthagithe
ja'an. [15] Jañaa xru'in kensen nchao rundachro ixin binthagithe
kunixin juachaxinna. [16] Xraxa'on ixin kai binthagithe kain chujnii
Estéfanas, aro ja'an ixraxaon'a ixin binthagithe icha chujni. [17] Aro
Cristo kuetunna'a ixin sinthagithe chujni. Je'e kuetunna ixin tsekian
na̱ juajna bajon Jesucristo ixin kexreen rukjan na̱ inaa chujni narua,
ko ja'an nichja'a chrjuin inchin nchexruxi'in chujni ixin ruruena na̱.
Ja'an je'o nichja ixin unda Cristo be'en nganito ntha cruz, ko ji'i thi
icha renthe tsunu'e chujni.

Cristo chunda juachaxiin Ndo Dio

[18] Thi chujni jii ngain thi naxin xe'e xraxaon ixin are ja'an ná
nichja ná ixin unda be'en Cristo ngain ntha cruz, je'e na̱ ndachro na̱
ixin yaa xru'in xree, aro ixin ja'an ná xro bithikaon ná Jesucristo,
juajna mee juachaxiin Ndo Dio. [19] Inchin ndachro ngain Xruen Ndo
Dio:

Ja'an tsjaago ixin thi chujni anto jian nu'e xru'in
xree thi nu'e na̱,
ko ja'an tsunxanthe juaxraxauen chujni anto jian thinxin.

[20] ¿Thinoo jii thi anto nu'e? ¿Thinoo jii thi anto jian thinxin
xroon? ¿Thinoo jii thi ndachro ixin anto jian xraxaon? Ndo Dio
kjuaago ixin thi xraxaon chujni dithikaon'a Jesucristo, mee xru'in
xree. [21] Chujni ngata'a nunthe binao'a na̱ batsuan na̱ ixin jii Ndo Dio
maski bikon na̱ thi binche'e ndo, mexinxin ndachro ndo ixin chujni
sithikaon juajnee ndo rukjan na̱ inaa chujni narua. Maski chujni
dithikaon'a ndachro ixin juajna mee xru'in xree.

[22] Ko ni judío rinao na̱ sikon na̱ kexreen Ndo Dio sinche'e ndo
thi xra dikunxin'a ni ko chujni je'a judío rinao na̱ ixin juaxraxauen
na̱ tsunu'e icha. [23] Ko ja'an ná je'o ndathjan ná kain chujni ixin
Cristo bige'en ngain ntha cruz. Aro ixin ni judío ji'i xraa naa
xro tunthengixin na̱ ixin dithikaon'a na̱. Ko thi chujni je'a judío
ndachruka na̱ ixin xru'in xree thi ja'an ná ndachrjan ná. [24] Aro thi
chujni kuinchie'e Ndo Dio, maski judío na̱ o je'a judío na̱, je'e na̱

thinxin na̱ ixin Cristo chunda juachaxiin Ndo Dio ko nu'e kain thi
xraxaon ndo. 25 Ixin maski jii chujni ndachro ixin thi nche'e Ndo Dio
xru'in xree, aro thi nche'e ndo mee icha jian ke kain thi jian nche'e
chujni ngata'a nunthe. Ko jii ni ndachro ixin thi nche'e Ndo Dio
suji'a juachaxin chunda, aro mee icha suji juachaxin chunda ke thi
juachaxin chunda chujni te nguii nunthe. 26 Ko xraxaon ra kexreen
kjui ra are kuinchia'a ra Ndo Dio. Ixin chujni ndachro na̱ ixin tsje'a
ra xro anto nu'a ra, tsje'a ra xro anto chunda ra juachaxin thetu'an
ra ko tsje'a ra xro chunda ra ni ndui ra anto renthe ngain nunthe.
27 Aro Ndo Dio kuinchie'e ngata'a nunthe chujni icha xru'in chunxin
ixin sinchekusuee thi ni anto nu'e. Ko Ndo Dio kuinchie'e chujni
chunda'a juachaxin thetu'an ixin sinchekusuee thi ni chunda anto
tsjé juachaxin thetu'an. 28 Ko Ndo Dio kuinchie'e chujni xru'in xree
ko chujni xru'in kensen rinao ixin tjaguxin ndo ixin xru'in renthe thi
chujni tunu'e ixin renthe. 29 Ko jamee binche'e Ndo Dio ixin xru'in
chujni nchao tsunu'e renthe ngathexin kon ndo. 30 Aro Ndo Dio
kuiakunua ná ndo ko binthagatsuan ná ndo Cristo, mexinxin chunda
ná jian juaxraxaon inchin Cristo, ko Ndo Dio binthatjañaa jie̱ ko
xru'in teka ná, ko thinga nthakjan ná chujni jian ko kjuenga 'na
ixin ja'an ná. 31 Mexinxin inchin ndachro ngain Xruen Ndo Dio: "Ja̱
chrujan thi ruchee, ncho chee ixin tsusaye'e Nchaa ná Jesucristo."

Juajna tjaago ixin Cristo benganito ntha cruz

2 1 Ja'a ra xro dithikaon ra Jesucristo, are ja'an basutsja'a ra ko
ndathjo ra thi jian juajnee Ndo Dio, nichja'a xraa ni anto nu'e
ixin rugithunanxin jian ngajin ra. 2 Ko ja'an je'o bina'o kjuagu'a ra
ixin Jesucristo, thi benganito ntha cruz. 3 Ko are ja'an bari'i ngajin
ra kununa ixin suji'a na ko baxraon na ko baxranga na. 4 Ko are
kjuagu'a ra thi jian juajnee Jesucristo, ja'an nichja'a xraa chujni
anto nu'e. Je'o kuanchrjanda ixin juachaxiin Espíritu Santo xraago
ko binthakinxin ra thi jian juajna. 5 Ko jañaa chunthia ra ngain
Jesucristo ixin bikon ra juachaxiin Ndo Dio ko je'a ixin kui'in ra
thee naa chujni anto nu'e nthi'i ngata'a nunthe.

Ndo Dio rua'an Espíritu Santo ixin ruchunxin ni ndo

6 Mexinxin ja'an ná are te ná ngayee chujni dithikaon jian ngain
Jesucristo, ja'an ná nichja ná inchin chujni anto nu'e. Aro je'a inchin
nu'e chujni nthi'i ngata'a nunthe o inchin nu'e ni thetu'an ngata'a

nunthe ixin thi nu'e chujni te'i ndasitjaan. 7 Ko ja'an ná tjaago
ná thi juajnee Ndo Dio thinxin'a ni, ko thi xraxaon ndo ko xru'in
kensen benu'e ko ube'e are xra kunchjian'a nunthe. Ko undachro
ndo are xra xru'in be'e ixin sunthe ná nthi̱'a̱ thi jii ndo, 8 ixin xru'in
chujni thetu'an ngain nunthe ji'i kuinxin na̱, ixin ja̱ rukinxin na̱,
rukenganito'a na̱ ngain ntha cruz Nchaa ná, Jesús. 9 Aro ku'en inchin
jitaxin ngain Xruen Ndo Dio:

Ndo Dio binchechjian ndo thi sayée chujni thjue'e ndo,
ko xru'in chujni bikon ko kui'in,
ko xru'in chujni xraxaon ji'i.

10 Aro ja'an ná Ndo Dio binthagatsuan ná ji'i ixin Espíritu Santo, ko
Espíritu ji'i chunxin kain ko kai chunxin thi jima ngain Ndo Dio.
11 Ixin, ¿kensen nchao ruchunxin thi jixraxaon inaa chujni?
Nduaxin je'o espiritue chujni mee thi nu'e. Ko jañaa kai Espíritu
Santo nu'e thi xraxaon Ndo Dio. 12 Ko ja'an ná bayé'a ná espíritu
chunda chujni chunxin'a Cristo; ja'an ná bayée ná Espiritue Ndo Dio
ixin tsunua ná ke'e binthathuan ná ndo. 13 Ko ja'an ná nichja ná,
aro je'a inchin nichja chujni anto nu'e jii ngain nunthe ji'i, ja'an ná
nichja ná inchin tjaago Espiritue Ndo Dio. Ko jañaa tjaago ná thi
binthakuan ná Espiritue ndo ngain chujni jichunda xraje'o Espíritu.
14 Ko chujni chunda'a Espíritu Santo, je'e chro'a thinxin thi tjaago
Espiritue Ndo Dio, ko chujni te'i ndachro na̱ ixin dixingakua nichja
ni chunda Espiritue ndo, ko chro'a tsinxin na̱ juajnee Ndo Dio ko
nue'a na̱ a jian o jian'a ixin ko'a Espiritue ndo ngain na̱. 15 Aro thi
chujni chunda Espiritue Ndo Dio, jian tsje'e kain, ko je'e xru'in
kensen rundache ixin nchao'a jii. 16 Ko xruen Ndo Dio ndachro:
"Xru'in chujni thinxin thi jixraxaon Nchaa ná. Ko xru'in chujni
nchao rundachro ke'e sinche'e Ndo Dio." Aro ja'an ná xraxaon ná
xraa xraxaon Cristo.

Chujni nche'e xree Ndo Dio

3 1 Are ja'an bari'i ngajin ra ja'a ra xro dithikaon ra Jesucristo,
chro'a nichja'a ra xraa chujni jian chunxin juajnee Ndo Dio.
Je'o nichja'a ra xraa chujni chunxin'a juajnee ndo o xraa ni nandaa
tethinxin juajnee ndo. 2 Ko ja'an kjuagu'a ra thi tangi'a rukinxin ra,
inchin naa xan letsjo je'o tai xan ixin chro'a ne xan ndaxra, mexinxin
kjuagua'a ra thi tangi. Ko jai xratsinxin'a ra ja̱ tsjagu'a ra thi tangi
3 ixin ja'a ra xrathinxin'a ra juajnee Ndo Dio ixin xra chjiigo ra ko

ningaku'en choo ra ko jejee xraxaon ra. Mee ruchro ixin tenche'e ra
xraa chujni chunxin'a Ndo Dio. 4 Ixin are naa ra ndachro ra: “Ja'an
chujnii Pablo na”, ko inaa ndachro: “Ja'an chujnii Apolos na”; are
ja'a ra ndachro ra jañaa, ja'a ra tenche'e ra inchin nche'e chujni
chunxin'a Ndo Dio.

5 ¿Kensen na ja'an? Ko, ¿kensen Apolos? Kayui ná je'o ntha'a ná
xree Ndo Dio ko ixin juajna chja'a ra, ja'a ra bithikaon ra Nchaa ná
Jesucristo. Ko je'o bintha'a ná thi xra kuetunna ná Ndo Dio. 6 Ja'an
inchin thi thenga ngataon jngi; ko Apolos inchin thi thekiathe'e
jinda. Aro Ndo Dio thi nchegangi thi thenga ni. 7 Mexinxin thi
thenga ko thi thekiathe'e jinda, kayui na̱ xraje'o ni nchexree Ndo
Dio, ko je'o Ndo Dio thi renthe ixin je'e ndo nchegangi ndo kain.
8 Mexinxin ni thenga ko ni thekiathe'e jinda xraje'o renthe, aro Ndo
Dio thjenge'e na̱ 'na ixin kexe'o xra nche'e na̱. 9 Ko kayui ná ntha'a
ná xree Ndo Dio ko ja'a ra xraa jngi'i Ndo Dio.

Ko kai ja'a ra xraa thi nchia jidithe thjario'o ko thi thetu'an nchia
mee, Ndo Dio. 10 Ja'an inchin xi thethe nchia ko Ndo Dio chjana
juachaxin ixin kuiin thi xro xenga sa'o. Ko inaa na̱ thethe nchia
ngata'a xro mee. Aro je'e na̱ rutsje'e na̱ jian kexreen tsethe na̱ nchia
ngata'a xro xenga sa'o. 11 Ko xru'in kensen nchao sasingixin xro
xenga sa'o ixin udixenga xro, ko xro mee Jesucristo. 12 Ko ngata'a xro
be'e sa'o nchao sithe nchia kunixin chia oro, chia plata, xro chrjuin
ko renthe, nthaa, nthane'e ko kaxra'o. 13 Ko ngain ncha'on suan jie̱,
xru'i tsjaago a jian nchia binchechjian ni thethe nchia, ko xru'i satho
ngain nchia te'i ko jañaa ruxraago ke'e dikunchjianxin nchia. 14 Ko ja̱
ruche'a nchia mee, ni binchechjian nchia ruxenge'e na̱ 'na. 15 Aro ja̱
chrujan nchia ndaruche, ni binchechjian nchia mee xru'in sacha, aro
je'e sitjan'a ixin je'e xraa naa chujni dachrjexin ngain nchia jiche.

16 ¿A nua'a ra ixin ja'a ra thi ningue Ndo Dio ko Espiritue ndo jii
ngajin ra? 17 Ko ja̱ chrujan chujni sinche'e thi jian'a ngain ningue
Ndo Dio, Ndo Dio sinche'e jie̱ ngain chujni mee, ixin ningue ndo
jian ngathexin kon ndo, ko ja'a ra ni'ngo mee.

18 Ncheye'a ra ansean ra ixin anto nu'a ra inchin xraxaon chujni
nthi'i ngata'a nunthe, ja̱ nduaxin rinao ra rukjan ra chujni anto nu'e,
sa'o rugunda rukjan ra xraa chujni xru'in nu'e 19 ixin thi nu'e chujni
ngata'a nunthe xru'in xree ngathexin kon Ndo Dio. Ko thi jitaxin
ngain Xruen Ndo Dio ndachro: “Thi tjauthexin chujni anto nu'e, Ndo
Dio nche'e ke je'o na̱ tu'en na̱ thi tjauthexin na̱.” 20 Kai ndachro

ndo: “Je'e ndo chunxin ndo juaxraxauen kain chujni tuenao ixin
anto nu'e, ko juaxraxauen na̱ xru'in renthe.” [21] Mexinxin tain'a ñao
ra ixin chujni tjagu'a ra ixin ja'a ra jikininxin ra kain: [22] A Pablo,
Apolos, Pedro, nguixin nunthe, thi techunxin ná, thi ndade'en ni,
thi ncha'on jai ko ncha'on tsii, ndua kain yaa ja'a ra jikininxin ra,
[23] ixin ja'a ra chujnii Jesucristo ko Jesucristo Cristue Ndo Dio.

Xra binche'e ni kuinchie'e Jesucristo

4 [1] Ja'an ná je'o rina'o ná ixin ja'a ra rundachro ra ixin ja'an ná
je'o ntha'a ná xree Jesucristo, ko ja'an ná bitunna ná tsjaago ná
juajnee Ndo Dio thi juajna bema are sa'o. [2] Ko chujni chunda naa
xra, rugunda tsjaago na̱ ixin jian nche'e na̱ xra ko nchao ruchunthia
chujni ngain na̱. [3] Aro ja'an ta'a juachjaon ixin ja'a ra o ixin ni
thetu'an sinchena na̱ jie̱, ko ndachrjan'a ngain ansenna a jian o
jian'a ntha'a. [4] Maski ja'an xraxa'on ixin xru'in jian'a ntha'a, aro
mee ruchro'a ixin ja'an anto jian na. Ko je'o Nchaa ná Jesucristo
thi sinchena jie̱. [5] Mexinxin nche'a ra jie̱ are xra jikininxin'a; ja'a
ra chu'en ra are tsii Nchaa ná ixin je'e sinchenunxin kain thi jima
ngain thi naxin xe'e. Ko je'e sinchenunxin kain thi texraxaon anseen
chujni, ko jañaa Ndo Dio ruchjee na̱ thi jikininxin na̱.

[6] Ko ja'an nichja ji'i ixin Apolos ko ja'an, ixin jañaa icha jian
tsinxin ra. Ko ruxraxaon'a ra ko runichja'a ra thi jitaxin'a ngain
Xruen Ndo Dio, mexinxin tain'a ñao ra ixin ndachro ra ixin naa ni
nchexree ndo icha jian ke inaa ni nche'e xra. [7] ¿Unda xraxaon ra
ixin icha renthe ra? ¿Ke'e chunda ra ke je'a Ndo Dio chjaa ra? Ja̱
Ndo Dio chjaa ra kain thi ja'a ra chunda ra, ¿unda ta'in ñao ra xraa
chujni tuenao chunda kain ixin anto nche'e xra?

[8] Ja'a ra tuenao ra ixin Ndo Dio uchjaa ra kain, ko anto chunda
ra tumi ko ukjan ra rey, ko ja'an ná kjuengijna'a ra. ¡Nduaxin rukji
ra rey ko jañaa ruketu'an ná xraa ja'a ra! [9] Aro ja'an tununa ixin
ja'an ná xro kuinchie'na ná Jesucristo, Ndo Dio kuinthuna ná xraa
thi kjínxin jiruexin, inchin chujni jikininxin ndase'en ko kjan ná
chujni dikon nguii nunthe ko tjanuanxin ná na̱ ko kain ángel.
[10] Ja'an ná ixin dithikaon ná Cristo, chujni ndachro na̱ ixin xru'in
nuna ná, ko ja'a ra ixin Cristo kjan ra chujni anto nu'e. Ja'an ná xraa
chujni xru'in renthe ko ja'a ra chujni anto renthe. Ja'an ná chujni
tjanuanka ná na̱ ko ja'a ra chunda'a ra na̱ juasaaya. [11] Jai de'en ná
jintha, jinda, xru'in lunthuna ná, chujni dintjana na̱ ko chunda'a ná

nchia thi sinthe ná. 12 Ko tunchrjen ná ngain xra nthaxin ná rana ná.
Ko chujni nchekaninxin ná na̱ thi jian'a, ko ja'an ná danchiaa ná
Ndo Dio sinchenchaon na̱. Ko chujni nchegetan ná na̱ tangi ko ja'an
ná anto thixinna ná. 13 Are chujni nichja na̱ jian'a ixin ja'an ná, ja'an
ná nichjaa ná na̱ chrjuin. Ko jai xra nchena ná na̱ xraa kaxineno jii
ngata'a nunthe, ko xru'in renthe ná ngain kain chujni.

14 Ja'an kji̱an'a na ji'i ixin sikon ra juasuaxin, je'o rina'o ixin ja'a
ra tsangi ra naa thi jian, ixin ja'an anto thjua'a ra inchin xan'na.
15 Ko maski ja'a ra ruchunda ra the no̱ xii sinthakua'an ra ixin
Jesucristo, aro nduda'a tsjé'a ndo techunda ra. Ko ja'an xraa ndudaa
ra ixin are ja'an kjuagu'a ra thi jian juajnee Jesucristo, ja'a ra kjan ra
inchin xan'na. 16 Mexinxin ja'an nthatsa'an ñao ra nche'e ra inchin
ja'an ntha'a.

17 Ko ja'an rurua'an Timoteo ngajin ra, thi thjuaa inchin
xan'na, xan anto jian dithikaon ngain Jesucristo. Ko Timoteo thi
sinthaxraxaon ra kexreen ntha'a ixin dithika'on Jesucristo ko yaa
thi ja'an tjaago ngain kain ni dithikaon Jesucristo ngain kainxin
rajna. 18 Ko kanxion ra anto ta'in ñao ra ixin xraxaon ra ixin tsji'a
sasutsja'a ra inaa. 19 Aro ja̱ Jesucristo rinao, ja'an sasutsja'a ra tuin
ko sikon a xra tsa'in ñao chujni te'i ko a tenche'e na̱ thi ndachro na̱.
20 Ixin thi thetu'an Ndo Dio ngain anseen ni, je'a runichjakua ni,
icha jian tsjaago ni ixin juachaxiin Ndo Dio jii ngain ni. 21 ¿Ke'e
rinao ra are ja'an saso? ¿A sasukian naa nthasen o a saso ko chrjuin
runichja'a ra ixin anto thjua'a ra?

Pablo dengi chujni nche'e jian'a

5 1 Tsjé chujni nu'e ixin ngaya'a ra jii naa thi dejuaka'o janaju'en.
Ko ji'i anto jian'a, ixin ji'i thin'a ni ngagee chujni dithikaon'a
Ndo Dio. 2 ¡Ko ja'a ra xra ta'in ñao ra! Icha jian ruginthechi'in
ra ko rukusua'a ra ko icha jian rugengi ra thi binche'e thi jian'a
yaa. 3 Maski ja'an ri'a ngajin ra, aro xraa ja'an rugari'i nthi̱'a̱,
ja'an uxraxa'on ixin ke'e tsu'en thi xii binche'e jian'a yaa. 4 Ko are
ruxrathe ra kunixin juachaxiin Nchaa ná Jesucristo, juaxraxaunna
se'e ngajin ra ko kai juachaxiin Jesucristo. 5 Ko xii binche'e jian'a
yaa tanchrjanda ra ixin nchiijin sinchegetan tangi nthau'e. Ko are
tsinthu'e thi jian'a, espiritue xru'in tsu'en are Nchaa ná Jesucristo
tsii inaa.

[6] Tain'a ñao ra ixin thi ku'en. ¿A nua'a ra ixin nchion thi
nchege'en ncho'o, nchege'en nguixin ncho'o? [7] Icha jian dinthjian ra
thi nchege'e ncho'o jii ngajin ra ko turua ra ko kjan ra naa ncho'o
narua. Ixin Jesucristo ube'en ixin ja'an ná inchin kuleko bage'en
ngain kiee pascua. [8] Mexinxin ja'an ná ruchaa ná ngain kiai, aro je'a
kunixin niuthja yaa thi nchege'en ncho'o ixin thi nchege'en ncho'o
jian'a ko tangi nchegatho icha chujni. Icha jian nthuchjian ná kiai
kunixin niuthja xru'in thi nchege'en ncho'o chunda, ko ji'i ruchro
ixin xru'in jian'a sinche'e ni ko jian sinthe ni ngathexin kon Ndo Dio.
[9] Ngain xroon sa'o rua'an ra banthatsa'an ñao ra ixin tato'a
ra chujni nchexruxi'in dejuaka'o nchrii je'a chri'i. [10] Ko ja'an
ndachrjan'a ixin dachrjende'e ra chujni dejuaka'o nchrii je'a chri'i o
xii je'a xixi'i, o chujni rinao ruchunda icha tumi, o ngain chujni
che'e ko chujni nchesaye'e diuchjan nchechjian xii. Ko ja̱ runche'e
ra ji'i, rugunda sachrjexin ra nunthe ji'i. [11] Aro ja'an ndachrjan ixin
tato'a ra chujni ndachro ixin dithikaon Jesucristo ko xra nche'e thi
jian'a ixin dejuaka'o nchrii je'a chri'i o xii je'a xixi'i, o chujni rinao
ruchunda icha tumi, o chujni nchesaye'e diuchjan nchechjian xii, o
chujni nichja jian'a ixin inaa chujni, o ngain chujni anto kuuan, o
ngain chujni che'e, ko ngain chujni te'i jikininxin'a ixin sintheko'o
ra na̱. [12] Ja'an xru'in juachaxin chunda ixin rundachrjan ke'e tsu'en
chujni dithikaon'a Cristo. Aro ja'a ra rugunda rundachro ra ke'e
tsu'en chujni jii ngaya'a ra. [13] Ko tanchrjanda ra Ndo Dio sinche'e jie̱
chujni dithikaon'a Cristo. Aro ja'a ra, ¡dantsjege'e ra chujni nche'e
jian'a ngaya'a ra!

Thjio'a ra choo ra ngain xi nche'e jie̱ dithikaon'a Cristo

6 [1] Are ja'a ra thetuko'o ra inaa chujni dithikaon Jesucristo, ¿unda
thji ra ngain naa chujni nche'e jie̱ ko dithikaon'a Jesucristo ixin
sintha'a ra jie̱? Icha jian ndache ra naa ni ni'ngo sintha'a ra na̱ jie̱.
[2] ¿A nua'a ra ixin ja'an ná, xro dithikaon ná Jesucristo, naa ncha'on
sintho'o ná jie̱ nguixin nunthe? Mexinxin ja̱ ja'an ná sintho'o na̱ jie̱
nunthe, ¿unda ntho'a ná jie̱ thi tangi'a jitu'en? [3] ¿A nua'a ra ixin
ja'an ná sintho'o ná jie̱ kain ángel? Ko jamee tsu'en, ¿unda sintho'a
na̱ jie̱ kain chijnichjan tu'en kainxin ncha'on? [4] Ja̱ thetuko'o choo ra
ixin thi chunda ra ngata'a nunthe ji'i, ¿unda thji ra ngain xi nche'e
jie̱ ko jikininxin'a sinche'e jie̱ ngain ni ni'ngo? [5] Ja'an ndachrjan ji'i
ixin ruchunda ra juasuaxin. ¿A xru'in chujni chunda jian juaxraxaon

ixin sintha'a ra jie̱ kain ra xro dithikaon ra Jesucristo? 6 Aro ja'a ra
theto ra ko xra tjangi'i choo ra ngain chujni dithikaon'a Jesucristo
ixin sintha'a ra jie̱.
7 Ko nduaxin anto jian'a nche'e ra ixin ja'o ra theto ra. ¿A je'a icha
jian thixi'an ra are naa chujni nche'e jian'a ngajin ra? ¿Ko icha jian
thixianka ra are chrujan santsja'a ra na̱? 8 Aro ja'a ra thi nche'e ra thi
jian'a ko kai dantsje'e ra chujni dithikaon Jesucristo, thi chunda na̱.
9 ¿Anua'a ra ixin chujni nche'e jian'a sixin'a na̱ nthi̱'a̱ thi
thetu'an Ndo Dio? Dithuaxin'a ra ixin sinthaya'a ra na̱: Chujni
dejuaka'o nchrii je'a chri'i o xii je'a xixi'i, chujni nchesaye'e
diuchjan dinchechjian xii, chujni dejuaka'o chri'i inaa xii, xii nche'e
xraa nchrii, xii dejuaka'o inaa xii, 10 chujni che'e, chujni anto rinao
ruchunda icha tumi, chujni kuuan, chujni nichja thi ndua'a ixin inaa
chujni ko chujni ncheye'e inaa chujni; kain chujni te'i sixin'a na̱
nthi̱'a̱ thi thetu'an Ndo Dio. 11 Ko kanxion ra jañaa banche'e ra
kai, aro Nchaa ná Jesucristo ko Espíritu Santo, thi rua'an Ndo Dio
ubintharua ra ndo ixin kain thi jian'a binche'e ra, ko jai ixru'in teka
ra ko thinga sinthakjan ra ndo jian chujni ixin binthatjaña'a ra ndo
thi jie̱.

Chujni sinche'a thi jian'a kunixin nthau'e

12 Ja'a ra ndachro ra ixin nchao sinche'e ni kain thi sinao ni, aro
kain je'a jian. Ko ndua nchao sinche'e ni kain thi rinao ni, aro rutsje'e
ni ixin thi sinche'e ni tsetuan'a ngain ni. 13 Jaan, ndua thi ndachro
ra ixin kain thi jine ni sathji ngain tse'e ni ko tse'e ni dunda ixin
detsingaa thi jine ni, aro Ndo Dio sinchekjexin yui ji'i. Ko Ndo Dio
binchechjian'a chujni ixin sejuaka'o na̱ nchrii je'a chri'i na̱ o xii je'a
xixi'i na̱, icha jian sintho'o na̱ inchin rinao Nchaa ná Jesucristo, ixin
ja'an ná chujnii Jesucristo. 14 Ko Ndo Dio binchexechon Jesucristo,
jañaa kai sinthaxechon ná ndo kunixin juachaxiin ndo.
15 ¿Anua'a ra ixin ja'a ra ningue Jesucristo? ¿Anchao jii ixin ja'a
ra thi ningue Jesucristo rukjan ra nakua nthao ngain nchrii dachaxin
tumi kunixin nthau'e? ¡Chro'a sinche'e ra yaa! 16 ¿Anua'a ra ixin naa
xii deka'o naa nchrii dachaxin tumi nthau'e, kayui na̱ ndakjan na̱
nakua nthao? Inchin ndachro ngain Xruen Ndo Dio: “Kayui na̱ kjan
na̱ nakua chujni.” 17 Aro chujni dithikaon ngain Jesucristo, chujni
mee ko Jesucristo kjan na̱ inchin nakua chujni ixin chunda na̱
xraje'o Espíritu Santo.

18 Icha jian sathinga ra are naa nchrii je'a chri'a ra rinao
sinthechriko'o ra o xii je'a xixi'a ra. Ixin yaa thi icha tangi nchegatho
nthau'e ni, ko ji'i thi icha ncheni'i nthau'e ni ke ikanxin thi jian'a nche'e
ni. 19 ¿Anua'a ra ixin nthau'a ra ningue Espíritu Santo thi chjaa ra Ndo
Dio, ko Espíritu Santo jii ngaxi'in nthau'a ra? Ko ijeo'a ja'a ra thetu'an
ra ngain nthau'a ra, 20 ixin Ndo Dio anto renthe kjuenga 'na ixin ja'a
ra. Mexinxin nche'e ra ixin nthau'a ra ko espiritua ra sinchesaye'e
Ndo Dio, ixin je'e ndo thetu'an ndo ngain nthau'a ra ko espiritua ra.

Thi rugunda sinche'e ni teka'o choo

7 1 Jai rundathjo ra thi ja'a ra banchiangina ni ra are kjinna ni ra.
Ndua icha jian ixin xii sejuakao'a xa nchrii. 2 Aro ixin tsjé na je'o
rinao na sejuaka'o na nchrii je'a chri'i na o xii je'a xixi'i na, mexinxin
icha jian thi xii seka'o chri'i ko thi nchrii seka'o xixi'i. 3 Ko rugunda
ixin thi xii sejuaka'o chri'i, ko thi nchrii sejuaka'o xixi'i inchin
jikininxin. 4 Ko thi nchrii thetuan'a ngain nthau'e nchra ixin xixi'i
nchra thi thetu'an. Ko xraje'o ngain thi xii ixin chri'i xa thi thetu'an
ngain nthau'e xa. 5 Mexinxin ni teka'o choo chro'a rundache choo
na ixin rinao'a sejuaka'o choo na. Aro nchao sinthekjao ixin chro'a
sejuaka'o choo kanxion ncha'on ixin rinao jian se'e juaxraxauen are
runichjee Ndo Dio. Aro kuthimejan nchao sejuaka'o choo inaa ixin
jañaa sincheye'a nchiijin ko sinche'e thi jian'a.

6 Ko ja'an rindathjo ra ji'i ixin jian sinthe ra ko je'a rithetu'an ra.
7 Ja'an rujina'o ixin ja'a ra runtheko'a ra nchrii xraa ja'an, aro nanaa
chujni, Ndo Dio chjee na juachaxin ixin kexreen sinthe na, ko thu'a
na seka'o na nchrii ko te na na'i.

8 Ja'an ndachrjan ngain chujni xraje'o te, ko ngain nchri ga'an,
ixin icha jian je'e na xru'in nchrii o xii sintheka'o na xraa ja'an.
9 Aro ja je'e na tsixin'a na ixin xru'in nchrii o xii teka'o na, icha jian
ncho thuthe'e na ke juxon texraxaon na ixin sejuaka'o na nchrii je'a
chri'i na o xii je'a xixi'i na.

10 Aro chujni teka'o choo, ja'an rithetuan na, aro je'a ja'an, Nchaa
ná Jesucristo thetu'an ixin nchrii sachrjende'a nchra xixi'i nchra.
11 Aro ja naa nchrii sachrjende'e nchra xixi'i nchra, je'e nchra chro'a
tsuthe'e nchra ngain inaa xii, icha jian rukjanthe'e nchra xixi'i
nchra. Ko thi xii sachrjende'a xa chri'i xa.

12 Aro ni icha ja'an ndathjan na, ko je'a thi thetu'an Nchaa ná.
Ja chrujan ni dithikaon Jesucristo jika'o naa nchrii dithikaon'a

Jesucristo, ko je'e nchra rinao nchra se'e nchra ngain xa, je'e xa
tsinthue'a xa nchrii mee. 13 Ko ja̱ naa nchrii dithikaon Jesucristo
chunda xixi'i ko dithikaon'a xa Jesús, aro je'e xa rinao xa se'e xa
ngain nchra, thi nchrii tsinthue'a xii mee. 14 Ixin thi nchrii chunda
xixi'i dithikaon'a xa Jesucristo, je'e xa ukunchaon xa ixin je'e nchra,
Kai thi xii chunda chri'i dithikaon'a nchra Jesucristo, je'e nchra
ukunchaon nchra ixin je'e xa. Ko ja̱ je'a jañaa, xe'en na̱ ruchunxin'a
xan Ndo Dio, aro ixin naa ni dithikaon, Ndo Dio ubinchenchaon xan.
15 Aro thi xii o thi nchrii dithikaon'a Jesucristo, ja̱ rinao sachrjende'e
xixi'i o chri'i, ncho dachrjende'e choo na̱. Ixin thi xii o thi nchrii
dithikaon Jesucristo, xru'in kensen jithetu'en na̱ sintheka'o choo na̱,
ixin Ndo Dio rinao ndo chrjuin tsunu'e anseen na̱. 16 Aro ja'a ra xro
dithikaon ra Jesucristo, nchao tsjengijna ra xixi'a ra o chri'a ra ixin
sithikaon na̱ ngain Jesucristo.

17 Aro kain chujni rugunda sinche'e xra binchethuen Jesucristo
ixin sinche'e ko sinthe na̱ inchin binthe na̱ are Ndo Dio bayée
na̱. Jañaa thetu'an ja'an ngain kain ni'ngo. 18 ¿Ja̱ chrujan chujni
bechunda xru'e di'in circuncisión are bayée Jesucristo? Chujni mee
tsema'a ixin chunda xru'e. ¿Ja̱ chrujan chujni bechunda'a xru'e are
bayée Jesucristo? Chujni mee rugunda'a sechunda xru'e. 19 Ixin
xru'in renthe ja̱ jichunda chujni xru'e o xru'in xru'e jichunda ixin thi
sithikaon na̱ thi thetu'an Ndo Dio mee thi icha renthe. 20 Ko rugunda
ixin kain chujni sinthe na̱ inchin binthe na̱ are bithikaon na̱ ngain
ndo. 21 Ja̱ kjui naa ni nche'e xra dikuchji ngain xi najni are bithikaon
Ndo Dio, ja'a ta'a juachjaon ixin yaa. Aro ja̱ nchao isari'a xraa ni
nche'e xra dikuchji, mee icha jian sinche'e. 22 Ko thi chujni be'e xraa
ni nche'e xra dikuchji, Jesucristo bantsjexin na̱ ngain xra mee ko jai
nche'e na̱ xree. Ko thi ni dikuchji'a ngain naa xi najni ko bithikaon
na̱ Jesucristo, jai nche'e na̱ xree je'e, xraa naa chujni dikuchji.
23 Ndo Dio anto renthe kuenanxin ra ndo, mexinxin dithuaxin'a ra
tsuchji ra ngain inaa chujni. 24 Mexinxin kain ra xro dithikaon ra
Jesucristo dinthe ra ngathexin kon Ndo Dio inchin binthe ra, jañaa
are nakuexinxion ra bithikaon ra ngain ndo.

25 Aro ni xru'in nchrii o xii teka'o, Jesucristo xru'in kuetunna
ixin je'e na̱, aro ja'an rundathjo ra thi ja'an xraxa'on, xraa naa
chujni kuiakunu'e ndo ko nche'e xree ndo kainxin ncha'on. 26 Ko
ja'an ndachrjan ixin icha nchao tate ra inchin te ra jai, ixin ncha'on
te ná jai anto tangi jidiku'en. 27 ¿Ja̱ uriko'o nchrii? Ithje'a kexreen

sachrjende'e nchra. ¿Ko ja̱ riko'a naa nchrii? Icha jian xraxaon'a
sariko'o nchra. 28 Ko ja̱ tsuta'a, xru'in jian'a sinche'e, ko ja̱ xan nchrii
tsuthe'e xan, xru'in jian'a jinche'e xan. Aro thi chujni sinthekuthe'e
setan na̱ juachjauen nthau'e na̱, ko ja'an rujinao'a ixin rugetan ra
juachjaon yaa.
29 Kain ra xro dithikaon ra Jesucristo, ja'an rina'o rundathjo ra
ixin itsje'a ncha'on dithuaa na̱. Mexinxin xro teko'o ra nchrii nche'e
ra xraa chujni xru'in nchrii jika'o. 30 Ko chujni anto ta juachjaon,
sinthe na̱ xraa chujni xru'in juachjaon chunda na̱, ko thi chujni anto
chee, sinthe na̱ xraa chujni anto ta juachjaon, ko thi chujni the'na,
sinthe na̱ xraa chujni xru'in jichunda. 31 Ko thi chujni anto chee ixin
thi jii ngata'a nunthe ji'i, sinthe na̱ xraa chujni xru'in jichunda ixin
nunthe dukon na̱ ji'i undatsjexin nunthe.
32 Ja'an rujina'o ixin xru'in juachjaon runthechunda ra. Ixin thi
xii xru'in nchrii jika'o, icha xraxaon kexreen sinche'e xree Ndo Dio
ixin tsusaye'e ndo. 33 Aro thi xii jika'o nchrii, icha ta xa juachjaon
ixin thi jii ngata'a nunthe, ko thjee kexreen icha jian se'e ngathexin
kon chri'i. 34 Ko jañaa kai thi nchrii jika'o xii ko xan nchrii, jejee
xraxaon. Ixin xan nchrii ta xan juachjaon ixin nche'e xan xree Ndo
Dio, ko xru'in jian'a sinche'e xan kunixin nthau'e ko espiritue xan.
Aro thi nchrii jika'o xii icha ta nchra juachjaon ixin thi jii ngata'a
nunthe ji'i, ko kexreen jian se'e nchra ngathexin kon xixi'i nchra.
35 Ja'an rindathjo'a ra kain ji'i ixin icha tsa ra juachjaon, ja'an
je'o rina'o tsjengijna ra ixin sinche'e ra inchin rinao Ndo Dio. Ko
jañaa icha jian sinthe ra ngathexin kon Nchaa ná Jesús.
36 Aro ja̱ chrujan chujni xraxaon ixin xe'en icha jian seka'o xan
xii ixin biji xan nano jikininxin seka'o xan xii, ncho thuthe'e xan
ixin yaa jian ngathexin kon Ndo Dio. 37 Aro ja̱ chrujan chujni rinao'a
ixin xe'en sekao'a xan xii. Ko je'e xan kai rinao'a xan ixin rinao xan
se'e xan jian ngathexin kon Ndo Dio, chujni mee nchao nche'e.
38 Mexinxin thi nchethe'e xe'en jian nche'e, ko thi nchethe'a xan
icha jian nche'e.
39 Ley Ndo Dio ndachro ixin thi nchrii sachrjende'e thi xii are
ndasenja xa, ko jañaa nchao seka'o nchra inaa xii, aro ngain naa xi
dithikaon Jesucristo. 40 Aro ja'an ndachrjan ixin je'e nchra icha jian
se'e nchra ja̱ xru'in xii seka'o nchra, ko ji'i thi xraxa'on ja'an, ko
ja'an tununa ixin kai richunda Espiritue Ndo Dio.

Thi nchechjian chujni tusayexin diuchjan

8 [1] Anchee rundathjo ra ke'e ruchro thi jine ni ko nchendusen na̱
ixin tusaye'e diuchjan nchechjian xii. Ko kain ná nua ná ke'e
ruchro ji'i. Ko thi anto nua ná ncheka'in ñao ná, aro thi thjue'e choo
ni, mee thi nthasuji ná. [2] Ko ja̱ chrujan chujni ndachro ixin anto
nu'e, nduaxin chujni mee xru'in nu'e. [3] Aro thi chujni thjue'e Ndo
Dio, je'e ndo chunxin ndo je'e.

[4] Mexinxin, ¿anchao sunthe ná nthao dinchekininxin na̱ diuchjan
nchechjian xii? Ko ja'an ná jian nua ná ixin naa diuchjan xru'in
renthe nthi'i ngata'a nunthe ixin je'o nakuaxinxon Ndo Dio jii. [5] Aro
chujni ndachro na̱ ixin jii tsjé diuchjan ngajni ko ngata'a nunthe, ko
je'e na̱ ndachro na̱ ixin diuchjan mee nchee na̱. [6] Aro ja'an ná nua ná
ixin jii nakua Ndo Dio, Ndudaa ná. Ko je'e ndo binchechjian ndo
kainxin thi jii, ko ja'an ná te ná ixin je'e ndo. Kai jii nakua Nchaa
ná, ko mee Jesucristo thi binchechjian kain kunixin juachaxiin Ndo
Dio, ko ixin Cristo texin ná nthi'i ngata'a nunthe.

[7] Aro kainxin'a chujni nu'e ixin jii nakua Ndo Dio. Ko kanxion
ni bithikaon Jesucristo jai xranchesaye'e na̱ diuchjan ixin jañaa
kuku'en na̱ ko xra thinxin'a na̱ jian, mexinxin are jine na̱ thi nthao
banchekininxin na̱ diuchjan, chrjuin'a tunu'e na̱ ixin tuenao na̱ ixin
diuchjan yaa. [8] Aro je'a ixin thi junthe ná sunthexin ná jian ngathexin
kon Ndo Dio, ixin thi jine ni o thi jine'a ni ntharenthe'a ná icha.
[9] Maski chunda ná juachaxin sunthe ná kain thi jii, aro sunthekua'a ná
ixin sinthutjajin'a ná chujni xra thinxin'a jian. [10] Ixin ja̱ chrujan ra, xro
ujian thinxin ra thi ndua ko tenthe ra ngain naa nchia thi binchesayexin
na̱ diuchjan, ko chujni xra thinxin'a sikon ra, chujni mee ruxraxaon
ixin nchao sine na̱ kain thi nchesayexin na̱ diuchjan. [11] Ko ixin
xraxaon ra ixin jian thinxin ra, ndasitjaan thi chujni xra thinxin'a jian,
ko Jesucristo be'en ixin chujni mee kai. [12] Ko ixin nchetjajin ra chujni
xra thinxin'a jian, yaa ruchro ixin tenche'e ra jian'a ngain Jesucristo.
[13] Mexinxin ixin ja̱ thi jine, xan chian sinche'e xan thi jian'a, icha jian
ja'an isine'a nthao mee, ko jañaa xan chian isinche'a xan thi jian'a.

Thi juachaxin chunda chujni kuinchie'e Jesús

9 [1] ¿A je'a ja'an naa chujni kuinchie'e Jesucristo? ¿A je'a ja'an
richunda juachaxin inchin naa chujni kuinchie'e Jesucristo? ¿A
je'a ja'an bikon Nchaa ná Jesús? Ko ixin thi xra ja'an bintha'a, mee

bithikaunxin ra Jesucristo. [2] Ko maski ikainxion chujni chunxin'a na
inchin naa chujni kuinchie'e Jesucristo, aro ja'a ra, jaan, chunxin
ni ra, ko ixin ja'a ra dithikaon ra, yaa xraguxin ixin Jesucristo
kuinchiena.

[3] Ko ji'i rundachrjan ngain chujni nchexruxin'a thi ja'an rintha'a:
[4] ¿Ajikininxin'a ná ja'an ná xro kuinchie'na ná Jesucristo ixin
ruchjana ni ra thi sine ná ko thi si'i ná? [5] Ko, ¿ajikininxin'a ná
sintheki'an ná naa nchrii sakji'an ná, inchin nche'e Pedro ko inchin
nche'e ni icha ni kuinchie'e Jesucristo ko xan choo Jesús? [6] ¿A
je'o Bernabé ko ja'an, thi chunda'a ná juachaxin sintha'a ná xra?
[7] ¿Kexe'e xi soldado nche'e xra ko je'o tumii thjengaxin 'na thi
nchexi'in? ¿Kexe'e chujni thjenga ntha uva ko jine'a thuchjuiin
ntha? ¿Ko kexe'e chujni thingaria kuleko ko di'a tsji'in ba? [8] Ko ji'i
jeo'a juaxraxaon na, ixin kai Ndo Dio thetu'an ji'i ngain ley ndo.
[9] Ixin ley bayée Moisés ndachro: “Thenge'a ra kuxinthaa nchiisen are
thingachje ba triigo.” ¿Atuenao ra ixin Ndo Dio ndachro ndo ji'i ixin
je'o kuxinthaa?; [10] ji'i nichja ndo ixin ja'an ná. Ko ley kunchjian ixin
ja'an ná; ixin thi nche'e xra ngataon jngi ko nchechjian ton kunixin
ninge ko thi ncherua triigo, jichunthia sayée thi kuenga. [11] Ko jañaa
ja'an ná kuenga ná ngain ansean ra, juajna chjana ná Espíritu Santo.
Mexinxin jikininxin ná ruchjana ni ra thi sundana ná. [12] Ja̱ ikainxion
chujni, chje'e ra na̱ thi dunde'e na̱, ¿aje'a icha jikininxin ná sayáa ná
ja'an ná thi sundana ná?

Aro ja'an ná danchia'a ná thi jikininxin ruchjana ni ra. Mexinxin
thixin na ná dathua ná thi tangi ixin jañaa nthañao'a ná chujni ko
icha jian sayée na̱ juajnee Jesucristo. [13] ¿Anua'a ra ixin kain chujni
nche'e xra ngain ni'ngo judío, nthi̱'a̱ sachaxin na̱ thi sine na̱? Ko
chujni nche'e xra ngain thi dajon na̱ nthau'e kuxiigo ixin Ndo Dio,
chujni mee jine na̱ thu'a nthao de'e nthi̱'a̱. [14] Ko kai Nchaa ná
ndachro ixin chujni tjaago juajnee, chujni mee jikininxin sayée na̱
thi sunde'e na̱ ixin xra nche'e na̱.

[15] Aro ja'an xru'in banchia'a ra, maski jikininxin na sayaa, ko kai
kji̱an'a ra ixin ruchjana ni ra thi sundana. ¡Aro ja'an icha nchao
se'en na ke rundachro chujni ixin je'e na̱ chjana na̱ thi richunxin ko
ichrjuin'a tsunu'e ansenna!

[16] Ko tain'a ñao na ixin nichja thi jian juajnee Jesucristo ixin
Ndo Dio kuetunna tsjaago juajna. ¡Ko anto tangi tsunna ja̱ tsjagu'a
juajnee Jesucristo! [17] Mexinxin, ja̱ ritjaago ixin ngain ansenna

dachrjexin, Ndo Dio sinchenchaon na, aro ja̱ rintha'a ixin jiditunna,
rugunda sintha'a ixin jañaa jiditunna. 18 ¿Ke'e sacha remee? Thi
ja'an sacha, mee are tsjaago juajnee Jesucristo ko xru'in tsjenga na̱
'na, ko rugunda'a rundachrjan ixin jikininxin na sayáa ixin tjaago
thi jian juajna.
19 Mexinxin, maski ja'an xru'in kensen thetunna, ko ja'an kjan
na naa thi nche'e xra ixin ja'a ra ko jañaa sacha icha tsjé chujni
sithikaon Jesucristo. 20 Are ja'an bari'i ngayee chujni judío, ja'an
kjan na inchin chujni judío ixin jañaa bithikaon na̱ Jesucristo. Ko
ngain chujni anto dithikaon ley bayée Moisés ja'an kjan na xraa
chujni anto dithikaon ley mee, ixin jañaa sithikaon na̱ Jesucristo, ko
maski ja'an irugunda'a sithika'on ley. 21 Ko ngain ni chunda'a ley,
ja'an kjan na inchin chujni chunda'a ley, ixin jañaa sacha na̱ ko
sithikaon na̱ Jesucristo. Ko ji'i ruchro'a ixin ja'an dithikaon'a ley
bayée Moisés, ixin ja'an urintha'a thi thetu'an ley Jesucristo. 22 Are
ri'i ngain chujni nandaa dithikaon juajnee Jesucristo, ja'an ntha'a
inchin je'e na̱, ixin jañaa tsjengijna na̱ sithikaon na̱ Jesucristo. Ko ji'i
ruchro ixin ntha'a inchin nche'e kain chujni ko jañaa sacha kanxion
na̱ ixin sithikaon na̱ Jesucristo. 23 Ko kain ji'i ntha'a ixin tjaago
juajnee Jesucristo ko ixin kai sayáa thi jian sayée ni ixin juajna ji'i.
24 Ja'a ra unu'a ra jian, ixin are tsjé chujni thinga, nakua thi
sacha. Mexinxin thinga ra xraa chujni rinao sacha. 25 Kain chujni
tsuntaon ixin rinao sacha anto daku'en nthau'e ixin jian se'e. Ko
chujni te'i nche'e yaa ixin sacha na̱ naa thi tuin ndatsjexin. Aro ja'an
ná sacha ná naa thi xru'in ncha'on tsjexin. 26 Mexinxin ja'an je'a xraa
naa chujni tsuntaon aro ndusen'a a jaan sacha. Ko kai je'a xraa naa
chujni theto aro tjakua thon ngatau'en chrintho. 27 Icha jian ja'an
nthagetan tangi nthau'na ixin xru'in ncha'on sintha'a thi jian'a. Ko
rinao'a ixin Ndo Dio sayena'a ndo are ja'an anto tsjé chujni kjuagua
ixin je'e ndo.

Je'o Ndo Dio sinthusaye'e ná

10 1 Kain ná xro choo ná, ja'an rinao'a ixin rutjaña'a ra thi ku'en
ni ndo dachri'a ná xrachrjen. Are Ndo Dio rua'an naa thjui
ixin banchechjie'en na̱ sa'on ko bathugee na̱ ngusine ndachaon. 2 Ko
jañaa kjuaago Ndo Dio ixin kain chujni bigithe na̱ ngain thjui ko
ngain ndachaon ixin kjan na̱ chujnii Moisés. 3 Ko kain na̱ juine na̱
niuthja bajon Ndo Dio, 4 ko kain na̱ bi'i na̱ jinda bajon ndo. Ko Cristo

bakji ngain na̱ ko mee inchin xro baruee na̱ ko bajon jinda. 5 Aro
icha tsjé ni bithikaon'a na̱ Ndo Dio, mexinxin be'en na̱ ko bithu'e na̱
ngaga'a jna thi xru'in jii.
6 Kain ji'i ku'en ixin ja'an ná tsangi ná ko tsiakuen'a ná thi jian'a
inchin je'e na̱ kuiku'en na̱ thi jian'a. 7 Mexinxin ja'a ra nchesaye'a ra
diuchjan nchechjian xii inchin binche'e kanxion na̱, inchin ndachro
ngain xruen Ndo Dio: “Chujni mee juine na̱ ko bi'i na̱, kuthimejan
binche'e na̱ thi nchexruxi'in nthau'e na̱.” 8 Ko sunthechriko'a ná
nchrii je'a chri'a ná o xii je'a xixi'a ná inchin binche'e na̱ je'e na̱,
mexinxin ngain nakua ncha'on be'en naa kan ko nii no̱ chujni. 9 Ko
nthu'a ná thi jian'a ixin sukunxin ná a tsuñao Nchaa ná inchin
binche'e kanxion na̱, ko be'en na̱ ixin kunchee bine'e na̱. 10 Kai
tsuñao'a ná ngain Ndo Dio inchin binche'e kanxion na̱, mexinxin
naa ángel ndaguen na̱.
11 Kain ji'i ku'en ni ndo dachri'a ná xrachrjen ixin ja'an ná
tsangixin ná, ko kai betaxin ngain Xruen Ndo Dio ixin nthaxraxaon
ná xro te ná ngain ncha'on te'i, thi ncha'on jitunchiaon ko ndatsjexin
nunthe. 12 Mexinxin ja'a ra xro tuenao ra ixin jian dithikaon ra
Jesucristo, tsje'e ra jian ixin sinche'a ra thi jian'a. 13 Thi tangi tu'an
ra ja'a ra, xraje'o thi tangi dathu'e kain chujni. Aro ja'a ra chunthia
ra Ndo Dio, ixin je'e sajon'a juachaxin tsu'an ra thi tangi tsixian'a
sathu'e ra, ixin are tsii thi tangi tsu'an ra, Ndo Dio sinthasuji ra. Ko
jañaa tsixi'an ra kain thi tangi.
14 Mexinxin, kain ra xro dithikaon ra Jesucristo, icha jian sathinga
ra ko nchesaye'a ra diuchjan nchechjian xii. 15 Ja'an jañaa nichja
ngajin ra ixin ja'a ra jian thinxin ra, ko xraxaon ra jian thi ja'an
ndathjo ra. 16 Are do'o ná vino dikunchaon ko thexruxi'in ná Ndo
Dio, yaa ruchro ixin kaxon ixin ja'an ná bingo jnii. Ko are junthe ná
thi niuthja tunchjenga ná, yaa ruchro ixin kaxon xrajon be'en ixin
ja'an ná. 17 Maski ja'an ná anto tsjé ná, aro kain ná kjan ná xraa
nakua chujni ixin kain ná junthe ná xraje'o niuthja.
18 Xraxaon ra kexreen banche'e ni Israel, ni bane nthao bagake'e na̱
ngata'a thi chetaxin nthao ixin banchendusen na̱ ngain Ndo Dio, yaa
ruchro ixin kain na̱ kjan na̱ inchin nakua chujni ngain Ndo Dio. 19 Ko
ja'an ndachrjan'a ixin diuchjan anto renthe o nthao nchenthuxi'in
na̱ diuchjan icha renthe ke ikanxion nthao. 20 Aro ja'an ndachrjan
ixin are chujni chunxin'a Ndo Dio dake'e nthao ngain diuchjan
nchechjian xii, nthao mee nchenthuxi'in na̱ espíritu jian'a ko je'a

ngain Ndo Dio. Ko ja'an rinao'a ixin ja'a ra sinchesaye'e ra espíritu
jian'a. [21] Ko chro'a si'i ra vino inchin kuetu'an Jesucristo ko si'i ra thi
binchenthuxi'in na espíritu jian'a. Kai chro'a sinthe ra niuthja inchin
kuetu'an Jesucristo ko sinthe ra thi binchenthuxi'in na espíritu jian'a.
[22] ¿A rinao ra sinthuchjiigo ná Nchaa ná? ¿A icha suji ná ke je'e?

Sintho'o ná xra thi tsusayexin Ndo Dio

[23] Nduaxin, nchao sinche'e ni kain thi sinao ni, aro kainxin'a
thjengijna ni. Nchao sinche'e ni thi sinao ni, aro kainxin'a thjengijna
ni ixin icha sithikaon ni Jesucristo. [24] Tsjee ná thi jian ixin inaa
chujni ko jeo'a tsjee ná thi jian ixin ja'an ná.
[25] Ja'a ra nchao jinthe ra kainxin nthao tuchji ngain ndaasin, ko
danchiangi'a ra thinoo juixin nthao ko jañaa ruxraxaon'a ra thinoo juixin
nthao. [26] Ixin nunthe ko kain thi jii ngata'a nunthe Ndo Dio thetu'an.
[27] Ko are naa chujni dithikaon'a Jesucristo rundathjo ra ixin
sintheko'o ra, ko ja'a ra rinao ra sintheko'o ra, nchao tsji ra ko jinthe
ra kain thi ruchjaa ra na, aro danchiangi'a ra thinoo juixin. [28] Ko
ja chrujan chujni rundathjo ra ixin nthao mee binchekininxin na
diuchjan binchechjian xii, ja'a ra nthe'a ra nthao mee ixin jañaa
tsuñao'a chujni ndathjo ra ji'i ko iruxraxaon'a ra thinoo juixin nthao.
Ixin Ndo Dio thetu'an nunthe ko kain thi jii ngain nunthe. [29] Ko ja'an
rinichja ixin thi chujni ndachro thinoo juixin nthao ko je'a ixin ja'a.
Ko rinao'a ixin ja'a ra ruxraxaon ra jian'a ko rundachro ra ngain
ansean ra: "Ja'an nchao ntha'a kain thi ja'an rina'o. [30] Ko ixin ja'an
thexruxian Ndo Dio ixin thi jine, inaa chujni chro'a runichja jian'a ixin
thi jine." [31] Ndua thi ndachro ra, are ja sinthe ra ko si'i ra o kexe'o inaa thi
sinche'e ra, tsje'e ra jian ixin kain yaa tsusayexin Ndo Dio. [32] Nche'a ra
thi jian'a ixin jañaa isithikaon'a chujni judío, o chujni je'a judío o chujni
udithikaon Jesucristo. [33] Nche'e ra inchin ja'an, ixin kain thi rina'o
sintha'a sinchexruxi'in chujni, ko rithje'a ixin ja'on tsjina jian, icha jian
tsjaa ixin icha chujni tsji'i na jian, ko jañaa rukjan na inaa chujni narua.

11 [1] Nche'e ra inchin ja'an ntha'a, ixin ja'an ntha'a inchin
binche'e Jesucristo.

Thi dejanthe jaa ni nchrii

[2] Ja'an anto cha'na ixin ja'a ra kainxin ncha'on xraxaon ni ra ko
tenche'e ra thi ja'an binthakua'an ra. [3] Aro rina'o ixin ja'a ra tsinxin
ra jian ixin Cristo thi thetu'en kain xii, ko xii thetu'en nchrii, jañaa

inchin Ndo Dio thi thetu'en Jesucristo. [4] Ko are naa xii tjamataon jaa
are jitjaago juajnee Ndo Dio o jinichjee ndo, yaa ruchro ixin je'e xa
naa juasuaxin ixin Cristo. [5] Ko are naa thi nchrii tjamataon'a jaa are
jitjaago juajnee ndo o jinichjee ndo, yaa ruchro ixin naa juasuaxin
ngain xixi'i nchra. Ko xraje'o ja̱ rukjin xulo jaa nchra. [6] Ko ja̱ naa
nchrii tjamataon'a jaa nchra, ncho taade nchra xrajaa nchra o rukjin
xulo nchra. Aro ja̱ tusuee nchra ixin rukjin xulo jaa nchra, ncho
tjamataon jaa nchra. [7] Thi xii jikininxin'a tsjamataon jaa, ixin Ndo
Dio binchechjian thi xii inchin je'e ndo ko ixin je'e xa tusayexin ndo.
Ko ni nchrii tusayexin ni xii. [8] Ixin Ndo Dio bantsjeninxin'a ndo thi
xii ngain thi nchrii, ko nua ná ixin Ndo Dio bantsjeninxin thi nchrii
ngain thi xii. [9] Ko thi xii kunchjian'a ixin ni nchrii. Ko nua ná ixin thi
nchrii kunchjian ixin thi xii. [10] Ko thi ndachrjan ji'i ixin kain ángel,
ni nchrii rugunda tsjamataon jaa nchra ixin ji'i tjaguxin nchra ixin
dithikaon nchra. [11] Aro ja'an ná xro duthikaon ná Jesucristo nua ná
ixin xii chro'a tsunkji'i ja̱ ko'a thi nchrii, ko thi nchrii chro'a tsunkji'i
ja̱ ko'a thi xii. [12] Ko thi nchrii bachrjeninxin ngain thi xii be'e sa'o,
ko jai thi xii tunkjixin ngain ni nchrii, aro kain thixin ngain Ndo Dio.
[13] Ja'a ra ndachro ra: ¿Anchao jii ixin ni nchrii tsjamataon'a jaa
nchra are runichjee nchra Ndo Dio? [14] ¿Ko adikon'a ixin naa xii
dindathe'a ixin tsanchrjanda xa sinchengangi xa xrajaa xa? [15] Aro ni
nchrii chrjuin tunu'e na̱ ixin yeye xrajaa nchra ixin Ndo Dio chjee
nchra xrajaa nchra yeye ixin yaa ruxramataunxin jaa nchra. [16] Aro
ja̱ chrujan chujni tsuñao ixin ji'i, rugunda tsunu'e na̱ ixin ja'an ná ko
kain chujni dithikaon Jesucristo, je'o ntho'o ná thi kukuaan ná.

Thi jian'a binche'e chujni are bane niuthja ko bagi'i vino

[17] Are rikji̱n na thi tsi'in ra ji'i, ja'an chro'a rundathjo ra ixin jian
tenche'e ra. Ixin are xrathe ra ngain ni'ngo, icha banche'e ra thi
jian'a ke thi jian. [18] Ko thi icha thian ko ndachjejin na na̱ ixin are
xrathe ra ixin sinchesaye'e ra Ndo Dio, dachrjende'e choo ra ixin
jian'a chrjio'o choo ra, ko ja'an, jaan dithika'on ixin ndua jamee
nche'e ra. [19] ¡Ko nduaxin rugunda ruchjeeya ra ixin jañaa tsunu'a ra
kexe'e ra xro ndua dithikaon ra Jesucristo! [20] Mexinxin are xrathe
ra ngain ni'ngo ko jinthe ra niuthja ko di'i ra vino, mee ije'a naa
kiai xraxaunxin ni Jesucristo. [21] Ixin are jinthe ra niuthja ko di'i
ra vino chuen'a choo ra ko jejee thixi'in ra jinthe ra thi thji'o ra,
mexinxin thu'a ra jinthe'a ra ko thu'a ra de'en ra jintha ko ikanxion

ra ndakuan ra. 22 ¿A xru'in nchia chunda ra ixin sinthe ra ko si'i
ra? ¿Unda nche'e ra thi jian'a ji'i ko tjaago ra ixin rinao'a ra chujni
dithikaon Jesucristo, ko nchekusue'e ra chujni xru'in jichunda?
¿Ke'e rundathjo ra? ¿A sinthasaya'a ra ixin thi tenche'e ra? ¡Ko ixin
thi tenche'e ra ji'i jikininxin'a tsusaya'a ra!

Thi jine ni niuthja ko di'i ni vino ixin xraxaunxin ni Jesucristo

(Mt. 26:26-29; Mr. 14:22-25; Lc. 22:14-20)

23 Ko Jesucristo binchekuanna thi ja'an kai binthakua'an ra: Ixin
thie tse nạ Jesús ixin Judas kjuaago, Jesús tse niuthja, 24 ko are juexin
kuexruxi'in ngain Ndo Dio, je'e kunchjenga nio ko ndachro: “Jinthe
ra ixin ji'i ruchro nthau'na thi xrajon se'en ixin ja'a ra. Ja'in nche'e
ra ixin ruxraxaunxin ni ra.” 25 Ko are juexin juine nạ, kai tse thi jiria
vino ko ndachro: “Vino ji'i ruchro thi jnina singo ixin ja'a ra, ko kai
tjaago ixin Ndo Dio ubinthatjaña'a ra kain thi jian'a binche'e ra ko
mee thi trato narua. Ko kain ncha'on are si'i ra vino ji'i, ruxraxaon ni
ra.” 26 Mexinxin are ja'a ra sinthe ra niuthja ko si'i ra vino, tetjaago ra
ixin Jesucristo be'en ixin ja'an ná. Ko nche'e ra ji'i tsija Nchaa ná inaa.

Kexreen jikininxin sine ni niuthja ko si'i ni vino

27 Ko kexe'o chujni jine niuthja ko jidi'i vino thi xraxaunxin ni
Jesucristo, ko ncherenthe'a ngain anseen thi si'i ko sine, chujni mee
jinche'e thi jian'a ngain Jesucristo ko ngain jnii. 28 Mexinxin chujni
sine niuthja ko si'i vino, sa'o ruxraxaon a jinche'e thi thetu'an Ndo
Dio. 29 Ixin thi jinekua ko dikua ko ncherenthe'a ngain anseen
thi binche'e Jesucristo ixin je'e, je'o jine ko jidi'i ixin Ndo Dio
sinchegatho tangi. 30 Mexinxin ngaya'a ra tsjé nạ ni'i nạ ko tsjé nạ
xraa tsanga'a nạ ko kanxion nạ undabe'en nạ. 31 Jạ rutsje'e ná
jian thi tentho'o ná, Ndo Dio sinthagathu'a ná ndo thi tangi. 32 Ko
Nchaa ná dikon ná ixin jian'a tentho'o ná, mexinxin nthagatho ná
tangi, ixin jañaa tsji'a ná ngathe xru'i danga'a thi tsji kain chujni
dithikaon'a Jesucristo.

33 Mexinxin kain ra xro dithikaon ra Jesucristo, chu'en choo ra
ixin sinthe ra. 34 Jạ chrujan ra se'en ra jintha, nanthexon ra nthị'ạ
nchiandui ra, ko jañaa Ndo Dio sinthagathua'a ra tangi ixin thi jian'a
nche'e ra are xrathe ra. Ko thi icha kuian ixin ja'a ra, sasuja nthị'ạ
tsjuan ná.

Thi juachaxin dajon Espíritu Santo

12 [1] Kain ra xro dithikaon ra Jesucristo, ja'an rina'o tsunu'a ra
ixin ke'e ruchro xra dajon Espíritu Santo.
[2] Ja'a ra nu'a ra jian ixin are xrabagithikaon'a ra Jesucristo, ja'a
ra bagithuaxin ra banthaya'a ra na̱ ko bakji'o ra na̱ banchesaye'e ra
diuchjan chro'a nichja. [3] Mexinxin ndathjo ra ixin chujni chunda
Espíritu Santo chro'a rundachro ixin Jesús jian'a, ko xru'in chujni
nchao rundachro: “Jesús Nchana”, ja̱ chunda'a Espíritu Santo.
[4] Ndo Dio chjaa ná jejee xra ixin sintho'o ná, aro kain xra mee
je'o Espíritu Santo dajon xra. [5] Jii tsjé xra sintho'o ná, aro kain xra
mee je'o Jesucristo thetuan ná xra. [6] Ko jejee xra ntho'o ná, aro je'o
nakuaxinxon Ndo Dio thi thjengijna ná kain ná. [7] Ndo Dio tjaago
ixin kain ná dayée ná naa xra ko ngain nanaa ná xraago juachaxiin
Espíritu Santo. Ko juachaxin mee bayée ná ixin tsjengijnanxin ná
icha chujni. [8] Kanxion chujni dayée na̱ juachaxiin Espíritu Santo
ixin nichja na̱ kunixin jian juaxraxaon. Ko ikanxion na̱ dayée na̱
juachaxin ixin nichja na̱ kunixin jié juachaxin ixin jian thinxin na̱.
[9] Kanxion na̱ dayee na̱ juachaxin ixin icha chunthia na̱ ixin Espíritu
Santo, ko ikanxion na̱ dayée na̱ juachaxiin Espíritu ixin nchexrue'en
na̱ chujni ni'i. [10] Ikanxion na̱ dayée na̱ juachaxin ixin nche'e na̱ thi
na'a dikunxin ni, ikanxion na̱ dayée na̱ juachaxin ixin nichja na̱
juajna dayéxin na̱ ngain Ndo Dio, ko ikanxion na̱ Espíritu Santo
chjee na̱ juachaxin ixin datsuan na̱ chujni chunda espíritu jian'a ko
chujni chunda Espíritu Santo, ko ikanxion na̱ dayee na̱ juachaxin
ixin nichja na̱ icha ngigua thinxin'a ni, ko ikanxin na̱ dayee na̱
juachaxin ixin rundachro na̱ ke'e ruchro thi ngigua thinxin'a ni.
[11] Aro kain ji'i nche'e thi nakuaxinxon Espíritu Santo jii, ko je'e
tunchjeeya juachaxin ngain chujni inchin je'e rinao.

Kain ná renthe ná ngain ni'ngo

[12] Kain chujni dithikaon Jesucristo kjan na̱ inchin nakua chujni,
ko maski nakua nthao aro chunda tsjé thi jejee nche'e xra, jañaa
kjan kain chujni dithikaon Cristo. [13] Ko kain ná bigithe ná kunixin
xraje'o Espíritu ixin kain ná kjan ná xraa nakua chujni ko maski
judío ná, o griego ná, o maski dikuchji ná ngain naa xi najni o xru'in
xi najni chunda ná, aro kain ná bayée ná xraje'o Espíritu Santo.

14 Naa chujni jeo'a nakua raa chunda, rugunde'e tsjé thi nchexin
xra. 15 Ja̱ ruthee ni rundachro: “Ja'an din'a na raa, mexinxin
jikininxin'a na senganito na nthau'a”, ko je'a ixin jañaa nichja
ise'a ngain nthao mee. 16 Ko ja̱ ndatsjuen ni rundachro: “Ja'an je'a
jmakon, mexinxin ja'an jikininxin'a na senganito na nthau'a”, aro
je'a ixin jañaa nichja ise'a ngain nthao mee. 17 Ko ja̱ nguii nthau'e ni
rugenganito jmakon ni, chro'a ruki'in ni. Ko ja̱ nguii nthau'e ni rukji
juxon ndatsjuen ni, chro'a rukuxrajni'i ni. 18 Aro Ndo Dio bake'e
kain thi chunda nthau'e ni inchin je'e ndo binao ndo. 19 Ko ja̱ nguii
nthau'e ni rukji raa ni, runthe'a ni. 20 Nduaxin tsjé thi nchexin ni xra
jinganito nthau'e ni, aro kain yaa kjan nakua nthao.

21 Jmakon ni chro'a rundachro ngain raa ni: “Ja'a rugundana'a”,
ko kai jaa ni chro'a rundachro ngain ruthee ni: “Ja'a rugundana'a.”
22 Nduaxin thi ndachro ni ixin dunda'a ngain nthau'e ni, mee thi
icha rugunda. 23 Ko thi ndachro ná ixin renthe'a ngain nthau'a ná,
mee thi icha tjamataon ná. Ko kai jañaa ntho'o ná ngain thi ndachro
ná ixin tsjagu'a ná, 24 ko thi icha nthurenthe rugunda'a tsjamataon
ná. Ko Ndo Dio jamee binchechjian nthau'a ná, ixin thi ndachro
ná ixin renthe'a, icha nthurenthe ná. 25 Ko jañaa nua ná ixin nguii
nthau'a ná renthe ko saku'en ná nguii nthao. 26 Ko are thiin naa raa
ni o naa ruthee ni, kai nguii nthau'e ni thiin. Ko ja̱ naa raa ni dayée
juasaaya, kai nguii nthau'e ni chrjuin tunu'e.

27 Thi ja'an rindachrjan ruchro ixin kain ra ja'a ra kjan ra inchin
nakua chujni ngain Cristo. 28 Ko ngain ni'ngo, Ndo Dio kunchjeeya
xra, ko thi ni sa'o bake'e, mee ni bagakao Jesucristo, ni yuxin ni
dayee juajnee Ndo Dio ixin runichja na̱, ni ninxin, mee ni tjaago,
kuthejan chujni dayée juachaxiin Ndo Dio ixin nche'e na̱ thi na'a
dikunxin ni, kuthejan chujni nchexrue'en ni ni'i, kuthejan chujni
thjengijna icha chujni, kuthejan chujni thetu'an kexreen suan xra,
ko kai chujni nichja jejee ngigua. 29 ¿A kain na̱ xraa ni kuinchie'e ko
bagakao Jesucristo? ¿Akain na̱ Ndo Dio ndache na̱ thi runichja na̱?
¿Akain na̱ xraa chujni tjaago? ¿A kain na̱ dayée na̱ juachaxiin Ndo
Dio ixin nche'e na̱ thi na'a dikunxin ni? 30 ¿Akain na̱ nchexrue'en na̱
ni ni'i? ¿Akain na̱ nichja na̱ jejee ngigua? ¿Akain na̱ rundachro na̱
ke'e ruchro thi ndachro chujni nichja jejee ngigua? 31 Ko ja'a ra icha
nchao thjee ra thi juachaxin icha renthe dajon Ndo Dio.

Aro ja'an tsjagu'a ra inaa thi icha jian.

Thi nduaxin thjue'e choo ni

13 [1] Ja̱ nichja kain ngigue'e chujni ngata'a nunthe ko ngigue'e
kain ángel, aro ja̱ thjua'a chujni, ja'an xraa naa chia seen
turankjan o xraa laato chia chrjuin'a turankjan. [2] Ko richunda
juachaxin ixin nichja thi juajna tjagu'na Ndo Dio, ko chunxin kain
thi nue'a chujni, ko ja̱ juaxraxaon na icha nu'e ke kainxin juaxraxuen
chujni, ko anto chunthia ngain Cristo ko nchao thetu'an ixin jna
tsingixin jna thi jii jna, aro thjua'a chujni, ja'an xru'in renthe na. [3] Ko
ja̱ tsunchjeyaa chujni nua kainxin thi ja'an chunda, ko ruxrajon na
ruche na, aro ja̱ thjua'a kain chujni, xru'in xree kain thi ja'an sintha'a.
[4] Thi thjue'e chujni thixi'in kain, nche'e thi jian ngain icha chujni.
Thi thjue'e chujni tunchjue'a, tunue'a icha renthe ke inaa chujni ko
tain'a ñao, [5] nichjakua'a, thje'a thi jian ixin je'o, tuñaunkua'a ko
tenchjian'a ngain anseen thi jian'a nche'e inaa chujni ngain je'e.
[6] Thi thjue'e chujni nchexruxin'a thi jian'a nche'e icha chujni, je'e
nchexruxi'in thi jian. [7] Thi thjue'e chujni, nchetjaaña kain, dithikaon
kain, chu'en kain ko thixi'in kain.
[8] Thi thjue'e choo ni xru'in ncha'on tsjexin. Tsii ncha'on are ixru'in
chujni sayée juajna thixin ngain Ndo Dio, ko chujni nchenichja Ndo
Dio ngigua thinxin'a ni, ngigua mee irunichja'a ni, ko irugunda'a
runichja ni thi anto nu'e ni. [9] Thi nu'e ni jai nchion nu'e ni, ko thi
juajna dayee ni jai nchenue'a ni kain thi siku'en. [10] Are tsii ncha'on
are kain jian se'e, kain thi jii jai ndatsjexin.
[11] Are ja'an nchiin bari'i, ja'an banichja ko baxraxa'on ko bakianxin
inchin naa chjan. Ko jai ke ubangi na takuinthua kain thi bantha'a are
nchiin na. [12] Ko jai ja'an ná chunxin ná Ndo Dio, aro je'a jian, xraa are
dukon ná ngakon ná ngain naa chia dakima aro je'a jian. Aro tsii ncha'on
are kain jian se'e, kuthimejan sukon ná ngakon ndo ko je'e ndo sikon
ndo ngakon ná. Jai ja'an nchion chunxin je'e ndo aro kuthimejan ja'an
ruchunxin ndo inchin je'e ndo chunxin na ndo. [13] Aro jii nii thi rugunda
sintho'o ná kainxin ncha'on: ruchunthia ná Ndo Dio, ruchu'en ná kain thi
ndachro ndo ko ruthjue'e choo ná. Aro thi icha renthe ruthjue'e choo ná.

Thi chujni nichja jejee ngigua

14 [1] Thjue'e ra chujni, ko danchie'e ra Ndo Dio ruchjaa ra
juachaxin sinche'e ra kain xra dajon ndo, aro icha danchia ra
juachaxin runichja ra thi juajna sayexin ra ngain ndo. [2] Thi nichja

naa ngigua nichja'a chujni, je'e nichja ngain Ndo Dio ixin xru'in
kensen thinxin. Ko Espíritu Santo nchenichja chujni mee, aro nichja
thi thinxin'a chujni. 3 Aro thi nichja juajna dayéxin ngain Ndo Dio,
nichja ngain icha chujni ixin icha tsinxin na̱ ko sithikaon na̱ ngain
Cristo, ko thjengijna na̱ ixin icha tsusuji na̱ ko chrjuin nchekunu'e
anseen na̱.
4 Thi chujni nichja naa ngigua je'o Ndo Dio thinxin, je'o espiritue
tusuji. Aro thi chujni chunda juachaxin nichja juajna dayéxin ngain
Ndo Dio, chujni mee icha nchesuji chujni jii ngain ni'ngo.
5 Ja'an rujina'o ixin kain ra ruchunda ra juachaxin runichja ra thi
ngigua je'o Ndo Dio thinxin. Aro icha rina'o ixin ja'a ra runichja
ra juajna dayéxin ra ngain Ndo Dio. Ixin icha renthe thi nichja
juajna thixin ngain Ndo Dio ke thi nichja ngigua thinxin'a ni, aro,
jaan, nchao runichja, ja̱ jii naa chujni runichja ke'e ruchro thi
jinichja ngigua thixin'a ni, ko jañaa chujni jii ngain ni'ngo tsangi
na̱. 6 Mexinxin ja̱ rugasutsja'a ra jai ko runichja'a ra kunixin naa
ngigua rukinxin'a ra, mee xru'in xree ixin xru'in rukinxin ra. Aro
icha jian rundathjo ra thi rinao Ndo Dio tsinxin ra, o tsangi ra thi
jian, o tsjagu'a ra juajna thixin ngain Ndo Dio o tsangi ra kexe'o
inaa thi thetu'an Ndo Dio.
7 Ja̱ kain thi nchechjian soon inchin nthaxro o naa arpa ko xraje'o
ruki'in ni, ¿kexreen rugatsuan ni suen arpa o suen nthaxro? 8 Ko are
chia danua xi theto saxruin'a inchin jikininxin saxruen, ¿kexreen
satsuan xi soldado ixin usiketo xa? 9 Ko xraje'o tu'en ngajin ra, ja̱
runichja'a ra thi jian thinxin ni, mexinxin, ¿kexreen tsinxin chujni
thi runichja ra? ¡Ko mee ruchro ixin xraa je'o chrintho tenichje'e
ra! 10 Jaan, ndua nguixin nunthe jii tsjé ngigua, ko kain ni nichja
ngigue'e thinxi'in choo na̱. 11 Aro ja̱ chrujan chujni jinichja na ko
ja'an thianxin'a ngigue'e, chujni ji'i ruxraxaon ixin ja'an je'a ni
rajnee ko ja'an xraje'o ruxraxa'on ixin chujni mee. 12 Mexinxin ja'a
ra xro anto rinao ra sayé'e ra juachaxin sinche'e ra xra dajon Espíritu
Santo, aro icha danchia ra thi juachaxin tsjengijnaxin ra kain chujni
dithikaon Jesucristo.
13 Mexinxin, thi chujni chunda juachaxin nichja ngigua thinxin'a
ni, kai sanchie'e Ndo Dio ixin nchao rundache chujni ke'e ruchro
thi jinichja. 14 Ko are ja'an nichjaa Ndo Dio kunixin naa ngigua
thinxin'a ni, je'o espirituna jinichja, ko thi ja'an nichja xru'in
thianxin. 15 ¿Ke'e sintha'a remee? Rugunda runichjaa ko rutsjethaa

Ndo Dio kunixin espirituna, aro kai runichjaa ndo ko rutsjethaa ndo
kunixin juaxraxaunna ko espirituna. 16 Ixin are ja'a rutsjethe'e Ndo
Dio kunixin espiritua, ko tsi'in inaa chujni thi ja'a rindachro, je'e
na̱ tsinxin'a na̱ thi ja'a rundachro, mexinxin chujni mee chro'a
rundachro "Jañaa tsu'en" ixin je'e xru'in kuinxin. 17 Ko ndua, thi
ja'a rinichja ngathexin kon Ndo Dio anto jian, aro inaa chujni xru'in
thjengijna ixin xru'in thinxin. 18 Ja'an thexruxian Ndo Dio ixin ja'an
icha nichja ngigua thinxin'a ni ke kain ra ja'a ra, 19 aro ngain ni'ngo,
icha jian tsjé'a runichja aro tsinxinna na̱, ke anto see runichja ko
xru'in tsinxinna na̱.
20 Kain ra xro dithikaon ra, nche'e ra inchin xan nchinnchinchjan
ixin thje'a xan thi jian'a. Aro xraxaon'a ra xraa xan nchinnchinchjan,
icha jian xraxaon ra xraa ni yeye. 21 Ko ngain Xruen Ndo Dio
ndachro:

"Ja'an runichjaa chujni rajnaa ra,
kunixin chujni je'a nunthe ji'i
ko ni te'i runichja na̱ ngigua tsinxin'a ra
ko maski sikon ra ji'i, sinao'a ra tsi'in ra, jañaa chro Ndo Dio."

22 Thi chujni nichja jejee ngigua, ji'i naa thi na'a dikunxin ni ixin
sikon ni dithikaon'a Jesucristo ko je'a ixin ni udithikaon. Aro thi
juajna thixin ngain Ndo Dio, je'a ixin ni dithikaon'a Jesucristo, ji'i
ixin ni udithikaon. 23 Mexinxin are xrathe ngain ni'ngo kain ni
dithikaon Jesucristo, ko kain na̱ thexi'in na̱ runichja na̱ jejee ngigua
thinxin'a ni, ko sixi'in ngain ni'ngo chujni dithikaon'a Jesucristo,
¿a ruxraxaon'a ni te'i ixin ja'a ra ndadinthexinga ra? 24 Aro ja̱ kain
ra tetjaago ra juajna thixin ngain Ndo Dio ko sixi'in naa chujni
thinxin'a o dithikaon'a, je'e tsinxin ixin jian'a jinche'e ko se'e
ruxraxaon are tsi'in kain thi ja'a ra tetjaago ra. 25 Ko kain thi jii
ngain anseen chujni mee tsununxin, ko je'e sethuxin nthajuchji'i ko
sinchesaye'e Ndo Dio ko rundachro ixin ndua jii Ndo Dio ngaya'a ra.

Rugunda sinche'e ni jian ngaxi'in ni'ngo

26 Mexinxin kain ra xro dithikaon ra Jesucristo, are ruxrathe ra
ixin sinchesaye'e ra Ndo Dio, kanxion ra rutsje ra salmo, ko ikanxion
ra nchao tsjaago ra o rundache ra inaa chujni thi juajna chjaa ra
ndo, ko ikanxion ra runichja ra ngigua thinxin'a ni ko ikanxion ra
rundachro ra ke'e ruchro ngigua mee. Aro kain thi sinche'e ra
sinchesuji chujni. 27 Are runichja ra jejee ngigua thinxin'a ni, nchao

runichja ra je'o yoo ra o nii ra ko chu'en ra runichja naa, kuthejan
inaa, ko naa ra rundachro ra ke'e ruchro thi ngigua tenichja ra. [28] Ko
ja̱ xru'in chujni nchao rundachro ke'e ruchro thi ngigua nichja ra,
icha jian nichja'a ra ngain ni'ngo ko se'an nichja ra ngain Ndo Dio.
[29] Kai are runichja ra thi juajna chjaa ra Ndo Dio, nchao runichja
ra je'o yoo ra o nii ra, ko xro icha ra tsi'in ra ko rundachro ra a
ndua juajna mee juixin ngain Ndo Dio. [30] Ko ja̱ chrujan chujni
tajii ngayee chujni ko bayée juajnee Ndo Dio, thi chujni jitjaago
rutenkua ixin runichja chujni bayée juajna mee. [31] Jañaa kain ra
xro sayé'e ra juajnee Ndo Dio, nchao runichja ra naa ra, kuthejan
inaa ra ixin chujni tethi'in icha tsangi na̱ ko icha sinchexruxi'in na̱
tsi'in na̱. [32] Thi chujni dayée juajna thixin ngain Ndo Dio rugunda
tsetu'an ngain espiritue [33] ixin Ndo Dio ndakua nche'e kain ko
chrjuin nchekunu'e anseen kain chujni.

Jañaa inchin kuangi ko nche'e kain ni'ngo thji ni dithikaon
Jesucristo, [34] ko ni nchrii rutenkua nchra are jitjaago na̱ ngain
ni'ngo ixin tsangi nchra ko rutenkua nchra inchin thetu'an ley bayée
Moisés. [35] Ja̱ je'e nchra rinao nchra tsunu'e nchra icha, rugunda
sanchiangi'i nchra xixi'i nchra ngain nchia ixin chrjuin'a dikon ni
ixin naa nchrii runichja nchra ngathexin kon chujni ngain ni'ngo are
jixraago.

[36] ¿Axraxaon ra ja'a ra ixin ngajin ra kuexinxin xraago juajnee
Ndo Dio? ¿O axraxaon ra ixin ja'o ra bayé'e ra juajnee ndo? [37] Ko ja̱
chrujan ra tunu'a ra ixin ja'a ra daye'e ra juajnee Ndo Dio o tuenao
ra ixin Espíritu Santo nthakinxin ra, kai tsinxin ra ixin thi rikji̱n na
ji'i naa thi thetu'an Ndo Dio. [38] Aro ja̱ chrujan chujni dithikaon'a
juajna ji'i, ja'a ra kai dithikaon'a ra thi rundachro chujni mee.

[39] Jañaa kain ra xro dithikaon ra Jesucristo, icha danchie'e ra Ndo
Dio ruchjaa ra juachaxin ixin tsjaago ra juajnee ndo, ko tanchrjanda
ra chujni runichja na̱ thi jejee ngigua thinxin'a ni. [40] Aro ndakua ko
jian nche'e ra kain.

Cristo uxechon

15 [1] Ja'a ra xro dithikaon ra Jesucristo, ja'an rina'o
sinthaxraxa'on ra thi jian juajnee Ndo Dio ndathjo ra. Ko
juajna ji'i thi ja'a ra bithikaon ra ko xra dithikaon ra. [2] Ko ja̱
tsinthue'a ra thi juajna ja'an kjuagu'a ra, ja'a ra uchujni narua ko ja̱
bithikaon'a ra xru'in kurenthe juajna ngajin ra.

3 Ja'an sa'o kjuagu'a ra thi juajna ja'an bayáa, ja'an kjuagu'a
ra ixin Cristo be'en ixin kjuenga 'na kain thi jian'a bintho'o ná
inchin ndachro ngain Xruen Ndo Dio, 4 ko kjuabaa na̱ ko ngain
ncha'on ninxin je'e xechon inchin jitaxin ngain Xruen ndo. 5 Ko
sa'o kununxin ngain Pedro, kuthimejan ngain icha ni kuinchie'e
Jesús. 6 Kuthimejan kununxi'in rio'o no̱ chujni bagithikaon ngain
je'e. Ko tsjé chujni mee xra techon na̱ jai ko thu'a na̱ undabe'en na̱.
7 Kuthimejan kununxi'in Jacobo, kuthimejan kain ni kuinchie'e.
8 Ko are juexin kununxi'in kain ni kuinchie'e ko ni baruee,
kuthimejan kununxin ngajin, xraa naa chjan tunkji'i ko xraxera'a
nchauen xan. 9 Ja'an tununa ixin renthe'a na ngagee kain ni
kuinchie'e Jesús, ko jikininxin'a si'in na chujni kuinchie'e ixin ja'an
anto banthagatho tangi chujni bagithikaon Jesucristo. 10 Aro ixin
Ndo Dio anto jian ngajin na, mexinxin ja'an rintha'a thi rintha'a
ixin je'e ndo, ko thi juachaxin chjana ndo anto bundana ko icha tsjé
xra bintha'a ke kain ni kuinchie'e Jesucristo. Aro je'a juachaxinna
banthaxin xra, Ndo Dio thi binchegunda na ixin bintha'a xra. 11 Ko
ja'an ndusena'a kensen kjuaago a je'e na̱ o ja'an, ko ji'i thi juajna
kjuaago ná ko ja'a ra bithikaon ra.

Ruxechon ni undabe'en

12 Thi juajna ja'an ná kjuagu'a ra ndachro ixin Cristo xechon.
Mexinxin, ¿unda thu'a ra ndachro ra ixin chujni ndadige'en
iruxechon'a na̱? 13 Ko ja̱ ndua'a ixin chujni ndadige'en ruxechon,
yaa ruchro ixin Cristo kai xechon'a. 14 Ko ja̱ Cristo xechon'a, ji'i
ruchro ixin xru'in xree thi juajna ndathjo ra, ko kai xru'in xree ixin
ja'a ra chunthia ra Jesucristo. 15 Ja̱ ndua ni ndadige'en iruxechon'a
na̱, ja'an ná kjan ná chujni ncheeya ixin tenichja ná thi binche'a
Ndo Dio, ixin ja'an ná tjaago ná ixin nduaxin je'e ndo binchexechon
ndo Jesucristo. 16 Ja̱ xechon'a ni ndadige'en, kai Cristo xechon'a are
ndabe'en. 17 Ja̱ Cristo xechon'a are ndabe'en, thi ja'a ra chunthia ra
kai xru'in xree, ko ja'a ra xra tenche'e ra thi jian'a. 18 Ko jamee, kain
chujni bithikaon Cristo ko undabinthege'en na̱ ndabitjaan na̱ ngathe
xru'i. 19 Ja̱ chunthia ná ngain Cristo ixin je'o tsjengijna ná ngata'a
nunthe ji'i, ja'an ná thi chujni icha thinxin'a ke kain chujni nthi'i
ngain nunthe.
20 Aro Jesucristo xechon ko je'e thi sa'o xechon ngayee ni
ndadige'en. 21 Ko ixin nakua xii, kainxin chujni nunthe ji'i bikininxin

na̱ ndase'en na̱. Ko kai ixin nakua xii, kain na̱ jikininxin na̱ ruxechon
na̱. 22 Ko ixin thi jian'a binche'e Adán kain ná bikininxin ná ndase'en
ná, aro ixin thi jian binche'e Cristo nchao ruxechon ná kain ná.
23 Aro nanaa ná ruxechon na̱ inchin jikininxin: Cristo thi sa'o xechon.
Kuthimejan are Cristo tsii inaa, ruxechon chujni dithikaon ngain
je'e. 24 Kuthimejan ndatsjexin nunthe are Cristo tsunxanthe kainxin
juachaxin jii nthi'i ngata'a nunthe ko ngajni, ko Cristo sinchegayee
kain ngain Ndo Dio, Ndudaa ná, 25 ixin Cristo xra tsetu'an tsjexinja
tsunxanthe kain thi ningaku'en. 26 Ko thi tsjexinxin sinchexanthe,
mee thi ndade'en ni. 27 Aro ngain Xruen Ndo Dio ndachro: "Ndo Dio
bajon kain juachaxin ngain Cristo ixin thetu'en kain thi jii", aro mee
ruchro'a ixin Cristo thetu'an ngain Ndo Dio ixin Ndo Dio thi bajon
juachaxin ngain je'e. 28 Ko are Cristo utsetu'an kain, kuthimejan
Cristo, thi Xe'en Ndo Dio, sinchekjan juachaxin ngain Ndo Dio inaa,
ixin je'o Ndo Dio thi tsetu'an kain thi jii.

29 Kanxion chujni digithe na̱ ixin ni ndadige'en, ko ni digithe
xraxaon na̱ ixin jañaa sitjañe'e kain thi jian'a binche'e chujnii na̱, ni
undabe'en, ¿aro ja̱ nduaxin chujni ndadige'en iruxechon'a na̱, unda
xradigithe na̱ ixin chujni undadige'en?

30 ¿Ko unda ruxrajon ná kain ncha'on ngain thi tangi ixin suen
ná na̱? 31 Ixin ja'a ra nu'a ra jian ixin kainxin ncha'on rinao na̱
suen na na̱, ko jian nu'a ra ixin ji'i ndua. Aro ji'i tunna ixin ja'a ra
dithikaon ra Nchaa ná Jesucristo, ko are ja'a ra dithikaon ra, mee
thi chrjuin nchekunu'e ansenna. 32 Ko ke'e bacha ixin ngain rajna
Éfeso kuetuki'an chujni anto chrintho xraa kuxiigo te nga'a jna ja̱
ndua'a chujni ndade'en ruxechon na̱. Ji'i ruchro ixin xru'in xree
ixin kuetuki'an na̱. Ko icha jian sintho'o ná inchin ndachro chujni:
"Sunthe ná ko so'o ná ixin ndue o rejngi undase'en ná."

33 Dithuaxin'a ra sinthaya'a ra na̱, inchin ndachro chujni: "Are
tato ni chujni nche'e thi jian'a, ndakjan ni xraa je'e na̱." 34 Mexinxin
jian xraxaon ra thi sinche'e ra ko inche'a ra thi jian'a, ixin jié
juasuaxin jii ngajin ra ixin xra jii chujni chunxin'a Ndo Dio ngaya'a
ra.

Kexreen ruxechon chujni ndabe'en

35 Aro ja̱ chrujan chujni sanchiangi: "¿Kexreen ruxechon chujni
undadige'en? ¿A xraje'o nthao sechunda na̱?" 36 A ndua thinxin'a
ra mexinxin jañaa danchiangi ra. Anua'a ra ixin are thenga ra naa

tsee, sa'o de'en tsee, kuthimejan dachrje ka. 37 Ko je'a ka thi dinga,
nduaxin je'o naa tse'e triigo o inaa tsee thi dinga. 38 Aro Ndo Dio
chjee tsee mee naa ka inchin je'e ndo rinao ndo, ko jañaa kain tsee
dachrjetaon ka inchin je'e ndo binchekininxin ndo. 39 Kain nthao
xrajeo'a te nthao, nthau'e chujni jee te nthao, nthau'e kuxiigo jee te
nthao ko jañaa kai nthau'e kunthua ko nthau'e kuchee, jee te nthao.
40 Kai nthau'e ángel te ngajni chrjuin te nthao, ko kain nthao jii
ngata'a nunthe kai chrjuin te, aro tuyai'a thi chrjuin te nthao. 41 Ko
ncha'on icha suji nchengasaan, ko kunithjao jee nchengasaan ko
kunutse jee dikon ni ba, ko nanaa kunutse jejee tungiixin ba.
42 Jamee tsu'en kai are ruxechon chujni ndade'en. Ixin je'e na̱
xrabaa na̱ kunixin naa nthao ndarenga, aro je'e na̱ ruxechon na̱
kunixin naa nthao irurenga'a. 43 Are naa chujni ndade'en xrabaa
nthau'e ko ndarenga nthao, aro nthao ruxechon anto chrjuin se'e
ixin irurenga'a. Ko nthao chunda ná jai ko ruxrabaa suji'a nthao, aro
thi nthao ruxechon suji se'e nthao. 44 Are ndade'en ni, xrabaa je'o
nthau'e ni, ko are ruxechon ni, sayée ni inaa nthao rurenga'a. Ko jii
nthao chunda ná jai, ko jii nthao rurenga'a.
45 Ndachro ngain Xruen Ndo Dio: “Adán kjui thi xii sa'o
binchegechon Ndo Dio”, aro Cristo inchin Adán ixin Cristo chunda
espíritu thi sinthagechon ná ko xru'in ncha'on se'en ná. 46 Ko sa'o
be'e nthao ndathjexin. Kuthimejan juii nthao xru'in ncha'on se'en.
47 Thi xii sa'o be'e, kunchjianxin jinche ko be'e xa ngain nunthe. Ko
Jesucristo, thi yuxin xii, juixin ngajni. 48 Kain ná xro te ná ngata'a
nunthe chunda ná nthao inchin nthao bechunda Adán ixin je'e
kunchjianxin jinche. Ko ni jii ngajni chunda na̱ naa nthao inchin
Cristo thi juixin ngajni. 49 Ko jai ja'an ná chunda ná naa nthao inchin
nthau'e Adán, aro tsii ncha'on ja'an ná ruchunda ná naa nthao
inchin nthau'e Jesucristo, thi juixin ngajni.
50 Ja'an rindathjo ra ixin nthao chunda ná jai chro'a se'e nthao
nthi̱'a̱ thi thetu'an Ndo Dio, ixin thi nthao ndarenga chro'a se'e
nthao ngain nthao xru'in ncha'on rurenga. 51 Aro rina'o tsunu'a ra
naa thi jima ko xra nua'a ra: Kainxin'a ná se'en ná, aro kain ná sayée
ná inaa nthao xru'in ncha'on se'en. 52 Ko ji'i anto daka tsu'en xraa
are dijee ko xiree jmakon ni, ko are tsjexin saxruen trompeta, kain
chujni undabe'en ruxechon na̱ kunixin inaa nthao ke ixru'in ncha'on
rurenga. Ko xro xra sunthechon ná kai sayebe'o ná inaa nthao narua.
53 Ixin nthao chunda ná jai ndade'en nthao ko ndarenga nthao,

mexinxin rugunda situxin nthao ixin inaa nthao sen'a ko xru'in
ncha'on tsjexin. 54 Ko are nthao ndade'en situxin nthao ixin inaa
nthao xru'in ncha'on se'en, siku'en thi ndachro ngain Xruen Ndo Dio:
"Thi ndade'en ni ixru'in juachaxin ruchunda ko ndaruxanthe."
55 "Ja'a thi de'en ni, ¿kja juachaxin chunda ja'a?
¿Kja juachaxian chunda ixin du'en nthao?"
56 Ko thi jian'a nche'e ni, mee thi chjee juachaxin thi de'en ni, ko
ley bayée Moisés, mee thi chjee juachaxin thi jian'a nche'e ni. 57 Aro
thexruxi'in ná Ndo Dio ixin je'e ndo chjaa ná ndo juachaxin sacha
ná ngain thi de'en ni, ixin Jesucristo ubacha.
58 Mexinxin ja'a ra xro dithikaon ra dachrjende'a ra ko nche'e ra
xra kuetu'an Jesucristo, ko ja'a ra unu'a ra ixin xra tenche'e ra ixin
Nchaa ná, je'a naa xra xru'in xree.

Batsetau'en choo ná tumi

16 1 Jai ja'an rina'o rundathjo ra ixin thi tumi satsetau'en
choo ra ixin tsjengijnanxin ra chujni dithikaon Jesucristo.
Nche'e ra kai inchin ndathjan runche'e chujni jii ngain kainxin
ni'ngo te ngain nunthe'e Galacia. 2 Mexinxin kain ncha'on domingo
dantsjenda ra nchin tumi thi dacha ra ko thenchji'an ra tumi, ko
jañaa isatsetauen'a choo ra tumi are ja'an saso. 3 Ko are saso, ja'an
rurua'an ngain rajna Jerusalén chujni ja'a ra kuinchie'e ra, ko
ruchja'a na̱ naa xroon thi rundachro ixin ja'a ra kuinchie'e ra na̱ ixin
sikao na̱ tumi kjuejutau'en choo ra ixin chujni Jerusalén. 4 Ja̱ nchao
tsji ja'an, kai tsji ngain na̱.

Thi xraxaon sinche'e Pablo

5 Ja'an satho nunthe'e Macedonia, kuthimejan saso nthi̱'a̱ rajna
Corinto. 6 Ko nchingo tasithuna ngajin ra kanxion ncha'on o nguixin
kunithjaue kin, ko jañaa tsjengijna ni ra ixin nchao satsji inaa
nunthe. 7 Ja'an rinao'a sathutaunxion ko nchion sikon ni ra, ja'an
rina'o sari'i see ngajin ra, ja̱ Ndo Dio ruchjana juachaxin. 8 Aro ja'an
xrasari'i nthi'i ngain rajna Éfeso tsija ncha'on kiai Pentecostés, 9 ixin
nthi'i jii tsjé chujni tedithuexin na̱ tsjagua na̱ juajnee Ndo Dio ko
jian xra sintha'a, maski jii tsjé chujni anto ningakunna.
10 Ja̱ siji Timoteo ngajin ra, nche'e ra ixin chrjuin tsunu'e ngajin
ra ixin je'e nche'e xree Ndo Dio inchin ja'an. 11 Ko tjanua'a ra are

siji ngajin ra, icha jian thjengijna ra ixin nchao tsii sitsjena ixin ni
choo ná ko ja'an techuan ná tsii.
12 Ko ja'an anto binthatsaan ñao Apolos ixin rugitsja'a ra je'e
kunixin ikanxion ni choo ná, ko je'e chro'a biji jai. Aro je'e rutsje'e
kesa nchao ko usiji sitsja'a ra.

Pablo juexin kjin xroon ji'i ko rua'an juajna

13 Tsje'e ra jian ko dachrjende'a ra thi chunthia ra ngain Ndo Dio.
Ko nche'e ra xraa naa xii suji ko xru'in xragu'en ra. 14 Ko kain thi
sinche'e ra, sachrjexin ngain ansean ra.
15 Kain ra, xro dithikaon ra Jesucristo, unu'a ra ixin Estéfanas
kunixin ni ndu'a, ni te'i ni sa'o bithikaon thi jian juajnee Jesucristo
ngain rajna te nunthe'e Acaya. Ko je'e na ngain anseen na bachrjexin
ixin tsjengijna na kain chujni dithikaon Jesucristo. 16 Nthatsa'an
ñao ra nche'e ra thi tsetu'an ra Estéfanas, ko kai dithikaon ra kain
chujni nche'e xree Ndo Dio inchin je'e. 17 Ja'an cha'na ixin bikon
juii Estéfanas, Fortunato ko Acaico ixin je'e na chjana na thi ja'a
ra chro'a chjana ra are binthe'a ra nthi'i. 18 Je'e na binchesuji na
ansenna inchin binche'e na ngajin ra kai. Ja'an rina'o ixin kain
chujni nche'e xra ji'i, chunde'e ra na juasaaya.
19 Kain ni dithikaon Jesucristo jii ngain nunthe'e Asia rua'an ra na
juajna. Ko Aquila, Priscila ko kain chujni dithikaon ko xrathe ngain
nchiandu'a na, kai rua'an ra na juajna. 20 Ko kain chujni dithikaon
Jesucristo nthi'i rua'an ra na juajna. Ko kain ra ndakua chje'e choo
ra juajna inchin kukuan ná.
21 Ja'an, Pablo na rua'an ra juajna ji'i, thi kjinxin na kunixin rana.
22 Ja chrujan chujni thjue'a Jesucristo, chujni mee tsu'en na thi
jian'a. ¡Nchana ná xrakui!
23 Ko Nchaa ná Jesucristo sinthanchaon ra kainxin ncha'on. 24 Thi
thjua'a ra ixin Jesucristo se'e ngajin ra. Jañaa tsu'en.

Xroon yuxin dikjin Pablo ngain chujni dithikaon Jesucristo jii ngain rajna Corinto

Pablo chjee juajna chujni Corinto

1 [1] Ja'an Pablo na, thi kuinchie'e Ndo Dio ixin juinchekininxin
na tsji'an juajnee Jesucristo. Ja'an kunixin xan choo ná Timoteo
techja'a ra juajna, ja'a ra xro dithikaon ra Ndo Dio ngain rajna
Corinto, ko kai ja'a ra xro te ra nguixin nunthe Acaya. [2] Ko Ndo Dio,
Ndudaa ná, kunixin Nchaa ná Jesucristo sinthanchaon ra ko ruchjaa
ra thi chrjuin tsunu'e ansean ra.

Thi tangi ku'en Pablo

[3] Nthusaye'e ná Ndo Dio, Ndudee Nchaa ná Jesucristo, ixin je'e
ndo thiakunuaa ná ndo ko chjaa ná ndo thi chrjuin nchekunu'e
ansean ná kain ncha'on. [4] Ko nchekunu'e ndo chrjuin ansean ná are
tangi tedathu'e ná ixin kai ja'an ná nchao tsjengijna ná chujni tangi
tedathu'e, jañaa inchin kjuengijna ná ndo ja'an ná. [5] Ko ja'an ná tsjé
thi tangi tedathu'e ná, xraa ku'en Cristo, aro kai ixin Cristo ja'an ná
dayée ná thi chrjuin tunu'e ansean ná. [6] Mexinxin ja'an ná tangi
tunna ná ixin ja'a ra chrjuin tsunu'e ansean ra ko rukjan ra inaa
chujni narua. Ko ja'an ná Ndo Dio thjengijna ná ndo ixin nchao
tsjengijna ra ja'a ra kai. Ko jamee tsixi'an ra sathu'e ra thi anto tangi
tsu'an ra inchin tangi tetunna ná ja'an ná. [7] Ko ja'an ná nuna ná jian
ixin thinthue'a ra thi chunthia ra maski tangi tedathu'e ra xraa ja'an
ná. Kai nuna ná ixin Ndo Dio chrjuin sinchekunu'e ndo ansean ra,
jañaa inchin chrjuin nchekunu'e ndo ansenna ná.

[8] Rina'o ná ixin ja'a ra tsunu'a ra thi anto tangi bathua ná
ngain nunthe'e Asia. Anto suji ko tangi bathua ná ko uchiaon
irukixina'a ná. Ko ja'an ná xraxa'on ná ixin nthi'a ndarugenxin ná.
[9] Ko kununna ná xraa chujni banchekininxin na suen na. Aro ji'i
kunna ná ixin jañaa kuangi ná chunthia ná je'o ngain Ndo Dio, thi
nchexechon chujni, ko jeo'a ruchunthia ná ngajion ná. [10] Ko Ndo
Dio kuanchrjanda'a ndo chujni ixin ruguen ná na, ko ngain je'e ndo

chunthia ná ixin je'e ndo xra senda ná ndo ko xra tsajanda'a ná ndo
se'en ná. 11 Ko ja'a ra tsjengijna ni ra ixin sinchetse'en ra ñao Ndo
Dio ixin ja'an ná. Ko ja̱ tsjé chujni sinchetse'en na̱ ñao ndo ixin ja'an
ná, kai tsjé na̱ tsexruxi'in na̱ ndo ixin thi jian nche'e ndo ngajin ná.

Unda kjui'a Pablo ngain rajna Corinto

12 Ko jii naa thi chrjuin nchekunu'e ansenna ná ixin ngathe
ansenna ná tununa ná ixin jian tentha'a ná ngajin ra ko ngain kain
chujni. Ko Ndo Dio kjuengijna ná bintha'a ná ji'i, ko je'a ixin ja'an
ná anto nuna ná. 13 Kain xroon ja'an ná rua'an ra, jitaxin je'o thi ja'a
ra nchao tsinxin ra, ko rina'o ná ixin tsinxin ra jian kain. 14 Ko jai
ukuinxin ra nchin ixin are ncha'on rukjan Nchaa ná Jesús, chrjuin
tsunu'a ra ixin ja'an ná, ko ja'an ná chrjuin tsununa ná ixin ja'a ra.
15 Ko ixin thi chunthia ji'i, ja'an xraxa'on sa'o rugaso ngajin
ra ko chrjuin rukunu'a ra ixin ja'an rugasutsja'a ra yoo nthi'a.
16 Ja'an xraxa'on rugathutaunxon ixin rugasutsja'a ra are sarukji
ngain nunthe'e Macedonia, kuthimejan are rukjanxin na Macedonia
rugasutsja'a ra inaa. Ko jamee ja'a ra nchao rukjengijna ni ra ixin thi
rugundana are rukji ngain nunthe'e Judea. 17 ¿A xraxaon ra ixin
ja'an ndakua'a xraxa'on ixin rugasutsja'a ra? O, ¿xraxaon ra ixin
ja'an inchin chujni ndachro nchin “jaan” ko nchin “na'i”? 18 Ndo Dio
nu'e ndo jian ixin ja'an ná je'a inchin chujni ndachro nchin “jaan” ko
nchin “na'i”. 19 Ko Jesucristo, thi Xe'en Ndo Dio, Silvano, Timoteo
ko ja'an tjaago ná ngaya'a ra, je'e xru'in ncha'on ndachro nchin
“jaan”, ko nchin “na'i”, ko je'e banche'e kain thi bandachro. 20 Ko
ngain Jesucristo tu'en kain thi ndachro Ndo Dio ixin runche'e ndo.
Mexinxin are nthusaye'e ná Ndo Dio, ndachro ná “Jañaa tsu'en”
kunixin juachaxiin je'e. 21 Ko Ndo Dio nthasuji ná kain ná ixin te ná
ngain Cristo, ko Ndo Dio kuinchiaa ná ixin sintho'o ná xree ndo.
22 Ko je'e ndo bake'e ndo xru'e ko xru'e ji'i thi Espíritu Santo bayée
ná ngain ansean ná ko ji'i ruchro ixin ruchjaa ná ndo thi ndachro
ndo.
23 Aro xradaso'a Corinto ixin rinao'a tsuyauthe choo ná ixin
chunda juasaaya ngajin ra, ko Ndo Dio nu'e ndo jian thi ja'an
rixraxa'on ko je'e ndo nchao santsjena thi richunxin ja̱ ndua'a thi
ja'an rindathjo ra. 24 Ja'an ná rinao'a ná tsetu'an ra thi ja'a ra
sithikaon ra ixin ja'a ra idachrjende'a ra thi ja'a ra chunthia ra, thi
ja'an ná rina'o ná ixin ja'a ra icha rucha'a ra.

2 [1] Mexinxin ja'an ibasutsja'a ra, ja̱ je'o juachjaon ruchja'a ra. [2] Ixin
ja̱ ruchja'a ra juachjaon ¿Kensen sinche'e ixin rucha'na ja'an?
Xru'in inaa chujni, je'o ja'a ra chananxin. [3] Mexinxin ja'an kji̱'an
ra ixin binao'a rugaso ixin je'o rugarichi'in ixin chujni chananxin,
ko ja'an chunthia jian ixin thi cha'a ra ja'a ra, kai ja'an chananxin.
[4] Are ja'an kji̱'an ra, ko anto juachjaon barichunda ko tsjanga. Aro
kji̱n'a ra ixin sinthechi'in ra, je'o ixin tsunu'a ra ixin anto thjua'a ra.

Pablo nchetjañe'e chujni banchegetan tangi

[5] Ja'an rinao'a sinthangi thi ku'en ji'i aro ja̱ chrujan chujni
binche'e jian'a ko jidajon juachjaon, chujni mee jeo'a ja'an jichjana
juachjaon, kai ja'a ra jichjaa ra juachjaon. [6] Aro jie̱ binche'e ra
ngain chujni mee kunixin je'o yaa, inche'a ra icha jie̱ ngain. [7] Jai
icha nchao nchetjañe'e ra chujni mee, ko dantsje'e ra juachjaon
ngain anseen ixin ja̱ na'i, je'e itsixin'a ixin juachjaon. [8] Mexinxin
ja'an rinthatsa'an ñao ra ixin tjagu'e ra ixin, jaan, ndua thjue'e
ra. [9] Ko icha sa'o kji̱'an ra ixin sikunxin a ndua rugithikaon ra
kain thi ndathjo ra. [10] Ko chujni ja'a ra sinchetjañe'e ra, kai ja'an
sinthatjañaa. Ko ja'an binthatjañaa ngathexin kon Jesucristo ixin
ja'a ra kai binchetjañe'e ra, [11] ixin jañaa nchiijin tsixin'a sinthayaa
ná, ixin ja'an ná chunxin ná jian thi je'e rinao sinche'e.

Pablo chrjuin'a bakunu'e ngain rajna Troas

[12] Are ja'an baso rajna Troas ixin bandathjan chujni juajnee
Jesucristo, kuexruxian Nchaa ná ixin chjana anto jié juachaxin ixin
ndathjan chujni juajnee je'e. [13] Aro ja'an chrjuin'a bakunu'e ngain
ansenna ixin bithja'a xan chian Tito. Mexinxin je'o chja'a na̱ juajna
ko sakjui ngain nunthe Macedonia.

Pablo kuexruxi'in Ndo Dio

[14] Aro ja'an kuexruxian ngain Ndo Dio ixin kain ncha'on je'e
thjengijna ná dacha ná kunixin juachaxiin Jesucristo ko ixin ja'an
ná, Ndo Dio tjaago juajnee xraa naa thi anto chrjuin xrajni nguii thi
thji ná. [15] Ixin ja'an ná inchin tsjuka tjaaga Cristo ixin Ndo Dio, ko
tuxrajni'i chujni kjan inaa chujni narua ko ngain ni ndaditjaan. [16] Ko
ixin chujni ndaditjaan, thi xrajni ji'i xraa naa thi duen chujni, ko ixin
chujni kjan inaa chujni narua, thi xrajni ji'i xraa naa thi nchegechon
ni. Ko, ¿kexe'e chujni nchao sinche'e xra ji'i? [17] Ja'an ná je'a chujni

tjaago ná juajnee Ndo Dio ixin dachaxin ná tumi. Ja'an ná nichja ná thi ndua inchin chujni rua'an Ndo Dio, ko ngathexin kon ndo nichja ná thi ndua inchin chujni nche'e xree Jesucristo.

Thi tjaago juajna narua kjuathexin Ndo Dio

3 [1] Ko are tenichja ná ji'i, ¿atuenao ra ixin tenichja ná jian ixin ja'an ná? ¿O rugundana ná tsjagu'a ra o sanchia'a ra xroon runichja jian ixin ja'an ná inchin nche'e ikainxion na̱? [2] Na'i ixin ja'a ra inchin thi xroon, thi runichja jian ixin ja'an ná, thi xroon jitaxin ngain ansenna ná, xron ruchunxin ko tsjao kain chujni. [3] Ko jian dikon ni ixin ja'a ra inchin naa xroon kji̱n Cristo, ko ja'an ná inchin thi dajon xron, ko je'a ndajni kji̱nxin ná, ja'a ra kunchjianxin ra kunixin Espiritue Ndo Dio, thi jichon. Ko ja'a ra je'a inchin naa xro kji̱nta'a na̱, ixin juajnee Jesucristo betaxin ngain ansean ra.

[4] Ko ja'an ná chunthia ná ngain Ndo Dio ixin Jesucristo, [5] ko je'a ixin ja'an ná anto rukununa ná ko runtha'a ná kexe'o xra, ixin kain thi nuna ná thixin ngain Ndo Dio. [6] Je'e jian kjuagu'na ná ixin kjuaago ná thi narua kjuathexin ngain Ndo Dio, ko kjuaguna'a ná naa thi dikji̱n chujni, kjuagu'na ná ixin thi binche'e Espíritu Santo. Ixin ley ndaduen ni, aro Espíritu nchegechon ni.

[7] Are xrajon ley betaxin nganito xro, ko are Moisés bayée ley thi nabuenxon chujni, juii naa chiixro suji ngakon Moisés ko chujni Israel chro'a bikon na̱ ngakon ixin anto jitungiixin. Aro chiixro mee ndarukjexin, [8] ¡aro icha chrjuin thi juajnee Jesucristo thia'o Espíritu Santo! [9] Ja̱ ley thi ndaduen ni, anto chrjuin kjui, icha chrjuin juajnee Ndo Dio thi ndathjo ná ixin ixru'in teka ná. [10] Ko thi ley anto chrjuin kjui, jai chro'a tsuya'i ngain thi icha chrjuin juii jai. [11] Ja̱ thi ndathjexin anto chrjuin kjui, icha chrjuin se'e thi thjexi'an.

[12] Ja'an ná jian chunthia ná ngain thi techu'en ná ji'i, mexinxin xraon'a ná nichja ná juajna ji'i. [13] Ko ja'an ná rinao'a ntha'a ná inchin Moisés ixin je'e bakjamataon ngakon kunixin naa manta ixin ni Israel rugikon'a na̱ kexreen rugitjaan chiixro, thi chiixro se'a rukunchrje'en. [14] Aro xrachro'a kuinxin na̱, ko ncha'on te ná jai, je'e na̱ chro'a thinxin na̱ are tjao na̱ ley, ixin xraje'o manta mee tajanda'a na̱ thinxin na̱ ixin xra dachrje'a na̱ manta ixin je'o Jesucristo sinthjian manta. [15] Ko jai are xra tjao na̱ ley Moisés, je'e na̱ thinxin'a na̱ ixin xra jii manta ngain anseen na̱. [16] Ko are naa chujni dithikaon ngain Nchaa ná, ndadachrje'e na̱ manta. [17] Ixin Nchaa ná

ko Espíritu Santo, xraje'o. Ko thi jii Espiritue Nchaa ná, nthi̱'a̱ jii
juachaxin tsinxin ná ixin Ndo Dio. 18 Mexinxin kain ná ixru'in manta
jijanthe ngakon ná, ko ja'an ná inchin naa chia dakima dikunxin ni
thi chrjuin ixin Jesucristo. Ko ncha'on ko ncha'on jinthakjan ná xraa
je'e ixin thi nche'e Espíritu Santo ngajin ná.

4 1 Mexinxin tunchrjen'a ná ixin Ndo Dio kuiakunuaa ná ndo ko
chjaa ná ndo juachaxin ntho'o ná xra ji'i. 2 Ja'an ná kuinthua ná
thi anto suaxin ko jimao nche'e ni, nthaya'a ná chujni ko dasingixin'a
ná juajnee Ndo Dio, je'o ndachrjan ná thi ndua, ko jañaa tjaguxin ná
ixin jian ntha'a ná ngathexin kon Ndo Dio ko ngathexin kon kain
chujni. 3 Ja̱ thi juajnee Ndo Dio ja'an ná tjaago ná, xraa jijanthe naa
manta, je'o jijanthe ixin chujni jiditjaan 4 ixin nchiijin, thi thetu'an
ngain nunthe ji'i kuanchrjanda'a kuinxin chujni dithikaon'a te'i,
mexinxin dikon'a na̱ thi chrjuin nchengasaan juajnee Jesucristo, thi
kai Ndo Dio. 5 Ko ja'an ná tjago'a ná thi ja'on ná nuna ná, ja'an ná
tjaago ná ixin Jesucristo Nchaa ná, ko ja'an ná inchin ni nchexraa ra
ixin thjuaa ná Jesucristo. 6 Are Ndo Dio binchechjian ndo nunthe,
kuetu'an ndo ixin rukununxin xru'i ngain thi naxin xe'e. Kai xraje'o
Ndo Dio mee thi binchengasaan ngain ansean ná, ko xru'i mee
satsuanxin ná thi anto chrjuin ixin Ndo Dio, ko kai thi anto chrjuin
mee dikon ni ngain Jesucristo.

Thi ntho'o ná ixin chunthia ná Jesucristo

7 Ko thi renthe chunda ná ji'i, jii ngajin ná, xraa thi dechjian
ngain naa chi. Ko jañaa sikunxin ni ixin juachaxin ji'i thixin ngain
Ndo Dio ko je'a ngajin ná. 8 Mexinxin maski tangi dathu'e ná, aro
xru'in ncha'on dunthechiin ná ixin Ndo Dio thjengijna ná. Ko maski
tsjé rugundana ná, aro ta'a ná juachjaon ixin xru'in chunda ná,
9 maski chujni chungina ná na̱, aro jaon'a ná te ná, bintjana ná na̱,
aro guen'a ná na̱. 10 Ko kain thi thji ná, chujni dikon na̱ ixin tangi
dathua ná xraa bathu'e Jesús, ko jañaa ruxraguxin ngajin ná inchin
bechon Jesús. 11 Ko ja'an ná, xro techon ná, kain ncha'on chujni
rinao na̱ suen ná na̱ ixin tjaago ná juajnee Jesucristo, ko jañaa
ruxraguxin inchin bechon Jesús ngain nthau'na ná thi ndade'en.
12 Ko thi ndade'en ni rinao suen ná, ko ngajin ra diji thi techon ni.

13 Ngain Xruen Ndo Dio ndachro: “Ja'an chunthia, mexinxin
nichja.” Ko jañaa kai ja'an ná chunthia ná, mexinxin nichja ná. 14 Ko
nuna ná ixin Ndo Dio binchexechon Nchaa ná Jesús, ko kai ja'an

ná sinthaxechon ná ngain Jesús. Ko ja'a ra ko ja'an ná, tsji'o ná
Jesucristo ngathexin kon Ndo Dio. 15 Ko kain thi tangi tunna ná ji'i,
thixinna ná ixin thjua'a ra. Ixin icha tsjé chujni sayée thi chjaa ná
Ndo Dio, ko jañaa kai tsjé chujni tsexruxi'in Ndo Dio ko sinchesaye'e
na̱ ndo.
16 Mexinxin ja'an ná tunchrjen'a ná, maski ja'an ná ndatethjexin
ná, aro espirituna ná icha tusuji ncha'on ko ncha'on. 17 Ko kain
thi tangi tu'en ni nthi'i ngata'a nunthe, se'a tunchrje'en, aro ji'i
thjengijna ná ko chjaa ná thi anto chrjuin ko xru'in ncha'on tsjexin.
18 Ko ja'an ná tetsje'a ná thi nchao dikon ni, ja'an ná rutsje'e ná thi
chro'a dikon ni, ixin kain thi nchao dikon ni, mee tuin ndathjexin,
aro kain thi chro'a dikon ni, mee xru'in ncha'on tsjexin.
5 1 Ja'an ná nua ná ixin are ndase'en ná, nthau'a ná ndaruxanthe
xraa naa nchia tunchrjen'a see. Aro Ndo Dio ruchjaa ná naa
nchia, aro dikunchjian'a nchia ixin raa chujni, ko nchia ji'i xru'in
ncha'on tsjexin nthi̱'a̱ ngajni. 2 Ko ixin nchia ji'i daaba ná ko xraa
ruginaunka na̱ ruginthexi'in ná ngain nchia jii nthi̱'a̱ ngajni, 3 ixin
are sayée ná nchia mee, isunthe'a xraa chujni xru'in luntho jingaa.
4 Ko ixin xratechon ná ngain nthau'a ná, thi nchiandui ná. Ko
xradaaba ná ko ta ná juachjaon, ko je'a ixin rujina'o ná ruginthe ná
xraa chujni xru'in luntho jingaa, icha jian rina'o ná nchia narua, ko
jañaa thi ndade'en ni sinchetjaan ngain thi sunthechon ná kainxin
ncha'on. 5 Ko Ndo Dio binthachjian ná ixin jañaa sathue'e ná. Ko
je'e ndo uchjaa ná ndo Espíritu Santo, ko ji'i ruchro ixin uchjaa ná
ndo thu'a thi sayée ná.
6 Mexinxin ja'an ná kain ncha'on chunthia ná. Ko nua ná ixin
are xra te ná ngain nthau'a ná, ja'an ná xra te'a ná ngain Nchaa
ná. 7 Ko maski dukon'a ná, chunthia ná ngain je'e. 8 Ko chunthia ná
ko icha rujina'o ná rugachrjexin ná ngain nthao ji'i ko ruginthe ná
ngain Nchaa ná. 9 Mexinxin rina'o ná sintha'a ná thi nchexruxi'in
Jesucristo, ja̱ xratechon ná o ndase'en ná. 10 Ixin kainxin ná sunthe
ná ngathexin kon Jesucristo, nthi̱'a̱ thi sinthaa ná ji̱e̱, ko jañaa nanaa
ná sayée ná thi jikininxin bintho'o ná, are bunthe ná ngain nthau'a
ná.

Thi juajna nchekjan chujni ngain Ndo Dio

11 Ko ixin unua ná, ixin Nchaa ná ruchunde'e ná juasaaya,
mexinxin nthukinxin ná chujni ixin sithikaon ná ngain je'e. Ko Ndo

Dio chunxin ná ndo jian, ko kaxon chuan ná ixin ja'a ra chunxin
ni ra. [12] Ja'an ná nichja'a ná jian ixin ja'on ná, thi ja'an ná rina'o
ná ixin ja'a ra rucha'a ra ixin ja'an ná. Ko jañaa ruchunda ra thi
rundache ra chujni ta'in ñao je'o ngain nthau'e ko je'a ngain anseen.
[13] Ja̱ ndadixenga ná ixin ntha'a xree Ndo Dio, ko ja̱ dixinga'a ná,
mee ixin ja'a ra. [14] Ko thi thjuaa ná Jesucristo thetuan ná. Ko ja'an
ná nua ná ixin je'e be'en ixin kainxin chujni, kuthimejan kain
ná be'en ná. [15] Ko Cristo be'en ixin kain ná, ko chujni bithikaon
Jesucristo isinche'a ná thi je'e na̱ rinao na̱, icha jian sinthechon na̱
ixin thi be'en ko xechon ixin je'e na̱. [16] Ja'an ná isunthurenthe'a ná
chujni inchin ja'an ná ruxraxaon ná. Ko are sa'o jañaa banthurenthe
ná Jesucristo, ja'an ná isuntho'a ná jañaa. [17] Ko ja̱ chrujan chujni
bithikaon Jesucristo, chujni mee kjan inaa chujni narua, ixin kain
thi banche'e na̱ are sa'o ubatho, ko jai kainxin kjan narua.

[18] Kain ji'i thixin ngain Ndo Dio, ko ixin Cristo kjanxin ná ngain
je'e ndo, ko chjaa ná ndo xra ixin sinthukjan ná chujni ngain je'e
ndo. [19] Ji'i ruchro ixin Ndo Dio nchekjan ndo chujni te ngata'a
nunthe ngain ndo ixin Jesucristo. Ko je'e ndo itsje'a ndo kain thi
jian'a binche'e na̱. Ko ja'an ná kuetunna ná tsjaago ná juajna
sinchekjan chujni ngain Ndo Dio. [20] Ko Jesucristo kuetunna ná
bikian ná juajnee ngajin ra. Ko Ndo Dio banchegunda ná ndo ko
xraa je'e ndo jinichja'a ra ndo ixin ja'an ná. Mexinxin kunixin
juachaxiin Jesucristo, nthatsa'an ñao ra dithuaxin ra kjan ra ngain
Ndo Dio. [21] Jesucristo xru'in thi jian'a binche'e, aro ixin ja'an ná
Ndo Dio binchekjan Jesucristo xraa naa chujni nche'e jian'a, ko ixin
duthikaon ná ngain je'e kjan ná inchin chujni xru'in jian'a binche'e
ngathexin kon ndo.

6 [1] Ja'an ná xro ntha'a ná xree Ndo Dio, nthatsa'an ñao ra
ncherenthe ra ko thinthue'a ra thi jian chjaa ra ndo. [2] Ixin ngain
Xruen Ndo Dio ndachro:

Ngain ncha'on icha bunda'a ra, ja'an kuian thi ndachjejin ni ra,
ko ncha'on jikininxin kjuengijna ra, kjan ra inaa chujni narua.

Ko jai mee ncha'on jian ixin ja'a ra, ko nchao rukjan ra inaa chujni
narua.

[3] Ja'an ná rinao'a ná ixin chujni runichja na̱ ixin ndakua'a
tentha'a ná xrana ná. Mexinxin ja'an ná jian ntha'a ná xra. [4] Ko icha
jian tjaago ná ixin ja'an ná ndua ni nchexree Ndo Dio. Ko thixinna
ná kain thi tangi detan ná are xru'in chunda ná, are icha chujni

chrjuin'a nche'e na̱ ngajin ná, are chunda ná juachjaon, 5 are dintja
ná na̱, are thiaxinna ná na̱ ngain ndu'a xiiso, are tuyauthe ná na̱
ngayee chujni, are ntha'a ná xra, are dinthechrin'a ná, are jine'a ná.
6 Ko jian te ná ngathexin kon Ndo Dio, ko ixin jian nuna ná thi ndua,
ko thixin na ná kain, ko thjengijna ná chujni ixin Espíritu Santo jii
ngajin ná, ko kain thi ntha'a ná dachrjexin ngain ansenna ná. 7 Ko
ixin nichja ná thi juajna ndua, ko ixin juachaxiin Ndo Dio, ko ixin
juachaxiin juajnee Ndo Dio, yaa nthaxin ná xra ko thjengijna ná,
ixin nichja ná thi ndua. 8 Ko te ncha'on chujni nchesayaa ná na̱, aro
te ncha'on chrjuin'a nichja na̱ ixin ja'an ná. Ko chujni nche'e na̱
ngajin ná inchin nche'e na̱ ngain chujni nichja thi ndua'a, maski
ja'an ná nichja ná thi ndua. 9 Nchena ná na̱ xraa chujni chunxin'a
na̱, maski chunxin ná na̱ jian. Kain ncha'on tangi dathua ná ko xraa
undase'en ná, aro xra techon ná, tangi nchegatho ná na̱, aro duen'a
ná na̱. 10 Ko xraa tatechi'in ná, aro ja'an ná cha'na ná, ko maski
xru'in tumi chunda ná, aro tsjé chujni chja'a ná thi chunda ná, ko
xraa xru'in chunda ná, aro chunda ná kain thi rugundana ná.
11 Ja'a ra xro ni'ngo Corinto, ndathjo ra kain thi ja'an ná tununa
ná ixin ja'an ná anto thjua'a ra kunixin ansenna ná. 12 Ja'an ná
anto thjua'a ra, aro ja'a ra thjue'a na ni ra xraa ja'an ná. 13 Ja'an
rinthatsa'an ñao ra inchin naa nduda'a nchetse'en ñao xe'en ndo,
ixin ruthjue'na na ni ra kunixin ansean ra inchin ja'an thjua'a ra.

Ja'an ná ningue Ndo Dio ndo jichon

14 Tato'a ra chujni dithikaon'a Jesucristo. Ixin, ¿a jian dakao
choo chujni nche'e jian ko chujni nche'e jian'a? O, ¿anchao se'e thi
dingasaan ngain thi naxin xe'e? 15 Ko nchiijin chro'a sinche'e thi
rinao Cristo, ko Cristo chro'a sinche'e thi rinao nchiijin. Ko kai naa
chujni dithikaon Cristo chro'a sinche'e thi rinao chujni dithikaon'a
Cristo. 16 ¿Ke'e dakauxin choo jian ningue Ndo Dio ko diuchjan
dinchechjian xii? Ixin ja'an ná ningue Ndo Dio, ndo jichon, inchin
ndachro ndo:

Ja'an sari'i ngain anseen na̱ ko thi sakji na̱, nthi̱'a̱ sakji'an na̱;
ja'an rukjan Dioe na̱,
ko je'e na̱ rukjan chujni rajnana.

17 Mexinxin kai ndachro Ndo Dio:

Dachrjeyexin ra ngayee na̱, ko dachrjenda ra;
ko kathe'a ra kain thi thjua'a.

Kuthimejan ja'an sayá'a ra,
18 ko ja'an rukjan naa Nduda'a ixin ja'a ra,
ko ja'a ra rukjan ra xan'na xan xii ko xan nchrii.
Jañaa chro Nchaa ná thi chunda kain juachaxin.

7 1 Kain ji'i thi ndachro Ndo Dio sinche'e ndo ngajin ná. Ko
sintho'a ná thi jian'a, thi nchekjan jian'a nthau'a ná ko espiritua
ná, ko ixin nthusaye'e ná ndo ko suthikaon ná ndo rukjan ná chujni
xru'in jian'a nche'e.

Chee Pablo ixin bithikaon chujni Corinto

2 ¡Thjuena ni ra kunixin ansean ra! ixin ja'an ná xru'in jian'a
bintha'a ná ngajin ra, ko xru'in thi jian'a kjuagu'a ra ko xru'in ra xro
binthaya'a ra. 3 Ja'an rindachrjan'a ji'i ixin ja'a ra jian'a tenche'e
ra ixin ja'an, undathjo ra ixin ja'a ra te ra ngain ansenna kainxin
ncha'on, maski ndase'en ná o xra sunthechon ná, ja'an ná ruthjue'e
choo ná. 4 Ja'an anto chunthia ngajin ra, ko cha'na ngajin ra. Maski
tsjé thi tangi tunna ná, aro ja'an anto cha'na.
5 Are jui'i ná ngain nunthe Macedonia, ja'an ná xru'in ncha'on
banthajuga'a ná. Ko nguii thi kjui ná tsjé thi tangi kunna ná ko tsjé
chujni banchegetan ná tangi ko anto xraon ná. 6 Aro Ndo Dio thi
nchesuji kain chujni tedathu'e tangi, binchesuji ná are juii Tito
ngajin ná. 7 Ko jeo'a ixin Tito juii ngajin ná, kai je'e anto chee ixin
kui'in ixin ja'a ra. Ko je'e kuekinna ná ixin ja'a ra anto techi'in ra ko
rinao ra sikon ni ra, ko are kuian ixin rinao ra sikon ni ra, ja'an icha
cha'na.
8 Ko maski tabinthechi'in ra ixin thi xroon kji̱'an ra, ja'an xru'in
juachjaon kuaa, aro jaan, kuaa juachjaon ixin xroon kji̱'an ra chjaa
ra juachjaon kainxion ncha'on. 9 Jai ja'an cha'na, aro je'a ixin
binthechi'in ra, cha'na ixin thi binthechi'in ra binthakjan ra ngain
Ndo Dio. Ja'a ra binthechi'in ra ixin jañaa binao Ndo Dio, ko ja'an
ná tununa ná ixin xru'in jian'a bintha'a ná ngajin ra. 10 Are Ndo Dio
nche'e ixin ja'an ná dunthechiin ná, ji'i thjengijna ná ixin thinthu'e
ná thi jian'a ntho'o ná ko kjan ná naa chujni narua ko tsa'a ná
juachjaon ixin ji'i. Ko are dunthechiin ná ixin thi tu'en nthi'i ngata'a
nunthe, ji'i ndaduen ná. 11 Ja'a ra kuixi'an ra juachjaon inchin
nchexruxi'in Ndo Dio, ¡ko tsje'e ra kexreen bisingixin ra! Jañaa
bikon ra ixin ja'an xru'in thi jian'a bintha'a, ko kjuengijna ni ra. Kai
guñao ra ko xraon ra ixin a chrujan ruku'en ko kuaa ra juachjaon

ixin ruguan jie̱. Ko ngain kain ji'i, kjuaago ra ixin ja'a ra xru'in teka
ra. 12 Are ja'an kji̱'an ra xroon yaa, ja'an xraxaon'a ixin chujni jian'a
binche'e o chujni ku'en thi jian'a. Ja'an kji̱n na ixin ja'a ra rukunu'a
ra ngathexin kon Ndo Dio ixin anto rinao ni ra ko ta ra juachaon
ixin ja'an ná. 13 Ko ji'i thi anto chrjuin banchekunu'e ansenna ná.

Ko icha cha'na ná are ja'an ná bikon ná Tito anto jichee ixin ja'a ra
dikjengijna ra ixin chrjuin rukunu'e ngain anseen. 14 Ja'an ndathjan
Tito ixin anto ta'in ña'o ixin ja'a ra ko ja'a ra jian kuinthuna ni ra
ngain je'e ko thi ndachrjan, jaan ndua. Ko kai thi ndathjan ná Tito
ixin kua'in ña'o ixin ja'a ra, jaan ndua. 15 Ko Tito icha binao ra are
xraxaon ixin kain ra bagithikaon ra ko ixin ja'a ra bayé'e ra kunixin
jié juasaaya. 16 Ko ja'an cha'na ixin nchao ruchunthia ngajin ra.

Tumi xra tsetau'en ixin tsji'i chujni rugunde'e

8 1 Ja'a ra xro choo ná, jai rina'o rundathjo ra kexreen Ndo Dio
binchenchaon kain chujni dithikaon Jesucristo ngain kain ni'ngo
te ngain nunthe Macedonia. 2 Maski tsjé thi tangi ku'en na̱, aro je'e
na̱ anto chee na̱. Ko maski anto nua na̱, aro je'e na̱ bajon na̱ tsjé
tumi inchin chujni anto chunda. 3 Ja'an rundachrjan ixin, jaan, ndua
bikon bajon na̱ tumi, aro xra bajon na̱ icha tumi, thi xra nchao
bajon na̱. 4 Je'e na̱ anto banchetsena ná na̱ ña'o ná ixin ruchja'a na
ná juachaxin ixin je'e na̱ xra rukjengijna na̱ chujni nua dithikaon
Jesucristo. 5 Ko je'e na̱ xra binche'e na̱ icha ke thi ja'an ná bixraxa'on
ná: Sa'o xrajon na̱ ngaa raa Nchaa ná, kuthimejan bithikaon na̱
thi ndathjan ná na̱. Ko binche'e na̱ thi rinao Ndo Dio. 6 Mexinxin
binthatsaan ná ñao Tito ixin sinchekjexin thi xra je'e kuexi'in ngaya'a
ra ixin satsetau'en tumi dajon ra. 7 Ja'a ra kain nche'e ra jian ixin
ja'a ra jian chunthia ra ngain Ndo Dio, anto jian nichja ra, icha nu'a
ra, anto thjengijna ra icha chujni ko anto thjue na ni ra. Mexinxin
nche'e ra ixin ja'a ra icha dajon ra ixin tsjengijna ra chujni nua.

8 Ja'an rithetuan'a ra ji'i, je'o rina'o ixin ja'a ra ruchunxin ra
kexreen icha ni'ngo dajon tumi ixin thjengijna choo na̱. Ko jañaa
ja'a ra tsjaago ra ixin ndua thjue'e ra icha chujni. 9 Ja'a ra unu'a ra
thi jian binche'e Nchaa ná Jesucristo. Je'e bechunda kain, aro ixin
anto thjua'a ra, je'e kuinthu'e kain ixin ja'a ra nchao ruchunda ra
kain thi thixin ngain Ndo Dio.

10 Ko rundathjo ra thi ja'an xraxa'on ixin thi thjengijna ra ni nua:
Ngain nano batho ja'a ra thi sa'o bajon ra ko kai ja'a ra thi sa'o

xraxaon ra runche'e ra ji'i. [11] Ko nchekjexin ra thi kuexinxin ra
kunixin jian juaxraxaon inchin are kuexi'in ra ko thjengijna ra chujni
kunixin thi ja'a ra nchao sajon ra. [12] Ja̱ chrujan chujni ndua rinao
sajon, Ndo Dio jaan dayee ndo, ko danchia'a ndo thi chunda'a ni.
[13] Aro je'a ixin tsjengijna ra inaa chujni, ko ja'a ra iruchunda'a
ra thi sunda'a ra. [14] Jai ixin tsjé chunda ra, thjengijna ra chujni
dunde'e. Ko are je'e na̱ ruchunda na̱, je'e na̱ tsjengijna ra na̱ kai ko
jañaa ya'i tsjengijna choo ra. [15] Inchin ndachro ngain Xruen Ndo
Dio: "Thi bechunda anto tsjé, xru'in xe'e; ko thi tsjé'a bechunda,
xru'in bitje'en."

Tito kjui Corinto

[16] Thexruxian Ndo Dio ixin bake'e Ndo ngain anseen Tito xraje'o
juaxraxaon inchin juaxraxaon richunda ixin ja'a ra. [17] Are je'e
bithikaon thi ja'an kuetuan, ko ixin je'e anto rinao tsji ngajin ra, ko
jai je'e siji sitsja'a ra, ixin je'e rinao.
[18] Jai siji Tito kunixin inaa xan choo ná thi ja'an ná rurua'an ná.
Ko anto jian nichja na̱ ngain kain ni'ngo ixin je'e xan, ixin je'e xan
tjaago xan thi jian juajnee Ndo Dio. [19] Ko kain ni'ngo kuinchie'e na̱
xan ixin tsji xan ngajin ná are tsji'an ná tumi ngain chujni. Ko ji'i
sintha'a ná ixin tsusaye'e Nchaa ná ko tsjaago ná ixin anto rina'o
ná tsjengijna ná icha chujni. [20] Ko rinao'a ná ixin chujni chrjuin'a
runichja na̱ ixin ja'an ná ixin thi tumi ja'a ra dajon ra. [21] Ko ja'an ná
tentha'a ná thi jian ko jeo'a ngathexin kon Ndo Dio, kai ngathexin
kon chujni.
[22] Ko ngain ni te'i, ja'an ná rurua'an ná inaa xan choo ná, thi
xan bikon ná tsjé nthi'a ixin ndua rinao tsjengijna ná ngain xree
Jesucristo, ko jai icha rinao sinche'e xan xra ixin anto chunthia xan
ngajin ra. [23] Xraxaon ra ixin ja'an ko Tito ntha'a ná xree Jesucristo
ixin thjengijna ra ja'a ra. Ko ixin ni jidikao Tito ikanxion ni'ngo
ru'an na̱ ko ni te'i nchesaye'e na̱ Jesucristo. [24] Ko ixin kain ni'ngo
tjaago ra ixin ndua thjue'e ra na̱, ko ixin, jaan, ndua thi ta'in ña'o ná
ixin ja'a ra.

Tumi xra tse ixin tsjengijnanxin ni chujni dithikaon Jesucristo

9 [1] Irugunda'a rukji̱'an ra ixin thi tumi tsjengijnanxin ra chujni
dithikaon Jesucristo. [2] Ja'an nuna ixin ndua rinao ra tsjengijna
ra chujni te'i. Ja'an anto cha'na are thekian ni Macedonia ixin xro te

ra ngain nunthe Acaya, jaayo bithja nano anto binao ra rukjengijna
ra na̱. Ko are ni Macedonia kui'in na̱ ji'i, ukain na̱ binao runche'e na̱
thi ja'a ra tenche'e ra. 3 Aro ja'an rua'an Tito ko kayui xan choo ná
ixin tsjengijna ra xan, ixin satse ra tumi. Ko jañaa sikon ni ixin ndua
thi ndachrjan ixin ja'a ra. 4 Ixin je'a jian ja̱ chrujan ni Macedonia
sasukian ko sikon na̱ ixin ja'a ra xra xru'in tumi digatse ra. Ko ji'i
naa juasuaxin ixin ja'an ná anto chunthia ná ngajin ra. Ko ja̱ jañaa
tsu'en, ja'a ra icha tsusua'a ra. 5 Mexinxin ja'an ndachrjan ixin icha
jian sa'o rurua'an xan choo ná te'i, ixin tsjengijna ra xan tsjejo ra
tumi, thi ndachro ra rugajon ra. Ko jañaa ja'a ra tsjaago ra ixin anto
cha'a ra dajon ra tumi, ko je'a jinthani'a ra sajon ra tumi.

6 Xraxaon ra ji'i: thi tsjé'a thenga, kai tsjé'a datsiin, ko thi thenga
tsjé, kai tsjé datsiin. 7 Nanaa ra dajon ra inchin uxraxaon ra ngathe
ansean ra, ko nche'a ra inchin chujni dechiin are dajon o dajon ra
ixin danchia'a ra na̱. Ixin Ndo Dio thjue'e Ndo chujni chee are dajon.
8 Ndo Dio nchao ruchjaa ra ko sinthathu'an ra kain thi jian ko xru'in
sitjan'a ra, ko rucha'a ra ixin sinche'e ra thi jian. 9 Inchin chro ngain
Xruen Ndo:

Ndo Dio anto tsjé bajon ndo ngain chujni nua,
ko thi jian binche'e ndo, kainxin ncha'on se'e.

10 Je'e ndo dajon ndo tsee dinga, ko kai chjaa ná ndo thi junthe ná.
Ko sinchetsjé ndo tsee tsenga ra, ko jañaa nchao tsjengijna ra icha
chujni. 11 Ko ja'a ra tsjé ruchunda ra, ko jañaa nchao tsjé sajon ra
kai. Thi tumi batse ra ko chjana ni ra ixin tsji'an ná ngain ni choo
ná, ko ixin tumi ji'i je'e na̱ anto tsexruxinxin na̱ Ndo Dio. 12 Ixin
thi dajon ra ngain ni choo ná te'i, jeo'a thjengijna ra na̱ ixin thi
rugunde'e na̱, kai ji'i thjengijna na̱ ixin nchesaye'e na̱ Ndo Dio.
13 Thi tethjengijna ra na̱ ji'i tjaguxin ra ixin ndua chunthia ra ko
dithikaon ra thi jian juajnee Jesucristo. Mexinxin je'e na̱ tsexruxi'in
na̱ ko sinchesaye'e na̱ Ndo Dio, ixin nu'a ra dajon ra ngain na̱ ko
ngain kain ni rugunde'e. 14 Ko je'e na̱ sanchie'e na̱ Ndo Dio ixin ja'a
ra, ixin anto thjua'a ra na̱ ixin Ndo Dio anto jian binche'e ndo ngajin
ra ko binthanchaon ra ndo. 15 ¡Thexruxian Ndo Dio ixin thi chjaa ná
ndo, ko chro'a rundachro ná kexreen tsjengexin ná ndo 'na!

Pablo nichja jian ixin xree

10 1 Ja'an Pablo na, ko rinthatsa'an ñao ra chrjuin inchin
Jesucristo jian ngajin ná. Ixin ndachro ra ixin are ri'i ngaya'a

ra ja'an xraon na, ko are kjín ri'i xraa anto chrintho na. [2] Mexinxin
nthatsa'an ñao ra ixin are sasutsja'a ra rinao'a tsuchrintho na ixin
sintha'a thi uxraxa'on ngain chujni nichja ixin ja'an ná ntha'a ná
inchin rinao nthau'na ná. [3] Maski te ná nthi'i ngata'a nunthe aro
ntho'a ná thi jian'a inchin nche'e chujni jii nthi'i ngata'a nunthe.
[4] Thi chjaa ná Ndo Dio tsetuxin ná nthi'i je'a xraa thi tjayaxin chujni
nthi'i ngata'a nunthe. Thi bayée ná jichunda icha jié juachaxiin Ndo
Dio, ko ji'i thi tunxanthe kain juachaxiin espíritu jian'a jii nthi'i
ngata'a nunthe. [5] Ko ja'in tunxanthe ná kain thi jian'a nichja chujni
ixin thi jian juajnee Ndo Dio ko ixin juachaxiin ndo daxingixin na̱ thi
jian'a xraxaon na̱ ko duthikaon na̱ Jesucristo. [6] Ko ja'an ná xraxa'on
ná sintha'a ná jie̱ ngain kexe'o chujni nche'a inchin thetu'en
Jesucristo, ko ji'i tsu'en are kain ra jian sinche'e ra inchin je'e rinao.
[7] Ja'a ra je'o tsje'e ra thi nche'e chujni, ko tsje'a ra thi jii ngain
anseen na̱. Ja̱ chrujan ra ndua dithikaon ra Jesucristo, kai tunu'a ra
ixin ja'an ná kai dithika'on ná Jesucristo. [8] Maski icha tsa'in ña'o
ixin juachaxin chunda ná Jesucristo chjaa ná, ixin jañaa sinthasuji ra
ixin sithikaon ra ngain Jesucristo ko je'a ixin sinthatjajin ra. [9] Ja'an
rinao'a ixin ja'a ra ruxraxaon ra ixin ja'an je'o rina'o sinthaxraon ra
ixin thi kji̱'an ra ngain xroon rua'an ra. [10] Thu'a ra ndachro ra ixin
ja'an anto suji nichja ngain thi xroon kji̱'an ra ko kai ndachro ra
ixin are ri'i ngajin ra nthaxraon'a ra ixin suji'a nichja, mexinxin
ncherenthe'a ni ra. [11] Aro thi chujni ndachro kain ji'i rugunda
tsunu'e na̱ ixin jañaa inchin nichja ná ngain xroon kji̱n ná, jañaa kai
runichja ná are sasutsja'a ra.
[12] Ja'an ná rinao'a ná tsuya'i ná inchin chujni te'i ixin je'e na̱
je'o na̱ turenthe na̱. Aro chujni tuya'i ngain inaa chujni, chujni te'i
xraxaon'a jaa. [13] Ja'an ná chro'a tsa'in ña'o ná, je'o ta'in ña'o ná ngain
thi rua'an ná Ndo Dio ixin bintha'a ná xra, ko je'e chjana ná juachaxin
kjuagu'a ra nthi'i Corinto. [14] Ko ja'an tsain'a ña'o icha, aro ja'an thi
sa'o baso ngajin ra ko kjuagu'a ra thi jian juajnee Jesucristo. [15] Chro'a
tsa'in ña'o ná ixin xra binche'e inaa chujni. Aro chuan ná ixin ja'a
ra icha ruchunthia ra ngain Jesucristo, ko jañaa icha tsjaago ná thi
jian juajnee je'e. [16] Ko jañaa nchao tsji'o ná juajnee Jesucristo ngain
rajna te icha kjín. Ko tsain'a ña'o ná ixin xra jinche'e inaa chujni.
[17] Ko ja̱ chrujan chujni rinao tsa'in ñao, ncho ta'in ñao ixin
dithikaon Nchaa ná. [18] Je'a jian tsusaye'e chujni turenthe je'o, icha
jian tsusaye'e chujni nichja jian ixin Ndo Dio.

Chujni bandachro ixin kuinchie'e Jesucristo aro ndua'a

11 [1] Nthatsa'an ñao ra thixi'an ra thi rundathjo ra, maski dikon
ra xraa ndadixinga na. [2] Ixin thi juachjio tununa ixin ja'a
ra thixin ngain Ndo Dio. Ixin ja'an undachrjan ixin sajon ra ngain
Jesucristo, xraa naa xan nchrii xra xru'in xii digindathe. [3] Aro ja'an
xraon na ixin tsu'an ra xraa ku'en Eva, are kunchee bincheye'e. Ko
jañaa chrujan chujni tsii ngajin ra ko sinthaya'a ra ko ndarutjaña'a
ra ixin chunthia ra ngain Jesucristo. [4] Ixin ja'a ra dithuaxin ra thi'in
ra chujni ndathjo ra ujee ixin Jesucristo ko je'a inchin ja'an ná
kjuagu'a ra. Ko ngain ansean ra daye'e ra ujee espíritu ko je'a
Espíritu Santo thi ja'a ra ubaye'e ra, ko dithikaon ra ujee juajna ko
je'a thi jian juajnee Jesucristo thi undathjo ra. [5] Aro ja'an je'a icha
renthe'a na ke thi chujni rue'e ra ko tunu'e na̱ ixin anto renthe na̱
ixin nthaya'a ra na̱ ixin Jesucristo kuinchie'e na̱. [6] Maski ja'an je'a
jian nichja xraa nichja je'e na̱, aro ja'an jian chunxin juajnee Ndo
Dio. Ko ji'i ukjuagu'a ra ixin thi nichja ná ko thi ntha'a ná.

[7] Nchingo jian'a bintha'a ixin xru'in tumi banchia'a ra are
kjuagu'a ra juajnee Jesucristo. Ko ja'an je'a xraa naa chujni anto
renthe bintha'a ixin ja'a ra rukurenthe ra. [8] Ja'an bayáa tumi bajon
kanxion ni'ngo ixin jañaa nchao bintha'a xra ngajin ra. [9] Are ja'an
bari'i ngajin ra ko chrujan bagundana, ja'an xru'in baganchia'a ra
ixin Macedonia bakixin kanxion chujni bagithikaon Jesucristo, ni
te'i bachjana thi bagundana. Ko jañaa xru'in baganchia'a ra ko
xru'in sanchia'a ra. [10] Ja'an jian nuna juajnee Jesucristo, ko nguixin
nunthe Acaya xru'in chujni santsjena thi chrjuin tunu'e ansenna
ixin ja'an danchia'a thi dundana. [11] ¿Unda nichja ja'in? ¿A ixin anto
thjua'a ra?, Ndo Dio nu'e ndo ixin ja'an anto thjua'a ra.

[12] Ko ja'an xrasintha'a xra rintha'a ko jañaa tsanchrjanda'a ni
thjee je'o tsurenthe ko tsa'in ñao na̱. [13] Ixin chujni te'i, je'a chujni
kuinchie'e Jesucristo ko kunxon nche'e na̱ xraa chujni kuinchie'e
Jesucristo, aro je'o nche'e na̱ yaa ixin dantsjexin na̱ tumii chujni.
[14] Ko utsjé nthi'a tu'en ji'i ixin nchiijin thii inchin naa angeel Ndo
Dio ko tungiixin inchin naa xru'i chrjuin. [15] Ko mexinxin chujni
ncheka'o nchiijin xra nchexon na̱ nche'e na̱ thi jian. Aro kain chujni
ji'i Ndo Dio sinche'e jie̱ ngain na̱ ixin thi nche'e na̱.

Thi tangi ku'en Pablo

16 Ko rundathjo ra inaa, xraxaon'a ra ixin ndaxenga na, aro ja̱
xraxaon ra ixin ndadixinga na, maski jañaa xraxaon ra, thi'in ra thi
runichja ko jañaa tsa'in ña'o nchin. 17 Thi ja'an rindachrjan je'a Ndo
Dio kuetunna. Ja'an nuna jian ixin are je'o ni ta'in ñao ni, ji'i ruchro
ixin ndakua'a te ni. 18 Ko jañaa tsjé chujni ta'in ñao ixin kain thi
binche'e nthi'i ngata'a nunthe, jamee ja'an kai tsa'in ña'o. 19 Ja'a ra
anto nu'a ra, mexinxin anto thixi'an ra thi'in ra thi ndachro chujni
ndadixinga. 20 Ko kai thixi'an ra ixin ntha'a ra na̱ xraa chujni tuchji
ngain naa xi najni, ko nthantha'a ra kain thi rinao na̱, ko nthaya'a
ra na̱ ko ningaku'an ra na̱ ko te na̱ xrangii raa na̱ ngakon ra. 21 Ko
tusuana ndachrjan ixin suji'a ná, ixin bintha'a ná xraa chujni te'i.

Ko ja̱ chrujan ni ta'in ñao ixin thi tenche'e na̱, ja'an kai nchao
tsa'in ña'o ko rinichja xraa naa chujni ndadixinga. 22 ¿Ko chujni te'i
ndachro na̱ ixin hebreo na̱? Ja'an kai hebreo na. ¿Ko ndachro na̱ ixin
Israel na̱? Ja'an kai Israel na. ¿Ko ndachro na̱ ixin bachrjeninxin na̱
Abraham? Ja'an kai bachrjeninxin Abraham. 23 ¿Ko je'e na̱ ndachro
na̱ ixin nche'e na̱ xree Jesucristo? Ko ja'an tusuana rundachrjan ji'i.
Aro ja'an icha tsjé xree Jesucristo rintha'a ke je'e na̱, ko ja'an thi
icha bikaon na, ko tsjé nthi'a biaxinna, ko kai tsjé nthi'a uchiaon
ruge'en na. 24 Ko ni baketu'en ni judío na'o nthi'a kuetu'an na̱ bintja
na na̱ ko kjuadunga na na̱ cuarta kan the na̱a̱ nthi'a. 25 Ko nii nthi'a
kuaxin na na̱ nthasen, ko naa nthi'a kuaxin na na̱ xro, ko nii nthi'a
xinkajingi jinda ntha barko rithji ja'an, ko naa nthi'a tabaritauan
jinda naa ncha'on ko naa thie. 26 Ko nguii thi bakji ko baji'i anto
tangi bathua, uchiaon ndaruge'en na are bagathujin nda jithinga,
ngain ni che'e, ngain ni chujnina ni judío, ngain ni je'a judío, ko
bagathua tangi ngain rajna, ngataon jngi, ngain ndachaon, ko ngain
chujni ndachro ixin je'e na̱ dithikaon na̱ Jesucristo aro ndua'a.
27 Ja'an bintha'a xra ko tsjé thi tangi betan, ko tsjé thie bagarichrin'a,
tsjé nthi'a bage'en na jintha ko jinda, ko tsjé nthi'a xru'in bajine, ko
tsjé nthi'a bagathua kin ixin tsjé'a luntho barichunda.

28 Ko jeo'a ji'i, kai taa juachjaon ixin kain chujni dithikaon
Jesucristo ngain kain ni'ngo. 29 Are naa chujni xraa thinxin'a jian,
ja'an kai tununa xraa chujni mee. Ko are naa chujni ncheye'e inaa
chujni sinche'e thi jian'a, ja'an anto duña'o. 30 Ja̱ chrujan tsainxin
ña'o, ja'an tsa'in ña'o ngain thi bintha'a ko kjuaago ixin suji'a na.

31 Ndo Dio, Ndudee Nchaa ná Jesucristo, thi jikininxin sinthusaye'e
ná kainxin ncha'on, je'e nu'e ixin, jaan, ndua thi rinichja. 32 Are
bari'i ngain rajna Damasco, xi rey Aretas bake'e xa naa thi kuetu'an
nunthe'e Damasco. Ko xi mee bake'e xa chujni benda kain thi
dixinxin ni Damasco ixin rutse na na̱ ko rukiaxinna na̱. 33 Aro
kanxion chujni bagakji'an jian bincheganianxin na na̱ nganito
thjario'o jindajin rajna kunixin naa nthaxra kaxro ko jañaa sakuinga.

Thi kununxi'in ko xrague Pablo

12 1 Xru'in dacha ni are nichja ni jian ixin je'o ni. Aro rugunda
rundachrjan thi kjuagu'na ko ndachjejin na Jesucristo are
xraa jituxinanxin. 2 Ko ja'an chunxin naa xii dithikaon Jesucristo, ko
uchunda thenoo nano Ndo Dio sabikao ngain thi icha nui nthi̱'a̱
ngajni. Aro nuna'a ja̱ sakjui xa kunixin nthau'e xa, o na'i, je'o Ndo
Dio nu'e. 3 Ko ja'an chunxin xii mee, je'o nuna'a ja̱ sakjui xa kunixin
nthau'e xa, o na'i, je'o Ndo Dio thi nu'e ji'i. 4 Ko Ndo Dio sabikao
xii ji'i ngajni thi anto chrjuin jii, ko kui'in xa tsjé thi jikininxin'a
runichja xa, ko xru'in chujni ngata'a nunthe jichunda juachaxin
runichja thi kui'in xa. 5 Ja'an nchao ruka'in ña'o ixin chunxin naa
xii, inchin xi ji'i, aro tsain'a ña'o ixin ja'on, ja'an je'o runichja ixin
suji'a na. 6 Ko je'a ndaxenga na ja̱ ruka'in ña'o ixin thi ndachrjan ji'i,
jaan ndua. Aro rinao'a ntha'a ji'i, je'o rina'o ixin chujni runichja na̱
ixin thi ja'an ntha'a ko thi ja'an tjaago.

7 Ko ixin rukain'a ña'o ixin thi anto chrjuin kuxinanxin, ja'an
kununa xraa naa ncha'a bechria nthau'na. Ko ji'i juixin ngain nchiijin
ixin anto tangi jinchegatho na. 8 Ko nii nthi'a banchiaa Nchaa ná
ixin rugantsje na thi anto jithiin na. 9 Aro je'e ndachjejin na: “Xru'in
icha rugudunda'a, je'o thi ja'an anto thjua'a ixin juachaxinna xraago
ngain thi chujni suji'a.” Mexinxin ja'an cha'na ixin suji'a na ixin
jañaa juachaxiin Jesucristo xraago ngajin. 10 Mexinxin cha'na ixin
suji'a na, ixin chrjuin'a nichja na̱ ixin ja'an, nchekinga na na̱,
chunda'a thi rugundana ko detan tangi ixin dithika'on Jesucristo.
Ko thi icha nchesuji na, are ja'an xraxa'on ixin suji'a na.

Pablo ta juachjaon ixin ni Corinto

11 Ja'an kua'in ña'o inchin naa chujni ndadixinga ixin nichja jian
ixin ja'on, aro ixin ja'a ra banthaxin yaa. Ko ja'a ra thi runichja ra
jian ixin ja'an, ko ja̱ renthe'a na ngajin ra, icha renthe'a chujni

ndachro ixin Ndo Dio kuinchie'e, maski ja'an xru'in renthe na. 12 Ko
ja'an anto kuixin na kain thi tangi, are bintha'a xra ngajin ra ko
bikon ra thi na'a bagikunxin ra ko banthaxruan chujni ni'i, ko jañaa
kjuagu'a ra ixin ja'an ndua naa ni kuinchie'e Jesucristo. 13 Ko, ¿unda
ja'a ra kjui'a ra icha renthe ke icha ni'ngo? Ununa unda, ixin ja'an
xru'in thi bagundana banchia'a ra. ¡Ko nchetjañana ni ra ixin xru'in
banchia'a ra!

14 Ko jai uninxin nthi'a rina'o sasutsja'a ra, ko rinao'a ruchja'a ra
juachjaon ixin thi sundanna, ixin ja'an saso'a ixin tumia ra; ja'an
saso ixin ja'a ra. Ixin je'a chjan thjee tumi ixin ndudee xan, nduda'a
ndo jikininxin tsjee tumi ixin xe'en ndo. 15 Ko ja'an rina'o sinthaxian
kain thi richunda ko jeo'a yaa, kai ruxrajon na tsjejena ixin ja'a ra.
Ja'an anto thjua'a ra, aro nchingo ja'a ra thjuena'a ni ra.

16 Ko ja'a ra nu'a ra ixin ja'an binao'a ruchja'a ra juachjaon ixin
ruchjana ni ra thi bangundana, aro kainxion chujni nichja na̱ jian'a
ixin ja'an, ixin anto nuna kexreen jimao banthaya'a ra. 17 Ndachjejin
ni ra, ¿kexe'e chujnina ru'an ngajin ra banthaya'a ra ko bantsjakua
ra thi techunda ra? 18 Ja'an binthatsaan ñao Tito ixin je'e biji bitsja'a
ra ko ngain je'e biji inaa xan choo ná. Ko, ¿a Tito banthaya'a ra
ixin bantsjakua ra thi techunda ra? ¿A nua'a ra ixin ja'an ná xraje'o
Espíritu techunda ná ko kayui ná xraje'o xra tentha'a ná? 19 ¿A
xraxaon ra ixin ja'an ná tedanchia'a ra juaditjaaña ngajin ra? Aro
je'a jañaa. Ja'an ná dithika'on ná Jesucristo ko Ndo Dio nu'e ndo
ixin thi tenichja ná, jaan, ndua ko kain thi bintha'a ná tsjengijna ra
ko sinthasuji ra. 20 Ko ja'an xraon na ixin are sasutsja'a ra itenche'a
ra inchin ja'an rujina'o, ko sikon'a ni ra inchin ja'a ra texraxaon ra
rugikon ni ra. Ko xraon na sithja ra tetheto ra, o tetunchjue'e choo
ra, o teduñau'e choo ra, o idakjio'a choo ra, o tenichja ra jian'a ixin
inaa chujni, o nichjakua ra ixin chujni, o jita'in ñao ra, o tencheketo
ra chujni. 21 Kai xraon na ixin are sasutsja'a ra inaa, Ndo Dio
sinchekununa jié juasuaxin. Ko rutsjanga ixin tsjé ra xra thinthue'a
ra thi jian'a tenche'e ra ixin dinthechriko'o ra nchrii je'a chri'a ra o
xii je'a xixi'a ra ko xra thinthue'a ra kain thi thiaku'en nthau'a ra.

Thi kuetu'an Pablo

13 1 Ji'i ninxin nthi'a sasutsja'a ra. Ko xraxaon ra inchin ndachro
ngain Xruen Ndo Dio: “Are tsjangi'i ra naa chujni ixin thi
jian'a binche'e, rugunda se'e yoo o nii chujni bikon thi ku'en.” 2 Are

ngain nthi'a yuxin baso ngajin ra, ja'an ndathjo ra ji'i, maski jai
ri'a ngajin ra, xraje'o tendathjo ra inaa: Are sasutsja'a ra, ja'an
itsiakunua'a ra xro binche'e ra o tenche'e ra thi jian'a. 3 Ko ja'a ra
tethjee ra ixin sikon ra a jaan ndua Jesucristo nchegunda na runichja
ngajin ra. Ko Jesucristo xru'in ncha'on tjaago ixin suji'a ngajin ra
ixin je'e tjaago thi jié juachaxin chunda ngajin ra. 4 Jaan, ndua are
je'e benganito ntha cruz xraa chunda'a juachaxin, aro jai je'e jichon
kunixin juachaxiin Ndo Dio. Jañaa ja'an ná kai suji'a ná inchin
Cristo are benganito ntha cruz, aro kunixin juachaxiin Ndo Dio, suji
te ná ixin jañaa nchao tsjengijna ra.

5 Xraxaon ra jian thi tenche'e ra ko tsje'e ra a chunthia ra ngain
Jesucristo, ko ja̱ tsixi'an ra ko sinche'a ra thi jian'a, jañaa sikon ra
ixin Jesucristo jii ngajin ra. Aro ja̱ binche'e ra thi jian'a, ji'i ruchro
ixin Jesucristo ko'a ngajin ra. 6 Ko rina'o tsunu'a ra ixin ja'an ná
xru'in thi jian'a bintha'a ná. 7 Ko kai danchiaa ná Ndo Dio ixin
xru'in thi jian'a sinche'e ra, je'a ixin chujni runichja na̱ ixin anto
jian kjuagu'a ra, aro je'o rina'o ná ixin ja'a ra sinche'e ra thi jian,
maski chujni nichja ixin ja'an ná ndakua'a bintha'a ná. 8 Ixin ja'an
ná chro'a runichjangii ná thi ndua, ja'an ná je'o dithua ná runichja
ná jian ixin thi ndua. 9 Mexinxin ja'an ná cha'na ná are suji'a ná, ko
ja'a ra icha tsusuji ra. Ko danchiaa ná Ndo Dio ixin ja'a ra tsinthu'e
ra kain thi jian'a binche'e ra. 10 Ko riru'an ra xroon ji'i, ixin are ja'an
saso, suji'a sinthasatha'a ra kunixin juachaxin chunda ja'an. Thi
juachaxin ja'an richunda, Nchaa ná chjana ixin tsjengijnanxin ra ko
je'a ixin sinthagatho ra tangi.

11 Kain ra xro choo ná kain ji'i thi ndathjo ra ko rina'o ixin
chrjuin tsunu'a ra ko thjee ra ixin jian sinche'e ra kain, nchesuji
choo ra, xra je'o juaxraxaon dinthechunda ra ko jian dakjio'o choo
ra. Ko Ndo Dio, ndo anto thjuaa ná ko chrjuin nchekunu'e ansean
ná, se'e ngajin ra. 12 Jian chje'e choo ra juajna inchin kukuan ná.
13 Ko kain xan choo ná dithikaon Jesucristo rua'an ra xan juajna.

14 Ko dayé'e ra thi jian dajon Nchaa ná Jesucristo. Ko thi thjuaa
Ndo Dio ko thi nche'e Espíritu Santo ixin jian sakji'o choo ra se'e
ngajin ra. Jañaa tsu'en.

Xroon dikji̱n Pablo ngain chujni dithikaon Jesucristo jii ngain nunthe'e Galacia

Pablo chjee juajna ni Gálatas

1 [1] Ja'an Pablo na, thi thji'an juajna, ko ja'an kuinchie'a na chujni
ko je'a je'e na̱ kuetunna na̱ tsjaago, ixin Jesucristo thi rua'an na
ko Ndo Dio Ndudaa ná thi binchexechon Cristo kuinchie'na. [2] Ja'an
Pablo na ko kain ni choo ná jii ngajin rua'an ná juajna ngain kain
ni'ngo jii ngain nunthe Galacia. [3] Ko Ndo Dio Ndudaa ná ko Nchaa
ná Jesucristo sinthanchaon ra ko ruchjaa ra thi chrjuin sinchekunu'e
ansean ra. [4] Ixin Jesucristo xrajon be'en ixin kjuenga 'na kain thi
jian'a juintho'o ná ko kjuengijna ná ixin itsetuan'a ná thi jian'a jii
nthi'i ngata'a nunthe, ixin jañaa juinao Ndo Dio Ndudaa ná. [5] ¡Ko
Ndo Dio jikininxin tsusaye'e kainxin ncha'on! Jañaa tsu'en.

Xru'in inaa juajna nchekjan ni inaa chujni narua

[6] Ja'an xratao tabithuna ixin unda anto tuin ndatjaña'a ra Ndo
Dio, thi kjuagua ná ixin anto thjuaa ná Cristo, ko jai ujee juajna
tedithikaon ra. [7] Ko nduaxin xru'in inaa thi jian juajna jii. Je'o
jinthaya'a ra na̱ ko mee thi jitu'en ko kai rinao na̱ ixin sithikaon
ra thi je'a juajnee Jesucristo. [8] Ko maski chrujan ja'an ná, o naa
ángel tsixin ngajni ko tsjagu'a ra jee juajna ko je'a inchin ja'an ná
ukjuagu'a ra, chujni mee Ndo Dio ncho nchegatho tangi. [9] Ja'an
undachrjan ko rukjan na rundachrjan inaa: kexe'o chujni tsjaago
jee juajna ko je'a inchin ukjuagu'a ra, chujni mee Ndo Dio ncho
nchegatho tangi.
[10] ¿Ke'e rina'o sintha'a kunixin ji'i? ¿A rina'o sithuna jian ngain
chujni o ngain Ndo Dio? Ja̱ rujina'o rugithuna jian ngain chujni,
ja'an irukji'a naa jian ninchexree Jesucristo.

Ndo Dio bayẹ̱e Pablo ixin sinche'e xra

[11] Ja'an rina'o tsunu'a ra, ja'a ra xro choo ná ixin dithikaon
ra Cristo, ixin thi jian juajna ja'an kjuagu'a ra je'a naa juajna

binchechjian ko xraxaon chujni. [12] Ko je'a chujni chjana ko
binchekuanna juajna. Jesucristo binchekuanna juajna.
[13] Ko ja'a ra unu'a ra kexreen bantha'a are baruaa thi tjaago
ni judío, kai unu'a ra kexreen chrintho bari'i ko baruaa chujni
bagithikaon Jesucristo, ko ja'an bina'o ndarugu'en kain na̱. [14] Ko thi
tjaago ni judío, ja'an thi icha bagithika'on ko ja'an bakjaa cha ni
xraje'o nano bechunda inchin ja'an ixin ja'an thi icha bakuchjiigo
na ko bagithika'on thi bakjaago ni ndo dachri'na xrachrjen. [15] Aro
ixin'a mee, Ndo Dio ukuinchie'e na ndo are xra bari'i ngaxi'in tse'e
janana, ko bayá'na ndo ixin anto thjuena ndo. Ko mee ku'en ixin
jañaa juinao ndo. [16] Ko je'e ndo binchegatsuanna Xe'en ndo ixin
ja'an bakjagua chujni je'a judío thi jian juajnee xan. Ko are ji'i ku'en,
xru'in chujni banchiangia kexreen runtha'a. [17] Kai kjui'a Jerusalén
ixin ruganchiangia ni icha sa'o kuinchie'e Jesucristo ke ja'an. Aro
ja'an jaikua sakjui nunthe'e Arabia, kuthimejan sakjan na Damasco.
[18] Ko batho nii nano, kuthejan kjui rajna Jerusalén ixin bigatsuan
Pedro, ko bithuna ngain je'e thena'o ncha'on. [19] Aro ja'an bikon'a
icha ni kuinchie'e Jesucristo, je'o bikon Jacobo, xan choo Nchaa ná.
[20] Nduaxin thi ndathjo ra ko Ndo Dio nu'e ndo jian ixin thi kji̱n na
ji'i, jaan, ndua.
[21] Kuthimejan ja'an sakjui no nunthe'e Siria ko Cilicia. [22] Ko
are mee, kain ni'ngo bagithikaon Jesucristo nthi̱'a̱ nunthe'e Judea
xrabechunxin'a na na̱ ja'an. [23] Ko je'o baki'in na̱ ixin chujni
bandachro: “Thi xii banthakinga ná are sa'o, jai je'e tjaago ixin
ruchunthia ná thi juajna je'e binao runchexanthe.” [24] Ko ixin thi
binche'e ndo ngajin na, je'e na̱ binchesaye'e na̱ Ndo Dio.

Ni sa'o kuinchie'e Jesucristo ko Pablo

2 [1] Batho thenoo nano, kuthimejan ja'an kjui Jerusalén inaa
kunixin Bernabé ko kai kjui'an Tito. [2] Aro ja'an kjui ixin
bithika'on thi ndachjejin na Ndo Dio. Ko nthi̱'a̱ Jerusalén xratheki'an
je'o ni tjaago ko ni thetu'an ko kuekian na̱ thi jian juajnee Jesucristo
tjagua chujni je'a judío. Ko ja'an bintha'a ji'i ixin juinao'a ixin
ruxraxaon na̱ ixin xru'in renthe kain xra ubintha'a ko rintha'a. [3] Ko
maski Tito, naa chujni griego, be'e ngajin, binche'a na̱ ixin je'e
rugunda rugayee xru'e di'in circuncisión. [4] Ko thi tangi ku'en ixin
jimao bige'na ná chujni ndachro ixin dithikaon na̱ Jesucristo, ko
chujni mee je'o juitsayana ná na̱ ixin kexreen Cristo kjuengijna ná

ko ithetuna'a ná ley. Ko je'e na̱ juinao na̱ ixin xra runtha'a ná inchin je'e na̱ kukue'en na̱. 5 Aro ja'an ná bithunanxin'a ná bithika'on ná thi je'e na̱ ndachro na̱ ixin ja'an ná bina'o ná ixin ngajin ra se'e thi ndua juajnee Jesucristo.

6 Ko chujni anto renthe be'e ngain ni'ngo ko baketu'an na̱ ixru'in ndachjejin na na̱ ko ixru'in kuinkjuntaon na̱ thi ja'an ukjuaago. Ko ndusena'a ja̱ renthe na̱ o na'i, ixin Ndo Dio tsje'a ndo thi renthe o renthe'a chujni. 7 Aro je'e na̱ bithikaon na̱ ixin Ndo Dio thi chjana xra tjaago thi jian juajnee Jesucristo ngain chujni je'a judío, jañaa inchin Ndo Dio chjee Pedro xra ixin tsjaago juajna ji'i ngain chujni judío. 8 Ko ixin Ndo Dio, ndo kuinchie'e Pedro ixin tsjaago ngain chujni judío, ndo mee kuinchie'e na ja'an ixin tsjagua chujni je'a judío.

9 Ko Jacobo, Pedro ko Juan, ni kjui icha renthe ngain ni baketu'an, je'e na̱ tsena ná na̱ rana ná ja'an ko Bernabé ko yaa kjuaguxin na̱ ixin jian rugakji'an chian ná, ko nchao be'e ixin ja'an ná rukjaago ná thi jian juajna ngain chujni je'a judío, ko je'e na̱ ngain chujni judío. 10 Ko je'o banchiana ná na̱ ixin rutjañana'a ná ixin tsjengijna ná chujni núa, ko bingaxin ña'o bintha'a thi bitunna ji'i.

Pablo binchesathe'e Pedro nthi̱'a̱ Antioquía

11 Ko are Pedro kjui ngain rajna Antioquía, ja'an binthasathaa ixin thi jian'a binche'e. 12 Ixin are sa'o baneka'o chujni je'a judío, aro bijija kanxion chujni rua'an Jacobo, Pedro thinga bachrjende'e ni je'a judío ko ijuinekao'a na̱ ixin xraguen ni judío, ni xradithikaon ixin chujni rugunda sayée na̱ xru'e. 13 Ko ithu'a ni judío bithikaon na̱ ko binche'e na̱ inchin Pedro ko banchrjende'e na̱ ni baneka'o na̱, ko xraje'o binche'e Bernabé, maski je'a jian thi binche'e na̱. 14 Ko are ja'an bikon ixin tenche'a na̱ inchin tjaago thi jian juajna, ja'an ndathjan Pedro ngathexin kon kain chujni dithikaon Jesucristo: "Ja'a naa chujni judío ko nche'e inchin naa chujni je'a judío, ¿unda ja'a rinao ixin chujni je'a judío sinche'e na̱ inchin naa chujni judío?"

Ndo Dio nchetjaaña jie̱ ixin chunthia ni Jesucristo

15 Ja'an ná judío ná ixin ni judío juinchekunkjinna ná na̱, ko je'a inchin chujni chunxin'a Ndo Dio inchin ni je'a judío. 16 Ko ixin'a mee, ja'an ná nua ná ixin xru'in chujni sitjañe'e jie̱ ixin nche'e na̱ thi thetu'an ley. Je'o sitjañe'e na̱ jie̱ ja̱ ruchunthia na̱ ngain Jesucristo. Ko ja'an ná chunthia ná ngain Jesucristo ko je'o ixin chunthia ná

ngain je'e bitjañaa ná jie̱ ko je'a ixin dithikaon ná ley ixin xru'in
chujni sitjañe'e jie̱ je'o ixin dithikaon ley.
17 Ko are ja'an ná rinao ná sitjañaa ná jie̱ je'o ixin dithikaon ná
Jesucristo, ni judío ndachro na̱ ixin ja'an ná kai chujni nche'e jian'a.
¿A ji'i ruchro ixin Cristo thi ndathjo ná ixin bintho'o ná thi jian'a?
¡Na'i, je'a jañaa! 18 Ko are ja'an ndachrjan ixin ley xru'in xree,
kuthejan rukjan na sithika'on inaa, yaa ruchro ixin xru'i xree thi
rintha'a. 19 Ko ja'an ixin ley bayée Moisés xraa undabe'en na ixin
ley ndachro, ja'an jikininxin se'en na, aro jai ja'an rintha'a inchin
rinao Ndo Dio. 20 Ko jian nuna ixin thi jian'a bantha'a are sa'o, mee
undabe'en nganito ntha cruz. Ixin ja'an xraa undabe'en na; aro jai
richon ixin Jesucristo jii ngajin, ko jai ujee chujni na ixin chunthia
Xe'en Ndo Dio, xan xrajon be'en ixin thjuena xan. 21 Ko ja'an chro'a
rundachrjan ixin xru'in xree thi thjuena Ndo Dio ixin ja̱ kjan ni jian
chujni ixin je'o dithikaon ni ley, mee ruchro ixin xru'in xree ixin
Cristo be'en ixin ja'an ná.

Espíritu dayée ni ixin chunthia ni Jesucristo

3 1 ¡Unda atho cha thinxin ra ja'a ra, chujni Gálatas! ¿Kensen
diantunga ra?, ixin dithikaon'a ra thi jian juajna, thi ja'an ná
ukjuagu'a ra jian ixin Jesucristo be'en ngain ntha cruz. 2 Ko jai
dathena ni ra ji'i: ¿A bayé'e ra Espíritu Santo ixin binche'e ra kain
thi thetu'an ley o ixin anto chunthia ra thi jian juajna? 3 ¿Unda atho
cha thinxin ra? Ixin are sa'o ja'a ra anto chunthia ra ngain Ndo Dio
ixin Espíritu Santo. ¿Unda jai xraxaon ra rukjan ra jian chujni ixin
je'o tuenao ra ixin jian tenche'e ra? 4 ¿Axru'in xree thi anto tangi
bathu'e ra? ¡Nduaxin rukjengijna ra thi tangi bathue'e ra! 5 Are Ndo
Dio chjaa ra Espíritu Santo ko binchexrue'en ndo ni ni'i ngaya'a ra,
¿a mee binche'e ndo ixin nche'e ra kain thi thetu'an ley o je'o ixin
chunthia ra thi jian juajnee ndo?

Thi kjuauthexin Ndo Dio ngain Abraham

6 Ko jañaa kai Abraham bithikaon ngain Ndo Dio, mexinxin Ndo
Dio bayée ndo Abraham inchin naa chujni jian. 7 Mexinxin ja'a ra
rugunda tsunu'a ra ixin kain ni chunthia ngain Ndo Dio, ni te'i ndua
xe'en Abraham. 8 Ko ngain Xruen Ndo Dio ujitaxin thi dindachro ndo
are usee ixin chujni je'a judío sitjañe'e na̱ jie̱ je'o ixin ruchunthia na̱.
Ko are mee ndache ndo Abraham thi jian juajna ji'i: “Chujni nguixin

nunthe tsunchaon nạ ixin ja'a." [9] Mexinxin Ndo Dio nchenchaon kain
chujni chunthia ngain ndo, xraje'o inchin binchenchaon Abraham
are chunthia ngain ndo.
[10] Kain chujni chunthia ixin je'o ley tsjengijna, chujni mee
setsingata'a nạ thi jian'a ixin ngain Xruen Ndo Dio ndachro: "Kainxin
chujni nche'a thi thetu'an kain thi jitaxin ngain ley bayée Moisés,
chujni mee jitsingata'a thi jian'a." [11] Ko jañaa jian dikon ni ixin
xru'in chujni sitjañe'e jiẹ ngathexin kon Ndo Dio ixin jinche'e nạ thi
thetu'an ley ixin ngain Xruen ndo ndachro: "Chujni ndachro Ndo Dio
ixin jian nạ, chujni mee sechon nạ kainxin ncha'on ixin chunthia nạ
ngain Ndo Dio." [12] Ko ley bayée Moisés ndachro'a ixin ruchunthia ni
ngain Ndo Dio, je'o ndachro ixin sithikaon ni thi ndachro ley ixin
ley ndachro: "Thi ni sinche'e kain thi jitaxin ngain ley ji'i, ni mee
sechon kainxin ncha'on."
[13] Jesucristo kjuenga 'na ixin isetsingata'a ná thi jian'a dajon ley,
ko je'e betsingata'a thi jian'a ixin ja'an ná ixin ndachro ngain Xruen
Ndo Dio: "Kain chujni terianda nạ ngain naa nthaa detsingata'a thi
jian'a." [14] Ko jañaa ku'en ixin Ndo Dio nchao sinchenchaon chujni
je'a judío ixin Jesucristo, inchin binchenchaon ndo Abraham. Ko
ixin chunthia ná ngain Ndo Dio ko ixin je'e ndo ndachro ndo, nchao
sayée ná Espíritu Santo.

Ley bayée Moisés ko thi ndachro Ndo Dio sinche'e ndo

[15] Ja'a ra xro dithikaon ra Jesucristo, ja'an rundathjo ra naa thi
tu'en ngain nunthe ji'i: Are naa xii kjin xa ngain naa xroon kexreen
ruchjeeya kain thi chunda xa ko nchekinga xa ndajni ngain xron,
ixru'in chujni nchao tsentuxi'in o tsentaxin ngain xroon mee. [16] Ko
Ndo Dio ndachro ixin runchenchaon ndo Abraham nganinxin thi
rugachrjeninxin je'e. Aro ngain Xruen Ndo Dio jitaxin'a ixin "kain ni
rugachrjeninxin je'e", je'o jitaxin "thi rugachrjeninxin je'e" ko mee
Jesucristo. [17] Ko thi ja'an rindachrjan ruchro ji'i: Thi kjuauthexin
Ndo Dio ngain Abraham, ley chro'a sasingixin ixin batho noo renkia
ko kanthe nano kuthejan bige'e ley, ko ley chro'a runcherenthe'a
thi undachro Ndo Dio ixin runchegayée Abraham. [18] Jạ tsunchaon
ni je'o ixin sinche'e ni thi ndachro ley, mee ruchro ixin irenthe'a
thi kjuauthexin ndo ngain Abraham. Aro Ndo Dio binchegayee ndo
Abraham thi ndachro ndo ixin jañaa binchekininxin ndo.

19 Mexinxin, ¿ke'e binche'e ley remee? Tsjé nano batho,
kuthimejan bige'e ley ixin xraguxin thi jian'a nche'e chujni. Aro ley
je'o kunchrje'en juija thi bachrjeninxin Abraham inchin ndachro
Ndo Dio. Je'e ndo rua'an ndo tsjé ángel ixin juia'o ley Moisés ko
Moisés kjuaago ley mee ngain chujni. 20 Ko are Ndo Dio ndache
Abraham ixin thi runchegayée ndo, juinchegunda'a ndo inaa chujni
runichjaxin ndo, ixin je'e ndo nichja ndo.

¿Unda be'e ley bayée Moisés?

21 ¿A ley bayée Moisés ncherenthe'a thi ndachro Ndo Dio? Na'i,
je'a jamee ixin ja̱ ley nchao runchekjan ni inaa chujni narua ko xru'in
ncha'on se'en ni, ja̱ jamee ruku'en, Ndo Dio nchao runchetjaaña jie̱
je'o ixin sinche'e ni thi thetu'an ley. 22 Aro ngain Xruen Ndo Dio
ndachro ixin ja'on ná chro'a tsje'e ná cha thi jian'a. Ko je'o ixin
ruchunthia ná ngain Jesucristo sayée ná thi ndachro Ndo Dio.
23 Are xrabenua'a ná ixin nchao ruchunthia ná ngain Jesucristo,
ley kjui xraa nchiandu'a xiiso thi biaxian ná, juija ncha'on are
xraago ixin nchao ruchunthia ná ngain Jesucristo. 24 Ko ley kjui
inchin naa xi tjaago ko kjuagua ná juija Cristo. Ko jañaa Ndo Dio
juinchetjaaña jie̱ ja̱ chunthia ná ngain Cristo. 25 Aro jai ke uchunthia
ná ngain Jesucristo, ley ithetuan'a ná ley.
26 Ko kain ra uxe'en Ndo Dio ra ixin chunthia ra ngain Cristo
Jesús. 27 Ko kain ra xro bigithe ra, jai unche'e ra inchin rinao
Jesucristo. 28 Ko jai ije'a icha renthe chujni judío, o griego, o chujni
dikuchji ngain naa xi najni o na'i, o nchrii o xii. Jai kainxin
ná xraje'o renthe ná ngathexin kon Jesucristo. 29 Ko ja̱ uchujnii
Jesucristo ra, ji'i ruchro ixin ja'a ra kai chujnii Abraham ko sayé'e ra
kainxin thi ndachro Ndo Dio.
4 1 Ko ji'i thi ja'an rina'o rundachrjan: Are naa chjan bikininxin
sayée xan kain thi jichunda ndudee xan, aro ixin xranchiin xan,
je'e xan jii xan ngain nchia xraa naa ni nche'e xree ndudee xan, aro
naa ncha'on je'e xan tsetu'an xan kain. 2 Ko jii chujni daku'en xan ko
chujni thjengijna xan ngain xra, ruxeraja ncha'on kuetu'an ndudee
xan ixin sayée xan thi jikininxin xan. 3 Ko xraje'o ku'en ngajin ná kai
ixin are bechunxin'a ná juajnee Ndo Dio, ja'an ná bunthe ná inchin
xan nchinnchinchjan ixin bantho'o ná thi bakjaago chujni. 4 Ko are
ubinkee ncha'on ixin thi ndachro Ndo Dio, je'e rua'an Xe'en, ko
nchrii binchekunkji'i xan ko bithikaon xan ley inchin chujni judío.

5 Ko juii xan ixin bikjengijna ná xan, ja'an ná xro baketunna ná ley,
ko jañaa Ndo Dio baye'na ná ndo ko binchekjan ná ndo xe'en ndo.
6 Ko ja'a ra uxe'en Ndo Dio kai, ko urua'an ndo ngain ansean
ra Espíritu juixin ngain Jesucristo, ko Espíritu ji'i nthanichja ná:
"¡Suixin Ndudana!" 7 Ko ja'a ra ije'a ni nchexra ra; jai ja'a ra uxe'en
Ndo Dio, ko ja̱ uxe'en Ndo Dio ra, jikininxin sayé'e ra thi ndachro
ndo ixin Cristo.

Pablo ta juachjaon ixin kain ni gálatas

8 Are sa'o ja'a ra xrabechunxin'a ra juajnee Ndo Dio; ko binthe ra
inchin ni nche'e xra ngain thi banchegi'in ra dio, aro je'a dio. 9 Aro
jai ixin uchunxin ra Ndo Dio, o icha jian rundachrjan ixin Ndo Dio
uchunxin ra ja'a ra, mexinxin, ¿unda ja'a ra xra rukjan ra ngain thi
xru'in renthe ko thi ndua'a tjaago chujni? ¿A xra rinao ra rukjan ra
ni nchexree thi ndua'a? 10 Ja'a ra xradithikaunxin ra ncha'on kiai,
kunithjao ko kain kiai de'e ngaa nano inchin nche'e ni judío. 11 Ja'an
anto xraon na ixin thi xra juintha'a ngajin ra sincherenthe'a ra xra.
12 Ja'a ra xan chian xan anto thjuaa, nthatsa'an ñao ra nche'e ra
inchin ja'an, ixin ja'an are icha sa'o anto bachunthia ley ko jai kjan
na inchin ja'a ra ixin chunthia'a ra ley bayée Moisés. Ja'an rinichja'a
ji'i je'a ixin chrujan jian'a banchena ni ra. 13 Ko ja'a ra jian nu'a ra
ixin are nakjuaguaxion ra thi jian juajnee Jesucristo, kjuagu'a ra
ixin see bari'i ngajin ra ixin benina. 14 Ko maski benina ko bathue'e
ra tangi ixin ja'an, ja'a ra kjuanua'a ni ra ko bancheje'a ni ra ixin
chin'na. Ko ja'a ra baye'na ni ra jian, inchin rugaye'e ra naa angeel
Ndo Dio o inchin rugaye'e ra Jesucristo. 15 ¿Ke'e ku'an ra?, ¿kja
thi chujni anto bachee are mee? Are mee ja'an benuna, ja̱ nchao
rugantsjengi ra makon ra ixin ruchjana ni ra, jaan, runche'e ra. 16 Ko
jai aje'o ixin ndathjo ra thi ndua, ¿aningakunna ni ra?
17 Thi chujni tjaago xraa anto rinao tsjengijna ra, yaa je'a
ndua. Je'o rinao na̱ santsjenda ra na̱, kuthimejan jauka ra rurue'e
ra na̱. 18 Jaan, nchao jii sinao ni icha chujni ja̱ ndua rinao na̱
tsjengijna ra na̱. Aro ja'a ra ja̱ ndua rinao ra tsjengijna ni ra,
nche'e ra mee kain ncha'on ko jeo'a are ri'i ngajin ra. 19 Ja'a ra
inchin xan nchinnchinchjan'na, ko tangi tunna xraa naa jana'a are
sinchekunkji'i xe'en jan; ko xratangi tsunna sijija ncha'on are ja'a ra
ruxraxaon ra inchin Cristo. 20 Ja'an rujina'o rugari'i ngajin ra jai ixin
icha jian runichja'a ra; ¡ixin taa juachjaon ixin thi jitu'en ngajin ra!

Thi tjagua ná Agar ko Sara

21 Ndachjejin ni ra ja'a ra xro rinao ra sithikaon ra ley bayée
Moisés: ¿Unda thinxin'a ra jian thi jitaxin ley? 22 Ixin nthi̱'a̱ jitaxin
ixin Abraham bechunda yoo xe'en xan xii. Naa xan ngain nchri
nchexree, ko inaa xan ngain chri'i. 23 Ko xe'en nchri nche'e xra
kunkji'i xan ixin je'e na̱ jañaa xraxaon na̱, aro chjan binchekunkji'i
chri'i guan xan ixin biku'en thi kjuauthexin Ndo Dio ngain Abraham.
24 Yaa ku'en ixin xraguaxin ná ixin yui nchrii ji'i tjagua ná yoo thi
kjuauthexin Ndo Dio ngain chujni. Ko Agar nthaxraxaon ná thi ley
bajon Ndo Dio ngain Moisés nthi̱'a̱ ngain jna Sinaí, ko kain chujni
chunthia ngain ley kjan na̱ inchin ni nche'e xree ley mee. 25 Mexinxin
nchao nthugi'in ná Agar "jna Sinaí" jii ngain nunthe Arabia, ko
kai nchao sinthugi'in ná jna Sinaí "rajna Jerusalén" ixin chujnii
rajna dikjan na̱ inchin ni nche'e xra xenge'a 'na ngain ley. 26 Aro
nchao nthugi'in ná Sara "Jerusalén jii ngajni" thi te ná kain ná ixin
chunthia ná thi ndachro Ndo Dio. 27 Ixin ngain Xruen ndo ndachro:

¡Cha'a ja'a ixin chro'a nchekunkji'i chjan!
¡Suji tuyao ko cha'a ixin ja'a chunxin'a kexreen thiin
nchri nchekunkji'i chjan!
Ixin thi nchrii ndakuinthu'e xixi'i, nchrii mee ruchunda nchra
icha tsjé chjan ke thi nchrii jika'o xixi'i.

28 Kain ná xro choo ná ixin dithikaon ná Jesucristo, ja'an ná
inchin Isaac ixin jañaa ndachro Ndo Dio ixin ruku'en. 29 Ko inchin
ku'en are mee, xan bechundaka'o Abraham ngain Agar, banchegato
tangi Isaac, xan kunkji'i kunixin juachaxiin Espíritu Santo. Ko inchin
ku'en xan, jañaa jituan ná jai. 30 Aro, ¿ke'e ndachro ngain Xruen Ndo
Dio? "Dengi nchri nche'e xra kunixin xe'en nchra ixin jikininxin'a
xan sayée xan thi sayée xe'en nchri chri'a." 31 Jañaa, kain ná xro
dithikaon ná Jesucristo, ja'an ná je'a inchin xe'en thi nchri nche'e
xra; ja'an ná inchin xe'en thi nchri thetu'an ngain nchia.

Irukjan'a ná thi bantsjexin ná Cristo

5 1 Inche'a ra thi thetu'an ley ixin Cristo ukjuengijna ná ko
ithetuan'a ná ley. Ko ikjan'a ra nche'e ra thi banche'e ra are
baketu'an ra ley.

2 Ja'an Pablo na ko thi'in ra thi rindathjo ra ixin ja̱ sayé'e ra xru'e
di'in circuncisión, ja'a ra incherenthe'a ra thi binche'e Cristo ixin je'e

be'en ngain ntha cruz ixin ja'a ra. [3] Ko kjan na rindachrjan inaa ixin
kain chujni dayée xru'e, rugunda sinche'e nạ kain thi thetu'an ley.
[4] Ko kain chujni jii ngaya'a ra ni xraxaon ixin Ndo Dio sinchetjañe'e
nạ jiẹ je'o ixin dithikaon nạ ley, mee ruchro ixin chunthia'a nạ ngain
Jesucristo ko binchexruxin'a nạ thi jian thixin ngain Ndo Dio. [5] Aro
xra nche'e Espíritu Santo ngajin ná thjengijna ná chunthia ná ixin
Ndo Dio sayáa ná inchin chujni jian. [6] Ko ngathexin kon Cristo, jai
irenthe'a jạ chunda ni xru'e o chunda'a ni xru'e. Ko thi renthe ixin
chunthia ná ngain Jesucristo, ko mee thi thjengijna ná ixin ruthjue'e
ná kain chujni.

[7] Ja'a ra atho jian bagithikaon ra. ¿Kensen binthaya'a ra ixin
ndakuinthu'e ra thi jian juajna? [8] Je'a Ndo Dio thi binthaya'a ra
ixin je'e ndo bayá'a ra ndo ixin sithikaon ra ndo. [9] Xraxaon ra ixin
"nchion levadura nchege'en nguii nchue niuthja." [10] Aro ja'an
chunthia ngain Ndo Dio ixin tsjengijna ra ndo ixin ruxraxaon ra
inchin ja'an, aro Ndo Dio sinche'e jiẹ chujni jinthaya'a ra ko kexe'o
chujni jinthaya'a ra sue'en jiẹ.

[11] Ko ja'a ra xro choo ná ixin dithikaon ra Jesucristo, jạ xra
ruketuan chujni ixin rugayee nạ xru'e di'in circuncisión, chujni
judío iruningakuna'a nạ ko iruguñao'a nạ are ruki'in nạ thi juajna
ndachrjan ixin unda Cristo be'en nganito ntha cruz. [12] Aro thi chujni
nthaya'a ra ixin sayé'e ra xru'e, ¡ncho tunchrijin nạ nthau'e nạ je'o
nạ!

[13] Ja'a ra xro choo nạ ixin dithikaon ra Jesucristo, Ndo Dio bayá'a
ra ixin ley itsetuan'a ra, aro ji'i ruchro'a ixin sinche'e ra thi rinao
nthau'a ra. Icha jian thjue'e choo ra ko thjengijna choo ra. [14] Ko kain
thi ndachro ley ixin sinche'e chujni, xethjaxin ja'in: "Thjue'e choo ra
inchin thjue'e ra nthau'a ra." [15] Aro jạ tenche'e ra inchin kuxiigo
chrintho ixin ne'e choo ba ko jine choo ba, ko jạ jañaa tenche'e ra,
ja'o ra ndatsja'a choo ra.

Thi nche'e nthau'e ni ko thi nche'e Espíritu Santo

[16] Mexinxin ndathjo ra: Nche'e ra inchin rinao Espíritu Santo, ko
jañaa isinche'a ra thi jian'a rinao nthau'a ra. [17] Ixin thi jian'a rinao
nthau'e ni, mee rinao'a Espíritu Santo. Ko thi rinao Espíritu Santo,
mee rinao'a nthau'e ni, ko kayui ningaku'en choo, mexinxin chro'a
nche'e ra thi rinao ra. [18] Aro jạ Espíritu Santo thetu'an ra, ley bayée
Moisés ixru'in juachaxin chunda ngajin ra.

19 Ko tangi'a datsuan ni chujni nche'e thi rinao nthau'e ixin
chujni mee dejuaka'o nchrii je'a chri'i, ko te na̱ dinthejuaka'o choo
na̱ ko dikuthe'a na̱, ko te na̱ nche'e na̱ tsjé thi jian'a thiaku'en
nthau'e na̱ ko jian'a xraxaon na̱. 20 Te na̱ nchesaye'e na̱ diuchjan
dikunchjianxin xro o nthaa, dantunga choo na̱, ningaku'en choo
na̱, theto na̱, tunchjio na̱, duñaunkjio na̱, ni nchexruxi'in theto,
ncheketo na̱ chujni ko tunchjeeya na̱ chujni. 21 Te na̱ chjue'e na̱, te
na̱ naduenxon choo na̱, te na̱ anto kuan na̱, te na̱ dake'e na̱ kiai
nchexin na̱ tsjé thi jian'a ko jii icha jian'a nche'e na̱. Ko ja'an xra
rundathjo ra inchin undathjo ra ixin kain chujni nchexruxi'in nche'e
ji'i chro'a sixi'in na̱ nthi̱'a̱ thi thetu'an Ndo Dio.
22 Aro xro chunda ná Espíritu Santo: Espíritu nche'e ixin ja'an
ná ruthjue'e ná kain chujni, je'e nche'e ixin anto ruchaa ná, nche'e
ixin chrjuin tsunu'e ngain ansean ná, nche'e ixin tsuñaunkua'a ná,
nche'e ixin chrjuin runichjee ná kain chujni, nche'e ixin ngain
ansean ná sachrjexin ixin tsjengijna ná icha chujni, nche'e ixin
ruchunthia ná ngain Ndo Dio, 23 kai nche'e ixin tsain'a ñao ná, kai
nche'e ixin sintho'a ná thi rinao nthau'a ná. Ko xru'in ley nche'e jie̱
ngain thi nchenche'e ni Espíritu Santo. 24 Ko thi chujni dithikaon
Cristo, chujni mee nche'a na̱ thi jian'a rinao nthau'e na̱ ko nche'a na̱
thi jian'a xraxaon na̱.
25 Ja̱ Espíritu Santo bindakjan ná inaa chujni narua, jañaa
rugunda sithikaon ná kain thi thetuan ná Espíritu. 26 Ko tsain'a ñao
ná, sunthuñao'a choo ná ko xru'in thi tunchjue'e ni se'e ngajin ná.

Thjengijna choo ra

6 1 Ja'a ra xro choo ná ixin dithikaon ra Jesucristo, ja̱ tsi'in ra ixin
chrujan xan choo ná binche'e thi jian'a, ja'a ra, xro nche'e ra thi
thetu'an Espíritu Santo, thjengijna ra xan ko chrjuin nichje'e ra xan
ixin isinche'a xan thi jian'a. Ko tsje'e ra jian runche'e ra thi jian'a
kai. 2 Thjengijna choo ra are tedathue'e ra tangi, ko jañaa sinche'e
ra thi thetu'an Cristo.
3 Ko are naa chujni tunu'e ixin anto renthe, aro ndua renthe'a,
chujni ji'i, je'o jincheye'e anseen. 4 Icha jian rutsje'e ni nanaa ni a
jian thi tenche'e ni. Ja̱ jian tenche'e ni, chrjuin tsunu'e ngain anseen
ni, aro tuyai'a ngain thi jinche'e inaa chujni. 5 Ko thi jikininxin
sintho'o ná, ja'on ná sintho'o ná.

6 Ko thi chujni texrague thi jian juajnee Jesucristo, rugunda
tsunchjeeya na̱ thi jian chunda na̱ ngain xi tjague na̱.
7 Ncheye'a ansean ra ixin thi ndua'a: xru'in chujni nchao tsjanua
Ndo Dio ixin thi je'e ni thenga ni, mee satse ni. 8 Thi chujni thenga
je'o thi nchexruxi'in nthau'e ixin thi kuiakue'en nthau'e, satse thi
ndade'en ni ngathexin kon Ndo Dio. Aro thi chujni nche'e thi rinao
Espíritu Santo, ni mee satse thi sechon ni kainxin ncha'on ngain Ndo
Dio. 9 Mexinxin ja'an ná tsunchrjen'a ná sintho'o ná thi jian ixin
tsii ncha'on satse ná thi jian jikininxin ná, ja̱ tsinthue'a ná thi jian
tentho'o ná. 10 Mexinxin are nchao tsjengijna ná chujni, tsjengijna ná
na̱, aro icha tsjengijna ná kain ni choo ná, ni dithikaon Jesucristo.

Pablo ujithjexin kji̱n xroon ko tjaago thi sinche'a ni

11 Tsjexin ra kexreen yeyexin letra rikji̱n kunixin rana. 12 Thi
chujni ndathjo ra ixin rugunda sayé'e ra xru'e di'in circuncisión,
chujni mee je'o nche'e na̱ ixin sithuexin na̱ jian ngain chujni judío,
ko jañaa isinchekinga'a na̱ na̱ are tjaago na̱ ixin unda be'en Cristo
ngain ntha cruz. 13 Ko chujni ujichunda xru'e, chujni mee nche'a na̱
kain thi thetu'an ley, aro ni mee rinao na̱ ixin ja'a ra sayé'e ra xru'e,
kuthimejan nchao tsa'in ñao na̱ ixin ja'a ra bithikaon ra bayé'e ra
xru'e ngain nthau'a ra inchin je'e na̱ ndachro na̱. 14 Aro ja'an rinao'a
tsa'in ñao ixin ja'on. Ja'an je'o tsa'in ña'o ixin Jesucristo be'en ngain
ntha cruz. Ko ngain ntha cruz, ja'an xraa undabe'en na ngain kain
thi jian'a jii ngain nunthe ko thi jian'a tu'en ngain nunthe undabe'en
ixin ja'an. 15 Ixin ja̱ ja'an ná chujnii Cristo ná, xru'in renthe ja̱
techunda ná xru'e o xru'in xru'e chunda ná; thi icha renthe ixin
ja'an ná rukjan ná inaa chujni narua ngain Ndo Dio. 16 Ko kain
chujni dithikaon thi thetu'an juajna ji'i, Ndo Dio tsiakunue'e ndo na̱
ko ruchjee ndo na̱ thi chrjuin tsunu'e anseen na̱ ko kai ji'i sayée ni
ndua chujni rajnee Ndo Dio.
17 Ko jai ko kainxin ncha'on xru'in chujni tsjena chijni, ixin ngain
nthau'na chunda thi kuni'i ixin bakjaago juajnee Nchana Jesucristo.
18 Ja'a ra xro choo ná ixin dithikaon ra Nchaa ná Jesucristo, je'e
sinchenchaon espiritua ra kainxin ra. Jañaa tsu'en.

Xroon dikjin Pablo ngain chujni dithikaon Jesucristo jii ngain rajna Éfeso

Pablo chjee juajna chujni Éfeso

1 [1] Ja'an Pablo na, thi kuinchie'e Jesucristo ixin thji'an juajnee.
Ko mee ku'en ixin Ndo Dio bajon juachaxin. Ko rua'an juajna
ngajin ra, xro thinthue'a ra nthiee ko dithikaon ra Jesucristo, ko te ra
ngain rajna Éfeso. [2] Ko Ndo Dio Ndudaa ná, ko Nchaa ná Jesucristo
sinthanchaon ra ko ruchjaa ra thi chrjuin tsunu'e ansean ra.

Pablo thexruxi'in Ndo Dio

[3] Nthusaye'e ná Ndo Dio, Ndudee Nchaa ná Jesucristo, thi
binthanchaon ná kunixin kain thi jian thixin ngajni ko ngain Espíritu,
ko ji'i tu'en ixin Cristo. [4] Ko Ndo Dio ukuinchiaa ná ndo icha sa'o ke
are binchechjian ndo nunthe, ko je'e ndo ukuinchiaa ná ndo ja'an ná
ixin kjan ná chujnii ndo ko ixru'in jian'a sintho'o ná ngathexin kon
je'e ndo. [5] Ko ixin anto thjuaa ná ndo binthakininxin ná ndo kjan
ná xe'en ndo ixin Jesucristo, ko jamee ku'en ixin jañaa binao ndo.
[6] Ixin kainxin ncha'on sinthusaye'e ná Ndo Dio ixin thi anto jian
ndo ngajin ná, ko ixin Xe'en ndo bayáa ná ndo, thi xan anto thjue'e
ndo. [7] Ko je'e xan kjuenga xan 'na ixin ja'an ná kunixin jnii xan ko
bitjañaa ná kain thi jian'a bintho'o ná. Ko ji'i ku'en ixin anto thjuaa
ná ndo. [8] Ko Ndo Dio kjuagua ná ndo thi anto thjuaa ná ndo ixin je'e
ndo nthaxraxaon ná ndo jian ko nthakinxin ná ndo jian. [9] Ko je'e
binthagatsuan ná thi benua'a ná ko undachro thi ruku'en, ko ngain
Jesucristo ruku'en thi ndachro. [10] Ko are sinkee ncha'on ixin tsu'en
kain thi undachro ndo ixin sajon ndo juachaxin ixin Jesucristo
tsetu'en kain thi jii ngajni ko kain thi jii nthi'i ngata'a nunthe.
[11] Ko icha sa'o ke Ndo Dio binchechjian nunthe, je'e ndo
ukuinchiaa ná ndo ixin sayée ná thi ukjuauthexin ndo. Ko Ndo
Dio undachro ixin jañaa ruku'en, ko je'e ndo, jaan, nche'e ndo thi
tjauthexin ndo. [12] Ko jañaa ja'an ná, xro sa'o bithikaon ná Jesucristo,
sinthusaye'e ná Ndo Dio ixin kain juachaxin chunda. [13] Ko ixin je'e,

ja'a ra kai bithikaon ra are kui'in ra thi juajna ndua, ko juajna mee
binthakjan ra inaa chujni narua ixin bithikaon ra Jesucristo, ko ja'a
ra baye'e ra Espíritu Santo ko mee inchin naa xru'e ixin kjan ra
chujnii je'e inchin undachro ixin ruku'en. 14 Ko ja'a ra bayé'e ra
Espíritu ko mee tjaago ixin sayé'e ra kain thi binthakininxin ra ndo,
ruxethjaja ni chujnii ndo ixin thi ukjuenga ndo 'na, ko nthusaye'e ná
ndo ixin kain juachaxin chunda ndo.

Pablo nichjee Ndo Dio ixin ni'ngo jii Éfeso

15 Ko are ja'an kununa ixin ja'a ra jian chunthia ra ngain Nchaa
ná Jesús ko ixin anto thjue'e ra kain ni uchujnii Ndo Dio, 16 are
mee ko jai kainxin ncha'on xraxa'on ra ko thexruxian Ndo Dio
ixin anto chunthia ra ndo. 17 Ja'an danchiaa Ndo Diue Nchaa ná
Jesucristo, ndudaa ná, ndo jikininxin kain juasaaya, sinthakinxin ra
ndo kunixin Espíritu Santo ko tsinxin ra jian thi je'e ndo rundathjo
ra ndo ko ruchunxin ra jian je'e ndo. 18 Ko kai danchiaa ndo ixin
sinchengasaan juaxraxauan ra ixin ruchunxin ra thi techue'en ra
ko tsunu'a ra jian unda bayá'a ra ndo. Ko kai ruchunxin ra kain
thi anto renthe dajon Ndo Dio ngain chujnii ndo. 19 Ko kai rina'o
ruchunxin ra ixin xru'in thi tuya'i thi jié juachaxiin Ndo Dio, thi
juachaxin thjengijna ná. Ko xraje'o juachaxin ji'i binchegunda Ndo
Dio 20 are binchexechon Jesús ngayexin ni ndadige'en ko bake'e ndo
ngain rajianxin ndo nthi̱'a̱ ngajni. 21 Ko Jesús bayée juachaxin mee
ixin thetu'en kain thi thetu'an nthi̱'a̱ ngajni ko nthi'i ngain nunthe
ko jeo'a ngain ncha'on te'i thetu'an, kai tsetu'an are rukjan tsii inaa.
22 Ko Ndo Dio chjee juachaxin Cristo tsetu'an kain, ko kai bake'e ndo
Cristo ixin tsetu'an ni ni'ngo, ni udithikaon. 23 Ko kain ni udithikaon
kjan na̱ inchin nthau'e Cristo. Ko Cristo thi thetu'an kain, mexinxin
ningue jichunda kain.

Ndo Dio binthakjan ná inaa chujni narua ixin anto thjuaa ná ndo

2 1 Are sa'o ja'a ra binthe ra xraa chujni undadige'en ixin thi
jian'a banche'e ra, 2 ko ja'a ra banche'e ra inchin nche'e chujni
dithikaon'a Jesucristo, ko bagithikaon ra kain thi baketu'an espíritu
baketu'an icha espíritu jian'a ko je'e thi nchenche'e chujni ixin
dithikaon'a na̱ ngain Ndo Dio. 3 Ko are icha sa'o kai ja'an ná bantho'o
ná xraa je'e na̱, ixin bantho'o ná thi jian'a bakiaku'en ná ko thi
jian'a baxraxaon ná. Mexinxin ja'an ná bekininxin ná rugayee ná jie̱

sinche'e Ndo Dio ngain icha chujni. [4] Aro Ndo Dio anto kuiakunuaa
ná ndo ixin anto thjuaa ná ndo, [5] maski ja'an ná xraa chujni
undadige'en ixin thi jian'a bantho'o ná. Aro je'e binthakjan ná inaa
chujni narua, are binchexechon ndo Cristo, ko isaye'a ná jie̱ ixin thi
anto thjuaa ná Ndo Dio. [6] Ko ji'i ruchro ixin Ndo Dio binthaxechon
ná ndo are binchexechon ndo Jesucristo, ko ukuiin ná ndo ja'an ná
chrikee Jesucristo nthi̱'a̱ ngajni. [7] Ko jañaa binche'e ndo ixin sikon
kain chujni sige'e ndue rejngi ixin anto thjuaa ná ndo ko anto tsjé
thi jian nche'e ndo ngajin ná ixin dithikaon ná Cristo Jesús. [8] Ixin thi
anto thjua'a ra Ndo Dio, ja'a ra bitjaña'a ra jie̱, je'o ixin chunthia ra
ngain ndo ko je'a ixin runche'e ra tsjé thi jian. Ji'i ku'en ixin thi
binthathuan ná Ndo Dio. [9] Ko kuen'a ji'i ixin thi jian nche'e chujni,
mexinxin xru'in chujni tsa'in ñao. [10] Ixin Ndo Dio binthachjian ná ko
Jesucristo binthakjan ná inaa chujni narua ixin sintho'o ná thi jian
nthi'i ngain nunthe, inchin je'e undachro ixin ruku'en are icha sa'o.

Cristo thi nthakjan ná xraa nakua chujni

[11] Ko xraxaon ra ja'a ra ixin kexreen banche'e ra; je'a judío ra ixin
jañaa guan ra ko nthagi'in ra na̱ chujni chunda'a xru'e, jañaa ndathjo
ra chujni judío, ni nchegayee choo xru'e kunixin raa na̱. [12] Ko
xraxaon ra ixin ja'a ra bagithikaon'a ra Jesucristo, kjín binthexin ra
ngain ni judío, ko bechunxin'a ra thi kjuauthexin Ndo Dio ngain
Abraham ixin thi jian ndachro ndo rugajon ndo, ko bachunthia'a ra
Ndo Dio ko bechunxin'a ra ndo. [13] Aro jai, ixin Cristo Jesús, ja'a
ra xro kjín binthexin ra ngain Ndo Dio, ukunchie'en ra ngain ndo
ixin Jesucristo be'en ngain ntha cruz ko bingo jnii. [14] Ko Jesucristo,
thi nchekunu'e chrjuin ngain ansean ná, binche'e ixin ni judío ko
ni je'a judío binchekjan na̱ nakua rajna ixin Jesucristo kunxanthe
thi baningaku'en choo na̱. [15] Are Jesús be'en, je'e kunxanthe thi
kukue'en ni judío ko thi baketu'an ley bayée Moisés. Ko jañaa
binche'e ixin ni judío ko ni je'a judío kjan na̱ nakua rajna ko kjan na̱
chujnii je'e ko sakao choo na̱. [16] Ko ixin Cristo be'en nganito ntha
cruz, binchexanthe thi baningaku'en choo ni je'a judío ko ni judío,
ko ni te'i kjan ná inchin nakua chujni. Ko Ndo Dio binchetjaaña jie̱
ko jian sinthe na̱ ngathexin kon ndo.

[17] Ko Jesucristo juii ngata'a nunthe ji'i ixin kjuaago thi jian juajna
nchekunu'e chrjuin ngain anseen ni, ko juajna ji'i uxragu'a ra, xro
kjín binthexin ra ngain Ndo Dio, ko kai xrague ni chiaon binthexin

ngain ndo. [18] Ko ixin Jesucristo kainxin ná unchao tsunchie'en ná
ngain Ndo Dio Ndudaa ná ixin chunda ná xraje'o Espíritu Santo.
[19] Mexinxin jai ja'a ra ije'a chujni chunxin'a ni ko kjín dithu'e rajnee.
Jai ja'a ra uchujni rajnee ni udithikaon Ndo Dio ko ukjan ra ni
nchiandu'a ndo. [20] Ko ja'a ra inchin naa nchia jié jingathjen suji ixin
te ra ngata'a thi xro xenga sa'o, xro binthekiin kain ni sa'o kuinchie'e
Jesús ko ni bagayée juajnee Ndo Dio, ko thi xro icha renthe ko
ke'e nchia, mee Jesucristo. [21] Ko Jesucristo mee thi xro xenga sa'o
ko ngata'a xro ji'i jidithe thjario'o ko jian jitunchjian naa ni'ngo,
sikunja ni naa ni'ngo nche'e jian ixin jii ngain Jesucristo. [22] Ko jañaa
ja'a ra, inchin ni'ngo jitunchjian ixin te ra ngain Jesucristo, ko kjan
ra inchin nakua nchia thi nchao se'e Espiritue Ndo Dio.

Xra sinche'e Pablo ngain ni je'a judío

3 [1] Ja'an Pablo na jiaxin na ixin tjaago juajnee Jesucristo, ko
thi tjaago ji'i tsjengijna ra ja'a ra xro je'a judío ra. [2] Ko ja'a ra
unu'a ra ixin Ndo Dio kuetunna ixin rundathjo ra, thi je'e undachro
runche'e ngajin ra ixin anto thjua'a ra. [3] Ko je'e ndo kjuagu'na ndo
thi undachro ndo runche'e ndo ko xru'in kensen benu'e, ko ji'i ja'an
undathjo ra nchion ngain thi xroon ukji̱'an ra. [4] Ko are ja'a ra tsjao
ra xroon mee, ja'a ra tsunu'a ra ixin ja'an chunxin thi benue'a
chujni ko thi benue'a na̱ uku'en ngain Jesucristo. [5] Ko thi benue'a na̱
xru'in chujni xrague are icha sa'o, aro jai Ndo Dio ukjuague kain
ni kuinchie'e Jesús sa'o ko ni dayée juajnee Ndo Dio ixin Espíritu
Santo. [6] Ko ji'i xru'in kensen benu'e: Chujni je'a judío kai sayée na̱
thi bikininxin je'o ni judío ko rukjan na̱ xraa nakua rajna, ko kain
na̱ ya'i sayée na̱ thi ndachro Ndo Dio ixin rugajon ndo, je'o ixin
sithikaon ni juajnee Jesucristo. [7] Ko Ndo Dio binchethunna ndo
juachaxin ixin sintha'a xree ndo, maski ja'an bikininxin'a na rugayaa
juachaxin. Ko jañaa kjuaago ndo thi kuiakunuana ndo ko thi jié
juachaxin chunda ndo.

[8] Maski ja'an tununa thi icha renthe'a na ngagee kain chujnii
Ndo Dio, aro je'e ndo chjana ndo juachaxin ji'i ixin tsjagua chujni
je'a judío thi jian juajnee Jesucristo, thi juajna icha renthe jii ko
xru'in tuya'i. [9] Ko kai kuetunna Ndo Dio ixin jian rukjagua chujni
thi undachro ndo runche'e ndo thi benue'a chujni are usee ixin
jañaa binao ndo, ndo binchechjian kainxin thi jii. [10] Ko ji'i ku'en
ixin jai kain chujni dithikaon Jesucristo tsjague na̱ kain ángel

chunda juachaxin nthi̱'a̱ ngajni ixin tsunu'e ángel thi jié juaxraxauen
Ndo Dio ixin je'e ndo nu'e ndo kain. [11] Ko Ndo Dio binche'e kain
ji'i inchin je'e xraxaon runche'e are nakuexinxon be'e kain ixin
Nchaa ná Jesucristo. [12] Ko ixin Jesucristo ko ixin uchunthia ná
ngain je'e, ja'an ná uchunda ná juachaxin tsunchie'en ná ngain Ndo
Dio. [13] Mexinxin ja'an nthatsa'an ñao ra dinthechin'a ra ixin ja'an
jiaxinna. Ji'i jitunna ixin ndathjo ra thi jian juajnee Jesucristo, ko
icha jian ta'in ñao ra ixin ji'i.

Thi thjuaa ná Cristo

[14] Ko ixin kain thi jitu'en ji'i, ja'an darithuxin ngathexin kon Ndo
Dio, Ndudee Nchaa ná Jesucristo. [15] Ko Ndo Dio thi Nduda'a ixin
kain chujni te nthi'i ngata'a nunthe ko kain thi jii nthi̱'a̱ ngajni.
[16] Ja'an nthatsaan ñao Ndo Dio ixin thi renthe ko jié juachaxin
chunda ndo, ruchjaa ra ndo juachaxin ko sinthasuji ra kunixin
Espiritue ndo, [17] ko ixin chunthia ra ngain Jesucristo, je'e se'e ngain
ansean ra, inchin nue'e naa nthaa ni'nga jixenga ntha, jañaa tsusuji
ra ko thjue'e choo ra. [18] Ko jañaa ja'a ra ko icha chujni dithikaon
je'e, nchao tsinxin ra jian kexreen tunxin, jininxin, ningaxin ko
nuinxin thi anto thjuaa ná Jesucristo. [19] Ko kai ruchunxin ra kexreen
je'e anto thjuaa ná, maski xru'in chujni thinxin kexreen jiexin thi
anto thjuaa ná Ndo Dio, ko ruchunda ná kain thi dajon ndo.
[20] Ko je'e ndo thi chunda ndo juachaxin ixin sinche'e ndo icha tsjé
ke thi ja'an ná danchie'e ná ndo, o icha ke thi ja'an ná xraxaon ná
ixin juachaxiin Ndo Dio jii ngajin ná thjengijna ná, [21] ko nthusaye'e
ná Ndo Dio kain ná xro dithikaon ná Jesucristo, kainxin ncha'on.
Jañaa tsu'en.

Kain chujni chunda Espíritu Santo kjan na̱ inchin nakua chujni

4 [1] Ko ja'an jiaxinna ngain ndu'a xiiso ixin tjaago thi jian juajnee
Nchaa ná Jesucristo, nthatsa'an ñao ra nche'e ra thi jian inchin
jikininxin sinche'e chujni ukuinchie'e ko bayẹe Ndo Dio. [2] Ko tain'a
ñao ra; icha jian chrjuin nichje'e choo ra, ko tuñaunkua'a ra ko
thixi'an ra kain thi tangi ixin thjue'e choo ra. [3] Nche'e ra ixin kainxin
ncha'on jian dakjio'o choo ra inchin xraa nakua chujni ixin Espíritu
Santo thi thjengijna ra. [4] Ja'a ra inchin nakua chujni, ko nakua
Espíritu Santo jii, jañaa Ndo Dio bayá'a ra ndo ixin ruchunthia ra
je'o ngain ndo ixin rukjan ra naa chujni narua. [5] Ko jii nakuaxinxon

Nchaa ná, ko ngain nakua thi chunthia ná ko xraje'o bigithe ná kain
ná. [6] Jii nakuaxinxon Ndo Dio, Ndudee kainxin chujni, je'e thi
thetu'an kain, ko je'e nchegunda chujni ixin nche'e xree ko je'e jii
ngajin ná.
[7] Aro nanaa ná Jesucristo chjaa ná jejee xree inchin je'e binao.
[8] Inchin chro Xroon jitaxin juajnee Ndo Dio:
Je'e sakuajiin ngajni, ko bikiaxi'in thi ningaku'en je'e,
ko bajon jejee juachaxin ngain chujni dithikaon ngain je'e.
[9] ¿Ko athinxin ra ke'e ruchro thi "je'e sakuajiin"? Ji'i ruchro ixin
je'e sa'o xinkajin ngain nunthe. [10] Ko xraje'o thi xinkajin, mee thi
sakuajiin icha nui nthi̱'a̱ ngajni ko jañaa je'e thi thetu'an kain. [11] Ko
je'e bajon jejee juachaxin ko kanxion na̱ binchegi'in na̱ apóstol,
ni kuinchie'e Jesucristo, ko ikanxion na̱ chujni bagayée juajnee
Ndo Dio, ko ikanxion na̱ chujni tjaago thi jian juajnee ndo, ko
ikanxion na̱ ni daku'en ni ni'ngo ko ikanxion na̱ ni tjaago. [12] Ko kain
juachaxin ji'i dajon Jesucristo ngain chujnii ixin jian sinche'e na̱
xree ixin ruxragua ná, ko ja'an ná thi ningue Jesucristo, icha tsusuji
ná, [13] rukjanja ná kain ná, xro dithikaon ná inchin nakua chujni
ixin chunthia ná ko satsuan ná jian xe'en Ndo Dio. Ko jañaa rukjan
ná chujni nche'e ko thinxin kain thi jian, jañaa inchin Jesucristo
jian. [14] Ko isunthe'a ná inchin xan nchinnchinchjan thentuxi'in
xan nanao thi xraxaon xan. Jañaa chujni tjaago thi ndua'a rinao
tsentuxian ná juaxraxaon ná, ko nthayaa ná na̱ ixin xraa chrjuin
nche'e na̱. [15] Icha nchao runichja ná thi ndua ko thjue'e choo na̱ ixin
chunthia ná Jesucristo, ko jañaa kain thi sintho'o ná tsjaago ixin
ntho'o na̱ xraa Cristo, ko je'e thi thetu'en ni ni'ngo. [16] Ko je'e nche'e
ixin ni ni'ngo icha tsusuji na̱ ixin thi jejee xra nche'e na̱, ko je'e thi
thetu'an sincheka'o choo na̱ xra jian. Ko jañaa ni ni'ngo tsusuji na̱
ixin thjue'e choo na̱.

Chujni dithikaon Cristo kjan na̱ inaa chujni narua

[17] Ko ji'i thi undathjo ra ko rithetu'an ra kunixin juachaxiin Nchaa
ná Jesucristo, ixin inche'a ra inchin chujni dithikaon'a Cristo ixin
nche'e na̱ thi xru'in xree xraxaon na̱. [18] Ko chujni te'i juaxraxauen na̱
xraa naxin xe'e jii ixin xru'in thinxin na̱ ko atho nchecha anseen na̱,
mexinxin chro'a kjan na̱ inaa chujni narua ko nue'a na̱ ke'e rinao
Ndo Dio ixin sinche'e na̱. [19] Ko itusue'a na̱ ixin kain thi jian'a nche'e

na̱, ko xrajon na̱ nche'e na̱ kain thi jian'a, ko chee na̱ ngain thi jié
juasuaxin nche'e na̱.
20 Aro ja'a ra je'a jañaa kuangi ra are xragu'a ra ixin Jesucristo,
21 ja̱ nduaxin ja'a ra kuinxin ra ko kuangi ra are xragu'a ra ixin je'e,
ixin thi ndua jii ngain Jesús. 22 Mexinxin jai ja'a ra inche'a ra kain
thi jian'a banche'e ra are sa'o. Thinthu'e ra thi jian'a banche'e ra
ko thi juaxraxaon jian'a banthaya'a ra ixin banche'e ra thi jian'a.
23 Rugunda kjan ra chujni jian juaxraxauen ko jian ngain anseen,
24 ko inchin dinthenga'a ra luntho rua, jañaa kjan ra chujni narua ko
nche'e ra jian inchin rinao Ndo Dio, ko tjaago ra ixin ja'a ra nche'e
ra jian ko nche'e ra inchin jikininxin.
25 Mexinxin inichja'a ra thi ndua'a, icha jian nichja ra thi ndua
ngain kain chujni ixin ja'an ná xraa nakua chujni ngain Jesucristo.
26 Are duñao ra nche'a ra thi jian'a, ko tanchrjanda'a ra ixin tsjexin
ncha'on ko xra teduñao ra. 27 Ko thjexin'a ra ixin nchiijin sinthaya'a
ra.
28 Ja̱ chrujan ra xra the'e ra, jai ithe'a ra, icha jian nche'e ra xra
sachaxin ra tumia ra ko jañaa ruchunda ra thi tsjengijnanxin ra
chujni nua. 29 Nichjakua'a ra ko tenga'a ra reka, icha jian tangi ra
nichja ra thi jian inchin jikininxin, ko jañaa chujni tsi'in tsunchaon
na̱ ko tsjengijna ra na̱.
30 Xru'in thi jian'a nche'e ra ixin sechiin Espíritu dajon Ndo Dio,
ixin Ndo Dio rua'an Espíritu ji'i ngajin ra ixin sikunxin ni ixin ja'a
ra uchujnii ra ndo, tsija ncha'on are tsii Cristo ko ixru'in thi jian'a
sinche'e ra.
31 Tenchjian'a ra ngain ansean ra juachjaon, thi tuñau'e choo ra,
thi tuyauthe choo ra, thi jian'a chruache choo ra ko kain thi jian'a
nche'e ra. 32 Icha jian, kjan ra jian chujni ko thiakunue'e choo ra ko
nchetjañe'e choo ra kain, jañaa inchin Ndo Dio binthatjaña'a ra ndo
ixin bithikaon ra Jesucristo.

Thi jikininxin sinche'e chujnii Ndo Dio

5 1 Ja'a ra uxe'en Ndo Dio, xan anto thjue'e ndo, mexinxin nche'e
ra inchin je'e ndo nche'e ndo. 2 Thjue'e choo ra, jañaa inchin
Jesucristo thjuaa ná, ko xrajon be'en ixin ja'an ná ixin bitjañaa ná thi
jian'a bantho'o ná, jañaa inchin baguen na̱ kuleko ixin bagitjañenxin
na̱, ko banchesayexin na̱ Ndo Dio inchin naa thi anto chrjuin xrajni.

3 Ko ixin ja'a ra uchujnii Ndo Dio ra, ngaya'a ra ijikininxin'a
tsi'in ni ixin dinthechriko'o ra nchrii je'a chri'a ra o xii je'a xixi'a
ra, o ixin tenche'e ra thi jian'a xraxaon ra o ixin anto thiaku'en ra
sinthechunda ra tsjé tumi. 4 Tenga'a ra reka, nichjakua'a ra thi
xru'in xree ko thekin'a ra chijni kunixin reka ixin chujnii Ndo Dio
jikininxin'a runichja n̲a̲ jañaa; icha jian thexruxi'in ra Ndo Dio. 5 Ko
tunu'a ra jian ixin chujni dejuaka'o nchrii je'a chri'i o xii je'a xixi'i,
o anto jian'a nche'e, o anto thiaku'en sechunda tsjé tumi, ko ji'i
inchin j̲a̲ runchesaye'e diuchjan dikunchjianxin xroo o nthaa. Ko
kain chujni nche'e ji'i chro'a sixi'in n̲a̲ thi thetu'an Cristo ko Ndo
Dio. 6 Dithuaxin'a ra ixin sinthaya'a ra chujni nichja thi xru'in xree
ixin ji'i thixin thi anto suji jie̲ nche'e Ndo Dio ngain thi chujni
dithikaon'a ndo. 7 Dixinthe'a ra ko nche'a ra inchin je'e n̲a̲.

8 Are sa'o ja'a ra binthe ra ngain thi naxin xe'e, aro jai ixin
dithikaon ra ko te ra ngain Jesucristo, ute ra ngain thi dingasaan
9 ixin Espiritue ndo thjengijna ni nche'e ni thi jian inchin jikininxin
ko thjengijna ni chujni ko nthanichja ná je'o thi ndua. 10 Ko nche'e
ra je'o thi rinao Nchaa ná Jesucristo. 11 Dixinthe'a ra ko nche'a ra
thi jian'a nche'e chujni chunxin'a Ndo Dio, icha jian ndache ra n̲a̲
ko nchesathe'e ra n̲a̲ ixin je'a jian thi tenche'e n̲a̲. 12 Ko anto chjee ni
juasuaxin are nichja ni ixin thi je'e n̲a̲ jimao nche'e n̲a̲. 13 Ko are
thi dingasaan tjaago ixin nchao'a jii, jañaa tatununxin ixin nchao'a
be'e. 14 Mexinxin ndachro ngain Xruen ndo:

Xingama'a, ja'a ke tarichrin,
dingathjenxin ngayee ni ndadige'en,
ko Jesucristo sinthangasa'an.

15 Tsje'e ra jian kexreen tenche'e ra. Nche'a ra inchin chujni
rinao'a dithikaon, icha jian nche'e ra inchin chujni chunxin thi
jian. 16 Ko are nchao sinche'e ra thi jian, nche'e ra thi jian ixin
ngain ncha'on te'i anto tsjé thi jian'a jitu'en. 17 Ko nche'a ra xraa
chujni xraxaon'a, icha jian thinxin ra ke'e rinao Ndo Dio sinche'e
ra. 18 Kuan'a ra ixin thi kuan ni ndanchetjajin juaxraxauen ni. Icha
jian tjaago ra ixin Espíritu Santo thjengijna ra. 19 Nchesuji choo ra
kunixin salmo, ko tsje ra himno ko coro, ko jañaa nchesaye'e ra
Nchaa ná kunixin ansean ra. 20 Ko thexruxi'in ra Ndo Dio Ndudaa ná
ixin kain thi tu'en, kunixin juachaxiin Nchaa ná Jesucristo.

Thi rugunda sinche'e ni teka'o choo

21 Dithikaon choo ra, ixin Ndo Dio jikininxin juasaaya. 22 Ja'a
ra xro nchrii ra dithikaon ra thi tsetu'an ra xixi'a ra, jañaa inchin
dithikaon ra ngain Jesucristo 23 ixin thi xii jikininxin thetu'an ngain
nchri chri'i, jañaa inchin Jesucristo thetu'an ngain ni ni'ngo, ixin
kain ná, xro dithikaon ná, kjan ná inchin nthau'e je'e, ko je'e
binthakjan ná inaa chujni narua. 24 Ko jañaa inchin kain chujnii
Jesucristo dithikaon na̱ thi thetu'an je'e, jañaa kai, kain nchrii
sithikaon nchra thi tsetu'an xixi'i nchra.
25 Ja'a ra xro xii ra thjue'e ra chri'a ra, jañaa inchin Jesucristo
thjue'e ko xrajon be'en ixin ni ni'ngo, 26 ko ji'i binche'e ixin kjan
ná jian chujni ngathexin kon Ndo Dio. Ko je'e bintharua ná ixin
bigithe ná ngain jinda ko ixin kuinxin ná juajnee ndo. 27 Ko jañaa
binche'e ixin je'e sake'e ná ngathexin kon je'e inchin ni'ngo anto
chrjuin ko xru'in thi jian'a jii ngain, xraa naa luntho narua ko
dikuligui'a luntho. Ko juxon ná, xro chujni jian ná, sunthe ná ngain
je'e. 28 Ko jañaa ni xii rugunda ruthjue'e xa nchrichri'i xa, jañaa
inchin thjue'e xa nthau'e xa. Ko thi xii thjue'e nchrichri'i, thjue'e
xa nthau'e xa. 29 Ixin xru'in chujni ningaku'en nthau'e; icha jian
chjee nthao thi rugunde'e nthao ko daku'en nthao, jañaa inchin
Jesucristo nche'e ngain ni ni'ngo, 30 ixin ja'an ná kjan ná nthau'e
Cristo, inchin naa ruthee o raa. 31 Mexinxin ndachro ngain Xruen
Ndo Dio: “Xii sachrjende'e xa ndudee xa ko janee xa, ixin sekao xa
chri'i xa, ko kayui na̱ rukjan na̱ inchin nakua chujni.” 32 Ko ji'i naa
thi benue'a chujni ko anto renthe, ko ja'an rinichja ixin Jesucristo
ko ixin ningue. 33 Aro kai ruchro ixin nanaa ra thjue'e ra nchrichri'a
ra, inchin thjue'e ra nthau'a ra. Ko ja'a ra xro nchrii ra chunde'e ra
juasaaya xixi'a ra.

6 1 Ko ja'a ra xro xan nchinnchinchjan, dithikaon ra ndudaa ra ko
janaa ra, inchin jikininxin sinche'e chjan dithikaon Jesucristo.
2 “Chunde'e ra juasaaya ndudaa ra ko janaa ra” ixin ji'i naa thi
kuetu'an Ndo Dio, ko ji'i thi sa'o dajin ixin jian tsji'i ni, ja̱ sithikaon
ni, 3 ko jian sinthe ni ko tsjé nano se'e ni ngata'a nunthe ji'i.
4 Ko ja'a ra, xro nduda'a ra, ncheñaunkua'a ra xa'an ra; icha
jian nchekue'en ra xan sithikaon xan kain thi tsetu'en ra xan, ko
nchekue'en ra xan kexreen sithikaon xan Nchaa ná Jesucristo.

5 Ko ja'a ra xro kue'na ra naa xi najni, dithikaon ra thi tsetu'an ra
ni najnia ra nthi'i ngata'a nunthe, dithikaon ra na̱ kunixin juasaaya,
ko xragu'en ra na̱, ko ansean ra sachrjexin ixin sithikaon ra na̱.
Jañaa inchin ja̱ rujinche'e ra xree Jesucristo.
6 Dingaxin ñao ra nche'e ra xree na̱ ko je'a je'o are tatetsje'e
na̱ ixin sithuaxin ra jian ngain xa, icha jian nche'e ra xra inchin
ni nchexree Jesucristo ixin ngain anseen ni dachrjexin nche'e ni
thi rinao Ndo Dio. 7 Ko jian nche'e ra xra, jañaa inchin runche'e ra
xree Nchaa ná ko je'a inchin nche'e ra ngain chujni. 8 Ixin ja'a ra
unu'a ra ixin Jesucristo ruchjaa ra thi jikininxin sacha ra ixin kain
thi jian nche'e ra, maski nche'e ra xra ngain xi najni o xru'in xi najni
chunda ra.
9 Ko ja'a ra, xro najni ra, xraje'o nche'e ra ngain ni nchexraa ra,
ko inchexraon'a ra na̱. Xraxaon ra jian ixin ja'a ra ko je'e na̱ xraje'o
nakua Nchaa ra thjen ngajni chunda ra ixin je'e tsje'a kensen icha
renthe ixin kain ná xraje'o renthe ná.

Thi dajon Ndo Dio ixin sacha chujnii ndo ngain espíritu jian'a

10 Ko xrarundathjo ra, ja'a ra xro choo ná, tusuji ra kunixin
juachaxin dajon Nchaa ná ko ixin dithikaon ra ngain je'e ndo. 11 Ko
nchegunda ra kain juachaxin chjaa ra Ndo Dio, inchin chia dengaa
ni theto, ixin jañaa suji sinthe ra are nchiijin sinao sinthaya'a ra.
12 Ixin je'a chujni thetuko'o ná, thi tethetuko'o ná mee espíritu
jian'a. Ko espíritu mee chrji ngatau'en chrintho, ko espíritu mee
chunda juachaxin thetu'an nthi'i ngata'a nunthe. 13 Mexinxin ja'a ra
dayé'e ra kain juachaxin dajon Ndo Dio, ko mee inchin chia dengaa
ni theto, jañaa kai nchao tsixi'an ra are tsii ncha'on tangi tsu'an ra,
ko are utsixi'an ra kain, dinthe ra suji kainxin ncha'on. 14 Ko dinthe
ra suji, xraa xi soldado dinthedunga rua, jañaa tenchji'an ra thi ndua
chjaa ra Ndo Dio. Ko thi jian nche'e ra tsjengijna ra, inchin thi chia
dinthengaa xi soldado ixin didu'a xa chijno are theto xa. 15 Tjaago ra
thi jian juajna nchekunu'e chrjuin anseen ni ixin mee thi jian juajna,
jañaa inchin xi soldado jichjanga xa theruee xa ixin tsji xa tseto xa.
16 Ko thi icha rugunda, ixin ja'a ra chunthia ra ngain Ndo Dio, ko
mee inchin naa chia jié kayakuenxin ra kain chijno jian'a jiyaa xru'i
rurua'an ra nchiijin, jañaa inchin chia kayakuenxin xi soldado chijno
tja xi thetuka'o xa. 17 Ko thi ukjan ni inaa chujni narua, mee inchin
naa chia nchekjinga jaa ra, inchin xi soldado. Ko juajnee Ndo Dio

nchegunda ra inchin chia taade, ixin yaa thi chjaa ra Espíritu Santo.
18 Ko nchetse'en ra ñao Ndo Dio ixin nchao sinche'e ra kain thi jian;
ko kainxin ncha'on danchie'e ra ndo kunixin juachaxiin Espíritu
Santo. Ko kain ncha'on tsje'e ra jian thi nche'e ra ko tunchrjen'a
ra ixin danchie'e ra ndo ixin kain chujni chunthia ngain ndo.
19 Kai nchetse'en ra ñao Ndo Dio ixin rundachjejin na ndo thi ja'an
runichja ko ruxraon'a na are rundathjan icha chujni juajnee ndo, thi
juajna bechunxin'a na̱ are sa'o. 20 Ko Ndo Dio chjana xra ixin nichja
juajna ji'i. Ko mexinxin jiaxinna jai ngain ndu'a xiiso. Nchetse'en ra
ñao Ndo Dio ixin tsjengijna na ixin ruxraon'a na rundathjan icha
chujni thi jian juajnee ndo, inchin jikininxin.

Pablo juexin kji̱n xroon ko rua'an juajna

21 Tíquico xan choo ná, xan anto thjue'e ná ixin dithikaon xan
Jesucristo, xan thjengijna ná kainxin ncha'on ngain xree Jesucristo.
Je'e xan tseki'an ra xan kain thi jitunna ko kain thi rintha'a.
22 Mexinxin ja'an rua'an Tíquico ngajin ra ixin rundathjo ra kexreen
te ná ja'an ná nthi'i, ko jañaa ja'a ra rucha'a ra.
23 Ko Ndo Dio Ndudaa ná ko Nchaa ná Jesucristo ruchjee ni choo
ná, ni dithikaon Jesucristo, thi chrjuin tsunu'e anseen na̱, ko thi
ruthjue'e choo na̱ ko thi ruchunthia na̱. 24 Ko Ndo Dio sinchenchaon
kain chujni thjue'e Nchaa ná Jesucristo, thi ni xru'in ncha'on
thinthu'e na̱ thi thjue'e na̱ Jesucristo. Jañaa tsu'en.

Xroon dikji̱n Pablo ngain chujni dithikaon Jesucristo jii ngain rajna Filipo

Xroon dikji̱n Pablo ngain ni Filipenses

1 [1] Ja'an Pablo ko Timoteo ni nchexree Jesucristo chja'a ra juajna
kain ra xro dithikaon ra Jesucristo ngain rajna Filipos, ko kain
ni thetu'an ni'ngo ko thjengijna ni thetu'an. [2] Ndo Dio Ndudaa ná
ko Nchaa ná Jesucristo, sinthanchaon ra ko ruchjaa ra thi chrjuin
tsunu'e ansean ra.

Pablo nichjee Ndo Dio ixin ni dithikaon ngain ndo

[3] Thexruxian Ndo Dio are xraxa'on ixin ja'a ra. [4] Ko ja'an anto
cha'na are nichjaa Ndo Dio ixin kain ra, [5] ixin kjuengijna ni ra are
nakuexianxon ndathjan icha chujni ixin thi jian juajnee Jesucristo ko
jai xra tethjengijna ni ra. [6] Ko ja'an nuna jian ixin Ndo Dio kuexi'in
binche'e ndo thi jian ngajin ra, ko xra jainxon sinche'e ndo ngajin
ra rukjanja Jesucristo. [7] Ko jañaa jikininxin ruxraxaon ra ixin anto
thjua'a ra; ko ja'a ra kjuengijna ni ra kjuaago ná thi jian juajna bayáa,
maski biaxinna, ko tenkua'a na ngathexin kon ni nche'e ji̱e ixin thi
jian juajna ji'i. [8] Ko Ndo Dio nu'e ndo jian ixin ja'an anto thjua'a ra
kain ra, jañaa inchin Jesucristo kjuagu'na. [9] Ko ja'an danchiaa Ndo
Dio ixin ja'a ra icha ruthjue'e choo ra ko icha jian tsinxin ra [10] ixin
tsunu'a ra tsinchie'e ra kexe'e thi jian. Ko jañaa ixru'in jian'a se'e
ngajin ra are Jesucristo tsii. [11] Ko Jesucristo tsjengijna ra ixin ja'a ra
sinche'e ra thi jian, ko jamee chujni sinchesaye'e na̱ Ndo Dio.

Pablo ndachro ixin Jesucristo techunxin ni

[12] Ja'an rina'o tsunu'a ra ixin kain thi kunna kjuengijna na ixin
nichja thi jian juajnee Jesucristo. [13] Ko kainxin xi soldado jinda nchia
jixi'in xi thetu'an ko kain ni te nthi̱'a̱ nu'e na̱ ixin ja'an jiaxinna ixin
ndathjan chujni juajnee Jesucristo. [14] Ko ixin jiaxinna icha tsjé xan
choo ná nichja xan juajnee Ndo Dio, ko xraon'a xan nichja xan.

15 Ko kanxion chujni nichja nạ ixin Jesucristo ixin tunchjue'e nạ
ko ningakuna nạ, aro ikanxion nạ tjaago thi jian juajna ixin jañaa
dachrjexin ngain anseen nạ. 16 Ko thi ni tjaago juajnee Jesucristo
ixin ningakuna nạ aro je'a ixin thjue'e nạ Jesucristo, yaa nche'e nạ
ixin icha tsaa juachjaon ixin jiaxinna. 17 Aro ikanxion nạ ixin thjue'e
nạ Jesucristo mexin tjaago nạ thi jian juajnee, ko nu'e nạ ixin ja'an
ri'i nthi'i ixin runichjaxin juajnee Jesucristo. 18 Ko thi nche'e ni te'i
ndusena'a jạ tjaago nạ juajnee Jesucristo ixin thjue'e nạ o na'i, aro
je'e nạ nichja nạ ixin Jesucristo. Mexinxin ja'an anto cha'na.

Ko xra rucha'na icha. 19 Ko ja'an nuna ixin ja'a ra tenichje'e ra
Ndo Dio ixin ja'an ko Espiritue Jesucristo nchesuji na, ko tuin
sachrjexin nthi'i. 20 Thi ja'an icha rina'o ko chunthia ixin jian
sintha'a kain ko xru'in tsusuananxin. Ko ruxraon'a na maski ndase'en
na o sarichon, kain ncha'on Jesucristo tsusaye'e ixin ja'an. 21 Jạ
sarichon ja'an, je'o sintha'a inchin rinao Cristo, ko jạ ndase'en na,
icha jian ixin ja'an. 22 Ko jạ xra sarichon ngain nthao ji'i ixin xra
tsjaago juajnee Jesucristo. Ja'an nuna'a kexe'e thi tsinchiaa. 23 Tangi
tsinchiaa ngain kayui thi ndachrjan ji'i. Ja'an rujina'o ndaruge'en
na ixin sarukji rugari'i ngain Jesucristo, ko ji'i icha jian ixin ja'an.
24 Aro ixin ja'a ra, icha nchao ja'an xra sarichon. 25 Ko mexinxin
ja'an jian nuna ixin xra sithuna ngajin ra, ko icha rucha'a ra ko
ruchunthia ra ngain Ndo Dio. 26 Ko jañaa are ja'an rukjan na inaa,
ja'a ra icha rucha'a ra ko sinchesaye'e ra Jesucristo.

27 Ja'an nthatsa'an ñao ra ixin jian nche'e ra inchin thetu'an
juajnee Jesucristo. Ixin maski saso o saso'a ngajin ra, ja'an rina'o
tsian ixin jian tedithikaon ra ko tetjaago ra juajnee Ndo Dio ko
nakua juaxraxaon chunda ra ixin chunthia ra ngain Jesucristo, 28 ko
dithuaxin'a ra sinthaxraon ra chujni ningaku'an ra. Ko ji'i dikunxin
nạ ixin tateditjaan nạ ixin thi jian'a nche'e nạ, aro ja'a ra rukjan ra
inaa chujni narua ko ji'i thixin ngain Ndo Dio. 29 Ndo Dio chjaa ra
juachaxin ixin jeo'a bithikaon ra Jesucristo, kai ixin tangi tsu'an ra
ixin je'e. 30 Ja'a ra xraje'o tangi sathu'e ra xraa ja'an. Ja'a ra ubikon
ra kexreen tangi bagathua ko xraridathua.

Kexreen bithikaon ko kusaye'e Jesucristo

2 1 Jạ Cristo chjaa ra thi chrjuin tunu'a ra, jạ je'e nthakunu'a ra
thi chrjuin ruthjue'e choo ra, ko jạ tuenao ra ixin Espíritu Santo
jii ngajin ra, jạ thiakunue'e ra chujni, 2 nchekununa ni ra chrjuin

ixin xraje'o tunu'a ra, xraje'o thjue'e choo ra, xraje'o juaxraxaon
dinthechunda ra ixin thi sinche'e ra. 3 Ko nche'a ra xra ixin tsainxin
ñao ra o ixin kuetuko'o choo ra. Icha jian nche'e ra inchin thetu'an
Ndo Dio, ko xraxaon ra ixin icha chujni icha jian nche'e nạ ke ja'a
ra. 4 Thje'a ra thi jian je'o ixin ja'a ra, kai thjee ra thi jian ixin icha
chujni.

5 Ko kain ra xraxaon ra inchin Jesucristo xraxaon; 6 ixin maski
Cristo kai Ndo Dio, aro je'e binao'a binchegunda juachaxiin nthi'i
ngata'a nunthe. 7 Ko je'e kuinthu'e kain juachaxin bechunda ixin
kjan inchin naa ni nche'e xra are kunkji'i inchin naa chujni. 8 Ko are
ubangi, je'e nichjangi'a ko bithikaon Ndo Dio, bithjaja ncha'on be'en
nganito ntha cruz. 9 Mexinxin Ndo Dio chjee thi icha jié juachaxin
ko je'e thi thetu'an kain. 10 Ko naa ncha'on are tsusaye'e Jesús,
sinthethuxin nthajuchji'i kainxin thi te ngajni ko ngain nunthe ko
kainxin thi te ngangi jinche, 11 ko kain ná rundachro ixin Jesucristo,
Nchaa ná, ko jañaa tsusayexin Ndo Dio Ndudaa ná.

Kain ni dithikaon Jesucristo tsjaago ixin jian nche'e nạ

12 Ja'a ra xro choo ná, xro anto thjua'a ra, jañaa inchin bithikaon
ra kain ncha'on ko jeo'a are bari'i ngajin ra ko jai icha dithikaon ra
maski ri'a ngajin ra. Kunixin juaxraon tsje'e ra ixin isinche'a ra thi
jian'a ixin ukjan ra naa chujni narua 13 ixin Ndo Dio thi chjaa ra thi
jian xraxaon ra, ko thjengijna ra ndo ixin sinche'e ra inchin je'e ndo
rinao.

14 Kain yaa nche'e ra, aro nichjakua'a ra ixin chujni ko thetuko'a
ra nạ, 15 ko jañaa xru'in chujni rundachro ixin ja'a ra tenche'e ra thi
jian'a, ixin ja'a ra xe'en Ndo Dio, ko ji'i ruchro ixin nche'e ra thi
jian ngayee chujni jian'a xraxaon ko jian'a nche'e. Mexinxin ja'a ra
tsungiixin ra inchin kunutse tungiixin ba ngajni. 16 Ko thinthue'a ra
thi jian bithikaon ra ngain juajna binthakjan ra inaa chujni narua.
Ko jañaa are tsii Jesucristo, ja'an nchao tsununa chrjuin ixin ja'a ra
ixin are mee ja'an tsununa ixin jamaunkua'a bintha'a xra. 17 Ko ja'a
ra chunthia ra ngain Ndo Dio ko nche'e ra xree ndo, ko ji'i xraa naa
thi nchekininxin ra Ndo Dio. Maski jạ suenna nạ ji'i ruxethjaxin thi
ja'a ra tenchekininxin ra Ndo Dio. Jạ ji'i tsu'en ja'an anto rucha'na
ko jañaa ruchaa ná kain ná. 18 Jañaa kai ja'a ra cha'a ra inchin ja'an
cha'na.

Thi binche'e Timoteo ko Epafrodito

19 Ja'an chuan ngain Nchaa ná Jesucristo ixin tuin rurua'an
Timoteo ngajin ra, ko are je'e rukjan, ja'an rucha'na are ja'an
tsununa ixin ja'a ra. 20 Xru'in inaa chujni chunda inchin je'e ixin ta
juachjaon ixin kexreen sinthe ra jian 21 ixin kain chujni nthi'i icha ta
na̱ juachjaon ixin je'o xree na̱ ko je'a ixin xree Jesucristo. 22 Aro ja'a
ra unu'a ra ixin Timoteo anto jian ko kjuengijna na ixin nichja ná
juajnee Jesucristo inchin naa chjan thjengijna xan ndudee xan. 23 Ko
ja'an rurua'an Timoteo are tsjexin tsununa ke'e tsu'en. 24 Ko ja'an
chunthia ngain Nchaa ná Jesucristo ixin tuin kai sajon juachaxin
sasutsja'a ra.
25 Aro jai xraxa'on ixin rugunda rurua'an ra Epafrodito, thi
ruanna ni ra ixin kjuengijna na ngain xra ixin je'e bachjana thi ja'an
bagundana. 26 Je'e anto rinao sikon ra ko anto jita juachjaon ixin
ja'a ra kunu'a ra ixin je'e kuni'i. 27 Ko nduaxin je'e beni'i ko uchiaon
ndaruge'en aro Ndo Dio kuiakunue'e je'e, ko jeo'a je'e, kai ja'an
kuiakunuana ndo ixin ja'an ikua'a icha juachjaon. 28 Mexinxin ja'an
anto rina'o rurua'an Epafrodito ngajin ra ixin ja'a ra anto rucha'a ra
are sikon ra inaa, ko ja'an isarichin'a. 29 Daye'e ra Epafrodito ixin
kai dithikaon Nchaa ná ko cha'a ra ko nchesaye'e ra chujni nche'e
xra inchin je'e 30 ixin uchiaon ndaruge'en ngain xree Jesucristo. Ko
maski tangi bathu'e, je'e kjuengijna na ixin ja'a ra chro'a kjuengijna
ni ra.

Jian ruchunthia ni ngain Cristo

3 1 Ko jai ja'a ra xro choo ná cha'a ra ixin chunthia ra ngain Nchaa
ná. Ko ja'an tsunchrjen'a na rukjan na rukji̱'an ra inaa thi ukji̱n
na ixin ji'i jian ixin ja'a ra. 2 Tsje'e ra ixin xru'in sintha'a ra chujni
nche'e jian'a xraa kunia kuditsi, ko tsje'e ra ixin xru'in sintha'a ra
na̱ ixin je'o rinao na̱ ruchjaa ra na̱ xru'e. 3 Ko ja'an ná techunda
ná thi xru'e ndua, ji'i ruchro ixin nthusaye'e ná Ndo Dio kunixin
juachaxiin espiritue ndo ko chaa ná ixin ja'an ná chujnii Jesucristo
ná. Ko chunthia'a ná ngain thi rinao nthau'a ná, 4 maski ja'an nchao
ruchunthia ngain thi ja'an nuna. Ko ja̱ chrujan chujni xraxaon
ixin nchao ruchunthiaxin ngain thi nu'e nche'e, ja'an icha nchao
ruchunthiaxin thi ja'an nuna, 5 ixin ja'an bayáa xru'e are barichunda
jni ncha'on, ko ja'an chujni Israel na, ko ja'an bachrjeninxin na ni

ndudee ni xrachrjen na bi'in Benjamín, ko ja'an chujni hebreo na
ixin jannana ko ndudana hebreo na̱. Ko ja'an bakjaago ley ixin
ja'an kjui fariseo. 6 Ko anto bankunchjiigo na, mexinxin baruaa ko
bakiaxian chujni bithikaon Jesús. Ko inchin thetu'an ley, ja'an
bantha'a kain ko xru'in chujni banichja ixin ja'an bagithikaon'a ley.
7 Aro kain thi benuna are sa'o ixin anto jian, jai ndachrjan ixin kain
mee xru'in xree ixin jai ja'an batsuan thi ndua, ko mee Jesucristo.
8 Ko nduaxin kain ji'i, ja'an takuinthua ko intharenthe'a ixin ja'an
batsuan thi icha renthe ko mee juajnee Nchaa na Jesucristo. Ko ixin
thjuaa je'e, ja'an takuinthua kain mee ko kain thi ja'an benuna
tabinthakjan xraa kaxineno ko ja'an bintha'a kain ji'i ixin kjan na
chujnii Jesucristo, 9 ko jañaa sari'i ngain je'e, ko ruxraxaon'a ixin
ja'an jian na ixin bantha'a thi bandachro ley, jai jian na ixin ji'i thixin
ngain Ndo Dio ko ixin chunthia ngain je'e. 10 Ja'an je'o rina'o, icha
ruchunxin Jesucristo ko tsununa thi jié juachaxin binchexechon je'e,
ko tsununa thi tangi bathu'e, ko sintha'a inchin je'e are ndabe'en,
11 ko jañaa richunthia ruxechon na ngayee ni undabe'en.

Thi rugunda sinche'e ni ixin sijixin ni ngajni

12 Ndachrjan'a ixin ubintha'a kain, ko je'a ixin atho jian na,
aro ja'an chunthia ixin tsjena sintha'a kain thi kuetunna are je'e
nichjana. 13 Ja'a ra xro choo ná, ja'an xraxaon'a ixin ujuena bintha'a
kain aro thi ja'an rintha'a ixin rutjañana kain thi ku'en, ko tsusuji
na ixin sintha'a kain thi xraditjaan, 14 ko ja'an tsjena sintha'a thi
bitunna ixin sacha thi binthakininxin ná Ndo Dio ixin duthikaon ná
Jesucristo.

15 Mexinxin kain ná, xro jian thinxin ná thi duthikaon ná, xraje'o
ruxraxaon ná. Aro ja̱ xrajeo'a xraxaon ra, Ndo Dio tsjagu'a ra thi
ndua. 16 Aro mee nchue rugunda sintho'o ná inchin kuangi ná ko
xraje'o ruxraxaon ná.

17 Ja'a ra xro choo ná ixin dithikaon ra Jesucristo, nche'e ra inchin
ja'an rintha'a, ko tsje'e ra chujni nche'e inchin ja'an ná binthakuaan
ná. 18 Ixin ja'an undathjo ra tsjé nthi'á, ko jai tsjanga are kjan na
ndathjo ra ixin xrajii tsjé chujni nche'e thi jian'a ixin je'e na̱ ndusen'a
na̱ ixin Cristo benxin nganito ntha cruz. 19 Ko kain chujni te'i tsji na̱
ngathe xru'i danga'a ixin thi anto thiaku'en nthau'e na̱ kjan xraa
dioe na̱, ko ta'in ñao na̱ ko tusue'a na̱ ixin thi tenche'e na̱. Ko je'o
xraxaon na̱ ixin thi jii ngata'a nunthe ji'i. 20 Aro ja'an ná ngajni jii

nchiandui ná ko techu'en ná ixin nthi̱'a̱ tsixin thi tsjengijna ná, ko
mee Nchaa ná Jesucristo. 21 Je'e sasingixin nthau'a ná, thi nthao
ndaruxanthe ko sayée ná inaa nthao inchin nthao jichunda je'e. Ko
je'e sinche'e mee kunixin juachaxiin ixin je'e thetu'en kainxin thi jii.

Kainxin ncha'on cha'a ra ixin dithikaon ra ngain Jesucristo

4 1 Ja'a ra xro choo ná ixin dithikaon ra Jesucristo. Anto thjua'a ra
ko anto rina'o sikon ra ixin ja'a ra chananxin ko tainxin ña'o. Ko
kain ncha'on dithikaon ra Nchaa ná.
2 Ja'an nthatsaan ñao nchri Evodia ko nchri Síntique ixin jian
sakao choo nchra ko xraje'o juaxraxaon ruchunda nchra inchin
thetu'an Nchaa ná. 3 Ko ja'a, thi kain ncha'on bari'i ngajin na ko anto
kjuengijna na ngain xra rintha'a, nthatsa'an ñao thjengijna kayui
nchrii te'i ixin je'e nchra kjuengijna na nchra kjuaago ná thi jian
juajnee Jesucristo, kai Clemente ko ikanxion chujni kjuengijna na,
ko ni te'i ujitaxin na̱ ngain thi jitaxin kain ni ukjan inaa chujni narua.
4 Cha'a ra kainxin ncha'on ixin dithikaon ra Nchaa ná. Ko
rundathjo ra inaa: ¡Cha'a ra! 5 Ko nche'e ra ixin kain chujni ruchunxin
ra na̱ ixin ja'a ra thjengijna ra icha chujni. Nchaa ná utuin tsii.
6 Xru'in juachjaon dinthechunda ra; icha jian nichje'e ra ko
danchie'e ra ndo Dio kain thi sunda'a ra, ko nchesaye'e ra ndo ixin
kain thi chjaa ra ndo. 7 Ko jañaa Ndo Dio ruchjaa ra thi chrjuin
tsunu'e ansean ra, ko thi chrjuin ji'i chujni chro'a thinxin na̱. Ko ji'i
thi tsjengijna ra ixin xru'in juachjaon se'e ngain ansean ra ko ngain
juaxraxauan ra, ja'a ra xro dithikaon ra ngain Jesucristo.

Xraxaon ra thi jian

8 Ko ji'i tsjexinxin rundathjo ra ngain xroon ji'i, ja'a ra xro choo
ná. Thenchji'an ra ngain juaxraxauan ra kain thi ndua, ko kain
thi jikininxin tsusaye'e, kain thi chunda jian juaxraxaon, kain thi
chrjuin nu'e, kain thi jian nchao sinche'e chujni ko kain thi jian
nchao tsusaye'e, ji'i xraxaon ra.
9 Nche'e ra thi ja'an binthakua'an ra, thi bayé'e ra, thi kui'in ra
ko thi ja'a ra bikon ra bintha'a. Ko Ndo Dio, thi chrjuin nchekunu'e
anseen chujni, se'e ngajin ra.

Pablo kuexruxi'in ni Filipo

10 Ja'an anto cha'na ngain Nchaa ná ixin ja'a ra ukjan ra xraxaon
ni ra. Ja'an ubenuna ixin ja'a ra tjaña'a ra ixin ja'an, aro thi ku'en
ixin ja'a ra benua'a ra kexreen rukjengijna ni ra. 11 Ja'an ndachrjan'a
ji'i ixin chrujan rugundana ixin ja'an cha'na ja̱ chunda tsjé o tsjé'a.
12 Ja'an nuna kexreen are núa ni, ko nuna kexreen are anto chunda
ni. Ko ja'an tununa chrjuin ngain ansenna ngain kexreon sari'i; ja'an
tununa chrjuin ngain ansenna ja̱ jian jine o jide'en na jintha ko kai
are tsjé o xru'in richunda. 13 Ja'an nchao tsixinna ngain kain ixin
Jesucristo nchesuji na. 14 Ko maski jamee, ja'a ra jian binche'e ra
ixin kjuengijna ni ra ngain kain thi tangi dathua.
15 Ja'a ra xro Filipo ra nu'a ra ixin are ja'an sakjuixin ngain
nunthe Macedonia ko kuexian ndathjan chujni thi jian juajna, je'o
ja'a ra xro ni'ngo Filipos kjuengijna ni ra ixin ruanna ni ra thi
bajinenxin ko thi bakenanxin thi bagundana ko xru'in inaa ni'ngo
kjuengijna na. 16 Kai are ja'an xra bari'i Tesalónica, ja'a ra tsjé nthi'á
ruanna ni ra thi bagundana nthi̱'a̱. 17 Ja'an ndachrjan'a ji'i ixin
icha ruchjana ni ra thi rugundana, thi ja'an rina'o ixin ja'a ra icha
ruchunda ra ngain Ndo Dio. 18 Ja'an ubayaa kainxin thi dundana
ko xra icha. Kunixin thi ja'a ra ruanna ni ra ngain Epafrodito ja'an
uxenna thi rugundana. Thi tumi ja'a ra ruanna ni ra, mee inchin
thi tsjuka anto chrjuin xrajni ke ja'a ra dajon ra ngain Ndo Dio ko
je'e ndo nchexruxi'in ndo. 19 Mexinxin Ndo Dio ruchjaa ra kain thi
rugunda'a ra ixin ja'a ra dithikaon ra Jesucristo. 20 ¡Nchesaye'e ra
Ndo Dio Ndudaa ná kainxin ncha'on! Jañaa tsu'en.

Pablo juexin kji̱n xroon ko rua'an juajna

21 Chje'e ra juajna kainxin chujni dithikaon Jesucristo. Kain xan
choo ná te nthi'i rua'an ra xan juajna. 22 Daye'e ra juajnee kainxin ni
dithikaon Jesucristo nthi'i, ko icha rua'an ra juajna ni nche'e xree xi
thetu'an Roma. 23 Ko kain thi jian dajon Nchaa ná Jesucristo se'e
ngajin ra. Jañaa tsu'en.

Xroon dikjin Pablo ngain chujni dithikaon Jesucristo jii ngain rajna Colosas

Pablo rua'an juajna ngain ni Colosenses

1 [1] Ja'an Pablo na ko Ndo Dio kuinchie'na ixin thji'an juajnee ndo,
ko kai xan choo ná Timoteo, [2] ko ru'an ra xroon ji'i, ja'a ra xro
kuinthu'e ra thi jian'a ko jian dithikaon ra Jesucristo ngain rajna
Colosas, xro tekininxin ra ngain Ndo Dio Ndudaa ná, ko Nchaa ná
Jesucristo sinthanchaon ra ko ruchjaa ra thi chrjuin tsunu'e ansean
ra.

Pablo nchetse'en ñao Ndo Dio ixin chujni dithikaon Jesucristo

[3] Kain ncha'on are ja'an ná nichjaa ná Ndo Dio, Ndudee Nchaa
ná Jesucristo, kai thexruxian ná ndo ixin ja'a ra [4] ixin ja'an ná
ndachjejin ná na ixin ja'a ra jian chunthia ra Jesucristo, ko ixin anto
thjue'e ra kain chujnii Ndo Dio. [5] Ko ja'in tenche'e ra ixin ja'a ra
techu'en ra thi jithenchji'an Ndo Dio nthi'a ngajni ixin ja'a ra. Ko
kuexi'in ra chu'en ra thi jichjian are kui'in ra thi juajna ndua ko mee
juajnee Jesucristo. [6] Ko juajna ji'i, thi juii ngajin ra, ko kai ngain
kain chujni te nguixin nunthe, ko kain rajna tsjé chujni tedithikaon
na juajna ji'i, jañaa inchin ja'a ra bithikaon ra ko kui'in ra ixin ndua
Ndo Dio anto thjua'a ra ndo. [7] Ko ji'i thi kjuagu'a ra Epafras, thi xan
choo ná, xan thjengijna ná ngain xra. Ko je'e naa jian ni nche'e xree
Jesucristo ixin thjengijna ra. [8] Ko je'e ndachjejin ná ixin espíritu
thjengijna ra ixin anto thjue'e choo ra.

[9] Mexinxin ja'an ná, are kuian ná ixin ja'a ra, kain ncha'on nichjaa
ná Ndo Dio ixin ja'a ra. Ko danchiaa ná ndo ixin sinthagatsuan ra
ndo jian thi je'e ndo rinao ndo, ko tsinxin ra kunixin jian juaxraxaon
ixin juachaxiin Espíritu Santo. [10] Ko jañaa jian sinthe ra inchin rinao
Nchaa ná ko je'e ruchee ixin kain thi tenche'e ra. Ko ja'in ja'a ra
kain ncha'on sinche'e ra thi jian, ko xra ruchunxin ra icha ixin Ndo
Dio, [11] ko je'e ndo sinthasuji ra ndo kunixin thi jié juachaxin chunda
ndo. Ko jañaa nchao tsixi'an ra ngain kain thi tangi jii. [12] Ko cha'a ra

are thexruxi'in ra Ndo Dio, Ndudaa ná, ixin je'e ndo chjaa ná ndo
juachaxin sunthe ná ngain chujni je'e ndo kuinchie'e ndo. Ko kain
ná sayée ná thi je'e ndo ndachro ndo ko sunthe ná ngain thi anto
chrjuin dingasaan thetu'an ndo. 13 Ko je'e ndo binthjianxin ná ndo
ngain thi naxin xe'e, ko binthagatho ná ndo ngain thi thetu'an Xe'en
ndo, Xan anto thjue'e ndo. 14 Ko Xe'en ndo be'en xan nganito ntha
cruz ixin kjuenga xan 'na kain thi jian'a bintho'o ná, ko binthatjañaa
ná xan kain thi jian'a.

Thi binche'e Jesucristo ixin ja'an ná

15 Ko Ndo Dio thi chro'a dikon ni, xraago ngain Jesucristo, thi
nakuaxinxon Xe'en ndo, thi ube'e are kunchjian kain thi jii ngain
nunthe. 16 Ko ixin Jesucristo, Ndo Dio binchechjian kain thi jii ngajni
ko nthi'i ngata'a nunthe, thi nchao dikon ni ko thi chro'a dikon
ni, kai juinchechjian ángel thetu'an ko techunda yeye juachaxin
nthi̱'a̱ ngajni ko nthi'i ngata'a nunthe, ko kain je'e binchechjian
ko kunchjian ixin tsusayexin. 17 Ko Cristo ube'e are kain kuexi'in
kunchjian ko ixin je'e dajon juachaxin, mee xrajixin kain thi je'e
binchechjian. 18 Ko Cristo thi thetu'an ngain ni ni'ngo. Ko je'e thi
kuexinxin ko je'e thi sa'o xechon ngain ni ndabe'en, ko jañaa ngain
kain thi jii, je'e thi icha renthe. 19 Ko Ndo Dio binao ndo ixin kain
juachaxin chunda ndo se'e ngain Cristo. 20 Ko ixin Cristo, Ndo Dio
binchekjan kain thi jii ngata'a nunthe ko thi jii ngajni, ngain ndo.
Ko kain kjan ngain ndo ixin Cristo be'en nganito ntha cruz.
21 Are sa'o ja'a ra bechunxin'a ra Ndo Dio ixin thi jian'a baxraxaon
ra ko banche'e ra, ko ja'a ra baningaku'en ra ndo aro jai ubinthakjan
ra ndo chujni jian ngathexin kon ndo, 22 ixin Cristo be'en nganito
ntha cruz, inchin naa xii. Ko jañaa binthakjan ná jian chujni, xraa
naa chujni xru'in jian'a binche'e ngathexin kon je'e. 23 Aro rugunda
ixin dachrjende'a ra thi uchunthia ra, ko thinthue'a ra thi techu'en ra
thi ukui'in ra ngain juajnee Ndo Dio. Ko juajna ji'i thi jixrague chujni
jii ngata'a nunthe, ko juajna ji'i, ja'an Pablo na bitunna tsjaago.

Pablo nche'e xra ixin ni ni'ngo

24 Ko jai ja'an cha'na ixin tangi tunna ixin ja'a ra, ko jañaa
ruxethja ngain nthau'na thi tangi ku'en Cristo ixin kjuengijna ná xro
duthikaon ná ngain je'e. 25 Ko ja'an tjagua kain ni ni'ngo ixin Ndo
Dio chjana xra ji'i ixin thjengijna ra, ko jañaa tsjena tsjaago thi jian

juajnee ndo. 26 Ko Ndo Dio binchegatsuan chujnii ndo thi juajna
bechunxin'a na̱. 27 Ndo Dio binchenu'e chujni je'a judío thi jian
juajna bechunxin'a na̱. Ko jañaa xraago juajna anto renthe ngain
kain ni je'a judío ixin Cristo jii ngajin ra, ko je'e chjaa ra juachaxin
ixin sikon ra thi jie̱ juachaxin chunda je'e.
28 Ja'an ná ndathjan ná kain chujni thi jian juajnee Cristo, ko
tjagua ná na̱ ko nthakuaan ná na̱ kunixin jian juaxraxaon, ko jañaa
jian sinthe na̱ ngathexin kon je'e. 29 Ko ja'an rintha'a xra ji'i ko
tunchrjen'a na ixin tusuji na kunixin kain juachaxin chjana Cristo.
2 1 Ja'an rina'o tsunu'a ra ixin anto nthatsaan ñao Ndo Dio ixin
satsuan na tsjé chujni xra chunxin'a na, inchin ja'a ra xro
colosense ra ko xro te ra ngain Laodicea. 2 Ja'an rina'o tsunu'a ra
ji'i ixin icha tsusuji ra, ko kain ra ruthjue'e choo ra ko ruchunthia
ra ngain Ndo Dio ixin tsinxin ra icha jian. Ko jañaa jian satsuan
ra Cristo, thi bema are sa'o, aro jai Ndo Dio tjaago ndo ngain kain
chujni je'a judío. 3 Ko ngain Cristo jii thi icha renthe ko mee thi
jian juaxraxaon ko thi jian tsunu'e ni. 4 Ko ji'i ndathjo ra ixin xru'in
chujni sinthaya'a ra ixin thi chrjuin nichja na̱, aro ndua'a. 5 Maski
ri'a ngajin ra, aro anto xraxa'on ixin ja'a ra, ko anto cha'na ixin
chrjuin dithikaon choo ra, ko ixin jian chunthia ra ngain Jesucristo.
6 Ko jañaa inchin bithikaon ra Nchaa ná Jesucristo, jañaa kai
sinche'e ra inchin je'e rinao. 7 Ko inchin binthakua'an ra na̱, icha
chunthia ra ngain Jesucristo kain ncha'on ko dithikaon ra thi xragu'a
ra. Ko jañaa icha jian sinche'e ra ko kain ncha'on thexruxi'in ra Ndo
Dio.

Kjan ni naa chujni narua ixin dithikaon ni Cristo

8 Tsje'e ra, ixin xru'in chujni dithikaon'a Cristo sinthaya'a ra ixin
sinche'e ra inchin je'e na̱ texraxaon na̱ ko thi xraxaon na̱ je'a ndua.
Ko chujni te'i je'o chunthia na̱ ngain thi nche'e chujni nthi'i ngata'a
nunthe.
9 Kain juachaxin ko kain thi jii ngain Ndo Dio, jii ngain Cristo
kai, 10 ko ja'a ra utechunda ra kain ixin te ra ngain Cristo. Ko je'e
thi thetu'en kain espíritu thetu'an nthi̱'a̱ ngajni ko nthi'i ngata'a
nunthe. 11 Ko ixin te ra ngain Cristo baye'e ra naa xru'e, aro je'a
xru'e di'in circuncisión. Ndo Dio binthakjan ra nakua chujni ngain
Cristo ko mee kjuengijna ra kuinthu'e ra kain thi jian'a bakiaku'en
nthau'a ra, ko ji'i thi xru'e binche'e Cristo ngajin ra. 12 Ko ja'a ra

baye'e ra xru'e ji'i are bigithe ra ngain jinda, ko ji'i ruchro ixin
ja'a ra xraa xrabako'o ra Jesucristo ko jañaa kai xechon ra are
xechon je'e ixin chunthia ra ngain juachaxiin Ndo Dio, thi juachaxin
binchexechon Jesucristo ngayee ni ndadige'en. [13] Are sa'o ja'a ra
xraa ndadige'en ra ixin kain thi jian'a banche'e ra ko ixin baye'a ra
xru'e bagayée ni judío. Aro jai Ndo Dio ubinthakjan ra ndo inaa
chujni narua ixin Cristo thi binthatjañaa ná kain thi jian'a bantho'o
ná. [14] Ko ley be'e are sa'o ndachro ixin ja'an ná tekininxin ná tsji ná
ngain xru'i danga'a ixin bintho'a ná inchin jitaxin ley. Aro Ndo Dio
binchexanthe kain mee are Cristo ndabe'en nganito ntha cruz. [15] Are
Cristo be'en ngain ntha cruz, je'e kjuacha ko bantsje'e juachaxin
kain espíritu thetu'an nthi̱'a̱ ngajni ko nthi'i ngata'a nunthe ko
binchekusuee ngathexin kon kain chujni.

Thjee ra thi jian dajon Ndo Dio

[16] Tsje'e ra ixin xru'in chujni runichja jian'a ixin thi jinthe ra ko
thi di'i ra, o ja̱ nchesaye'a ra kiai nche'e chujni judío, o are thexi'in
kunithjao narua, o thi ncha'on nchejuga'a ni judío. [17] Aro kain ji'i
je'o xraa sauen thi rukii, ko ji'i Cristo. [18] Dithuaxin'a ra sinthaya'a
ra chujni xraxaon ixin anto jian nche'e na̱, ixin tsinthu'e ra thi
uchunxin ra, ko kai nchesaye'e na̱ ángel ko dixinthe na̱ ngain thi
je'e na̱ chunxian'a na̱ ko ta'in ñao na̱ ixin thi je'e na̱ xraxaon na̱.
[19] Chujni te'i te'a na̱ ngain Jesucristo, thi thetu'an ngain kain ni
chunthia. Ko Cristo nchesuji ni ni'ngo ko chjee na̱ thi rugunde'e na̱
ko Ndo Dio dake'e na̱ thi je'e ndo rinao ndo.

[20] Ko ixin ja'a ra be'en ra ngain Jesucristo, ruchro ixin ja'a ra
isinche'a ra kain thi xraxaon chujni nthi'i ngata'a nunthe. Mexinxin,
¿Unda ja'a ra xra nche'e ra inchin nche'e kain chujni ko xra dithikaon
ra kain thi thetu'an na̱ [21] are ndachro na̱, "Kathe'a ra ji'i, ko jinthe'a
ra ji'a, ko thjengayaxin'a ra yáa"? [22] Ko thi ditu'an ra ji'i se'a
tunchrje'en ko ndathjexin, ko ji'i, xru'in renthe ixin je'o thi thetu'an
chujni. [23] Ko jaan ndua ixin kain thi nche'e chujni ji'i, tunu'e na̱ xraa
anto renthe, ko ji'i thi thetu'an na̱ ixin jañaa xraxaon na̱ tsusaye'e
Ndo Dio, ko tsain'a ñao ni ko sinchegatho ni tangi nthau'e ni, aro
kain ji'i thjengijna'a ni ixin sachrje'e ni thi jian'a rinao nthau'e ni.

3 [1] Ja̱ ja'a ra uxechon ra ngain Cristo, thjee ra thi jian jii ngajni,
nthi̱'a̱ thi thjen Cristo no rajianxiin Ndo Dio. [2] Ko je'o xraxaon ra
ixin thi jii nthi̱'a̱ ngajni; ko xraxaon'a ra ixin thi jii nthi'i ngata'a

nunthe. [3] Ko ja'a ra xraa undabe'en ra ngain Cristo, ko ukjan ra inaa
chujni narua ko nunxin'a jai ixin jima ngain Ndo Dio. [4] Ko Cristo
binthakjan ná naa chujni jian, ko are je'e rukjan tsii inaa, ja'a ra
kunixin je'e tsununxin ra ko sinthe ra ngain thi thetu'an.

Kexreen banche'e ni bechunxin'a Cristo ko kexreen nche'e ni uchunxin Cristo

[5] Mexinxin thinthu'e ra kain thi jian'a thiaku'en nthau'a ra ko
mee ruchro: Dinthechriko'a ra nchri je'a chri'a ra o xi je'a xixi'a
ra, ko nche'a ra thi jikininxian'a sinche'e ra, ko nche'a ra thi jian'a
xraxaon ra ko thi jian'a thiaku'en nthau'a ra, ko thiakuen'a ra ixin
ruchunda ra tsjé tumi ixin ji'i xraje'o ja̱ runchesaye'e ra diuchjan
dikunchjianxin xro o nthaa. [6] Ixin kain thi jian'a ji'i, thixin jie̱e̱ Ndo
Dio ngain kain chujni dithikaon'a ndo. [7] Ko ja'a ra kai banche'e ra
kain ji'i are bechunxin'a ra Cristo. [8] Aro jai thinthu'e ra thi tuñaunka
ra, thi tuñau'e choo ra, thi ningaku'en choo ra ko nichjakua ra jian'a
ixin inaa chujni, thi jian'a xraxaon ra ko ncheketo ra chujni, ko thi
dixengakua nichja ra. [9] Ko thinthu'e ra thi ncheye'e ra choo ra, ixin
ja'a ra ukuinthu'e ra kain yaa ko kain thi jian'a bakiaku'en nthau'a
ra. [10] Ko jai ja'a ra ujee kuangi ra tenche'e ra ko thinga tedixingixin
ra ixin thi tetangi ra, jañaa inchin Ndo Dio rinao ndo ko ruchunxin
ra kain ixin je'e ndo. [11] Jai irenthe'a ni, ja̱ judío ni o je'a judío ni, o
ja̱ chunda ni thi xru'e di'in circuncisión o na'i, o ja̱ jee nunthe juixin
ni, o ja̱ xru'in nu'e ni, o ja̱ dikuchji ni ngain naa xi najni o na'i, ixin
Cristo thi icha renthe, ko je'e thi jii ngain kainxin chujnii.

[12] Ko ja'a ra ukuincha'a ra Ndo Dio ko anto thjua'a ra ndo.
Mexinxin thiakunue'e choo ra, ko thjengijna choo ra ko tain'a ñao ra,
ko jian nche'e ra ngain kain chujni, ko tuñaunkua'a ra. [13] Ko thixi'an
ra thi sintha'a ra inaa xan choo ra ko nchetjañe'e ra xan, ja̱ jinichja
xan jian'a ixin inaa xan. Jañaa inchin Cristo binthatjaña'a ra, kai ja'a
ra nchetjaaña ra. [14] Aro thi icha jian sinche'e ra, mee thi ruthjue'e
choo ra ixin jañaa ruxethjaxin kain thi jian nche'e ra ko rukjan ra
inchin nakua chujni. [15] Ko thi chrjuin dake'e Ndo Dio ngain ansean
ra, mee thi tsetu'an ra. Ko Ndo Dio kuinchia'a ra ndo ixin rukjan ra
inchin nakua chujni ngain ndo ko ixin kain ji'i thexruxi'in ra ndo.

[16] Ko juajnee Jesucristo jian se'e ngain ansean ra. Ko nchekue'en
choo ra juajna ji'i ko thjengijna choo ra kunixin jian juaxraxaon. Ko
tsje ra Salmos, ko himno, ko soon jikininxin rutsjethe'e ra Ndo Dio

ko thexruxi'in ra ndo kunixin ansean ra. [17] Ko kain thi sinche'e ra
o rundachro ra, nche'e ra inchin chujni nduaxin dithikaon Nchaa
ná Jesucristo, ko thexruxi'in ra Ndo Dio Ndudaa ná ixin Cristo
kjuengijna ná.

Inchin jikininxin sinche'e chujni dithikaon Jesucristo

[18] Ja'a ra xro uteko'o ra xixi'a ra rugunda sithikaon ra thi tsetu'an
ra xa ixin ji'i thi jikininxin sinche'e ra xro udithikaon ra Cristo.
[19] Ko ja'a ra xro uteko'o ra nchri chri'a ra, thjue'e ra nchra ko
duñaunkua'a ra ngain nchra ko thetuko'a ra nchra. [20] Ko ja'a ra xro
xan nchinnchinchjan ra dithikaon ra ndudaa ra ko janaa ra kain thi
tsetu'an ra nạ ixin ji'i thi nchexruxi'in Nchaa ná. [21] Ko ja'a ra xro
nduda'a ra, ncheñaunkua'a ra xa'an ra ixin jạ ji'i sinche'e ra, je'o
sinchekunu'e ra xan ixin thi nche'e xan xru'in renthe. [22] Ko ja'a ra
xro nche'e ra xra, dithikaon ra ko nche'e ra kain thi tsetu'an ra ni
najnia ra nthi'i ngata'a nunthe, ko jeo'a are je'e nạ tatetsja'a ra nạ
ixin sithuaxin ra jian ngain nạ, icha nchao kain ncha'on nche'e ra
jian ngain xree nạ ixin ja'a ra dithikaon ra Ndo Dio. [23] Ko kain thi
sinche'e ra, nche'e ra kunixin jian ansean ra inchin jạ runche'e ra
xree Cristo ko je'a xree chujni. [24] Ko ja'a ra unu'a ra ixin Jesucristo
ruchjaa ra thi ubinthakininxin ra sayé'e ra, ixin ja'a ra tenche'e ra
xree Nchaa ná Cristo. [25] Aro xro sinche'e ra jian'a, jañaa jian'a
ruxenga'a ra 'na ko ngain Ndo Dio kain ná xraje'o renthe ná.

4 [1] Ko ja'a ra xro najni ra chje'e ra ni nche'e xraa ra inchin
jikininxin sacha nạ. Xraxaon ra ixin ja'a ra kai chunda ra naa xi
najni thjen nthị'ạ ngajni.

[2] Kain ncha'on nichje'e ra Ndo Dio ko xraxaon ra ke'e tedanchie'e
ra ndo ko thexruxi'in ra ndo. [3] Ko kai nchetse'en ra ñao ndo ixin ja'an
ná, ixin ruchjana ná ndo juachaxin runichja ná juajnee ndo ngain
icha chujni, ko rundathjan ná nạ thi ku'en Jesucristo ixin kjuenga 'na
kain thi jian'a bintho'o ná, ko mee inchin naa thi jima ixin je'e nạ.
Ko jai ja'an jiaxinna ixin tjaago juajna ji'i. [4] Nchetse'en ra ñao Ndo
Dio ixin ja'an jian tsjaago juajna ji'i ngain chujni inchin jikininxin.

[5] Ndakua dakji'o ra kain chujni xra dithikaon'a Jesucristo ko are
nchao, nichje'e ra nạ ixin Jesucristo. [6] Are runichje'e ra nạ chrjuin
ncheku'en ra nạ, ixin thi jian nichja ra, ko jian xraxaon ra kexreen
sathe'e ra nạ ixin thi sanchiangia'a ra nạ.

Nthi'i tsjexinxin thi kji̱n Pablo

7 Xan choo ná Tíquico, xan anto thjuaa, rundathjo ra xan kain thi
jitunna ja'an. Je'e xan kain ncha'on anto thjengijna xan ni dithikaon
Jesucristo, ko kayui ná ntha'a ná xree Jesucristo. 8 Ko ja'an rirua'an
Tíquico ngajin ra ixin rundathjo ra kexreen te ná nthi'i ko jañaa icha
sinthasuji ra. 9 Ko Tíquico kai sijikao Onésimo, naa xan choo ná, xan
anto thjue'e ná ko kai anto dithikaon xan Jesucristo. Ko je'e naa
chujni rajnaa ra ko kayui xan rundathjo ra xan kain thi jitu'en nthi'i.
10 Aristarco, xi kai jiaxi'in nthi'i ngain ndu'a xiiso, rua'an ra xa
juajna, ko Marcos, xe'en chrinii Bernabé, rua'an ra xan juajna kai.
Ko ja'a ra ubitu'an ra ixin are siji Marcos sitsja'a ra, daye'e ra jian.
11 Ko Jesús, thi kai nchegi'in na̱ Justo, rua'an ra juajna kai. Ko je'o
ni judío te'i thjengijna ná tentha'a ná xree Ndo Dio, ko je'e na̱ anto
nchesuji na na̱. 12 Epafras, thi kai naa chujni rajnaa ra, rua'an ra
juajna, ko kai nche'e xree Jesucristo, ko kain ncha'on nichjee Ndo
Dio ko anto nchetse'en ñao ndo ixin ja'a ra ixin sachrjede'a ra nthiee
ndo ko kain jian sinche'e ra inchin rinao ndo. 13 Ixin ja'an nuna ixin
Epafras anto ta juachjaon ixin ja'a ra, ko kai ixin chujni dithikaon
Jesucristo te ngain rajna Laodicea ko rajna Hierápolis. 14 Lucas, xi
nchexruan anto thjue'e ná, rua'an ra juajna ko kai Demas.
15 Ko chje'e ra juajna kain ni choo ná te ngain rajna Laodicea, kai
chje'e ra juajna Ninfas kunixin kain ni ni'ngo xrathe nthi̱'a̱ ngain
nchiandu'a. 16 Are tsjexin tsi'in ra ke'e jichro xroon ji'i, kai rua'an
ra xron ngain ni ni'ngo Laodicea ixin tsi'in na̱ ke'e jitaxin ngain
xron, ko kai ja'a ra tsje'e ra ke'e jitaxin xroon kjui'i ni ni'ngo yaa.
17 Ndache ra Arquipo ixin sinche'e xra kuetu'en Nchaa ná Jesús, ko
jian sinche'e xra.
18 Ja'an Pablo na rikji̱'an ra juajna ji'i kunixin rana. Ko xraxaon
ra ixin jiaxinna. Ko Ndo Dio sinthanchaon ra. Jañaa tsu'en.

Xroon sa'o dikji̱n Pablo ngain chujni dithikaon Jesucristo jii ngain Tesalónica

Pablo ko ni bagakao rua'an na̱ juajna

1 [1] Ja'an, Pablo na, Silvano ko Timoteo rua'an ra juajna ja'a ra
xro rajna Tesalónica, ni dithikaon ngain Ndo Dio, Ndudaa ná, ko
ngain Nchaa ná Jesucristo. Ndo Dio sinthanchaon ra, ko ruchjaa ra
thi chrjuin tsunu'e ansean ra.

Thi jian binche'e ni ni'ngo Tesalónica

[2] Ja'an ná kainxin ncha'on thexruxian ná Ndo Dio ixin ja'a ra, are
nichjayaa ná ndo. [3] Ko ngathexin kon Ndudaa ná jii ngajni ja'an ná
xraxa'on ná ixin ja'a ra kainxin ncha'on, ixin xra binche'e ra ixin
chunthia ra Jesucristo, ko tsjé xra binche'e ra ixin thjue'e ra je'e,
ko ixin kain ncha'on chunthia ra ngain Nchaa ná Jesucristo. [4] Ja'a
ra xro choo ná, Ndo Dio anto thjua'a ra ndo, ko nuna ná ixin je'e
ndo kuinchia'a ra ndo, [5] ixin are basukian ná thi jian juajna ngajin
ra, jeo'a juajna basukian ná, kai basukian ná jié juachaxin dajon
Espíritu Santo ko jian dithika'on ná ko chunthia ná thi ndachrjan
ná, ko ja'a ra nu'a ra jian ixin binthe ná ngajin ra ko kjuee ná thi
jian ixin ja'a ra.

[6] Ko ja'a ra binche'e ra inchin bintha'a ná ko inchin binche'e
Jesucristo. Ko maski anto tangi ku'an ra bayé'e ra thi jian juajna ko
Espíritu Santo binthagatsuan ra thi chrjuin tunu'e anseen ni. [7] Ko
ni Macedonia ko ni Acaya, ni dithikaon Jesucristo, bikon na̱ thi
binche'e ra, ko kai rinao na̱ sinche'e na̱ inchin ja'a ra. [8] Ko ja'a ra
kuexinxin ra kjuaago ra thi jian juajnee Nchaa ná Jesucristo, ko
jeo'a ni Macedonia ko ni Acaya nu'e ji'i, kai chujni inaa nunthe nu'e
na̱ ixin ja'a ra jian chunthia ra Ndo Dio, ko ixru'in rugunda runichja
ná; [9] ixin je'o na̱ thekin na̱ ixin ja'a ra ni Tesalonicenses jian bayéna
ni ra are basutsja'a ra. Ko kai thekin na̱ ixin kexreen kuinthu'e ra
diuchjan nchechjian xii ko bithikaon ra Ndo Dio, ndo jichon ko jaan
ndua Ndo Dio [10] ko ixin techu'en ra tsii Jesucristo, thi Xe'en Ndo

Dio, xan rukjan tsii. Ko mee Jesús thi xechon, thi tsjengijna ná are
sue'en jie̱ kain chujni jii ngata'a nunthe.

Xra binche'e Pablo nthi̱'a̱ Tesalónica

2 [1] Ja'a ra, xro dithikaon ra Jesucristo, nu'a ra jian ixin are
basutsja'a ra, ninchin banthatjangi'a ná ncha'on na ná ixin jian
juintha'a ná xra. [2] Ko kai nu'a ra ixin nthi̱'a̱ rajna Filipos tangi
bathua ná ko chrjuin'a nichja chujni ixin ja'an ná. Aro maski tangi
kunna ná nthi̱'a̱, Ndo Dio binchesuji ná ko basukian ná thi jian
juajna ngajin ra. [3] Ko ja'an ná tjajin'a ná ngain thi kjuagu'a ra, ko
juaxraxaon na ná jian ko xraxaon'a ná sinthayaa ná chujni. [4] Ko Ndo
Dio chunxin ndo juaxraxaon na ná ko chunthiaxin ná ndo ixin tsji'an
ná juajnee ndo, ko ja'an ná nichja'a ná ixin sithunanxin ná jian
ngathexin kon chujni; ja'an ná nichja ná inchin nchexruxi'in Ndo
Dio ixin je'e ndo chunxin ndo anseen na ná. [5] Ko nu'a ra jian ixin
xru'in ncha'on nichja ná chrjuin ixin runthaya'a ra ko ruchjana ni ra
tumi. Ko Ndo Dio nu'e ndo kain ji'i, ixin je'e ndo dikon ndo kain.
[6] Ko thje'a ná ixin ja'a ra o icha chujni runchesayana ni ra, maski
ja'an ná nchao ruganchia'a ra thi ja'an ná rujina'o ná ixin ja'an ná
kuinchie'e na ná Jesucristo. [7] Aro ja'an ná je'a jañaa bintha'a ná ixin
ja'an ná anto thjua'a ra, jañaa inchin naa jana'a thjue'e jan xe'en jan
are jinchiangi jan xan. [8] Ja'an ná anto rina'o ra, ko jeo'a thi jian
juajnee Ndo Dio chja'a ra, kai nchao se'en ná ixin ja'a ra. ¡Ko jañaa
thjuaxin ra! [9] Ko ja'a ra xraxaon ra kexreen ja'an ná suji bintha'a ná
xra ixin bachaxin ná thi bine ná, are kjuagu'a ra juajnee Ndo Dio.
Ko bintha'a ná xra ncha'on ko thie ixin xru'in juachjaon ruchja'a ra
ixin ruchjana ni ra thi rugundana ná.

[10] Ja'a ra nu'a ra jian ko kai Ndo Dio nu'e ndo ixin ja'an ná jian
bintha'a ná ngajin ra ko xru'in chujni runichja jian'a ixin ja'an
ná. [11] Kai kjuengijna ra ixin rutse'a juachjaon ngain ansean ra ko
jamee bintha'a ná inchin nche'e naa nduda'a ngain xe'en ndo. [12] Ko
banthatsa'an ra ñao ra ixin sinche'e ra inchin jikininxin nche'e
chujni kjan xe'en Ndo Dio ixin bayée ná juachaxin sunthe ná ngain
ndo nthi̱'a̱ thi thetu'an ndo.

[13] Ko ja'an ná kainxin ncha'on thexruxian ná Ndo Dio ixin are
kui'in ra juajnee ndo thi kjuaago ná, ja'a ra baye'a ra inchin kexeuka
inaa juajnee chujni ixin ji'i nduaxin juajnee Ndo Dio. Mexinxin, ja'a
ra xro dithikaon ra kuinthu'e ra kain thi jian'a banche'e ra. [14] Ja'a

ra, xro bithikaon ra Jesucristo, xraje'o ku'an ra inchin ni ningu'e
Ndo Dio nthi̱'a̱ Judea ixin je'o chujnii na̱ banchekinga ni bithikaon,
ko mee thi ku'an ra ja'a ra xro tesalonicenses ixin je'o ni rajnaa ra
banthagatho ra na̱ tangi. 15 Ko ni judío naguenxon na̱ Nchaa ná
Jesús ko ni profeta ko kai ja'an ná bantsjexin na̱ ná ngain rajna.
Ko je'e na̱ nche'a na̱ thi nchexruxi'in Ndo Dio ko ningaku'en na̱
chujni. 16 Ko ni judío kai kuanchrjanda'a ná na̱ runichjaa ná chujni
je'a judío ixin rukjan na̱ inaa chujni narua. Jañaa je'e na̱ icha jian'a
binche'e na̱ ngathexin kon Ndo Dio. Ko jai anto tangi tsu'en na̱ ixin
Ndo Dio suji sinche'e jie̱ ngain na̱.

Pablo rinao sitsje'e ni Tesalónica inaa

17 Ja'a ra, xro bithikaon ra Jesucristo, are sakjuixin ná ngajin ra,
maski bagikon'a ra kanxion ncha'on, ja'an ná anto baxraxa'on ná ixin
ja'a ra, ko ja'an ná anto bina'o ná rugaso ná inaa. 18 Ko tsjé nthi'a
juina'o ná rugaso ná. Ko ja'an Pablo na kai tsjé nthi'a juina'o rugaso,
aro nchiijin kuanchrjanda'a ná ixin tsjé thi jian'a kayakunanxin
ná. 19 Aro, ¿ke'e ruchananxin ná o tsa'in ñao ná ngathexin kon
Nchaa ná Jesucristo are rukjan tsii? ¿A je'a ixin ja'a ra bithikaon ra
Jesucristo?, ji'i thi ruchananxin ixin thi jian xra bintha'a ná ngajin
ra. 20 Mexinxin chrjuin tununa ná ko cha'na ná ixin ja'a ra.
3 1 Mexinxin are atho juina'o ná rukununa ná kexreen te ra, ja'an
ná kjuao ná ko ndachrjan ná ixin icha jian tabithuna ná nthi'i
Atenas 2 ko rua'an ra xan choo ná Timoteo, xan thjengijna ná ko
nche'e xree Ndo Dio ixin dikao xan juajnee ndo. Ko juiji xan ixin
juitsja'a ra xan ixin sinthasuji ra xan ko icha ruchunthia ra thi jian
juajna. 3 Ixin maski tangi tedathu'e ra, xru'in ra xro rutjaña'a ra thi
jian juajna bithikaon ra, ko ja'a ra ujian nu'a ra ixin jañaa tangi
sathu'e ná 4 ixin are binthe ná ngajin ra undathjo ra ixin tangi rukuan
ná, ko jamee ku'en. 5 Ko mexinxin ikuixina'a chuan icha ko rua'an
Timoteo ixin banchiangi a xradithikaon ra jian ngain Jesucristo ixin
kuaa juachjaon ixin nchiijin runthaya'a ra ko runche'e ra thi jian'a
ko jañaa thi ja'an ná kjuagu'a ra ndarukinthu'e ra.
6 Ko jai Timoteo ukjanxin rajnaa ra, Tesalónica, ko jian juajna
juia'o na ixin ja'a ra anto jian chunthia ra Jesucristo ko anto thjue'e
choo ra. Kai ndachjejin na ixin ja'a ra xraxaon ni ra kainxin ncha'on
ko anto rinao ra sikon ni ra, jañaa inchin ja'an ná kai rina'o ná sikon
ra. 7 Mexinxin, ja'a ra xan chian, maski anto tangi tedetan ná ko

tangi tedathua ná, aro ja'an ná tusuji ná ixin kununa ná ixin ja'a
ra xra jian chunthia ra ngain Jesucristo. 8 Ko ixin dachrjende'a ra
Jesucristo, ja'an ná kai icha tusuji ná. 9 Nuna'a ná, kexreen anto
tsexruxianxin ná Ndo Dio ixin ja'a ra, ixin ja'an ná anto cha'na ná
ngathexin kon ndo ixin thi tenche'e ra. 10 Ncha'on ko thie nthatsaan
ná ñao Ndo Dio ixin ruchjana ná juachaxin ixin ja'an ná sikon ra
inaa, ko jañaa ruxethjaxin thi xra chunthia'a ra jian ngain Nchaa ná.
11 Ko Ndo Dio Ndudaa ná ko Nchaa ná Jesucristo tsjengijna ná
ixin nchao sasutsja'a ra. 12 Ko kai nthatsaan ná ñao Nchaa ná ixin
icha sinthakangi ra thi unu'a ra ixin ruthjue'e choo ra icha ko
ruthjue'e ra icha chujni, inchin ja'an ná thjua'a ra ja'a ra. 13 Ko Ndo
Dio sinchesuji ansean ra ixin xru'in thi jian'a sinche'e ra ko xru'in
jian'a se'e ngain ansean ra ngathexin kon Ndo Dio Ndudaa ná are
tsii Nchaa ná Jesús kunixin kainxin chujnii.

Sintho'o ná thi nchexruxi'in Ndo Dio

4 1 Ja'a ra, xro dithikaon ra, tedanchia'a ra ko nthatsa'an ñao ra
kunixin juachaxiin Nchaa ná Jesús, nche'e ra inchin kuangi ra
ngajin ná, ko ji'i tsjengijna ra ixin sinche'e ra thi nchexruxi'in Ndo
Dio ko nche'e ra icha thi jian.
2 Ko ja'a ra unu'a ra thi ja'an ná ndathjo ra, inchin kuetu'an Nchaa
ná Jesús. 3 Ndo Dio rinao ixin ja'a ra rukjan ra jian chujni ko jian
sinthe ra ngathexin kon ndo, mexinxin chujni sejuakao'a choo na̱ ja̱
xra thuthe'a na̱. 4 Ko ja'a ra ruchunda ra chri'a ra ko dayaku'en ra
nchra ko nchesaye'e ra nchra inchin rinao Ndo Dio. 5 Ko dithuaxin'a
ra nche'e ra thi rinao nthau'a ra inchin nche'e chujni chunxin'a ko
dithikaon'a Ndo Dio. 6 Ko xru'in kensen sinchetjajin ko sincheye'e
xan choo ngain thi kjuan ná ji'i ixin Nchaa ná sinche'e jie̱ ngain
chujni sinche'e jian'a ji'i inchin binthanu'a ra ko undathjo ra ixin
tsu'en. 7 Ndo Dio bayá'a ná ndo ixin sintho'o ná thi jian'a; je'e
ndo bayáa ná ndo ixin sintho'o ná thi jian. 8 Mexinxin are naa
chujni dithikaon'a thi jidithu'en ji'i, je'a naa thi thetu'an chujni
jidithikaon'a, je'e jidithikaon'a Ndo Dio thi chjaa ná Espíritu Santo.
9 Ko jai irugunda'a ixin ja'an rukji̱'an ra ixin kexreen ruthjue'e
choo ra ixin Ndo Dio ubinthakua'an ra kexreen ruthjue'e choo ra.
10 Ko utethjue'e ra ni choo ná, ni te nguixin nunthe'e Macedonia.
Aro nthatsa'an ñao ra xro dithikaon ra Jesucristo ixin icha thjue'e
choo ra. 11 Ko nche'e ra ixin jian dakjio'o ra kain chujni ko nche'e ra

xraa ra, xra ujikininxin sinche'e ra inchin ja'an ná ukuetu'an ra,
12 ko jañaa chujni dithikaon'a Cristo runichja na̱ jian ixin ja'a ra, ko
rugunda'a sanchie'e ra chujni thi sunda'a ra.

Rukjan Nchaa ná Jesucristo inaa

13 Ja'a ra xro dithikaon ra Jesucristo, rina'o ná ixin ja'a ra tsunu'a
ra ixin ke'e siku'en chujni undabinthege'en, ko jañaa sinthechin'a ra
inchin chujni chunthia'a ko nue'a ke'e siku'en. 14 Jañaa inchin ja'an
ná duthikaon ná ixin Jesús be'en ko kjan xechon, jañaa Ndo Dio
sinchexechon kainxin chujni bithikaon Jesús ko be'en na̱.
15 Ko ja'an ná ndathjo ra inchin kjuagu'na ná Nchaa ná Jesús, ixin
ja'an ná xro xra sunthechon ná are Jesucristo tsii, ja'an ná ruchuen
ná ixin sa'o ruxechon ni undabe'en. 16 Ko are Nchaa ná Jesucristo
ruxinkajinxin ngajni ko Ndo Dio suji tsetu'an kunixin thee arcángel
ko saxruen trompeta, tuinxion ni ndabinthege'en ko bithikaon Cristo,
ni mee ruxechon sa'o. 17 Kuthejan ja'an ná, xro xra sunthechon ná
ko te ngata'a nunthe, satsji'o ná Ndo Dio ngakjan thjui ixin sigutan
ná Nchaa ná Jesucristo ngatau'en chrintho ko sunthe ná ngain ndo
kainxin ncha'on. 18 Ko jañaa nchesujixin choo ra kunixin juajna ji'i.

5 1 Ko kesa siku'en o kexreen tsu'en yaa rugunda'a rukji̱'an ra
ja'a ra xan chian, 2 ixin ja'a ra unu'a ra ixin thi ncha'on rukjan
Nchaa ná tsu'en xraa are dixinthe ni xiche'e are naxin xe'e. 3 Are
chujni rundachro na̱: "Anto chrjuin tunua ná ko xru'in siku'en",
ko ruxanthebe'o kain, ko kai xraa are tsinbe'o tse'e ni naniita
ixin usinchekunkji'i na̱ chjan, jañaa chro'a satsinge'e na̱ ncha'on
mee. 4 Aro ja'a ra, xro dithikaon ra Ndo Dio, ite'a ra ngain thi
naxin xe'e ko unu'a ra ixin rukjan Nchaa ná. Ko ngain ncha'on
ji'a, tsuan'a ra xraa chujni dixinthebe'o xi che'e are naxin xe'e.
5 Ko kain ja'a ra dakji ra ngain thi dingasaan ko mee inchin are te
ra ngain ncha'on nchengase'en ni. Ko ja'an ná dakji'a ná ngain
thi naxin xe'e. 6 Mexinxin ja'an ná sunthechrin'a ná xraa ni icha.
Icha jian sunthetsje'e ná ko ndakua se'e juaxraxrauan ná. 7 Chujni
dejua, are naxin xe'e dejua na̱, ko ni kuan, are naxin xe'e kuan na̱.
8 Aro ja'an ná, xro dithikaon ná ko te ná ngain thi dingasaan, kain
ncha'on sunthe ná kunixin jian juaxraxaon. Ko thi chunthia ná
ngain Jesús ko thi thjue'e ná icha chujni mee thi thjengijna ná xraa
chia tengaa nungajinxin xi soldado. Ko are chunthia ná jian ixin
Ndo Dio binthakjan ná inaa chujni narua, ji'i inchin chia thjinga xi

soldado. [9] Ndo Dio binthakininxin'a ná ndo thi jie̱ sinche'e ndo. Ndo
Dio binthakininxin ná ndo rukjan ná inaa chujni narua ixin Nchaa
ná Jesucristo [10] ixin je'e be'en ixin ja'an ná ixin sunthe ná ngain,
maski ndase'en ná o techon ná. [11] Mexinxin nchesuji choo ra ixin
rue'e ra nthiee Ndo Dio, jañaa inchin tenche'e ra.

Pablo nichjee ni dithikaon Jesucristo ixin jian sinche'e na̱

[12] Nthatsa'an ñao ra xro dithikaon ra Jesucristo ixin chunde'e
ra juasaaya ni nche'e xra ko nthakua'an ra na̱ ko ndathjo ra na̱ thi
rinao Nchaa ná Jesús. [13] Kai chunde'e ra na̱ jié juasaaya ko thjue'e
ra na̱ ixin kain xra nche'e na̱ ko theto'a ra ko dakji'o choo ra jian.
[14] Kai nthatsa'an ñao ra ixin nchesathe'e ra chujni xru'in rinao
sinche'e ko thjengijna ra chujni chunda juachjaon, kai thjengijna ra
chujni xra dithikaon'a jian ko duñaunkua'a ra ngain chujni.
[15] Tsje'e ra jian ixin xru'in chujni tsunkjañe'e choo na̱ thi jian'a
banchekao choo na̱; icha jian nche'e ra thi jian ngain xan choo ra ko
ngain kain chujni.
[16] Nche'e ra ixin kainxin ncha'on chrjuin tsunu'a ra. [17] Nichje'e ra
Ndo Dio kainxin ncha'on, [18] ko thexruxi'in ra Ndo Dio ixin kainxin
thi jian o thi jian'a tu'an ra ixin jañaa rinao ndo ixin sinche'e ra ja'a
ra xro dithikaon ra Jesucristo.
[19] Kayakuen'a ra juachaxiin Espíritu Santo. [20] Kayakuen'a ra chujni
runichja chrujan juajnee Ndo Dio. [21] Ko thi'in ra a xraje'o juajna tenichja
na̱, aro ja'a ra thenchji'an ra je'o thi jian, [22] ko xru'in thi jian'a nche'e ra.
[23] Ndo Dio, thi dajon thi chrjuin tunua ná, ncha'on ko ncha'on
thinga santsja'a ra thi jian'a nchexruxi'in nthau'a ra ko tsjengijna
espiritua ra thi techunxin ra ko nthau'a ra ixin xru'in thi jian'a
sinche'e ra ko jian sinthe ra are tsii Nchaa ná Jesucristo. [24] Ko Ndo
Dio thi bayá'a ra, je'e ndo, jaan, nche'e ndo kain thi ndachro ndo.

Pablo juexin kji̱n xroon ko rua'an juajna

[25] Ja'a ra, xro dithikaon ra Jesucristo, nchetse'en ra ñao Ndo Dio
ixin ja'an ná.
[26] Kain chujni dithikaon Jesucristo chje'e ra na̱ juajna inchin
kukuaan ná.
[27] Ja'an rithetu'an ra kunixin juachaxin chjana Nchaa ná
Jesucristo, tjao ra xroon ji'i ixin nthi̱'a̱ tsi'in ni ni'ngo.
[28] Ko thi thjuaa ná Nchaa ná Jesucristo se'e ngajin ra. Jañaa tsu'en.

Xroon yuxin dikjin Pablo ngain chujni dithikaon Jesucristo jii ngain Tesalónica

Pablo ko ni bagakao rua'an na juajna ngain ni'ngo Tesalónica

1 [1] Ja'an, Pablo na, kunixin Silvano ko Timoteo, rua'an ra xroon
ji'i ja'a ra xro Tesalónica, xro dithikaon ra ngain Ndo Dio
Ndudaa ná ko ngain Nchaa ná Jesucristo. [2] Ko Ndo Dio Ndudaa ná
ko Nchaa ná Jesucristo sinthanchaon ra ko ruchjaa ra thi chrjuin
tsunu'e ansean ra.

Ndo Dio sinche'e jie ngain chujni nche'e jian'a are Jesucristo tsii inaa

[3] Ja'an ná kainxin ncha'on rugunda tsexruxian ná Ndo Dio ixin
ja'a ra xro dithikaon ra Jesucristo inchin jikininxin sintha'a ná ixin
ja'a ra ncha'on ko ncha'on icha chunthia ra Nchaa ná ko icha thjue'e
choo ra. [4] Ko ja'an ná ta'in ña'o ná are nichja ná ixin ja'a ra ngain
icha ni'ngo dithikaon Ndo Dio ixin thixi'an ra kain ko thinthue'a ra
thi bithikaon ra, maski tangi tedathu'e ra ko chujni jian'a nthakinga
ra. [5] Ko thi tu'en ji'i tjaago ixin Ndo Dio jian nche'e jie ko je'e ndo
binthakininxin ra ndo sixi'in ra ngain thi thetu'an ndo, mexinxin
tangi tedathu'e ra.
[6] Ndo Dio jian ndo ko sinche'e jie ko sinchegatho tangi thi chujni
nthagatho ra tangi. [7] Ko ja'a ra, xro anto tangi tu'an ra, Ndo Dio
santsja'a ra kain thi ndakunchrjen ra ko kai ja'an ná, are Nchaa
ná Jesucristo tsixin ngajni kunixin kain ángel ngagee xru'i [8] ixin
sinche'e jie ngain ni banchejee Ndo Dio ko ngain ni bithikaon'a
juajnee Nchaa ná Jesucristo. [9] Ko ni te'i ndasitjaan na ngathe xru'i ko
ndatsunkjínxin na ngathexin kon Ndo Dio ko ngain thi jié juachaxin
chunda ndo. [10] Ko ji'i siku'en ngain ncha'on are Nchaa ná Jesucristo
tsii ixin kain chujni bithikaon ngain je'e sinchesaye'e na ko tsise'en
na. Ko ngayee ni te'i sinthe ra kai ixin ubithikaon ra juajnee Ndo
Dio are ja'an ná ndathjo ra.

[11] Mexinxin ja'an ná nthatsaan ná ñao Ndo Dio kainxin ncha'on
ixin ja'a ra, ko sinthakininxin ra ndo sinche'e ra xree ndo ko kain thi
jian kunixin juachaxiin ndo, ko Ndo Dio tsjengijna ra ngain kain xra
sinche'e ra ixin chunthia ra ndo. [12] Ko jañaa Nchaa ná Jesucristo
tsusaye'e ixin dithikaon ra ngain je'e, ko kai ja'a ra tsusaya'a ra ixin
je'e ixin Ndo Dio ko Nchaa ná Jesucristo anto thjuaa ná.

Xii anto jian'a

2 [1] Ja'a ra xro dithikaon ra, jai tsjuan ná ixin are rukjan tsii Nchaa
ná Jesucristo sunthe ná ngain je'e. Mexinxin nthatsa'an ñao ra,
[2] tanchrjanda'a ra ixin kexe'o chujni sinthatjajin ra ixin thi unu'a
ra. Xraon'a ra are naa chujni rundathjo ra ixin naa espíritu ndache
ixin ujuii ncha'on mee, o chujni nichja ixin jaan, ubinkee ncha'on
mee, o chujni sinthaya'a ra na̱ ixin ja'an ná kji̱n ná naa xroon thi
jitaxin ixin juii ncha'on mee. [3] Dithuaxin'a ra ixin sinthaya'a ra
kexe'o chujni ixin sa'o tsununxin chujni dithikaun'a ko tsetuka'o
juajnee Ndo Dio, ko kai tsununxin thi xii anto jian'a ko ningaku'en
Ndo Dio, ko chujni ji'i ujikininxin sitjaan ngathe xru'i. [4] Ko xii ji'i
ningaku'en Ndo Dio ko kain ni dithikaon ndo, ko runingaku'en kain
thi jikininxin ndo ko tusayexin ndo. Ko xii ji'i sixi'in xa ningue Ndo
Dio ko rundachro ixin ningue xa ko rundachro xa ixin dio xa.

[5] ¿Axraxaon'a ra ixin ja'an bandathjo ra kain ji'i are bari'i ngajin
ra? [6] Ko ja'a ra jian nu'a ra thi tanchrjanda'a xii ji'i ixin tsii xa, ixin
tsii xa sithjaja ncha'on jikininxin tsii xa. [7] Thi jian'a jixraxaon xii
yaa ujithexi'in ngata'a nunthe aro xratsi'a ixin thi jikayakuen xrajii
nthi'i. [8] Kuthimejan tsununxin thi xii anto jian'a, ko Nchaa ná Jesús
suen xa kunixin je'o sanuthe kunixin ru'a ko ruxanthe xa kunixin
xru'i sinchengasanbe'o Jesús are tsii. [9] Ko thi xii jian'a mee tsii ixin
nchiijin sinchexin thi anto tsjé thi na'a dikunxin ni ixin sincheye'e
xa chujni, ko juachaxiin nchiijin sinchexingamenxin chujni ko anto
tsjé sinche'e xa thi na'a dikunxin ni, ixin sincheye'e xa chujni. [10] Ko
kain thi jian'a xraxaon xa, sincheyexin xa kain chujni ixin sitjaan
na̱ ngathe xru'i, ixin bithikaon'a na̱ ko baye'a na̱ thi jian juajna thi
runchekjan na̱ inaa chujni narua. [11] Mexinxin Ndo Dio tanchrjanda
na̱ ixin thi jian'a sincheye'e na̱ ko je'e na̱ sithikaon na̱ thi jian'a,
[12] ko satsji na̱ ngathe xru'i kain ni bithikaon'a thi jian juajna, ixin
icha binchexruxi'in na̱ thi jian'a.

Thi ni kuinchie'e Ndo Dio ixin kjan na̱ inaa chujni narua

13 Aro ja'an ná rugunda tsexruxian ná Ndo Dio kainxin ncha'on
ixin ja'a ra anto thjua'a ra Nchaa ná ixin are nakuexinxon be'e kain,
je'e ndo ukuinchia'a ra ndo ixin kjan ra inaa chujni narua ixin
Espíritu Santo, thi binthakjan ra naa jian chujni ko bithikaon ra thi
jian juajna. 14 Ko ixin kui'in ra thi jian juajna ndathjo ra, Ndo Dio
baya̱'a ra ndo ixin sinthe ra ngain thi thetu'an Nchaa ná Jesucristo.
15 Mexinxin ja'a ra xro dithikaon ra, dachrjende'a ra Ndo Dio ko
thinthue'a ra thi binthakua'an ra kunixin thi xroon kji̱n ná ko thi
juajna nichja ná are baso ná. 16 Ko Nchaa ná Jesucristo, ko Ndudaa
ná Dio, thi thjuaa ná ko binthathuan ná thi chrjuin tunu'e ansean ná
kain ncha'on, kai thjengijna ná ixin ruchu'en ná tsii ndo, 17 mee
sinchesuji ansean ra ixin runichja ra jian ko jian sinche'e ra kain xra.

Nchetse'en ra ñao Ndo Dio ixin kain chujni tsi'in na̱ thi jian juajna

3 1 Ko xra rundathjo ra ja'a ra xan chian ixin dithikaon ra
Jesucristo, nchetse'en ra ñao Ndo Dio ixin ja'an ná nchao tsji'an
ná juajnee Nchaa ná nguixin nunthe, ko chujni sayée na̱ ko sithikaon
na̱ juajna, jañaa inchin bithikaon ra ja'a ra. 2 Kai nchetse'en ra
ñao ndo ixin xru'in sinchena ná chujni ndakua'a ko jian'a nche'e
ixin kainxin'a chujni chunthia thi jian juajna. 3 Aro Nchaa ná
Jesucristo nche'e thi ndachro ko sinthasuji ra ixin icha sithikaon ra
ko tsjengijna ra ixin thi jian'a xru'in sintha'a ra. 4 Ko chunthia ná
jian ngain Nchaa ná Jesucristo ixin ja'a ra, jaan, tenche'e ra ko xra
sinche'e ra kain thi ja'an ná kuethu'an ra. 5 Ko Nchaa ná tsjengijna
ra ruthjue'e ra kain chujni inchin Ndo Dio thjuaa ná. Ko tsixi'an ra
kainxin thi tangi inchin Nchaa ná Jesucristo kuexi'in.

Kain chujni rugunda sinche'e na̱ xra

6 Ja'a ra xro dithikaon ra, ja'an ná thetu'an ra kunixin juachjaxin
chjana ná Nchaa ná Jesucristo ixin tato'a ra xan choo ná nche'a
xra ko dithikaon'a xan thi kjuagu'a ra. 7 Ko ja'a ra unu'a ra kexreen
sinche'e ra, rugunda sinche'e ra inchin ja'an ná ntha'a ná. Ja'a ra
bikon'a ra juase'e ngajin ná are binthe ná ngajin ra. 8 Ko banekua'a
ná niuthjee inaa chujni ixin ja'an ná ncha'on ko thie suji bantha'a ná
xra bagachaxin ná niuthja, ko jañaa rukunua'a ra tangi ixin ruchjana
ni ra thi rugundana ná. 9 Ixin ja'an ná jikininxin ná rukjengijna ni ra

aro ja'an ná bintha'a ná xra, ixin jañaa rukangi ra ko runche'e ra
inchin ja'an ná. [10] Ixin are ja'an ná binthe ná ngajin ra, kuetu'an ra
ji'i: thi rinao'a sinche'e xra, kai sine'a. [11] Ko jai ja'an ná kuian ná ixin
ngaya'a ra jii chujni dithikaon'a thi kuangi ra, ko xru'in xra nche'e
na̱ ko dixinthe na̱ thi ndusen'a na̱. [12] Ko kain chujni te'i, thetuan ná
na̱ ko nthatsaan ná ñao na̱ kunixin juachaxiin Nchaa ná Jesucristo
ixin rugunda sinche'e na̱ xra ixin jañaa sacha na̱ thi sine na̱.
[13] Ko ja'a ra, xro dithikaon ra, kain ncha'on nche'e ra thi jian ko
tunchrjen'a ra. [14] Ko are chrujan ni sithikaon'a thi ritjagu'a ra ngain
xroon ji'i, tjaago ra kexe'e ni mee ko tato'a ra na̱ ixin jañaa tsusuee
na̱. [15] Aro ningakuen'a ra na̱, icha jian nichje'e ra na̱ ixin sasingixin
na̱, ixin dithikaon na̱ Jesucristo kai.

Pablo juexin kji̱n xroon ko rua'an juajna

[16] Nchaa ná Jesucristo, thi dajon thi chrjuin tunu'e anseen ni,
kain ncha'on ruchjaa ra thi chrjuin tsunu'e ansean ra ko se'e ndo
ngajin ra kain ncha'on.
[17] Ja'an Pablo na, rua'an juajna ji'i ko kji̱n na xroon kunixin rana
ixin jañaa tsunu'a ra ixin ja'an kji̱n na. [18] Ko Nchaa ná Jesucristo
sinthanchaon ra kainxin ra. Jañaa tsu'en.

Xroon sa'o dikjin Pablo ngain Timoteo

Pablo dajon juajna

1 [1] Ja'an Pablo na, thi kuinchie'e Jesucristo ixin thji'an juajnee.
Ko juajna mee bayáa ixin juachaxiin Ndo Dio, ndo binthakjan ná
inaa chujni narua, ko kai ixin Nchaa ná Jesucristo, thi techunthia ná.
[2] Ja'a, Timoteo, inchin xan'na ixin jian bithikaon ngain Jesucristo.
Ko Ndo Dio, Ndudaa ná ko Nchaa ná Jesucristo, sinthathu'an kain
thi jian ko tsiakunua'a ko ruchjaa thi chrjuin tsunu'e ansean.

Pablo ndachro ixin sithikaon'a na xi tjaago thi ndua'a

[3] Are ja'an sakjui nunthe Macedonia, ja'an binthatsa'an ñao ixin
bithu'a ngain rajna Éfeso ixin ruketu'en kanxion chujni te nthi'a
ixin itsjague'a na chujni thi je'a ndua, [4] ko kai ndache na ixin tsin'a
na thi chijni tekin na ko ixin thi binche'e kain ni ndo dachri'i na
xrachrjen. Ixin kain yaa je'o ncheketo chujni ko thjengijna'a na ixin
satsuan na thi sinche'e Ndo Dio ngain na, ko chro'a satsuan na ji'i,
ja ruchunthia'a na ngain ndo.
[5] Ko rugunda sinche'e ji'i ixin jañaa ngain anseen na sachrjexin
thi ruthjue'e choo na, xru'in jian'a se'e ngain anseen na, ruchunda
na jian juaxraxaon ko nduaxin ruchunthia na ngain Ndo Dio.
[6] Ixin kanxion chujni inche'a na inchin bitu'en na runche'e na ko
tuyautheka choo na ko thinxin'a choo na. [7] Ko ni mee rinao na
rukjan na xraa ni tjaago ley, aro ni te'i nue'a na ko thinxin'a na thi
je'e na nichja na ko are tjaago na xraxaon na ixin anto jian nichja na.
[8] Ko nua ná ixin ley bayée Moisés jian, aro rugunda suthikaon ná
inchin jikininxin. [9] Ko tsunua ná jian ixin xru'in ley nche'e jie ngain
chujni nche'e jian. Ley je'o nche'e jie ni nche'e thi jian'a, ngain ni
xraguen'a Ndo Dio, ngain ni dithikaon'a ndo, ngain ni nchesaye'a
ndo ko nichjakua na jian'a ixin je'e ndo, ngain ni tjaaya ngain
ndudee ko janee ko ngain chujni naduenxon inaa chujni; [10] nche'e jie
ngain chujni dejuaka'o thi je'a chri'i o xi xi'i, ngain thi xii dejuaka'o
je'o inaa xii, ngain ni thema chujni, ngain ni je'o ncheyaxon, ngain
ni dajin Ndo Dio ixin thi ndua'a nichja na ko ngain kainxin chujni

ningaku'en juajnee Jesucristo, [11] jañaa tjaago thi jian juajnee Ndo
Dio, ndo anto jian ko juajna ji'i bitunna tsjaago.

Thi xra bithu'en Pablo

[12] Ja'an nthasayaa Nchaa ná Jesucristo, thi binchesuji na ko
kuinchie'e na inchin naa jian ni nche'e xra ko jinchegundana ngain
xree. [13] Maski ja'an chrjuin'a banichja ixin je'e, ko baruaa chujnii
ko bakjee chijni ngain na̱. Aro Ndo Dio kuiakunua na ndo ixin
ja'an bechunxin'a ndo ko benuna'a ke'e bantha'a. [14] Ko Ndo Dio
anto thjue na ndo ko binchetjañana ndo kain thi jian'a bintha'a. Ko
kjuengijna na ndo ixin chunthia ndo ko binchekuan'na ndo kexreen
ruthjuaa chujni inchin Jesucristo thjuaa ná.
[15] Ko inchin chro chujni, ji'i jaan ndua ko jikininxin sithikaon
kain chujni: Jesucristo juii ngata'a nunthe ixin bikjengijna kain
chujni nche'e jian'a. Ko ja'an thi icha jian'a bintha'a. [16] Mexinxin
Ndo Dio kuiakunuana ndo. Ko jañaa Jesucristo kjuaguxin ngain icha
chujni ixin je'e jian ko anto thjuaa ná ko tsjé chujni sithikaon na̱
ngain je'e ko rukjan na̱ inaa chujni narua thi xru'in ncha'on tsjexin.
[17] Mexinxin Ndo Dio, thi thetu'an kainxin ncha'on, xru'in ncha'on
se'en, thi nakuaxinxon Ndo Dio, thi chro'a dikon ni, ndo mee thi
tsusaye'e kainxin ncha'on. Jañaa tsu'en.
[18] Timoteo, ja'a xan'na; ja'an rithetu'an nche'e xree Ndo Dio,
inchin ndachro chujni bayée juajnee Ndo Dio ixin ja'a. Ko danchiaa
Ndo Dio tsjengijna ndo ngain xree ndo ko tsixi'an ngain kain thi
jian'a. [19] Ko kain ncha'on ja'a chunthia ngain Jesucristo kunixin naa
jian juaxraxaon, aro kainxion na̱ takuinthu'e na̱ thi jian juaxraxaon,
mexinxin takuinthu'e na̱ juajnee Ndo Dio. [20] Ko jañaa ku'en Himeneo
ko Alejandro, thi ni ja'an bajon ngain nchiijin ixin jañaa tsangi na̱
ixin runichja'a na̱ jian'a ixin Ndo Dio.

Kexreen nichjee ni Ndo Dio ngain ni'ngo

2 [1] Sa'o nthatsa'an ñao ra ixin danchie'e ra Ndo Dio ixin kain
chujni, ko nichje'e ra ndo ko danchie'e ra ndo ixin sajon ndo
kain thi rugunde'e na̱, ko jañaa thexruxi'in ra ko nchesaye'e ra ndo.
[2] Ko danchie'e ra ndo ixin kain chujni chunda juachaxin thetu'an
ngain nunthe ko ni thetu'an kain rajna ixin ndakua sunthe ná ko
tseto'a ná ko kain ncha'on tsjee ná Ndo Dio ko jian sakji'o ná chujni.
[3] Ixin ji'i jian ko nchexruxi'in Ndo Dio, ndo binthakjan na̱ inaa chujni

narua, [4] ixin je'e ndo rinao ndo ixin kainxin chujni rukjan nạ inaa
chujni narua, ko satsuan nạ thi ndua. [5] Ixin nakuaxinxon Ndo Dio jii,
ko nakuaxinxon thi runichjaxin ná ngain ndo, ko mee Jesucristo
thi biguan inchin naa xii, [6] thi xrajon be'en ngain ntha cruz ixin
kjuengijna ná kain ná, ko ji'i ku'en ngain ncha'on ukuinchie'e ndo
ixin ruku'en. [7] Ko Ndo Dio kuetunna ndo ja'an ixin runichja ko tsji'an
juajnee ndo, ko ji'i ndua ko nthaya'a ra, ko Ndo Dio binchekjan na
naa xi tjague chujni je'a judío ixin tsjagua nạ ruchunthia nạ thi ndua.
[8] Ko rina'o ixin nguii thi te ni xii, rutsiin raa nạ ko runichjee nạ
Ndo Dio ko xru'in jian'a se'e ngain anseen nạ, ko teduñao'a nạ
ko tsetukao'a nạ chujni. [9] Ko kai rina'o ixin ni nchrii sintengaa
nchra lunthue nchra kunixin jian juaxraxaon inchin jikininxin, ko
tsjamataon nthau'e nchra thi jikininxin'a sikon chujni. Ko tsethe
xrajaa nchra inchin jikininxin, sethea'a nchra oro ko changi anto
renthe ko senga'a nchra luntho anto renthe. [10] Icha jian rutsujin
nchra kunixin thi jian nche'e nchra inchin jikininxin nche'e nchrii
nchesaye'e Ndo Dio. [11] Ko nchrii tsangi nchra ko rutenkua nchra are
jixraago ngain ni'ngo. [12] Ko rinao'a ixin ni nchrii tsjaago nchra ngain
ni xii ko tsetuan'a nchra ngain xa; icha jian rutenkua nchra. [13] Ixin
Ndo Dio sa'o binchechjian Adán, kuthimejan Eva. [14] Ko nchiijin
bincheye'e Eva, je'a Adán. Ko are nchiijin bicheye'e Eva, bixi'in thi
jian'a. [15] Ko ni nchrii maski tangi nchekunkji'i nchra chjan ixin thi
binche'e nchra, aro rukjan nchra inaa chujni narua are sithikaon
nchra Jesucristo, ko kai ruthjue'e nchra chujni ko isinche'a nchra thi
jian'a.

Kexreen rugunda sinche'e chujni thetu'an ni'ngo

3 [1] Ji'i thi ndua: jạ chrujan chujni rinao tsethu'an ngain ni'ngo,
anto jian xra rinao sinche'e. [2] Aro thi tsetu'an ngain ni'ngo
je'a naa thi xii nche'e thi jian'a ixin jañaa runichja'a chujni ixin
thi jinche'e, kai tsetuan'a naa thi xii jika'o yoo nchrii, kai rugunda
ixin xii ji'i jian ruxraxaon thi nche'e, tsjanua'a chujni, kai rugunda
ruchunxin nạ ixin jian nche'e, kai rugunda jian sayée chujni thji
nchiandu'a ko ruchunxin jian kexreen tsjaago ngain chujni; [3] kai je'a
naa xii kuan, je'a naa xii nchexruxi'in theto, kai je'a naa xii anto
thiaku'en tumi, tsuñaunkua'a ko jian ruthjue'e chujni ko tsiakuen'a
tumi. [4] Ko kai rugunda tsunu'e tsetu'an jian ngain nchiandu'a ko je'e
sinche'e ixin xe'en sithikaon xan ko ruchunde'e xan juasaaya. [5] Ixin

are naa chujni nue'a thetu'an ngain nchiandu'a, ¿kexreen tsetu'an
ngain ningue Ndo Dio? 6 Ko kai tsetuan'a ngain ni'ngo naa chujni
nandaa bithikaon Jesucristo ixin ja̱ tsa'in ñao sue'en jie̱ inchin
bue'en jie̱ nchiijin. 7 Ko kai rugunda ixin chujni thi'a ngain ni'ngo
runichja na̱ jian ixin thi thetu'an, ixin jañaa xru'in juasuaxin setan
are runichjee inaa chujni ko nchiijin sincheye'a.

Kexreen sinche'e chujni thjengijna ni thetu'an ngain ni'ngo

8 Jañaa kai ni thjengijna ni thetu'an ngain ningue Ndo Dio
rugunda ixin chujni runichja jian ixin je'e na̱, kai sincheye'a na̱
chujni, ko rukuan'a na̱ ko tsiakuen'a na̱ tumi tangi'a dacha ni,
9 ko kain ncha'on sithikaon na̱ thi jian juajnee Ndo Dio ko anseen
tsjangi'a ixin chrujan thi jian'a jinche'e. 10 Ko ni te'i sa'o dakee ra na̱
sinche'e na̱ xra tangi'a ko ja̱ nchao binche'e na̱ xra ko xru'in jian'a
binche'e na̱, kuthimejan nchao sinche'e na̱ xra ngain ni'ngo. 11 Ko
chri'i ni thjengijna ni thetu'an ngain ni'ngo kai rugunda ixin chujni
runichja na̱ jian ixin je'e nchra, tsekin'a nchra chijni, ko ruxraxaon
nchra jian thi nche'e nchra, ko nchao ruchunthia ni nchra. 12 Ko
chujni tsjengijna ni thetu'an ngain ni'ngo ruchunda nakua nchrii
ko tsunu'e na̱ jian kexreen tsetu'an na̱ ngain xe'en na̱ ko ngain ni
nchiandu'e. 13 Ko thi ni thjengijna chujni thetu'an ngain ni'ngo ko
jian nche'e na̱ thi xra bikininxin na̱, jikininxin na̱ juasaaya, ko ni
mee tsusue'a na̱ runichja na̱ ixin Jesucristo.

Thi jian juajna xragua ná

14 Ja'an rina'o sasutsja'a tuen, aro ja'an rikji̱'an kain ji'i, 15 ixin
ja̱ xratsunchrjen na nchin, ja'a tsunu'a kexreen sinche'e thi jian
ngaxi'in ningu'e Ndo Dio, ndo jichon, ixin ni ni'ngo thinxin na̱ jian
thi ukuangi na̱ ko tsanchrjanda'a na̱ ixin inaa chujni sincheku'en na̱
thi je'a ndua. 16 Ko nduaxin juajnee Ndo Dio anto tsjé thi chro'a
thinxin ni ko juajna mee ndachro:

Ko Ndo Dio juii ngata'a nunthe inchin naa xii;
ko Espíritu Santo kjuaago ixin je'e jian,
ko tsjé ángel bikon je'e.
Ko juajnee kui'in chujni je'a judío,
ko nguixin nunthe jii chujni bithikaon ngain Jesucristo,
ko sakjui ngajni ko Ndo Dio binchesaye'e.

Chujni tjaago thi ndua'a

4 [1] Espíritu Santo ndachro ixin are uchiaon tsjexin nunthe thu'a
chujni sachrjenda na̱ ixin isithikaon'a na̱ Ndo Dio ko sithikaon
na̱ espíritu ncheye'e chujni ko sithikaon na̱ thi tjaago nchiijin. [2] Ko
tsununxin chujni jian'a ixin xraa tjaago na̱ jian ko nche'a na̱ thi
ndachro na̱ ko ncheyaxon na̱, ko ixru'in juasuaxin chunda na̱ ko
ixru'in tunu'e na̱ ixin thi jian'a nche'e na̱. [3] Ko chujni te'i rundachro
na̱ ixin jian'a tsuthe'e chujni, ko kai rundachro na̱ ixin chro'a sine
ni kain thi binchechjian Ndo Dio. Aro ni bithikaon Jesucristo ko
chunxin na̱ thi ndua tsexruxi'in na̱ Ndo Dio ko nchao sine na̱; [4] ixin
kainxin thi binchechjian Ndo Dio jian, ko ja'an ná chro'a rundachro
ná ixin je'a jian, are ujuinthusaye'e ná ndo ixin thi junthe ná. [5] Ko
thjua dithu'e kain ixin banchie'e ná ndo, jañaa inchin chro juajnee
ndo.

Naa jian ni nchexree Jesucristo

[6] Ja̱ sincheku'en ni ni'ngo thi jian juajna ji'i, ja'a rukjan naa jian
ni nchexree Jesucristo. Ixin ja'a jian tjaago ko dithikaon Xruen Ndo
Dio, ko yaa ruchro ixin anto jian kuinxin. [7] Aro dithikaon'a ja'a
chijni jian'a thi thekin chujni ixin yaa xru'in xree, icha nchao nche'e
tsjé thi jian. [8] Ixin thi tsuntaon ni nchion thjengijna nthau'e ni, aro
sinche'e ni inchin rinao Ndo Dio, mee thi icha tsjengijna ná nthi'i
ngata'a nunthe ko are sunthe ná nthi̱'a̱ ngajni, ngain ndo. [9] Ko thi
ndachrjan ji'i ndua, ko jikininxin sithikaon kain chujni. [10] Ko ja'an
ná ntho'o ná xra maski tangi tuan ná, aro chunthia ná ngain Ndo
Dio, ndo jichon, ko tsjengijna ndo kainxin chujni, aro icha tsjengijna
ndo ni udithikaon ngain ndo.

[11] Ko kain ji'i thetu'en na̱ ko tjagu'e na̱. [12] Ko tanchrjanda'a
tsjanua na̱ ixin xra chjan. Icha jian tjagu'e na̱ ixin ja'a jian dithikaon
Ndo Dio ixin jian nichja, ixin jian nche'e, ixin thjue'e na̱ ixin jian
dithikaon Jesucristo ko nche'e inchin jikininxin naa xe'en Ndo Dio.
[13] Ko nguii saso, tjao thi jitaxin Xruen Ndo Dio ngain chujni thji
ni'ngo ko nchesuji na̱ ko tjagu'e na̱ thi jian juajna. [14] Ko thinthue'a
thi jian juachaxin chjaa Ndo Dio, are ni thetu'an ni'ngo kuiin raa na̱
ngata'a jaa ixin nichja na̱ juajna bajon Espíritu Santo ixin ja'a.

[15] Ko nche'e kain ji'i ko thinthue'a thi juajna baye'e ko jañaa
sikon na̱ ixin jian nche'e xra ngain ni'ngo. [16] Ko tanchrjanda'a ixin

chujni tsjanua nạ ixin nche'a thi tjaago. Ko suji dari'i kain ncha'on, ko Ndo Dio tsjengijna ja'a ko kai tsjengijna thi chujni thi'in juajna nichja ja'a.

Kexreen sinche'e chujni ngain ni dithikaon Jesucristo

5 [1] Nchesathe'a dachrichjan ixin thi binche'e, icha jian nichje'e jion inchin nichje'e ndudaa, ko xan xii nichje'e xan inchin xan choo; [2] ko ni nanchrichjan nichje'e nạ inchin nichje'e janaa, ko xan nchrii nichje'e xan inchin nchri choo.

[3] Kai thjengijna nchri ga'an, nchri xru'in ni ndu'a jichunda. [4] Aro jạ chrujan nchri ga'an jichunda xe'en o xan nthii, xan te'i sa'o tsangi xan tsjengijna xan ni ndu'a xan ko ndudee xan ixin jañaa rinao Ndo Dio sinche'e ni. [5] Ko ni nchrii nduaxin bithu'e jeuxinxon, nchrii mee chunthia nchra ngain Ndo Dio ko nichjee nchra ndo ncha'on ko thie. [6] Aro nchri ga'an nchexruxi'in thi jian'a jii ngata'a nunthe, nchrii mee jichon'a nchra ngathexin kon Ndo Dio. [7] Mexinxin thetu'en nạ kain ji'i ixin xru'in chujni runichja jian'a ixin je'e nạ. [8] Ko chujni thjengijna'a ni choo, aro icha ixin ni xraxaon'a tsjengijna ni nchiandu'a, yaa ruchro ixin ichunthia'a ná Jesucristo ko icha jian'a nche'e nạ ke thi chujni chunxin'a Jesucristo.

[9] Ko are tsentaxin ra nchri ga'an ixin tsjengijna ra nchra, je'o tentaxin ra nchri jichunda icha de nii kan nano, ko nakua xii beka'o nchra, [10] ko ruchunxin nạ nchra ixin thi jian binche'e nchra, ko ixin jian binchegangi nchra xe'en nchra, ko jian bagayée nchra chujni ngain nchiandu'a nchra ko anseen nchra bagachrjexin bakjengijna ni thji ni'ngo ko kjuengijna ni tangi bagathu'e. Ko ji'i ruchro ixin jian binche'e nchra kain ncha'on.

[11] Ko thentaxin'a ra nchri ga'an chjan, ixin are tatjañe'e nchra thi tjaago Ndo Dio je'e nchra sinao nchra tsuthe'e nchra inaa. [12] Ko jañaa nche'e nchra jian'a ixin ibinche'a nchra thi bincheeya nchra ngain Ndo Dio. [13] Ko kai tatangi nchra ixin ixru'in xra nche'e nchra ko thji nchra nchia ko nchia ixin dikao nchra chjijni, ko dixinthe nchra thi ndusen'a nchra ko nichja nchra thi ndua'a ixin inaa chujni. [14] Mexinxin icha jian nchri ga'an xra chjan ncho deka'o nchra xii ko ruchunda nchra chjan ko senda nchra nchiandu'a nchra, ko jañaa chujni dithikaon'a irunichja'a nạ jian'a ixin ja'an ná. [15] Ixin kanxion nchri ga'an takuinthu'e nchra nthiee Jesucristo ko nche'e nchra inchin rinao nchiijin.

16 Ko ja̱ chrujan chujni dithikaon Jesucristo jichunda chujnii
bithu'e ga'an, rugunda thjengijna ra nchra, ko jañaa ni'ngo nchao
tsjengijna inaa nchri ga'an thi nchri ndua rugunde'e.
17 Ko kain ni thetu'an jian ngain ni'ngo jikininxin na̱ tsjengijna ni
na̱ ko sithikaon ni na̱. Ko icha tsjengijna ni, ni jian tjaago ko dikao
juajnee Ndo Dio. 18 Ixin ngain xruen Ndo Dio ndachro: “Thenge'a
ra kuxinthaa nchiisen are jitunda ba trigo.” Ko kai ndachro: “Thi
nche'e xra jikininxin ruxenge'e 'na.”
19 Ko are chrujan chujni tsjangi'i xi thetu'an ngain ni'ngo,
rugunda thi jitjangi sinchechie'en yoo o nii chujni bikon thi binche'e
xi thetu'an ni'ngo. 20 Ko ja̱ chrujan ni xrajinche'e jian'a, nchesathe'e
na̱ ixin thi binche'e na̱ ngathexin kon kain na̱ ko jañaa ni ni'ngo
tsususee na̱ ko isinche'a na̱ thi jian'a. 21 Ko rithetu'an ngathexin
kon Ndo Dio ko Nchaa ná Jesucristo, ko ngathexin kon angeel
ndo thi kuinchie'e ndo ixin nche'e inchin undathjo ko are sinche'e
thi kuetu'an ja'a thinchie'a je'o ni chrji'o jian o runichjakua ixin
inaa na̱. 22 Ko are sakee naa ni sinche'e xree Ndo Dio, xraxaon jian
ke'e sinche'e ixin are ja'a sajon juachaxin ngain chujni mee ko xra
jinche'e thi jian'a, kai ja'a setsingata'a thi jian'a mee. Icha jian dari'i
suji ko daritsinga'a ngain thi jian'a.
23 Ko di'a je'o jinda, kai di'i nchion vino ixin tsjengijna tsee ko
tsuxrue'en kain chin nanao tse.
24 Thi jian'a nche'e kanxion chujni xraago je'o, rugunda'a
rutsaaya ni, ko thi jian'a dikon'a ni ixin nche'e icha chujni, maski see
tunchrje'en aro tununxin. 25 Kai xraje'o tu'en ngain thi jian nche'e
chujni, ixin maski dema, tuin xraago, ko jañaa thi jian'a nche'e
chujni chro'a sema kainxin ncha'on.

6 1 Kain chujni dikuchji ngain naa xi najni sithikaon na̱ kain
thi tsetu'an xa, ko jamee xru'in chujni runichja jian'a ixin Ndo
Dio ko thi xragua ná ngaxi'in ni'ngo. 2 Ko thi ni chunda xi najni
dithikaon Jesucristo, ji'i ruchro'a ixin je'e na̱ sinche'e na̱ thi je'e na̱
sinao na̱ ixin kai dithikaon xa Jesucristo. Ja'an ndachrjan ixin icha
ndakua sinche'e ra xree xa ixin xra ja'a ra tenche'e ra sithue'e xra
ni dithikaon Jesucristo ko ni choo ná ni rinao ná. Ko ji'i tjaago ko
thetu'an sinche'e na̱.

Thi anto rinao tumi

3 Ja̱ chrujan chujni jitjaago jee ko je'a inchin xragua ná juajnee
Jesucristo ko je'a inchin xragua ná ngaxi'in ni'ngo, 4 chujni mee
xraa naa thi dikon'a ko xru'in nu'e ko je'o nchexruxi'in thetuka'o
chujni ixin thi je'a ndua. Mexinxin jii chujni chjue'e, chujni tuñau'e
choo, chujni tuyauthe choo, chujni ichunthia'a choo, 5 ko chujni
juxon tetuyauthe choo na̱ ixin juaxraxauen na̱ ichro'a xraxaon thi
jian ko ichro'a datsuan na̱ thi jian; ko chujni te'i xraxaon na̱ ixin
ja'an ná anto chunthia ná Jesucristo yaa sachaxin na̱ tsje tumi; ja'a
tato'a ni yaa. 6 Ko ndua ixin dithikaon ni Jesucristo tsjé dacha
ni, aro je'o ja̱ ruchee ni ixin thi uchunda ni; 7 ixin ja'an ná xru'in
bikoo ná ngata'a nunthe ko nduaxin xru'in tsji'o ná are ndase'en
ná. 8 Ko mexinxin ruchaa ná ixin utechunda ná thi junthe ná ko thi
luntho tengaa ná. 9 Aro thi chujni rinao ruchunda icha tsje tumi,
detsingaa na̱ raa nchiijin, ko dayée na̱ juaxraxauen thi jian'a ko
rujinao na̱ rugechunda icha, ko ixin thi jian'a mee tangi tu'en na̱ ko
ndanchetjaan na̱ kain thi jichunda na̱. 10 Ko thi anto thjue'e na̱ tumi,
yaa thexinxin thi jian'a; ko te kanxion chujni icha kuiakue'en na̱
tumi ko ndatjañe'e na̱ juajnee Jesucristo, ko mexinxin jai anto tangi
tedathu'e na̱.

Pablo nchexraxaon Timoteo thi jian xree Ndo Dio

11 Aro ja'a ixin dithikaon Ndo Dio, sathinge'e kain thi jian'a. Ko
nche'e inchin Ndo Dio rinao, ko tjaago ixin jian nche'e xree ndo
ko xru'in ncha'on tjaña'a ixin ja'a dithikaon Jesucristo, ko thjue'e
chujni, ko thixi'an thi tangi ko tjaago ixin ja'a jian chujni. 12 Ja'a
thixi'an kain thi tangi ixin dithikaon Jesucristo, ko xru'in ncha'on
tjaña'a ixin ja'a kjan inaa chujni narua. Ko Ndo Dio chjaa juachaxin
bi'in xe'en ndo, ko xraxaon are ndachro ngathexin kon tsjé chujni
ixin ja'a dithikaon Ndo Dio. 13 Ko jai ngathexin kon Ndo Dio, ndo
binchechjian nunthe, ko ngathexin kon Jesucristo, thi xrajon ko
kjuaago ixin je'e jian nthi̱'a̱ ngathexin kon Poncio Pilato, 14 ja'an
danchia'a ixin dithikaon kain thi bitu'an, ixin jañaa xru'in kensen
runichja jian'a ixin ja'a, tsija ncha'on tsii Nchaa ná Jesucristo inaa.
15 Ko Ndo Dio sinche'e ndo ji'i ngain ncha'on rundachro ndo ixin
je'o ndo thetu'an ndo kain thi jii ngata'a nunthe, ko je'e ndo Nchee
ni thetu'an, ko je'o ndo thetu'an ndo kain. 16 Ko je'o Ndo Dio thi

xru'in ncha'on se'en ndo, ko je'e ndo jii ndo ngain thi tungiixin ko
xru'in chujni nchao tsunchie'en. Ko xru'in chujni bikon ndo ko
xru'in ni sikon ndo, ko je'o ndo jikininxin tsusaye'e ndo ko tsetu'an
ndo kainxin ncha'on. Jañaa tsu'en.

17 Ko kain chujni jichunda tsjé tumi, ja'a thetu'en na̱ ixin tsain'a
ñao na̱ ko ruchunthia'a na̱ tumii na̱; icha jian ruchunthia na̱ Ndo Dio,
ndo jichon ixin je'o ndo chjaa ná ndo kainxin thi nduaxin rugundaa
ná. 18 Ko thetu'en na̱ sinche'e na̱ thi jian, ko jañaa icha jian sinthe na̱
ngathexin kon Ndo Dio, ko tsangi na̱ sajon na̱ thi chunda na̱. 19 Ixin
jañaa icha tsjé ruchunda na̱ ngain Ndo Dio, ko icha chrjuin tsunu'e
na̱ ixin rukjan na̱ inaa chujni narua ko xru'in ncha'on tsjexin.

Nthi'i juexin thi kuetu'an Pablo ngain Timoteo

20 Ja'a Timoteo, nche'e kain thi kuetu'an Ndo Dio, ko dixinthe'a
ngain chijni nichja chujni dithikaon'a Jesucristo, ko dixinthe'a ngain
chujni xraxaon ixin anto nu'e na̱ ko nduaxin chunxin'a na̱ Ndo Dio,
21 ko tsjé na̱ ixin xraxaon na̱ ixin anto nu'e na̱ takuinthu'e na̱ nthiee
Ndo Dio.

Ja'an danchiaa Ndo Dio ixin sinthanchaon. Jañaa tsu'en.

Xroon yuxin dikjin Pablo ngain Timoteo

Pablo chjee juajna Timoteo

1 [1] Ja'an Pablo na, thi kuinchie'e Jesucristo ixin thji'an juajnee,
ko juajna mee bayáa ixin juachaxiin Ndo Dio ixin je'e ndo
binthakjan ná ndo inaa chujni naruaxin ixin Jesucristo. [2] Kjin na
xroon ji'i ixin ja'a, Timoteo, ja'a thi kjui inchin xan'na. Ko Ndo Dio
Ndudaa ná ko Nchaa ná Jesucristo sinthanchaon ko tsiakunua'a ko
ruchjaa ndo thi chrjuin tsunu'e ansean.

Tjaago juajnee Jesucristo

[3] Are ja'an thexruxian Ndo Dio ncha'on ko thie ixin ja'a, kai
thexruxian ndo ixin ntha'a xree ndo kunixin naa juaxraxaon jian
inchin binche'e xra ni xrachrjen'na. [4] Ko ja'an anto xraxa'on are ja'a
tsjanga ko rina'o sikon. Ko jañaa anto rucha'na. [5] Ko kai xraxa'on
ixin ja'a nduaxin dithikaon Jesucristo inchin bithikaon jana chri'a
Loida ko janaa Eunice, ko ja'an nuna ixin jañaa dithikaon ja'a kai.
[6] Mexinxin ja'an thetu'an ixin nchegunda thi juachaxin chjaa Ndo
Dio are ja'an kuiin rana ngata'a jaa ixin binthanchaon ndo. [7] Ixin
Ndo Dio chjaa ná Espíritu Santo ixin ruxraon'a ná, ixin Espíritu mee
chjaa ná juachaxin sintho'o ná xree ndo, ko ruthjue'e ná chujni,
ko kai chjaa ná jian juaxraxaon. [8] Ko tanchrjanda'a juasuaxin
sinthatenkua ixin rundachro thi jian juajnee Jesucristo, ko tusua'a
ixin ja'an jiaxinna ixin juajna mee. Icha jian thixi'an ngain thi
tangi tsu'an ixin thi jian juajna ixin Ndo Dio sinthasuji ja'a. [9] Ko
Ndo Dio, thi binthakjan ná inaa chujni narua, ukuinchiaa ná ndo
ixin isintho'a ná thi jian'a, aro je'a ixin anto jian bintho'o ná. Ixin
are nakuexinxon be'e kain, je'e ndo uxraxaon ndo ixin ja'an ná, ko
undachro ndo ixin ja'an ná rukjan ná xe'en ndo ixin Jesucristo.
[10] Ko jai ukjuagua ná ndo ixin anto thjuaa ná ndo ixin rua'an ndo
Jesucristo, thi binthakjan ná inaa chujni narua. Ko Jesús kjuagua ná
ixin thi ndade'en ni ichunda'a juachaxin ngain ndo ko juajnee ndo
kjuagua ná ixin nchao rukjan ná inaa chujni narua ko thi techunxin
ná xru'in ncha'on tsjexin.

11 Ko Ndo Dio chjana xra ixin thji'an juajnee ndo ixin sinthakuaan
chujni je'a judío. 12 Ko ixin ji'i anto tangi jitunna, aro ja'an tsusuana'a
ixin kain ji'i ixin ja'an nuna jian kensen bithika'on ko kai nuna ixin
je'e ndo chunda ndo juachaxin sakue'en ndo thi richunxin, sithjaja
ncha'on are tsjexin kain.
13 Ko thetu'an ixin kain ncha'on nche'e jian ixin thi juajna
binthakua'an, ko kain ncha'on chunthia Jesucristo ko thjue'e chujni
ixin ja'a dithikaon ngain ndo. 14 Ko Espíritu Santo thi jii ngajin ná
tsjengijna ixin tsjaago thi jian juajna chjaa ndo ko tanchrjanda'a ixin
inaa chujni tsjaago thi je'a ndua.
15 Ko ja'a unu'a ixin kain ni nunthe'e Asia ndakuinthuna na̱
jaunxinxon. Ko kai Figelo ko Hermógenes ndakuinthuna. 16 Ko
danchiaa Nchaa ná Jesucristo tsiakunue'e ni ndu'a Onesíforo ixin
je'e tsjé nthi'a kjuengijna na, ko je'e kusue'a ixin ja'an are biaxinna.
17 Ko are je'e biji nunthe Roma kjuee na kain ncha'on ngain kain
nchia ko bithja na. 18 Ko mexinxin ja'an nthatsaan ñao Nchaa ná
ixin tsiakunue'e Onesíforo are Ndo Dio sinche'e jie̱ nguii nunthe. Ko
ja'a unu'a ixin je'e anto kjuengijna ná nthi̱'a̱ Éfeso.

Naa jian xi soldadue Jesucristo

2 1 Timoteo, ja'a xan'na, tusuji ixin thi jian chjaa ná Jesucristo.
2 Thi ja'an nichja ixin Jesucristo ngathexin kon tsjé chujni, ko
kui'in ja'a kai, ji'i thetu'en chujni ja'a jian chunthiaxin ko ni te'i
ndua tsunu'e na̱ jian kexreen sinchekue'en na̱ icha chujni.
3 Ja'a kai thixi'an ngain thi anto tangi tsu'an inchin naa jian xi
soldadue Jesucristo. 4 Kain xi soldado rinao sithu'e jian ngathexin
kon xi thetu'en, je'e dixinthe'a ngain xree inaa xi najni. 5 Ko kai
naa thi tsuntaon chro'a sacha ja̱ je'e sithikaon'a inchin jikininxin
rutsuntaon. 6 Ko thi suji nche'e xra ngataon jngi jikininxin sayée
thi tsanda. 7 Xraxaon thi ja'an ndachrjan, ko Nchaa ná Jesucristo
tsjengijna ixin tsinxin kain.
8 Ko xraxaon ixin Jesucristo, thi kjui xannthi xrachrjen rey David
ko thi xechon ngayexin ni ndadige'en, mee thi juajna ja'an tjaago.
9 Ko ixin juajna jian ji'i, ja'an tangi jitunna ko jiaxinna ko jichrua
na kunixin chia inchin naa chujni binche'e tsjé thi jian'a. Aro thi
jian juajnee Ndo Dio jichria'a juajna. 10 Ko mexinxin ja'an thixinna
kain thi tangi jitunna ixin kain ni ukuinchie'e Ndo Dio rukjan na̱

inaa chujni narua ko thi jichunxin na̱ xru'in ncha'on se'en. Ko je'o
Jesucristo thi thjengijna ná ixin kjan ná inaa chujni narua.
11 Ko juajna ji'i ndua ko jikininxin sithikaon kain chujni:
Are ja'an ná se'en ná ngain Jesucristo, kai sunthe ná ngain je'e.
12 Are ja'an ná tsixian ná thi tangi tuan ná, sunthe
ná ngain thi thetu'an je'e.
Ko are rundachro ná ixin chunxin'a ná, kai Jesucristo
rundachro ixin chunxin'a ná.
13 Ko maski ja'an ná nthu'a ná kain thi dituan ná,
Jesucristo nche'e kain thi ndachro;
ixin je'e xru'in ncha'on ncheyaxon.

Naa ni nche'e xra jian

14 Ko nchexraxaon na̱ ko thetu'en na̱ ngathexin kon Ndo Dio, ixin
tsuyathekua choo na̱ ixin kexe'o chijni, ixin ji'i xru'in thjengijna
na̱ ko je'o nchetjajin na̱ icha chujni thi'in. 15 Ko ja'a nche'e jian
ko tunchie'en ngathexin kon Ndo Dio inchin naa ni nche'e xra
jian ko chunda'a ke'e tsusuexin. Ko nduaxin jian tjaago juajnee
Ndo Dio. 16 Ko dixinthe'a ngain chijni xru'in xree thi chijni jian'a
nichjakua chujni dithikaon'a, ixin chijni mee ndatunkjínxin chujni
ngain thi jian juajna. 17 Ko chijni tjaago na̱ thinga xraa chin anto
daka ncherenga nthau'e ni. Ko mee thi ku'en Himeneo ko Fileto,
18 ixin bithikaon'a na̱ thi jian juajna, ko ndachro na̱ ixin Ndo Dio
ujuexin binchexechon kain chujni, ko jañaa nchetjajin na̱ kanxion ni
chunthia Jesucristo. 19 Aro juajnee Ndo Dio inchin naa xro xenga
sa'o are tunchjian nchia ko ngain xro mee jitaxin: “Nchaa ná chunxin
chujni rajnee ndo”, ko “Kain chujni ndachro ixin dithikaon Cristo
tsinthu'e na̱ kain thi jian'a.”
20 Ko ngain nchiandu'a naa xi jichunda tumi jeo'a dunde'e na̱ thi
kunchjianxin oro o plata, kai thi nthaa ko thjario'o. Ko thu'a dunde'e
na̱ je'o ngain naa kiai, ko ithu'a dunde'e na̱ kainxin ncha'on. 21 Ko
jañaa ja'an ná kai are tsintu'e ná kain thi jian'a, rukjan ná inchin thi
dunda ngain naa kiai, ko Nchaa ná Jesucristo nchao sinthagunda ná
ngain kexe'o xra jian.
22 Ko nche'a thi jian'a xraxaon ni are xra chjan ni, ko nche'e
thi jian, ko chunthia Jesucristo, ko thjue'e kainxin chujni, ko jian
dakjio'o chujni, ni jian anseen ko nchetse'en na̱ ñao Ndo Dio kainxin
ncha'on. 23 Ko ja'a dixinthe'a ngain thi ndua'a nichja chujni ixin

chijni mee je'o ncheketo chujni. [24] Ixin naa thi nche'e xree Jesucristo
tsetukao'a chujni, icha nchao jian sakao kain chujni, ko tsunu'e
jian kexreen tsjaago ko anto tsixi'in ixin tsuñao'a tuin, [25] ko jian
runichjee chujni dithikaon'a ko xra nche'e thi jian'a ko ruchunthia
ixin naa ncha'on Ndo Dio rukathe anseen ni mee ko satsuan na̱ thi
ndua, [26] ko jañaa tsinxin na̱ ko tatsinthu'e na̱ thi jian'a nche'e na̱
ixin nchiijin nchenche'e na̱ inchin je'e rinao ko thetu'an ngain na̱,
ko tatsinthu'e na̱ thi jian'a nche'e na̱.

Kexreen sinche'e chujni are uchiaon tsjexin nunthe

3 [1] Rugunda tsunu'a ji'i: Are utsunchiaon ncha'on ixin Jesucristo
tsii inaa, anto tsjé thi tangi siku'en. [2] Ixin sinthe chujni thjee
thi je'o rinao ko anto tsaku'en tumi, ko anto tsa'in ñao, ko tsunu'e
na̱ ixin anto renthe na̱. Ko runichja na̱ jian'a ixin Ndo Dio, ko
dithikaon'a na̱ ndudee na̱ ko janee na̱, ko xra runingaku'en na̱ chujni
nche'e jian ngain na̱, ko tjanuanka na̱ juajnee Ndo Dio. [3] Ko anto
jian'a na̱, ko ndusen'a na̱ thi tu'en chujni, runichja na̱ thi ndua'a ixin
inaa chujni, ko suñaunka na̱ ko runichjakua na̱ ko anto jian'a na̱ ko
ningakue'en na̱ kain thi jian. [4] Ko rundachro na̱ ixin jian chrji'o ná
aro je'o sinthaya'a na̱, ko tsusue'a na̱ nche'e na̱ thi jian'a rinao na̱, ko
anto tsa'in ñao na̱ ko icha sinchexruxi'in na̱ thi jian'a ko iruxraxaon'a
na̱ ixin Ndo Dio. [5] Ko sinche'e na̱ ixin xraa anto dithikaon na̱ Ndo
Dio, aro thi jian'a nche'e na̱ tsjangi ixin je'a ndua thi nche'e na̱.

Ko ja'a tato'a chujni jañaa nche'e. [6] Ko chujni te'i, thji na̱ nchia
ko nchia ixin ncheye'e na̱ ni nchrii suji'a ko anto techunda nchra
juachjauen thi jian'a nche'e nchra. Ko daka detsinga nchra ngain
kain thi jian'a, [7] ko kainxin ncha'on rinao nchra tsangi nchra thi
ndua, aro chro'a thinxin nchra. [8] Inchin binche'e Janes ko Jambres
ixin juinao'a kuinxin thi kjuaago Moisés, jañaa kai chujni te'i
rinao'a na̱ thinxin na̱ thi jian juajna, ko juaxraxauen na̱ anto jian'a
ko ikuangi'a na̱ chunthia na̱ ngain Jesucristo. [9] Aro tsjé'a ncha'on
sinche'e na̱ yaa ixin kainxin chujni tsunu'e na̱ thi anto xraja xraxaon
ni yaa, jañaa inchin binche'e Janes ko Jambres.

Thi kuetu'an Pablo ngain Timoteo

[10] Aro ja'a Timoteo jian kuangi thi kjuagu'a, ko nu'a kexreen
ntha'a ko nu'a xra xraxa'on sintha'a, ko nu'a ixin ja'an chunthia
Jesucristo, ko nu'a kexreen thixinna kain, ko nu'a kexreen thjuaa

chujni, ko nu'a kexreen ntha'a xra kain ncha'on, [11] Ko nu'a ixin
banchekinga na na̱ ko tangi bathua, ko kai nu'a thi anto tangi kunna
nthi̱'a̱ nunthe Antioquía, Iconio ko rajna Listra. Ko maski anto tangi
kunna, aro Nchaa ná Jesucristo kjuengijna na ixin bathua kain
yaa. [12] Ko nua ná ixin kain chujni rinao nche'e xree Ndo Dio ixin
dithikaon Jesucristo, tangi sathu'e na̱. [13] Ko chujni jian'a ko chujni
ncheyaxon icha jian'a sinche'e na̱, ko sincheye'e na̱ icha chujni, ko
icha chujni sincheye'e na̱ je'e na̱ kai.

[14] Aro ja'a thinthue'a thi kuangi, ko ja'a nu'a jian ixin yaa ndua
ko ixin jian chunxin kensen binthakua'an, [15] ixin ja'a are nchiin
bari'i ubatsuan thi jitaxin xruen Ndo Dio, ko yaa thi ruchjaa jian
juaxraxaon ixin ruchunthia Jesucristo ko rukjan inaa chujni narua
ko thi richunxin xru'in ncha'on se'en. [16] Kain Xruen Ndo Dio dikji̱n
chujni ixin Ndo Dio bajon juaxraxaon ngain na̱. Ko Xroon ji'i jian
xron ixin ruxraguexin chujni, kai ixin tsusathexin chujni, kai ixin
ndakua sinche'e chujni ko kai ruxrague na̱ sinthe na̱ jian. [17] Ko jañaa
chujni nche'e xree Ndo Dio tsinxin jian kain ko nchao sinche'e na̱
jian kain xra.

Tjaago juajnee Ndo Dio

4 [1] Ngathexin kon Ndo Dio ko ngathexin kon Jesucristo, thi tsii
inchin thi thetu'an ko sinche'e jie̱ ngain kain chujni maski
undabe'en na̱ o xrathechon na̱, ja'an rithetu'an: [2] Tjaago thi jian
juajna, maski sinao'a na̱ tsi'in na̱ juajna mee, ko nchegikon na̱ thi
jian'a nche'e na̱, ko tjagu'e na̱ thi rinao Ndo Dio, ko thjengijna na̱
ixin sithikaon na̱, ko duñao'a are sinchekue'en na̱ thi jian juajna.
[3] Ixin tsii ncha'on are chujni isinao'a na̱ tsi'in na̱ thi jian juajna ko
je'e na̱ sinao na̱ tsangi na̱ thi je'e na̱ rinao na̱ ko tsjee na̱ tsjé xi
tjaago ixin ruxrague na̱ thi je'e na̱ sinao na̱ tsi'in na̱. [4] Ko isinao'a na̱
tsi'in na̱ thi ndua, ko icha sinchexruxi'in na̱ tsi'in na̱ thi chijni thekin
chujni. [5] Aro ja'a rue'e thi jian juajna kainxin ncha'on, ko thixi'an
thi tangi tsu'an, ko kainxin ncha'on tjagu'e chujni thi jian juajna, ko
jian nche'e xra chjaa Ndo Dio.

[6] Uchiaon juii ncha'on ruxrajon na inchin kuxiigo banchekininxin
na̱ Ndo Dio, ko utuin satsjixin nthi'i. [7] Ko ja'an kuixinna kain thi
tangi ixin bithika'on Ndo Dio, ko ubintha'a kain thi kuethunna ndo,
ko kainxin ncha'on chunthia Jesucristo. [8] Ko je'o richuan ixin sayáa
naa corona ixin jian bintha'a ngathexin Ndo Dio, ko ngain Nchaa ná,

thi jian nche'e jie̱ ko je'e ruchjana corona mee, ko jeo'a ja'an sayáa corona, kai kain chujni chu'en ko chunthia ixin Jesucristo tsii inaa.

Juajna kji̱n Pablo ixin Timoteo

9 Nthatsa'an ñao sitsjena tuin, 10 ixin Demas ndakuinthuna
ixin icha binao kain thi jii ngata'a nunthe ko sakjui ngain rajna
Tesalónica. Ko Crescente sakjui nunthe'e Galacia ko Tito sakjui
nunthe'e Dalmacia. 11 Ko je'o Lucas thi jii ngajin na, ko ja'a Timoteo
thjee Marcos ko siku'na ixin je'e nchao tsjengijna na ngain xra chjaa
ná Ndo Dio. 12 Ixin ja'an rua'an Tíquico ngain rajna Éfeso. 13 Ko are
ja'a si'i, siku'na thi daritsa'a ixin ja'an kuinthua nthi̱'a̱ nchiandu'a
Carpo ngain rajna Troas, ko kai siku'na xrunna aro icha rina'o xroon
kunchjianxin ruee kuleko.

14 Ko thi xii di'in Alejandro, thi tjaaga chia, anto tsjé jian'a
banchena. Aro Nchaa ná tsjenge'e 'na ixin kain thi je'e banchena.
15 Ko ja'a chunthia'a are runichja'a Alejandro ixin je'e anto
ningaku'en thi ja'an ná tjaago ná.

16 Ko thi sa'o nichja ngathexin kon ni thetu'an ixin xru'in
runchena na̱, xru'in chujni kjuengijna na; ko ndakuinthuna na ja'on,
aro Ndo Dio sinchetjañe'e na̱ thi binche'e na̱. 17 Aro Jesucristo be'e
ngajin na ko binchesuji na ixin rundachrjan thi jian juajna ko ruki'in
kain ni je'a Judío. Ko jañaa Jesucristo kuanchrjanda'a na ixin rujine
na kuleón. 18 Ko ja'an nuna ixin Ndo Dio tsanchrjanda'a na ngain thi
jian'a ko je'e ndo sayakunna ndo tsjija ngajni thi jii ndo. ¡Ko je'o
Nchaa ná jikininxin tsusaye'e kain ncha'on! Jañaa tsu'en.

Pablo juexin kji̱n xroon ko rua'an juajna

19 Ja'an rua'an juajna ixin Prisca ko Aquila ko ngain ni ndu'a
Onesíforo. 20 Ko Erasto bithu'e ngain rajna Corinto, ko Trófimo beni'i
ko kuinthua rajna Mileto. 21 Ko ja'a tsjé'e kexreen sinche'e ixin si'i
icha sa'o ke kunithjaue kin. Ko kai Eubulo chjaa juajna, ko Pudente,
ko Lino, ko Claudia ko kai rua'an juajna kain ni ni'ngo nthi'i.

22 Ko Jesucristo sinthanchaon ko Ndo Dio, ndo anto thjuaa ná,
se'e ngajin ra kainxin ncha'on. Jañaa tsu'en.

Xroon dikjin Pablo ngain Tito

Pablo dajon juajna ngain Tito

1 [1] Ja'an Pablo na, thi nche'e xree Ndo Dio ko thi kuinchie'e
Jesucristo. Ko je'e rua'an na ixin tsjengijna chujni ukunchie'en
Ndo Dio ixin ruchunthia na ngain je'e ko satsuan na thi ndua inchin
bithikaon ná [2] ixin ja'an ná chunthia ná ixin thi techunxin na xru'in
ncha'on se'en. Ko Ndo Dio ncheya'a ndo, ko ji'i undachro ndo
kuthejan kunchjian kain thi dukon ná. [3] Ko ngain ncha'on ndachro
ndo ixin ruku'en, je'e ndo binthagatsuan ná ndo juajnee ndo. Ko
Ndo Dio, thi binthakjan ná inaa chujni narua, je'e ndo kuetunna
ndo tsjaago juajna mee. [4] Ja'a Tito, ja'a inchin xan'na ixin chunthia
Jesucristo inchin ja'an chunthia. Ja'an danchiaa Ndo Dio Ndudaa ná
ko Nchaa ná Jesucristo ixin sinthanchaon ko chrjuin sinchekunu'e
ansean.

Thi bitu'en Tito sinche'e nthi'a Creta

[5] Ja'an kuinthu'a nthi'a Creta, nunthe jii ngusine ndachaon,
ixin runchekjexin xra bitjaan rukunchjian, ko ixin rugakee ngain
nanaa rajna ni rukethu'an ni'ngo, jañaa inchin kuetu'an. [6] Ko thi
tsetu'an ngain ni'ngo sinche'e jian ixin xru'in chujni runichja jian'a
ixin je'e, ko nakua nchrii seka'o, ko xe'en sithikaon Jesucristo ko
chujni runichja'a ixin anto nche'e xan jian'a o dithikaon'a xan thi
ditu'en xan. [7] Ko thi thetu'an ngain ni'ngo jian sinche'e kain ixin je'e
bitu'en xree Ndo Dio, ko sinche'a xraa chujni je'o turenthe ko nche'e
thi rinao, tsuñaunkua'a, rukuan'a, tsetukao'a chujni ko tsiakuen'a
tumi dachaxin na ngain thi jian'a. [8] Icha jian je'e sayée chujni
ngain nchiandu'a, sinchexruxi'in sinche'e thi jian, jian ruxraxaon
thi sinche'e, sinche'e thi jikininxin, ko kain ncha'on sinao se'e jian
ngathexin kon Ndo Dio ko tsji naa xii nche'e jian. [9] Ko tsji naa
xii tsjaago jian inchin kuangi ngain juajnee Ndo Dio, ixin jañaa
sinchegatsuan icha chujni thi jian juajna ko sinchetenkua thi chujni
xraxaon ixin anto nu'e ko dithikaon'a Jesucristo.
[10] Ixin jii tsjé chujni dithikaon'a thi jian juajna, ko chujni ji'i
nichjakua ko ncheye'e na chujni kunixin thi tjaago na, ko ngayaa

ná xrajii chujni ndachro ixin ni je'a judío rugunda sayée na̱ xru'e
di'in circuncisión. 11 Ko kain chujni mee sinthutenkua ná na̱ ixin
nchetjajin na̱ chujni ko ni nchiandu'e na̱, ko ixin je'o tjaago na̱ thi
je'a ndua ixin jañaa dachaxin na̱ tumi.
12 Ko naa profetee ni Creta ndachro: “Kain ni nunthe Creta kainxin
ncha'on je'o ncheyaxon na̱, ko te na̱ inchin kuxiigo te ngaga'a
jna, ko juxon ne na̱ ko anto se'e na̱.” 13 ¡Ko thi nichja na̱ ji'i, jaan
ndua! Mexinxin ja'a nchesathe'e na̱ suji ixin jañaa icha ruchunthia
na̱ ngain thi jian juajna, 14 ko tsin'a na̱ ko sithikaon'a na̱ thi chijni
thekin ni judío ko thi thetu'an chujni idithikaon'a thi jian juajna.
15 Thi chujni jian juaxraxauen, kain thi nche'e na̱ jian. Aro thi
chujni jian'a juaxraxauen ko xru'in dithikaon na̱ ko je'o xraxaon na̱
thi jian'a, ko ixru'in tunu'e na̱ ixin thi jian'a jii ngain juaxraxauen na̱.
16 Ko ndachro na̱ ixin chunxin na̱ Ndo Dio, aro kain thi jian'a nche'e
na̱ tjaago ixin ndua'a thi ndachro na̱. Ko chujni te'i ningakue'en na̱
ko dithikaon'a na̱ Ndo Dio ko chro'a nche'e na̱ thi jian.

Thi tsjaago Tito ngain chujni

2 1 Aro ja'a nchekue'en chujni je'o thi jitaxin ngain xruen Ndo Dio.
2 Ko chujni udachrichjan nchekue'en na̱ ixin ndakua sinche'e na̱,
ko kain ncha'on tsjaago na̱ ixin jian thinxin na̱, ko ruxraxaon na̱ jian
thi sinche'e na̱, ko je'o sithikaon na̱ juajnee Ndo Dio, ko ruthjue'e
na̱ chujni ko tsixi'in na̱ kain thi tangi. 3 Ko kai ni nanchrichjan
nchekue'en na̱ ixin sinche'e na̱ thi jikininxin ngathexin kon Ndo Dio,
ko runichja'a na̱ thi je'a ndua ixin ncheketo na̱ chujni, ko rukuan'a
na̱, ko tsjaago na̱ ixin nche'e na̱ thi jian 4 ixin jañaa tsjaago na̱ ngain
ni nchrii icha chjan ixin ruthjue'e xan xixi'i xan ko xe'en xan. 5 Ko
ruxraxaon xan jian thi nche'e xan, ko sinche'a xan thi jian'a, ko jian
sakue'en xan ni te nchiandu'a xan ko jian sithikaon xan xixi'i xan,
ixin jañaa chujni runichja'a na̱ jian'a ixin thi jian juajnee Ndo Dio.
6 Kai nichje'e kain xan xii ixin sinche'a xan thi jian'a ixin uchunxin
xan thi jian. 7 Ko ja'a Tito, tjagu'e xan kexreen sinche'e xan jian, ko
are tsjagu'e xan, tjaago ixin jian nu'a ko jian nche'e kain xra. 8 Ko
kain ncha'on nche'e ko tjaago jian, ixin jañaa tsusuee kain chujni
ningaku'en thi jian juajna, ko chro'a runichja na̱ jian'a ixin ja'an ná.
9 Kai nchekue'en ni nche'e xree inaa chujni ixin sithikaon na̱ kain
thi ditu'en na̱ ko jañaa ruchee xi najnii na̱ ko runichjangi'a na̱ xa.
10 Ko tsema'a na̱ ixin jañaa tsjaago na̱ ixin jian nche'e na̱ xra, ko

kain chujni sikon thi jian nche'e na̱, sinchesaye'e na̱ Ndo Dio, thi
binthakjan ná inaa chujni narua.
11 Ko Ndo Dio anto thjuaa ná, mexinxin rua'an xe'en ngata'a
nunthe ixin kain chujni rukjan na̱ inaa chujni narua ko thi jichunxin
na̱ xru'in ncha'on se'en. 12 Ko thi thjuaa ná ndo tjagua ná ixin
tsinthu'e ná kain thi jian'a, ko itsakuen'a ná thi jian'a jii ngata'a
nunthe, ko ngain ncha'on te'i sintho'o ná kain thi jian, ko kain
ncha'on sithikaon ná ngain ndo ko ruxraxaon ná jian thi sintho'o
ná. 13 Ko jañaa ruchu'en ná tsii thi ncha'on chrjuin, are tsii Ndo
Dio Nchaa ná Jesucristo, thi binthakjan ná inaa chujni narua ko
thi techunxin ná xru'in ncha'on se'en. 14 Ko je'e xrajon be'en ixin
kain thi jian'a bintho'o ná, ixin jañaa bintharua ná ko binthakjan ná
chujnii je'e, chujni sithikaon ko sinche'e thi jian kainxin ncha'on.
15 Ko ji'i thi nchekue'en na̱ ixin sithikaon na̱, ko nichje'e na̱ ko
nchesathe'e na̱ are jian'a sinche'e na̱ ixin ja'a chunda juachaxin
thetu'an, ko jañaa chujni runichja'a na̱ jian'a ixin ja'a.

Thi rugunda sinche'e ni dithikaon Jesucristo

3 1 Nchexraxaon kain ni dithikaon Jesucristo ixin sithikaon na̱ ni
thetu'an nunthe ko ni thetu'an rajna ko sinche'e na̱ kain thi jian.
2 Ko runichja'a na̱ jian'a ixin inaa chujni, tsetukao'a na̱ chujni, icha
jian chrjuin runichjee choo na̱ ko jian sakao na̱ kain chujni.
3 Ixin ja'an ná are sa'o xru'in bechunxin ná ko bagithikaon'a ná
ngain Ndo Dio, ko banthaxruxian ná bantho'o ná kain thi jian'a
bakiakue'en nthau'a ná, ko jian'a baxraxaon ná ko bakunchjua ná
ko xru'in chujni bajinao ná ko baningaku'en choo ná. 4 Aro Ndo Dio,
thi binthakjan ná inaa chujni narua, kjuagua ná ndo thi anto thjuaa
ná ndo, ko kai thjue'e ndo kainxin chujni jii ngata'a nunthe, 5 ko je'e
ndo juinthakjan ná ndo inaa chujni narua ixin kuiakunua ná ndo ko
je'a ixin anto jian runtho'o ná. Ko binthakjan ná inaa chujni narua
ko bijma ná ko Espíritu Santo binthakjan ná inaa chujni ko untho'o
ná thi jian. 6 Ko ixin Nchaa ná Jesucristo, thi binthakjan ná inaa
chujni narua, Ndo Dio chjaa ná Espíritu Santo. 7 Ko ji'i binche'e ndo
ko juinthatjañaa ná ndo thi jie̱ ruguan ná ixin kuiakunua ná ndo ko
binthakjan ná ndo inaa chujni narua ko jai techue'en ná ixin sunthe
ná ngain ndo kainxin ncha'on.
8 Ko juajna ji'i ndua, ko rina'o ixin ja'a kain ncha'on rundache
na̱ ko tsjagu'e na̱ juajna ji'i, ixin jañaa kain ni dithikaon Ndo Dio

sinche'e na̱ thi jian. Ko kain ji'i jian ko thjengijna kain chujni. 9 Ko
dixinthe'a ixin thi ndua'a thekin inaa chujni, ko dithikaon'a ixin
thi ndua'a nichja na̱ ixin ndo dachri'i na̱ xrachrjen. Ko duñao'a ko
thetuko'a na̱ are nichja na̱ ixin ley, ixin kain thi nichja na̱ xru'in
xree ko xru'in thjengijna chujni.
10 Ko ja̱ chrujan chujni je'o ncheketo chujni ko dithikaon'a thi jian
juajna xraago, ja'a nichje'e na̱ yoo o nii nthi'a ixin isinche'a na̱ jañaa.
Ko ja̱ dithikaon'a na̱, dantsjenda na̱. 11 Ko ixin thi binche'e chujni
mee, ja'a unu'a ixin dithikaon'a juajnee Jesucristo, ko kain thi jian'a
nche'e xraguxin ixin jikininxin sue'en jie̱ ixin kain thi jian'a nche'e.

Thi ndachro Pablo ngain Tito

12 Are ja'an rurua'an ko siji Artemas o Tíquico, ja'a tuen sasi'i
sitsjena ngain rajna Nicópolis ixin nthi̱'a̱ sathuaxin kunithjaue kin.
13 Ko thjengijna Zenas, xi nichjaxin chujni, ko Apolos. Ko chje'e na̱
thi rugunde'e na̱ ixin xru'in sitje'en na̱ ngatja nthi'á. 14 Ko kain ni
dithikaon Jesucristo tsangi na̱ sinche'e na̱ thi jian ko tsjengijna na̱
chujni rugunde'e, ko jañaa sikon ni thi jian xra nche'e na̱.

Pablo juexin kji̱n xroon ko rua'an juajna

15 Ko kain ni te nthi'i rua'an na̱ juajna ja'a. Kai nthatsa'an ñao
chje'e juajna kain ni chrji'o ná jian nthi̱'a̱.
Ja'an kunixin ansenna nthatsaan ñao Ndo Dio ixin sinthanchaon
ra ndo kain ra. Jañaa tsu'en.

Xroon dikji̱n Pablo ngain Filemón

Pablo chjee juajna Filemón

1 [1] Ja'an Pablo na jiaxinna ngain ndu'a xiiso ixin juajnee Jesucristo,
ko ja'an ko xan choo ná Timoteo rua'an ra juajna ja'a Filemón
thi xraje'o xra ntho'o ná. [2] Ko kai rua'an ná juajna ngain chujni
xrathe nthi̱'a̱ nchiandui ko dithikaon Jesucristo, ko ngain nchri choo
ná di'in Apia ko ngain xan choo ná di'in Arquipo, xan thjengijna ná
ngain xree Ndo Dio. [3] Ndo Dio, Ndudaa ná, ko Nchaa ná Jesucristo
sinthanchaon ra ko ruchjaa ra thi chrjuin tsunu'e ansean ra.

Filemón anto thjue'e Ndo Dio ko chunthia ngain ndo

[4] Ja'an kainxin ncha'on thexruxian Ndo Dio ixin ja'a, Filemón, are
nichjayaa ndo [5] ixin ja'an kuian ixin thjue'e Jesucristo ko chunthia
jian ngain je'e ko thjue'e kain chujni dithikaon Ndo Dio. [6] Ko ja'an
danchiaa Ndo Dio ixin thi jian dakjio'o choo ná dachrjexin ngain
ansean ixin chunthia Jesucristo, ko jañaa jian sikon chujni thi jian
chjaa ná Jesucristo. [7] Ja'an anto cha'na ko icha tusuji na ixin ja'a
thjue'e kain xan choo ná, ko thi jian nche'e ngain xan icha nchesuji
xan ko jañaa icha dithikaon xan ngain Jesucristo.

Pablo nichjaxin Onésimo

[8] Ko maski ja'an chunda jié juachaxin chjana Jesucristo, ko ja'an
nchao ruketu'an thi runche'e, [9] aro icha nchao ja'an nthatsa'an
ñao ixin thi thjue'e choo ni. Ko ja'a uchunxin na, ja'an Pablo na,
ujunchjan na ko jai jiaxinna ngain ndu'a xiiso ixin juajnee Jesucristo.
[10] Ko ja'an nthatsa'an ñao ixin Onésimo, thi kjui inchin xan'na ixin
bithikaon xan Jesucristo nthi'i ngain ndu'a xiiso.
[11] Are sa'o Onésimo kjui naa ni nche'e xra xru'in xree ngajin,
aro jai unchao tsjengijna ja'a ko ja'an ngain xree Ndo Dio. [12] Ja'an
rurua'an Onésimo inaa. Ko dayé'e inchin ja̱ rukji ja'an. [13] Ja'an
rujina'o ixin rugithu'e nthi'i ngajin na ixin rukjengijna na inchin
rukjengijna na ja'a, ja̱ rugari'i nthi'i thi jiaxin na ixin juajnee
Jesucristo. [14] Aro ja'an xru'in rina'o sintha'a, ja̱ xra dajon'a juachaxin.
Aro rina'o ixin thi jian sinche'e tangi'a tsunu'a, icha nchao sachrjexin

ngain ansean. [15] Ja'an ndachrjan ixin Onésimo sakjuixin kainxion
ncha'on ngajin ja'a Filemón, aro jai rukjan se'e ngajin kainxin
ncha'on [16] ko ije'a inchin naa thi nche'e xra ko dacha'a; jai je'e
rukjan naa xan choo ná. Je'e xan anto thjuaa, aro ja'a icha ruthjue'e
xan, ko jeo'a inchin inaa chujni aro icha ixin ubithikaon xan Cristo.
[17] Jañaa remee, ja̱ tuenao ixin choo ná ixin duthikaon ná
Jesucristo, dayé'e Onésimo inchin ja̱ rukji ja'an. [18] Ja̱ chrujan
nchao'a binche'e Onésimo ngajin ja'a, o chrujan jika'a, ja'an
tsjenga'a 'na. [19] Ja'an, Pablo na, kji̱n na xroon ji'i kunixin rana: Ja'an
tsjenga'a 'na, maski ja'an nchao runthaxraxaon ixin ja'a rika'na ixin
ja'an, ja'a batsuanxin thi jian. [20] Jaan, ja'a xan chian ko nche'e thi
juathutse'en ñao ridanchia'a, ixin ja'a dithikaon Jesucristo, ko ji'i
ruchexin ansenna ixin duthikaon ná Jesucristo.
[21] Ko ji'i kji̱n na ixin ja'a ko richunthia ixin sithikaon, ko nuna
ixin ja'a sinche'e icha, ko je'a je'o thi ridanchia'a. [22] Ko kai danchia'a
naa thi sithuna nthi̱'a̱ nchiandui ixin chuan Ndo Dio ruchjaa ra
juachaxin sikon ni ra inaa ixin tsu'en thi banchie'e ra ndo.

Pablo juexin kji̱n xroon ko rua'an juajna

[23] Epafras thi jiaxi'in kai nthi'i ngain ndu'a xiiso ixin juajnee
Jesucristo, rua'an juajna ja'a Filemón. [24] Kaxon rua'an juajna,
Marcos, Aristarco, Demas, ko Lucas thi ni thjengijna na ngain xree
Ndo Dio.
[25] Ko Nchaa ná Jesucristo sinthanchaon ra kainxin ncha'on. Jañaa
tsu'en.

Xroon tsji'i chujni Judío nichja ngigua hebreo

Ndo Dio binchegunda Xe'en ixin nichjee chujni

1 [1] Are usee Ndo Dio nichjee ni xrachrje'an ná, ko binchegunda
ni bagayee juajnee ndo ixin jejee nichjee ndo ni xrachrje'an
ná, ko tsjé nthi'a binche'e ndo ji'i. [2] Aro jai, ngain ncha'on te'i,
Ndo Dio binchegunda Xe'en ixin nichjaa ná ja'an ná. Ko Ndo Dio
binchekininxin Xe'en ndo kain thi jii ko je'e xan binchechjian xan
kain thi jii. [3] Ko je'e xan tjaago xan thi jié juachaxiin ndo, ko je'e
xan xraje'o xan inchin Ndo Dio, ko kain thi jii, xrajii ixin jañaa rinao
xan. Ko are juexin binthatjañaa ná xan kain thi jian'a juintho'o ná,
je'e xan sabige'e xan ngain rajianxiin Ndo Dio nthi̱'a̱ ngajni.

Xe'en Ndo Dio chunda xan icha jié juachaxin ke kain ángel

[4] Xe'en Ndo Dio bige'e xan icha renthe ke kain ángel, ko thi di'in
xan icha renthe ke inchin di'in kain ángel.
[5] Ixin Ndo Dio xru'in ncha'on ndachro ndo ngain ni naa ángel
ja'in:
Ja'a thi Xan'na;
jai rukjan na Ndudaa.
Ko kai ndachro'a ngain ángel:
Ja'an sari'i inchin Ndudee je'e,
ko je'e rukjan inchin Xan'na.
[6] Ko are Ndo Dio rua'an thi nakuaxinxon Xe'en nthi'i ngata'a nunthe,
je'e ndachro:
Kainxin ángel sinchesaye'e xan.
[7] Ko kai ndachro ndo ixin angeel ndo:
Ja'an nchao nthakjamanga kain ángel inchin chrintho,
ko kain ángel nche'e xrana nchao nthakjamanga
inchin neje xru'i.
[8] Aro ixin Xe'en ndo ja'in ndachro ndo:
Ja'a ndua Dio ko juachaxian xru'in ncha'on tsjexin;
ko thi juachaxin chunda, thetu'an inchin jikininxin.
[9] Ja'a thjue'e thi jian, ko ningaku'en kain thi jian'a;

mexinxin Ndo Dioa kuinchia'a ndo ja'a,
ko ja'a binthanchaon ndo ko icha rucha'a ke kain
chujni nthi'i ngain nunthe.
10 Ko kai ndachro ndo:
Ja'a, jaan ndua Dio, ko are nakuexinxion be'e kain,
Suixin binchechjian nunthe,
ko binchechjian ngajni kunixin raa.
11 Nunthe ko ngajni ndatsjexin, aro ja'a sari'i kainxin ncha'on.
Ko nunthe ko ngajni ndatsunthaxii inchin luntho.
12 Ko ja'a tsjado'o nunthe ko ngajni inchin naa luntho,
ko tsentuxi'in nunthe inchin naa chujni dasingixin lunthue.
Aro ja'a maski satho ncha'on, thjexin'a,
ko xru'in ncha'on se'en.
13 Ko Ndo Dio xru'in ncha'on ndachro ndo ngain naa angeel ndo:
Ja'a dari'i ngain rajianxinna
ko ja'an sinthagacha ja'a ngain kain thi ningaku'an.
14 Ixin kain ángel je'o naa espíritu nche'e xree Ndo Dio, ko rua'an ndo ixin tsjengijna kain chujni, ni rukjan inaa chujni narua.

Sayaku'en ni thi ukjan ni inaa chujni narua

2 1 Mexinxin ja'an ná icha rugunda tsinxin ná ko rutsje'e ná jian ngain juajna ukui'in ná ixin jañaa sachrjende'a ná thi nthi'á jian. 2 Thi juajna Ndo Dio kuetu'en ángel ixin bajon ngain ni xrachrje'an ná are sa'o, juajna mee suji kjui juajna. Ko thi chujni binche'a inchin kuetu'an juajna mee, gue'en na̱ jie̱ inchin bikininxin. 3 Mexinxin ja'an ná, ¿kexreen satsinge'e ná jie̱, ja̱ dithikaon'a ná juajna nthakjan ná inaa chujni narua? Ixin Nchaa ná Jesús thi sa'o bindachro thi jian juajna nthakjan ná inaa chujni narua, kuthejan ni kui'in ngain Jesús, ni mee kjuaago na̱ ixin jaan, ndua. 4 Ko Ndo Dio xrakjuaago ixin juajna ji'i, jaan, ndua ixin tsjé thi xrana'a dikunxin ni binche'e ndo, ko binchexingame'e ndo ni ni'i ko icha thi bakisenxin chujni. Ko kai ruaan ná ndo Espíritu Santo, thi chjaa ná jejee juachaxin inchin je'e ndo juinao ndo.

Jesucristo thi nthakjan ná inaa chujni narua

5 Ndo Dio, xru'in ángel binchegayée ndo juachaxin ixin tsetu'an ngain thi nunthe tsii, thi nunthe ja'an ná tenichja ná. 6 Ko inchin chro ngain Xruen Ndo Dio:

¿Ke'e renthe chujni, ixin Suixin dixraxaon ixin je'e na̱?
O, ¿unda Suixin anto ta juachjaon ixin chujni
ngata'a nunthe nthi'i?
7 Ko tsjé'a ncha'on, Suixin chje'e icha tsjé'a juachaxin
ke kain ángel,
aro kuthimejan chje'e jié juachaxin ko binchesaye'e,
ko chje'e juachaxin thetu'en kain thi Suixin binchechjian.
8 Ko Suixin chje'e juachaxin tsetu'en kain.
Ja̱ Ndo Dio bajon juachaxin tsetu'an kain, mee ruchro ixin xru'in kensen rundachro ixin sithikaon'a ngain. Aro maski jamee, xradikon ni ixin kain thi binchechjian ndo, xradithikaon'a ngain. 9 Aro ja'an ná chunxin ná Jesús, thi kanxion ncha'on tsjé'a juachaxin binchegayee Ndo Dio ke kain ángel. Ko Ndo Dio ixin anto thjuaa ná ndo bajon ndo Jesús be'en ixin kainxin ná. Ko jai chjee ndo jié juachaxin ko binchesaye'e ndo ixin tangi bathu'e ko be'en.

10 Kainxin thi juinchechjian Ndo Dio jii ixin jañaa juinao ndo; ko je'e ndo rinao ndo ixin kainxin ni ukjan chujnii ndo sinthe na̱ nthi̱'a̱, thi thetu'an ndo. Ko ixin nchao ruku'en ji'i, Ndo Dio binchegato Xe'en ndo tangi ko be'en xan, ko jañaa kjuaguxin xan ixin anto jian xan ko nchao kjuengijna ná xan kjan ná inaa chujni narua. 11 Ixin kain ná xro kjan ná chujni jian, ko thi binthakjan ná chujni jian, nakua Ndudaa ná chunda ná. Mexinxin Jesucristo, Xe'en Ndo Dio, tusue'a xan ndachro xan ixin ja'an ná xan choo xan. 12 Inchin ndachro ngain Xruen Ndo Dio:
Ja'an runichja ixin Suixin ngain xan chian,
ko rutsjetha'a ngayee ni xrathe ngain ni'ngo.
13 Ko kai ndachro ngain Xruen Ndo Dio:
Ja'an ruchunthia ngain ndo.
Ko kai ndachro:
Ja'an ri'i nthi'i, ngain kain chjan ke Ndo Dio chjana.

14 Ko chjan te'i, chujni chunda nthao ko jni. Mexinxin Jesús kai kjui chujni chunda nthao ko jni, ko jañaa be'en ixin binchexanthe juachaxiin thi duen chujni, ko mee nchiijin. 15 Ko jañaa Jesús bantsje'e juaxraon kain chujni anto xraon ixin ndase'en na̱, ko ixin dido'o anseen na̱ juaxraon ixin se'en na̱, te na̱ inchin ni nchexree juaxraon ixin kainxin ncha'on xraon na̱ ko jañaa techon na̱. 16 Ko ndua Jesús jui'a ixin bikjengijna kain ángel, je'e juii ixin bikjengijna kain ni chujnii Abraham. 17 Mexinxin Jesús kjan inchin kain xan choo, ko jañaa je'e bige'e thi daana thetu'en icha xi daana, ko je'e

thiakunue'e chujni ko nchao ruchunthia ná ngain je'e, ko je'e nche'e
xree Ndo Dio. Ko are je'e be'en, kjuenga 'na ko bindatjañaa ná
kain thi jian'a bintho'o ná. 18 Ko ixin je'e tangi ku'en ko bita'a ixin
runche'e thi jian'a ngain nunthe ji'i, mexinxin jai Jesús thjengijna
kain chujni dita'a sinche'e thi jian'a.

Jesús icha renthe ke Moisés

3 1 Mexinxin, ja'a ra xro choo ná ixin dithikaon ra Jesucristo,
ja'a ra xro ukjan ra jian chujni ko kjan ra chujni rajnee ndo,
¡dithikaon ra jian ngain Jesús! ixin je'e thi rua'an Ndo Dio ko je'e
thi daana thetu'en icha xi daana. Ko ixin chunthia ná ngain je'e,
mexinxin ja'an ná tjaago ná ixin je'e. 2 Ko Jesús bithikaon kain
thi kuetu'en Ndo Dio, mexinxin Ndo Dio chjee xra ji'i. Kai jañaa
Moisés bithikaon binche'e xree ndo are kjuengijna chujni rajnee
ndo. 3 Aro Jesús jikininxin icha tsusaye'e ke Moisés, jañaa inchin
thi xii nchechjian naa nchia icha tusaye'e ke nchia binchechjian
xa. 4 Kain nchia chunda naa thi nchechjian nchia, aro Ndo Dio
binchechjian kain thi jii. 5 Moisés kjui jian ni nchexree Ndo Dio are
kjuengijna chujni rajnee ndo. Ko ji'i ku'en ixin nchao runichjaxin
ndo ixin thi ku'en ngain ncha'on te'i. 6 Aro Cristo, Xe'en Ndo Dio,
chunda xan juachaxin thetu'en xan chujni rajnee Ndo Dio. Ko ja'an
ná rajna mee, ja̱ duthikaon ná ko sachrjende'a ná nthiee ndo ko
ruchaa ná ixin techu'en ná thi jian sayée ná ngain Ndo Dio.

Tangi tu'en chujni chunthia'a

7 Mexinxin inchin ndachro Espíritu Santo ngain Xruen Ndo Dio:
Ja̱ thi'in ra jai thi ndachro Ndo Dio,
8 nchecha'a ansean ra, inchin binche'e chujni judío ixin
bithikaon'a na̱ thi kuetu'an Ndo Dio.
Ko je'e na̱ anto kjuexin na̱ ngain Ndo Dio are bakji
na̱ ngain thi nunthe xru'in jii.
9 Mexinxin Ndo Dio ndachro ndo:
Nthi̱'a̱ thi nunthe xru'in be'e, ni ndo dachri'a ra xrachrjen
anto kjuexin na̱ ixin ke'e runtha'a
maski bikon na̱ kain thi ja'an bintha'a thi yaakan nano.
10 Mexinxin ja'an kuña'o ngain chujni mee,
ko ndachrjan: “Kain ncha'on nche'e ra thi jian'a jii
ngain ansean ra ko dachrjenda ra,

ko rinao'a ra datsuan ra thi nthi'á kjuagu'a ra.”
[11] Mexinxin ja'an kuña'o ngain na̱ ko ndachrjan:
“Ja'a ra chro'a sixi'in ra thi ja'an ndathjo ra ixin
runchejuga'a ra.”
[12] Ja'a ra xro choo ná, rugunda ixin xru'in ra xro xraxaon ra jian'a ngain ansean ra o rundachro ra dithikaon'a ra ngain Ndo Dio, ko mee santsjendaxin ra ngain nthiee Ndo Dio, ndo jichon. [13] Jai ke te ná ngain ncha'on te'i nchao tsjengijna choo ná ixin jañaa xru'in kensen sinchecha anseen ngain Ndo Dio ko sithikaunxin thi ndua'a ko sinche'e thi jian'a. [14] Are nakuexinxion ná chunthia ná ngain Jesucristo, ja'an ná kjan ná chujnii; ko ja̱ tsinthue'a ná thi chunthia ná je'e, ja'an ná rukjan ná chujnii je'e kainxin ncha'on.
[15] Mexinxin ndachro ngain Xruen Ndo Dio:
Ja̱ thi'in ra jai thi ndachro Ndo Dio,
nchecha'a ra ansean ra inchin binche'e chujni bithikaon'a
thi thetu'an Ndo Dio.
[16] ¿Ko kexe'e chujni kui'in thi ndachro Ndo Dio ko bithikaon'a na̱? Chujni mee kjui thi ni bantsjexin Moisés nunthe'e Egipto. [17] Ko Ndo Dio, ¿kensen kuñau'e ndo ngain thi yaakan nano mee? ¿A je'a ngain ni binche'e jian'a, thi chujni benxin ngaga'a jna thi xru'in jii? [18] ¿Ko ngain kexe'e na̱ ndachro ndo ngathe anseen ndo ixin rugixin'a na̱ ngain thi nunthe ndachro ndo ixin runchejuga'a na̱? Ni mee kjui ni bithikaon'a thi thetu'an Ndo Dio. [19] Ko ndua ni te'i chro'a bixi'in na̱ ixin bithikaon'a na̱ Ndo Dio.

4 [1] Rugunda saku'en ná, juachaxin chunda ná ixin suxi'in ná sinthujuga'a ná ngain thi ndachro Ndo Dio, ko jié juachjaon se'e ja̱ chrujan ra chro'a sixi'in ra thi ndachro ndo. [2] Ixin ja'an ná kai kui'in ná thi jian juajna, inchin ni judío kui'in na̱. Aro je'e na̱ bincherenthe'a na̱ thi kui'in na̱ ixin bithikaon'a na̱ thi kui'in na̱. [3] Aro ja'an ná xro ubuthikaon ná thi jian juajna, ja'an ná thi tsjin ná sinthujuga'a ná ngain Ndo Dio, aro thi chujni bithikaon'a ndo, ku'en na̱ inchin ndachro Ndo Dio ngain Xruen ndo:
Mexinxin ja'an kuña'o ngain na̱ ko ndachrjan ngathe ansenna,
je'e na̱ sixin'a na̱ thi ndachrjan ixin sinchejuga'a na̱ ngajin.
Ko ji'i ruchro, thi binchejuga'a Ndo Dio are jue'e xree ndo ixin binchechjian ndo nunthe. [4] Ko ngaa Xruen Ndo Dio nichja ixin thi ncha'on yatuxin ko ndachro:

Ndo Dio binchejuga'a ndo ngain ncha'on yatuxin, are
juexin binche'e ndo kain xra.
5 Ko kjan ndachro ngain Xruen ndo ja'in:
Sixin'a na̱ thi ndachrjan ixin sinchejuga'a na̱ ngajin.
6 Ko chujni sa'o kui'in thi jian juajna bixin'a na̱ thi runchejuga'a
na̱ ixin bithikaon'a na̱. Aro xraditjaan ixin xrajii chujni sixi'in thi
ndachro Ndo Dio ixin sinchejuga'a na̱. 7 Mexinxin bake'e ndo inaa
ncha'on, ko binchegi'in ncha'on mee "Jai". Ixin batho tsjé nano,
kuthimejan Ndo Dio binchenichja David inchin jitaxin ngain Xruen
Ndo:
Ja̱ tethi'in ra jai thi ndachro Ndo Dio,
nchecha'a ra ansean ra.
8 Ja̱ Josué nchao rugajon ngain chujni Israel juachaxin ixin
runchejuga'a na̱ are biji na̱ nunthe'e Canaán, Ndo Dio irukjan'a
rugajon ndo inaa ncha'on. 9 Mexinxin jai, ni chujnii Ndo Dio xra
techu'en na̱ thi ncha'on sinchejuga'a na̱ ngain ndo. 10 Ixin thi chujni
nchejuga'a ngain Ndo Dio, chujni mee nchejuga'a ixin kain xree,
jañaa inchin binchejuga'a Ndo Dio are juexin binche'e xree ndo.
11 Mexinxin, ja'an ná rugunda rutsje'e ná kexreen sintho'o ná ixin
tsji ná sinthujuga'a ná ngain Ndo Dio, ko sintho'a ná inchin binche'e
kain chujni bithikaon'a thi kuetu'an ndo.
12 Ixin thi nichja Ndo Dio, jichon ko chunda juachaxin. Ko juajna
mee icha yao ke kain chia taade ko yao chia no lumuenxin chia
ko no tse'e chia. Ko jañaa juajnee ndo dathudo'o ngain anseen ni
ko ngain espiritue ni ko ngain juaxraxuen ni. Ko nchegatsuan ni
thi jian ko thi jian'a xraxaon ni ko thi tunu'e anseen ni. 13 Kain thi
binchechjian Ndo Dio chro'a seme'e ndo ixin kain thi binchechjian
ndo jii ngathexin kon ndo, ko ngathexin kon ndo ja'an ná rundachro
ná kain thi bintho'o ná.

Jesús daana icha renthe

14 Jesús, thi Xe'en Ndo Dio, mee thi danaa ná icha renthe, ko je'e
bige'e thi thjen Ndo Dio. Mexinxin, ja'an ná icha rugunda suthikaon
ná ngain xan. 15 Ixin thi daana icha renthe chunda ná nchao
thiakunuaa ná are ntho'o ná thi jian'a ixin juinthayaa ná nchiijin,
ixin je'e kai batho thi tangi ixin bita'a runche'e thi jian'a kai, aro
je'e xru'in ncha'on binche'e thi jian'a. 16 Mexinxin tsunchie'en ná thi

thjen Ndo Dio ko ruxraon'a ná ixin je'e ndo anto thjuaa ná ndo, ko
je'e ndo tsiakunuaa ná ndo ko tsjengijna ná ndo are tangi tedatho ná.
5 [1] Ndo Dio thinchie'e kain xi daana thetu'en icha xi daana ngayee
kain chujni, ko xi daana thinchie'e ndo, xi mee nichjaxin chujni
ngathexin kon ndo, ko daana mee dake'e thi kuxiigo duen xa ko
nchendusen xa ngain ndo ixin sitjañe'e chujni thi jian'a binche'e na̱.
[2] Ko xi daana te'i kai tangi tunu'e xa dithikaon xa Ndo Dio ixin kai
dita'a xa sinche'e xa thi jian'a inchin kain chujni, mexinxin je'e xa
thiakunue'e xa chujni chunxin'a Ndo Dio ko ngain thi chujni nche'e
thi jian'a. [3] Ko ixin thi jian'a dita'a xi daana te'i, mexinxin je'e xa
nchendusen xa kuxiigo duen xa ngain Ndo Dio ixin sitjañe'e thi
jian'a binche'e xa, ko jañaa nchendusen xa ngain Ndo Dio kuxiigo
ixin sitjañe'e ni rajna thi jian'a nche'e na̱.

[4] Xru'in chujni je'o rundachro ixin nchao rukjan xi daana thetu'en
kain xi daana; je'o Ndo Dio thi nchegayee chujni mee juachaxin ji'i,
inchin ku'en ngain Aarón thi sa'o kjui daana. [5] Ko jañaa ku'en ngain
Cristo kai; je'e bin'a daana thetu'en kain xi daana ixin je'o binao,
ixin Ndo Dio ndachro ngain je'e:

Ja'a thi Xan'na;
jai ja'an kjan na Ndudaa.

[6] Ko kai ndachro ngain Xruen ndo:

Ja'a kainxin ncha'on daana,
jañaa inchin kjui Melquisedec.

[7] Are Cristo be'e nthi'i ngata'a nunthe, je'e anto tsjanga ko
binchetse'en ñao Ndo Dio, thi nchao rukanchrjanda'a ixin ruge'en.
Ko Ndo Dio kui'in kain thi ndachro Cristo ixin Cristo jié juasaaya
bechunda ngain ndo ko bagithikaon ngain ndo. [8] Ko maski je'e kjui
Xe'en Ndo Dio, ko ixin tangi ku'en, je'e kuangi bithikaon ngain
ndo. [9] Ko are ujue'e binche'e kain thi bitu'en, jañaa je'e unchao
binthakjan ná kain ná xro dithikaon ná ngain je'e inaa chujni narua
ko xru'in ncha'on tsjexin. [10] Ko Ndo Dio binchegi'in Jesucristo thi
daana thetu'en kain xi daana, jañaa inchin kjui Melquisedec.

Tsii ncha'on are sita'a na̱ thi jian'a ixin iruchunthia'a na̱ ngain Cristo

[11] Ja'an ná xrachunda ná tsjé thi rundathjo ra, aro atho tangi
sinthakinxin ra ixin ja'a ra anto cha thinxin ra. [12] Ja'a ra usee
bithikaon ra, ko jai ja'a ra urunchekue'en ra icha chujni ixin Cristo.

Aro ja'a ra xrarugunda'a ra tsjagu'a ra na̱ thi icha tangi'a ixin Ndo
Dio. Ko xra tjaago ra ixin suji'a ra ngain thi dithikaon ra, xraa naa
xan letsjuchjan ixin xrarugunda si'i xan tsjin ixin chro'a ne xan
ndaxra. 13 Ko kain chujni te inchin xan letsjuchjan tai, ji'i ruchro ixin
je'e na̱ xra thinxin'a na̱ thi jian. 14 Aro thi jine ndaxra, mee chujni
yeye, ko unu'e thinchie'e na̱ kexe'e thi jian ko kexe'e thi jian'a ixin
juaxraxauen na̱ ukuangi kuinchie'e.

6 1 Mexinxin irugunda'a tsangi ná thi ukuangi ná are bithikaon ná
Cristo, icha jian tsangi ná icha ixin juajnee Ndo Dio ixin rukjan
ná inchin chujni yeye. Ko irugunda'a rukjan tsangi ná thi ukuangi
ná, inchin kexreen tsinthu'e ni thi jian'a ixin tsji'a ni ngathe xru'i
danga'a, o kexreen ruchunthia ni ngain Ndo Dio, 2 o unda digithe ni,
ko ixin unda thiin raa ni ngata'a jaa inaa chujni dithikaon Jesucristo,
o ixin kexreen ruxechon kain chujni ndade'en ko ixin kexreen Ndo
Dio sinche'e jie̱ ngain chujni are tsjexin nunthe. 3 Ko ji'i sintho'o ná,
ja̱ Ndo Dio sajon ndo juachaxin.

4 Ko chujni ubayée thi jian juajnee Ndo Dio ko uchunxin na̱ thi
jian dajon Ndo Dio, ko ujii Espíritu Santo ngain na̱, 5 ko ukunu'e na̱
thi jian juajnee Ndo Dio, ko uchunda na̱ juachaxiin Espíritu Santo,
thi ruxraago ngain nunthe tsii; 6 ko ja̱ ndadikinthu'e na̱ kain ji'i, anto
tangi rukjan na̱ sithikaon na̱ inaa. Ixin je'e na̱ xraa kjan tenganito na̱
Xe'en Ndo Dio ngain ntha cruz ko tjanua na̱ Xe'en ndo ngathexin
kon kain chujni. 7 Ko chujni inchin naa jngi chrjuin dido'o tjao are
anto thii chrin. Ko chrjuin duan thi kuenga na̱ ngain jngi, ko ja'in
nchenchaon Ndo Dio thi kuenga jngi. 8 Aro ja̱ jngi mee dajon je'o
kancha'a ko icha ka xru'in xree, nunthe mee xru'in renthe nunthe.
Ko Ndo Dio rundachro ndo ixin nunthe mee jikininxin ruche nunthe.

Thi ndachro Cristo ixin ruchjaa ná, mee thi nthasuji ná

9 Ja'a ra xro choo ná xro anto thjua'a ra, maski ja'an ná ndachrjan
ná jañaa, ja'an ná jian nuna ná ixin ja'a ra je'a inchin chujni
thinthu'e thi bachunthia na̱ ngain Cristo, ko ja'a ra sayé'e ra kain thi
jian thixin ngain Ndo Dio ixin kjan ra inaa chujni narua. 10 Ixin Ndo
Dio nche'e ndo inchin jikininxin, ko rutjañe'a ndo thi jian binche'e
ra ixin kjuaago ra thi anto thjue'e ra ndo ko kjuengijna ra ko xra
tethjengijna ra chujni dithikaon Jesucristo. 11 Aro ja'an ná anto
rina'o ná ixin xra suji nche'e ra inchin tenche'e ra jai, ixin jañaa Ndo
Dio nchao ruchjaa ra thi ja'a ra techu'en ra. 12 Kjan'a ra xraa chujni

se'e, icha jian nche'e ra xraa chujni jian chunthia ngain Cristo ko
chu'en na̱ sayée na̱ thi ndachro Ndo Dio ixin sajon ndo.
13 Are Ndo Dio ndachro ndo thi runche'e ndo ngain Abraham,
nichjaxin'a ndo juachaxiin inaa chujni, ixin xru'in inaa thi renthe ke
je'e ndo. 14 Ko ndachro ndo ngain Abraham: “Jaan, ndua ja'an anto
sinthanchaon ja'a ko anto sinthatjsé chujnia.” 15 Abraham kuixi'in
chu'en, ko jañaa je'e bayée thi ndachro Ndo Dio ixin ruchjee. 16 Are
chujni ndachro na̱ thi sinche'e na̱, ndachro na̱ kunixin juachaxiin
inaa thi icha renthe ke je'e na̱; ko are jañaa nichja na̱, yaa thjexinxin
kain thi ndachro na̱. 17 Mexinxin Ndo Dio kjuaago ndo ixin, jaan,
ndua sajon ndo thi ndachro ndo, mexinxin nichja ndo kunixin
juachaxiin ndo ixin tsentuxin'a ndo thi ndachro ndo. 18 Ko jañaa
thi ndachro Ndo Dio ixin runche'e ndo ko thi juachaxin ndachro
ndo ixin runchexin ndo, ji'i yoo thi chro'a situxin, mexinxin chro'a
sinthayaa ná ndo. Ko tsusuji ná ko ruchaa ná, ixin je'e ndo tsjengijna
ná ndo, ja'an ná xro techu'en ná ko chunthia ná ixin sayée ná
thi undachro ndo. 19 Ko thi chunthia ná mee thi nthasuji ná ko
nchekunu'e jian thi ndagechon ná, inchin thi chia detsiangi jinda
ixin thenchrua ntha barko. Jañaa ja'an ná kai thenchrua ná jian
ngain Ndo Dio nthi̱'a̱ tuenxin cortinee ni'ngo nthi̱'a̱ ngajni. 20 Nthi̱'a̱
thi bixi'in Jesús ixin banthjee nthi'á thi suxinxin ná ja'an ná. Ko
jañaa Jesús bige'e kainxin ncha'on thi daana thetu'an kain xi daana,
jañaa inchin kjui Melquisedec.

Jesús daana inchin Melquisedec

7 1 Melquisedec kjui rey ngain rajna Salem ko kjui danee Ndo Dio,
ndo thjen ngajni. Ko daana ji'i bachrje ixin bayée Abraham are
kjanxin Abraham thi kjui ixin baketuka'o kain xi rey, ko daana
binchenchaon Abraham. 2 Ko Abraham bajon ngain Melquisedec
naa thexin thi je'e bacha ngain thi kueto. Melquisedec ruchro sa'o
“rey ke nche'e thi jian”; ko kai nchegi'in na̱ rey rajna Salem, ko ji'i
ruchro, “rey ke nchekunu'e chrjuin anseen chujni.” 3 Ko xru'in nu'e
ni ixin kensen kjui ndudee ko jannee Melquisedec, ko nue'a ni ixin
kensen kjui ni xrachrje'en. Kai nue'a ni kesa kunkji'i ko kesa be'en.
Mexinxin Melquisedec bikininxin inchin Xe'en Ndo Dio ixin je'e xan
daana xan kainxin ncha'on.
4 Jai xraxaon ra kexreen renthexin kjui Melquisedec, ixin
Abraham, thi kjui ndo dachri xrachrje'en kain chujni Israel, bajon

ndo ngain Melquisedec naa thi thexin bantsje'e ndo kain rey
kuetuka'o ndo. 5 Ja'a ra nu'a ra ixin ley bayée Moisés ndachro ixin
je'o ni sachrjeninxin ndo Leví nchao kjan na̱ daana. Ko ley mee kai
chjee daana juachaxin ixin sanchie'e chujni Israel naa thi thexin je'e
na̱ chunda na̱, maski je'e na̱ ko xi daana, xraje'o chujnii Abraham.
6 Aro Melquisedec maski je'e bachrjeninxin'a ni Leví, aro je'e bayée
thi thexin bacha Abraham. Ko kai Melquisedec binchenchaon
Abraham, thi Ndo Dio ndache ixin runchenchaon. 7 Ko kain chujni
nu'e ixin thi chujni nchenchaon inaa chujni, chujni mee icha renthe
ke thi tunchaon. 8 Ni levita dayée na̱ thi thexin dajon chujni ko je'e
na̱ kai de'en na̱ xraa kexe'o chujni. Aro Melquisedec, thi bayée thi
thexin bajon Abraham, jichon. 9 Ko kai nchao rundachro ni ixin Leví
ko kain daana bachrjeninxin je'e ko dayée na̱ thi thexin, kai bajon
na̱ thi thexin bechunda na̱ ngain Melquisedec, ko ji'i ku'en are
Abraham, thi bachrjeninxin je'e na̱ kjuenga 'na thi thexin bechunda
ngain Melquisedec. 10 Ixin are mee ube'e ni rugachrjeninxin
Abraham ko xraa ubagakao na̱ ngain nthau'e, maski xra tunkji'a na̱
are Melquisedec bigetanxin Abraham ngatja nthi'á.

11 Kain chujni Israel bayée na̱ ley ixin ni chujnii Leví, ko kain
daana mee bachrjeninxin Aarón, thi kjui sa'o daana. Aro ley
bakjaago daana ngain chujni, ley mee xru'in juachaxin bechunda
ixin runchejian chujni ngathexin kon Ndo Dio. Ko ja̱ ley mee
runchejian chujni irugunda'a rukii inaa daana inchin Melquisedec;
ko je'a inaa daana inchin Aarón. 12 Ixin ja̱ dituxin daana, kai ley
rugunda situxin. 13 Ko thi inaa daana, mee Nchaa ná, Jesucristo. Ko
je'e bachrjeninxin'a ni Leví, ko nua ná ixin bachrjeninxin ni Judá
ko xru'in ncha'on ni Judá kjui daana. 14 Ko anto jian nu'e ni ixin
Jesucristo bachrjeninxin ni Judá, ko Moisés xru'in ncha'on bajin
ixin ni te'i rukji daana are je'e nichja ixin kain ni daana.

15 Ko ja'in icha jian tsinxin ná ja̱ daana narua ji'i tsununxin inchin
Melquisedec. 16 Ixin Jesús kjui daana aro je'a inchin kuetu'an ley
ixin ley ndachro je'o ni bachrjeninxin Leví nchao rukjan na̱ daana.
Ko ji'i ruchro ixin Jesús kjui daana aro ixin je'e chunda juachaxin,
ko xru'in ncha'on se'en. 17 Ko Ndo Dio ndachro ja'in ixin Jesús:

Ja'a naa daana kainxin ncha'on,
ko ja'a daana xraje'o inchin Melquisedec.

18 Mexinxin thi ley bayée chujni are sa'o irenthe'a jai, ixin chro'a
kjuengijna chujni ko xru'in renthe ley mee. 19 Ko ji'i ruchro ixin ley

bayée Moisés chro'a nchejian chujni. Ko jai utakuinthu'e ná ley ko
uchunthia ná ngain Jesucristo; mexinxin ja'an ná nchao tunchie'en
ná ngain Ndo Dio.
20 Ko Ndo Dio ndachro ndo ixin ji'i ruku'en, ko mee ixin
Jesucristo, thi daana jai. 21 Ixin chujni icha kjan na̱ daana aro Ndo
Dio xru'in ndachro ndo. Ko are Jesucristo bi'in daana, Ndo Dio
nichja ndo, inchin jitaxin ngain Xruen ndo:

Ndo Dio ndachro ndo ixin tsentuxin'a ndo thi
je'e ndo ndachro ndo:
"Ja'a naa daana kainxin ncha'on,
ko ja'a daana xraje'o inchin Melquisedec."

22 Mexinxin Jesús ndachro ixin jaan ndua thi ukjuauthexin ndo, ko
mee icha jian ke thi kjuauthexin ndo sa'o. 23 Are sa'o tsjé chujni
binthe na̱ daana ixin xru'in daana be'e ke rugechon kainxin ncha'on.
24 Aro ixin Jesús xru'in ncha'on se'en, mexinxin je'e xru'in ncha'on
tsinthu'e xree. 25 Mexinxin Jesús nchao thjengijna kain chujni
tunchie'en ngain Ndo Dio ixin kjan na̱ inaa chujni narua ke xru'in
ncha'on tsjexin, ixin je'e jichon ko sechon kainxin ncha'on ko
nchetse'en ñao Ndo Dio ixin je'e na̱.
26 Ko Jesucristo, thi daana icha renthe, rugundaa ná ja'an ná. Ixin
Jesús jian ngathexin kon Ndo Dio ixin xru'in jian'a binche'e. Je'e
bachrjende'e chujni nche'e jian'a, ko sakuajiin ko sabige'e ngain
thi icha renthe nthi̱'a̱ ngajni. 27 Jesús je'a inchin daana te'a ixin
bantheguen na̱ kuxiigo ixin banchendusen na̱ ngain Ndo Dio kain
ncha'on. Sa'o banthenche'e na̱ ji'i ixin bagitjañenxin na̱ kain thi jian'a
banche'e na̱; kuthimejan baguen na̱ icha kuxiigo ixin bagitjañenxin
thi jian'a banche'e icha chujni. Aro Jesús irugunda'a sinche'e jamee
ixin je'e xrajon be'en nakua nthi'a ixin bitjañenxin kain thi jian'a
nche'e kain chujni ko mee tunchrje'en kainxin ncha'on. 28 Ley bayée
Moisés banchegi'in daana, daana icha renthe, thi xii banche'e tsjé
jian'a ngathexin kon Ndo Dio. Are ujuexin be'e ley, kuthejan Ndo
Dio ndachro ngathe anseen ndo ixin ruchjaa ná ndo xi daana icha
renthe, ko mee Xe'en ndo, xan xru'in jian'a binche'e.

Jesús thi nichjaxin ná ngain Ndo Dio

8 1 Thi icha renthe ja'an ná tendachrjan ná, mee ji'i: Thi daana icha
renthe chunda ná, je'e jii ngain rajianxin Ndo Dio nthi̱'a̱ ngajni.
2 Ko Jesucristo jinche'e inchin daana ngain thi nduaxin ningue Ndo

Dio nthi̱'a̱ ngajni; ko Ndo Dio, Nchaa ná, thi binchechjian ni'ngo
mee ko je'a chujni. 3 Ko kain daana icha renthe, thinchie'e na̱ ixin
je'e sake'e thi nchendusen chujni ko sake'e nthau'e kuxiigo ngain thi
tjagaxin na̱ nthao ixin jañaa nchesaye'e na̱ Ndo Dio. Ko mexinxin
rugunda ixin Jesucristo chrujan sinchendusen ngain Ndo Dio. 4 Ko ja̱
Jesucristo xra ruge'e nthi'i ngata'a nunthe, je'e rukji'a daana ixin jai
xra jii daana dake'e thi nchendusen chujni ngain Ndo Dio inchin
thetu'an ley bayée Moisés. 5 Aro daana te'i nche'e xra ngain naa
ni'ngo, ko ni'ngo ji'i je'o sauen thi ujii nthi̱'a̱ ngajni. Jañaa inchin
xrague Moisés are urunchechjian ningue Ndo Dio, ixin je'e ndo
ndachro ndo ngain Moisés: "Tsje'e jian ko nchechjian ni'ngo xraje'o
inchin ja'an kjuagu'a nthi̱'a̱ ngaga'a jna." 6 Aro Jesucristo, thi danaa
ná icha renthe, je'e icha renthe xree ke kain daana nthi'i ngata'a
nunthe, ixin Jesucristo thi nichjaxin ná ngain Ndo Dio ixin thi
kjuauthexin ndo nandaa, ko mee icha jian ke thi kjuauthexin are
sa'o. Ko thi ndachro ndo ixin ruchjaa ná ndo ngain thi kjuauthexin
nandaa icha jian ke thi be'e are sa'o.

7 Ixin ja̱ thi kjuauthexin ndo icha sa'o nchao runchejian chujni
ngathexin kon Ndo Dio, irugunda'a rukunchjian thi kjuauthexin ndo
nandaa. 8 Aro Ndo Dio bikon ixin chujnii ndo binthe'a na̱ jian,
mexinxin ndachro ndo ja'in ngain Xruen ndo:

Tsii ncha'on
are ja'an rukjan tsjauthexin inaa thi icha jian ngain
chujni Israel, ko ngain chujni Judá.
9 Ko itsjauthexin'a na̱ inchin kjuauthexin ngain ni
ndo dachri'i na̱ xrachrjen,
are ja'an tsaa raa na̱ ixin bantsjexin na̱ nunthe'e Egipto,
aro je'e na̱ binche'a na̱ inchin ja'an kjuauthexin na̱,
mexinxin ja'an takuinthua na̱.
10 Thi ja'an tsjauthexin ngain chujni Israel ngain
ncha'on tsii, ja'in ruchro:
Ja'an tsiin thi ja'an thetu'an ngain juaxraxauen na̱, ko thi
ja'an thetu'an sechjian ngain anseen na̱,
Kuthimejan ja'an rukjan na Ndo Dioe na̱,
ko je'e na̱ rukjan na̱ chujni rajnana.
11 Ko irugunda'a ixin inaa chujni sincheku'en inaa chujni;
ko irugunda'a ixin inaa chujni rundachro ngain xan
choo: "Datsuan ra Nchaa na̱",

ixin kainxin na̱ utsunu'e na̱ kensen na ja'an,
ixin uruchunxin na xan nchinnchinchjan, xan xii,
ni uyéye ko ni ujunchjan.
12 Ko ja'an sinthatjañaa na̱ kain thi jian'a nche'e na̱,
ko ixru'in ncha'on ja'an ruxraxa'on kain thi jian'a
binche'e na̱. Jañaa chro Ndo Dio.
13 Are Ndo Dio nichja ixin thi kjuauthexin nandaa, ji'i ruchro ixin
thi kjuauthexin ndo are sa'o undakunthaxii. Ko thi undakunthaxii
ise'a sunda, ko utuin ndasitjaan.

Thi ni'ngo nthi'i ngata'a nunthe ko thi ni'ngo nthi̱'a̱ ngajni

9 1 Thi kjuauthexin Ndo Dio are sa'o bandachro ngain chujni
kexreen runchesaye'e na̱ Ndo Dio, aro ngain naa ni'ngo nthi'i
ngata'a nunthe. 2 Ko ni'ngo ji'i, ja'in kunchjian: Thi sa'o bagixi'in
na̱ bi'in Lugar Santo, ko nthi̱'a̱ be'e thi candeleero chunda yaato
raa, ko naa nthanchaon thi beta'a niuthja bagajon na̱ ngain Ndo
Dio. 3 Ko tuenxin thi manta yuxin, be'e thi yuxin bagixi'in thi
daana icha renthe ko bi'in Lugar Santísimo. 4 Nthi̱'a̱ be'e naa thi
bachetaxin tsjuka dikunchjianxin chia oro ko nthi̱'a̱ kai be'e naa
caja dingaxinxin nguii ngama ko ngaxi'in kunixin oro. Ko ngaxi'in
caja mee bengaa naa chichjan dikunchjianxin oro ko nthi̱'a̱ beringa
nchion maná, kai bengaa ntha kuthu'e Aarón, thi ntha xesan, ko kai
bengaa thi xro jitaxin thi kjuauthexin ndo sa'o. 5 Ko ngata'a caja
mee binthe yoo ángel bi'in querubin ko mee ruchro ixin nthi̱'a̱ thi
thjen Ndo Dio. Ko nenechaan ángel te'i bakjamataon nguixin ngata'a
caja, thi banchetjañenxin Ndo Dio thi jian'a banche'e chujni. Aro jai
irugunda'a rundathjo ra icha thi baku'en.
6 Ko are jañaa be'e kain ji'i ngain ni'ngo, daana baginthegixi'in
ncha'on ko ncha'on thi bi'in Lugar Santo ngain ni'ngo ixin
banchesaye'e na̱ Ndo Dio. 7 Aro ngain thi yuxin bagixi'in na̱ bi'in
Lugar Santísimo, nthi̱'a̱ bagixi'in je'o thi daana icha renthe, ko
bagixi'in nakua nthi'a ngaa nano. Ko are daana ji'i bagixi'in nthi̱'a̱,
je'e bagikao jnii kuxiigo ixin banchendusen ngain Ndo Dio ixin thi
jian'a binche'e je'e ko ixin thi jian'a binche'e ni rajna, thi jian'a
banche'e na̱ aro je'e na̱ benue'a na̱. 8 Kunixin kain ji'i Espíritu
Santo nthakinxin ná ixin je'a kexe'o chujni bechunda juachaxin
bagixi'in thi yuxin bi'in Lugar Santísimo, are xra be'e ni'ngo mee
ngata'a nunthe ji'i. 9 Kain thi baku'en ji'i xraguaxin ná jai ixin thi

banchendusen na̱ ko thi nthau'e kuxiigo bagajon na̱ nthi̱'a̱ ixin
banchesaye'e na̱ Ndo Dio, kain mee chro'a banchejian anseen chujni
maski jañaa banchesaye'e na̱ ndo. 10 Ixin kain mee je'o kanxion ley
binthechunda na̱ ixin ke'e nchao jine na̱ ko ke'e nchao di'i na̱, ko
kexreen jikininxin tsurua nthau'e na̱. Ko kain mee juexin juachaxiin
are Ndo Dio binchechjian ndo thi kjuauthexin ndo nandaa.
11 Aro ujuii Cristo, ko jai je'e thi daana icha renthe ixin thjengijna
ná sayée ná kain thi jian rua'an Ndo Dio ngain chujnii ndo. Ko ngain
ni'ngo je'e jinche'e xra inchin daana, ni'ngo mee thi icha renthe ko
icha jian. Ko ni'ngo mee je'a chujni binchechjian, ko mee ruchro
ixin ni'ngo ji'i ko'a ngain nunthe. 12 Cristo bixi'in ngain thi Lugar
Santísimo nthi̱'a̱ ngajni aro je'a ixin bajon jnii kuchibatuchjan ko jnii
kuxinthaa, je'e bixi'in ixin je'o xrajon bajon jnii. Ko jañaa je'e bixi'in
nakua nthi'a ko ixru'in ncha'on rugunda sixi'in inaa, ko jañaa je'e
nchao kjuejngijna ná ko binthakjan ná inaa chujni narua thi xru'in
ncha'on tsjexin. 13 Jaan ndua, jnii kuxinthaa ko jnii kuchibatuchjan
ko nchuni'i nthau'e kuxinthachjan chexin ngata'a altar, baginthjithe
ngata'a chujni binche'a inchin thetu'an ley bayée Moisés. Ko mee
bechunda juachaxin bancherua nthau'e chujni, aro anseen na̱ na'i.
14 Ko ja̱ kain mee jañaa chunda juachaxin, ¡mexinxin jnii Jesucristo
chunda icha juachaxin! Ko ixin Espíritu Santo thi xru'in ncha'on
ndase'en, Cristo, thi xru'in jian'a binche'e, xrajon be'en inchin naa
kuleko ngain Ndo Dio. Ko jnii Jesucristo ncherua ansean ná ixin
tsunua ná ixin, jaan, binthatjañaa ná kain thi jian'a nchetjaan chujni,
ko jañaa ja'an ná nchao sintho'o ná inchin rinao Ndo Dio, ndo jichon.
15 Mexinxin Jesucristo thi nichjaxin ná ngain thi nandaa
kjuauthexin ndo ixin sayée ná thi ndachro ndo ixin ruchjaa ná ndo.
Jesucristo be'en ixin Ndo Dio binthjañaa ná kain thi jian'a bantho'o
ná are bagithikaon ná ngain thi sa'o kjuauthexin ndo. 16 Ixin nthi'i
ngain nunthe are naa chujni thinthu'e naa xroon thi jitaxin ixin
kexreen ruchjeeya kain thi jichunda, xroon ji'i tsurenthe xron are
ruxraago ixin chujni kji̱n xroon ji'i nduaxin undabe'en. 17 Ko xroon
ji'i, xru'in renthe xron ja̱ xra jichon thi chujni binchechjian xroon,
ko turenthe thi jitaxin ngain xron are ndade'en thi binchechjian
xron. 18 Mexinxin Ndo Dio are bake'e ndo thi kjuauthexin ndo sa'o
bunda binthji jnii kuxiigo. 19 Ko ji'i thi ku'en: Are Moisés ndache
kain chujni kain thi thetu'an ley je'e bayée, kuthimejan je'e kuaa
naa chaan ntha hisopo ko kuenkjin ntha chjon jatse, ko xrangi ngain

jnii kuxinthachjan ko kuchibatuchjan ko jithekjan jni jinda, ko
kuinthjithe jni ngata'a thi Xroon jitaxin ley ko kai kuinthjithe jni
kain chujni. [20] Kuthimejan ndachro ngain na̱: “Ji'i thi jni dijexin
thi kjuauthexin Ndo Dio ko thetu'an ndo ixin sithikaon ra.” [21] Ko
Moisés kai kuinthjithe jni nganito ni'ngo, ko nganito kain thi
bagunda ngaxi'in ni'ngo. [22] Ko inchin jitaxin ngain ley, uchiaon kain
rukuruaxin kunixin jni ko ja̱ xru'in jni dinthjithe, Ndo Dio chro'a
nchetjaaña thi jian'a nche'e chujni.

Thi tangi betan Cristo, yaa binthatjañanxin ná Ndo Dio kain thi jian'a bintho'o ná

[23] Ko kain yaa bagunde'e jnii kuxiigo ixin bakuruaxin, ko kain
mee je'o naa sauen kain thi jii ngajni. Aro kain thi jii ngajni,
rugunde'e jni icha jian ko je'a jnii kuxiigo tsuruaxin. [24] Ixin Cristo
bixin'a ngaxi'in ni'ngo banchechjian chujni, thi ni'ngo je'o naa sauen
thi ndua ni'ngo, ko Cristo bixi'in ngain ni'ngo jii ngajni, ko nthi̱'a̱ jai
je'e jinichjaxin ná ngathexin kon Ndo Dio. [25] Ko thi daana judío icha
renthe bagixi'in ngaxi'in ni'ngo nano ko nano ixin bagajon jni, aro
je'a jnii je'e. Aro Cristo nakua nthi'a xrajon ixin be'en. [26] Ja̱ Cristo
runche'e jañaa, je'e ruge'en tsjé nthi'a are nakuexinxion kunchjian
nunthe, aro jai, are uchiaon ndajithjexin nunthe, Cristo xraago ko
xrajon be'en ngain Ndo Dio ixin kjuenga 'na kain thi jian'a nche'e
chujni. Ko nakua nthi'a binche'e ji'i ko irugunda'a sinche'e inaa.
[27] Jañaa inchin kain chujni de'en na̱ nakua nthi'a, kuthimejan Ndo
Dio sinche'e jie̱ ngain na̱, [28] jañaa kai Cristo xrajon be'en nakua
nthi'a ixin kjuenga 'na kain thi jian'a nche'e chujni ngain nunthe ji'i.
Kuthimejan je'e ruxraago nthi'a yuxin, aro ije'a ixin sikjenga 'na thi
jian'a nche'e chujni; je'e je'o tsii ixin sinchekjan inaa chujni narua
kain chujni utechu'en je'e.

10 [1] Thi ley bayée Moisés kjui je'o inchin naa sauen thi chrjuin
tsii aro xra xragu'a jian kexreen sinthe kain mee. Mexinxin
maski chujni bakunchie'en na̱ ngain Ndo Dio ixin tsjé kuxiigo baguen
na̱ ko banchendusen na̱, aro ley ji'i chro'a banchejian anseen chujni,
maski nano ko nano xraje'o bagajon na̱. [2] Ko ja̱ nduaxin ley ji'i nchao
runchejian anseen na̱, kain thi bagajon na̱ ngain Ndo Dio, irugajon'a
na̱ nanao ixin are bagajon na̱ kain mee ixin bakuruaxin na̱ kain thi
jian'a binche'e na̱, je'e na̱ ijian'a rukunue'a na̱ ngathe anseen na̱
ixin thi jian'a binche'e na̱. [3] Aro thi baku'en are banchendusen na̱

kain thi bagajon na̱ nano ko nano, je'o banchexraxaon na̱ kain thi
jian'a binche'e na̱, 4 ixin jnii kuxinthaa ko jnii kuchibatuchjan chro'a
ruxengaxin 'na kain thi jian'a nche'e chujni.
5 Mexinxin are Jesucristo juii ngata'a nunthe ji'i, je'e ndachro
ngain Ndo Dio:
Suixin irinao'a thi nthau'e kuxiigo ko kain thi
banchendusen chujni,
mexinxin Suixin binchechjian nthau'na.
6 Suixin banthaxruxian'a nthau'e kuxiigo che ngata'a
xru'i ko thi nchendusen chujni ixin Suixin
sinchetjañenxin na̱ thi jian'a nche'e na̱.
7 Mexinxin ja'an ndachrjan: "Nthi'i ri'i ja'an ixin
sintha'a inchin Suixin rinao,
jañaa inchin jitaxin ngain Xruen Moisés ixin ja'an."
8 Cristo sa'o ndachro ixin Ndo Dio binchexruxin'a kain thi bagajon
chujni, inchin kuxiigo bagajon chujni, kai binchexruxin'a nthau'e
kuxiigo bakjaaga chujni ngain Ndo Dio, ixin banchetjañenxin ndo
na̱ thi jian'a nche'e na̱, maski ley bayée Moisés baketu'an ixin
rugajon na̱. 9 Kuthimejan Cristo ndachro: "Nthi'i ri'i ja'an ixin
sintha'a thi Suixin rinao." Ko ji'i ruchro ixin je'e juii ixin binthjian
kain thi bagajon chujni, ko je'e bajon inaa thi icha jian. 10 Ndo Dio
ubinthajian ná ndo ixin Jesucristo binche'e inchin rinao Ndo Dio, ko
ji'i ku'en are Jesucristo xrajon be'en ngain ndo. Ko je'e binche'e ji'i
nakua nthi'a ko irugunda'a sinche'e inaa.
11 Kain xi daana judío banche'e xa xree xa ncha'on ko ncha'on, ko
tsjé nthi'a xraje'o bagajon xa ngain Ndo Dio, maski kain mee chro'a
kjuenga 'na kain thi jian'a binche'e chujni. 12 Aro Jesucristo nakua
nthi'a binchendusen thi bajon ngain Ndo Dio ixin bithjañexin chujni
kain thi jian'a banche'e na̱ ko ixru'in ncha'on rugunda sajon inaa.
Kuthimejan Jesucristo sabige'e ngain rajianxiin Ndo Dio. 13 Ko nthi̱'a̱
jichu'en Jesucristo sithjaja thi ncha'on ixin Ndo Dio sinchegacha
je'e ngain kain thi ningaku'en. 14 Ko ixin thi nakuaxinxon nthi'a
je'e xrajon be'en ngain Ndo Dio, je'e binchejian kain chujni kainxin
ncha'on, ni tekininxin se'e ngain ndo. 15 Ko Espíritu Santo ndathjo
ná jian kain ji'i. Sa'o ndachro:
16 Ja'in se'e thi rukjan tsjauthexin inaa ngain chujni
sinthe ngain ncha'on tsii:
Sakee thi thetu'an ja'an ngain anseen na̱,

ko thi ja'an thetu'an ndasithu'e ngain juaxraxauen na̱.
17 Kuthimejan ndachro:
Ixru'in ncha'on ja'an ruxraxa'on kain thi jian'a je'e na̱ nche'e na̱.
Jañaa chro Nchaa ná.
18 Mexinxin are kain thi jian'a ubitjañe'e na̱, irugunda'a sajon na̱
icha ngain Ndo Dio ixin sitjañenxin na̱ thi jian'a binche'e na̱.

Rugunda tsunchie'en ná ngain Ndo Dio

19 Mexinxin ja'a ra xro choo ná, jai xru'in kensen rukayakuan ná
ko nchao suxi'in ná ngaxi'in thi Lugar Santísimo nthi̱'a̱ ngajni ixin
Jesucristo ukuinthji jnii ixin ja'an ná. 20 Are Jesucristo bajon nthau'e
ixin ndabe'en, mee ruchro ixin thi manta beree ngain Lugar Santísimo
xiree ixin ja'an ná nchao satho ná ko suxi'in ná thi nthi'á narua thi
nthakjan ná inaa chujni narua ko xru'in ncha'on tsjexin. 21 Ko Jesús, thi
daana icha renthe, thi thjengijna ná nthi̱'a̱ thi thjen Ndo Dio. 22 Mexinxin
ja'an ná rugunda tsunchie'en ná ngain Ndo Dio kunixin ansean ná
jian ko tsjaago ná ixin chunthia ná jian ngain ndo. Ixin Jesucristo
ubincherua ansean ná ko ja'an ná tsunua ná jian ixin ixru'in teka ná
ixin kain thi jian'a bintho'o ná, ko Ndo Dio xraa ubincherua nthau'a
ná mexinxin nchao tsunchie'en ná ngain ndo. 23 Ko ja'an ná sintho'o
ná ixin tsinthue'a ná thi chunthia ná ngain Ndo Dio ko xru'in ncha'on
sasingixin ná thi duthikaon ná ixin Ndo Dio, jaan, dajon ndo thi je'e ndo
ndachro ndo. 24 Ko rutsje'e ná kexreen sintho'o ná ixin tsjengijna choo
ná ixin ruthjue'e choo ná ko ixin sintho'o ná thi jian. 25 Ko tsinthue'a
ná thi ruxrathe ná ixin jii chujni kuinthu'e na̱ thi xrathe na̱ ixin
inchesaye'a na̱ Ndo Dio. Icha jian ja'an ná nthusuji ná na̱ ixin ruxrathe
na̱, ko icha jai ixin ujitunchiaon thi ncha'on are Jesucristo tsii inaa.
26 Ixin ja̱ ja'an ná xra sinao ná sintho'o ná thi jian'a, ko ja'an ná
ubatsuan ná thi ndua, ixru'in thi renthe se'e ixin sinthundusen ná
ngain Ndo Dio ixin sinthatjañaa ná ndo thi jian'a ntho'o ná. 27 Ko ja̱
jamee sintho'o ná, je'o sithua ná ruchu'en ná thi anto suji jie̱ suan ná
ko thi xru'i jiche ixin ruchexin kain thi ningaku'en Ndo Dio. 28 Are
chrujan chujni binche'a inchin kuetu'an ley bayée Moisés ko be'e
yoo o nii chujni kjuangi ixin ndua binche'a inchin kuetu'an ley mee,
chujni mee du'en jie̱ ko xru'in kensen thiakunu'e ko naduenxon na̱.
29 Anchee xraxaon ra, ¡kexreen icha suji jie̱ su'en chujni ningaku'en
ko xraxaon ixin xru'in renthe jni kuingo Xe'en Ndo Dio, ko xra
chrjuin'a nichja na̱ ixin Espiritue Ndo Dio, thi Espíritu Santo thjue'e

na̱! Ko je'e jnii Cristo, thi dijexin thi narua kjuauthexin ndo, ko ji'i
thi nchao runchejian chujni te'i. 30 Ja'an ná nua ná ixin Nchaa ná
Dio ndachro: “Ja'an thi sintha'a jie̱ ngain chujni nche'e jian'a ko
ja'an thi tsjengaa na̱ 'na inchin tekininxin na̱.” Ko kai ndachro: “Ixin
Nchaa ná Dio sinche'e jie̱ ni chujnii.” 31 ¡Anto tangi tsu'en chujni
setsingaa raa Ndo Dio, ndo jichon!

32 Aro xraxaon ra ixin are nakuexinxion ra bithikaon ra Jesucristo,
ko are kuexi'in bingasañe'e juaxraxauan ra, are mee ja'a ra kuixi'an
ra bathue'e ra thi anto tangi. 33 Are mee kanxion ra chrjuin'a ndathjo
ra na̱ ko chrjuin'a binche'e na̱ ngajin ra ngathexin kon icha chujni.
Ko ikanxion ra kai tangi kunu'a ra ko xrake'e ra ni betan tangi kai.
34 Ko kai kuiakunue'e ra chujnii Jesucristo, ni biaxi'in ngain ndu'a
xiiso, ko kai are bantsja'a ra na̱ thi binthechunda ra, ja'a ra cha'a ra
ixin unu'a ra ixin nthi̱'a̱ ngajni chunda ra thi icha jian ke thi jii nthi'i
ngata'a nunthe, ko thi jii nthi̱'a̱ ngajni tsunchrje'en kainxin ncha'on.
35 Mexinxin thinthue'a ra thi chunthia ra ngain Ndo Dio ixin yaa
thi tsia'o naa thi chrjuin tekininxin ra sayé'e ra. 36 Ko kai rugunda
tsixi'an ra ko sinthe ra suji ixin sinche'e ra inchin rinao Ndo Dio ko
ixin sayé'e ra thi ndachro ndo ixin sajon ndo. 37 Ixin ngain Xruen
Ndo Dio ndachro:

Uchiaon ko utuin,
tsii je'e thi jikininxin tsii, ko itsunchrjen'a.
38 Aro thi chujni ja'an rundachrjan ixin je'e jian, chujni
mee sechon na̱ ixin chunthia na na̱ ja'an,
aro ja̱ je'e na̱ isithikaon'a na na̱ ja'an, ja'an tsuña'o ngain na̱.

39 Aro ja'an ná je'a xraa chujni thinthu'e thi bithikaon ko sitjaan, thi
icha chrjuin ixin ja'an ná thi chujni chunthia kain ncha'on ko jañaa
jichjian thi techunxin ná ixin kjan ná inaa chujni narua.

Thi chunthia ná ngain Ndo Dio

11 1 Thi ndua chunthia ná ngain Ndo Dio, mee ruchro ixin
jian nua ná ixin, jaan, sayée ná thi ja'an ná techu'en ná, ko
teduthikaon ná jian thi techue'en ná, maski ja'an ná xra dukon'a ná.
2 Ko ni ndo dachri'a ná xrachrjen kjui na̱ jian chujni ngathexin kon
Ndo Dio ixin bechunthia na̱ ngain ndo.

3 Ko ixin chunthia ná, jian nua ná ixin Ndo Dio je'o kuetu'an
ndo ko kunchjian kain nunthe. Mexinxin kain thi jai dukon ná
kunchjianxin ngain naa thi chro'a dukon ná.

4 Ko Abel, ixin je'e bechunthia ngain Ndo Dio, mexinxin je'e
bajon naa thi icha jian ngain Ndo Dio ke thi bajon Caín, mexinxin
Ndo Dio ndachro ixin Abel, jaan jian, ko Ndo Dio bayée thi bajon
Abel. Mexinxin maski Abel undabe'en, aro ja'an ná xra tetangi ná
kexreen Abel bechunthia ngain Ndo Dio.
5 Kai Enoc, ixin je'e bechunthia ngain Ndo Dio, je'e ben'a; jañao
sabikao Ndo Dio nthi̱'a̱ ngajni, ko chujni ibithja'a na̱ Enoc. Aro ngain
Xruen Ndo Dio ndachro ixin icha sa'o ke Ndo Dio sarujikao Enoc
nthi̱'a̱ ngajni, Ndo Dio binchexruxi'in kain thi binche'e Enoc. 6 Ko
Ndo Dio chro'a ruchee ndo ngain chujni, ja̱ chunthia'a na̱ ngain ndo,
ixin ja̱ tsunchie'en ni ngain Ndo Dio, rugunda sithikaon ni ixin ndua
jii Ndo Dio, ko ixin nchenchaon ndo kain chujni thjee ndo.
7 Kai Noé bechunthia ngain Ndo Dio. Mexinxin are Ndo Dio
binchenu'e Noé ixin rugiku'en thi xrana'a dikunxin chujni, Noé,
jaan, bithikaon thi ndachro ndo ko binchechjian arca ixin ni ndu'a
rugenxin'a na̱ jinda. Ko ixin Noé bechunthia ngain Ndo Dio, kjuaago
ixin kain chujni bagithikaon'a Ndo Dio, jian'a na̱ ngathexin kon ndo.
Ko Noé bayée thi jian dajon Ndo Dio ixin chunthia ngain ndo.
8 Kai Abraham bechunthia ngain Ndo Dio, mexinxin are Ndo
Dio nichjee, je'e bithikaon ko bachrje sakjui ngain thi nunthe
binchekininxin ndo. Ko je'e bachrjexin thi nunthe be'e ko sakjui,
aro benue'a thinoo sajithji. 9 Ko Abraham ixin bechunthia ngain
Ndo Dio, je'e be'e ngain naa nunthe binchekininxin Ndo Dio ixin
rugayee, aro je'e be'e ngain nunthe xraa thi je'a nunthe'e. Mexinxin
je'e be'e ngain nchia ndasinchjan, ko kai jañaa Isaac ko Jacob, thi
kai bikininxin na̱ rugayee na̱ thi ndachro Ndo Dio ixin rugajon ndo.
10 Ko jañaa bachunthia Abraham ixin rukji ngain thi rajna xru'in
ncha'on thjexin, thi rajna ndachro Ndo Dio kexreen kunchjian ko
be'e rajna.
11 Kai Sara, nchri chri'i Abraham, naa nchrii thi chro'a
banchekunkji'i nchra chjan. Aro ixin chunthia nchra ngain Ndo Dio,
mexinxin maski unachrichjan nchra, Ndo Dio binchegayee nchra
juachaxin ixin runchekunkji'i nchra naa chjan maski ujunchjan na̱,
ko je'e nchra chunthia nchra ngain Ndo Dio, ixin jaan, runche'e ndo
thi ndachro ndo. 12 Mexinxin Abraham maski uchiaon juii ncha'on
ixin ruge'en, aro xra bechunda naa xe'en, ko xan mee kutsjéxin
chujnii Abraham, jañaa inchin tsjéxin kunutse jii ngajni ko inchin
nchiise jii ngande'e ndachaon, thi chro'a thekin ni.

13 Kain chujni mee ndabinthege'en na̱ ko baye'a na̱ kain thi
ndachro Ndo Dio ixin rugajon ndo ngain na̱. Aro ixin je'e na̱
bechunthia na̱ ngain ndo, je'e na̱ anto chee na̱ ixin kjín bikunxin na̱
ko bithikaon na̱ ixin yaa rugiku'en. Ko mexinxin je'o na̱ ndachro na̱
ixin te na̱ xraa chujni je'a nunthe'e, ko xraa ni kjín thixin te na̱ ixin
je'o datho na̱ ngain nunthe ji'i. 14 Ko are jañaa nichja na̱, yaa ruchro
ixin je'e na̱ xra tethjee na̱ inaa nunthe thi suan nunthe'e na̱. 15 Ixin
ja̱ xra ruxraxaon na̱ thi nunthe juixin na̱, je'e na̱ nchao rukjan na̱
nthi̱'a̱ inaa. 16 Aro je'e na̱ binao na̱ inaa nunthe icha jian, ko mee thi
nunthe jii nthi̱'a̱ ngajni. Mexinxin Ndo Dio tusue'a di'in Dioe na̱, ko
ubinchechjian ndo naa rajna nthi̱'a̱ ngajni thi sinthe na̱.

17 Ko Abraham bayée thi ndachro Ndo Dio rugajon ndo,
kuthimejan are Ndo Dio binchegato tangi Abraham a jaan
rugithikaon, ko je'e juia'o thi nakuaxinxon xe'en, xan bi'in Isaac,
ko naruguenxon xan ixin runchendusen xan ngain Ndo Dio. Ko
Abraham, jaan, rugajon thi nakuaxinxon xe'en, 18 maski Ndo Dio
undachro ndo: “Ngain xa'an Isaac sachrjeninxin ko tsutsjéxin
chujnia.” 19 Ko Abraham jañaa binche'e ixin jian bechunxin ixin Ndo
Dio bechunda ndo juachaxin runchexechon ndo chujni ndade'en. Ko
ixin Abraham chunthia, je'e jaan kjan bayée xe'en inaa, ko mee xraa
kjanxin xan ngayee ni undadige'en.

20 Kai Isaac, ixin bechunthia ngain Ndo Dio, mexinxin je'e
ndachro ngain kayui xe'en, xan di'in Jacob ko xan di'in Esaú ixin
Ndo Dio runchenchaon xan. 21 Kai Jacob, ixin bechunthia ngain
Ndo Dio, mexinxin are uchiaon ndaruge'en, je'e ndachro ixin Ndo
Dio runchenchaon kayui xe'en José. Ko Jacob bingathjenxin ntha
kuthu'e ko binchesaye'e Ndo Dio. 22 Kai José bechunthia ngain Ndo
Dio, ko are uchiaon ndaruge'en, José ndachro ixin kain chujni
Israel rugachrjexin na̱ nunthe'e Egipto, ko kai kuetu'an ixin are
rugachrjexin na̱ nthi̱'a̱ sarugikao na̱ ntha lurue.

23 Kai ni ndu'a Moisés bechunthia na̱ ngain Ndo Dio, mexinxin
are kunkji'i Moisés, je'e na̱ kuema na̱ Moisés nii kunithjao ixin
bikon na̱ ixin Moisés naa xan xichjan chrjuin jii, ko xraon'a na̱
maski rey ni Egipto kuetu'an ixin kain xan letsjuchjan xan xii xe'en
ni Israel naruguenxon na̱ xan. 24 Kai Moisés bechunthia ngain
Ndo Dio, mexinxin are je'e kjan naa chujni jié, je'e chro'a bi'in
xe'en nchrichje'e xi rey Faraón. 25 Ko je'e kuinchie'e betan tangi
inchin kain chujnii Ndo Dio, ko binao'a rugayee thi jian'a thiaku'en

chujni ngain nunthe ji'i ixin je'e benu'e ixin thi thiaku'en na̱ se'a
tunchrje'en. 26 Moisés kunu'e ixin icha renthe ixin rugetan tangi
inchin thi tangi rugetan Cristo, ke rugechunda kain thi jii ngain
nunthe Egipto, ixin je'e benu'e jian ixin Ndo Dio sajon ndo thi
icha jian. 27 Kai Moisés ixin bechunthia ngain Ndo Dio, mexinxin
sakjuixin nunthe'e Egipto, ko xraon'a maski anto guñao xi rey ixin
Moisés icha bagithikaon ngain Ndo Dio inchin ja̱ urugikon ndo, ndo
xra xru'in chujni dikon.

28 Ko kai ixin Moisés bechunthia ngain Ndo Dio, je'e kuetu'en
kain chujni Israel binchechjian na̱ kiai di'in pascua. Ko kuetu'en na̱
ixin rukinga na̱ jnii kuleko ngaree nchiandu'a na̱ ixin are rukii thi
ángel naruguenxion kain thi sa'o kunkji'i, ángel mee xru'in runche'e
ngain xe'en ni Israel. 29 Kai ixin chujni Israel bechunthia na̱ ngain
Ndo Dio, mexinxin je'e na̱ batho na̱ ndachaon di'in Ndachaon Jatse
inchin ja̱ rukji na̱ ngata'a nche xema. Ko are xi soldadue ni Egipto
binao rugatho xa jañaa kai, kain xa ndakju'en xa jinda.

30 Ko kai ixin bechunthia na̱ ngain Ndo Dio, mexinxin are ni israel
ngariandajin na̱ yaato ncha'on ngain rajna Jericó, thjariue rajna
ji'i betsinga thjario'o. 31 Rahab, thi nchrii banchekji nthau'e ngain
tsjé xii, nchri ji'i ixin chunthia nchra ngain Ndo Dio ben'a nchra
are binthege'en kain chujni Jericó bagithikaon'a Ndo Dio ixin jian
bayée nchra ni Israel are bitsaaya na̱ rajna Jericó.

32 ¿Ko ke'e icha nchao rundachrjan ja'an? Ja̱ rundathjo ra icha
ixin Gedeón, ixin Barac, ixin Sansón, ixin Jefté, ixin David, ixin
Samuel ko ixin kain profetee Ndo Dio, rugundana icha tsjé ncha'on.
33 Kain ni te'i ixin chunthia na̱ ngain Ndo Dio, mexinxin kanxion
na̱ bacha na̱ tsjé nunthe, ko ikanxion na̱ kuetu'an na̱ jian ngain
chujnii na̱, ko Ndo Dio kjuengijna na̱ inchin je'e ndo undachro ndo.
Ko ikanxion na̱, Ndo Dio kjuengijna na̱ ixin kuleon juine'a ba na̱.
34 Ko ikanxion na̱, are binthjin na̱ ngakjan xru'i suji, xru'in ku'en
na̱. Ko ikanxion na̱, are uchiaon rugenxin na̱ chiataade, Ndo Dio
kjuengijna na̱. Ko chujni suji'a binthe kusuji na̱, ko are kueto na̱
bacha na̱ ngain kain xi soldadue ni baningaku'en. 35 Ko binthe nchrii
maski ndabe'en xe'en nchra, aro Ndo Dio binchexechon xan ko kjan
binthe xan ngain nchra inaa.

Ko ikanxion chujni bechrua ko bagikaon na̱ suji, ko thi bakjaaya
bandache na̱ ixin ixru'in ruku'en na̱ ja̱ irugithikaon'a na̱ ngain Ndo
Dio, aro je'e na̱ chro'a na̱, ixin je'e na̱ icha binao na̱ ixin Ndo Dio

runchexechon na̱. 36 Ko ikanxion chujni betan na̱ tangi ixin bakjanua
na̱ na̱ ko bikaon na̱ kunixin nthaa ko chia bechriaxin na̱ ko biaxi'in
na̱ ngain ndu'a xiiso. 37 Ko ikanxion na̱ naguenxon na̱ na̱ kunixin
xro, ikanxion na̱ kunchrijindunga na̱ na̱ ixin jañaa ruxraon na̱ ko
rukinthu'e na̱ Ndo Dio, ikanxion na̱ benxin na̱ kunixin chia taade;
ko ikanxion na̱ bagema na̱ ko banthengaa na̱ je'o ruee kuleko ko
kuthentso, ko bechunda'a na̱ thi bane na̱, ko anto baka na̱ juachjaon,
ko chujni chrjuin'a banchekao na̱ na̱. 38 Ko nunthe ji'i jikininxin'a
ruginthe chujni jian te'i. Ko bakjikua na̱ ngaga'a nthaa, ngaga'a jna,
ko binthe na̱ thi jichrjangide'e jna ko ngado'o nunthe. 39 Ndo Dio
maski bikon kain chujni te'i ixin, jaan, ndua jian bagithikaon na̱
ngain ndo, aro xra bikon'a na̱ thi ndachro ndo ixin rugayee na̱ 40 ixin
Ndo Dio xra bajon'a juachaxin ruku'en ji'i, ixin xraxaon ndo ixin
ja'an ná, ixin je'e ndo ndachro ndo ixin nakua nthi'a rukujian ná
ja'an ná kunixin je'e na̱ nthi̱'a̱ ngathexin kon ndo.

Rugunda rutsje'e ná jian thi binche'e Jesucristo

12 1 Kainxin chujni bithikaon are sa'o, kjuagua ná na̱ kexreen
chunthia ni ko jai tatetsjaa ná na̱, mexinxin jai ja'an ná
rugunda tsinthu'e ná kain thi xru'in xree ko kain thi jian'a dita'a ná
ixin sintho'o ná. Ko jañaa tsixian ná sintho'o ná xree Jesucristo,
thi xra uchunda ná. 2 Ja'an ná rugundaa ná rutsje'e ná jian ngain
Jesucristo ixin je'e thi tjagua ná chunthia ná, ko je'e thi thjengijna
ná chunthia ná kain ncha'on ngain Ndo Dio. Jesús betan tangi
nganito ntha cruz, ko je'e kusue'a batho jié juasuaxin are be'en
nganito ntha cruz, ixin je'e ubenu'e ixin are rukjexin thi tangi, je'e
chrjuin rukunu'e ixin sabige'e ngain rajianxiin thi thjen Ndo Dio.
3 Mexinxin ja'a ra xraxaon ra jian thi ku'en ko binche'e Jesús,
ixin je'e anto tangi ku'en are be'e ngayee chujni banche'e thi jian'a
ko baningaku'en na̱. Mexinxin ja'a ra tunchrjen'a ra ko thinthue'a ra
nthiee Jesucristo. 4 Ixin maski ja'a ra tangi tedathu'e ra ngain thi
jian'a, aro xra xru'in ra xro nthaxengi ra na̱ jni ixin tethixi'an ra
ngain thi jian'a. 5 Aro ja'a ra xraa undatjaña'a ra thi ndathjo ra Ndo
Dio ixin ja'a ra inchin xe'en ndo, ko ndachro ndo:

Ja'a xan'na, ningakuen'a Ndo Dio are nthagatho ndo tangi
ixin itsanchrjanda'a ndo icha ngain thi jian'a,
ko darichin'a are jinthasatha'a ndo.

[6] Ixin Nchaa ná tanchrjanda'a ni naa chujni thjue'e
ixin sinche'e na̱ thi jian'a,
ko nchegatho tangi kain chujni dayée inchin xe'en ndo.
[7] Thixi'an ra thi tangi nthagatho ra Ndo Dio, ixin ji'i nche'e ndo
ngajin ra ixin ja'a ra xe'en ndo. ¿Ko ke'e chjan rugintja'a ndudee
xan are nche'e xan thi jian'a? [8] Aro ja̱ Ndo Dio sinthagathu'a ra
tangi inchin thi tangi nchegatho kain xe'en ndo, yaa ruchro ixin je'a
xe'en ndo. [9] Kai are ja'an ná nchinnchin bunthe ná, ndudaa ná, ndo
nthi'i ngata'a nunthe, bagintja ná ndo ko ja'an ná banthusaye'e ná
ndo. Ko, ¿unda suthikaon'a ná icha jian Ndudaa ná thjen ngajni,
ko jañaa rukjan ná inaa chujni narua? [10] Are sa'o ni ndui ná, tsje'a
ncha'on bintja ná na̱ inchin je'e na̱ xraxaon na̱ ixin jañaa rukangi ná
thi jian. Aro Ndo Dio nthagato ná ndo tangi ixin thjengijna ná ndo,
ko sinthajian ná ndo inchin je'e ndo jian ndo. [11] Jaan, ndua ixin thi
tangi nthagatho ná ndo nthaxruxian'a ná are tetuan ná thi tangi mee,
ko anto tadunthechiin ná: aro ja̱ tethinxin ná unda tedatho ná tangi
mee, chrjuin tsunu'e ansean ná ko tsangi ná sintho'o ná thi jian.

Thi tsu'en chujni dithikaon'a thi ndachro Ndo Dio

[12] Maski anto tangi tu'an ra, chunthia ra ngain Ndo Dio ko tusuji
ra ko idinthechin'a ra. [13] Ko thjee ra nthi'á nao ko thinthue'a ra
nthi'á, ko chujni ichunthia'a jian jai, sikon na̱ thi ja'a ra tenche'e ra
ko rukjan na̱ ruchunthia na̱.
[14] Nche'e ra ixin chrjuin dakji'o ra kain chujni, ko thinthu'e ra
kain thi jian'a, ixin chujni thinthue'a thi jian'a chro'a sikon Ndo Dio.
[15] Ko tanchrjanda'a ra ixin xru'in kensen tsinthu'e thi jian dajon Ndo
Dio, ko tanchrjanda'a ra ixin se'e ngaya'a ra chujni juxon ncheketo
chujni, ko ni mee inchin naa ka tsja nchexruxin'a chujni. [16] Ko tsje'e
ra ixin xru'in kensen sejuaka'o choo ko xra thuthe'a, ko ndachro'a ra
ixin xru'in renthe thi chjee ni Ndo Dio inchin binche'e Esaú ixin
je'e binchekji thi juachaxin je'e bechunda ixin je'e sa'o guan. Ko
Esaú binchekji juachaxin mee ixin naa laato ndaxra. [17] Ko ja'a ra
nu'a ra ixin are Esaú binao ixin ndudee runchenchaon ndo, ndudee
ichro'a ndo. Maski je'e Esaú anto tsjanga aro je'e ibithja'a kexreen
rukentuxi'in thi je'e binche'e.
[18] Ja'a ra kunchien'a ra ngain naa jna nchao kathe ni inchin
binche'e chujni Israel are kunchie'en na̱ ngain jna Sinaí thi jiche
xru'i ko anto naxinthui xe'e ko anto suji tungiixin ko jidanuthe

chrintho. [19] Kai kuin'a ra are suji kui'in na̱ thi banua na̱, ko kai
kuin'a ra are nichja Ndo Dio ngain na̱. Ko kain chujni kui'in tha mee,
binchetse'en na̱ ñao Moisés ixin irunichja'a Ndo Dio jañaa ngain na̱.
[20] Ixin ikuixin'a na̱ bithikaon na̱ thi kuetu'an Ndo Dio are ndachro
ndo: "Kexe'o chujni o kuxiigo tsingachje ngaga'a jna ji'i, ja'a ra
naduenxon ra chujni mee o kuxiigo mee kunixin xro o kunixin naa
lanza." [21] Kain na̱ anto xraon na̱ ixin thi bikon na̱ ngain jna mee, ko
kai Moisés ndachro: "Ja'an jixrangaxin na juaxraon."

[22] Aro ja'a ra kunchie'en ra ngain jna Sión ko ngain rajnee Ndo
Dio, ndo jichon, ko mee rajna Jerusalén thi jii ngajni, ko ngain thi jii
tsjé no̱ ángel. [23] Ko kai kunchie'en ra ngain chujni sa'o kjan xe'en
Ndo Dio ko jitaxin na̱ nthi̱'a̱ ngajni; ko ja'a ra ukunchie'en ra ngain
Ndo Dio, ndo sinche'e jie̱ kain chujni, ko ukunchie'en ra ngain kain
espiritue chujni jian ixin Ndo Dio binchejian na̱. [24] Kai kunchie'en ra
ngain Jesús, thi nichjaxin ná ngathexin kon Ndo Dio ixin thi narua
kjuauthexin runche'e ndo, ko chunthia ra ngain jnii Jesús, thi jni
je'e kuinthji ixin binthajian ná; ko jnii Jesús icha jian ke jnii Abel.

[25] Mexinxin ja'a ra ndachro'a ra ixin rinao'a ra tsi'in ra thi
nichja. Ixin Ndo Dio anto suji binche'e jie̱ ngain chujni Israel are
binche'a na̱ thi ndachro ndo nthi̱'a̱ ngain jna Sinaí. Icha ja'an ná
ke'e sitsinge'e ná jie̱, ja̱ sintho'a ná thi jindathjuxin ná ndo nthi̱'a̱
ngajni. [26] Are Ndo Dio nichjexin ni Israel nthi̱'a̱ ngain jna Sinaí, are
mee thee ndo binchexranga nunthe, aro jai ndachro ndo: "Jeo'a
sinthaxranga nunthe inaa, kai sinthaxranga ngajni." [27] Are je'e ndo
ndachro ndo "inaa", ja'an ná thinxin ná ixin are mee ruxanthe kain
thi binchechjian ndo ko mee kain thi thingi, ko je'o sige'e thi chro'a
tsingi. [28] Aro thi jichjaa ná Ndo Dio ko thi je'e ndo thetu'an ndo, mee
xru'in sinchekingi. Mexinxin ja'an ná thexruxi'in ná ndo ixin kain ji'i,
ko nthusaye'e ná ndo inchin jikininxin ndo, jañaa kunixin juasaaya
rinao ndo, [29] ixin Ndo Diua ná inchin naa xru'i nchexanthe kain.

Thi rugunda sinche'e ni dithikaon Jesucristo

13 [1] Thinthue'a ra thi thjue'e choo ra kainxin ncha'on. [2] Ko
xru'in ncha'on tjaña'a ra ixin jian dayé'e ra chujni diji ngain
nchiandui ra. Ixin kaixion chujni binche'e jañaa, maski je'e na̱
benue'a na̱ ixin bayée na̱ angeel Ndo Dio ngain nchiandu'a na̱.

3 Ko xraxaon ra ixin kain chujni teaxi'in ngain ndu'a xiiso, xraa
inchin ja'a ra rugiaxi'an ra kai. Kai xraxaon ra ixin chujni bikaon
ixin Jesús, xraa inchin ja'a ra rugikaon ra ko nthau'a ra rukiin kai.
4 Kain ra xro ukutha'a ra, ncherenthe ra thi thuthe'e ni, ko
dinthechriko'a ra ngata'a sauan ra thi je'a chri'a ra ko thi je'a xixi'a
ra ixin Ndo Dio sinche'e jie̱ kain chujni dejuaka'o choo ko xra
thuthe'a ko kain chujni chunda xi kuxe'e o nchri kuxe'e.
5 Thiakuen'a ra sinthechunda ra tsjé tumi, icha jian cha'a ra
kunixin je'o thi utechunda ra ixin Ndo Dio ndachro ndo: "Ja'an
xru'in ncha'on tsinthua'a ja'o, ko xru'in ncha'on satsjixin ngajin."
6 Mexinxin jai ja'an ná ixin chunthia ná ngain ndo, nchao rundachro
ná:

Ndo Dio thjengijna na ja'an;
ko ruxraon'a na ngain chujni rinao sinchegatho na tangi.

7 Ko xraxaon ra ixin thi ni daku'an ra ja'a ra xro chujni ni'ngo
ra, ni ndathjo ra thi jian juajnee Ndo Dio. Kai xraxaon ra kexreen
banche'e na̱ ixin bechunthia na̱. Ja'a ra kai chunthia ra inchin je'e
na̱ chunthia na̱ ngain Ndo Dio.
8 Jesucristo dasingixin'a ixin je'e xraje'o jna, jai, ko kainxin
ncha'on. 9 Ja'a ra dithuaxin'a ra ixin icha chujni sinthakua'an ra na̱
inaa juajna nichja thi ndua'a. Icha jian tsusuji ansean ná ixin thi
thjuaa ná Ndo Dio, ko suthikaon'a ná chujni je'o tjaago ixin ke'e
nchao sine ni ixin chujni dithikaon je'o thi ditu'en na̱ ji'i, mee xru'in
thjengijna na̱.
10 Ko Jesucristo xrajon be'en ixin ja'an ná, aro thi daana
xrajinche'e inchin thetu'an ley bayée Moisés xru'in juachaxin chunda
na̱ sayée na̱ thi dajon Cristo. 11 Ixin thi daana judío icha renthe
xranxi'in jnii kuxiigo ngaxi'in Lugar Santísimo ngain ningue na̱, ko
jni mee thi dajon daana ngain Ndo Dio ixin ditjañe'e thi jian'a nche'e
kain chujni judío. Aro nthau'e kain kuxiigo mee che nthao nthi̱'a̱
ngande'e rajna. 12 Jañaa kai Jesús, betan tangi are ndabe'en nthi̱'a̱
ngande'e rajna ixin binchekjan jian kain chujni kunixin jnii je'e.
13 Mexinxin ja'an ná digutan ná je'e nthi̱'a̱ ngande'e rajna, maski
chujni runichja na̱ anto suaxin ixin duthikaon ná ngain je'e. 14 Ixin
ngata'a nunthe nthi'i ja'an ná chunda'a ná naa rajna tsunchrje'en
kainxin ncha'on, ko ja'an ná tethjee ná thi rajna tsunchrje'en kainxin
ncha'on, thi utuin tsii. 15 Mexinxin kainxin ncha'on nthusaye'e ná
Ndo Dio kunixin juachaxiin Jesucristo. ¡Rugunda sinthunduxi'in ná

ndo thi rutsjethe'e ná ndo ko nthusaye'e ná ndo kunixin ru'a ná!
16 Ko xru'in ncha'on tjaña'a ra nche'e ra jian ko thjengijna ra icha
chujni xru'in chunda kunixin thi chunda ra ixin mee thi rugunda
sinthundusen ná ngain Ndo Dio ixin yaa thi rinao ndo ixin sintho'o
ná.

17 Dithikaon ra chujni thetu'an ngain ningua ra, ko nche'e ra thi
je'e na̱ rundachro na̱, ixin je'e na̱ daku'en na̱ ansean ra ko ja̱ chrujan
tsu'an ra Ndo Dio sanchiangi'i na̱ ixin ja'a ra. Mexinxin nche'e ra
jian ixin ruchee na̱ sinche'e na̱ xra ngajin ra ko nche'a ra ixin sechiin
na̱ ixin thi ndakua'a nche'e ra, ixin ja̱ je'e na̱ sechiin na̱, mee xru'in
tsjengijna ra.

18 Nchetse'en ra ñao Ndo Dio ixin ja'an ná, ixin ja'an ná nuna ná
ixin jian te ná ngathe kon Ndo Dio, ko rina'o ná jian sintha'a ná kain
xra. 19 Ja'an anto danchia'a ra ixin nchetse'en ra ñao Ndo Dio ixin
je'e ndo ruchjana ndo juachaxin rukjan na tuin sasutsja'a ra inaa.

Nthi'i thjexinxin xroon ji'i

20 Ndo Dio, thi nchekunu'e chrjuin ngain anseen ni, ndo
binchexechon Nchaa ná Jesucristo ngayee ni ndadige'en, thi dakuan
ná inchin thi icha jian thingaria kulekuchje'en, ko je'e kuejexin
kunixin jnii thi narua kjuauthexin ndo ko xru'in ncha'on tsjexin.
21 Ko ja'an danchia ixin je'e ndo sinthakjan ra ndo jian chujni ko
jañaa sinche'e ra thi rinao ndo, ko Jesucristo sinche'e ngajin ná
inchin je'e sinao. ¡Nthusaye'e ná Jesucristo kainxin ncha'on! Jañaa
tsu'en.

22 Nthatsa'an ñao ra xro choo ná, thinna ra ko thinxin ra jian
juajna ji'i, thi nchion kji̱'an ra ji'i ixin sinthasuji ra. 23 Ja'an
rinthanu'a ra ixin xan choo ná Timoteo ubachrjexin xan ngain ndu'a
xiiso. Ja̱ je'e tsii nthi'i tuin, ja'an sasukian are ja'an sasutsja'a ra inaa.

24 Chje'e ra juajna kain chujni thetu'an ngain ningua ra, ko
kain chujni dithikaon ngain Jesucristo. Kai kain chujni dithikaon
Jesucristo nthi'i ngain nunthe'e Italia rua'an ra na̱ juajna.

25 Ndo Dio sinthanchaon ra kain ra. Jamee tsu'en.

Xroon dikji̱n Santiago

Santiago rua'an juajna ngain kainxin chujni

1 [1] Ja'an Santiago na, ja'an naa ni nche'e xree Ndo Dio ko Nchaa
ná Jesucristo. Ja'an rua'an ra juajna, ja'a ra xro bachrjeninxin ra
ngain thi theyoo xe'en Israel, ni dichjekee nguixin nunthe.

Thi jian juaxraxaon thixin ngain Ndo Dio

[2] Ja'a ra xro choo ná, xro dithikaon ra Jesucristo, cha'a ra are
tedathu'e ra kexe'o thi tangi. [3] Ko ja'a ra unu'a ra ixin thi tangi
tedathu'e ra tsjengijna ra sinthasuji ra ngain thi dithikaon ra. [4] Ko ja̱
suji dithikaon ra, jañaa rukjan ra chujni jian kunixin jian juaxraxaon
ko xru'in sitjan'a ra.

[5] Ko ja̱ chrujan ra chunda'a ra jian juaxraxaon, danchie'e ra Ndo
Dio, ko je'e ndo ruchjaa ra ndo ixin je'e ndo ncheni'a ndo dajon
ndo kain ngain chujni sanchia. [6] Ko are sanchia ra, chunthia ra ixin,
jaan, sayé'e ra ko xraxaon'a ra ixin a jaan sayé'e ra o sayé'a ra ixin
thi jañaa xraxaon tu'en xraa ndachaon kjamangiathe nda'a ko nda'i
ixin chrintho jañaa nchengithjen nda. [7] Thi chujni jañaa xraxaon,
chro'a ruxraxaon ixin chrujan sayexin ngain Nchaa ná [8] ixin chujni
ji'i jai jichunda naa juaxraxaon ko ndue ujee jixraxaon; chujni ji'i
ndakua'a xraxaon.

[9] Ko xan choo ná, xan xru'in chunda, ruchee xan ixin renthe xan
ngathexin kon Ndo Dio, [10] aro xan choo ná xan chunda tsjé, sechin'a
xan ja̱ sinchetjaan xan thi jichunda xan ixin se'a tunchrje'en xraa tsjo
duan ngataon jngi. [11] Are chri'in ncha'on ko tusuji sua, ka ndaxema
ka ko tsju'e ka ndaxe'nthe tsjo ko ndaditjaan thi anto chrjuin te tsjo.
Jañaa tu'en chujni tsjé chunda ixin se'a tunchrje'en je'e na̱ kunixin
thi chunda na̱.

Tsixi'in ni kain thi tangi

[12] Anto chrjuin ixin chujni thixi'in ngain thi tangi. Ixin are je'e
na̱ sathu'e na̱ kain thi tangi, chujni mee sayée na̱ juachaxin rukjan
na̱ inaa chujni narua ko xru'in ncha'on tsjexin, ko ji'i thi ndachro
Ndo Dio rugajon ndo ngain chujni anto thjue'e ndo. [13] Are chrujan

ra dita'a ra ixin sinche'e ra thi jian'a, xraxaon'a ra ixin Ndo Dio nthagita'a ra sinche'e ra thi jian'a ixin Ndo Dio chro'a sita'a ndo sinche'e ndo thi jian'a. Ko je'e ndo xru'in ncha'on nchegita'a ndo chujni ixin sinche'e na̱ thi jian'a. 14 Ko are sita'a ra sinche'e ra thi jian'a, ko thi dita'a ra mee thii ixin ngain nthau'a ra urinao sinche'e thi jian'a ko ji'i thi nthaya'a ra ixin sinche'e ra thi jian'a. 15 Ko are ubinche'e ra thi jian'a kuiaku'en nthau'a ra, ja'a ra unche'e ra thi jian'a, ko are juxon tenche'e ra thi jian'a, je'o techu'en ra tsii thi ndade'en ni.

16 Ja'a ra xro choo ná, xro anto thjua'a ra, tanchrjanda'a ra ixin juaxraxauan ra sinthaya'a ra. 17 Ixin kain juachaxin ko thi jian dayée ná thixin ngajni, thi jii Ndo Dio, ndo binchechjian kain kunutse. Ko je'e ndo thingi'a ndo ko nche'a ndo xraa sa'on. 18 Ko ixin je'e ndo jañaa binao ndo, ja'an ná xraa kjan ná guan ná ixin thi jian juajnee ndo, ko kjan ná xe'en ndo, ko jañaa ja'an ná thi sa'o kjan ná chujni jian, chujni je'e ndo binchechjian ndo.

Rugunda sinche'e ni thi tjaago juajnee Ndo Dio

19 Ja'a ra xro choo ná, xro anto thjua'a ra, xraxaon ra thi rundathjo ra ji'i: rugunda ixin kain ncha'on thi'in ra, ko xraxaon ra jian thi runichja ra ko tuñaunkua'a ra. 20 Ixin thi chujni tuñaunka chro'a sinche'e thi rinao Ndo Dio. 21 Mexinxin, thinthu'e ra kain thi jian'a nche'e ra ko thi jian'a xraxaon ra ixin thi jian'a xraxaon ni, mee anto jii ngain nunthe ji'i. Ko tain'a ñao ra ko dayé'e ra ngain ansean ra juajna ukui'in ra ixin juajna ji'i chunda juachaxin sinthakjan ra inaa chujni narua.

22 Aro rugunda nche'e ra thi jitjaago juajna ji'i, ko jeo'a thi'in ra juajna ixin ja̱ je'o thi'in ra juajna, ja'o ra ncheye'e ra ansean ra. 23 Thi chujni je'o thi'in juajna ji'i, aro nche'a thi thetu'an juajna, chujni mee inchin naa thi nchexruan ngakon ngain naa xruxrao. 24 Ko are thjexin nchexruan ngakon ko sathji, tuin ndatjañe'e kexreen jii ngakon. 25 Aro thi chujni tsje'e jian ngain ley Ndo Dio, thi ley nchekjan na̱ jian, ko kain ncha'on nche'e na̱ thi kuangi na̱ ko tjañe'a na̱, Ndo Dio sinchenchaon na̱ ngain kain thi sinche'e na̱.

26 Ja̱ chrujan chujni xraxaon ixin je'e anto dithikaon Jesucristo, aro anto nichjakua, je'o jincheye'e anseen ko je'e incherenthe'a thi je'e dithikaon. 27 Thi chujni ndua dithikaon ngain Ndo Dio, nche'e na̱ thi nchexruxi'in ndo ixin nche'e na̱ thi jian, ko thjengijna na̱ xan

nua, kai thjengijna na̱ nchri ga'an tangi tedathu'e, ko nche'a na̱ thi jian'a nche'e icha chujni.

Xraje'o sincherenthe ni kain chujni

2 [1] Ja'a ra xro choo ná, xro chunthia ra Nchaa ná Jesucristo thi chunda kain juachaxin, ja'a ra chro'a sincherenthe ra je'o chujni sinao ra. [2] Ixin ja̱ ngain ningua ra sixi'in naa chujni anto jian luntho jingaa kunixin kuchianingo anto renthe, ko kai sixi'in naa chujni nua ko jingaa naa luntho nthalinchrjen, [3] ko ja̱ icha ncherenthe ra thi jingaa luntho jian ko rundachro ra ngain: "Ja'a nthi'i dari'i", ko ngain chujni nua rundachro ra: "Ja'a yaa daringathjinkua, o dari'i ngatakua nunthe", [4] are jañaa tenche'e ra, ¿a je'a je'o tencherenthe ra chujni icha rinao ra, ko tetsje'o ra kunixin naa jian'a juaxraxaon chujni nua?

[5] Ja'a ra xro choo ná, xro anto thjua'a ra, thi'in ra: Ndo Dio kuinchie'e chujni nua ngata'a nunthe ji'i ixin icha ruchunthia na̱ ngain Jesucristo, ko sayée na̱ thi ndachro Ndo Dio sajon ndo ko sinthe na̱ ngain thi thetu'an ndo, jañaa inchin ndachro ndo. Ko ji'i sayée kain chujni thjue'e ndo. [6] Aro ja'a ra anto ncherenthe'a ra chujni nua. ¿A je'a chujni anto chunda anto nthantha'a ra na̱ xra, ko xra dichro na̱ jie̱ ixin ja'a ra? [7] Ko, ¿a je'a chujni te'i, chujni nichja jian'a ixin Nchaa ná, thi ja'an ná chunthia ná?

[8] Ja̱ ndua dithikaon ra thi thetu'an Ndo Dio, jian tenche'e ra inchin jitaxin ngain Xruen ndo: "Thjue'e ra icha chujni jañaa inchin thjue'e ra nthau'a ra." [9] Aro ja̱ texion chujni ncherenthe ra, tenche'e ra thi jian'a ixin tenche'a ra inchin thetu'an Ndo Dio. [10] Ixin thi chujni nche'e kain thi thetu'an ley Ndo Dio, aro ja̱ binche'a kunixin nakua thi thetu'an ndo, chujni mee xraa bithikaon'a kain thi kuetu'an ndo. [11] Ixin thi ndachro: "Darichriko'a nchri je'a chri'a, o xi je'a xixi'a", kai ndachro: "Duen'a chujni." Ko ndua richunda'a nchri kuxa'a o xi kuxa'a, aro bu'en naa chujni, ji'i ruchro ixin bithikaon'a kain thi thetu'an ley ndo. [12] Mexinxin nichja ra ko nche'e ra jian inchin chujni jikininxin'a sue'en jie̱ ixin ley Ndo Dio binthakjan ná jian chujni ixin buthikaon ná Jesucristo. [13] Ixin Ndo Dio tsiakunue'a chujni thiakunue'a inaa chujni. Ixin thi thiakunue'e ni chujni, sinthagacha ná are suan ná jie̱.

Rugunda ruchunthia ni ko sinche'e ni thi jian

14 Ja'a ra xro choo ná, ja̱ chrujan thi rundachro ixin chunthia ko
xru'in thi jian nche'e, ¿a je'o ixin chunthia, nchao rukjan inaa chujni
narua? 15 Ja̱ chrujan xan choo ná, xan nchrii o xan xii, chunda'a xan
luntho dengaa xan ko thi jine xan, 16 ko ja̱ jngujngujni ra rundache
ra xan: “Jian tsji'a ra; jian dinthetsii ra ko jian jinthe ra ko tsuja'a
ra”, aro dajon'a ra thi rugunde'e xan, xru'in xree thi je'o nichja ra.
17 Jañaa kai ja̱ je'o chunthia ra ko xru'in thi jian nche'e ra, xru'in
xree.
18 Aro chrujan chujni rundathjo: “Ja'a chunthia ngain Jesucristo,
ko ja'an ntha'a thi jian.” Mexinxin tjagu'na: “Kexreen nchao
chunthia ni ngain Jesucristo ko nche'a ni thi jian, ko ja'an tsjagu'a
ixin chunthia ixin thi jian ntha'a.” 19 Ja̱ dithikaon ixin nakuaxinxon
Ndo Dio jii, ja'a jian rinche'e, aro kai nchiijin dithikaon, ko xranga
ixin juaxraon. 20 Dari'a xraja; thinxin jian ixin thi chunthia ni xraago
ixin thi jian nche'e ni ixin ja̱ je'o ruchunthia ni ko nche'a ni thi jian,
mee xru'in xree. 21 Ndudaa ná Abraham kjan jian chujni ngathexin
kon Ndo Dio, are binchendusen xan Isaac ko ruguen xan ngata'a xro
ruchetaxin xan. 22 ¿A ubikon ixin thi binche'e Abraham kjuaguxin thi
chunthia? Ko thi anto chunthia xethja ko kurenthe ixin thi binche'e.
23 Ko ja'in ku'en ixin xethja thi ndachro Xruen Ndo Dio: “Abraham
bithikaon ngain ndo, ko je'e ndo ndachro ndo ixin Abraham kjan
jian chujni”. Ko bi'in xi jian dakao ndo.
24 Ubikon ra ixin Ndo Dio nthakjan ná jian chujni ixin thi jian
ntho'o ná, ko jeo'a ixin thi chunthia ná. 25 Ko xraje'o ku'en Rahab,
thi nchrii bakuchji ngain xii. ¿A je'a Ndo Dio binchejian nchra
ixin thi jian binche'e nchra?, ixin bajon nchra nchia thi bithu'e ni
bitsaaya ko ixin ndachro nchra ixin ujee nthi'á sarunthekingaxin na̱.
26 Ko jañaa kai nthau'e ni, ja̱ ko'a espíritu ngain nthao ndadige'en
nthao, jañaa kai thi chunthia ni ndadige'en, ja̱ nche'a ni thi jian.

Neje ni

3 1 Ja'a ra xro choo ná, ndachro'a ra ixin tsjé ra rinao ra rukjan
ra inchin xi tjaago ixin jian nu'a ra ixin kain ná xro tjaago ná
icha suji jie̱ suanna. 2 Kain ná sathjia ná ko ntho'o ná thi jian'a. Ja̱
chrujan chujni nichja je'o thi jian, chujni mee naa chujni xru'in
jian'a nche'e ko thixi'in ko nche'a kain thi jian'a thiaku'en nthau'e.

3 Ja'an ná dake'e ná ngain ru'a kunxin naa chia tengathjenxin ná ba
ixin sithikaon ná ba, ko jañaa sithikaon ná ba ko tsji'o ná ba thi
ja'an ná sinao ná. 4 Tsje'e ra kai ntha barko; maski anto yeye ntha
ko rugunde'e ntha suji chrintho ixin tsingi ntha, aro thi dakangi
ntha je'o nchegunda naa ntha anto nchiin, di'in timón, ko yaa
dithikaunxin ntha barko dikao ntha thi je'e rinao. 5 Jañaa kai neje
ni, maski anto nchiin, aro nchao sinche'e tsjé thi jian'a. ¡Xraa naa
xru'i anto nchiin aro tsixi'in tsjaaga nguixin naa ntha jié! 6 Ko neje
ni inchin naa xru'i, ko kai nchao sinche'e tsjé thi jian'a. Neje ná jii
ngain nthau'a ná ko nchejian'a nguii nthau'a ná, ko nchao sinche'e
ixin satho ná tangi ixin dayee juachaxiin xru'i danga'a. 7 Chujni
nchao nchesancho kain kuxiigo chrintho, kunthua, kunchee ko
kain kuxiigo jii ngangi ndachaon. 8 Aro xru'in chujni nchao ruke'e
ko runichja inchin je'e rinao ixin neje ni anto jian'a ko xru'in
chujni thixi'in ke'e neje ko chunda xraa naa ndachikjan ko nchao
nasuenxion chujni. 9 Kunixin neje ná nthusaye'e ná Ndo Dio Ndudaa
ná. Kai neje ná danchiaxin ná ixin jian'a tsji'i inaa chujni, thi chujni
binchechjian Ndo Dio inchin je'e ndo. 10 Kunixin xraje'o ru'a ná
nthusayexin ná Ndo Dio, ko nichja ná ixin jian'a tsji'i inaa chujni.
Ja'a ra xro choo ná, ja'an ná ichro'a sintho'o ná ji'i. 11 ¿Anchao thi
chrinxin jinda, nchao sachrjexin nda anto jní ko nda anto tsjá?
12 Ja'a ra xro choo ná, ¿anchao naa ntha higo sinchechjian aceituna,
o naa ntha uva nchao sinchechjian tho higo? Jañaa kai thi jichrinxin
jinda, chro'a sachrjexin nda xijntha ko nda anto jní.

Thi jian juaxraxaon dajon Ndo Dio

13 Ja̱ ngaya'a ra jii naa chujni nu'e jian ko thinxin jian, ncho
tjaago chujni mee thi jian nche'e ko tsain'a ñao ixin thi je'e nu'e
ko thinxin. 14 Aro ja̱ suji juachjue'e chunda ra ngain ansean ra ko
ningaku'en ra chujni, tain'a ñao ra ixin thi nu'a ra, ko ja̱ jañaa
tenche'e ra, chunxin'a ra thi ndua. 15 Ixin kain thi nu'a ra ji'i, je'a
ngajni thixin, ji'i thi tjaago juaxraxauen chujni nthi'i ngata'a nunthe
ko mee juaxraxauen nchiijin. 16 Ixin thi jii juachjue'e ko ningaku'en
choo ná, kai jii thi thinxin'a choo ná ko kain thi jian'a. 17 Aro thi jian
juaxraxaon thinxin ngajni, ngain juaxraxaon mee xru'in jian'a jii ixin
ncheketu'a chujni, thjengijna chujni chunda'a, tain'a ñao, thiakunu'e
chujni ko jian nche'e ngain kexe'o chujni ixin yaa dachrjexin ngain
ansean. 18 Ko thi chujni thjee ixin chrjuin tsunu'e ngain anseen icha

chujni, Ndo Dio ruchjee ndo nạ thi chrjuin tsunu'e ngain anseen nạ
ko sinche'e nạ thi jian.

Nche'e ra thi rinao Ndo Dio

4 [1] ¿Thinoo thixin thi theto ra ko ningaku'en choo ra? Mee thixin
ngain juachjue'e jii ngain ansean ra ko kain thi jian'a xraxaon ra.
[2] Ja'a ra anto chjua'a ra ko rujinaunkua ra chrujan ruginthechunda
ra, mexinxin du'en ra chujni ko teche ra ixin juachjue'e ko thetuko'o
ra chujni aro chro'a dinthechunda ra thi rinao ra ixin danchie'a ra
Ndo Dio. [3] Ko are ja'a ra danchia ra, daye'a ra ixin thi danchia ra
jian'a sinchegunda ra ixin je'o rinao ra thi thiaku'en nthau'a ra.
[4] ¡Ja'a ra xro thjue'a ra ko dithikaon'a ra Ndo Dio! ¿Anua'a ra ixin
thi jian dakao thi jian'a jii ngain nunthe, mee ndakjan naa thi
ningaku'en Ndo Dio? Ko jạ ja'a ra sakji'o ra jian thi jian'a jii ngain
nunthe, ja'a ra takjan ra chujni ningaku'en Ndo Dio. [5] ¿O a xraxaon ra
ixin je'a ndua thi ndachro ngain Xruen Ndo Dio: “Espíritu kuinthu'e
Ndo Dio ngajin ná, Espíritu mee anto thjuaa ná ko chjiigo ixin ja'an
ná”? [6] Ndua Ndo Dio anto thjuaa ná ndo inchin ndachro ngain Xruen
ndo: “Ndo Dio kayakuen chujni anto ta'in ñao, aro je'e thjue'e ko
thjengijna chujni tain'a ñao.” [7] Mexinxin dithikaon ra Ndo Dio, ko
thixi'an ra ko nche'a ra thi rinao nchiijin, ko nchiijin satsjixin ngajin
ra. [8] Tunchie'en ra ngain Ndo Dio ko je'e ndo tsunchie'en ndo ngajin
ra. Ja'a ra xro nche'e ra thi jian'a, thinthu'e ra thi jian'a tenche'e ra.
Ko ja'a ra, xro xraxaon ra ixin nchao sithikaon ra Ndo Dio, ko kai
nchao sinche'e ra thi jian'a, ncherua ansean ra. [9] Ta ra juachjaon ko
xraxaon ra ixin thi jitu'an ra, ko tsjanga ra. Ko itjano'a ra ko icha
jian tsjanga ra, ko icha'a ra ko icha jian dinthechi'in ra. [10] Tain'a
ñao ra ngathexin kon Nchaa ná, ko je'e sinthakjan ra chujni renthe.

Runichja'a ni jian'a ixin inaa chujni

[11] Ja'a ra xro choo ná, nichja'a ra jian'a ixin chujni dithikaon
Jesucristo. Ixin thi nichja jian'a ixin je'e nạ, jinche'e jiẹ ngain nạ.
Ko chujni mee jinichja jian'a ixin ley kuetu'an Ndo Dio ko ndakjan
naa chujni nche'e jiẹ ko je'a chujni dithikaon ley. [12] Ixin je'o nakua
thi bajon ley, ko mee thi nchao sinchekjan chujni naa chujni narua
o nchao sinche'e jiẹ. ¿Aro kensen ja'a ixin sinche'e jiẹ ngain inaa
chujni?

Tain'a ñao ra ixin thi sinche'e ra ndue

13 Thi'in ra ji'i, ja'a ra xro ndachro ra: “Jai o ndue satsjin ná
ngain kexe'o naa rajna, ko nthi̱'a̱ sunthe ná naa nano ko tsachji ná
ko sinthukji na̱ ko sacha ná tsjé tumi.” 14 Ko nua'a ra ke'e siku'en
ndue, ko nua'a ra a xra sinthechon ra. Ja'a ra inchin naa ranunthe
xraago nchin, kuthimejan ndaditjaan. 15 Icha jian ja'in rundachro ra:
“Ja̱ Ndo Dio sajon juachaxin sunthechon ná, nchao sintho'o ná ji'i o
ji'a.” 16 Aro ja'a ra nthaxruxi'an ra ta'in ñao ra ixin thi nichja ra, ko
kain thi ta'in ñao ra anto jian'a. 17 Ko chujni nu'e nche'e thi jian ko
nche'a, chujni mee jinche'e thi jian'a.

Thi rugunda tsunu'e chujni chunda tsjé tumi

5 1 ¡Thi'in ra jai, ja'a ra xro chunda ra tsjé tumi! Tsjanga ra ko
tuyao ra ixin anto tangi siku'an ra. 2 Kain tumia ra digi'i chjiin,
ko luntho anto renthe chunda ra ndadijine kuchii. 3 Kain chia oro
ko plata chunda ra digi'i chjiin, ko chjiin tumia ra tjaago ixin
banchexin'a ra tumi, ko mee tsjaaga nthau'a ra inchin naa xru'i.
Ja'a ra anto tedasintja ra tumi are uchiaon jithii ncha'on ndatsjexin
nunthe. 4 Thi'in ra kexreen chro chujni anto ncheni'i ixin kjuenge'a
ra na̱ 'na xra binche'e ngataon jngi'a ra. Ko thi anto ncheni'i chujni
binche'e xraa ra ujithi'in Ndo Dio, thi Nchaa ná chunda kain
juachaxin. 5 Ja'a ra ngain nunthe ji'i binthechunda ra kain thi anto
renthe, banchetsujin ra thi binthe ra ko binche'e ra kain thi binao
nthau'a ra. Ko thi binche'e ra, je'o binthanthao ra ixin se'en ra xraa
are ncha'on de'en tsjé kuleko. 6 Ja'a ra banchia ra gue'en jie̱ chujni
xru'in teka ko naguenxon ra na̱. Ko je'e na̱ xru'in ndachro na̱ ko
xrajon na̱ be'en na̱.

Tsixi'in ni kain thi tangi sathu'e ni

7 Mexinxin ja'a ra xro choo na, thixi'an ra kain thi tangi tsija
Nchaa ná inaa. Jañaa inchin chujni thenga chu'en suan thi thenga
ko chu'en chrin tuin thii ko chrin tuin'a thii. 8 Mexinxin kai ja'a ra
thixi'an ra kain, ko tunu'a ra jian ngain ansean ra ixin utuin tsii
Nchaa ná inaa. 9 Ja'a ra xro choo ná, nichja'a ra jian'a ixin xan choo
ra ko jañaa suan'a ra jie̱ ixin Ndo Dio, ndo nche'e jie̱, ujindangii
ndo nchia. 10 Ja'a ra xro choo ná, tsje'e ra kexreen kuixi'in kain thi
tangi ku'en ni bagayée juajnee Ndo Dio, ni nichja ixin Nchaa ná.

11 Ko ja'an ná nua ná ixin anto chrjuin ixin ni thixi'in dathu'e kain
thi tangi. Ja'a ra ukui'in ra kexreen Job kuixi'in kain thi tangi, ko
kai unu'a ra ixin are bathu'e kain thi tangi mee, Nchaa ná anto tsjé
chjee ixin Nchaa ná anto thiakunua ná ko chjaa ná thi dundaa ná.
12 Aro kain ra xro choo ná, are rundachro ra ixin chrujan sajon
ra dajin'a ra ixin ngajni, nunthe o kexe'o inaa sinchexin ra. Ko are
rundachro ra: “Jaan”, xru'in inaa ndachro ra, maski je'o “jaan”; ko
are rundachro ra: “Na'i”, kai je'o ndachro ra “na'i”, ko jañaa Ndo
Dio sinche'a jie̱ ngajin ra.
13 Ja̱ chrujan ra tedetan ra tangi, nichje'e ra Ndo Dio ixin sinthjian
ndo thi tangi mee. Ja̱ chrujan ra techa'a ra, tsjethe'e ra Ndo Dio.
14 Ja̱ chrujan ra ni'a ra, dayé'e ra ni daku'en ni'ngo ixin runichjee na̱
Ndo Dio ixin ni ni'i, ko ixin juachaxiin Nchaa ná tsinga na̱ aceite.
15 Ko are chunthia ra ko sanchie'e ra ndo, thi ni'i ruxingame'e,
ko Nchaa ná sinchexrue'en. Ko ja̱ binche'e thi jian'a, sitjañe'e thi
binche'e. 16 Mexinxin theki'in choo ra thi jian'a binche'e ra ko
nichjaxin choo ra ngain Ndo Dio ixin tsuxrua'an ra. Ixin chujni
nichjee ndo ko jian jii ngathexin kon ndo, chunda jié juachaxin ko
tu'en thi danchia ngain ndo. 17 Elías, thi bagayée juajnee Ndo Dio,
kjui naa chujni inchin ja'an ná ko je'e anto binchetse'en ñao Ndo
Dio ixin ruki'a chrin, ko jui'a chrin ngain nunthe nii nano ko rio'o.
18 Ko Elías kjan binchetse'en ñao Ndo Dio ixin ruchjee chrin, ko kjan
juii chrin inaa, ko nunthe kjan bajon nunthe thi bagajon nunthe.
19 Ja'a ra xro choo ná, ja̱ chrujan ra ndakuinthu'e ra thi ndua, aro
inaa sinthakjan ra ngain thi ndua, 20 tunu'a ra ixin thi nchekjan naa
chujni jinche'e jian'a ngain thi ndua, je'e tsajanda'a chujni mee tsji
ngain xru'i danga'a, ko sinche'e ixin Ndo Dio sinchetjaaña tsjé thi
jian'a.

Xroon sa'o dikjin Pedro

Pedro rua'an juajna ngain kain chujni judío te'a ngain nunthe'e

1 [1] Ja'an Pedro na, thi kuinchie'e Jesucristo ixin tsji'an juajnee.
Kjin na xroon ji'i ixin ja'a ra xro judío ra xro te'a ra ngain
nunthe'a ra ko dithikaon ra Jesucristo, ja'a ra xro te ra ngain nunthe
Ponto, nunthe Galacia, nunthe Capadocia, nunthe Asia, ko nunthe
Bitinia. [2] Ndo Dio Ndudaa ná kuinchia'a ra ndo are xra xru'in be'e.
Ko Espíritu Santo ubincherua ansean ra ixin sinche'e ra thi thetu'an
Jesucristo, ko kain thi jian'a binche'e ra uxenga 'na kunixin jnii
Jesucristo. Ko Ndo Dio anto sinthanchaon ra ko ruchjaa ra thi
chrjuin tsunu'e ngain ansean ra.

Thi chunthia ná ngain Ndo Dio xru'in ncha'on tsjexin

[3] Ja'an ná sunthusaye'e ná Ndo Dio, Ndudee Nchaa ná Jesucristo
ixin Ndo Dio kuiakunuaa ná ndo ko binthakjan ná ndo inaa chujni
narua ixin binchexechon ndo Jesucristo. Mexinxin chunthia ná ixin
sunthechon ná ngain je'e kainxin ncha'on. [4] Ko Ndo Dio ruchjaa ná
ndo thi binthakininxin ná ndo ko jithenchji'an ndo nthi'a ngajni, ko
mee ruxanthe'a, chro'a tsumeko ko ruxenthe'a inchin tsjo. [5] Ko ixin
ja'a ra chunthia ra ngain Ndo Dio, mexinxin je'e ndo jinda ra ndo
kunixin juachaxiin ndo ko kain thi nche'e ndo ixin ja'a ra ruxethja
ngain thi ncha'on are uchiaon ndatsjexin nunthe.
[6] Mexinxin jai ja'a ra anto cha'a ra, maski ngain ncha'on te'i
rugunda sathu'e ra tsjé thi anto tangi thetu'an ra. [7] Ixin thi chunthia
ra ngain Jesucristo, mee inchin chia oro ixin che chia ngakjan xru'i
ixin jañaa turua ko xraago thi juxon chia oro. Ko thi chunthia ra
icha turenthe ke oro, thi ndathjexin. Mexinxin rugunda anto tangi
tsu'an ra ixin tsujian ra ngathexin kon Jesucristo, ko ja tsixi'an ra
kain thi tangi, jikininxin ra ixin Jesucristo runichja jian ixin ja'a ra
ko tsusaya'a ra are je'e tsii inaa.
[8] Ja'a ra thjue'e ra Jesucristo maski bikon'a ra, ko maski jai
dikon'a ra aro dithikaon ra ngain je'e. Ko anto cha'a ra ngain ansean
ra ko dinchi'a ra kexreen rundachro ra ixin anto cha'a ra [9] ixin ja'a

ra unu'a ra ixin sinthechunda ra thi chunthia ra, ko mee thi rukjan
ra inaa chujni narua.
10 Are sa'o, ni bagayée juajnee Ndo Dio anto kjuee na̱ ngain
Xruen ndo ixin rukinxin na̱ kexreen jai ja'a ra kjan ra inaa chujni
narua, ko banichja na̱ ixin kexreen Ndo Dio runthanchaon ra jai.
11 Ko Espiritue Cristo binchenu'e ni bagayée juajnee Ndo Dio ixin
thi tangi ruku'en Cristo are rukii, kuthejan rugayee jié juasaaya.
Ko ni bagayée juajnee ndo anto binao na̱ rukunu'e na̱ ixin kensen
thi Cristo ko kesa rukii. 12 Aro Ndo Dio binchenu'e kain ni bagayée
juajnee ndo ixin thi banichja na̱ je'a ixin je'e na̱, je'e na̱ banichja na̱
ixin ja'an ná. Ko juajna banichja na̱, mee xraje'o thi jian juajnee
Jesucristo kjuagua ná chujni nichja kunixin juachaxiin Espíritu
Santo juixin ngajni. Ko ji'i kain ángel binao runthegikon.

Kjan ra jian chujni ko inche'a ra thi jian'a

13 Mexinxin, tsjé'e ra jian ko xraxaon ra jian thi sinche'e ra, ko
jañaa nchao sinche'e ra juxon thi jian. Ko je'o chunthia ra ngain
Ndo Dio ixin je'e ndo sinthanchaon ra ndo ngain thi ncha'on are
Jesucristo tsii inaa. 14 Dithikaon ra thi ndachro Ndo Dio inchin
chjan jian dithikaon xan ngain ni ndu'e xan. Ko inche'a ra thi jian'a
bakiaku'en nthau'a ra are xra bechunxin'a ra Ndo Dio. 15 Mexinxin
inche'a ra thi jian'a ixin ja'a ra ubachrjende'e ra thi jian'a ixin Ndo
Dio, ndo kuinchia'a ra ko xru'in thi jian'a jii ngain anseen ndo
16 inchin ndachro ngain Xruen Ndo Dio: “Thinthu'e ra kain thi jian'a
ixin ja'an xru'in thi jian'a jii ngain ansenna.”
17 Ndo Dio nche'e jie̱ ngain thi nche'e chujni, ko je'e thinchie'a
chujni sue'en jie̱. Ko ja̱ ndachro ra ixin Ndo Dio mee thi Ndudaa
ra, rugunda ruxragu'en ra ndo kainxin ncha'on sinthe ra ngain
nunthe ji'i. 18 Ko ja'a ra jian nu'a ra ixin Ndo Dio ikuanchrjanda'a ra
xrarunche'e ra thi xru'in xree, inchin thi binthakua'an ra ni ndo
dachri'a ra xrachrjen. Ko kai nu'a ra ixin thi jian'a binche'e ra
xengaxin'a 'na kunixin thi nchao ndatsjexin, inchin chia oro o chia
plata 19 ixin xengaxin 'na kunixin jnii Jesucristo, thi anto renthe. Are
Cristo be'en ngain ntha cruz, kundusen inchin naa kuleko thjua ko
xru'in thi beni'i ba. 20 Ko icha sa'o ke rukunchjian nunthe, Ndo Dio
undachro ndo ixin Cristo jañaa ruku'en. Ko ngain ncha'on te'i, are
uchiaon undajithjexin nunthe, je'e xraago ixin kjuengijna ra ja'a ra.
21 Ko ixin Jesucristo ja'a ra dithikaon ra Ndo Dio, thi binchexechon

Cristo ko binchesaye'e ndo. Mexinxin chunthia ra ko techu'en ra thi
ruchjaa ra Ndo Dio.
22 Ixin juachaxiin Espíritu Santo, ja'a ra dithikaon ra thi ndua
juajnee Ndo Dio, ko mee bincherua ansean ra. Ko jañaa ruthjue'e ra
kain chujni chunthia Jesucristo, ko ngain ansean ra sachrjexin thi
anto ruthjue'e choo ra. 23 Ja'a ra kjan ra guan ra inaa, aro ije'a ngain
ni ndui ra, ni ndade'en. Ja'a ra guan ra inaa ixin juajnee Ndo Dio,
ndo jichon, ko juajna mee tunchrje'en kainxin ncha'on. 24 Ixin ngain
Xruen Ndo Dio ndachro:

Kainxin chujni je'o inchin naa ka,
ko kain thi chrjuin banche'e na̱, mee inchin tsju'e ka.
Ka ndaxema ka, ko tsju'e ka ndadingo tsjo;
25 aro juajnee Ndo Dio tunchrje'en kainxin ncha'on.

Ko juajna ji'i thi jian juajna xragu'a ra.
2 1 Mexinxin, rugunda thinthu'e ra kainxin thi jian'a inchin thi
ncheye'e ra chujni, thi xraa chrjuin nche'e ra ixin je'o dikon
chujni aro ndua'a, thinthu'e ra juachjue'e ko kain thi chijni ndua'a
thekin chujni. 2 Nche'e ra inchin chjan nandaa tunkji'i; thjee ra
thi ndua juajnee Ndo Dio inchin je'e xan thjee xan tsjin. Ja̱ jañaa
sinche'e ra, juajna mee sinthasuji ra ko rukjan ra inaa chujni narua.
3 Ko ji'i tu'en ixin ubatsuan ra Ndo Dio, ndo, jaan, jian ndo.

Jesucristo inchin naa xro jichon

4 Jesucristo, je'e inchin naa xro jichon, thi xro ndachro chujni ixin
xru'in xree xro, aro ngathexin kon Ndo Dio xro ji'i jian xro ko anto
renthe xro. Mexinxin ja'a ra, are kunchie'en ra ngain Jesucristo,
5 kai kjan ra inchin xro ji'i. Mexinxin tanchrjanda ra ixin Ndo Dio
sinthagunda ra ndo ixin sinchechjian ndo naa ningue ndo ko rukjan
ra tsjé daana thi je'e ndo kuinchie'e ndo. Ko ixin Jesucristo ja'a ra
nchao sinchendusen ra thi jian nche'e ra ngain ndo ko je'e ndo sayée
ndo thi ja'a ra nche'e ra. 6 Ko jañaa ndachro ngain Xruen Ndo Dio:

Ja'an tsiin ngain rajna Jerusalén thi xro icha suji ke'e nchia, ko
xro mee naa xro ja'an kuinchiaa ko anto renthe xro.
Ko kain chujni ruchunthia ngain xro mee xru'in
ncha'on satho na̱ juasuaxin.

7 Ja'a ra xro dithikaon ra, nu'a ra ixin xro mee atho renthe xro, aro
ixin chujni dithikaon'a, diku'en thi ndachro ngain Xruen Ndo Dio:

Thi xro ndachro ni thethe nchia ixin xru'in xree xro,

xro mee bige'e xro icha renthe ke kain xro.
8 Ko kai ndachro ngain Xruen ndo:
Xro ji'i thi tunthengixin chujni, ko ncheganka na̱.
Ko je'e na̱ tunthengixin na̱ ixin dithikaon'a na̱ thi jian juajna, ko ujañaa bikininxin tsu'en na̱.

Chujni rajnee Ndo Dio

9 Aro ja'a ra juxon chujni Ndo Dio kuinchie'e, ko ja'a ra danee ndo, ni sinchesaye'e thi rey; ko ja'a ra inchin rajnee Ndo Dio thi je'e binchenchaon. Ko jañaa ja'a ra rundache ra icha chujni thi jian nche'e Ndo Dio, ndo bayaxin ra ngain thi naxin xe'e thi binthe ra ixin jai te ra ngain xruii ndo, thi chrjuin dingasaan. 10 Are icha sa'o ja'a ra kjui'a ra chujni rajnee Ndo Dio, aro jai ja'a ra uchujni rajnee ndo. Kai are icha sa'o ja'a ra xru'in kensen bakiakunua'a ra, aro jai Ndo Dio thiakunua'a ra ndo.

Nche'e ra inchin jikininxin nche'e naa ni nche'e xree Ndo Dio

11 Ja'a ra xro choo ná, xro anto thjua'a ra, rinichja ngajin ra inchin chujni te'a ngain nunthe'e ko nchiunchjan tedathuxin na̱, nthatsa'an ñao ra nche'a ra thi jian'a thiaku'en nthau'a ra ixin thi jian'a mee rinao sinchetjaan ansean ra. 12 Ja'a ra tjaago ra thi jian nche'e ra ngayee kain chujni dithikaon'a Ndo Dio. Ixin maski chujni chrjuin'a runichja ixin ja'a ra, je'e na̱ sikon na̱ thi jian tenche'e ra ko sinchesaye'e na̱ Ndo Dio ngain thi ncha'on are je'e ndo sinche'e ndo jie̱ ngain kain chujni.
13 Ko ixin dithikaon ra Nchaa ná Jesucristo, rugunda dithikaon ra kain chujni chunda juachaxin thetu'an nthi'i ngata'a nunthe inchin xi rey, thi thetu'an ko thi chunda icha jié juachaxin. 14 Kai dithikaon ra kain ni thetu'an rua'an xi rey ixin je'e na̱ nche'e na̱ jie̱ ngain chujni nche'e jian'a ko tsexruxi'in na̱ thi chujni nche'e jian. 15 Ixin Ndo Dio rinao ndo ixin ja'a ra jian sinche'e ra, ko thi jian sinche'e ra tsejexin ra ru'a kain chujni xru'in nu'e ko nichjakua.
16 Ja'a ra ije'a inchin chujni thetu'en thi jian'a ixin ja'a ra nche'e ra xree Ndo Dio, ko maski jañaa xraxaon ra, ji'i ruchro'a ixin nchao sinche'e ra thi jian'a thiaku'en nthau'a ra. 17 Chunde'e ra juasaaya kain chujni. Thjue'e ra kain ni choo ná ni chunthia Ndo Dio, ko chunde'e ra jié juasaaya ngain Ndo Dio, ko dithikaon ra thi thetu'an xi rey.

Thi tangi ku'en Jesucristo

18 Ja'a ra, xro nche'e ra xree naa xi najni, rugunda dithikaon ra
kain thi thetu'an xa, ko jeo'a dithikaon ra xi najni jian nche'e, kai
dithikaon ra xi najni chrjuin'a nche'e. 19 Ixin Ndo Dio nchenchaon
chujni thixi'in thi chrjuin'a nchekao na̱ maski je'e jian nche'e xree
na̱. 20 Aro ja̱ chrujan ra tedatho ra tangi ixin thi jian'a binche'e
ra ko maski thixi'an ra, xru'in jian tenche'e ra. Aro ja̱ chrujan ra
jinthagatho ra na̱ tangi, maski ja'a ra jian binche'e ra, Ndo Dio
sinthanchaon ra. 21 Ndo Dio binthakininxin ra tsu'an ra thi tangi
ku'en Jesucristo ixin je'e tsjé thi tangi bathu'e ixin ja'a ra, ko jañaa
je'e tjagu'a ra kexreen sinche'e ra kai. 22 Jesucristo xru'in jian'a
binche'e ko xru'in ncha'on bincheye'e chujni. 23 Ko are chujni
bandache na̱ jian'a, je'e bagathe'a ngain na̱ kunixin thi jian'a. Ko
are banchegetan na̱ tangi, je'e banchexraon'a na̱ ixin runchegatho
na̱ tangi kai. Icha jian je'e bakinthu'e kain ngaa raa Ndo Dio,
ndo nche'e jie̱ inchin jikininxin. 24 Kainxin thi jian'a bintho'o ná,
Jesucristo ukjuenga 'na are benganito ngain ntha cruz; ko jañaa
ja'an ná nchao rukinthu'e ná kain thi jian'a ko je'o thi jian runtho'o
ná. Ko je'e bikaon ko tangi ku'en ixin jañaa ja'an ná kuxruaan ná.
25 Are icha sa'o ja'a ra bakji ra inchin thi kuleko digichrue, aro jai
ukjan ra ngain Jesucristo ko je'e daku'an ra inchin naa thi thingaria
kuleko ko thjengijna ra.

Thi rugunda sinche'e ni teka'o choo

3 1 Kai ja'a ra xro nchrii ra, are usintheko'o ra xixi'a ra, dithikaon
ra thi tsetu'an ra xa, ixin ja̱ xradithikaon'a xa juajnee Jesucristo,
je'e xa sithikaon xa ixin thi jian sinche'e ra ko rugunda'a tsjagu'e
ra xa 2 ixin je'e xa sikon ra xa inchin naa nchrii jian nche'e ko
nchesaye'e nchra Ndo Dio. 3 Ko thi chrjuinxin te ra, sikon'a ni je'o
ngama ra ixin dinchejijin jaa ra anto najni, o ixin tethia ra chia oro
o ixin tenga'a ra luntho anto renthe. 4 Icha jian thi chrjuin te ra mee
thi chrjuin juaxraxaon se'e ngain ansean ra ko xru'in ncha'on tsjexin.
Ko mee ruchro ixin ja'a ra naa nchrii chrjuin nu'e ko jian nche'e
nchra, ko ji'i anto renthe ngathexin kon Ndo Dio. 5 Ixin are usee,
kain nchrii bechunthia ngain Ndo Dio, jañaa chrjuin banche'e nchra,
ko bakjaago nchra thi chrjuin bagithikaon nchra xixi'i nchra. 6 Jañaa
binche'e Sara ixin bithikaon nchra Abraham. Ko Sara banchegi'in

Abraham, “suixin nchana.” Ko ja'a ra rukjan ra inchin xe'en Sara ja̱
sinche'e ra thi jian ko xru'in ruxragu'en ra.
7 Kai ja'a ra, xro xixi'i nchra, rugunda chrjuin thinxi'in ra nchra
ko chunde'e ra nchra juasaaya inchin jikininxin nchra ixin je'e nchra
maski suji'a nchra aro Ndo Dio kai ubinchekininxin nchra ixin kjan
nchra inaa chujni narua thi xru'in ncha'on tsjexin, jañaa inchin kjan
ra ja'a ra. Ko ja̱ jañaa sinche'e ra, Ndo Dio, jaan, tsi'in ndo thi ja'a ra
sanchie'e ra ndo.

Thi rugunda sinche'e chujni chunthia Jesucristo

8 Ko rugunda xraje'o juaxraxaon ruchunda ra kain ra, ko
thiakunue'e choo ra, ko thjue'e choo ra xraa nakua nduda'a ruchunda
ra. Thjengijna ra chujni ko jian dakji'o ra na̱. 9 Thjengexin'a ra thi
jian'a nche'e chujni ngajin ra, kai thjengexin'a ra thi jian'a nichja na̱
ngajin ra. Icha jian danchie'e ra Ndo Dio sinchenchaon na̱ ixin je'e
ndo kuinchia'a ra ndo ixin sinthanchaon ra ndo. 10 Ixin ngain Xruen
Ndo Dio ndachro:

Thi chujni ngain anseen dachrjexin ixin rinao se'e jian ko
sikon chrjuin sathu'e kain ncha'on tsii,
rugunda tsangi runichjakua'a thi jian'a,
ko runichja'a thi je'a ndua.
11 Rugunda isinche'a thi jian'a ko sinche'e je'o thi jian;
ko tsjee kexreen tsunu'e chrjuin ngain anseen, ko jamee
sinche'e kainxin ncha'on.
12 Ixin Nchaa ná tsje'e ko jinda chujni nche'e jian
ko je'e thi'in are nichjee na̱,
aro kain thi chujni nche'e jian'a, Nchaa ná tuñao ngain na̱.

13 ¿Kensen sinche'e jian'a ngajin ra, ja̱ kainxin ncha'on sinche'e ra
thi jian? 14 Aro anto chrjuin ja̱ tangi tu'an ra ixin nche'e ra thi jian.
Xru'in kensen xragu'en ra ko tanchrjanda'a ra ixin se'e juaxraon
ngajin ra. 15 Icha jian nchesaye'e ra Cristo ngain ansean ra ixin je'e
Nchaa ná, ko kain ncha'on tunu'a ra jian ke'e sathe'e ra ngain kain
chujni sanchangi'a ra ko chrjuin dathe'e ra na̱ ko duñaunkua'a ra
ngain na̱, are sanchiangi'a ra unda chunthia ra Cristo. 16 Ko jañaa
nche'e ra thi jian ko tunu'a ra chrjuin ngain ansean ra ixin jamee
kain chujni nichja jian'a ixin ja'a ra xro chunthia ra Cristo, je'o na̱
tsusuee na̱ ixin thi je'e na̱ nichja na̱. 17 Icha jian dathu'e ra thi tangi

ixin tenche'e ra thi jian, ja̱ Ndo Dio jañaa dajon ndo juachaxin, ke tedathu'e ra thi tangi ixin tenche'e ra thi jian'a.

18 Ixin Cristo be'en ko kjuenga 'na nakua nthi'a thi jian'a ja'an ná ntho'o ná. Cristo xru'in jian'a binche'e, aro je'e tangi ku'en ixin ja'an ná xro ntho'o ná jian'a, ko jañaa binthachaan ná ngain Ndo Dio. Ko nthau'e Cristo tangi ku'en ko be'en, aro ixin Espíritu, je'e kjan xechon. 19 Ko ixin Espíritu ji'i, je'e kjui ngain thi biaxi'in kain espiritue ni ndadige'en ixin bindachro ixin ubacha. 20 Ko espíritu te'i, kjui espiritue ni bithikaon'a Ndo Dio ngain nchauen Noé. Are Noé binchechjian arca, Ndo Dio chu'en ixin kain chujni rugithikaon na̱, aro bithikaon'a na̱ ko je'o jni chujni bixi'in na̱ ngain arca ko ben'a na̱. 21 Ko jinda mee ruchro thi digithe ni jai; ko thi digithe ni jai mee je'a ixin dantsje'e kitja ngama nthau'a ná. Ji'i ruchro ixin kjuathexin ná Ndo Dio ixin jian sunthe ná ngathexin kon ndo ixin ja'an ná ukjan ná inaa chujni narua ixin Jesucristo xechon, 22 ko je'e sakuajiin nthi̱'a̱ ngajni ko tabe'e ngain rajianxiin Ndo Dio ko je'e thetu'en kain ángel ko kain thi thetu'an ko chunda juachaxin nthi̱'a̱ ngajni.

Suntho'o ná inchin Jesucristo kjuagua ná

4 1 Jañaa, inchin anto tangi ku'en Jesucristo ngain nthau'e, jañaa ja'a ra kai xraxaon ra ixin rugunda setan ra tangi. Ixin thi chujni detan tangi ngain nthau'e ixin chunthia ngain Jesucristo, chujni mee inche'a thi jian'a, 2 ko kain ncha'on xra se'e na̱ ngain nunthe ji'i je'o sinche'e na̱ thi rinao Ndo Dio, ko isinche'a na̱ thi jian'a rinao nthau'e na̱. 3 Ja'a ra anto see binche'e ra thi nchexruxi'in kain chujni dithikaon'a Ndo Dio ixin anto banche'e ra thi jian'a bakiaku'en nthau'a ra, bakuan ra, bakiin ra kiai ixin banchexin ra tsjé thi jian'a, ko thi icha jian'a banche'e ra ixin banchesaye'e ra diuchjan dikunchjianxin xro o nthaa. 4 Ko jai kain chujni bakuanko'o ra ko bakato ra ixin banche'e ra thi jian'a, je'e na̱ thinxin'a ná unda ja'a ra inche'a ra kain yaa, mexinxin nichja na̱ jian'a ixin ja'a ra. 5 Aro je'e na̱ rundachro na̱ thi binche'e na̱ ngain Ndo Dio, ndo sinche'e jie̱ kain chujni xrajichon ko kain chujni undabe'en. 6 Mexinxin Cristo kjuague chujni undabe'en thi jian juajna ixin kuthimejan Ndo Dio sinche'e jie̱ ngain na̱ inchin due'en jie̱ kain chujni ko espiritue na̱ se'e ngain ndo.

7 Ujitunchiaon ncha'on ndatsjexin kainxin thi jii. Mexinxin xraxaon ra jian kain thi nche'e ra ko nichje'e ra Ndo Dio kain

ncha'on. [8] Ko thi icha rugunda sinche'e ra, mee thi anto ruthjue'e
choo ra ixin thi thjue'e choo ni, ji'i nchetjaaña tsjé thi jian'a nche'e
ni. [9] Are chujni siji nchiandui ra, chrjuin dayé'e ra na̱ ko nichjakua'a
ra ixin je'e na̱. [10] Ndo Dio chjaa ra jejee xra ixin tsjengijna choo ra.
Ko thi xra bithuanxin ra sinche'e ra, jian nche'e ra xra. [11] Ja̱ chrujan
chujni nichja, ncho nichja inchin ndachro juajnee Ndo Dio; ko thi
sinche'e xra, ncho nche'e xra kunixin juachaxin bayéxin ngain
Ndo Dio. Ko kain thi jian sinche'e ra, nche'e ra ixin tsusaye'e Ndo
Dio ixin thi binche'e Jesucristo, ko je'e jikininxin ixin kain chujni
sinchesaye'e ko jikininxin kain juachaxin kainxin ncha'on. Jamee
tsu'en.

Thi tangi tu'en chujnii Jesucristo

[12] Kain ra xro choo ná, xro anto thjua'a ra, xraon'a ra are anto
tangi tedathu'e ra ixin jañaa tu'en kain chujni chunthia Jesucristo,
ko xraon'a ra ixin thi jitu'an ra ixin je'a thi xrana'a tu'en chujni
inchin ja'a ra. [13] Icha jian cha'a ra are tsu'an ra thi anto tangi, inchin
ku'en Jesucristo ixin jañaa icha rucha'a ra are sikon ra tsii Jesucristo
inaa kunixin thi chrjuin ko jié juachaxiin. [14] ¡Anto chrjuin ixin ja'a
ra are chujni chrjuin'a nichja na̱ ixin chunthia ra Jesucristo! ixin
Espíritu Santo, thi anto jian, jii ngajin ra. Ko je'e na̱ nichja na̱ jian'a
ixin Espíritu Santo, aro ja'a ra tenchesaye'e ra Espíritu. [15] Ko ja̱
chrujan ra sathu'e ra tangi, je'a ixin gu'en ra naa chujni, o ixin kue'e
ra, o ixin anto jian'a nche'e ra o kai ixin bixinthe ra ngain chijnii
inaa chujni. [16] Aro ja̱ chrujan ra tedatho ra tangi ixin dithikaon ra
Cristo, tusua'a ra ixin mee, icha jian thexruxi'in ra Ndo Dio ixin
dithikaon ra ngain Cristo.

[17] Ujuii ncha'on ixin Ndo Dio tsexi'in sinche'e jie̱ ngain chujnii
ndo, ko ja̱ ngajin ná jithexinxin ndo jinche'e jie̱, ¿mee kexreen
tsu'en are sinche'e ndo jie̱ ngain chujni dithikaon'a juajnee ndo?
[18] Ixin ja̱ chujni nche'e jian tangi rukjan na̱ inaa chujni narua, ¿mee
kexreen tsu'en chujni dithikaon'a ko nche'e thi jian'a? [19] Mexinxin
xro tedatho ra tangi ixin nche'e ra thi rinao Ndo Dio, xranche'e ra
thi jian ko dakee ra ansean ra ngaa raa ndo, ndo binthachjian ná ko
nche'e ndo kain thi ndachro ndo.

Thi rugunda sinche'e ni daku'en ni ni'ngo

5 [1] Nthatsaan ñao kain ni daku'en ni ni'ngo ixin ja'an kai naa
chujni daku'en ni ni'ngo xraa je'e na̱, ko bikon thi anto tangi
ku'en Jesucristo, ko kai sari'i ngain thi chrjuin tsununxian ná
Jesucristo are tsii inaa. [2] Daku'en ra chujni dithikaon Ndo Dio, ni
dakji ngain ningua ra, xraa ni thingaria kuleko ixin ja'a ra bitu'an ra
xra ji'i. Ko nche'a ra xra ixin teditu'an ra o ixin thiaku'en ra sacha ra
tumi. Icha jian nche'e ra xra ixin ngathe ansean ra sachrjexin ixin
rinao ra sinche'e ra xra, ixin jañaa rinao Ndo Dio. [3] Nche'a ra inchin
chujni je'o rinao tsetu'an xraa naa xi najni. Icha nchao ja'a ra nche'e
ra thi jian ixin jañaa tsangi na̱ sinche'e na̱ thi jian. [4] Ko jañaa are tsii
Jesucristo, thi thetu'en kain ni daku'en chujnii je'e, ja'a ra sayé'e ra
naa thi anto chrjuin ko xru'in ncha'on tsjexin.

[5] Ko jañaa kai ja'a ra xro xan xii ra, dithikaon ra ni chunda
juachaxin, ni daku'en ni ni'ngo. Kain ra rugunda sachrjexin ngain
ansean ra ixin sithikaon choo ra ixin ngain Xruen Ndo Dio ndachro:

Ndo Dio tuñao ngain chujni ta'in ñao,
aro thjengijna ndo chujni xraxaon'a ixin anto jian.

[6] Mexinxin tain'a ñao ra ko dithikaon ra thi jié juachaxin chunda
Ndo Dio, ko je'e ndo sinthasaya'a ra ndo ngain ncha'on jikininxin.
[7] Thinthu'e ra ngain Ndo Dio kain juachjaon chunda ra ixin je'e ndo
kain ncha'on daku'an ra ndo.

[8] Xraxaon ra jian thi sinche'e ra ko dinthe ra suji ixin nchiijin,
thi ningaku'an ra, ride'e xraa naa kuleón anto jituñao ko rithjee
ba kensen nasinenxin ba. [9] Ja'a ra dithuaxin'a ra sinthaxraon ra
nchiijin, icha nchao chunthia ra jian ngain Ndo Dio, ixin ja'a ra
unu'a ra ixin kain xan choo ra chunthia Jesucristo te nguii nunthe
tedetan xan tangi inchin ja'a ra. [10] Ko are utsjexin setan ra nchin
tangi, Ndo Dio, ndo anto thikunuaa ná, ndo baya̱'a ra ixin sinthe
ra ngain ndo kainxin ncha'on ixin chunthia ra ngain Jesucristo,
je'e ndo sinthakjan ra ndo jian chujni, sinthakinxin ra ndo jian,
sinthasuji ra ndo ko sinche'e ndo ixin sachrjende'a ra nthiee ndo.
[11] Ko je'e Ndo Dio tsetu'an ndo kainxin ncha'on. Jamee tsu'en.

Pedro juexin kji̱n xroon ko rua'an juajna

[12] Silvano, naa xan choo ná ko chunxin xan ixin jian dithikaon
xan Jesucristo, je'e xan kjuengijna na xan kji̱n na xroon ji'i. Ko

ngain xroon ji'i ja'an rindathjo ra kexreen sinche'e ra ko tsunu'a ra
ixin Ndo Dio binthanchaon ra ixin anto thjua'a ra ndo. Mexinxin
thinthue'a ra nthiee ndo.

13 Kain chujni dithikaon Jesucristo, ni te ngain rajna Babilonia,
thi ni Ndo Dio kuinchie'e inchin kuinchia'a ra ndo ja'a ra, kain ni te'i
rua'an ra na̱ juajna, ko kai Marcos thi xraa xan'na. 14 Chje'e choo ra
juajna inchin kukuan ná xro thjue'e choo ná.

Ko kain ra xro dithikaon ra Jesucristo, Ndo Dio ruchjaa ra thi
chrjuin tsunu'e ngain ansean ra. Jamee tsu'en.

Xroon yuxin dikji̱n Pedro

Pedro rua'an juajna

1 [1] Ja'an Simón Pedro na, naa ni nche'e xree Jesucristo, ko kai
kuinchie'e na ixin thji'an juajnee. Ja'an rikji̱n na xroon ji'i ngajin
ra xro chunthia ra Jesucristo, ko anto chrjuin thi chunthia ra, thi
ja'an ná kai chunthia ná ixin Ndo Dio ko Jesucristo, thi kjuejngijna
ná, jian ndo ngajin ná. [2] Ko ja'an danchiaa Ndo Dio sinthanchaon
ra ko ruchjaa ra thi chrjuin sinchekunu'e ngain ansean ra ixin thi
uchunxin ra Ndo Dio ko Nchaa ná Jesucristo.

Kexreen sinche'e chujni chunthia Jesucristo

[3] Ndo Dio chjaa ná ndo kunixin juachaxiin ndo kain thi rugundaa
ná ixin sinthusaye'e ná ndo ko sintho'o ná thi rinao ndo. Ndo Dio
chjaa ná kain ji'i are binthagatsuan ná ndo Jesucristo, thi bayáa ná
kunixin juachaxiin ko ixin thi anto jian nche'e. [4] Ko ixin thi ruchjaa
ná ndo ji'i, jañaa bayéxin ná thi undachro ndo ixin ruchjaa ná ndo,
ko thi chjaa ná ndo anto renthe, ko jañaa nchao rukjan ra xraa Ndo
Dio ko je'a xraa chujni nche'e jian'a ngain nunthe ji'i ixin thi jian'a
xraxaon na̱ nchetjanjin icha chujni. [5] Mexinxin jeo'a ruchunthia ra
Jesucristo kai rugunda sinche'e ra thi jian, kuthimejan rugunda
se'e ngajin ra thi jian juaxraxaon chjaa ra Jesucristo, [6] kuthimejan
rugunda ixin sinche'a ra thi rinao nthau'a ra, kuthimejan rugunda
anto tsixin'a ra ko sinche'a ra inchin rinao nthau'a ra, kuthimejan
rugunda anto tsixi'an ra kain, kuthimejan rugunda sinchesaye'e
ra Ndo Dio, [7] kuthimejan rugunda sinao ra choo ra, kuthimejan
rugunda ndua ruthjue'e choo ra inchin thjuaa ná Ndo Dio.
[8] Ja̱ nu'a ra kain ji'i ko jian nche'e ra, ja'a ra rukjan ra chujni jian
nche'e xra, ko je'a xraa chujni kunxon dithikaon Nchaa ná Jesucristo.
[9] Aro thi chujni nche'a kain ji'i, chujni mee inchin naa chujni dikon'a,
o inchin chujni dikon'a jian. Chujni mee ndatjañe'e ixin uxenga 'na
kain thi jian'a je'e na̱ binche'e na̱ are sa'o. [10] Mexinxin ja'a ra xro
choo ná, unchao ixin Ndo Dio ubaya'a ra ndo ko ukuinchia'a ra ndo,
anchee rugunda sinche'e ra thi undathjo ra ndo, ko ja̱ sinche'e ra
ji'i, xru'in ncha'on tsinthu'e ra thi jian. [11] Ko jañaa nchao sayé'e ra

jié juachaxin ixin sixi'in ra ko sinthe ra kainxin ncha'on ngain thi
thetu'an Nchaa ná Jesucristo, thi kjuengijna ná.
12 Mexinxin ja'an xrasinthaxraxa'on ra kain ji'i, maski ja'a ra
unu'a ra ko idachrjende'a ra thi ndua chunxin ra. 13 Ja'an tununa
ixin jai ke xrarichon, xrarugunda sinthaxraxa'on ra kain ji'i, 14 ixin
ja'an ununa ixin tuin sachrjexin nthau'a na ji'i, jañaa inchin Nchaa
ná Jesucristo ndachjejin na. 15 Aro ja'an sintha'a ixin ja'a ra
xraruxraxaon ra kain thi ukjuagu'a ra, maski isari'a ngain nunthe ji'i.

Thi chujni bikon thi jié juachaxiin Jesús

16 Ja'an ná binthakua'an ra ixin kexreen juii Jesucristo ko ixin
thi jié juachaxin je'e chunda, ko mee je'a naa chijni nchechjian
ko nichjakua chujni, ixin ja'an ná jmakon ná bikunxin ná thi jié
juachaxin je'e chunda. 17 Ja'an ná bikon ná are Ndo Dio Ndudaa
ná binchesaye'e ndo Jesucristo. Ko ngajni kuinxin ni thee ndo ko
ndachro ndo: "Ji'i thi Xan'na anto thjuaa ko anto cha'na ixin je'e
xan." 18 Ja'an ná kuian ná thi tha juixin ngajni are tateki'an ná
Jesucristo ngain jna kunchaon.
19 Kai chunda ná inaa thi renthe, ko mee thi juajnee Ndo Dio, thi
dikji̱n kain ni bagayée juajnee ndo. Ko ja'a ra jian nche'e ra ixin
thi'in ra juajna mee, ixin juajna mee inchin naa xru'i nchengasaan
are naxin xe'e ko xra nchengasaan are uchiaon chri'in ncha'on, ko
Jesucristo inchin kunutse jié chri'in are nduuyo ixin nchengasaan
ngain ansean ra. 20 Sa'o rina'o ixin tsinxin ra jian ixin xru'in ni
bagayée juajnee Ndo Dio nchao rundachro na̱ ke'e ruchro juajna, ja̱
je'e ndo rukjengijna'a na̱. 21 Ixin ni bagayée juajnee ndo banichja'a
inchin je'e na̱ baxraxaon na̱ ixin je'e na̱ nichja na̱ inchin Espíritu
Santo bandache na̱.

Thi chujni tjaago thi je'a ndua

(Judas 4-13)

2 1 Aro kai are sa'o ngayee chujni Israel binthe chujni bandachro
ixin bagayée na̱ juajnee Ndo Dio aro ndua'a. Ko jañaa kai
ngaya'a ra se'e chujni tsjaago thi je'a ndua, ko jimao sinthakua'an ra
na̱ thi je'a jian, ko rundachro na̱ ixin je'a Jesucristo thi kjuenga 'na
kain thi jian'a nche'e chujni. Ko jañaa je'e na̱ icha daka ndasitjaan
na̱ ngain thi jian'a. 2 Ko tsjé chujni sinche'e na̱ thi jian'a nche'e

ni te'i, ko ixin je'e na̱, chujni runichja na̱ thi jian'a ixin thi jian
juajnee Jesucristo. 3 Ko chujni te'i anto thiaku'en na̱ tumi, mexinxin
sinthakua'an ra na̱ thi ndua'a ixin jañaa sachaxin na̱ tumi ngajin ra.
Aro Ndo Dio usee ndachro ndo ixin je'e na̱ suji sue'en na̱ jie̱, ko utsii
ncha'on ixin je'e na̱ sayée na̱ thi tekininxin na̱.
4 Ndo Dio binchetjañe'a kain ángel binche'e jian'a ngain ndo, ko
rua'an ndo ángel te'i ngain thi xru'i danga'a ko nthi̱'a̱ techruaxin
kunixin chia ngain thi naxin xe'e. Ko Ndo Dio kuenchji'an kain ángel
te'i nthi̱'a̱, sithjaja thi ncha'on are je'e ndo sinche'e ndo jie̱. 5 Ko
ngain nchauen Noé Ndo Dio binchetjañe'a ndo chujni binthe are
mee. Je'e ndo rua'an ndo jinda nguixin nunthe ixin binchetjaan kain
chujni jian'a ko binchexe'e ndo je'o Noé ko yaato chujnii Noé. Noé
ben'a are mee ixin je'e binche'e jian ko bandache chujni ixin runche'e
na̱ jian kai, aro je'e na̱ bithikaon'a na̱. 6 Ko kai Ndo Dio binche'e ndo
jie̱ ngain rajna Sodoma ko rajna Gomorra ko kjuaaga ndo rajna ko
juxon ntheeso bithu'e. Ko jañaa ku'en ixin kain chujni te jai tsunu'e
na̱ ke'e tu'en chujni nche'e jian'a. 7 Aro Ndo Dio binchexe'e Lot
ngain rajna Sodoma ixin je'e kjui xii jian ngathexin kon ndo, ko
je'e chrjuin'a bakunu'e are bagikon kain thi jian'a banche'e kain
ni Sodoma. 8 Lot, kjui naa xii jian are be'e ngayee chujni te'i, ko
chrjuin'a bakunu'e ngathe anseen are bagikon ko baki'in kain thi
jian'a banche'e kain chujni mee. 9 Ko ji'i tjagua ná ixin Ndo Dio nu'e
ndo thjengijna ndo ko tanchrjanda'a ndo ngain thi jian'a chujni
dithikaon juajnee ndo. Aro kain chujni jian'a sinchegayée ndo na̱ thi
jikininxin na̱ ngain thi ncha'on are je'e ndo sinche'e ndo jie̱.
10 Ndo Dio icha suji sinche'e ndo jie̱ ngain thi chujni kainxin
ncha'on dithuexin nche'e kain thi jian'a thiaku'en nthau'e, ko
ningaku'en juachaxiin Nchaa ná Jesucristo, ko atho cha thi'in na̱ ko
anto ta'in ñao na̱ ko xraon'a na̱ are nichjangii na̱ kain ni chunda
juachaxin nthi'i ngain nunthe ko nthi̱'a̱ ngajni. 11 Ko kain angeel Ndo
Dio, maski techunda jié juachaxin, aro dinthexraon ixin chrjuin'a
runichja ko sinthenche'e jie̱ ngain chujni te'i, nthi̱'a̱ ngathexin kon
Ndo Dio.
12 Aro chujni jian'a te'i te na̱ inchin kuxiigo thinxin'a. Ko je'o
guan ba ixin nasuenxon na̱ ba. Jamee tu'en kain chujni te'i. Je'e na̱
nichja na̱ jian'a ixin thi thinxin'a na̱. Mexinxin je'e na̱ sinthege'en na̱
inchin kuxiigo te'i. 13 Je'e na̱ anto tangi tsu'en na̱ ixin nchegatho na̱
tangi icha chujni. Je'e na̱ tuenao na̱ ixin anto chrjuin tunu'e na̱ are

nche'e na̱ thi jian'a. Ko chujni te'i naa juasuaxin na̱ ko chijni na̱ are
te na̱ ngajin ra ngain kiaa ra ko chee na̱ ixin thi jian'a nche'e na̱.
14 Kain nchrii dikon na̱ juxon xraxaon na̱ ixin sejuaka'o na̱ nchra,
chujni te'i tunchrjen'a na̱ nche'e na̱ thi jian'a. Ko ncheye'e na̱
chujni nchiunchjan dithikaon ngain Jesucristo. Ko juxon xraxaon na̱
kexreen sincheye'e na̱ icha chujni ixin sachaxin na̱ tumi. Chujni te'i
jikininxin na̱ tangi tsu'en na̱. 15 Kai tadichrue na̱ ko inue'a na̱ thinoo
ridinte na̱ ixin takuinthu'e na̱ thi nthi'á jian. Ko ni te'i xraje'o nche'e
na̱ inchin binche'e profeta bi'in Balaam, xi tsi'i naa thi bi'in Beor, ko
Balaam binao rugachaxin tumi kunixin thi jian'a runche'e. 16 Aro
je'o kuluchu'e Balaam nichja ba inchin naa chujni ixin binchesathe'e
ba ixin je'e runche'e thi jian'a. Ko thi nichja ba ikuanchrjanda'a
Balaam ixin runche'e thi jian'a xraxaon.
17 Kain chujni mee, te inchin thue xru'in jinda teria, ko kai te
inchin thjui rugajon chrin aro chrintho sadikauka thjui. Ndo Dio
undachro ndo ixin kain chujni mee kainxin ncha'on sinthe na̱ ngain
thi xru'i danga'a ko ngain thi anto naxin xe'e. 18 Ko xraa anto chrjuin
nichja na̱ ko ta'in ñao na̱ are nichja na̱ thi xru'in xree, ko ixin thi
jian'a nche'e na̱ ko xraxaon na̱, ncheye'e na̱ chujni nandaa bithikaon
ko rinao'a sinche'e thi jian'a. 19 Chujni jian'a te'i ndache na̱ icha
chujni ixin nchao sinche'e na̱ thi je'e na̱ sinao na̱ ko xru'in ley
tsetu'en na̱. Aro je'e na̱ te na̱ inchin thi chujni jichria ixin chro'a
thinthu'e na̱ thi jian'a. Ko kain chujni chro'a thinthu'e thi jian'a,
ndakjan na̱ ni nche'e xree thi jian'a mee. 20 Ko ja̱ chujni te'i ibanche'a
na̱ thi jian'a jii ngain nunthe ji'i ixin ubithikaon Nchaa ná Jesucristo,
thi kjuengijna na̱, ko ja̱ xra rukjan na̱ sinche'e na̱ thi jian'a mee
inaa, je'e na̱ icha jian'a kjan na̱. 21 Icha jian ja̱ je'e na̱ rugatsuan'a
na̱ thi jian juajnee Jesucristo, ke jai, ubatsuan na̱ ko nche'a na̱ thi
ukuetu'an Jesucristo ngain na̱. 22 Aro jañaa nche'e na̱ ixin diku'en
thi ndachro na̱: "Kunia kjan ba jine ba thi tunkjan ba, ko kukuchi
thjexin tsinda ba, ko kjan ba chrinduakjan ba ndanchetja'o inaa."

Jesucristo rukjan tsii inaa

3 1 Ja'a ra xro choo ná, xro anto thjua'a ra, ji'i xroon yuxin kji̱n
na ngajin ra, ko ngain kayui xroon ja'an tsjé ndathjo ra ixin
kexreen sinche'e ra ixin rina'o ixin ja'a ra je'o ruxraxaon ra thi jian.
2 Xraxaon ra thi ndachro ni bagayée juajnee Ndo Dio, ko thi kuetu'an

Jesucristo ngain ni kuinchie'e ixin binthakua'an ra na̱ thi kuetu'an
Nchaa ná Jesucristo, thi binthakjan ná inaa chujni narua.
3 Aro rina'o ixin ja'a ra tsunu'a ra ji'i: Are uchiaon tsii ncha'on
are Jesucristo tsii inaa, se'e chujni tsjanuanka Ndo Dio, ko sinche'e
na̱ kain thi jian'a je'e na̱ ruxraxaon na̱. 4 Ko rundachro na̱: "¿Kesa
tsu'en thi ndachro Cristo ixin je'e rukii inaa? Utsjé ni chujnia
ná xrachrjen undabe'en na̱, ko jai kain xraje'o jii, inchin are
nakuexinxon be'e nunthe." 5 Chujni te'i nchexon na̱ ndatjañe'e na̱
ixin are nakuexinxion be'e kain, Ndo Dio je'o kuetu'an ndo ko
nunthe ko ngajni kunchjian, ko are binchenunxin ndo nche xema,
je'o ndachro ndo ncho chjeeya jinda. 6 Ko kai binchegunda ndo nda
mee ixin binchetjanxin ndo nunthe be'e are sa'o. 7 Aro jai ngajni
ko nunthe jichu'en ixin ruche kunixin xru'i are Ndo Dio jamee
tsetu'an ndo. Ko ncha'on mee sinche'e ndo jie̱ ngain kain chujni, ko
sinchetjaan ndo kainxin chujni jian'a.
8 Ko tjaña'a ra, ja'a ra xro choo ná, ixin Nchaa ná naa ncha'on,
mee inchin naa no̱ nano, ko thi naa no̱ nano inchin nakua ncha'on
ixin je'e. 9 Ko je'a ixin Ndo Dio anto jitunchrje'en ixin sinche'e ndo
thi ndachro ndo, inchin xraxaon kanxion chujni. Thi jitu'en ixin je'e
ndo nu'e ndo chu'en ndo ko je'e ndo chu'en ndo ixin rinao ndo ixin
xru'in chujni sitjaan ngathe xru'i, ko kain na̱ rukjan na̱ ko sithikaon
na̱ ngain ndo.
10 Aro ngain thi ncha'on rukjan Jesucristo, tsu'en xraa are
dixinthe ni xiche'e are naxin xe'e. Kuthimejan ngajni ruxanthe ko
chujni ruxraon are tsi'in na̱ thi anto suji sathe, ko kain thi dikon ni
jii ngajni ruche kunixin xru'i ko kai nunthe rucheka'o nunthe kain
thi jii ngain nunthe.
11 Ko jañaa sitjanxin kain thi jii, mexinxin, ¿a je'a icha jian je'o
nche'e ra thi thetu'an Ndo Dio ko nchesaye'e ra ndo, 12 ko chu'en
ra thi ncha'on rukjan Nchaa ná? Ngain ncha'on mee ngajni ruche
kunixin xru'i ko thi dikon ni jii ngajni satanga kunixin thee xru'i.
13 Aro ja'an ná ruchu'en ná ngajni narua ko nunthe narua thi
ndachro Ndo Dio ixin ruchjaa ná ndo, ko nthi̱'a̱ je'o thi chrjuin ko
thi jian se'e.
14 Mexinxin, ja'a ra xro choo ná xro anto thjua'a ra, xro techu'en
ra siku'en kain ji'i, tsje'e ra kexreen nche'e ra ixin se'e thi chrjuin
tunu'e ngain ansean ra. Ko are tsii Ndo Dio, tenche'e ra thi jian ko
xru'in thi jian'a se'e ngajin ra. 15 Xraxaon ra jian ixin Nchaa ná

Jesucristo nu'e chu'en ixin je'e rinao ke kain ná rukjan ná inaa
chujni narua thi xru'in ncha'on tsjexin. Jañaa inchin dikji̱'an ra xan
choo ná xan anto thjue'e ná, xan Pablo, thi kji̱n juajna bajon Ndo
Dio ngain je'e xan. 16 Ngain kain xroon dikji̱'an ra Pablo ndathjo
ra kain ji'i, maski jii kanxion thi dikji̱n tangi tsinxin ni. Mexinxin
chujni xru'in nu'e ko chujni xra jian'a dithikaon Jesucristo chro'a
thinxin na̱, ko ixin xru'in thinxin na̱ tjaago na̱ thi je'a ndua, ko jañaa
kai thentuxi'in na̱ ikanxion thi jitaxin ngain Xruen Ndo Dio. Ko ixin
thi nche'e na̱, je'o na̱ thjee na̱ ixin Ndo Dio sinchetjaan na̱.
17 Ja'a ra xro choo ná, xro anto thjua'a ra, jai unu'a ra kain ji'i,
mexinxin tsje'e ra jian ixin xru'in chujni jian'a sinthaya'a ra, ixin
ja̱ sinthaya'a ra na̱, sinche'e ra inchin je'e na̱ ko ndarutjaña'a ra
thi jian dithikaon ra Cristo. 18 Icha nchao tanchrjanda ra ixin thi
kuangi ná ko thi thjuaa ná Jesucristo, thi Nchaa ná binthakjan ná
inaa chujni narua, sinthakjan ná chujni jian. ¡Je'e jikininxin ixin
kain chujni sinchesaye'e jai ko kainxin ncha'on! Jamee tsu'en.

Xroon sa'o dikji̱n Juan

Jesucristo thi juajna nchegechon ni

1 [1] Kji̱'an ra ixin thi ube'e are nakuexinxon kunchjian nunthe,
thi kuian ná, thi bikunxin jmakon ná, thi anto jian tsjaa ná, ko
kathe ná kunixin rana ná. Ko ji'i thi theki'an ra ixin Jesús thi juajna
nchegechon ni. [2] Ko Jesús kununxin ko ja'an ná bikon ná ko nichja
ná ixin je'e kununxin. Ko ja'an ná nthanu'a ra ixin nchao sinthechon
ni ko xru'in ncha'on ndase'en ni ko ji'i ube'e ngain Ndudaa ná ko
kai ja'an ná kununxin na ná. [3] Ko ja'an ná undathjo ra thi ja'an ná
bikon ná ko thi ja'an ná kuian ná, ixin ja'a ra ko ja'an ná xraje'o
juaxraxaon sunthechunda ná, jañaa inchin ja'an ná te ná ngain Ndo
Dio Ndudaa ná ko ngain Jesucristo, thi Xe'en ndo. [4] Ko ji'i kji̱n ná
ixin jañaa anto ruchee ansean ra inchin chee ansenna ná.

Ndo Dio thi nchengasaan.

[5] Ko Jesucristo kjuagua ná juajnee ko mee thi ja'an ná tendathjo
ra kaxon ixin Ndo Dio thi nchengasaan ko ngain je'e xru'in naxin
xe'e jii. [6] Ja̱ ndachro ná ixin te ná ngain Ndo Dio, ko tentho'o ná
thi jian'a, ja'an ná nthuyaxon ná ko nthu'a ná thi ndua kjuagua ná
juajnee Ndo Dio. [7] Ko are ja'an ná te ná ngain thi dingasaan, jañaa
inchin Ndo Dio jii ngain thi dingasaan, are mee ja'a ra ko ja'an ná
xraa nakua chujni ná ko jnii Jesucristo, thi Xe'en Ndo Dio, ntharua
ná ixin kainxin thi jian'a juintho'o ná.
[8] Ja̱ ndachro ná ixin xru'in thi jian'a juintho'o ná, ja'on ná
nthuye'e ná ansean ná ko xru'in thi ndua jii ngajin ná. [9] Ja̱
tsendue'en ñao ná ngain Ndo Dio ixin thi jian'a juintho'o ná, je'e
ndo nche'e ndo thi ndachro ndo ixin jian ndo, mexinxin sinthatjañaa
ná ko sintharua ná ndo ixin kain thi jian'a juintho'o ná. [10] Aro ja̱
rundachro ná ixin xru'in thi jian'a juintho'o ná, tendachro ná ixin
Ndo Dio ncheyaxon ndo ko juajnee Ndo ji'a ngajin ná.

Jesucristo thi nichjaxin ná

2 [1] Ja'a ra inchin xan nchinnchinchjan'na, rikji̱'an ra kain ji'i ixin
jañaa xru'in thi jian'a sinche'e ra. Aro ja̱ chrujan ra xro nche'e ra

thi jian'a, chunda ná naa thi runichjaxin ná ngathexin kon Ndudaa
ná ko mee Jesucristo, thi jian. 2 Jesucristo xrajon be'en ixin thi jian'a
bintho'o ná, ko jeo'a ixin thi jian'a ja'an ná bintho'o ná, kai ixin thi
jian'a nche'e kain chujni jii ngata'a nunthe.
3 Are duthikaon ná thi thetu'an Ndo Dio, are mee nua ná ixin
ja'an ná ubatsuan ná je'e ndo. 4 Aro ja̱ chrujan chujni ndachro:
"Ja'an chunxin Ndo Dio", ko dithikaon'a thi thetu'an ndo, chujni
mee ncheyaxon ko ndua'a thi je'e ndachro. 5 Aro thi chujni nche'e
thi thetu'an Ndo Dio, chujni mee jian tjaago kexreen Ndo Dio thjue'e
ndo chujni; ko jañaa nua ná ixin ndua te ná ngain Ndo. 6 Ko chujni
ndachro ixin jii ngain Ndo Dio, chujni mee rugunda sinche'e thi jian
inchin binche'e Jesucristo.

Inaa juajna kuetu'an Jesucristo

7 Ja'a ra xro choo ná, xru'in inaa thi narua thetu'an Ndo Dio
rikji̱'an ra, ja'an je'o rikji̱n na thi bitu'an ra are atho see ko are
nakuexinxon ra bithikaon ra, ko thi atho see bitu'an ra ji'i, yaa thi jai
kui'in ra. 8 Aro maski jamee, thi ja'an rikji̱'an ra inchin inaa thi narua
thetuan Ndo Dio, ko tununxin thi ndua ngain Jesucristo ko ngajin ra
ixin thi naxin xe'e be'e ngajin ra ndajiditjaan ko ujinchengasaan thi
ndua xru'i.
9 Thi chujni ndachro ixin je'e jii ngain thi dingasaan, aro je'e
ningaku'en xan choo, chujni ji'i xrajii ngain thi naxin xe'e. 10 Aro
thi thjue'e xan choo, jii ngain thi dingasaan ko je'e xru'in chujni
sinchekunthengixin. 11 Aro thi ningaku'en xan choo, je'e jii ko
jixrade'e ngain thi naxin xe'e, ko nue'a thinoo sathji ixin thi naxin
xe'e tanchrjanda'a dikon.
12 Ja'a ra xan nchinnchinchjan'na, rikji̱'an ra ixin Jesucristo
ubindatjaña'a ra thi jian'a binche'e ra. 13 Ja'a ra xro nduda'a ra,
ja'an rikji̱n ngajin ra ixin ubatsuan ra thi ube'e are kainxin kuexi'in
kunchjian. Rikji̱'an ra ja'a ra xro xra xan xii ra, ixin ukjue'e ra cha
nchiijin. Rikji̱'an ra ja'a ra xro xan nchinnchinchjan ra ixin batsuan
ra Ndudaa ná. 14 Ja'an kji̱n na ngajin ra xro nduda'a ra ixin ubatsuan
ra Jesucristo thi ube'e are kainxin kuexi'in kunchjian. Kai kji̱n na
ixin ja'a ra xro xra xan xii ra ixin suji ra ko juajnee Ndo Dio jii ngajin
ra, ko ukjue'e ra cha nchiijin.
15 Thjue'a ra thi jian'a nche'e chujni jii ngain nunthe ko thjue'a
ra kain thi jii ngain nunthe. Ja̱ chrujan chujni thjue'e thi jii ngain

nunthe, chujni mee tjagu'a thi thjuaa ná Ndo Dio. [16] Kain thi jian'a
nchenthuxi'in ni chujni jii ngain nunthe, je'a ngain Ndudaa ná thixin,
mee thixin ngain chujni jii ngata'a nunthe ko thi jian'a nchexruxi'in
nthau'a ná: Thi dukon ná ko xraa rujinaunka ná ruchunda ná ko thi
anto ta'in ñao ná ixin thi techunda ná. Kain ji'i nchenthuxi'in ni thi
jian'a jii ngata'a nunthe. [17] Ko nunthe thinga ndajithjexin kunixin
kain thi jian'a jii ngain nunthe, aro thi chujni nche'e thi thetu'an
Ndo Dio sechon kainxin ncha'on.

Chujni nichja ndua'a

[18] Ja'a ra xan nchinnchinchjan'na, ute ná ngain thi ncha'on
undatsjexin nunthe, ko kui'in ra ixin rukii thi ningaku'en Jesucristo,
ko ukununxin tsjé thi ningaku'en Jesucristo. Mexinxin nua ná
ixin te ná ngain thi ncha'on undatsjexin nunthe. [19] Ko chujni te'i
bachrjeyexin na̱ ngayaa ná, aro je'e na̱ je'a chujnia ná. Ja̱ rukji
chujnia ná rugithu'e na̱ ngajin ná. Aro ji'i ku'en ixin bikunxin ni ixin
chujni te'i je'a chujnia ná.
[20] Aro Cristo chjaa ra Espíritu Santo, mexinxin kain ra chunxin ra
thi ndua. [21] Ko rikji̱n na ngajin ra ko je'a ixin ruchunxin'a ra thi
ndua, ja'an kji̱n na ixin uchunxin ra thi ndua, ko thi chunxin thi
ndua chro'a runichja thi ndua'a.
[22] ¿Ko kensen nichja thi ndua'a? Thi ndachro ixin Jesús je'a
Cristo, thi rua'an Ndo Dio, ji'i thi ningaku'en Jesucristo ko ndachro
ixin Jesucristo ko Ndo Dio je'a Dio. [23] Kain chujni ndachro ixin
Jesucristo je'a Dio kai chunxin'a Ndo Dio; aro thi chujni ndachro
ixin Jesucristo Xe'en Ndo Dio, kai Ndo Dio jii ngain chujni ji'i.
[24] Mexinxin thenchji'an ra ngain ansean ra thi jian juajna kui'in ra
are nakuexinxon ra bithikaon ra. Ko ja̱ kuenchji'an ra ngain ansean
ra juajna ji'i, kainxin ncha'on sinthe ra ngain Ndudaa ná ko ngain
Xe'en Ndo. [25] Ko Jesucristo ndachro ixin xru'in ncha'on se'en ná.
[26] Ja'an kji̱n na ji'i ixin jii chujni rinao sinthaya'a ra. [27] Aro ja'a ra
chunda ra Espíritu Santo chjaa ra Jesucristo, mexinxin xru'in chujni
rugunda sinthakua'an ra, ixin je'o Espíritu Santo sinthakua'an ra kain
ko thi je'e sinthakua'an ra, mee thi ndua ixin je'e tjagu'a thi ndua'a.
Ko dinthe ra ngain Cristo inchin binthakua'an ra Espíritu Santo.
[28] Ja'a ra xro xan nchinnchinchjan'na, dinthe ra ngain Jesucristo,
ixin jañaa are rukjan tsii, nchao ruchunthia ná ko ruchunda'a ná
juasuaxin ngathexin kon. [29] Jai unu'a ra ixin Jesucristo nche'e jian,

mexinxin rugunda tsunu'a ra ixin kain chujni dithikaon ko nche'e thi jian, kain chujni mee uxe'en Ndo Dio.

Xe'en Ndo Dio nche'e xan jian

3 [1] Tsjexin ra, Ndudaa ná anto thjuaa ná ndo, mexinxin nthagi'in ná ndo xe'en ndo, ko jaan, ndua xe'en Ndo Dio ná. Mexinxin thi chujni dithikaon'a Jesucristo chunxin'a ná na̱, ixin je'e na̱ xra datsuan'a na̱ Ndo Dio. [2] Ja'a ra xro choo ná, xro anto thjua'a ra, ndua jai ja'an ná uxe'en Ndo Dio ná, aro xra xragu'a kexreen sunthe ná. Aro nua ná ixin are Jesucristo tsii inaa, ja'an ná sunthe ná inchin je'e ixin sukon ná je'e inchin je'e jii. [3] Ko thi chujni chunthia ji'i, chujni mee turua na, jañaa inchin Jesucristo rua.

[4] Aro chujni nche'e thi jian'a, dithikaon'a thi kuetu'an Ndo Dio, ko thi dithikaon'a ni Ndo Dio mee thi jian'a. [5] Ja'a ra nu'a ra ixin Jesucristo juii ngata'a nunthe ixin bantsjaa ná kain thi jian'a ntho'o ná ko nua ná ixin je'e xru'in thi jian'a nche'e. [6] Mexinxin kain chujni te ngain Cristo nche'a thi jian'a, aro kain chujni nche'e thi jian'a, chujni te'i xradatsuan'a na̱ ko chunxin'a na̱ Jesucristo. [7] Ja'a ra xan nchinnchinchjan'na, dithuaxin'a ra ixin chujni sinthaya'a ra: Chujni nche'e jian, chujni mee dithikaon Ndo Dio ko jian na̱ inchin Jesucristo jian. [8] Aro thi chujni nche'e thi jian'a, chujni mee chujnii nchiijin ixin are nakuexinxon be'e nunthe, nchiijin jian'a binche'e. Ko Jesucristo, Xe'en Ndo Dio, juii xan ixin binchexanthe xan thi jian'a nche'e nchiijin.

[9] Kain chujni dithikaon Ndo Dio, je'e na̱ thjee na̱ ixin isinche'a na̱ thi jian'a ixin nche'e na̱ inchin Ndo Dio kuetu'an, mexinxin isinche'a na̱ inchin icha chujni ixin ukjan na̱ xe'en Ndo Dio. [10] Ja'in satsuanxin ná kensen xe'en Ndo Dio ko kensen xe'en nchiijin ixin kaxe'o chujni nche'a thi jian ko rinao'a xan choo, chujni mee je'a chujnii Ndo Dio.

Ruthjue'e choo ni

[11] Thi juajna kui'in ra are nakuexinxon ra bithikaon ra ruchro ji'i: Ruthjue'e choo ná. [12] Suntho'a ná inchin Caín ixin je'e kjui chujnii nchiijin ixin naguenxon xan choo. ¿Ko unda naguenxon xan? Ixin Caín banche'e thi jian'a ko xan choo banche'e xan thi jian.

[13] Ja'a ra xro choo ná, xraon'a ra ja̱ chujni dithikaon'a Jesucristo ningaku'an ra. [14] Ja'an ná nua ná ixin ite'a ná ngain thi ndade'en ni ko jai nua ná ixin techon ná ixin thjue'e ná xan choo ná, aro thi

thjue'a xan choo xra jii ngain thi ndade'en ni. [15] Ko thi ningaku'en
xan choo, ji'i xraa thi duen chujni, ko ja'a ra nu'a ra ixin naa thi
duen chujni chro'a rukjan inaa chujni narua ko sechon kain ncha'on.
[16] Ko ji'i datsuanxin ná thi thjuaa ná Ndo Dio, ixin Jesucristo xrajon
be'en ngain ntha cruz ixin ja'an ná, jañaa kai, ja'an ná ruxrajon ná
se'en ná ixin xan choo ná. [17] Are naa chujni chunda tumi ko sikon
naa xan choo rugunde'e xan kensen tsjengijna xan ko chujni chunda
tumi tsiakunue'a xan, ¿kexreen nchao rundachro ni ixin jii thi
thjue'e ni Ndo Dio ngain? [18] Ja'a ra xan nchinnchinchjan'na, jeo'a
rundachro ná ixin thjue'e ná xan choo ná, icha nchao tsjengijna ná
xan, ko jañaa sikon ni ixin ndua thjue'e ná xan choo ná.

[19] Ko ji'i nuanxin ná ixin ja'an ná chujnii thi ndua, ko jian nua
ná ixin sunthe ná ngathexin kon Ndo Dio. [20] Ko maski ansean ná
tjangia ná ixin chrujan thi jian'a bintho'o ná, aro Ndo Dio icha jié
ndo ke ansean ná ko je'e ndo nu'e ndo kainxin. [21] Ja'a ra xro choo
ná, xro anto rina'o, are ansean ná xru'in tjangia ná, ndua techunthia
ná ngain Ndo Dio, [22] ko Ndo Dio ruchjaa ná kainxin thi sanchie'e ná
ndo, ixin duthikaon ná thi thetu'an ndo ko ntho'o ná thi nchexruxi'in
ndo. [23] Ko je'e ndo thetu'an ndo ixin suthikaon ná ngain Jesucristo
thi Xe'en ndo, ko ruthjue'e choo ná inchin Jesucristo ukuetu'an. [24] Ko
thi chujni dithikaon thi kuetu'an Ndo Dio, chujni mee te na̱ ngain
ndo ko Ndo Dio jii ngain na̱. Ko ja'in nua ná ixin je'e ndo jii ndo
ngajin ná ixin chunda ná Espíritu Santo thi je'e ndo chjaa ná ndo.

Espíritu Santo ko thi espíritu ningaku'en Jesucristo

4 [1] Ja'a ra xro choo ná, xro anto thjua'a ra, dithikaon'a ra kain
chujni rundachro ixin nichja kunixin juachaxiin Espiritue Ndo
Dio. Icha jian danchiangi'i ra na̱ thi jian nu'a ra ja'a ra ko jañaa
sikunxin ra a chunda na̱ Espiritue Ndo Dio ixin ngain nunthe jii tsjé
chujni ndachro ixin nichja juajnee Ndo Dio aro ndua'a. [2] Ko ja'in
satsuan ra chujni chunda Espiritue Ndo Dio ixin kain chujni chunda
Espiritue ndo ndachro ixin Jesucristo juii ko biguan inchin naa xii,
chujni ji'i chunda Espiritue Ndo Dio. [3] Aro thi chujni ndachro ixin
Jesús biguan'a inchin naa xii, chujni mee chunda'a Espíritu thixin
ngain Ndo Dio, ko ningaku'en Jesucristo. Ko ja'a ra ukui'in ra ixin
espíritu mee tsii ko ujii ngata'a nunthe.

[4] Ja'a ra xro xan nchinnchinchjan'na, ja'a ra uchujnii Ndo Dio ra
ko ukjue'e ra cha chujni ncheeya ko ndua'a nichja juajnee Ndo Dio

ixin thi jii ngajin ra icha tsjé juachaxin chunda ke thi jii ngain ni
ningaku'en Jesucristo. 5 Chujni nichja thi ndua'a, chujnii nunthe ji'i,
mexinxin chujni te'i dithikaon choo na̱. 6 Ko ja'an ná chujnii Ndo
Dio ná, ko chujni chunxin ndo thi'in na̱ thi ndache ná na̱. Aro thi
je'a chujnii ndo, ni mee thin'a na̱ thi ndache ná na̱. Ko jañaa satsuan
ná chujni chunda Espiritue thi ndua ko kexe'e chujni chunda thi
espíritu ncheye'e chujni.

Ndo Dio anto thjuaa ná ndo

7 Ja'a ra xro choo ná, ruthjue'e choo ná ixin thi thjue'e choo ni
thixin ngain Ndo Dio ko kain thi thjue'e chujni, chujni mee xe'en
Ndo Dio ko chunxin ndo. 8 Ko thi chujni thjue'a icha chujni, chujni
mee chunxin'a Ndo Dio ixin Ndo Dio thjue'e ndo chujni. 9 Ko ja'in
kjuaguxin Ndo Dio thi thjuaa ná ndo ixin rua'an ndo thi nakuaxinxon
Xe'en ndo ngata'a nunthe ko ixin je'e xan sunthechunxin ná ko
xru'in ncha'on se'en ná. 10 Ko thi thjuaa ná Ndo Dio, ruchro'a ixin
ja'an ná thjue'e ná ndo, aro ixin je'e ndo thjuaa ná ndo, mexinxin
rua'an ndo Xe'en ndo bige'en xan ixin kain thi jian'a bintho'o ná.
11 Ja'a ra xro choo ná, xan anto rina'o, ja̱ Ndo Dio jañaa thjuaa
ná ndo, kai ja'an ná ruthjue'e choo ná. 12 Xra xru'in chujni dikon
Ndo Dio, aro ja̱ thjue'e choo ná, Ndo Dio jii ngayaa ná. Ko thi
thjuaa ná Ndo Dio dikon ni are ja'an ná thjue'e ná xan choo ná.
13 Ko ji'i nuanxin ná ixin te ná ngain Ndo Dio ko je'e ndo jii ndo
ngajin ná, ixin chjaa ná ndo Espíritu Santo. 14 Ko ja'an ná bikon ná
ko ndachrjan ná ixin Ndo Dio rua'an ndo Xe'en ndo ixin tsjengijna
ndo kain chujni jii ngata'a nunthe. 15 Kexe'o chujni satsuan ko
rundachro ixin Jesús, jaan Xe'en Ndo Dio, Ndo Dio jii ngain chujni
ji'i ko je'e jii ngain ndo.
16 Ko batsuan ná ko nua ná ixin Ndo Dio thjuaa ná ndo. Ixin Ndo
Dio thjue'e kain chujni, ko thi thjue'e chujni kai jii ngain Ndo Dio
ko Ndo Dio jii ngain je'e. 17 Ko thi thjuaa ná Ndo Dio dikon ni jian
ngayaa ná ixin ngain ncha'on suan jie̱, tsunchie'en ná ko ruchunthia
ná ixin bintho'o ná inchin binche'e Cristo nthi'i ngata'a nunthe.
18 Ko thi jian thjue'e choo ni thjengijna ni ixin ide'a juaxraon ixin thi
jian thjue'e choo ni nchekjín juaxraon. Ko thi thjue'a chujni chunda
juaxraon sue'en jie̱ ixin xra tangi'a kexreen ruthjue'e chujni.
19 Ja'an ná thjue'e ná Ndo Dio ixin je'e ndo thjuaa ná ndo sa'o.
20 Ja̱ chrujan chujni ndachro: “Ja'an thjuaa Ndo Dio”, aro ningaku'en

xan choo, chujni ji'i ncheyaxon. Ko thi thjue'a xan choo, xan dikon,
¿kexreen ruthjue'e Ndo Dio, thi je'e xradikon'a? [21] Ko Ndo Dio
kuetuan ná: thi chujni thjue'e Ndo Dio kai ruthjue'e xan choo.

Ruchunthia ná ko sacha ná

5 [1] Kain chujni dithikaon ixin Jesús thi Cristo, chujni te'i xe'en
Ndo Dio, ko kain chujni thjue'e Ndudaa ná kai thjue'e na̱ kain
xe'en ndo. [2] Ko are ja'an ná thjue'e ná Ndo Dio ko duthikaon ná
thi thetuan ná ndo, ji'i nuanxin ná ixin thjue'e ná chujni dithikaon
Jesucristo. [3] Thi thjue'e ná Ndo Dio, ruchro ixin sintho'o ná thi
thetu'an ndo, ko thi thetu'an ndo tangi'a. [4] Kain chujni kjan xe'en
Ndo Dio, dacha ngain thi jian'a jii ngata'a nunthe. Ko thi chunthia
ná ngain Jesucristo mee thi nthagacha ná ngain thi jian'a jii ngata'a
nunthe. [5] Thi chujni dithikaon ixin Jesús Xe'en Ndo Dio, chujni ji'i
thi dacha ngain thi jian'a jii ngata'a nunthe.

[6] Are juii Jesucristo ngain nunthe, je'e guan kunixin jni ko jinda;
ko jeo'a jinda guanxin, kai guanxin kunixin jni ko jinda. Ko Espíritu
ndachro ixin ji'i ndua ko Espíritu nichja thi ndua. [7] Ko ngajni jii
nii ni ndachro thi ndua: Ndo Dio, Jesucristo, ko Espíritu Santo, ko
kanio ni ji'i nakua na̱. [8] Ko nii thi nichja thi ndua ngata'a nunthe:
ko mee Espíritu Santo, jinda, ko jni, ko kanio ji'i xraje'o chro.
[9] Ja'an ná dithika'on ná thi ndachro chujni, aro thi ndachro Ndo
Dio icha renthe ixin nichja ndo ixin Xe'en ndo. [10] Ko thi chujni
dithikaon ngain Xe'en Ndo Dio, chujni mee dithikaon ngain anseen,
thi ndachro ndo. Ko thi dithikaon'a ndo nchekaxin ndo ixin nichja
ndo thi ndua'a ixin dithikaon'a thi ndachro Ndo Dio ixin Xe'en ndo.
[11] Ko ji'i thi ndua ndachro Ndo Dio: Je'e ndo nthagechon ná ko
xru'in ncha'on se'en ná ko thi dinthechon ni, jii ngain Jesucristo.
[12] Chujni dithikaon Xe'en Ndo Dio techon ná ko xru'in ncha'on se'en
na̱; ko chujni dithikaon'a Xe'en ndo, techon'a na̱ ngathexin kon ndo.

Nthi'i tsjexinxin thi kji̱n Juan

[13] Ja'an ji'i kji̱n na ixin ja'a ra xro dithikaon ra Jesucristo thi Xe'en
Ndo Dio ixin tsunu'a ra ixin utechon ra ko xru'in ncha'on se'en ra.

[14] Ko ja'in chunthiaxin ná ngain Ndo Dio ixin ja̱ chrujan danchie'e
ná ndo inchin je'e ndo rinao ndo, je'e ndo thi'in ndo. [15] Ko ja̱ nua ná
ixin Ndo Dio thi'in ndo kain nthi'á nichjee ná ndo, kai nua ná ixin
uchunda ná thi banchie'e ná ndo.

16 Ja̱ chrujan thi sikon naa xan choo jinche'e xan thi jian'a, aro
thi jian'a jinche'e xan xranchekininxin'a se'en, nchetse'en ra ñao
Ndo Dio ixin je'e xan ko Ndo Dio tsajanda'a xan se'en xan. Ko ji'i
ndachrjan ixin thi nche'e thi jian'a xranchekininxin'a se'en. Ko jii
thi jian'a nche'e ni ko nchekininxin ni ndase'en ni ko tsji ni ngathe
xru'i, ko ja'an tendathjo ra ixin inchetsen'a ra ñao Ndo Dio ixin
chujni ji'i. 17 Ko kain thi ndakua'a nche'e ni, ji'i jian'a, aro jii thi
jian'a xranchekininxin'a ni se'en ni.
18 Nua ná ixin thi kjan xe'en Ndo Dio, nche'a thi jian'a, ixin
Jesucristo, Xe'en Ndo Dio dayaku'en ko nchiijin kathe'a.
19 Nua ná ixin ja'an ná xe'en Ndo Dio ná ko kain chujni jii nguixin
nunthe, nchiijin thetu'en na̱.
20 Kai nua ná ixin Xe'en Ndo Dio juii xan ngata'a nunthe ko chjaa
ná xan jian juaxraxaon ixin satsuanxin ná thi ndua Ndo Dio. Ko te
ná ngain thi ndua, ko mee Jesucristo Xe'en Ndo Dio. Ko ji'i thi ndua
Ndo Dio thi chjaa ná thi techunxin ná ko xru'in ncha'on se'en. 21 Ja'a
ra xro xan nchinnchinchjan'na xan anto rina'o, nchesaye'a ra thi je'a
Ndo Dio. Jañaa tsu'en.

Xroon yuxin dikjin Juan

Chujni dithikaon Jesucristo rugunda ruthjue'e choo na

1 [1] Ja'an thi dakuan ni ni'ngo, ko kjin na xroon ji'i ngain ni xrathe
ngain ni'ngo kuinchie'e Ndo Dio. Ko nduaxin thjuaa ni'ngo ko
jeo'a ja'an, kai kain ni batsuan thi ndua, [2] ko thi ndua jii ngain
ansean ná se'e ngajin ná kainxin ncha'on. [3] Ko Ndo Dio Ndudaa ná
kunixin Jesucristo Xe'en ndo sinthanchaon ra ko tsiakunua'a ra ndo
ko ruchjaa ra ndo thi chrjuin tsunu'e ansean ra. Ko kain ji'i se'e
ngajin ra ixin batsuan ra thi ndua ko thi thjue'e choo ni.

Sintho'o ná je'o thi kjuagua ná Jesucristo

[4] Anto cha'na ixin betan ngujngujni ra xro tenche'e ra thi jian,
jañaa inchin Ndo Dio kuetuan ná. [5] Ko jai ja'a ra xro te ra ngain
ni'ngo kuinchie'e Ndo Dio, nthatsa'an ñao ra thjue'e choo ra. Ko thi
rithetu'an ra je'a narua, ji'i thi ukuethu'an ra are nakuexinxon ra
bithikaon ra. [6] Ko ja sintho'o ná thi thetuan ná Ndo Dio, ji'i ruchro
ixin thjue'e choo ná. Ko ji'i thi dituan ná: Ruthjue'e ni kain chujni,
inchin ukui'in ra are nakuexinxon ra bithikaon ra.

Chujni tjaago thi ndua'a

[7] Nguixin ngata'a nunthe chrji chujni ncheye'e icha chujni, ko
chujni te'i ndachro na ixin Jesucristo biguan'a inchin naa xii. Ko
chujni jañaa nichja ningaku'en na Jesucristo. [8] Mexinxin ja'a ra
daku'en ra thi jian juajna bithikaon ra ko jamee sayé'e ra thi ndachro
Ndo Dio ixin ruchjaa ra ndo.
[9] Kexe'o chujni ndathinthu'e ko nche'a thi kjuaago Jesucristo,
ngain chujni mee ji'a Ndo Dio, aro thi chujni dithikaon ko nche'e thi
kjuaago Jesucristo, ngain chujni mee jii Ndo Dio ko Xe'en ndo. [10] Ja
chrujan chujni tsii sitsja'a ra ko sinthakuan'a ra na inchin ja'an ná
binthakua'an ra, daye'a ra na ngain nchiandui ra, ko nichje'a ra na,
[11] ixin thi ni dayee chujni te'i, kai nche'e na thi jian'a inchin je'e na.

Nthi'i tsjexinxin thi kji̱n Juan

12 Maski anto tsjé thi rina'o rundathjo ra aro rinao'a rukji̱n na ji'i
ngain xroon, ixin ja'an rina'o sasutsja'a ra ko rundathjo ra kain thi
rixraxa'on ko jamee chrjuin tsunu'e ansenna.
13 Thi ni ni'ngo ri'i ja'an kai rua'an ra na̱ juajna. Jañaa tsu'en.

Xroon ninxin dikjin Juan

Juan nichja jian ixin Gayo

1 [1] Ja'an thi thetu'an, ko kjin na xroon ji'i ngajin ja'a Gayo ko
anto thjua'a ixin kai dithikaon thi ndua.
[2] Ja'a, xan chian xan anto thjuaa, danchiaa Ndo Dio ixin jian
tsji ngain kain xra sinche'e ko chrjuin tsunu'a ko tsunia'a, jañaa
inchin ritusuji ko chrjuin tunu'e espiritua. [3] Ja'an anto cha'na
are juii kanxion ni dithikaon Jesucristo ko kuekinna na ixin ja'a
dachrjende'a juajnee Jesucristo, ko kexreen ridari'i ngain thi ndua.
[4] Xru'in inaa nchekunu'e chrjuin ngain ansenna, je'o are thian ixin
xan'na ridinthe xan ngain thi ndua.
[5] Ja'a xan chian, xan anto thjuaa, ja'a anto jian nche'e, are
thjengijna xan choo ná dithikaon Jesucristo, xan thixin jee rajna
maski chunxin'a xan. [6] Ko ni bayé'e ngain nchiadui jian nichja na
ngathexin kon kain chujni xrathe ngain ni'ngo ixin anto thjue'e na.
Ko jian sinche'e ixin tsjengijna chujni diji ngain nchiandui ixin
ruchje'e na thi rugunde'e na ngatja nthi'á ixin jañaa nchexruxi'in
Ndo Dio. [7] Ixin je'e na bachrje na binche'e na xree Jesucristo, ko je'e
na juinao'a na bayée na thi rugajon chujni bagithikaon'a Ndo Dio.
[8] Mexinxin ja'an ná tsjengijna ná na, ko sayée ná na ngain nchiandui
ná ixin jañaa nchao tsjengijna ná na runichja na juajnee Ndo Dio.

Diótrefes ndakua'a binche'e

[9] Ja'an kjin na naa xroon ixin kain ni xrathe ngain ni'ngo nthi'a,
aro Diótrefes anto nchexruxi'in turenthe ngayee na ko rinao'a
daye'na ná. [10] Mexinxin ja saso ja'an rundathjan thi je'e nche'e
ixin je'e nichjakua jian'a ixin ja'an ná. Ko jeo'a yaa nche'e, kai
dayé'a chujni dikao juajnee Jesucristo, ko ni rinao sayée chujni te'i,
Diótrefes tanchrjanda'a na ko dengixin na ni'ngo.
[11] Ja'a xan chian, xan anto thjuaa, nche'a thi jian'a nche'e inaa
chujni, icha nchao nche'e thi jian nche'e na, ixin chujni nche'e thi
jian chujnii Ndo Dio, aro thi chujni nche'e thi jian'a, chujni mee
xrachunxin'a Ndo Dio.

Chujni nichja jian ixin Demetrio

12 Kain chujni nichja na̱ jian ixin Demetrio ko thi nche'e je'e
tjaago thi ndua. Ja'an ná kai chunxin ná ko nichja ná jian ixin je'e
ko ja'a jian nu'a ixin ja'an ná nichja ná thi ndua.

Nthi'i tsjexinxin thi kji̱n Juan

13 Ja'an xra tsjé rina'o rundathjo, aro rinao'a sintha'a kunixin
ndajni ko xroon 14 ixin tuin rina'o saso ixin sikon ja'a, kuthimejan
tsjuan ná.
15 Thi chrjuin tunu'e anseen ni se'e ngajin. Kain ni dakjio'o ná
jian nthi'i rua'an na juajna ja'a ko nthatsa'an ñao chje'e juajna kain
ni dakjio'o ná jian nthi̱'a̱.

Xroon dikjin Judas

Judas rua'an juajna ngain ni dithikaon Ndo Dio

1 [1] Ja'an Judas na, ja'an naa ni nche'e xree Jesucristo, ko kai ja'an
xan choo Jacobo. Ko kjin na xroon ji'i ixin kain chujni Ndo Dio
thjue'e ko Jesucristo thi dayakue'en na. [2] Ko ja'an danchia ixin Ndo
Dio tsiakunua'a ra, ko sinchekunu'e chrjuin ansean ra ko ruthjua'a
ra ndo.

Thi chujni tjaago thi je'a ndua

(2 Pedro 2:1-17)

[3] Ja'a ra xro choo ná ixin dithikaon ra Jesucristo, ja'an anto
bixraxa'on rukji'an ra ixin ke'e ruchro thi ukjan ná inaa chujni
narua, aro jai kjin na xroon ji'i ixin nthatsa'an ñao ra dithuaxin'a ra
sinthaya'a ra na ixin ja'a ra chunthia ra thi jian juajna, thi juajna
bithu'e chujni kuinchie'e Ndo Dio. [4] Ko ngujngujni chujni jian'a
jinthaya'a ra na ixin ubigee na ngaya'a ra, ni te'i usee bikininxin na
tsji na ngathe xru'i. Ko chujni te'i jian'a na ko ndachro na ixin thjuaa
ná Ndo Dio, ja'an ná nchao sintho'o ná thi ja'a ná rinao ná, ko kai
ndachro na ixin je'a nakuaxinxon Ndo Dio jii ko kai dithikaon'a na
Nchaa ná Jesucristo.

[5] Ko maski ja'a ra unu'a ra, ja'an rina'o sinthaxraxa'on ra, ixin
are Ndo Dio bantsjexin ndo ni Israel ngain nunthe'e ni Egipto,
kuthimejan guen ndo kain ni bithikaon'a ngain ndo. [6] Ko kai jañaa
ku'en kain ángel bithikaon'a ko takuinthu'e juachaxin chjee Ndo
Dio, ko kuiaxi'in ndo ángel te'i ngain thi naxin xe'e, ko nthi'a
techriaxin kunixin chia kainxin ncha'on, sitjaja ncha'on are Ndo Dio
sinche'e jie. [7] Ko jañaa kai rajna Sodoma ko Gomorra ko kain rajna
binthendajin, bithikaon'a na xraa ángel bithikaon'a ko binche'e na
thi jian'a ixin bejuaka'o na thi nchrii je'a chri'i na ko xii je'a xixi'i
na, ko xii ko xii bejuaka'o choo. Ko kain chujni mee che na ngathe
xru'i sanga'a, ko jañaa sikunxin chujni thi ku'en na.

[8] Ko xii te'i xraa tuxinxin xa ko tuenao xa ixin jian tenche'e xa ko
nche'e xa thi jian'a kunixin nthau'e xa, ko rinao'a xa ixin Jesucristo

tsetu'an ko jian'a nichja xa ixin kain angeel Ndo Dio. [9] Ko are
arcángel Miguel kuetuka'o nchiijin ixin rugantsje'e nthau'e Moisés,
arcángel ndache'a nchiijin ixin rukji'i jian'a, je'o ndachro: "Ndo Dio
sinche'e jie̱ ngajin." [10] Aro chujni jian'a te'i nichja na̱ jian'a ixin thi
thinxin'a na̱, ko nche'e na̱ xraa kuxiigo ixin xraxaon'a ba jian,
mexinxin nche'e na̱ thi jian'a ko tangi dathu'e na̱.
[11] ¡Nuxe'e chujni ruee nthiee Caín! Ko ixin bacha na̱ tumi xrajon
na̱ binche'e na̱ thi jian'a jañaa inchin binche'e Balaam, ko sitjaan na̱
inchin bitjaan Coré. [12] Ko chujni jian'a te'i anto jié juasuaxin nche'e
na̱ are thji na̱ ngain thi kiai nche'e ra ixin xraxaunxin ra Jesucristo
ko je'e na̱ jine na̱ ko di'i na̱ ko xru'in juasaaya chunda na̱, ko thjee
na̱ thi je'o na̱ rugunde'e na̱. Ko xraa thjui xru'in jinda chunda te
na̱ ixin tunxinka na̱ chrintho nda'a ko nde'i; ko te na̱ xraa ntha
thuchjuin ko xru'in thuchjuin dajon ntha, ixin diachrjenginua ntha
ko ndadige'en ntha. [13] Ko chujni te'i te xraa ndachaon kjamangiathe
suji ko tja nda tuxrue nda ngande'e nda ko jañaa dikon ni thi suaxin
nche'e na̱. Ko kai te na̱ inchin kunutse chrjikua ngajni ko ubikininxin
sakji ba ngain thi anto naxin xe'e.
[14] Ko Adán, thi kjui sa'o nduda'a ko thi yathuxin nduda'a kjui
Enoc ko Enoc nichja thi siku'en chujni te'i ko ndachro: "Ja'an bikon
Nchaa ná juii kunixin anto tsjé jino̱ angeel, [15] ixin sinche'e ndo jie̱
ngain kain chujni binche'e jian'a ko ngain chujni nichja jian'a ixin
Ndo Dio." [16] Ko chujni te'i xru'in nchexruxi'in na̱, ko nguxon nichja
na̱ thi nche'e icha chujni, ko je'o thjee na̱ thi nchexruxi'in nthau'e
na̱, ko ta'in ñao na̱ are nichja na̱, ko je'o nichja na̱ jian ixin chujni
are chrujan rugunde'e na̱.

Ditu'en chujni ixin sachrjende'a na̱ nthiee Jesucristo

[17] Aro ja'a ra xro choo ná, anto thjua'a ra, ko xraxaon ra thi
undathjo ra ni kuinchie'e Nchaa ná Jesucristo, [18] ixin ni te'i
bandathjo ra na̱: "Are uchiaon rukii Jesucristo, ruge'e chujni
rukjanua ná na̱ ko je'o runche'e na̱ thi rinao nthau'e na̱." [19] Ko
chujni te'i thi ncheketo ni dithikaon Jesucristo ixin nche'e na̱ thi
jian'a rinao nthau'e na̱ ixin chunda'a na̱ Espíritu Santo.
[20] Aro ja'a ra xro choo ná, xro anto thjua'a ra, kain ncha'on
chunthia ra ngain Ndo Dio ko nichje'e ra ndo kunixin juachaxiin
Espíritu Santo. [21] Ko kain ncha'on xraxaon ra ixin thjua ná Ndo Dio,

ko ruchu'en ná are Jesucristo siruaa ná ko ruchjaa ná juachaxin
sunthechon nạ kain ncha'on.
22 Ko thjengijna ra thi ni xradithikaon'a jian ngain Jesucristo.
23 Ko ikanxion nạ thjengijna ra nạ ixin tsji'a nạ ngathe xru'i danga'a,
ko icha chujni thiakunu'e ra nạ, aro nche'a ra thi tenche'e nạ; ko
ningakue'en ra kain thi jian'a nche'e nạ.

Judas nchesaye'e Ndo Dio

24 Thi nakuaxinxon Ndo Dio, thi binthakjan ná inaa chujni narua,
nchao tsjengijna ná ixin xru'in jian'a sintho'o ná, ko nchao sintharua
ná ndo ko anto ruchaa ná ngathexin kon Ndo Dio, ndo anto jié
juachaxin chunda. 25 Nthusaye'e ná Ndo Dio, ndo nu'e kain, ndo
chunda kain juachaxin ko thetu'an, ndo ruaan ná Jesucristo ixin
kuengijna ná, nthusaye'e ná jai ko kainxin ncha'on. Jañaa tsu'en.

Xroon jitaxin thi bikon Juan

Thi kjuaago Jesucristo ngain Juan

1 [1] Ji'i thi kjuaago Ndo Dio ngain Jesucristo, ko Jesucristo kjuaago
thi utuin siku'en ngain chujni nche'e xree je'e. Ko Jesucristo
rua'an naa angeel ixin kjuaago ji'i ngain Juan, xi nchexree je'e. [2] Ko
Juan nichja ixin, jaan, ndua thi bikon, ko ixin, jaan, ndua juajnee
Ndo Dio, thi juajna bindachro Jesucristo.
[3] Ndo Dio sinchenchaon thi chujni tjao xroon ji'i; ko kai anto
chrjuin ixin kain chujni thi'in juajna ji'i, juajna juixin ngain Ndo Dio,
ko dithikaon na̱ thi jitaxin ngain xroon. Ixin ujitunchiaon ncha'on
are kain thi jitaxin ngain xroon ji'i usiku'en.

Juan rua'an juajna ko kji̱n xroon ngain yaato ni'ngo

[4] Ja'an Juan na rikji̱'an ra juajna ji'i, ja'a ra xro dithikaon ra
Jesucristo ko te ra ngain thi yaato ni'ngo jii nunthe'e Asia. Ko Ndo
Dio sinthanchaon ra ko ruchjaa ra thi chrjuin nchekunu'e ngain
ansean ra, ko ji'i thixin ngain Ndo Dio, ndo jii jai, ndo kai be'e are
sa'o, ko ndo tsii inaa. Ko thi sayé'e ra kai thixin ngain thi yaato
espíritu jii ngathexin kon Ndo Dio, nthi̱'a̱ thi thetu'an ndo. [5] Ko thi
sayé'e ra kai thixin ngain Jesucristo, thi ndachro thi ndua kjuaago
Ndo Dio, thi kai sa'o xechon ngayexin ni ndadige'en, thi kai chunda
juachaxin thetu'en kain rey thetu'an nguii nunthe. Ko Jesucristo
anto thjuaa ná ko ujuintharua ná kunixin jnii kain thi jian'a bintho'o
ná. [6] Ko Jesucristo ubinthakjan ná rey ko kai binthakjan ná daana
sinche'e xree Ndo Dio, Ndudee je'e. Mexinxin, ¡je'e jikininxin
tsusaye'e ko jikininxin kainxin juachaxin kainxin ncha'on! Jañaa
tsu'en.
[7] ¡Tsjexin ra, Cristo tsii ngakjan thjui! Ko kainxin chujni sikon na̱
ji'i ko kai ni kjuaaya ngain je'e. Ko chujni nguixin nunthe rutsjanga
na̱ are sikon na̱ tsii. Jaan, jañaa siku'en.
[8] "Ja'an ubari'i are kainxin kuexi'in be'e ko ja'an xra sari'i are
kainxin undatsjexin, jañaa inchin letra A ko Z." Jañaa chro Nchaa
ná Dio thi chunda kainxin juachaxin, ko je'e thi jii jai, thi be'e are
sa'o ko thi tsii inaa.

Cristo xraago ngain Juan

9 Ja'an Juan na, naa xan choo ra ixin kai dithika'on Cristo, ko
kai ridetan tangi inchin ja'a ra, ko kai sari'i ngain thi thetu'an Ndo
Dio inchin ja'a ra, ko kai chrjuin tununa ixin ruaa nthiee Cristo,
thi nthasuji ná ixin tsixian ná kain. Ko ja'an biaxinna ngain nunthe
jindajin ndachaon di'in Patmos ixin ndathjan chujni juajnee Ndo
Dio ko kai nichja ixin Jesucristo. 10 Ko ncha'on nchesaye'e ni Nchaa
ná, juachaxiin Espíritu Santo kuexi'in kuetu'an ngajin, ko kuian
nutunxin na naa thi nichja'na anto seen, inchin seen daxruen naa
trompeta. 11 Ko thi nichja'na ndachjejin na:

—Ja'an ubari'i are kainxin kuexi'in be'e ko ja'an sari'i are kainxin
undatsjexin. Jañaa inchin letra A ko Z. Ko kjin ngain naa xroon thi
ridikon, ko rua'an xron ngain thi yaato ni'ngo jii ngain nunthe Asia,
ko ni'ngo mee jii ngain Éfeso, ngain Esmirna, ngain Pérgamo, ngain
Tiatira, ngain Sardis, ngain Filadelfia ko ngain Laodicea.

12 Ko are kuingaria ixin tsjaa kensen jinichja'na, ja'an bikon yaato
candelero dikunchjianxin chia oro. 13 Ko ngayee thi yaato candelero
te'i, ja'an bikon Jesús, thi Xii juixin ngajni, ko jingaa naa luntho jini
jikaxin no ruthee, ko jithia ngain pechue naa thi dikunchjianxin
juxon chia oro. 14 Ko xrajaa anto rua xra, inchin chjon rua, o inchin
chrintha ngata'a jnancha'a. Ko jmakon jidakima inchin are jitjama
xru'i. 15 Ruthee jidakima inchin chia bronce are jidatanga chia ixin
nchegakima na chia; ko are nichja, thee thi'in ni inchin jinda are
jikjamangiathe nda ngain tsaaga. 16 Ngaa rajianxiin bechunda yaato
kunutse, ko ngain ru'a bachrjexin naa chia taade ko yao chia no
lumuenxin chia ko no tse'e chia. Ko ngakon jidakima inchin ncha'on
are jichantha sua.

17 Are ja'an bikon je'e, baritsinga ngaka ruthee xraa naa thi
ndadige'en. Aro je'e kuenta'a rajianxiin ngata'a na ko ndachjejin na:

—Xraon'a, ja'an thi ubari'i are kainxin kuexi'in be'e ko ja'an
xra sari'i are kainxin undatsjexin. 18 Ko ja'an richon, ko ja'an
ndabe'en na, aro jai richon ko sarichon kainxin ncha'on. Ja'an
chunda juachaxin ngain thi ndade'en ni ko ngain thi thji kain chujni
ndade'en. 19 Kjin thi ja'a bikon, thi jitu'en jai ko thi xra siku'en. 20 Ko
ji'i ruchro thi yaato kunutse ja'a bikon jii ngaa rajianxinna, mee
thi yaato ángel dikao juajna ngain thi yaato ni'ngo. Ko thi yaato
candelero dikunchjianxin chia oro, mee thi yaato ni'ngo.

Juajna bayée ni'ngo Éfeso

2 [1] 'Kji̱'in ángel dikao juajnee Ndo Dio ngain ni'ngo jii ngain
rajna Éfeso: "Jañaa ndachro thi chunda thi yaato kunutse ngaa
rajianxiin ko ride'e ngayee thi yaato candelero dikunchjianxin chia
oro: [2] Ja'an nuna kain thi ja'a ra nche'e ra, kai nuna ixin anto suji
nche'e ra xraa ra, ko thinthue'a ra thi kuangi ra. Ko kai nuna ixin
rinao'a ra se'e chujni jian'a ngaya'a ra. Kaxon nuna ixin batsuan
ra chujni ndachro ixin ja'an rua'an na̱, aro ndua'a, ko jañaa nu'a
ra ixin je'a na̱ ko ubatsuan ra na̱ ixin je'o ncheyaxon na̱. [3] Ko anto
kuixi'an ra kain thi tangi, ko ixin binche'e ra thi kuetu'an ra anto
betan ra tangi ixin ja'an, ko maski anto tangi ku'an ra, xru'in
ncha'on kuinthu'e ra thi bithikaon ra. [4] Aro ja'an nchexruxinna'a
naa thi ja'a ra nchao'a tenche'e ra. Ko mee ixin jai ithjuena'a ni
ra ko ithjue'a choo ra inchin are nakuexinxon ra bithikaon ni ra.
[5] Mexinxin xraxaon ra thinoo kuexinxin ra binche'e ra thi jian'a,
ko danchia ra sitjaña'a ra thi jian'a binche'e ra ko kjan nche'e ra
inchin are nakuexinxion ra bithikaon ni ra. Ja̱ sinche'a ra ji'i, ja'an
tuin saso ngajin ra ko sinthjianxin ngajin ra candelero. [6] Aro ja'an
nchexruxinna naa thi ja'a ra nche'e ra, ko mee ixin ningaku'en ra
thi nche'e chujni nicolaítas inchin ja'an kai ningakuan thi nche'e
na̱. [7] Ja'a ra xro thi'in ra, thinxin ra jian thi ndachro Espíritu Santo
ngain ni'ngo te'i: Kain chujni tsixi'in ko sinche'a thi jian'a, ja'an
ruchja'a na̱ juachaxin sine na̱ thuchjuiin ntha nchegechon ni, ko
ntha mee jii ngain nunthe'e Ndo Dio, thi anto chrjuin jii."

Juajna bayée ni'ngo Esmirna

[8] 'Kji̱'in ángel dikao juajnee Ndo Dio ngain ni'ngo jii ngain rajna
Esmirna: "Jañaa ndachro thi ube'e are kainxin kuexi'in be'e ko xra
se'e are kainxin undatsjexin, ko be'en ko kjan xechon inaa: [9] Ja'an
nuna kain thi nche'e ra, kain thi tangi tedetan ra, ko kai nuna ixin
nua ra ngain nunthe ji'i, aro anto tsjé chunda ra ngain Ndo Dio.
Kaxon nuna ixin ni ndachro ixin judío na̱ nichja na̱ thi ndua'a ixin
ja'a ra ko dikjan na̱ chujnii nchiijin. [10] Xraguen'a ra kain thi tangi
sathu'e ra, ixin nchiijin tsiaxi'an ra kanxion ra ngain ndu'a xiiso ixin
sikon na̱ a jaan chunthia ni ra, ko the ncha'on satho ra tangi. Aro
ja'a ra xru'in ncha'on thinthu'e ra thi chunthia ra maski se'en ra, ko
ja'an ruchja'a ra thi rukjan ra inaa chujni narua ko xru'in ncha'on

se'en ra. [11] Ja'a ra xro thi'in ra, thinxin ra jian thi ndachro Espíritu
Santo ngain ni'ngo te'i: Thi chujni tsixi'in ko tsinthue'a thi chunthia
na, chujni mee se'e nạ ngain Ndo Dio, are je'e ndo santsjenda ndo
chujni nche'e jian'a are ukain ndatsjexin."

Juajna bayée ni'ngo Pérgamo

[12] 'Kjị'in ángel dikao juajnee Ndo Dio ngain ni'ngo jii ngain rajna
Pérgamo: "Jañaa ndachro thi jichunda chia taade ko yao chia no
lumuenxin chia ko no tse'e chia: [13] Ja'an nuna kain thi nche'e ra ko
kai nuna ixin te ra nthị'ạ thi thetu'an nchiijin. Aro maski jamee, ja'a
ra xradithikaon ni ra. Ko ja'a ra ndachro'a ra ixin dithikaon'a ni ra,
maski tangi batho ra ngaa nano buen nạ Antipas, thi nichja jian ixin
ja'an ko be'en nthị'ạ thi thetu'an nchiijin. [14] Aro ja'an nchexruxinna'a
naa thi ja'a ra nche'e ra: Ixin nthị'ạ te ngajin ra kanxion chujni
nche'e inchin binche'e Balaam, thi kjuague ko ndache Balac kexreen
runcheye'e chujni Israel ixin binche'e nạ thi jian'a, ixin bine nạ thi
ndaxra banchesayexin nạ diuchjan dikunchjianxin xro o nthaa, ko
ixin bagejuaka'o nạ nchrii je'a chri'i nạ o xii je'a xixi'i nạ. [15] Ko kai
ixin ngaya'a ra te kanxion chujni rinao'a nạ thinthu'e nạ thi kjuaago
chujni nicolaítas. [16] Mexinxin, thinthu'e ra tuin thi jian'a tenche'e
ra, ixin jạ sinche'a ra jamee, ja'an tuin saso ngajin ra ko tsetuki'an
chujni mee kunixin thi chia taade dachrjexin ru'a na. [17] Ja'a ra xro
thi'in ra, thinxin ra jian thi ndachro Espíritu Santo ngain ni'ngo te'i:
Thi chujni tsixi'in ko sinche'a thi jian'a, ja'an ruchja'a nạ juachaxin
sine nạ thi maná jima jai. Ko ruchja'a nạ naa xruchjan rua, ko
nganito xro mee jitaxin naa nombre narua, ko je'o chujni sayée xro
tsunu'e nạ nombre ji'i."

Juajna bayée ni'ngo Tiatira

[18] 'Kjị'in ángel dikao juajnee Ndo Dio ngain ni'ngo jii ngain rajna
Tiatira: "Jañaa ndachro Xe'en Ndo Dio, thi chunda inchin xru'i ngain
jmakon, ko ruthee jidakima inchin chia bronce are jidatanga chia:
[19] Ja'an nuna kain thi nche'e ra, thi thjue na ni ra, thi chunthia ni ra,
ko ixin nche'e ra thi kuetu'an ko ixin thixi'an ra kain, ko kai nuna
ixin jai ja'a ra icha tsjé tenche'e ra ke are nakuexinxon ra bithikaon
ni ra. [20] Aro ja'an nchexruxinna'a naa thi ja'a ra nche'e ra: Ixin
nthị'ạ ngaya'a ra jii naa nchrii nche'e inchin banche'e nchri bi'in
Jezabel, nchri ndachro ixin nichja nchra juajna thixin ngain Ndo

Dio, aro je'o ncheye'e nchra chujni nche'e xrana ko tjague nchra
na̱ ixin sejuaka'o na̱ nchrii je'a chri'i na̱ ko xii je'a xixi'i na̱ ko kai
ixin ne na̱ thi ndaxra banchesayexin nchra diuchjan dikunchjianxin
xro o nthaa. 21 Ja'an uchja'a nchra tsjé ncha'on ixin tsinthu'e nchra
thi jian'a nche'e nchra, aro chro'a nchra ixin nchexruxi'in nchra
xrajon nchra ngain tsjé xii. 22 Mexinxin ja'an sintha'a ixin je'e nchra
ko chujni ruee nchra anto tsuni'i na̱ ko setsingata'a na̱ saon; ko ja̱
tsinthue'a na̱ thi jian'a nche'e na̱, ja'an, sinthagetan na̱ thi anto
tangi. 23 Ko ja'an nasuenxon kain xe'en nchra. Jamee kain chujni
ngain kainxin ni'ngo tsunu'e na̱ ixin ja'an chunxin juaxraxauen na̱
ko anseen na̱, ko kain ra ruchja'a ra thi jikininxin ra sayé'e ra ixin
thi binche'e ra. 24 Aro ja'a ra, xro te ra nthi̱'a̱ ngain rajna Tiatira, xro
nche'a ra thi nche'e nchrii mee ko xru'in ncha'on batsuan ra thi
je'e na̱ nchegi'in na̱ thi anto jima jii ngain nchiijin, ja'an rindathjo
ra ja'a ra ixin isatho'a ra icha thi tangi, je'o thi uchunda ra. 25 Aro
thenchji'an ra thi uchunthia ni ra, sithjaja ncha'on are ja'an si'i inaa.
26 Kain ra xro tsixi'an ra ko tsinthue'a ra thi chunthia ni ra ko nche'e
ra xrana tsjexinka nunthe, ja'an ruchja'a ra juachaxin tsetu'en ra
kain nunthe, 27 jañaa inchin Ndudana chjana ndo juachaxin. Ja'a ra
tsetu'en ra kain nunthe kunixin naa ntha kutho dikunchjianxin chia.
Ko chujni kain nunthe, ni sithikaon'a, sikaon na̱ kunixin ntha kutho
mee, ko ruchjeka na̱ inchin ja̱ rukji na̱ naa chi. 28 Ko kai ruchja'a ra
thi kunutse nchengasaan are nduuyo. 29 Ja'a ra xro thi'in ra, thinxin
ra jian thi ndachro Espíritu Santo ngain ni'ngo te'i."

Juajna bayée ni'ngo Sardis

3 1 'Kji̱'in ángel dikao juajnee Ndo Dio ngain ni'ngo jii ngain rajna
Sardis: "Jañaa ndachro thi chunda thi yaato espiritue Ndo Dio
ko chunda thi yaato kunutse: Ko ja'an nuna kain thi nche'e ra ko
nuna ixin undadige'en ra ngain espiritua ra maski xraa techon ra.
2 Xingama'a ra, ko nchesuji ra thi xranchao tsusuji, maski tatede'en.
Ko thi ja'an bikon nche'e ra nchao'a jii ngathexin kon Ndo Diona.
3 Mexinxin xraxaon ra kain thi kuangi ra ko kui'in ra, ko nche'e ra thi
ukuangi ra ko inche'a ra thi jian'a binche'e ra. Ja̱ sinche'a ra jamee,
ja'an saso ngajin ra xraa chujni dixinthebe'o xi che'e are naxin xe'e.
4 Aro nthi̱'a̱ ngaya'a ra ngain rajna Sardis, xra jii chujni nche'a thi
jian'a ko mee inchin chujni xraa chje'a kithja lunthue. Ko ni mee
sakji na̱ ngajin kunixin lunthue na̱ rua, ixin jañaa jikininxin na̱. 5 Ko

kain chujni tsixi'in kain thi tangi ko tsinthue'a na̱ thi chunthia na̱
ngajin na, ni mee sinthengaa na̱ luntho rua, ko ja'an tsunchjengaya'a
ni mee ngain thi xroon jitaxin na̱, thi xroon jitaxin kain ni ukjan inaa
chujni narua. Ko ja'an rundachrjan ixin chunxin na̱ nthi̱'a̱ ngathexin
kon Ndudana ko ngathexin kon kain angeel ndo. 6 Ja'a ra xro thi'in
ra, thinxin ra jian thi ndachro Espíritu Santo ngain ni'ngo te'i."

Juajna bayée ni'ngo Filadelfia

7 'Kji̱'in ángel dikao juajnee Ndo Dio ngain ni'ngo jii ngain rajna
Filadelfia: "Jañaa ndachro thi xru'in jian'a binche'e ko ndua Xe'en
Ndo Dio, thi bayée juachaxin thetu'an inchin David. Ko are je'e
danthjee naa puerta, xru'in kensen nchao tsejee, ko are je'e thejee,
xru'in kensen nchao santhjee. 8 Ja'an nuna kain thi nche'e ra. Ko
banthjaa ngathexin kon ra naa puerta ko xru'in kensen nchao tsejee,
ko maski isuji'a ra, aro bithikaon ra juajnana ko xru'in ncha'on
ndachro ra ixin chunxin'a ni ra. 9 Mexinxin ja'an rurua'an ngajin ra
chujni ndachro ixin judío na̱ aro ndua'a ixin ncheyaxon na̱ ko nche'e
na̱ inchin rinao nchiijin. Ko ja'an sintha'a ixin sethuxin na̱ ngaka
ruthaa ra ko jañaa tsunu'e na̱ ixin ja'an anto thjua'a ra. 10 Ko ixin
xru'in ncha'on kuinthu'e ra thi chunthia ra ngajin inchin kuetu'an
ra, ja'an tsjengijna ra ixin xru'in tsu'an ra are tsii ncha'on are kain
chujni ngain nunthe ji'i satho na̱ tangi. 11 Ja'an tuin rukjan na. Ko
xra dithikaon ra ngajin na inchin dithikaon ra, ko jañaa xru'in
kensen santsja'a ra thi corona sayé'e ra. 12 Ko kain chujni sathu'e
kain thi tangi ko tsinthue'a na̱ thi chunthia na̱, ja'an sinthakjan na̱
inchin thi xro jike'e ningue Ndo Diona, ko xru'in ncha'on sachrjexin
na̱ nthi̱'a̱. Ko nganito na̱, ja'an tsentaxin nombree Ndo Diona ko
rajnee ndo, thi rajna narua di'in Jerusalén, thi rajna tsixin ngajni
thi thjen Ndo Dio. Ko ja'an kai setaxin na nganito na̱ kunixin naa
nombre narua. 13 Ja'a ra xro thi'in ra, thinxin ra jian thi ndachro
Espíritu Santo ngain ni'ngo te'i."

Juajna bayée ni'ngo Laodicea

14 'Kji̱'in ángel dikao juajnee Ndo Dio ngain ni'ngo jii ngain rajna
Laodicea: "Ja'in ndachro je'e thi di'in Thi Jañaa Tsu'en, thi ndachro
thi ndua ixin Ndo Dio. Ko ixin je'e, Ndo Dio binchechjian ndo kain
thi jii. 15 Ja'an nuna kain thi nche'e ra. Ko nuna ixin dithikaon'a ra
kain thi ja'an kuetu'an ra ko je'o thu'a dithikaon ra. ¡Ko icha jian

rugithikaon ra kain thi thetu'an ra o xru'in rugithikaon ra, ko ji'i
ruchro ixin je'a kin ra o je'a sua ra! [16] Aro ixin ja'a ra je'o inchin thi
yaaso ra, ja'an tsunkjanxin ra ngain ru'a na. [17] Ko ja'a ra xrandachro
ra: Ja'an ná anto tsjé chunda ná ko xru'in ditjanna ná. Aro ja'a ra
ncheye'o ra ansean ra ixin ja'a ra juxon thi tangi tedetan ra, xru'in
renthe ra, ko anto nua ra, ko dikon'a ra ko te ra xraa chujni xru'in
luntho tengaa. [18] Mexinxin ja'an ndathjo ra, thena'na ra chia oro
xruthe ngain xru'i ixin jian kurua chia ko icha renthe chia; ko jañaa
ndua rukjan ra chujni chunda anto tsjé. Ko thena'na ra luntho
rua ixin sinthenga'a ra ixin jañaa ruxramatja thi anto suaxin ixin
thulucho nthau'a ra. Ko thena'na ra xruan sinthjingi jmakon ra
ixin icha jian sikon ra. [19] Ko ja'an nthasathaa ko ndagatho tangi
kain chujni ja'an thjuaa. Mexinxin kjan ra xraa chujni anto nche'e
xree Ndo Dio, ko inche'a ra thi jian'a ko danchia ra sitjaña'a ra
thi binche'e ra. [20] Tsje'e ra, ja'an rindangia ntha dijexin nchia,
ko ridaya'a ra. Ja̱ chrujan ra xro tsi'in ra thana ko santhje'e ra
nchiandui ra, ja'an sixi'in ko sineki'an ni banthjee nchiandu'a ko je'e
na̱ sine na̱ ngajin. [21] Ko kain chujni tsixi'in sathu'e kain thi tangi ko
ruchunthia ngajin, ja'an ruchja'a na̱ juachaxin sinthe na̱ chrikena,
nthi̱'a̱ thi thetu'an, jañaa inchin ja'an kuixinna ko bari'i chrikee
Ndudana nthi̱'a̱ thi thetu'an ndo. [22] Ja'a ra xro thi'in ra, thinxin ra
jian thi ndachro Espíritu Santo ngain ni'ngo te'i."

Ja'in tsusaaya nthi̱'a̱ ngajni

4 [1] Kuthimejan, ja'an tsjaa ngajni ko nthi̱'a̱ bikon xraa naa ntha
dijexin nchia jixrangee. Ko thi tha nichja'na sa'o ko seen baxruen
inchin trompeta, ndachjejin na:

—Tani nthi'i ko tsjagu'a kain thi rugunda siku'en are tsjexin kain
ji'i.

[2] Ko juibe'o ngajin na Espíritu Santo ko kuexi'in kjuagu'na ko
bikon nthi̱'a̱ ngajni naa ntha xintauen thi thetu'an, ko bikon naa
thi tajita'a ntha. [3] Ko thi jita'a ntha xintaon jidakima inchin naa
xro chrjuin jii di'in jaspe o xro di'in cornalina. Ko ngandajin ntha
xintaon mee, be'e naa kunchecha chrjuin jidakima inchin naa xro
di'in esmeralda. [4] Ko ngandajin ntha xintaon mee, be'e kan ko noo
ntha xintauen thi thetu'an, ko nthi̱'a̱ teta'a kan ko noo ni joon ko
tengaa na̱ luntho rua ko jita'a jaa na̱ corona dikunchjianxin chia oro.
[5] Ko ngain thi ntha xintaon bikon sa'o, bagachrjexin thi tungiixin,

thi bagathe ko tsjé tha. Ko ngathexin ntha xintaon mee, jiche yaato
candil, ko mee thi yaato espiritue Ndo Dio. 6 Ko kai ngathexin ntha
xintaon ji'i, bikon xraa naa ndachaon dikunduxin ni inchin naa
xruxrao.

Ko nthi̱'a̱ thi jii ntha xintaon, bikon ngandajin ntha, noo thi
bakingi ko jichon, ko bechunda tsjé jmakon no ngajinxin ko no
tunxin. 7 Ko thi sa'o bakingi ko jichon be'e xraa naa kuleón; thi
yuxin be'e xraa naa kuxinthaa; thi ninxin jichunda ngakon xraa
naa xii; ko thi nunxin be'e xraa naa kudatse jitjaganga. 8 Kanui
thi bakingi ko jichon, nanaa binthechunda inkjaon nenechaan, ko
nguixin ngama ko chringinde'e nene bechunda jmakon; ko ncha'on
ko thie banthendachro:

Santo, santo, santo,
jañaa Nchaa ná Dio, thi chunda kainxin juachaxin,
ndo jii jai, be'e are sa'o, ko tsii inaa.

9 Ko are kanui thi bakingi ko jichon binchesaye'e ko bakexruxi'in
thi jita'a ntha xintaon icha renthe ko jichon kainxin ncha'on, 10 ni
kan ko noo ni joon bagethuxin na̱ ko bagiseta'a na̱ nunthe ko
banchesaye'e na̱ thi jichon kainxin ncha'on, ko bakiin na̱ coronee na̱
ngathexin ntha xintauen, ko bandachro na̱:

11 Nchana ná ko Diona ná,
Suixin jikininxin kainxin juachaxin ko tsusaya'a;
ixin Suixin thi binchechjian kain thi jii,
ko ixin Suixin binao kunchjian kain thi jii.

Kulekue Ndo Dio ko thi xroon dixea

5 1 Kuthimejan bikon thi jita'a ntha xintaon ko ngaa rajianxiin
jiyaa naa xroon dixea, ko dikji̱n na̱ xron no ngaxinxin xron ko
no ndujaxin xron ko jichunda xron yaato sello. 2 Ko bikon naa ángel
kunixin jié juachaxin ko suji jidanchiangi:

—¿Kensen jikininxin tsinchje kain sello jiyaa xron ko santhjee
xron?

3 Aro nthi̱'a̱ ngajni, ko ngain nunthe, ko ngangi nunthe xru'in
kensen nchao ruganthjee xron ko nchao rutsje'e thi jitaxin ngain
xron. 4 Ko ja'an anto batsjanga ixin xru'in kensen binchue ko
rugikininxin ruganthjee xron, ko rukjao xron ko rutsje'e xron.
5 Kuthimejan naa ni kan ko noo ni joon, ndachjejin na:

—Itsjanga'a icha, ixin thi nchegi'in na̱ Kuleuen Judá ko
bachrjeninxin rey David, je'e ubacha ko nchao tsinchje thi yaato
sello jiyaa xroon ko santhjee xron.
6 Kuthimejan ngakee ntha xintaon icha renthe, ko ngayee kanui
thi bakingi ko jichon, ko ngayee thi kan ko noo ni joon, ja'an
bikon naa Kuleko tajingathjen, aro anto dikon ni ixin diguen na̱
ba. Ko bechunda ba yaato nthe'e ba ko yaato jmakon ba. Ko thi
yaato jmakon ba, mee thi yaato espíritu rua'an Ndo Dio nguixin
ngata'a nunthe. 7 Ko je'e kjui ko kuaa xroon jingaa no rajianxiin thi
jita'a ntha xintaon icha renthe. 8 Ko are juexin kuaa xroon, kanui
thi bakingi ko jichon ko thi kan ko noo ni joon binthethuxin na̱ ko
biseta'a na̱ nunthe ngathexin kon thi di'in Kuleko. Nanaa ni joon
bechunda na̱ naa arpa ko nanaa copa dikunchjianxin oro ko tekaon
kunixin tsjuka, ko tsjuka ruchro thi nichja kain chujni ngain Ndo
Dio. 9 Ko tetsje na̱ naa soon narua thi ndachro:

Suixin jikininxin rutse xroon ko tsinchje kain sello jiyaa xron;
ixin Suixin naguenxon na̱, ko jnia kjuengaxin 'na ngain Ndo Dio,
kain thi jian'a binche'e kain chujni jejee tetsje'e te nguii nunthe,
kain ngigua, kain rajna, ko chujni kain nunthe.
10 Ko Suixin chje'e na̱ juachaxin tsetu'an na̱ ko
rukjan na̱ danee Ndo Dio.
Ko chje'e na̱ juachaxin tsetu'an na̱ ngain nunthe.

11 Kuthimejan tsjaa inaa ko kuian thee anto tsje ángel ngandajin
ntha xintaon icha renthe, ko ngandajin kanui thi bakingi ko jichon
ko ngandajin thi kan ko noo ni joon. Nthi̱'a̱ be'e tsjé millon ángel.
12 Ko suji banthendachro:

Thi Kuleko naguenxon na̱,
jikininxin sayée kain juachaxin, kain thi anto renthe,
ko sayée juaxraxaon inchin Ndo Dio ko kain juachaxin,
ko sayée kain juasaaya ko rutsjethe'e ni.

13 Ko kuian kain thi kunchjian ixin Ndo Dio, nthi̱'a̱ ngajni,
ngain nunthe, chringi nunthe ko kain thi jii ngain ndachaon, ko
binthendachro:

Thi jita'a ntha xintaon ko thi Kuleko,
jikininxin tsusaye'e, rutsjethe'e ni, sinchesaye'e ni ko
sayée kain juachaxin kainxin ncha'on.

14 Ko kanui thi bakingi ko jichon suji binthendachro:
—¡Jaan, jañaa tsu'en!

Ko ni kan ko noo ni joon binthethuxin na̱ ko biseta'a na̱ nunthe ko binchesaaya na̱ ngain thi jichon kainxin ncha'on.

Thi yaato sello jiyaa xroon

6 [1] Kuthimejan bikon thi Kulekue Ndo Dio kuinchje naa thi yaato sello jiyaa xroon, ko kuian nichja naa thi noo bakingi ko jichon ko kuian thee suji inchin are dathe, ko ndachro:

—¡Xrakui ko tsje'e!

[2] Ja'an tsjaa ko bikon naa kunxin rua. Thi jita'a ba jiyaa naa chijno, ko binchegayee na̱ naa corona, ko bachrje ixin sigacha, ko sacha icha.

[3] Are Kulekue Ndo Dio kuinchje thi yuxin sello, ja'an kuian nichja thi yuxin thi bakingi ko jichon ko ndachro:

—¡Xrakui ko tsje'e!

[4] Ko bachrje inaa kunxin jatse. Ko thi jita'a ba bayée juachaxin ixin je'e sinthjian thi chrjuin xrakao choo chujni ko sinche'e ixin tsexi'in tseto na̱ ko nasuenxon choo na̱. Ko bayée naa chia taade anto jié.

[5] Are Kulekue Ndo Dio kuinchje thi ninxin sello, ja'an kuian nichja thi ninxin thi bakingi ko jichon ko ndachro:

—¡Xrakui ko tsje'e!

Ja'an tsjaa ko bikon naa kunxin thie. Ko thi jita'a ba jiyaa naa balanza ngaa raa. [6] Ko ngayee kanui thi thingi ko techon ja'an kuian naa tha ndachro:

—Thi dacha ra ngain naa ncha'on, je'o sira'a ra tse'na ra nakua kilo trigo ko jañaa kai renthe nii kilo cebada. ¡Aro ncherenthe'a aceite ko vino!

[7] Ko are Kulekue Ndo Dio kuinchje thi nunxin sello, ja'an kuian nichja thi nunxin thi thingi ko jichon ko ndachro:

—¡Xrakui ko tsje'e!

[8] Ja'an tsjaa ko bikon naa kunxin sine. Ko thi jita'a ba di'in thi Ndade'en ni, ko jirue thi thetu'an thi thji chujni ndadige'en. Ko kayui thi te'i bayée juachaxin ngain naa thi noo dichjeeya nunthe ixin suen chujni, ko sincheketo na̱, ko se'e jintha, chin, ko sinche'e ixin kuxiigo chrintho jii ngain nunthe tsjaaya ba.

[9] Are Kulekue Ndo Dio kuinchje thi naunxin sello, ja'an bikon chringinde'e altar be'e nthi̱'a̱, kain almee chujni binthege'en ixin kjuaago na̱ ngain icha chujni thi jian juajnee Ndo Dio ko ixin

kuinthue'a na̱ thi bakjaago na̱ ko thi bachunthia na̱. [10] Ko kain ni te'i suji bandachro na̱:

—Nchana ná, Suixin thi anto jian ko dinche'e kain thi dindachro, ¿kesa sinche'e jie̱ ko sinchegatho tangi thi chujni kjuaaya ngajin ná?

[11] Kuthimejan bayée na̱ luntho rua ko bitu'en na̱ ixin sinchejuga'a na̱ nchion, ruxethaja se'en kain ni jinche'e xra inchin je'e na̱.

[12] Are Kulekue Ndo Dio kuinchje thi inkjaunxin sello, ja'an tsjaa, ko bikon suji kuingi nunthe. Ko ncha'on ndakunthie nchaon, xraa luntho thie dengaa ni ta juachjaon, ko kunithjao ndakunjatse ba inchin jni. [13] Ko kunutse te ngajni binthji ba ngata'a nunthe, jañaa inchin are ntha higo dingungi'i ntha thuchjuiin ntha are anto suji tja chrintho. [14] Ko ngajni ndabitjaan inchin naa xroon are xea xron, ko kain jna ko kain nunthe jindajin jinda, kuingi ko ibe'a thi binthe. [15] Ko kain rey jii ngain nunthe, ni anto renthe, ni anto chunda tumi, ni thetu'an ngain xi soldado, ni anto chunda juachaxin ngain nunthe, ni dikuchji ngain inaa chujni ko ni xru'in xi najni chunda, kain ni te'i binthema na̱ ngain thi dichrjangi jna ko ngagee xro yeye ngain jna. [16] Ko kain na̱ ndache na̱ jna ko xro yeye:

—¡Dinthetsingatja ni ra, ko thema ni ra ixin sikon'a ná thi jita'a ntha xintaon icha renthe! ¡Thema ni ra ixin sikon'a ná thi jiduñao Kulekue Ndo Dio! [17] Ixin ujuii ncha'on suan suji jie̱, ko xru'in kensen tsixi'in ngain jie̱ ji'i.

Ni 144 mil bayée sellue Ndo Dio

7 [1] Kuthimejan, ja'an bikon noo ángel tatengathjen, naa no thi chrinxin ncha'on, naa thi diataunxin ncha'on, naa no sur ko inaa no norte ngain nunthe. Ko tateke'e chrintho ixin xru'in chrintho tsja ngata'a nunthe, ngain ndachaon ko ngain kain nthaa. [2] Kai bikon inaa ángel juixin thi chrinxin ncha'on ko jichunda sellue Ndo Dio, ndo jichon. Ángel ji'i kuyauthe suji thi noo ángel bayée juachaxin sinchegatho tangi nunthe ko ndachaon, ko ndachro:

[3] —Xranchegathu'a tangi nunthe, ndachaon ko kain nthaa tsjexinja tsiin ná sellue Ndo Dio ngain nthathjen ni nche'e xree ndo.

[4] Ko ja'an kuian ixin kie'en chujni bayée sellue Ndo Dio, ko mee kjui 144 mil chujni bachrjeninxin ngain ni theyoo xe'en Israel.

[5] Ko 12,000 na̱ bachrjeninxin Judá bayée sello,
12,000 na̱ ngain Rubén,
12,000 na̱ ngain Gad,

[6] 12,000 na̱ bachrjeninxin Aser,
12,000 na̱ ngain Neftalí,
12,000 na̱ ngain Manasés,
[7] 12,000 na̱ bachrjeninxin Simeón,
12,000 na̱ ngain Leví,
12,000 na̱ ngain Isacar,
[8] 12,000 na̱ bachrjeninxin ngain Zabulón,
12,000 na̱ ngain José
ko 12,000 na̱ bachrjeninxin na̱ Benjamín.

Tsjé chujni tengaa luntho rua

[9] Kuthimejan, ja'an tsjaa ko bikon tsjé chujni jingakjan ni juixin kain nunthe, chujni jejee tetsje'e te nguii nunthe, kain ngigua ko kain rajna jii ngain nunthe. Ko ixin anto tsjé na̱ xru'in kensen nchao rukekin na̱, ko tatengathjen na̱ ngaka ntha xintaon icha renthe thi thjen Ndo Dio ko ngathexin kon Kulekue ndo. Ko tengaa na̱ luntho rua ko kain na̱ teyaa na̱ kajne ngaa raa na̱. [10] Kain na̱ tetuyao na̱ ko bandachro na̱:

Ja'an ná kjan ná inaa chujni narua ixin Ndo Dio,
ndo thjen ngain ntha xintaon icha renthe,
ko ixin Kulekue ndo.

[11] Ko kain ángel tatengathjen ngandajin ntha xintaon icha renthe, ngandajin ni joon ko ngandajin kanui thi bakingi ko techon. Ko kain ángel binthethuxin ko biseta'a nunthe ngathexin ntha xintaon icha renthe ko binthenchesaye'e Ndo Dio. [12] Ko binthendachro:

¡Jamee tsu'en! Ndo Diua ná jikininxin rutsjethe'e
ni ko sinchesaye'e ni,
ixin nu'e ndo kain, ko thexruxi'in ni ndo,
ko tsusaye'e ndo kunixin thi chunda ni ko kain juachaxin
jikininxin je'e ndo. ¡Jamee tsu'en kainxin ncha'on!

[13] Kuthimejan naa ni joon, thi ni kan ko noo banchiangi'na:

—Kain ni tengaa luntho thjua, ¿kexe'e ni yaa, ni tengaa luntho thjua, ko thinoo juixin na̱?

[14] Ja'an bathaa ko ndachrjan:

—Suixin thi nu'a.

Ko ndachro:

—Kain chujni ji'i, thi ni anto tangi bathu'e ko anto tangi ku'en. Ko ni te'i bincherua na̱ lunthue na̱ kunixin jnii Kulekue Ndo Dio.

15 Mexinxin te nạ ngathexin ntha xintaon thi thjen Ndo Dio ko
nchesaye'e nạ ndo ncha'on ko thie ngain ningue ndo. Ko chujni te'i
xru'in tsu'en nạ ixin thi thjen ngain ntha xintaon icha renthe, mee
thjengijna nạ. 16 Ko chujni te'i isechunda'a nạ jintha ko sen'a nạ
jinda, ko iruchjan'a nạ kunixin suee ncha'on, 17 ixin Kulekue Ndo
Dio, thi jii ngakee ntha xintaon icha renthe saku'en nạ, inchin
thi thingaria kuleko, ko je'e sikao nạ ngain thi chri'in jinda, nda
nchekjan ni inaa chujni narua. Ko Ndo Dio suni'i ndo ndakon kain
chujni.

Thi yatuxin sello

8 1 Are Kulekue Ndo Dio kuinchje thi yatuxin sello, nthị'ạ ngajni
tatenkuabe'o kain, ko ixru'in kui'in ni inchin rio'o hora.
2 Kuthimejan ja'an bikon yaato ángel tatengathjen ngathexin kon
Ndo Dio, ko nanaa ángel bayée naa trompeta. 3 Ko inaa ángel juii
kunixin naa thi chexin tsjuka dikunchjianxin oro ko bingathjen
ngaka altar. Ko ángel mee bayée anto tsjé tsjuka ixin tsjuka mee
thi kuexruxinxin kain chujnii Ndo Dio, ángel sajon ngain altar
dikunchjiaxin oro, jii nthị'ạ ngaka ntha xintauen Ndo Dio. 4 Ko thi
jingaa raa ángel mee kuajinxin nchiin tsjuka ko thi kuexruxinxin
chujnii Ndo Dio, ko biji nchin ngain Ndo Dio. 5 Kuthejan ángel mee
kuaa chia chexin tsjuka ko binchakin kunixin xruithjee altar, ko
xru'i mee kjua ngata'a nunthe. Kuthimejan kuexi'in anto bathe ko
kui'in ni tsjé tha ko anto kungiixin ko suji kuingi nunthe.

Thi ku'en are kuyao trompeta

6 Kuthimejan thi yaato ángel teyaa thi yaato trompeta, tatechue'on
ixin sintheganua trompeta.
7 Ko are thi ángel sa'o banua trompetee, bania thuni ko xru'i
jithekjan jni. Kain mee chexin naa thi ninxin chjeeya nunthe, ko kai
naa thi ninxin dichjeeya kain nthaa ko kayua.
8 Kuthimejan are thi yuxin ángel banua trompetee, betsiangi
ngangi ndachaon xraa naa jna jié jitsama xru'i. Ko naa thi ninxin
dichjeeya ndachaon ndakjan jni. 9 Ko naa thi ninxin dichjeeya kain
thi jii ngangi ndachaon ko techon ndabinthege'en, ko naa thi ninxin
dichjeeya kain ntha barko ndaxanthe.
10 Kuthimejan are thi ninxin ángel banua trompetee, betsingaxin
ngajni naa kunutse anto jié ko jitsama ba xru'i. Ko betsinga ba ngain

naa thi ninxin dichjeeya kain nda jithinga ko kain thi jichrinxin
jinda. 11 Ko kunutse mee bi'in ba thi Tsjá, ko naa thi ninxin dichjeeya
kain jinda ndakutsjá nda. Ko anto tsjé chujni ndabinthege'en na̱ ixin
bi'i na̱ nda.
12 Kuthimejan thi nunxin ángel banua trompetee, ko bincheni'i
naa thi ninxin dichjeeya ncha'on, xraje'o ku'en kunithjao, ko
xraje'o ku'en kunutse. Mexinxin naa thi ninxin dichjeeya kain mee
binchetjaan xruii, ko xraje'o ku'en ncha'on ko thie.
13 Kuthimejan, ja'an tsjaa ko kuian naa kudatse jindachruka
nene'e jitjaganga nthi̱'a̱ ngusine ngajni ko suji ndachro:
—¡Ay, ay, ay! ¡Anto tangi tsu'en kain chujni te ngata'a nunthe
are kanii ángel ditjaan sanua trompetee!
9 1 Are thi naunxin ángel banua trompetee, ja'an bikon naa
kunutse xinkanjinxin ba ngajni ko betsinga ba ngain nunthe. Ko
kunutse mee bayée ba thi xirexin thi anto ni'nga, jii xraa tsaaga.
2 Kuthimejan kunutse mee banthjee ba thi xraa tsaaga anto ni'nga, ko
nthi̱'a̱ kjuinxin nchin anto jié xraa nchiin naa thja anto jié. Ko nchin
mee ndabinchenaxin xe'e ncha'on ko chrintho. 3 Ko ngain nchin mee
bachrjexin anto tsjé kuxuali, ko kjuaganga ba ngataon nunthe. Ko
kain kuxuali mee bayée ba juachaxin tsjaaya ba inchin kunthanchia
jii ngain nunthe. 4 Ko bitu'en ba ixin xru'in sinchekao ba kain ka
jii ngata'a nunthe, kain thi yua, kain nthaa, je'o sincheni'i ba kain
chujni chunda'a sellue Ndo Dio ngain nthathjen. 5 Aro baye'a ba
juachaxin nasuenxon ba chujni, ko je'o na'o kunithjao sinchegatho
ba tangi kain chujni ko tsiin na̱ inchin thiin ne'e ni kunthanchia.
6 Ngain ncha'on te'a chujni sinao na̱ se'en na, aro chro'a se'en na̱. Ko
maski anto sinao na̱ se'en na̱, aro thi ndade'en ni tsunkjínxin ngain
na̱.
7 Ko kuxuali te ba inchin kunxin tjaji'in na̱ ixin dikao na̱ ba thi
theto na̱; ko ngain jaa ba jita'a xraa naa corona dikunchjianxin oro
ko ngakon ba jii xraa ngakon chujni. 8 Ko xrathusin ba te inchin
xrajaa nchrii, ko neno ba te xraa neno kuleón. 9 Ko nguii nthau'e ba
xraa jitsaa ba chia, ko nene'e ba baki'in ni xraa are jidatheka thii
tsjé carreta thingajin kunxin are dikao na̱ ba ixin theto na̱. 10 Ko
nthanee ba be'e xraa nthanee kunthanchia. Ko nthanee ba tsjayaxin
ba na'o kunithjao ngain chujni. 11 Kain kuxuali mee je'o bagithikaon
ba thi ángel thetu'an thi xraa tsaaga anto ni'nga. Ko ángel ji'i di'in

ngain ngigua hebreo Abadón, ko ngain ngigua griego di'in Apolión,
ko kayui ruchro: Thi Nchexanthe kain thi jii.
12 Thi sa'o tangi ku'en, ujuexin, aro xra ditjaan iyoo thi anto tangi.
13 Thi ángel inkjaunxin banua trompetee, ko kuian naa tha
bachrjexin ngayee thi noo nthe'e altar dikunchjianxin oro, ko jii
ngathexin kon Ndo Dio. 14 Ko tha mee ndachro ngain thi ángel
inkjaunxin jiyaa trompeta:
—Tunxindange'e thi noo ángel techria ngaka río jié di'in Eufrates.
15 Ko xindange'e kanui ángel te'i, ko techue'on hora, ncha'on,
kunithjao ko nano ixin tsjaaya ngain naa thi ninxin dichjeeya kain
chujni. 16 Ko ja'an kuian keja'in tsjexin xi soldadue kanui ángel te'i,
ko kain xa teta'a xa kunxin, ko mee 200 millon tsjexin xa.
17 Ko jañaa ja'an bikon kain kunxin yaa, ko xi teta'a ba. Ngain
pechue xa jita'a chia nii na'o: Jatse inchin xru'i, ko azul inchin xro
di'in zafiro, ko sine inchin azufre. Ko kain kunxin mee techunda jaa
ba inchin jaa kuleón, ko ngain ru'a ba tjaxin ba xru'i, nchin ko azufre.
18 Ko naa thi ninxin dichjeeya kain chujni ngain nunthe binthege'en
na̱ ixin thi xru'i, nchin ko azufre kjuaxin ru'a ba. 19 Ixin juachaxin
chunda ba tjayaxin ba, be'e ngain ru'a ba ko ngain nthanee ba. Ko
nthanee ba be'e xraa kunchee ko kai yaa kjuayaxin ba ngain chujni.
20 Aro thi chujni xe'e, thi ni ben'a ixin kain thi tangi ku'en,
maski bikon na̱ mee, je'e na̱ kuinthue'a na̱ thi jian'a banche'e na̱,
ixin xrabanchesaye'e na̱ espíritu jian'a, xrabanchesaye'e na̱ diuchjan
dikunchjianxin oro, plata, bronce, xro ko nthaa. Ko kain diuchjan
mee chro'a bagikon, bakin'a ko chro'a bakji. 21 Ko kai kuinthue'a
na̱ thi baguen na̱ chujni ko thi bagithikaunxin na̱ juathuso, xra
bagejuaka'o na̱ nchrii je'a chri'i na̱ ko xii je'a xixi'i na̱ ko xra bakee
na̱.

Ángel jiyaa naa xroon nchiin

10 1 Kuthimejan ja'an bikon inaa ángel chunda tsjé juachaxin
ko jixinkajinxin ngajni ngakjan thjui. Ko ngata'a jaa jita'a
kunchecha. Ko ngakon ángel mee jitungiixin xraa ncha'on, ko
nthatsao te xraa yoo xru'i yeye jitjama. 2 Ko ángel mee jiyaa naa
xroon nchiin jixrangee, ko bake'e ruthejian ngatau'en ndachaon, ko
ruthekjon ngata'a nunthe. 3 Kuthimejan ángel mee kuyao suji inchin
are suji tujie'e naa kuleón, ko are je'e kuyao, kui'in ni bathe yaato

nthi'a. [4] Ko are juexin bathe thi yaato nthi'a, ja'an rukexian rukjin
na kain, are kuian naa tha juixin ngajni ko ndachjejin na:
—Thenchji'an kain ji'i ko ndachro'a thi kui'in ngain thi yaato
nthi'a bathe, ko kjin'a.
[5] Kuthimejan thi ángel bikon tajingathjen ngatau'en ndachaon ko
ngata'a nunthe, tsiin rajian ngajni, [6] ko nichja kunixin juachaxiin thi
jichon kainxin ncha'on, thi binchechjian ngajni, nunthe, ko kain thi
jii ngangi nda ko ngain nunthe, ko ángel mee ndachro:
—¡Uxethja ncha'on! [7] Are tsii thi ncha'on, are thi yatuxin ángel
tsexi'in sanua trompetee, siku'en thi ndachro Ndo Dio ixin runche'e
ndo, aro xru'in kensen bakinxin. Ko siku'en kain thi undachro ndo
ngain ni bagayée juajnee ndo.
[8] Ko thi tha kuian juixin ngajni, kjan nichja'na inaa ko ndachro:
—Thji ko ta thi xroon nchiin jixrangee ko jiyaa ángel jingathjen
ngatau'en ndachaon ko ngata'a nunthe.
[9] Kuthimejan kjui ngain ángel mee, ixin banchiaa xroon nchiin ko
je'e ndachjejin na:
—Daye'e xroon ko jinthe xron, ko tsutsja ngaxi'in tsee, aro ngain
ru'a tsunu'a jni xraa tsjen.
[10] Kuthejan tse xron ngain raa ángel ko juine xron; ko ngain ru'a
na kunijna inchin tsjen, aro kuthejan ndakuntsja ngaxi'in tse'e na.
[11] Kuthimejan ndachjejin na:
—Rugunda rukjan runichja ixin thi sinche'e Ndo Dio ngain tsjé
rajna, ngain tsjé ngigue'e na, ngain tsjé nunthe ko ngain ni rey.

Yoo chujni rua'an Ndo Dio

11 [1] Kuthimejan ja'an bayáa naa ntha xiji jii inchin naa nthaa
xrathechuaxin ko bitunna:
—Dingathjen ko dathechu'a ningue Ndo Dio ko altar, ko thekin
keja'in chujni nchesayexin ndo nthi'a. [2] Aro dathechua'a patio jii no
ndujaxin ngain ni'ngo ixin nthi'a ubayee chujni dithikaon'a Ndo Dio,
ko chujni te'i chrjuin'a sinche'e na nguii yoo kan ko yoo kunithjao
ngain rajna binchenchaon ndo. [3] Ko ja'an rurua'an yoo chujnina ko
sengaa na luntho dengaa ni ta juachjaon ko runichja na ixin ja'an
1260 ncha'on.
[4] Ko yui chujni te'i inchin yoo ntha olivo, ko yoo candelero te
ngathexin kon Ndo Dio, ndo thetu'an nunthe. [5] Ko ja chrujan chujni
rinao sincheni'i ni te'i, ru'a ni te'i tsjaxin na xru'i ixin tsjaaga chujni

runingaku'en ni te'i. Ko jañaa se'en kexe'o chujni sinao sincheni'i
na̱. [6] Kayui ni te'i chunda na̱ juachaxin tsejee na̱ ngajni ixin iruchje'a
chrin kainxin ncha'on are je'e na̱ rundachro na̱ ngain Ndo Dio. Kai
nchao sinchekjan na̱ jinda inchin jni, ko sinchegatho na̱ tangi kain
chujni jii ngain nunthe kunixin kexe'o chin. Ko kayui ni te'i nchao
sinche'e na̱ ji'i are je'e na̱ sinao na̱. [7] Ko are kayui ni te'i tsje'e na̱ xree
na̱, thi kuxiigo sachrjexin thi xraa tsaaga anto ni'nga tsetuka'o na̱ ko
tsixin'a na̱ ngain ba, ko tsjaaya ba ko nasuenxon ba kayui ni te'i.
[8] Ko nthau'e na̱ setsinga nthao ngaa nthiee thi rajna jié ko renthe,
thi benxin Nchaa ná ngain ntha cruz, thi rajna kai nchekininxin na̱
xraa rajna Sodoma ko nunthe Egipto. [9] Ko nguii nii ncha'on ko rio'o,
chujni kain rajna, chujni jejee tetsje'e te nguii nunthe, chujni nichja
jejee ngigua ko chujni kain nunthe sikon na̱ nthau'e kayui ni te'i, ko
tsanchrjanda'a na̱ ixin ruxrabaa na̱. [10] Kain chujni ngata'a nunthe
ruchee na̱ ixin ndase'en kayui ni te'i, ko tsexi'in na̱ sinchethuen
choo na̱ thi techunda na̱ ixin kayui ni te'i anto tangi banchegato
na̱ chujni. [11] Ko are juexin batho thi nii ncha'on ko rio'o, Ndo Dio
binchexechon kayui ni te'i ko binthengathjen na̱ ko kain chujni
bikon ji'i anto binthexraon na̱. [12] Kuthimejan kayui ni te'i kui'in na̱
naa tha anto suji juixin ngajni ko ndachro:

—Tani ra nthi'i nui.

Ko kayui ni te'i sakuajiin na̱ ngajni ngakjan naa thjui, ko tatetsje'e
kain chujni baningaku'en na̱. [13] Ko suji kuingibe'o nunthe, ko naa thi
thexin dichjeeya rajna ndaxanthe, ko 7000 chujni be'en ixin kuingi
nunthe. Ko ni xra xe'e anto binthexraon na̱ ko binchesaye'e na̱ Ndo
Dio, ndo thjen ngajni.

[14] Ko ujuexin thi yuxin anto tangi ku'en, aro tuin tsii thi ninxin
tangi tsu'en.

Thi yatuxin trompeta

[15] Thi yatuxin ángel banua trompetee, ko suji kui'in ni tsjé tha
juixin ngajni ko ndachro:

Kain juachaxin chunda kain ni thetu'an nguii nunthe
ubayee Ndo Dio ko Cristo,
ko je'e tsetu'an kainxin ncha'on.

[16] Kuthimejan thi kan ko noo ni joon tateta'a na̱ ntha xintauen na̱
nthi̱'a̱ ngathexin kon Ndo Dio, kain na̱ binthethuxin na̱ ko biseta'a
na̱ nunthe ko binchesaye'e na̱ ndo. [17] Ko ndachro na̱:

Thexruxi'an ra Suixin,
Ndo Diuna ná, thi chunda kainxin juachaxin.
Suixin thi thjen jai, thi be'e are sa'o, ko rukjan tsii inaa,
ixin Suixin bakjaago thi jié juachaxian
ko ubikexi'in biketu'an.
18 Chujni kain nunthe ndabintheguñao na̱,
aro ujuii ncha'on ixin Suixin sinche'e jie̱,
ko thi ncha'on sinche'e jie̱ ngain chujni undabe'en,
ko ruchje'e thi chrjuin ni nche'e xraa, ni bikao juajnaa,
ni banthasaya'a Suixin, ko ni nche'e thi diketu'an,
maski yeye na̱ o nchinnchin na̱;
ko Suixin sinchetjaan kain chujni nchexanthe nunthe.
19 Kuthimejan xiree ningue Ndo Dio, ni'ngo jii nthi̱'a̱ ngajni, ko bikon ni thi jingaa thi jitaxin thi kjuauthexin ndo sa'o, thi kuetu'an Ndo Dio. Kuthimejan kuexi'in anto bathe ko kui'in ni tsjé tha ko anto kungiixin ko kuingi nunthe ko suji bania thuni.

Thi nchrii ko thi kulantha jié chunda yaato jaa

12 1 Kuthimejan ngajni bikon ni naa thi na'a dikunxin ni ko anto jié: Mee naa nchrii jisiama nchra ncha'on inchin naa luntho, ko chringi'i ruthee nchra jii kunithjao ko ngata'a jaa nchra jita'a naa corona chunda theyoo kunutse. 2 Nchrii ji'i jiyaa nchra chjan, ko jituyao nchra ixin thiin nchra ixin sinchekunkji'i nchra chjan. 3 Kuthimejan nthi̱'a̱ ngajni bikon ni inaa thi na'a dikunxin ni: Mee naa kulantha jié ko jatse ko chunda yaato jaa ba, the nthe'e ba ko nanaa corona ngain kain jaa ba. 4 Ko nthanee ba kuingajinxin ba naa thi ninxin dichjeeya kain kunutse nthi̱'a̱ ngajni, ko kjua ba kain kunutse ngata'a nunthe. Ko kulantha tabechunthe ba thi nchrii sinchekunkji'i chjan ixin rujine ba xe'en nchra are rukunkji'i xan. 5 Ko nchrii mee binchekunkji'i nchra naa xan xii, ko xan ji'i tsetu'en xan kain nunthe kunixin jié juachaxin kunixin naa ntha kutho dikunchjianxin chia. Aro bachrje'e nchra xe'en nchra ixin kjui xan ngain Ndo Dio ko ngain thi jita'a ndo. 6 Ko thi nchrii sakuinga ngaga'a jna thi xru'in jii. Nthi̱'a̱ Ndo Dio binche'e ndo ixin ruchjee na̱ nchra thi rune nchra nii nano ko rio'o.

7 Kuthimejan arcángel Miguel ko kain angeel bintheketo ngain kulantha. Ko kulantha ko kain espiritue kai kjui bintheketo. 8 Aro kulantha kunixin kain espiritue ba binthekixin'a, ko ibe'a juachaxin

ruge'e je'e ba ko espíritu nche'e xree ba nthi̱'a̱ ngajni. 9 Ko jañaa
xinkajinxin ngajni thi kulantha anto jié, thi kunchee anto see jii
di'in Satanás, thi ncheye'e chujni nguii nunthe. Je'e kulantha mee
ko kain espiritue xinkajinxin ngajni.
10 Kuthimejan ja'an suji kuian naa tha juixin ngajni ko ndachro:
—Ndo Dio ubinchekjan chujni inaa chujni narua ke xru'in
ncha'on tsjexin, ko juachaxiin Ndo Dio ko thi thetu'an Cristo ujuii
ngata'a nunthe ixin ngajni xinkajinxin nchiijin, thi ncha'on ko thie
bakjangi'i ni bagithikaon Cristo, nthi̱'a̱ ngathexin kon Ndo Diua ná.
11 Ko ni bithikaon ukjua na̱ cha ixin jnii Jesucristo, thi Kulekue Ndo
Dio, ko ixin juajnee ndo, thi juajna ndache na̱ icha chujni ko je'e na̱
xraon'a na̱ be'en na̱. 12 ¡Mexinxin cha'a ja'a ngajni ko kain ra xro te
ra nthi̱'a̱! ¡Aro nuxa'a ra ja'a ra xro te ra ngain nunthe ko ngain
ndachaon! Ixin nchiijin uxinkajin ngaya'a ra ko anto jituñao ixin
unu'e ixin itsjé'a ncha'on dithue'e.
13 Ko are thi kulantha jié mee kunu'e ixin xinkajin ngain nunthe
kuexi'in ruee ba thi nchrii binchekunkji'i xan xichjan. 14 Aro bayée
nchra yoo nenechaan kudatse anto jié, ko nchao rukjaganga nchra
ngain thi jna xru'in jii, ko nthi̱'a̱ rugayee nchra thi rujine nchra nii
nano ko rio'o. 15 Aro kulantha jié mee kjuaxin ba jinda ru'a ba ixin
kunchjian naa río ixin rugetsiangi ko sarugikao thi nchrii mee. 16 Aro
nunthe kjuengijna thi nchrii, ko xiree ru'a nunthe ko nthi̱'a̱ sabido'o
río binchechjian kulantha jié. 17 Mexinxin anto guñao kulantha jié
ngain thi nchrii ko sakjui ba biketuka'o ba icha chujnii nchra, thi
chujni xra xe'e, ni dithikaon thi thetu'an Ndo Dio ko kain ncha'on
chunthia ná juajnee Jesucristo.

Thi yoo kuxiigo yeye

13 1 Ja'an baringathjen ngande'e ndachaon, ko bikon
bachrjengixin nda naa kuxiigo jié jichunda yaato jaa ba ko
the nthe'e ba. Ko nanaa nthe'e ba techunda naa corona ko ngain
nanaa jaa ba jitaxin thi chrjuin'a nichja ixin Ndo Dio. 2 Thi kuxiigo
jian'a bikon, jii ba inchin naa kutigre, ko ruthee ba inchin ruthee
ku-oso, ko ru'a ba inchin ru'a kuleón. Ko thi kulantha jié bajon
juachaxiin ba, ntha xintauen ba ko kain thi thetu'an ba ngain kuxiigo
bachrjengixin ndachaon. 3 Naa jaa kuxiigo jié mee anto dikuni'i ko
xraa undaruge'en ba, aro ndakuxrue'en. Ko chujni nguii nunthe anto
kuise'en na̱ ko anto bithikaon na̱ ngain kuxiigo mee. 4 Ko chujni

binchesaye'e kulantha jié ixin bajon ba juachaxin ngain thi kuxiigo jié, ko kai binchesaye'e na̱ kuxiigo mee, ko ndachro na̱:

—¡Xru'in kensen chunda juachaxin inchin kuxiigo jié ji'i, ko xru'in kensen tsixi'in tsetuka'o ba!

5 Kai bayée kuxiigo jié mee juachaxin tsa'in ñao ba ko runichja ba jian'a ixin Ndo Dio. Ko bayée ba juachaxin sinche'e ba thi sinao ba nguii nii nano ko rio'o. 6 Ko kuxiigo jié mee kuexi'in nichja ba jian'a ixin Ndo Dio, ixin ningue ndo ko ixin kain thi jii nthi̱'a̱ ngajni. 7 Kai bayée ba juachaxin kuetuka'o ba chujnii Ndo Dio, ko sacha ba. Ko kai bayée ba juachaxin ngain chujni jejee tetsje'e te nguii nunthe, kain rajna, kain ngigua ko kain nunthe. 8 Kain chujni nguii nunthe sinchesaye'e kuxiigo jié mee, ni jitaxin'a ngain xroon jitaxin kain ni chunthia ngain Ndo Dio. Ko Kulekue ndo, thi xrajon be'en ixin chujni, je'e mee thi chunda xroon ji'i icha sa'o ke are kainxin kuexi'in be'e.

9 Ja'a ra xro thi'in ra, thinxin ra jian. 10 Thi chujni jikininxin siaxi'in, sikao na̱ ixin siaxi'in, ko thi chujni jikininxin se'en kunixin chiataade jañaa se'en na̱. Mexinxin chujnii Ndo Dio rugunda anto tsixi'in na̱ kain, ko jian ruchunthia na̱ ndo.

11 Kuthimejan, ja'an bikon inaa kuxiigo jié juixin ba ngado'o nunthe. Ko bechunda ba yoo nthe'e ba inchin nthe'e kuleko, aro nichja ba inchin kulantha jié. 12 Ko bayée ba xraje'o juachaxin bechunda thi kuxiigo jié bachrjengixin ndachaon ko nthi̱'a̱ be'e ngain ba, ko baketu'an ba ixin chujni nguii nunthe runchesaye'e na̱ thi kuxiigo bachrjengixin ndachaon, thi kuxiigo anto dikuni'i naa jaa, aro kuxrue'en. 13 Kai binche'e ba thi na'a dikunxin ni ko banchexingajinxin ba xru'i ngajni ko kain chujni bagikon ji'i. 14 Ko kuxiigo bachrjeduxin nunthe binche'e ba thi na'a dikunxin ni kunixin juachaxiin kuxiigo jié bachrjengixin ndachaon ixin jañaa bincheye'e ba chujni jii ngain nunthe ixin runchechjian na̱ kunixin xro o chia thi kuxiigo anto kuni'i naa jaa ba kunixin chia taade, aro ben'a ba. 15 Ko kai bayée ba juachaxin binchegechon thi kuxiigo kunchjianxin xro o chia, ko jañaa nchao nichja ba ko kuetu'an ba ixin ruge'en kain chujni banchesaya'a ngain ba. 16 Kai kuetu'an ba ixin kain chujni yeye ko ni nchinnchin, ni chunda tumi ko ni nua, ni dikuchji ngain naa xi najni ko ni dikuchji'a, kuetu'an ba ruge'e naa xru'e ngain rajian o no nthathjen kain na̱. 17 Ko xru'in chujni nchao tse'na o sinchekji ja̱ chunda'a xru'e mee o jitaxin'a kuxiigo

mee ngain na̱ o thi número ruchro thi di'in ba. [18] Nthi'i rugunda
anto jian juaxraxaon ruchunda ni. Ja̱ chrujan chujni thinxin ji'i,
ncho thjee ke'e ruchro thi número ruchro thi di'in kuxiigo ji'i, ixin
ji'i numerue naa chujni ko número mee 666.

Ni 144 mil tsje na̱

14 [1] Kuthimejan ja'an tsjaa ko bikon thi Kulekue Ndo Dio
tajingathjen ngata'a jna di'in Sión. Ko ngain je'e jii thi 144
mil chujni, ni digetaxin nganito nthathjen na̱ inchin di'in Kulekue
Ndo Dio ko je'e ndo. [2] Kuthimejan ja'an kuian naa tha suji juixin
ngajni, xraa naa nda tsaaga jié ko suji jidaxruen nda, o xraa are suji
dathe. Ko tha kui'in ni inchin are tsjé chujni tedinga arpa. [3] Ko tetsje
na̱ naa soon naruaxin nthi̱'a̱ ngathexin ntha xintauen Ndo Dio ko
ngathexin kon kanui thi bakingi ko jichon, ko ngathexin thi kan ko
noo ni joon te nthi̱'a̱. Ko xru'in ni nchao kuangi soon mee, je'o ni
144 mil kuangi son, ni kjuengijna Ndo Dio, ni bachrjegexin ngayee
kain chujni jii ngain nunthe. [4] Kain chujni ji'i xru'in nchrii bejuaka'o
na̱, mexinxin thjua na̱, ko ni te'i dithikaon na̱ ko ruee na̱ thi Kulekue
Ndo Dio. Je'e na̱ kjan inaa chujni narua ko bachrjegexin na̱ kain
chujni jii ngata'a nunthe, ko je'e na̱ inchin naa thi chrjuin xrajon
ngain Ndo Dio ko ngain thi Kulekue ndo. [5] Ko xru'in thi ndua'a
nichja ru'a na̱ ko xru'in jian'a binche'e na̱.

Juajna juia'o kanii ángel

[6] Kuthimejan ja'an bikon inaa ángel jitjaganga ngusine ngajni ko
bechunda thi jian juajnee Ndo Dio, thi juajna xru'in ncha'on sitjaan.
Ko ángel tsjaago juajna ngain chujni te ngata'a nunthe, ni kain rajna,
chujni jejee tetsje'e te nguii nunthe, chujni kain ngigua ko chujni
kain rajna. [7] Ko ángel mee suji bandachro:

—Xragu'en ra Ndo Dio ko nchesaye'e ra ndo ixin ubithja hora
sinche'e ndo jie̱ kain chujni. Nchesaye'e ra thi binchechjian ngajni,
nunthe, ndachaon ko kain thi chrinxin jinda.

[8] Kuthimejan ruee inaa ángel, ko ndachro:

—Undaxanthe thi rajna jié bi'in Babilonia ixin je'e thi banchekuan
chujni kainxin nunthe kunixin vino je'e banchechjian, yaa ruchro ixin
kjuaago ngain chujni ixin banchesaye'e na̱ diuchjan dikunchjianxin
xro ko nthaa.

[9] Kuthimejan ruee thi ninxin ángel ko suji jindachro:

—Ja̱ chrujan chujni sinchesaye'e kuxiigo jié bachrjengixin ndachaon ko thi kunchjian inchin je'e ba, ko sithuexin na̱ senganito na̱ xru'e kuetu'an ba be'e nganito nthathjen chujni o nganito raa na̱,
10 chujni mee sathu'e na̱ tangi ko sayée na̱ suji jie̱ thixin ngain Ndo
Dio ixin anto jiduñao ndo. Mexinxin anto tangi sathu'e na̱ kunixin
xru'i ko azufre ngathexin kon kain angeel Ndo Dio ko Kulekue
ndo. 11 Ko nchin tsjinxin xru'i nchegatho na̱ tangi, tsajiin nchin
kainxin ncha'on ko xru'in ncha'on sinchejuga'a na̱ ixin ruche na̱
ncha'on ko thie. Xraje'o tsu'en kain chujni nchesaye'e thi kuxiigo jié
bachrjengixin ndachaon ko thi dikunchjian inchin je'e ba ko ni bayée
xru'e jitaxin inchin di'in ba. 12 Ko ngain ncha'on te'i chujnii Ndo Dio
rugunda tsixi'in na̱ kain thi tangi ko sithikaon na̱ thi thetu'an ndo ko
tsinthue'a na̱ thi chunthia na̱ ngain Jesús.

13 Kuthimejan ja'an kuian tha juixin ngajni ko ndachjejin na:

—Kji̱n: “Ndo Dio sinchenchaon nthi'i panda'a kain chujni se'en ko dithikaon na̱ Nchaa ná.”

Ko Espíritu ndachro:

—Jaan, ixin jañaa sinchejuga'a na̱ ixin suji xra binche'e na̱, ko Ndo Dio sinchegayee na̱ thi chrjuin ixin thi jian binche'e na̱.

Thi tsu'en are tsjexin kain

14 Kuthimejan tsjaa ko bikon naa thjui rua ko ngata'a thjui mee
tajita'a naa thi xii, xraa thi Xii juixin ngajni. Ko jita'a jaa naa corona
dikunchjianxin oro ko ngaa raa jiyaa naa juso anto yao. 15 Ko ni'ngo
bachrjexin inaa ángel, ko suji ndachro ngain thi jita'a thjui:

—Nchegunda jusua ko taade ko datsiin thi uguan ixin ujuexin cha thi guan ngata'a nunthe.

16 Ko thi jita'a thjui mee binchegato jusue ngata'a nunthe ko batse kain thi guan.

17 Kuthimejan inaa ángel bachrjexin ni'ngo jii ngajni, ko kai
jidikao naa juso anto yao. 18 Ko ngain altar bachrjexin inaa ángel,
thi bechunda juachaxin ngain xru'i, ko bayee̱ thi ángel jichunda thi
juso anto yao ko ndachro:

—Nchegunda jusua ko thjejo tho uva jii ngata'a nunthe ixin ujuexin chje tho.

19 Ko ángel mee binchegato jusue ngata'a nunthe ko batse
tho uva jii ngata'a nunthe. Ko kuenga tho ngain naa thue jié,
thi ngachjethexin tho, ko ji'i ruchro thi anto jiduñao Ndo Dio.

[20] Ko tho uva te'i ngande'e rajna ngachjethexin tho, ko ngaa thue
ngachjethexin tho bachrjexin jni, ko jni ji'i kjui'in jni ko biji jni thi
jii frenue kunxin ko 300 kilómetro kuinga jni.

Yaato ángel ko yaato thi tangi tsu'en

15 [1] Ko ja'an bikon ngajni inaa thi xra na'a bagikunxin: Ko mee
yaato ángel kunixin thi yaato tangi tsu'en, ko thi yaato tangi
te'i tsjexinxin thi anto jiduñao Ndo Dio.
[2] Kai bikon xraa naa ndachaon dikunchjianxin juxon xruxrao ko
jithekjan xru'i. Ko nthi̱'a̱ ngatau'en ndachaon tatengathjen chujni
kunixin arpa bajon Ndo Dio, ni kuixi'in kjuacha ngain kuxiigo jié ko
ngain kuxiigo dikunchjian inchin je'e ba, ko bithuexin'a na̱ bayée na̱
xru'e bajon kuxiigo mee ko thi número ruchro inchin di'in ba. [3] Ko
tetsje na̱ suen Moisés, thi nchexree Ndo Dio, ko kai suen thi Kulekue
Ndo Dio, ko ndachro son:

Anto chrjuin ko jié kain thi Suixin binche'e,
Suixin, Ndo Dio, thi chunda kain juachaxin.
Jian ko ndua kain nthiaa Suixin,
ko Suixin Rey ngain kain chujni nguii nunthe.
[4] ¿Kensen ruxraguan'a Suixin, Nchana ná?
¿O kensen rujinao'a runthasaya'a Suixin?
¡Je'o Suixin anto jian!
Ko chujni kain nunthe tsii na̱ ko sinthasaya'a na̱,
ixin bikon na̱ thi jian binche'e Suixin.

[5] Kuthejan tsjaa ko bikon nthi̱'a̱ ngajni xiree ni'ngo, thi jichjian thi
jingaa thi thetu'an Ndo Dio. [6] Ko ngain ni'ngo bachrjexin thi yaato
ángel ko tedikao thi yaato tangi tsu'en. Ko ángel te'i tengaa luntho
anto renthe ko thjua ko tetungixima luntho ko tethedunga ngain
pechue cinturón dikunchjian kunixin oro. [7] Kuthimejan naa thi noo
thi bakingi ko techon bajon ngain nanaa thi yaato ángel naa copa
dikunchjianxin oro ko tekaon kunixin thi anto jiduñao Ndo Dio, ndo
jichon kainxin ncha'on. [8] Ko ni'ngo mee ndakaon kunixin nchin, thi
nchin juixin ngain thi anto jié juachaxiin Ndo Dio. Ko xru'in kensen
nchao rugixi'in nthi̱'a̱ tsuenja thi yaato tangi tedikao thi yaato ángel.

Thi yaato copa tekaon kunixin thi anto jiduñao Ndo Dio

16 [1] Kuthimejan ja'an kuian naa tha anto suji juixin ni'ngo ko
nichja ngain thi yaato ángel ko ndachro:

—Thji ra ko thinthjithe ra thi jiria thi yaato copa ko mee thi anto jiduñao Ndo Dio.

2 Ko ángel sa'o kjui ko kuinthjithe copee ngata'a nunthe, ko juii naa chin ko chujni bachrjema na̱ thon ko xraa renga nthau'e na̱, mee ku'en ni bechunda xru'e bake'e kuxiigo jié bachrjengixin ndachaon ko ni banchesaye'e thi kuxiigo dikunchjian xraa je'e ba.

3 Thi yuxin ángel kuinthjithe copee ngatau'en ndachaon, ko jinda mee ndakjan nda inchin jnii chujni duen na̱, ko ndabe'en kain thi jichon ngangi nda.

4 Thi ninxin ángel kuinthjithe copee ngatau'en kain río ko kain thi techrinxin jinda, ko kain nda mee ndakjan nda jni. 5 Ko ja'an kuian thi ángel chunda juachaxin ngain jinda ko ndachro:

—Nchana, Suixin anto jian, Suixin thi thjen jai ko bigari'i are sa'o, ko Suixin dinche'e jie̱ inchin jikininxin. 6 Mexinxin ni ningaku'an Suixin binchegi'i na̱ jni ixin yaa jikininxin na̱, ixin je'e na̱ kuinthji na̱ jnii ni chujnia ko ni bayée juajnaa.

7 Ko kai kuian inaa thi nichjaxin no thi jii altar ko ndachro:

—Jaan, Suixin Nchana Dio, ndo chunda kain juachaxin, Suixin ndua nche'e jie̱ inchin jikininxin.

8 Thi nunxin ángel kuinthjithe copee ngata'a ncha'on, ko ncha'on bayée juachaxin kjuaaga chujni kunixin xruii. 9 Ko kain chujni anto chjan na̱, ko maski anto chjan na̱ ixin suji sua, je'e na̱ kuinthue'a na̱ thi jian'a ko binchesaye'a na̱ Ndo Dio, ndo chunda juachaxin ruginthjian thi tangi te'i, aro je'e na̱ icha nichja na̱ jian'a ixin je'e ndo.

10 Thi naunxin ángel kuinthjithe copee ngata'a ntha xintauen thi kuxiigo jié bachrjengixin ndachaon, ko nguii thi thetu'an ba ndakunaxin xe'e. Ko chujni banechjekua na̱ neje na̱ ixin anto bakiin na̱. 11 Ko ixin anto kuiin na̱ ko ixin thi thon bachrjema na̱, icha nichja na̱ jian'a ixin Ndo Dio ko kuinthue'a na̱ thi jian'a banche'e na̱.

12 Thi inkjaunxin ángel kuinthjithe copee ngain thi río anto jié di'in Eufrates, ko río mee ndaxema ixin xiree nthi'á rugathuxin ni rey ni tethixin no thi chrinxin ncha'on.

13 Kuthimejan ja'an bikon juii nii espíritu jian'a, naa bachrjexin ru'a thi kulantha jié chunda tsje jaa, ko inaa bachrjexin ru'a thi kuxiigo jié bachrjengixin ndachaon, ko inaa bachrjexin ru'a thi ndachro ixin nichja juajnee Ndo Dio aro ndua'a. Ko kanio espíritu jian'a mee te xraa kusania. 14 Ko kanio espíritu te'i thi nche'e xree

nchiijin binthenche'e thi na'a dikunxin ni, ko binthegachrje ixin
batse kain rey jii nguii nunthe ixin sintheketuka'o Ndo Dio ngain
ncha'on binchekininxin ndo, ndo chunda kainxin juachaxin. 15 Ko
Cristo ndachro: “Tsje'e ra ixin ja'an si'i, xraa are dixinthebe'o naa xi
che'e. Ndo Dio sinchenchaon thi chujni jichu'en ncha'on mee ko
daku'en lunthue, ko je'a xraa chujni dakuen'a lunthue ko dakji
thulucho nthao.” 16 Kuthimejan espíritu nche'e xree nchiijin bayẹe
kain rey te ngain nunthe di'in Armagedón ixin ngigua hebreo.
17 Kuthimejan thi yatuxin ángel kuinthjithe copee ngatau'en
chrintho ko ngain ni'ngo thi jii ntha xintaon icha renthe jii nthị'ạ
ngajni bachrjexin naa tha suji ko ndachro:
—Ujuexin kain.
18 Kuthimejan kungixinthe, bathe, ko kui'in ni xraa tsjé thi
tenichja ko anto suji kuingi nunthe. Ko xru'in ncha'on bikunxin
chujni thi anto suji kuingi nunthe. 19 Ko thi rajna anto renthe ko jié,
nii thi bichjenga rajna, ko kain rajna jii nguii nunthe ndaxanthe. Ko
Ndo Dio xraxaon ndo thi rajna anto jié ko renthe di'in Babilonia
ko binchegayee ndo rajna ji'i thi anto suji jiẹ jikininxin ixin anto
jituñau'e ndo rajna. 20 Kai kain nunthechjan jindajin ndachaon ko
kain jna ndabinthegitjaan. 21 Kai ngajni juixin thuni yeye betsingata'a
chujni, ko thuni te'i chiaon bakuyexin yoo kan kilo. Ko anto suji kjui
thi anto tangi ji'i, aro chujni xra nichja nạ jian'a ixin Ndo Dio.

Jiẹ sue'en thi nchrii bakuchji ngain tsjé xii

17 1 Kuthimejan juii naa thi yaato ángel bechunda naa thi yaato
copa, ko ndachjejin na:
—Xrakui, ko tsjagu'a thi jiẹ sayée thi nchrii nchekji nthau'e ngain
tsjé xii, nchri tajita'a ngain thi yee jinda. 2 Kain rey thetu'an ngata'a
nunthe bejuaka'o thi nchrii mee, ko kain chujni jii ngain nunthe
ndabichrue nạ ixin xraje'o jian'a binche'e nạ ngain nchra.
3 Kuthimejan ngain thi xraa jituxinanxin Espíritu Santo kuexi'in
kjuagu'na ko ángel xraa sakjui'an ngain naa jna xru'in jii, ko nthị'ạ
bikon naa thi nchrii jita'a ngain naa kuxiigo jié ko jatse ba ko chunda
ba yaato jaa ba ko the nthe'e ba. Ko nguixin nganito ba chrjuin'a
jitaxin ixin Ndo Dio. 4 Ko nchrii mee jingaa nchra luntho jatse ko
jatse icha suji, ko ditsujin nchra kunixin oro, xro anto renthe ko
perla. Ko jiyaa nchra naa copa dikunchjianxin oro ko jidinthjijin
copa ixin thi anto jian'a nche'e nchra ixin dejuaka'o nchra tsjé xii

je'a xixi'i nchra. 5 Ko nthathjen nchra jitaxin inchin di'in naa chujni,
aro thi ruchro mee xru'in kensen nu'e ko ndachro: “Thi rajna anto
renthe di'in Babilonia, mee thi kjui inchin janee kain nchrii nchekji
nthau'e ngain tsjé xii ko ixin kain thi jian'a nche'e chujni ngain
nunthe, ko mee kain chujni nchesaye'e tsje diuchjan ko nchesaye'a
Ndo Dio.” 6 Kuthimejan bikon ixin nchrii mee ndadikuanxin nchra
kunixin jnii ni chujnii Ndo Dio, ko jnii ni be'en ixin bagithikaon
na̱ ko banichja na̱ ixin Jesús. Are ja'an bikon kain ji'i, ja'an anto
kuise'en na. 7 Aro ángel ndachjejin na:

—¿Unda anto kuisa'an? Ja'an tsjagu'a ke'e ruchro thi nchrii yaa
ko thi kuxiigo jié jita'a nchra, thi kuxiigo chunda yaato jaa ko the
nthe'e. 8 Thi kuxiigo jié, ja'a bikon, mee naa kuxiigo be'e, aro jai
iko'a ba. Ko xrasachrjetaon ba thi thue anto yasu'e, aro sachrje ba
je'o ixin sitjaan ba. Ko kain chujni be'e ngain nunthe ko betaxin'a na̱
ngain xroon jitaxin kain chujni ukjan inaa chujni narua ko xru'in
ncha'on tsjexin, ko kain ni mee anto tsise'en na̱ are sikon na̱ kuxiigo
bechon are sa'o aro jai ijichon'a ba, aro rukjan ba tsii ba inaa.

9 ’Ko ji'i je'o tsinxin chujni chunda jian juaxraxaon: Thi yaato jaa
ba mee ruchro yaato jna ko ngata'a jna te'i jita'a thi nchrii. 10 Ko
kai thi yaato jaa ba ruchro yaato rey. Na'o rey ithetuan'a, naa xra
jithetu'an, ko inaa xrathi'a ko are tsii ise'a tsetu'an. 11 Thi kuxiigo
bechon are sa'o, aro jai ijichon'a ba mee thi jnixin rey, aro kai dikin
ngayee thi yaato rey, ko kai jikininxin tsji ngain thi xru'i danga'a.

12 ’Ko thi the nthe'e ba ja'a bikon, mee thi the rey xrathetuan'a,
aro rey te'i sayée juachaxin tsetu'an nakua hora, je'e na̱ ko thi
kuxiigo jié bachrjengixin ndachaon. 13 Thi the rey te'i tsjauthexin
choo, ko sinthegajon kain juachaxiin ko kain thi thetu'an ngain thi
kuxiigo jié bachrjengixin ndachaon. 14 Ko thi the rey ko kuxiigo jié
sintheketuka'o thi Kulekue Ndo Dio, aro Kulekue ndo sacha ixin je'e
Nchaa ná, thi chunda icha jié juachaxin, ko je'e Rey thetu'en kain ni
rey. Ko kain chujni te ngain je'e, di'in na̱ chujni Ndo Dio kuinchie'e
ko nche'e na̱ kain thi thetu'an ndo.

15 Ko ángel kai ndachjejin na:

—Thi nda yee bikon, thi jita'a thi nchrii nchekji nthau'e ngain
tsjé xii, nda mee ruchro kain rajna, kain nunthe ko kain ngigua.
16 Ko thi the nthe'e ba ko thi kuxiigo jié runingaku'en thi nchrii ko
sinthekinthu'e je'o nchra ko thulucho nchra, ko sinthene nthau'e
nchra ko sinthekjaaga nchra ngain xru'i. 17 Ndo Dio bake'e ngain

anseen thi the rey ixin sinthenche'e thi rinao ndo ko sinthekjauthexin
choo rey ko sinthegajon juachaxiin ngain thi kuxiigo jié ko
sinthenche'e kain thi rundachro ba, tsuenja kain thi ndachro Ndo
Dio. 18 Ko thi nchrii ja'a bikon, mee thi rajna anto jié ko chunda
juachaxin thetu'an ngain kain rey jii nguii nunthe.

Xanthe rajna Babilonia

18 1 Ko are uku'en kain ji'i, ja'an bikon inaa ángel jixinkajinxin
ngajni, ko anto jié juachaxin bechunda ko nguixin ngata'a
nunthe bingasanta'a ixin chiixro juia'o ángel mee. 2 Ko jituyao suji
ko ndachro:

—Ubetsinga, ubetsinga Babilonia, thi rajna anto renthe, ko jai
ndakjan nchiandu'a espíritu nche'e xree nchiijin, ko thi demanxin
kain espíritu jian'a ko kai dikjan kakee kain kunthua thjua'a ko
jian'a. 3 Ixin chujni jii nguii nunthe binche'e na̱ kain thi jian'a inchin
thi jian'a binche'e thi rajna anto jié mee, ko xraje'o binche'e kain
rey jii nguii nunthe, ko ni bake'na ko banchekji te nguii nunthe,
anto tsjé tumi bacha na̱, ixin rajna mee banchexinkua tumii ixin
bakenankua thi bakiaku'en ko bagunde'a.

4 Kuthimejan kuian inaa tha juixin ngajni ko ndachro:

—Ja'a ra chujnina ra, dachrjexin ra ngain rajna yaa, ixin sinche'a
ra thi jian'a nche'e icha chujni ngain rajna yaa, ko jañaa tsuan'a ra
thi tangi tsu'en rajna. 5 Ixin ndakutsjé thi jian'a tenche'e na̱ ko ubiji
ngajni, ko Ndo Dio tjañe'a ndo thi jian'a tenche'e na̱. 6 Ko nche'e
ra ngain rajna inchin bintha'a ra rajna, ko thjenge'e ra 'na yoo
nthi'a icha tsjé thi je'e binche'e ngajin ra. Ko thinthekje'en ra yoo
nthi'a icha yee thi copa je'e kuinthjekja'an ra ixin banthagi'i ra.
7 Je'e rajna ji'i anto baka'in ñao ixin juxon thi renthe bagunde'e.
¡Anchee nchegatho ra tangi ko nchexranga ra ixin juaxraon! Ixin
ngathe anseen ndachro: “Nthi'i ri'i ngain ntha xintaunna inchin naa
reina. Ja'an je'a ga'an na ko xru'in ncha'on setan tangi.” 8 Mexinxin
ngain nakua ncha'on tsi'i rajna nii thi tangi tsu'en: mee thi ndade'en
ni, thi ta ni juachjaon ko jintha. Ko Nchaa ná Dio chunda kain
juachaxin, nche'e jie̱ ngain rajna ji'i ko ruche rajna kunixin xru'i.

9 Kain rey jii nguii nunthe, thi binthenche'e jian'a ngain rajna yaa
ko anto banthechee ixin thi jian'a banthenche'e, sinthetsjanga ko
tsa juachjaon are sinthegikon tsajiin nchiin rajna ixin ruche rajna.

10 Aro anto sinthexraon kain rey, are sinthegikon thi jitu'en, ko kjín
sinthegikunxin ko sinthendachro:
—¡Ay! ¡Ay nuxa'a, ja'a thi rajna anto jié ko renthe, ja'a rajna
Babilonia, thi rajna anto jié juachaxin barichunda! ¡Nuxa'a ja'a ixin
bikuenbe'o, thi jie̱ binthakininxin Ndo Dio!
11 Kai ni bake'na ko banchekji te nguii nunthe rutsjanga na̱ ko tsa
na̱ juachjaon ixin thi tsu'en rajna mee ixin ixru'in kensen tsenee
na̱ kainxin thi thia'o na̱: 12 inchin thi chia oro, chia plata, xro anto
renthe, perla, thi manta anto renthe di'in lino ko seda tetsje'e jatse
ko jatse suji, kain nthaa anto chrjuin xrajni, neno ku-elefante, nthaa
anto chrjuin te ko renthe, chia bronce, hierro ko xro marmol,
13 canela, ka chrjuin xrajni, tsjuka, mirra, ndaxrajni, vino, aceite,
harina, nuatrigo, kuxiigo tama, kuleko, kunxin, ntha thingajin
kunxin, ko chujni banchekji na̱ ngain xi najni. 14 Ko kain ni bake'na
ko banchekji ni te nguii nunthe, rundachro na̱ ngain rajna ji'i:
—¡Ja'a ichunda'a kain thi chrjuin ko thi anto banthaxruxi'an,
ixru'in ncha'on rukjan sarichunda kainxin thi anto renthe bakiaku'en!
15 Ko kain ni banchekji ko bake'na, ni anto tsjé tumi bacha ixin
je'e rajna mee, kjínxin sinthexin na̱, ixin bido'o na̱ juaxraon ixin jie̱
gue'en rajna ji'i, ko anto rutsjanga na̱ ko tsa na̱ juachjaon ixin je'e
rajna, 16 ko rundachro na̱:
—¡Ay! ¡Ay nuxa'a, ja'a thi rajna anto jié ko renthe! Ja'a thi
bagituxi'an inchin naa nchrii dengaa luntho anto renthe, luntho
betsje'e jatse ko jatse suji, ko batsujin kunixin chia oro, xro anto
renthe ko perla. 17 ¡Ko ngain nakua hora ndajuexin kain thi anto
renthe bechunda rajna mee!
Kainxin xi capitán dakangi ntha barko, kain chujni bagakji
ngain ntha, ni banche'e xra ngain ntha ko kain ni nche'e xra ngain
ndachaon, kjínxin tatetsjexin na̱. 18 Ko are bikon na̱ nchin kjuinxin
ixin xru'i jiche ngain rajna mee, je'e na̱ kuyao na̱ ko ndachro na̱:
—¿Kexe'e inaa rajna rukuya'i inchin rajna ji'i, thi rajna anto jié
ko renthe?
19 Ko ixin juachjaon, kuinthjithe na̱ jinche ngain jaa na̱, ko tsjanga
na̱ ko kuyao na̱ ko ndachro na̱:
—¡Ay! ¡Ay nuxa'a, ja'a thi rajna anto jié ko renthe! ¡Nuxa'a ja'a.
Ixin tumia kurenthexin ni bechunda ntha barko ngain ndachaon ko
bacha na̱ anto tsjé tumi! ¡Ko ngain nakua hora ndaxanthe rajna ji'i!

20 ¡Cha'a ra ja'a ra xro te ra ngajni, kai cha'a ra ja'a ra xro
chunthia ra Jesucristo, xro kuinchia'a ra ko bakjio'o ra je'e, ko ja'a
ra xro bagaye'e ra juajnee Ndo Dio!, ixin rajna mee gue'en jie̱ ko
Ndo Dio binche'e jie̱ ixin ja'a ra.
21 Kuthimejan naa ángel bechunda jié juachaxin, batsiin naa xro
jié inchin naa xruthja anto jié, ko kjuangi xro ndachaon, ko ndachro:
—Kai ja'in saritsiangi nda, ja'a Babilonia, ja'a thi rajna anto
jié, ko ixru'in ncha'on rukjan tsi'in ni ixin ja'a. 22 Kai irukjan'a
tsi'in ni ngain nthiaa suen arpa, suen ntha xro ko trompeta. Ko
ise'a ngajin chujni banche'e jejee xra, ko irukjan'a tsi'in ni thi
xruthja anto jié, are banche'e xro xra. 23 Kai irukjan'a singasaan
ngain rajna mee kunixin xruii candil, ko ixru'in ncha'on tsi'in
ni thi kiee chujni thuthe'e. Ko chujni banchekji ko bake'na,
mee ni kjui icha renthe nguii ngata'a nunthe, ko kai bincheye'e
chujni nguii nunthe kunixin juathuso binche'e. 24 Ko ngain
rajna mee binchuexin jnii chujni nichja ixin Ndo Dio, ko jnii ni
bithikaon ngain ndo ko jnii kain chujni guen na̱ nguixin ngata'a
nunthe.

19 1 Kuthimejan ja'an kuian thee tsjé chujni juixin ngajni ko
suji ndachro:
¡Nthusaye'e ná Ndo Dio! Ixin je'e nthakjan ná inaa
chujni narua, ko kain juasaaya ko thi jié
juachaxin je'e ndo thetu'an ndo,
2 ixin je'e ndo ndua nche'e ndo jie̱ inchin jikininxin;
ko ubinche'e ndo jie̱ ngain thi rajna binche'e inchin
thi nchrii bakuchji ngain tsjé xii,
ko rajna ji'i banchenche'e thi jian'a kain chujni jii ngain nunthe;
ko Ndo Dio ukjuenga 'na inchin bikininxin rajna, ixin
nabuenxon chujni banche'e xree ndo.
3 Kuthimejan kjan kuian thi thee tsjé chujni inaa ko ndachro na̱:
—¡Nthusaye'e ná Ndo Dio! Ixin nchin jithjinxin rajna mee, xru'in
ncha'on tsjexin tsji'in nchin.
4 Ko thi kan ko noo ni joon ko thi noo bakingi ko jichon
binthethuxin biseta'a nunthe ko binchesaye'e Ndo Dio, ndo jita'a
ntha xintaon icha renthe, ko tendachro:
—¡Jamee tsu'en! ¡Nthusaye'e ná Ndo Dio!
5 Kuthimejan kui'in ni inaa tha juixin no thi jii ntha xintauen Ndo
Dio ko ndachro:

Nchesaye'e ra Ndo Diua ná
kain ra xro nche'e ra xree ndo,
xro nchinnchin ra o yeye ra,
xro chunde'e ra ndo jié juasaaya.

Kiai se'e nthi̱'a̱ ngajni

6 Ko kai kuian naa tha inchin are jinichja tsjé chujni o inchin are
jidaxruen nda yee ngain tsaaga, o xraa are anto suji jidathe, ko tha
mee ndachro:
¡Nthusaye'e ná Ndo Dio! Ixin uthetu'an Nchaa ná, Ndo Diua
ná, ndo chunda kainxin juachaxin.
7 ¡Ruchaa ná ko nthusaye'e ná ndo! ¡Ixin ujuii ncha'on
tsuthe'e Kulekue Ndo Dio!
Ixin ujichu'en chri'i,
8 ko je'e nchra bayée nchra juachaxin bengaa nchra thi
luntho anto renthe di'in lino, thi manta
thjua ko jitungixinma.
Ko lino mee ruchro kain thi jian nche'e chujnii Ndo Dio.
9 Ko ángel mee ndachjejin na:
—Ja'in kji̱n: "Anto chrjuin ixin kain chujni bitu'en tsji ngain kiai
thi tsuthe'e Jesucristo, thi Kulekue Ndo Dio."
Ko kai ndachjejin na:
—Kain ji'i ndachro Ndo Dio ko je'e ndo nichja ndo thi ndua.
10 Ja'an barithuxin ko biseta'a nunthe chrika ruthee ángel ixin
runthasayaa, aro je'e ndachjejin na:
—Nche'a yaa ixin ja'an je'o naa ni nche'e xree Ndo Dio, jañaa
inchin ja'a ko kain ni dithikaon ngain Jesús ko thinthue'a na̱ nthiee.
Nchesaye'e je'o Ndo Dio.
Ko thi kjuaago Jesús, mee thi espíritu nchenichja kain chujni
dayee juajnee Ndo Dio.

Thi jita'a kunxin rua

11 Kuthimejan bikon ngajni jixrangee ko kununxin naa kunxin
rua, ko thi jita'a ba di'in "Thi daxingixin'a thi ndachro ko nche'e thi
Ndua", ko je'e nche'e ji̱e̱ ko theto are jikininxin. 12 Ko jmakon thi
jita'a kunxin tungiixin ko xraa xru'i jidachrje, ko ngata'a jaa jita'a
tsjé corona, ko nganito je'e jitaxin naa thi je'o je'e nu'e ke'e ruchro.
13 Ko luntho je'e jingaa anto dithexin jni, ko di'in Thi Thee Ndo Dio.

14 Ko anto tsjé thi jiruee juixin ngajni ko teta'a kunxin rua, ko tengaa
luntho rua di'in lino ko thjua luntho. 15 Ko ru'a thi di'in Thee Ndo
Dio bachrjexin naa chia taade anto yao ixin sincheninxin chujni jii
kain nunthe; ko je'e tsetu'en nạ kunixin naa nthasen dikunchjiaxin
chia. Ko je'e tsingachjethe'e tho uva kunixin ruthee, ko mee ruchro
ixin sinche'e jiẹ ixin anto jiduñao ko jiẹ mee thixin ngain Ndo Dio,
ndo chunda kainxin juachaxin. 16 Ko nganito lunthue ko nganito
nthatsao jitaxin ja'in:

"Je'e thi thetu'en kain ni rey ko Nchee kain ni thetu'an."

17 Kuthimejan bikon naa ángel tajingathjen ngata'a ncha'on ko
kuyauthe suji kain kunthua tjaganga, ko ndachro:

—Xrakui ra ko xrathe ra ngain thi jié kiai se'e ngain Ndo Dio
18 ixin sinthe ra nthau'e kain rey, ko nthau'e kain xi capitán, ko
nthau'e chujni anto renthe, nthau'e kunxin ko nthau'e xi teta'a ba,
ko nthau'e kain chujni, nthau'e ni dikuchji o dikuchji'a ngain xi
najni ko nthau'e chujni nchinnchin ko yeye.

19 Kuthimejan ja'an bikon thi kuxiigo jié ko kain rey thetu'an
nguii nunthe, ko binthexrathe kain xi soldadue ixin sintheketuka'o
thi jita'a kunxin ko kain thi jirue. 20 Ko kuxiigo jié biaxi'in ba kunixin
thi ndachro ixin nichja juajnee Ndo Dio aro ndua'a; thi kai binche'e
thi na'a dikunxin ni ngathexin kon ba, ko bincheye'e chujni ixin
bayée nạ xru'e bake'e ba ko ixin binchesaye'e nạ thi dikunchjian
inchin je'e ba. Ko kayui thi te'i techon bitsiangi ngain thi juxon xru'i
jiche kunixin azufre. 21 Ko kain chujni ruee kuxiigo jié benxin nạ
kunixin chia taade bachrjexin ru'a thi jita'a kunxin rua, ko kainxin
kunthua kujexin ba nthau'e kain chujni mee.

Thi mil nano

20 1 Kuthimejan bikon naa ángel jixinkajinxin ngajni kunixin thi
xirexin thi xraa tsaaga anto ni'nga ko jiyaa naa cadena anto
jié. 2 Ko suji tse kulantha, thi kunchee usee jii, thi kai di'in Satanás.
Ko kuiathe ba kunixin cadena mil nano. 3 Ko ángel kjua ba ngain thi
xraa tsaaga anto ni'nga, ko nthị'ạ kuiaxi'in ba, ko bake'e naa sello
thi dijexin tsaaga ixin isincheye'a ba chujni jii nguii nunthe sathuja
thi mil nano. Kuthimejan rugunda ruxindange'e ba nchion.

4 Ko bikon kanxion ntha xintaon ko nthị'ạ tateta'a chujni bayée
juachaxin ixin sinche'e jiẹ. Kai bikon almee chujni chrijin jaa ixin
ndache nạ chujni juajnee Ndo Dio ko thi binche'e Jesucristo. Ko

chujni te'i binchesaye'a na̱ kuxiigo jié bachrjengixin ndachaon ko thi kunchjian xraa je'e ba ko kai bithuexin'a na̱ bayée na̱ xru'e bake'e ba ngain nthathjen na̱ o ngain raa na̱. Ko kain ni te'i kjan xechon na̱ ixin je'e na̱ ko Cristo tsetu'an na̱ mil nano. 5 Ko ji'i thi sa'o xechon ni be'en, aro ni icha ni dige'en xechon'a na̱ ruxethjaja thi mil nano. 6 ¡Anto chrjuin ixin thi chujni sa'o ruxechon ko kjan na̱ chujni rajnee Ndo Dio! Ko thi yuxin nthi'a ndade'en ni, ichunda'a juachaxin ngain na̱, ko thi icha chrjuin ixin rukjan na̱ daana ngain Ndo Dio ko ngain Jesucristo, ko tsetu'an na̱ ngain ndo mil nano.

7 Ko are ruxethja thi mil nano, nchiijin ruxindange'e ko sachrjexin ngain thi biaxi'in, 8 ko sincheye'e tsjé chujni jii nguixin nunthe di'in Gog ko Magog, ko nchiijin satse na̱ ixin tseto na̱, ko anto tsjé na̱ inchin nchiise ngain ndachaon. 9 Ko tsixin na̱ nguixin nunthe ko bixindajin na̱ nchiandu'a chujni rajnee Ndo Dio, thi rajna anto thjue'e ndo. Aro ngajni xinkajinxin xru'i ko che kain ni bixindajin chujnii ndo. 10 Ko nchiijin, thi bincheye'e kain chujni mee, bitsiangi ngain thi juxon xru'i jiche kunixin azufre, thi ubetsiangi thi kuxiigo jié ko thi ndachro ixin nichja juajnee Ndo Dio aro ndua'a. Nthi̱'a̱ ruche na̱ ko tsiin na̱ ncha'on ko thie kainxin ncha'on.

Suan jie̱ ngathexin ntha xintaon

11 Kuthimejan ja'an bikon naa ntha xintaon jié ko thjua ko kai bikon thi tajita'a ntha. Ko nunthe ko ngajni sakuinge'e thi tajita'a ntha xintaon, aro binthegitja'a thinoo runthegema. 12 Ko kai bikon kain chujni dige'en, ni yeye ko ni nchinnchin, tatengathjen na̱ ngathexin kon Ndo Dio. Ko xiree tsjé xroon ko kai xiree inaa xroon jitaxin kain chujni kjan inaa chujni narua. Kain chujni ndadige'en gue'en na̱ jie̱ ixin thi je'e na̱ binche'e na̱ ixin thi binche'e na̱ jitaxin ngain thi tsjé xroon xiree. 13 Ndachaon bajon nda kain chujni ndabenxin ngain nda, ko thi ndade'en ni ko thi thetu'an thi thji kain chujni ndade'en, kai binthegajon kain chujni ndabe'en te nthi̱'a̱. Ko nanaa na̱ gue'en na̱ jie̱ ixin thi binche'e na̱. 14 Kuthimejan thi ndade'en ni ko thi thji kain ni ndade'en binthetsiangi ngain thi juxon xru'i jiche kunixin azufre. Ko ji'i thi yuxin nthi'a ndade'en ni, 15 ko kain chujni jitaxin'a ngain thi xroon jitaxin kain ni kjan inaa chujni narua bitsiangi na̱ ngain thi juxon xru'i jiche.

Ngajni ko nunthe narua

21 [1] Kuthimejan bikon inaa ngajni narua ko inaa nunthe narua
ixin thi ngajni ko nunthe be'e sa'o ndabitjaan ko ixru'in
ndachaon be'e. [2] Ko bikon thi rajna dikunchaon, thi Jerusalén narua,
jixinkajinxin ngajni, thi thjen Ndo Dio. Rajna mee chrjuin ditsujin
ko dituxi'in inchin naa nchri novia ixin tsuthe'e nchra ngain xixi'i
nchra. [3] Ko kuian naa tha juixin ngain ntha xintaon ko suji ndachro:
—Ningue Ndo Dio jii ngayee chujni rajnee ndo. Je'e ndo se'e
ndo ngayee na̱, ko je'e na̱ rukjan chujni rajnee ndo ko je'e ndo se'e
ndo ngain na̱ ko rukjan Ndo Diue na̱. [4] Ndo Dio suni'i ndakon na̱ ko
isen'a na̱, irutsjanga'a na̱, ise'a juachjaon ko ixru'in thi tsiin na̱ ixin
kain thi be'e are sa'o, ise'a.
[5] Ko thi jita'a ntha xintaon ndachro:
—Tsjexin, ja'an kain nthachjian narua.
Kai ndachro:
—Kji̱n kain ji'i ixin kain thi ndachrjan, jaan, ndua ko jikininxin
ruchunthia ni.
[6] Kai ndachjejin na:
—Ujuexin kain. Ja'an ubari'i are kainxin kuexi'in be'e ko ja'an
xra sari'i are kainxin undatsjexin, jañaa inchin letra A ko Z. Ko thi
de'en jinda, ja'an ruchja'a nda si'i ko xru'in tsjenga 'na, ko jinda
mee sinthakjan ra inaa chujni narua ko xru'in ncha'on tsjexin. [7] Thi
tsixi'in sathu'e kain thi tangi ko tsinthue'a thi chunthia sikininxin
sayée kain ji'i, ko ja'an rukjan na Diue na̱ ko je'e rukjan xan'na. [8] Aro
kain chujni xraon, kain ni dithikaon'a na, ni anto nche'e thi jian'a,
thi naduenxon chujni, kain thi chunda nchri kuxe o xi kuxe, thi
thuso, thi nchesaye'e diuchjan dikunchjianxin xro o nthaa ko kain
chujni ncheyaxon; kain chujni te'i ujichjian thi sinthe na̱ ngain thi
juxon xru'i jiche kunixin azufre, ko ji'i thi yuxin nthi'a ndase'en na̱.

Thi Jerusalén narua

[9] Kuthimejan kunchie'en ngajin na naa thi yaato ángel bechunda
copa bechre kunixin thi yaato tsjexinxin singo. Ko ndachro:
—Xrakui, tsjagu'a nchri novia, thi chri'i Kulekue Ndo Dio.
[10] Ko ngain thi xraa jituxinanxin Espíritu Santo kuexi'in
kjuagu'na ko ángel xraa sakjui'an ngata'a naa jna anto nui ko nthi̱'a̱
kjuagunanxin thi rajna dikunchaon, thi Jerusalén narua jixinkajinxin

ngajni, thi thjen Ndo Dio. [11] Je'e rajna mee jitungiximа ixin chiixro
tjama Ndo Dio, inchin tungiixin naa xro anto renthe ko chrjuin xro,
inchin xro di'in jaspe, xro nchao dikunduxin ni inchin xruxrao.
[12] Ngandajin rajna mee jii naa thjario'o jié ko nui ko jichunda theyoo
ntha dijexin rajna ko ngain nanaa thi dijexin rajna jii naa ángel ixin
jinda ntha. Ko nganito nanaa ntha dijexin rajna, jitaxin inchin di'in
thi theyoo xe'en Israel. [13] Nii thi dijexin rajna te no thi chrinxin
ncha'on, ko nii ntha no norte, ko nii ntha no sur ko nii ntha thi
diataunxin ncha'on. [14] Ko thjario'o jié jindajin rajna jichunda theyoo
xro dithe sa'o, ko nganito nanaa xro jitaxin inchin di'in nanaa ni
theyoo kuinchie'e Kulekue Ndo Dio.

[15] Thi ángel jinichjana jiyaa naa ntha xiji dikunchjianxin oro
ixin bathechuaxin rajna, thjariue rajna ko thi dijexin rajna. [16] Ko
thi jininxin ko thi nuinxin rajna xraje'o tunxin rajna. Ángel mee
bathechu'a rajna kunixin ntha xiji, ko thi jininxin ko thi tunxin
rajna jiexin 2200 kilómetro. [17] Kai bathechu'a thi thjario'o jindajin
rajna, ko thjario'o mee tunxin nii kan ko na'o metro. Ko ángel mee
bathechu'a inchin dathechu'a chujni nthi'i ngata'a nunthe.

[18] Thjariue rajna dikunchjianxin juxon xro chrjuin di'in jaspe.
Ko rajna dikunchjianxin juxon oro ko tungixinma inchin xruxrao
anto thjua. [19] Ko thi theyoo xro be'e sa'o ngain thjariue rajna
ditsujin kunixin xro chrjuin te, ko anto renthe: thi xro sa'o ditsujin
kunixin juxon xro di'in jaspe, xro yuxin kunixin xro di'in zafiro, xro
ninxin kunixin xro ágata, xro nunxin kunixin xro di'in esmeralda.
[20] Xro naunxin, ditsujin kunixin xro ónice, xro inkjaunxin kunixin
xro cornalina, ko xro yatuxin kunixin xro crisólito, ko xro jninxin
kunixin xro berilo, ko xro nanxin kunixin xro topacio, ko xro thexin
kunixin xro crisoprasa, ko xro thejnguxin kunixin xro jacinto ko xro
theyuxin kunixin xro di'in amatista. [21] Ko thi theyoo nthadijexin
thjariue rajna dikunchjianxin juxon thulo di'in perla. Ko nthiee rajna
juxon oro dikunchjianxin ko tungixinma inchin xruxrao.

[22] Nthi'a ngain rajna mee xru'in ni'ngo bikon ixin Nchaa ná
Dio, thi chunda kain juachaxin, je'e ko Kulekue, mee thi ni'ngo
ngain rajna mee. [23] Rajna mee rugunde'a ncha'on ko kunithjao ixin
sinchengase'en ixin chixru'e Ndo Dio nchengasaan ngain rajna ko
xruii Kulekue ndo kai nchengase'en rajna. [24] Chujni jii nguii nunthe
sakji na ngain xruii rajna mee. Ko rey te nguii nunthe tsia'o na kain
thi chunda na ko sinchesaye'e na rajna. [25] Ko kain ntha dijexin

thjariue rajna mee, xru'in ncha'on sijee are jidingasaan, ixin nthi̱'a̱
tsunaxin'a xe'e. 26 Ko kain chujni jii nguii nunthe sikau'e na̱ thi
techunda na̱ ko sinchesaye'e na̱ rajna. 27 Ko xru'in chujni thjua'a o
jian'a o ncheyaxon, nchao sixi'in na̱ ngain rajna mee. Je'o sixi'in
chujni jitaxin ngain thi xroon jitaxin kain ni kjan inaa chujni narua,
thi xron thetu'an Kulekue Ndo Dio.

22 1 Kuthimejan ángel kjuagu'na naa río, thi jithia'o juxon nda
nchekjan ni inaa chujni narua ko xru'in ncha'on tsjexin, ko
tungixinma nda inchin xruxrao, ko jidachrjexin nda no thi jii ntha
xintauen Ndo Dio ko Kulekue ndo. 2 Ko datho nda no ngusine thi
nthi'á icha renthe jii ngain rajna mee. Ko kayui ngande'e río mee te
thi nthaa nchekjan ni inaa chujni narua. Ko nthaa mee dajon ntha
thuchjuiin ntha theyoo nthi'a nguii nano ixin dajon ntha thuchjuin
kain kunithjao, ko kee ntha tsuxruenxin chujni jii nguixin nunthe.
3 Nthi̱'a̱ ixru'in kensen sinchekininxin choo thi jian'a. Ko ngusine
rajna mee se'e ntha xintauen Ndo Dio ko Kulekue ndo, ko chujni
nche'e xree ndo sinchesaaya na̱ ngain ndo. 4 Ko kain na̱ sikon na̱
ngakon ndo ko ngain nthathjen na̱ setaxin inchin di'in ndo. 5 Nthi̱'a̱
ixru'in naxin xe'e se'e ko isunde'a na̱ xruii candil ko xruii ncha'on
ixin Nchaa ná Dio thi sinthangasaan na̱ ko tsetu'an ndo kainxin
ncha'on.

Jesucristo tsii inaa

6 Ángel ndachjejin na:

—Kain ji'i ndua ko nchao ruchunthia ra. Nchaa ná Dio, ndo
nchenichja ni nchegayee juajnee ndo, urua'an ndo angeel ndo ixin
tsjague ndo ni nche'e xree ndo thi utuin siku'en.

7 Kai ndachro:

—¡Ja'an tuin si'i!

¡Ndo Dio sinchenchaon kain chujni dithikaon juajna jitaxin ngain
xroon ji'i!

8 Ja'an, Juan na, ko ja'an kuian ko bikon kain ji'i. Ko are ujuexin
kuian ko bikon, barithuxin ko bariseta'a nunthe ixin runthasayaa thi
ángel kjuagu'na kain ji'i. 9 Aro je'e ndachjejin na:

—¡Nche'a yaa! Ixin ja'an je'o naa ni nche'e xree Ndo Dio, jañaa
inchin ja'a ko ni dayée juajnee ndo ko kain ni dithikaon thi jitaxin
ngain xroon ji'i. ¡Ja'a, je'o nchesaye'e Ndo Dio!

10 Kai ndachjejin na:

—Ja'a thema'a juajnee Ndo Dio, thi juajna jitaxin ngain xroon ji'i
ixin uchiaon juii ncha'on. 11 Ko tanchrjanda chujni nche'e jian'a, xra
ncho nche'e thi jian'a, ko thi anto jian'a xraxaon, xra ncho nche'e thi
jian'a jixraxaon; aro thi chujni nche'e thi jian, ncho nche'e na̱ icha
thi jian, ko thi udithikaon Ndo Dio, ncho dithikaon icha ngain ndo.
12 "¡Tsjé'e ra, ja'an utuin si'i! Ko sikian thi tsjengaxin 'na ngain
na̱ ko nanaa na̱ tsjengaa na̱ 'na inchin jikininxin sacha na̱. 13 Ja'an
ubari'i are kainxin kuexi'in be'e ko ja'an xra sari'i are kainxin
undatsjexin, jañaa inchin letra A ko Z."
14 Ndo Dio sinchenchaon thi inche'a thi jian'a, ko mee ruchro thi
thjeen lunthue, ko jañaa ruchunda juachaxin sine thuchjuiin ntha
nchekjan ni inaa chujni narua ko xru'in ncha'on tsjexin ko nchao
sixinxin ngain ntha dijexin rajna mee. 15 Aro nduja sithu'e kunia,
ko ji'i ruchro ni anto jian'a xraxaon, ni thuso, ni chunda nchri
kuxe o xi kuxe, ni naduenxon inaa chujni, ni nchesaye'e diuchjan
dikunchjianxin xro o nthaa ko kain ni anto nchexruxi'in ncheeya.
16 —Ja'an Jesús na ko urua'an angelna ixin rundachro ke'e ruchro
kain ji'i ngain kain ni ni'ngo. Ja'an thi bachrjeninxin ngain chujnii
rey David ko ja'an thi kunutse anto suji nchengasaan are xra nduuyo.
17 Espíritu Santo ko chri'i Kuleko ndachro:
—Xrakui.
Ko kain thi thi'in rundachro:
—Xrakui.
Ko thi de'en jinda, ncho thii, ko thi rinao, ncho di'i jinda nchekjan
ni inaa chujni narua ko xru'in ncha'on tsjexin, ko xru'in tsjenga 'na.
18 Ja'an nthanu'a ra ja'a ra xro thi'in ra juajnee Ndo Dio, juajna
jii ngain xroon ji'i: Ja̱ chrujan chujni runichja thi jitaxin'a ngain
xroon ji'i, Ndo Dio sinche'e jie̱ ngain na̱ ko setsingata'a na̱ kain thi
tangi jitaxin ngain xron. 19 Ko ja̱ chrujan thi santsje'e maski nchion
thi ndachro juajnee Ndo Dio, thi jitaxin ngain xroon ji'i, Ndo Dio
santsje'e thi bikininxin rugayee ngain thi nthaa nchekjan ni inaa
chujni narua ko se'a ngain thi rajna dikunchaon, thi rajna jitaxin
ngain xroon ji'i.
20 Thi ndachro kain ji'i, ndachro:
—Jaan, ja'an tuin si'i.
Jañaa tsu'en. ¡Seji'i, Nchana ná, Jesús!
21 Ko Nchaa ná Jesucristo sinthanchaon ra kain ra. Jañaa tsu'en.